

EUROOPA KESKPANK

EUROSÜSTEEM

03 | 2009
KUUBÜLLETÄÄN

01 | 2009

02 | 2009

03 | 2009

04 | 2009

05 | 2009

06 | 2009

07 | 2009

08 | 2009

09 | 2009

10 | 2009

11 | 2009

12 | 2009

KUUBÜLLETÄÄN
MÄRTS

2009

EUROOPA KESKPANK

EUROOPA KESKPANK

EUROSÜSTEEM

**KUUBÜLLETÄÄN
MÄRTS 2009**

2009. aastal on
kõikidel Euroopa
Keskpanga
väljaannetel
200-eurose
rahatähe motiiv

© Euroopa Keskpang, 2009

Aadress

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main
Saksamaa

Postiaadress

Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main
Saksamaa

Telefon

+49 691 3440

Koduleht

<http://www.ecb.europa.eu>

Faks

+49 691 344 6000

Käesolev bülletään on valminud EKP juhatuse vastutusel. Tõlked koostatakse ja avaldatakse liikmesriikide keskpankade poolt.

Kõik õigused on kaitstud. Käesoleva bülletääni taasesitus õppe- ja mitteärielistel eesmärkidel on lubatud, kui viidatakse algallikale.

Käesolevas väljaandes sisalduvad statistilised andmed on esitatud seisuga 4. märts 2009.

ISSN 1561-0136 (trükiversioon)

ISSN 1725-2822 (elektrooniline versioon)

SISUKORD

JUHTKIRI	5
MAJANDUSARENG	9
Euroala väliskeskond	9
Rahapoliitiline areng	18
Hinnad ja kulud	50
Toodang, nõudlus ja tööturg	61
Eelarvepoliitiline areng	75
Vahetuskursi ja maksebilansi areng	83
Taustinfo:	
1 Maailmakaubanduse hiljutine järsk langus varasemate perioodidega võrreldes	10
2 Likviidsuskeskkond ja rahapoliitilised operatsioonid alates 12. novembrist 2008 kuni 10. veebruarini 2009	30
3 Kuidas on valitsuste päästepaketid mõjutanud investorite krediidiriskitunnetust?	35
4 Praegune disinflatsiooniperiood euroalal	57
5 Muutused ettevaadetes euroala 2009. aasta majanduskasvu kohta	67
6 EKP ekspertide makromajanduslik ettevaade euroala kohta	72
7 Erinevate eelarvepoliitiliste meetmete tõhusus majanduse stimuleerimisel	78
8 Õigusraamistik usaldusväärse eelarvepoliitika tagamiseks majandus- ja rahaliidus	81
EUROALA STATISTIKA	SI
LISAD	
Eurosüsteemi rahapoliitiliste meetmete kronoloogia	I
TARGET (üleeuroopaline automatiseeritud reaalarjaline brutoarveldussüsteem)	V
Euroopa Keskpanga poolt alates 2008. aastast avaldatud dokumendid	VII
Sõnastik	XIII

LÜHENDID

RIIGID

BE	Belgia	HU	Ungari
BG	Bulgaaria	MT	Malta
CZ	Tšehhi	NL	Madalmaad
DK	Taani	AT	Austria
DE	Saksamaa	PL	Poola
EE	Eesti	PT	Portugal
IE	Iirimaa	RO	Rumeenia
GR	Kreeka	SI	Sloveenia
ES	Hispaania	SK	Slovakkia
FR	Prantsusmaa	FI	Soome
IT	Itaalia	SE	Rootsi
CY	Küpros	UK	Ühendkuningriik
LV	Läti	JP	Jaapan
LT	Leedu	US	Ameerika Ühendriigid
LU	Luksemburg		

MUUD

BIS	Rahvusvaheliste Arvelduste Pank
CIF	hind, kauba rahvusvaheline tarneklausel; näitab kauba maksumust ning kulutusi, mis on seotud kauba veo ja kindlustamisega importiva maa tollipiirini
ECOFIN	majandus- ja rahandusministrid
EER	euro efektiivne vahetuskurs
EER-21	euro efektiivsete vahetuskursside indeks, mis hõlmab 21 riigist koosnevat kaubanduspartnerite gruppi, kuhu kuuluvad 11 euroalavälist Euroopa Liidu liikmesriiki, Ameerika Ühendriigid, Austraalia, Hiina, Hongkong, Jaapan, Kanada, Lõuna-Korea, Norra, Singapur ja Šveits
EER-41	euro efektiivsete vahetuskursside indeks, mis hõlmab 41 riigist koosnevat kaubanduspartnerite gruppi, kuhu kuuluvad EER-21 riigid, Alžeeria, Argentina, Brasiilia, Filipiinid, Horvaatia, Iisrael, India, Indoneesia, Island, Lõuna-Aafrika, Malaisia, Maroko, Mehhiko, Tai, Taiwan, Tšiili, Türgi, Uus-Meremaa, Venemaa ja Venezuela
EFAMA (endine)	
FEFSI)	Euroopa Fondivalitsejate Liit
EKP	Euroopa Keskpang
EKPS	Euroopa Keskpankade Süsteem
EL	Euroopa Liit
EMU	majandus- ja rahaliit
EONIA	euroala pankadevahelise üleöoturu keskmine aastaintressimäär
ERM2	vahetuskursimehhanism 2
ESA 95	Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteem 1995
EUR	euro
EURIBOR	euro üleeuroopaline pankadevaheline intressimäär
FOB	hind, kauba rahvusvaheline tarneklausel; näitab kauba maksumust ning kulutusi, mis on seotud kauba veo ja kindlustamisega eksportiva maa tollipiirini
HWWA	Hamburgi Rahvusvahelise Majanduse Instituut
ILO	Rahvusvaheline Tööorganisatsioon
PMI	ostujuhtide indeks
SKP	sisemajanduse koguprodukt
TARGET	üleeuroopaline automatiseeritud reaalarajaline brutoarveldussüsteem
THI	tarbijahinnaindeks
ÜTHI	ühtlustatud tarbijahinnaindeks

Vastavalt ühenduse praktikale on ELi riigid loetletud käesolevas bülletäänis rahvuskeelsete riiginimedega tähestikulises järjekorras.

JUHTKIRI

EKP nõukogu tegi 2009. aasta 5. märtsi istungil regulaarsete majandus- ja rahapoliitiliste analüüside põhjal otsuse alandada EKP baasintressimäärasid 50 baaspunkti võrra. Eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide intressimäära vähendati 1,50%ni ning laenamise püsivõimaluse ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid vastavalt 2,50 ja 0,50%ni. Uued intressimäärad hakkavad kehtima 11. märtsil 2009. EKP baasintressimäärad on alates 8. oktoobrist 2008 langenud seega 275 baaspunkti. Üldjoontes on inflatsioonimäär märgatavalt vähenenud ning peaks 2009. ja 2010. aastal jääma tunduvalt alla 2%. See inflatsiooniväljavaade tuleneb toormehindade langusest ning euroala vähenevast hinnaja kulusurvest, kajastades majandusaktiivsuse järsku vähenemist. Värskeimad majandus- ja uuringuandmed kinnitavad EKP nõukogu hinnangut, mille kohaselt jääb nii üleilmne kui ka euroala nõudlus 2009. aastal suure tõenäosusega väga nõrgaks. 2010. aasta jooksul peaks majandus hakkama järk-järgult kosuma. Samas on kättesaadavad keskpikkade ja pikemaajaliste inflatsiooniootuste näitajad kindlalt kooskõlas EKP nõukogu eesmärgiga hoida inflatsioonimäär keskmise aja jooksul 2% tasemest allpool, ent siiski selle lähedal. Võrdlus rahapoliitilise analüüsi tulemustega kinnitab, et inflatsioonisurve on vähenenud. EKP nõukogu hinnangul peaks hinnastabiilsus pärast 5. märtsi otsust keskmise aja jooksul säilima, toetades euroala kodumajapidamiste ostujõudu. EKP nõukogu jätkab keskmise aja inflatsiooniootuste hoidmist kindlalt kooskõlas hinnastabiilsusega, mis toetab jätkusuutlikku majanduskasvu ja töökohade loomist ning suurendab finantsstabiilsust. Seetõttu jätkab nõukogu eeloleval perioodil kõikide arengusuundade väga hoolikat jälgimist.

Majandusanalüüs näitab, et viimastel kuudel on maailmamajandus märkimisväärselt nõrgenenud, kajastades finantsturgude ebastabiilsust, mis on hakanud üha rohkem mõjutama ka arenevaid turge. Suurenenud ebakindluse tingimustes on maailmakaubanduse mahu järsu vähenemisega kaasnenud euroala sisenõudluse

märgatav langus. Seetõttu kahanes euroala reaalne SKP 2008. aasta neljandas kvartalis eelmise kvartaliga võrreldes märkimisväärselt ehk Eurostati esialgse hinnangu kohaselt 1,5%. Olemasolevad andmed ja uuringunäitajad viitavad sellele, et 2009. aasta alguses püsis euroala majandusaktiivsus madal.

EKP nõukogu eeldab, et 2009. aastal väheneb nii üleilmne kui ka euroala nõudlus, ent seejärel peaksid mõlemad hakkama järk-järgult taastuma. See hinnang kajastub ka EKP ekspertide 2009. aasta märtsi makromajanduslikus ettevaates euroala kohta, kus SKP keskmine aastane reaalkasv jääb vahemikku $-3,2\%$ kuni $-2,2\%$ 2009. aastal ja vahemikku $-0,7\%$ kuni $0,7\%$ 2010. aastal. Need vahemikud kujutavad endast eurosüsteemi ekspertide 2008. aasta detsembri makromajandusliku ettevaate korrigeerimist allapoole. Eelmise aasta negatiivsed mõjud kanduvad üle nii 2009. kui 2010. aastasse, mistõttu SKP aastakasv aeglustub märkimisväärselt. 2010. aastaks ennustatud järkjärguline taastumine kajastab kavandatavate oluliste makromajanduslike stiimulite ja finantsüsteemi taastamiseks võetud ulatuslike meetmete mõju nii euroalal kui ka väljaspool seda. Lisaks peaks toormehindade langus toetama reaalsel kasutatavat tulu ja tarbimist eelseisval perioodil.

Majanduskasvu väljavaadet ümbritseb endiselt ebakindlus. EKP nõukogu hinnangul tunduvad majanduskasvu väljavaadetega seotud riskid praegu olevat tasakaalustatumad. Ühest küljest võivad ulatuslikest kavandatavatest makromajanduslikest stiimulitest tulenevad positiivsed mõjud osutada arvatust suuremaks, kajastades ka teisi poliitilisi meetmeid. Suurem mõju võib avalduda ka kindlustundele. Teisalt esineb kartusi eelkõige seoses finantsturgude ebastabiilsuse potentsiaalselt suurema mõjuga reaalmajandusele, proteksionismisurve tekke ja süvenemisega ning üleilmsest tasakaalustamatusest tingitud võimalike ebasoodsate arengusuundadega maailmamajanduses.

Hindade arengu kohta märgitakse, et aastane ÜTHI-inflatsioon on pärast 2008. aasta keskpaigas saavutatud kõrgeimat, 4,0% taset pidevalt alanenud. Jaanuaris täheldatud 1,1%ga võrreldes ÜTHI-inflatsioon 2009. aasta veebruaris Eurostati esialgse hinnangu kohaselt üldjoontes ei muutunud, olles 1,2%. Inflatsiooni alanemine alates eelmisest suvest kajastab eeskätt üleilmsete toormehindade järsku langust vaatlusalusel perioodil. Üha rohkem hakkab ilmne ka inflatsiooniriskide laiapõhjalisema vähenemise märke.

Neid suundumusi kajastavat 2009. aasta märtsis avaldatud EKP ekspertide ettevaadet inflatsioonimäära kohta on varasemate ettevaadetega võrreldes oluliselt allapoole korrigeeritud ning selle kohaselt peaks aastane ÜTHI-inflatsioon jääma 2009. aastal vahemikku 0,1–0,7%. Aastane koguinflatsioonimäär peaks peamiselt energiahindade varasemast arengust tuleneva baasefekti tõttu lähikuudel jätkuvalt langema ning võib aasta keskpaigaks muutuda negatiivseks. Seejärel peaks aastane inflatsioonimäär samuti varasemast energiahindade arengust tuleneva baasefekti tõttu taas tõusma. Seega võib ÜTHI-inflatsioon 2009. aastal tugevalt kõikuda. Rahapoliitika seisukohalt ei ole selline lühiajaline kõikumine siiski oluline.

2010. aastaks prognoosivad EKP eksperdid 0,6–1,4%list ÜTHI-inflatsiooni. See vahemik kujutab endast 2008. aasta detsembris avaldatud eurosüsteemi ekspertide makromajandusliku ettevaatete võrreldes olulist allapoole korrigeerimist, mis kajastab eeskätt muutust majanduskasvu väljavaadetes. Ka rahvusvaheliste organisatsioonide avaldatud prognoose on alanud ja nende kohaselt peaksid inflatsioonimäärad kujunema 2010. aastal mõõdukaks.

Nii nagu majanduskasvu käsitlevat ettevaadet, ümbritseb ka inflatsiooniettevaadet suur ebakindlus. Selle ettevaatete kaasnevad riskid, mis seonduvad üldiselt eelkõige majandustegevuse väljavaate ja toormehindadega, on üldiselt tasakaalustatud.

Rahapoliitilise analüüsi põhjal võib öelda, et värskeimad andmed ja hinnangud kinnitavad veelgi rahapakkumise kasvutempo jätkuvat aeglustumist euroalal. See viitab inflatsiooniriskide edasisele taandumisele keskmise aja jooksul.

Rahapakkumise dünaamika jätkuv aeglustumine vastandub rahaagregaadi M3 ja selle komponentide arengu suurele kuisele volatiilsusele, mida on täheldatud alates finantsturgudel valitseva ebastabiilsuse suurenemisest 2008. aasta septembris. See on seotud esmajoones turukõlblike instrumentidega, ent ka rahaagregaadis M3 sisalduvate erinevate hoisekategoriate vahel toimuva märkimisväärse ümberjaotumisega. Kui M3 aastakasv aeglustus 2009. aasta jaanuaris 5,9%ni, siis kõige likviidsemad varasid sisaldava kitsa rahaagregaadi M1 aastane kasvumäär kerkis 5,2%ni.

Ka rahaloomeasutuste laenuvood erasektorile olid aastavahetuse paiku volatiilsed: detsembris kuine jääk vähenes, ent 2009. aasta jaanuaris oli laenuvoog märgatavalt positiivne. Kui võimalik aastalõpumõju maha arvata ja vaadata viimase aja arengust kaugemale, siis ilmneb, et 2008. aastal vähenes kodumajapidamistele ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele antud pangalaenude maht. Samas näib, et EKP baasintressimäärade märkimisväärse vähendamise mõju hakkab üha selgemini avalduma pankade laenuintressimäärades, viidates sellele, et finantsturgudel valitsevad pinged ei ole euroala rahapoliitika ülekandemehhanismi toimimist oluliselt pärssinud. Selleks, et adekvaatselt hinnata laenuvõtte väljavaateid eelseisval perioodil, on vaja täiendavaid andmeid ja analüüse.

Kokkuvõttes on inflatsioonimäärad märgatavalt vähenenud ning peaksid 2009. ja 2010. aastal jääma tunduvalt alla 2%. Värskeimad majandus- ja uuringuandmed kinnitavad veelgi EKP nõukogu hinnangut, mille kohaselt jääb nii üleilmne kui ka euroala nõudlus 2009. aastal suure tõenäosusega väga nõrgaks. 2010. aasta

jooksul peaks majandus hakkama järk-järgult kosuma. Samas on kättesaadavad keskpikkade ja pikemaajaliste inflatsiooniootuste näitajad kindlalt kooskõlas EKP nõukogu eesmärgiga hoida inflatsioonimäär keskmise aja jooksul 2% tasemest allpool, ent siiski selle lähedal. Võrdlus rahapoliitilise analüüsi tulemustega kinnitab, et inflatsioonisurve on vähenenud. EKP nõukogu hinnangul peaks hinnastabiilsus pärast 5. märtsi otsust keskmise aja jooksul säilima, toetades euroala kodumajapidamiste ostujõudu. EKP nõukogu jätkab keskmise aja inflatsiooniootuste hoidmist kindlalt kooskõlas hinnastabiilsusega, mis toetab jätkusuutlikku majanduskasvu ja töökohtade loomist ning suurendab finantsstabiilsust. Seetõttu jätkab nõukogu eeloleval perioodil kõikide arengusuundade väga hoolikat jälgimist.

Mis puutub majanduslanguse leevendamiseks võetud eelarvepoliitilistesse sammudesse, siis euroala riikide poolt uuendatud stabiilsusprogrammid ja värskeimad lisad kinnitavad euroala riikide rahanduse olukorra järsu ja ulatusliku halvenemise võimalust. Säilitamiseks nii majanduse taastumise kui ka pikaajalise kasvu toetamise seisukohast olulist avalikkuse usaldust riigi rahanduse jätkusuutlikkuse vastu, on vaja veenvalt pühenduda konsolideerimisele, et taastada tugev eelarvepositsioon, järgides seejuures täielikult stabiilsuse ja majanduskasvu pakti. Sellega seoses toetab EKP nõukogu Euroopa Komisjoni kavatsust algatada mitmete liikmesriikide suhtes ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus. See on oluline ELi eelarvepoliitika jälgimise raamistiku usaldusvääruse säilitamiseks. Tähtis on kehtestada kindlad tähtajad ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks ning konsolideerimiskavad peavad tuginema kindlatele ja täpselt määratletud struktuurimeetmetele.

Struktuuripoliitika seisukohalt on jätkuvalt tähtis, et majanduspoliitika elluviimisel järgitaks vabal konkurentsil põhineva avatud turumajanduse põhimõtet. Seejuures ei tohi valitsuse toetusmeetmed moonutada konkurentsi ega lükata edasi vajalikku struktuurilist

kohandamist ning samuti on ülitähtis vältida proteksionistlikke meetmeid. Proteksionismist hoidumine võimaldab maailmamajandusel praegusest kriisist kiiremini üle saada. Kaubanduslääbirääkimiste Doha vooru edukas lõpetamine peaks samuti kaasa aitama maailmamajanduse lõimituse ja avatuse suurendamisele, mis teenib kõigi osapoolte huve.

MAJANDUSARENG

I EUROALA VÄLISKESKKOND

Viimase kvartali jooksul on üleilmne majanduslangus süvenenud, kuna finantsturgude ebastabiilsus on süvenenud ning selle tagajärjed levinud üle maailma. Halvenevad üleilmsed majandustingimused näivad üha enam mõjutavat ka arenevaid turgude, mis on viimastel aastatel olnud maailma majanduskasvu peamine tugisammas. Üleilmne inflatsioonisurve on toormehindade järsu languse ja väheneva globaalse nõudluse tõttu leevenenud. Samal ajal on volatiilsus paljudel turgudel järsult suurenenud ja maailmamajanduse väljavaated on hetkel seotud väga suure ebakindlusega.

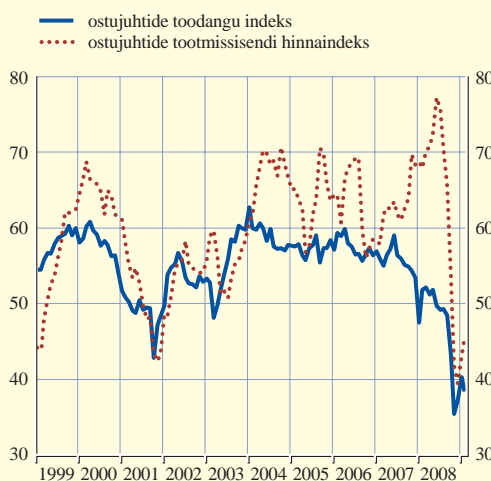
I.1. MAAILMAMAJANDUSE ARENG

Hoolimata kõikjal üle maailma rakendatud otsustavatest poliitilistest meetmetest finantsturgude ebastabiilsuse ja selle negatiivsete tagajärgede vastu, valitseb maailmamajanduses mitme aastakümne kõige rängem langus. Viimase kolme kuu jooksul avaldatud majandusnäitajad viitavad maailmamajanduse sügavamale ja sünkroonsemale langusele. Sellest annab tunnistust üleilmse tööstuse ostujuhtide indeksi (PMI) järsk ja laiapõhjaline vähenemine majanduse kasvu ja languse väärtuslängest oluliselt allapoole, mis osutab üleilmsete tööstusharude tegevuse jätkuvale vähendamisele. Vaatamata tagasihoidlikule tõusule jaanuaris, püsis indeks veebruaris väga madalal tasemel. Üldiselt on finantsturgude täielik toimimine veel puudulik ning tarbijate ja ettevõtete kindlustunne kõigi aegade madalaimal tasemel. Kodumajapidamiste netovara vähenemine ning suur ebakindlus on viinud kodumajapidamised ja ettevõtted kulutuste kärpimiseni, mis alandab kapitali- ja tarbekaupade nõudlust kogu maailmas. Kahanev nõudlus ja üleilmse tööstustoodangu langus olid peamised tegurid rahvusvahelise kaubavahetuse järsu vähenemise juures, mis põhjustas majanduslanguse kiirema leviku arenenud riikidest arenevatele turgudele. Maailmakaubanduse langust 2008. aasta neljandas kvartalis süvendasid kaubanduskrediidi saamise raskused (vt ka taustinfo 1). Kooskõlas üleilmselt halvenevate majandustingimustega on euroala väliskeskond veelgi nõrgenenud.

Samal ajal on inflatsioonisurve maailmas viimastel kuudel kiirelt vähenenud, mida tõestab üleilmse ostujuhtide tootmissisendi hinnaindeksi langus tasemele, mis on kooskõlas tootmissisendi keskmiste kulude märkimisväärse kahanemisega. Inflatsioonisurve leevenemise põhjused on peamiselt madalamatest toormehindadest tulenev baasefekt, loid üleilmne nõudlus ja ebastabiilsemad tööturutingimused. Maailmamajanduse väljavaadete järsu nõrgenemise ja sellega seotud naftanõudluse vähenemise tagajärjel toimunud naftahinna suur ja kiire langus avaldas olulist mõju aastase tarbijahinna koguinflatsiooni kahanemisele. Üldine üleilmne majanduslangus suurendab seda langussurvet veelgi, mis on kooskõlas varasemalt kinnitust leidnud asjaoluga, et aeglasema üleilmse majanduskasvu perioodid, millega kaasnevad toodangu lõhede suuremine ja tööpuuduse kasv, on seotud tarbijahinna inflatsiooni vähenemisega kogu maailmas. Värskeimad andmed näitavad, et üleilmne inflatsioon langeb praegu kõikides suuremates majanduspiirkon-

Joonis 1. Üleilmne ostujuhtide indeks

(kuised andmed; töötlev tööstus ja teenindussektor; hajuvusindeks)

Allikas: Markit.

dades. OECD riikide tarbijahinna koguinflatsioon oli 2009. aasta jaanuarile eelnenud aasta arvestuses 1,3%, võrrelduna 1,5%ga eelmisel kuul. Tarbijahinnad (v.a toiduained ja energia) tõusid jaanuarile eelnenud aasta jooksul 1,9%, võrrelduna 2,0%ga detsembris.

Taustinfo I

MAAILMAKAUBANDUSE HILJUTINE JÄRSK LANGUS VARASEMATE PERIOODIDEGA VÕRRELDES

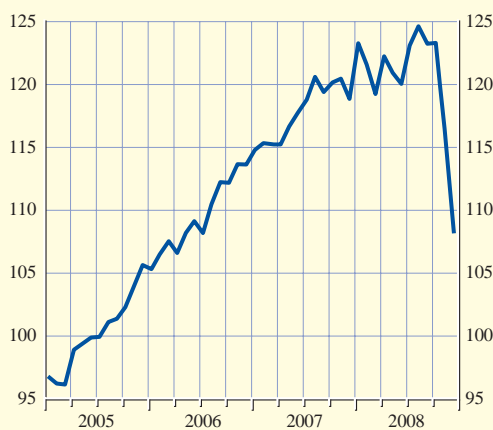
Finantsturgude ebastabiilsuse ulatuslikud tagasilöögid on viimasel ajal avaldunud rahvusvahelise kaubavahetuse vähenemises kogu maailmas. Viimastel andmetel¹ kahanesid maailmakaubanduse mahud 2008. aasta novembris ja detsembris märkimisväärselt, olles eelmise kuuga võrreldes vastavalt 5,3% ja 7,0% väiksemad. 2008. aasta neljandas kvartalis vähenes maailmakaubandus eelmise kvartaliga võrreldes 6,0%. Nende viimaste andmete kohaselt langes maailmakaubandus 2008. aasta lõpus 2006. aasta keskpaiga tasemele (vt joonis A). Lisaks oodatakse edasist langust, kuna tööstussektori ostujuhtide üleilmne eksporditellimuste indeks jäi veebruaris juba kuuendat kuud järjest allapoole oma kasvu-languse läve. Käesolevas taustinfos käsitletakse maailmakaubanduse mahtude hiljutist vähenemist ajaloosises plaanis, et selgitada kaubanduse väljavaateid keskpikas perspektiivis.

Pärast jõulise kasvu perioodi hakkas maailmakaubandusele järk-järgult mõju avaldama üleilmse majandusaktiivsuse üldine aeglustumine, mis sai alguse USA majandussurutisest 2007. aasta lõpus. Pärast Lehman Brothersi pankrotistumist tõi reaalmajanduse tugev vastureaktsioon

¹ Kaupade maailmakaubanduse igakuiseid andmeid avaldab Madalmaade majanduspoliitika analüüsi büroo (<http://www.cpb.nl/english/research/sector2/data/trademonitor.html>).

Joonis A. Kaupade maailmakaubanduse mahud

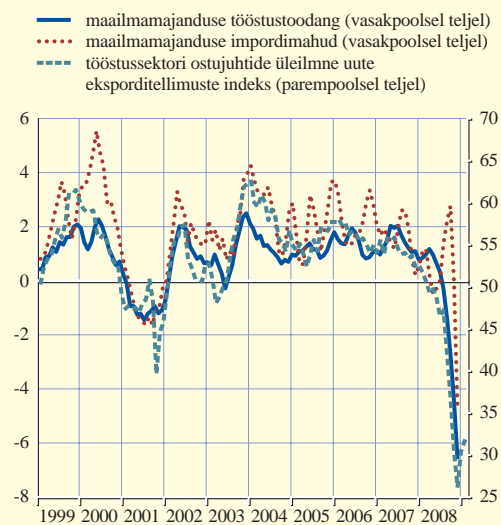
(indeks 2005 = 100; kuised andmed)

Allikas: CPB.

Joonis B. Maailmamajanduse impordimahud, tööstustoodang ja tööstussektori ostujuhtide üleilmne uute tellimuste indeks

(indeks; muutused protsentides)

Allikad: CPB, Maailmapank ja EKP arvutused. Märkus. Maailmamajanduse tööstustoodangu ja impordimahude näitajad väljendavad protsentuaalset muutust kolme kuu vältel võrreldes eelmise kolme kuuga.

finantssurutisele kaasa maailmakaubanduse järsu vähenemise. Finantsturgude ebastabiilsuse mõju jõukusele ja kindlustundele koos kaasneva suure määramatusega sundisid ettevõtteid ja kodumajapidamisi kulutusi vähendada või neid edasi lükkama. Seda kajastab näiteks tööstussektori ostujuhtide üleilmse uute tellimuste indeksi järsk kahanemine. Impordis suhteliselt suurt osakaalu omavate kapitali- ja tarbekaupade – eeskätt kestvuskau-pade – nõudluse vähenemine põhjustas 2008. aasta viimastel kuudel maailmamajanduse kogutoodangu ja maailmakaubanduse järsu languse (vt joonis B).

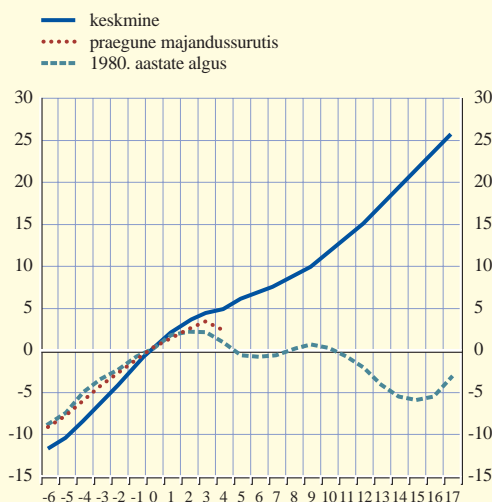
Raskused kaubanduskrediidi saamisel on kaubanduslangust veelgi süvendanud. Kuigi andmed kaubanduse finantseerimise probleemide kohta on pigem kuuldustel põhinevad, võib arvata, et kaubanduse finantseerimise kulu on üleilmsest tõusnud ning pankade antud kaubanduskrediidi maht – eriti arenevatel turgudel ja eeskätt Aasias – on vähenenud.²

Ajaloolises plaanis võib täheldada tugevat seost USA majandustsükli ja maailmamajanduse arengu vahel, kusjuures USA majandussurutisi on tihti seostatud maailmakaubanduse langustega. Kuigi nimetatud seos ei pruugi tingimata olla põhjuslik, annab see kasuliku lähtealuse praeguse arengu hindamiseks. Alates 1950. aastate lõpust kogutud andmetele tuginedes kirjeldab joonis C kaupade ja teenuste maailma impordimahtude muutuste üldist käiku USA majandussurutiste ajal (0-kvartal tähistab USA majandussurutise algust vastavalt Riikliku Majandusuuringute Büroo dateeringule). Üldiselt võib täheldada, et USA majandussurutistega on kaasnenud maailmakaubanduse kasvukiiruse aeglustumine (keskmiselt aeglustub maailmakaubanduse kasvukiirus umbes kaheksa kvartali jooksul pärast USA majandussurutise algust). Praeguses majandussurutises järgivad maailma impordimahtude muutused (0-kvartal vastab 2007. aasta neljandale kvartalile) kuni 2008. aasta kolmanda kvartalini võrdlemisi täpselt muutuste üldist käiku, kuid 2008. aasta neljanda kvartali järsku langust võib pidada märkimisväärseks kõrvalekaldeks.

USA varasemaid majandussurutisi eraldi vaadeldes võib täheldada sarnasusi 1980. aastate alguse majandussurutise ja praeguse majandustsükli vahel. Mõlemat iseloomustab märkimisväärne negatiivne mõju tarbimisele, elamuehitusse tehtud investeeringutele ja impordile. Nagu praegusegi majandustsükli puhul, seostati ka 1980. aastate alguse majandussurutist raskustega pangandussektoris. Nimetatud surutise mõju maailmakaubandusele oli äärmiselt tugev – kaubandus jäi allapoole majandussurutise-eelset taset järgnevatel neljak aastaks (vt joonis C). Praegune kaubanduslangus meenutab seni paljuski 1980. aastate alguse arengut. Kasutades seega viimast nn ligikaudse võrdlusalusena, võib õigustatult oodata maailma-

Joonis C. Muutused maailmamajanduse impordimahtudes USA majandussurutiste ajal

(kumulatiivsed muutused; protsentides; nelja kvartali libisev keskmine; kvartaalsed andmed)

Allikad: RVFi ja EKP arvutused; viimased andmed CPB põhjal. Märkused. 0-kvartal tähistab USA majandussurutise algust. Keskmine on arvatud USA kaheksa majandussurutise põhjal alates 1957. aastast.

² Vt nt „Trade and Development Quarterly”, rahvusvahelise kaubanduse osakond (PRMTR), Maailmapank, nr 17, jaanuar 2009 (http://siteresources.worldbank.org/INTRANETTRADE/Resources/239054-1090532971789/Trade_Quarterly_17th_edition_Jan_22_09.pdf).

kaubanduse jätkuvat nõrgenemist veel mõne aja vältel. Praegusele madalseisule iseloomulikud tunnused võivad põhjustada selliseid ohte maailmakaubanduse väljavaadetele nagu piiratud juurdepääs kaubanduskrediidile või üleilmsete tootmisahelate teke, mis võivad kaubanduse sünkroonset langust kogu maailmas kiirendada. Neid riske võib siiski mõnevõrra leevendada naftahindade hiljutine langus, kuna viimasest tulenev transpordikulude alanemine võib toetada rahvusvahelise kaubavahetuse taastumist.

Üldiselt kajastab maailmakaubanduse hiljutine madalseis peamiselt üleilmse nõudluse sünkroonset ja tõsist vähenemist. Kuna poliitikakujundajad üle maailma võtavad meetmeid krediidipakkumise piirangute vähendamiseks, võib käesoleva aasta jooksul oodata kaubanduse finantseerimise mõningast paranemist. Kuna aga hetkel pole siiski täheldada kaubandustegevuse olulist paranemist, on vähetõenäoline, et üleilmne nõudlus või kaubandus lähiajal taastub. Seda eriti olukorras, kus maailmamajanduse taastumine tugineb valdavalt eelarvepoliitika lõpvendamisele, mis on reeglina suhteliselt madala kaubandusintensiivsusega.

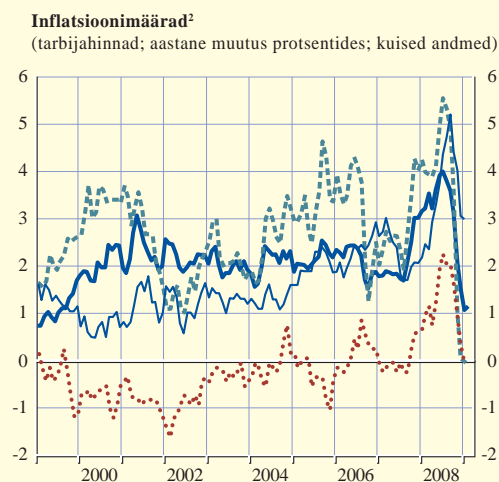
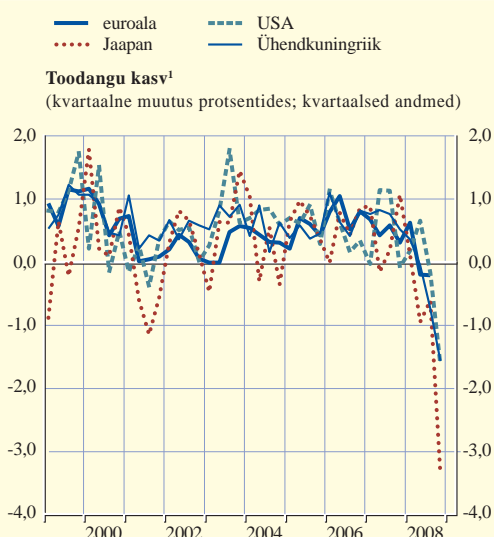
Eelöeldu põhjal teeb jätkuvalt muret üha kasvav proteksionismioht. 1930. aastate Suur Depressioon tõestas, et proteksionistlike meetmete ulatuslikum kasutuselevõtt võib maailmakaubanduse taastumist edasi lükata ning süvendada majanduslanguse kestust ja ulatust kogu maailmas. Suure Depressiooni laadse proteksionismi tekkimise oht on siiski suhteliselt väike, kuid maailmakaubandust ja maailmamajanduse kasvu võivad kahjustada teist liiki proteksionismimeetmed (nt majanduslikku natsionalismi põhjustav tööstuspoliitika või proteksionistlikud finantsmeetmed). Seepärast on maailmamajanduse kõigi osapoolte huvides, et seistaks vastu survele rakendada proteksionistlikke meetmeid.

USA

Ameerika Ühendriikides kasvas 2008. aastal reaalne SKP 1,1%, mis näitab olulist aeglustumist võrreldes varasemate aastate keskmise kasvutempoga. Kui aasta esimesel poolel oli kasvumäär positiivne, siis kogu 2008. aasta teisel poolel avaldasid nii kasvavad finantsturupinged, piiratud laenuvõimalused kui ka väiksem välisnõudlus mõju toodangu järsule vähenemisele. USA majandusanalüüsi büroo esialgsete hinnangute kohaselt kahanes reaalne SKP 2008. aasta neljandas kvartalis aasta arvestuses 6,2% võrrelduna 0,5%lise langusega kolmandas kvartalis. SKP kasvu pärssisid oluliselt eratarbimine ja eraisikute põhivarainvesteeringud. Väliskaubanduse positiivne mõju, mis oli eelmistes kvartalites tähtis kasvutegur, rauges aasta lõpu poole, kui mitmeid USA kaubanduspartnereid tabanud järsk majanduslangus avaldas survet välisnõudlusele ja ekspordile.

Kui vaadelda hinnamuutusi, siis oli aastane keskmine tarbijahinna inflatsiooni kasvumäär 2008. aastal 3,8%, mis märgib tõusu võrreldes 2007. aasta 2,9%ga. Eelmisel aastal kõikus koguinflatsioon tavalisest suuremas ulatuses nafta ja muu toorme hindade volatiilsuse mõjul. 2008. aasta lõpu poole alanes koguinflatsioon oluliselt ja vähenes 2009. aasta jaanuaris 0,0%ni. See hiljutine inflatsioonitempo aeglustumine oli tingitud nii toormehindade järsust langusest kui ka süveneva majanduslanguse mõjul suurenevast loidusest USA kauba- ja tööturgudel. Aastane THI-inflatsioon (v.a toiduained ja energia) kahanes 2009. aasta jaanuaris 1,7%ni, jäädes seega alla 2008. aasta keskmisele tasemele (2,3%).

Tulevikku vaadates varjutab USA majandusaktiivsuse väljavaateid endiselt finantsturgude kestev ebastabiilsus ja selle negatiivne mõju reaalmajandusele. Sellest tulenevad kodumajapidamiste jõukuse vähenemine, laenude piiratud kättesaadavus ja ootuste alanemine tuleviku majandus-

Joonis 2. Peamised muutused suurtes
tööstusriikides

Allikad: riiklikud andmed, BIS, Eurostat ja EKP arvutused.
¹ Euroala ja Ühendkuningriigi puhul on kasutatud Eurostati andmeid; USA ja Jaapani puhul on lähtutud riiklikest andmetest. SKP näitajad on sesoonselt kohandatud.
² Euroala ja Ühendkuningriigi ÜTHI; USA ja Jaapani THI.

-13,9%line langus neljandas kvartalis SKP kasvu 3 protsendipunkti võrra. Lisaks kahanesid veelgi ettevõtete investeeringud (-5,3%) ja negatiivseks kaldus ka eratarbimise kasv (-0,4%).

Tarbijahinna inflatsioon langes 2009. aasta jaanuaris jätkuvalt. Toodangu lõhe suurenemise mõjul alanes aastane THI-inflatsioon detsembri 0,4%lt 0,0%le. Aastane THI-inflatsioon (v.a toiduained ja energia) muutus 2009. aasta jaanuaris negatiivseks (-0,2%). Kogu 2008. aasta THI-inflatsioon oli 1,4%.

tingimuste osas piiravad ilmselt kodumajapidamiste ja ettevõtete kulutusi ka edaspidi. Seoses finantsasutustes läbiviidava bilansimahu ja omakapitali suhte jätkuva vähendamise ning kodumajapidamiste võlakooormuse kahandamisega jätkusuutlikuma tasemeni võib esile kerkida vajadus korrigeerida varasemat tasakaalustamatust ja parandada bilansse. Sellest lähtudes peaksid märkimisväärsed poliitilised stiimulid pakkuma majandustegevusele järgnevate kvartalite jooksul mõningast toetust. Kui vaadelda hinnamuutusi, siis jääb inflatsioon ilmselt madalale tasemele, mõjutatuna suurest toodangu lõhest ja baas-eftist, mis on seotud toormehindade varasema arenguga.

28. jaanuaril 2009 otsustas USA Föderaalreservi rahapoliitika komitee (FOMC) jätta baasintressimäär muutumatult vahemikku 0–0,25%. Olukorras, kus rahapoliitiline intressimäär on nullile kui alumisele piirile nii lähedal, on Föderaalreserv rakendanud alternatiivset poliitikat eesmärgiga toetada finantsturgude toimimist ja stimuleerida majandust.

JAAPAN

Jaapanis on majandussurutis viimase kvartali jooksul veelgi süvenenud, tingituna välisõudluse järsust langusest ja sisenõudluse vähenemisest. Jaapani valitsuse esialgse hinnangu kohaselt vähenes reaalne SKP 2008. aasta neljandas kvartalis eelmise kvartaliga võrreldes 3,3%. See oli kolmas järjestikune negatiivne majanduskasvuga kvartal, millest tulenevalt oli SKP kasv kogu aasta kohta samuti negatiivne: -0,7%. Languse neljandas kvartalis tingis peamiselt netoeksport. Kuigi eksport on viimase paari aasta jooksul olnud Jaapani majanduskasvu peamine tõukejõud, vähendas järsk

Tulevikku vaadates peaks majandusaktiivsus lähiajal tagasihoidlikuks jääma, arvestades, et eksport püsib väheneva välisnõudluse mõjul tõenäoliselt loid ja eratarbimine on halvenevate tööhõivetingimuste oludes eeldatavalt jätkuvalt nõrk.

31. oktoobril ja 19. detsembril 2008 toimunud koosolekutel otsustas Jaapani keskpank langetada tagatiseta üleölaenu intressimäära kokku 40 baaspunkti võrra 0,1% tasemele, 19. veebruaril 2009 jäeti intressimäär muutmata. Selle asemel on Jaapani keskpank hakanud rakendama majanduse stimuleerimiseks alternatiivseid rahapoliitilisi meetmeid.

ÜHENDKUNINGRIIK

Ühendkuningriigis on reaalne SKP viimaste kvartalite jooksul vähenenud ja inflatsioon alanenud. 2008. aasta neljandas kvartalis kahanes reaalne SKP eelmise kvartaliga võrreldes 1,5%, kusjuures reaalse SKP langus oli üsna laiapõhjaline. Investeeringud vähenesid järsult, kuna ettevõtted, kes seisid silmitsi vähenenud nõudluse ja karmistunud rahastamistingimustega, kärpsid tootmis- ja tööhõivetusid. Tööpuuduse määr on märkimisväärselt tõusnud, jõudes 2008. aasta neljandas kvartalis 6,3%ni. Enamik tarbijate ja ettevõtete kindlustunde näitajaid langesid 2009. aasta veebruaris jätkuvalt, jäädes pikaajalisest keskmisest oluliselt allapoole. Tõenäoliselt valitseb 2009. aastal majanduses tuntav surutis. Eluasemehindade puhul on endiselt näha üldist langustrendi. Aastane ÜTHI-inflatsioon on viimastel kuudel aeglustunud, jäädes jaanuaris 3,0% tasemele, ning järgnevatel kuudel on oodata languse jätkumist. 8. jaanuaril 2009 ja 5. veebruaril 2009 langetas Inglismaa keskpanga rahapoliitika komitee rahapoliitika intressimäära kokku 100 baaspunkti võrra 1%le.

MUUD EUROOPA RIIGID

Enamikus muudes euroalavälistes ELi liikmesriikides on viimaste kvartalite majandusaktiivsuse kahanemise märkidega kaasnenud inflatsiooni aeglustumine.

Rootsis vähenes kvartaalne SKP 2008. aasta neljandas kvartalis 2,4% tingituna karmimatest rahastamistingimustest, vähenenud välisnõudlusest ja ettevaatlikumaks muutuvatest kodumajapidamistest. Samad tegurid pärsivad majandusaktiivsust ka Taanis, kus kolmandas kvartalis vähenes toodang 0,4%. Lühiajalised näitajad osutavad mõlemas riigis majandusaktiivsuse edasisele kahanemisele. Mõlemas riigis aeglustus jätkuvalt ka ÜTHI-inflatsioon, mis saavutas eelmise aasta hilissuvel kõrgeima taseme. Rootsis alanes ÜTHI-inflatsioon 2009. aasta jaanuaris 2%le, Taanis 1,7%le. 15. jaanuaril 2009 langetas Taani keskpank (Danmarks Nationalbank) rahapoliitika intressimäära 75 baaspunkti võrra 2,75%ni. 9. veebruaril otsustas Rootsi keskpank (Sveriges Riksbank) vähendada rahapoliitika intressimäära 100 baaspunkti võrra 1%ni.

Suuremates Kesk- ja Ida-Euroopa ELi riikides on majandusaktiivsus viimastel kuudel märkimisväärselt nõrgenenud. Ungaris kahanes majanduskasv 2008. aasta neljandas kvartalis eelmise kvartaliga võrreldes 1% võrra, samas kui kolmandas kvartalis oli langus 0,1%. SKP reaalkasv aeglustus kolmandas kvartalis vähesel määral Tšehhis ja Poolas, vastavalt 0,9%ni ja 1,2%ni. Lühiajalised näitajad osutavad mõlemas riigis majandusaktiivsuse märkimisväärsel kahanemisele. Rumeenias oli SKP reaalkasv 2008. aasta kolmandas kvartalis endiselt jõuline, osaliselt tänu heale saagile põllumajandussektoris, kuid lühiajalised näitajad viitavad märgatavale aeglustumisele viimastel kuudel. Kõigis neljas riigis on kasvuväljavaated viimastel kuudel oluliselt halvenenud, tingituna suurenenud riskikartlikkusest selle piirkonna suhtes, karmistunud rahastamistingimustest ning nõrgenevast rahvusvahelisest kaubavahetusest. Inflatsioonimäärad on viimastel kuudel langenud, ulatudes 2009. aasta jaanuaris Ungaris 2,4%ni, Tšehhis 1,4%ni ja Poolas 3,1%ni. Ka Rumeenias on inflatsioon aeglustunud, jõudes 2008. aasta detsembris 6,4% tasemele, millele järgnes 2009. aasta jaanuaris tõus 6,8%ni. ÜTHI-inflatsiooni aeglustumine nendes riikides

viimaste kuude jooksul oli peamiselt tingitud energia ja toiduainete hindade varasemate tõusude mõju raugemisest ning majandusaktiivsuse vähenemisest. Rumeenia kõrgem inflatsioon 2009. aasta jaanuaris tulenes eelkõige omavääringu hiljutisest märkimisväärsest nõrgenemisest, kuna nõrgem leu toob samaaegselt kaasa kohalike hindade tõusu sellistel kaupadel, mille hinda näidatakse tavaliselt eurodes, kuid makstakse leudes. Kõik piirkonna keskpangad langetasid 2009. aasta alguses baasintressimäära. Ungari keskpank (Magyar Nemzeti Bank) langetas 19. jaanuaril rahapoliitika intressimäära 50 baaspunkti võrra 9,5%ni. Poola keskpank (Narodowy Bank Polski) otsustas 27. jaanuaril vähendada baasintressimäära 75 baaspunkti võrra 4,25%ni. Tšehhi keskpank (Česká národní banka) alandas 6. veebruaril baasintressimäära 50 baaspunkti võrra 1,75%ni. Rumeenia keskpank (Banca Națională a României) otsustas 4. veebruaril langetada rahapoliitika intressimäära 25 baaspunkti võrra 10%ni.

Väiksemates euroalavälistes ELi liikmesriikides on kasvusuundumused viimastes kvartalites olnud erinevad. Bulgaarias on majandusaktiivsus jäänud üsna jõuliseks, kuid kõigis kolmes Balti riigis annab praegu tunda majanduslangus. Olemasolevad majandusaktiivsuse ja kindlustunde näitajad osutavad SKP kasvu tulevasele aeglustumisele ka Bulgaarias. Kõigis neljas riigis on aastane ÜTHI alanenud, jäädes 2009. aasta jaanuaris vahemikku 4,7% (Eestis) kuni 9,7% (Lätis).

Venemaal aeglustus SKP reaalkasv 2008. aasta kolmandas kvartalis 6,2%ni eelmise aasta sama perioodiga võrreldes, teises kvartalis oli see 7,5%. Esialgsed andmed viitavad olulisele aeglustumisele neljandas kvartalis ja negatiivsele kasvumäärade eelmise kvartaliga võrreldes. Jätkuvad pinged finantssektoris ja kapitali netosissevoolu märkimisväärne vähenemine pärsivad majandusaktiivsust ilmselt veelgi. Tarbijahinna inflatsioon, mis 2009. aasta jaanuaris oli eelmise aasta sama kuuga võrreldes 13,4%, on pärast kõrgeima taseme (15%) saavutamist 2008. aasta keskel langenud vaid vähesel määral.

ARENEV AASIA

Arenevas Aasias aeglustus majanduskasv 2008. aasta neljandas kvartalis järsult. Eelkõige said maailmakaubanduse kiire kahanemise tagajärjel väga tugevasti kannatada just väikesed avatud turud. Sisemaine eratööstus on olnud mitmes riigis nõrk, mille põhjused peituvad tarbijate kindlustunde vähenemises, tööpuuduse suurenemises, karmides rahastamistingimustes ja loius kinnisvaraturus. Lisaks on nõrgad ekspordiväljavaated aeglustanud investeringute kasvu. Tarbijahinna inflatsioon on enamikus riikides langenud üsna madalale tasemele, mis annab keskpankadele võimaluse rahapoliitikat lõdvendada.

Hiinas aeglustus majanduskasv 2008. aasta viimastel kuudel märkimisväärselt. 2008. aasta viimases kvartalis oli reaalse SKP aastane kasvumäär 6,8%, mis on oluline langus eelmise kvartali 9%lt. Olemasolevad näitajad osutavad eratööstuse püsimisele seni üsna stabiilsena, kuid reaalne investeringute kasv on peamiselt ehitustegevuse vähenemise tõttu aeglustunud. 2008. aasta viimases kvartalis vähenes eksport eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 4%. Kaubanduse ülejääk aga suurenes jätkuvalt, kuna import kahanes veelgi, mõjutatuna alanenud toorainehindadest, impordi suurest osakaalust ekspordis ja nõrgenevast sisenõudlusest. Selle tagajärjel suurenes kaubanduse ülejääk 2008. aasta viimases kvartalis 114 miljardi USA dollarini, mis on eelmise aasta sama kvartaliga võrreldes 50% enam. Tarbijahinna inflatsioon on järsult langenud ja 2009. aasta jaanuaris olid tarbijahinnad vaid 1% kõrgemad kui aasta varem. Inflatsiooninäitajad muutuvad järgnevatel kuudel tõenäoliselt negatiivseks, tingituna ka baasefektist. Hiina võimud on majanduskasvu tagamiseks algatanud erinevaid meetmeid. Novembris välja kuulutatud eelarvepakett ja lõdvendatud rahapoliitika kajastuvad juba praegu kiire laenukasvus. 2009. aasta jaanuaris oli laenujääk 21,3% kõrgem kui aasta varem, võrrelduna 14,6%lise aastakasvuga novembris.

Koreas langes reaalse SKP aastane kasvumäär 2008. aasta viimases kvartalis 3,4%. Aastane THI-inflatsioon aeglustus jaanuaris peamiselt madalamate toormehindade mõjul 3,7%le, eelmisel kuul oli see 4,1%. Indias majandusaktiivsus vähenes, SKP kasvas neljandas kvartalis eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 5,3%, mis jääb alla kolmanda kvartali 7,6%le. India keskpanga peamiseks inflatsiooninäitajaks loetav hulgihindade inflatsioon, mis 2008. aasta juulis jõudis kõrgeimale tasemele (12,5%), alanes 2009. aasta jaanuaris järsult 4,4%le.

Üldiselt aeglustub majandus Aasia arenevates riikides olulisel määral, tingituna välisnõudluse kukkumisest ja mitmetest sisenõudlust pärssivatest teguritest. Suuremaid ja vähem avatud turge mõjutab üleilmne majanduslangus suhtelises plaanis tõenäoliselt vähem. Tulevikku vaadates peaks majandusaktiivsus jääma üsna madalaks kogu piirkonnas, kuigi raha- ja eelarvepoliitilised meetmed peaksid mõningal määral majanduskasvu stimuleerima.

LADINA-AMEERIKA

Ladina-Ameerikas aeglustus majandusaktiivsuse kasv 2008. aasta neljandas kvartalis järsult, samas kui inflatsioonisurve jäi üsna tugevaks. Mehhiko reaalse SKP aastakasv oli 2008. aasta neljandas kvartalis -1,6% pärast kolmanda kvartali taset 1,7%. Aastane hindade inflatsioon oli neljandas kvartalis keskmiselt 6,2%, mis on kõrgem näitaja kui 5,5% kolmandas kvartalis. Argentinas langes majandusaktiivsus 2008. aasta neljandas kvartalis kolmanda kvartaliga võrreldes 0,3%, samas võrdluses eelmise aastaga kasvas see siiski 4,4% võrra. Aastane THI-inflatsioon oli 2008. aasta viimases kvartalis keskmiselt 7,8%, jäädes alla kolmanda kvartali 8,9%le. Brasiilias viitavad sageli avaldatavad näitajad nii sise- kui välisnõudluse kasvu vähenemisele neljandas kvartalis. Jaemüük suurenes 2008. aasta viimases kvartalis eelmise aasta sama perioodiga võrreldes keskmiselt 6,1%, mis on vähem kui 9,9% kolmandas kvartalis. Tööstustoodang seevastu aga kahanes pärast 6,8%list tõusu kolmandas kvartalis neljandas kvartalis 6,6% võrra.

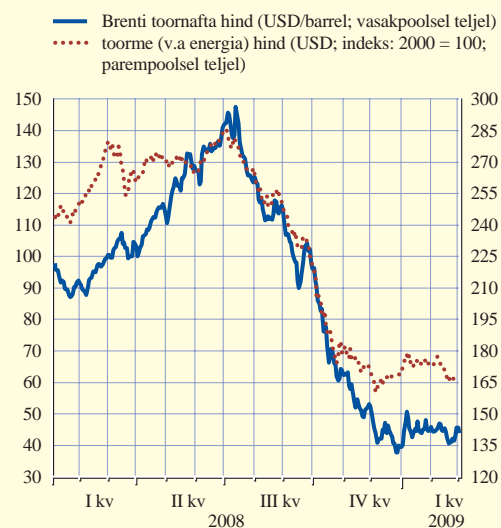
Üldiselt peaks toodangu kasv jääma nõrgaks, tingituna välisnõudluse kukkumisest, madalatest toormehindadest ja karmidest rahastamistingimustest, ning hoolimata asjaolust, et mitmed antud piirkonna keskpangad on langetanud rahapoliitilist intressimäära ja rakendanud mitmeid meetmeid sisemajanduse likviidsuskeskkonna parandamiseks.

1.2. TOORMETURUD

Viimase kolme kuu jooksul on naftahind volatiilsuse vähenedes üldjoontes stabiliseerunud. 3. märtsil 2009 maksis naftabarrel 43,8 USA dollarit, mis on umbes 18% madalam kui 2008. aasta novembri lõpus (eurodes arvestatuna oli langus ligikaudu 17%). Keskpikas perspektiivis ootavad turuosalisel endiselt hindade tõusu, 2010. aasta detsembri futuuride hinnad on ligikaudu 55 USA dollari tasemel.

Nõudluse osas avaldab üleilmne majanduslangus nõudluse väljavaadetele negatiivset mõju nii OECD kui ka arenevates riikides. Rahvus-

Joonis 3. Peamised muutused toormeturul

Allikad: Bloomberg ja HWWA.

vaheline Energiaagentuur on taaskord kärpinud naftanõudluse ettevaadet 2009. aasta kohta veel 0,5 miljoni barreli võrra päevas, mis viitab suurimale nõudluse vähenemisele alates 1982. aastast. Pakkumise poolel on OPECi liikmesriigid täitnud detsembris kokkulepitud tingimusi tootmise vähendamise osas, mis tähendas pakkumise kahanemist 2009. aasta jaanuaris peaaegu 1 miljoni barreli võrra päevas. See on enam kui tasakaalustanud nõudluse langust ja hoidnud nähtavasti hindu üleval.

Toorme (v.a energia) hinnad on samuti mõnevõrra stabiliseerunud. Metallihinnad jäid madalaks, tingituna murest üleilmse majanduslanguse ulatuse pärast, kuid näitasid siiski mõningaid stabiliseerumise märke. Toiduainete toormehindade muutused olid erinevad, kusjuures jaanuari alguses hinnad kerkisid, mõjutatuna saagiväljavaateid halvendavatest ebasoodsatest ilmastikutingimustest Lõuna-Ameerikas. USA dollarites väljendatud toorme (v.a energia) hindade koguindeks oli veebruari lõpus ligikaudu 3% madalam kui 2008. aasta novembri lõpus.

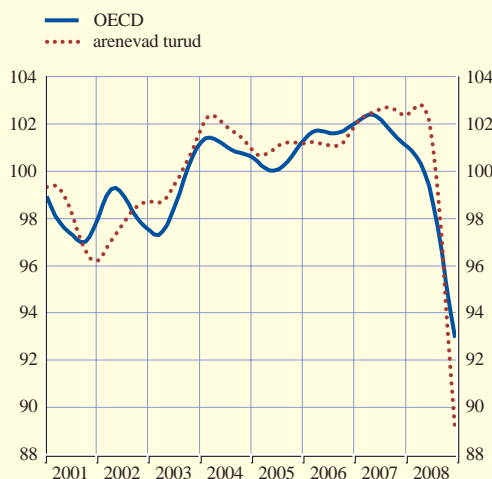
I.3. VÄLISKESKKONNA VÄLJAVAATED

Arvestades üleilmset majanduslangust ja sellega seotud maailmakaubanduse järsku vähenemist, jäävad euroala välisnõudluse väljavaated süngeks. Rahutukstegev asjaolu maailmakaubanduse sünkroonse vähenemise juures neljandas kvartalis puudutab kahekohalisi langusnäitajaid areneva Aasia riikide kaubanduses. See oli suuresti tingitud üleilmse tööstustoodangu sünkroonselt kahanemisest, kuid olukorra halvenemine kiirenes pärast Lehman Brothersi pankrotti, mis avaldas järsult negatiivset mõju kindlustundele kogu maailmas. Mis puudutab majandusaktiivsuse väljavaateid, siis oli OECD ettevaatav liitindikaator detsembri kohta madalaimal tasemel alates 1970. aastate naftahinnašokkidest, kinnitades kõikide suurte tööstusriikide ja suuremate OECD-väliste riikide (nagu Hiina, India ja Venemaa) majandusväljavaadete järsku halvenemist (vt joonis 4). Ebasoodsat üleilmset majandusolukorda kinnitavad üldjoontes ka Ifo maailma majanduskeskkonna veebruarikuu uuringu tulemused, mis näitasid jätkuvat langust kõigi aegade madalamaimatele tasemetele. Siiski on järgmise kuue kuu ootuste näitaja pisut paranenud.

Maailmamajanduse väljavaateid ümbritseb endiselt erakordselt suur ebakindlus, kuid üleilmset majandusaktiivsust ohustavad langusriskid näivad praegu olevat rohkem tasakaalus. Ühest küljest võib esineda oodatust tugevamaid positiivseid mõjusid (sealhulgas kindlustundele), mis tulenevad kasutusele võetavatest ulatuslikest makromajanduslikest stiimulitest ja mis kajastavad muid rakendatud poliitilisi meetmeid. Teisest küljest on kartused seotud peamiselt võimalusega, et finantsturgude ebastabiilsus avaldab reaalmajandusele suuremat mõju, samuti proteksionismisurve tekkimise ja tugevnemisega ning üleilmse tasakaalustamatuse ebakorrapärasest korrigeerimisest tulenevate võimalike negatiivsete arengusuundadega maailmamajanduses.

Joonis 4. OECD ettevaatav liitindikaator

(kuised andmed; amplituudiga kohandatud)

Allikas: OECD.

Märkus. Arenevate turgude näitaja on Brasiilia, Venemaa ja Hiina ettevaatava liitindikaatori kaalutud keskmine.

2 RAHAPOLIITILINE ARENG

2.1. RAHA JA RAHALOOMEASUTUSTE VÄLJASTATUD LAENUD

Värskeimad rahamassi andmed kinnitavad, et M3 dünaamika aeglustub, ning toetavad seisukohta, et inflatsioonisurve annab järele. Finantsturgude ebastabiilsuse süvenemine mõjutab jätkuvalt olulisel määral teatavaid rahaloomeasutuste bilansikirjeid, kusjuures suuri liikumisi võis täheldada näiteks M1 ja muude M3 komponentide vahel. Samal ajal püsis kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvale erasektorile väljastatud laenude voog tagasihoidlikuna. Kui mitte arvestada aastalõpumõju, mille tõttu oli detsembris voog negatiivne, kuid pöördus jaanuaris taas positiivseks, ei viita värskeimad andmed siiski sellele, nagu ei oleks pangalaenud enam kättesaadavad. Samas paistab pankade bilansimahu ja omakapitali suhte parandamine jätkuvat peamiselt välisvarade kaudu.

LAI RAHAAGREGAAT M3

Lai rahaagregaadi M3 aastane kasvumäär jätkas märkimisväärset alanemist, jõudes 2009. aasta jaanuaris 5,9%ni, võrrelduna 2008. aasta neljanda kvartali 8,1% ja kolmanda kvartali 9,0%ga (vt joonis 5). Viimaste kvartalite jooksul täheldatud laiade raha- ja laenuagregaatide aastakasvu aeglustumine kajastab karmistunud rahastamistingimusi ja aeglasemat majanduskasvu.

Lühiajaliste kasvumäärade alanemine oli isegi suurem: nii jõudis kuue kuu aastapõhine kasvumäär jaanuaris 4,2%ni, mis on madalaim tase 2001. aasta algusest saadik. See kajastab kuist kasvumäära -0,8% jaanuaris. Seda kuist määra tuleb siiski tõlgendada teatava ettevaatusega, arvestades aastavahetusega seotud raamatupidamislike kaalutluste võimalikku mõju.

Alates septembri keskpaigast täheldatud finantssüsteemi pingete kasv on avaldanud paljudele M3 komponentidele ja vastaskirjetele tuntuvat mõju. Näiteks tuleb tõdeda, et riigigarantiiga likviidsete varade suurenenud osakaal investoriportfellides ja vahendite väljaviimine turustatavatest instrumentidest, millel selline garantiid puudub, suurendas 2008. aasta neljandas kvartalis kodumajapidamiste housepositsioone. Selle kaalus aga üles kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete ja mitterahaloomeliste finantsvahendajate M3 kuuluvate varade oluline vähenemine, mis on tõenäoliselt seotud majanduse olukorra ja väljavaadete halvenemisega.

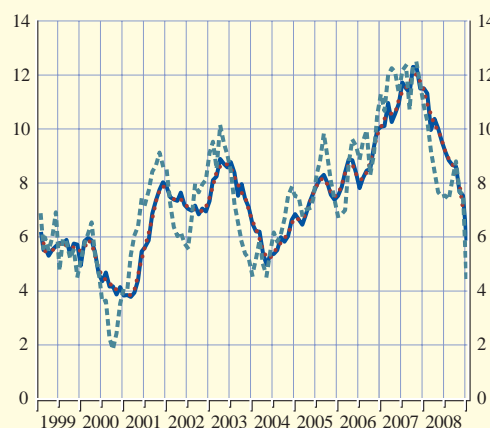
M3 PEAMISED KOMPONENDID

2008. aasta neljandas kvartalis täheldatud M3 komponentide vahelised liikumised jätkusid ka 2009. aasta jaanuaris. 2008. aasta neljandas kvartalis ja 2009. aasta jaanuaris täheldatud M3 aastakasvu jätkuva aeglustumise peamine põhjus oli turustatavate instrumentide (s.t M3-M2) ja lühiajaliste hoiuste (v.a üleõhoiused, s.t M2-M1) panuse vähenemine, samas kui M1 panus suurenes (vt tabel 1).

Joonis 5. M3 kasv

(muutus protsentides; sesoonsete ja kalendriliste mõjudega kohandatud)

— M3 (aastane kasvumäär)
- - - M3 (aastase kasvumäära kolme kuu tsentreeritud libisev keskmine)
- - - M3 (aastapõhine kuue kuu kasvumäär)

Allikas: EKP.

Tabel I. Ülevaade monetaarkeskonna näitajatest

(kvartaalsed näitajad on keskmised; sesoonsete ja kalendriliste mõjudega kohandatud)

	Bilansiline jääk protsendina M3st ¹	Aastased kasvumäärad					
		2008 I kv	2008 II kv	2008 III kv	2008 IV kv	2008 dets	2009 jaan
M1	43,6	3,8	2,3	0,6	2,7	3,3	5,2
Ringluses olev sularaha	7,6	7,8	7,8	7,5	12,4	13,4	13,7
Üleööhoiused	36,0	3,0	1,2	-0,7	0,8	1,4	3,6
M2 - M1 (= muud lühiajalised hoiused)	42,4	18,4	19,3	18,9	15,7	13,6	9,7
Kuni kaheaastase lepingulise tähtajaga hoiused	25,4	41,4	40,4	37,6	29,1	23,3	14,3
Kuni kolmekuulise etteteatamisega lõpetatavad tähtajalised hoiused	17,0	-3,3	-2,3	-2,0	-0,8	1,0	3,7
M2	86,0	10,3	10,0	9,1	8,9	8,2	7,4
M3 - M2 (= turustatavad instrumendid)	14,0	16,3	10,3	8,9	4,1	3,7	-2,4
M3	100,0	11,2	10,1	9,0	8,1	7,5	5,9
Laenud ja krediit euroala residentidele	10,0	9,6	9,1	7,3	6,2	6,0	6,0
Krediit valitsussektorile	-2,5	-1,2	0,6	1,7	3,1	5,2	5,2
Laenu valitsussektorile	-0,9	0,8	2,2	2,9	1,3	2,4	2,4
Krediit erasektorile	12,7	11,9	10,8	8,4	6,8	6,1	6,1
Laenu erasektorile	11,1	10,5	9,1	7,3	5,8	5,0	5,0
Laenu erasektorile, kohandatud vastavalt müügile ja väärtpaperistamisele	12,0	11,5	10,2	8,6	7,3	6,7	6,7
Pikemaajalised finantskohustused (v.a kapital ja reservid)		6,8	4,5	3,3	1,0	-0,5	0,4

Allikas: EKP.

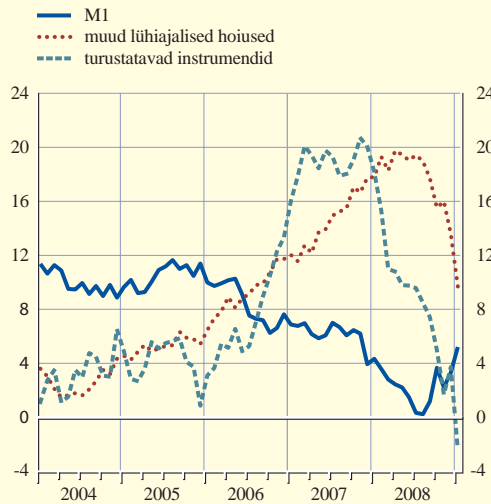
¹ Viimase olemasoleva kuu lõpu seisuga. Ümardamise tõttu ei pruugi arvud täielikult ühtida.

2008. aasta kolmandas kvartalis 0,6% tasemel olnud M1 aastane kasvumäär suurenes neljandas kvartalis 2,7%ni. 2009. aasta jaanuaris kasvas see veelgi, jõudes 5,2%ni (vt joonis 6). M1 tugevam kasv neljandas kvartalis kajastab mõlema komponendi muutusi. Ringluses oleva sularaha aastane kasvumäär oli ka pärast 2008. aasta neljandas kvartalis aset leidnud tõusu eelmise kvartali 7,5%lt 12,4%le jaanuaris endiselt kõrge, nimelt 13,7%. Septembris ja oktoobris täheldati erakordselt suurt sularahanõudlust, millest osa tekitasid ilmselt mitteresidendid. Samal ajal suurenes üleööhoiuste aastane kasvumäär kolmanda kvartali -0,7%lt neljandas kvartalis 0,8%ni ja jaanuaris 3,6%ni. Täheldatud suuremat nõudlust üleööhoiuste järele toetas nende hoidmise alternatiivkulu alanemine, mis põhjustas varade liikumise lühiajalistelt hoiustelt üleööhoiustele. Lisaks tähendab tarbijate kindlustunde vähenemine ja tulumäära suurenemine, et investorid eelistavad nüüd varasemast enam likviidsust. Sellises olukorras võidakse vahendite liigutamisel muude varaklasside vahel kasutada üleööhoiuseid ajutise peatuspaigana. Sellegipoolest tuleb silmas pidada, et aastalõpumõju võis üleööhoiuste kasvumäära volatiilsust suurendada.

Lühiajalistel hoiustel (v.a üleööhoiused) oli M3 aastakasv endiselt kõige suurem osakaal. Nende hoiuste aastane kasvumäär jätkas siiski alanemist, jõudes jaanuaris 9,7%ni, võrreldes eelnenud aasta neljanda kvartali 15,7% ja kolmanda kvartali 18,9%ga. Selline areng kajastab üldjoontes kuni kaheaastase lepingulise tähtajaga hoiuste (s.t lühitähajaliste hoiuste) järele valitseva nõudluse aastase kasvumäära vähenemist, mis langes eelmise aasta kolmanda kvartali 37,6%lt ja neljanda kvartali 29,1%lt jaanuaris 14,3%ni. Seevastu kuni kolmekuulise etteteatamistähajaga lõpetatavate hoiuste (s.t lühiajaliste säästuhoiuste) positsioonide aastakasv oli jaanuaris 3,7%, mis on suurem kui neljanda kvartali -0,8% ja kolmanda kvartali -2,0%.

Joonis 6. M3 peamised komponendid

(aastane muutus protsentides; hooajaliste ja kalendriliste mõjudega kohandatud)

Allikas: EKP.

Lühiajaliste hoiuste eri liikide lahknevad arengusuundumused kajastavad arvatavasti finantssüsteemi suurenenud pingeid, aga ka intressimäärade seotud kaalutlusi. Vastavalt intressimäärade andmetele, millest värskemad on olemas detsembri kohta, langesid lühitähtajaliste hoiuste intressimäärad novembris ja detsembris märkimisväärselt ning nende erinevus üleöhoiuste ja lühiajaliste säästuhoiuste intressimäärade vahel vähenes tunduvalt.

Jaanuaris alanes M3 kuuluvate turustatavate instrumentide aastane kasvumäär jätkuvalt, vähenedes kolmanda kvartali 8,9%lt ja neljanda kvartali 4,1%lt -2,4%ni. See tulenes kuni kaheaastase tähtajaga võlaväärtpaberite ja repotehingute aastaste kasvumäärade olulisest langusest. Seevastu suurima alamkomponendi ehk rahaturufondide osakute kasvumäär jäi kvartali keskmisi arvestades peaaegu muutumatuks. Ometi peidab see endas selle instrumendi volatiilseid kuiseid sisse- ja väljavoolu. Nimelt täheldati märkimisväärset väljavoolu

rahaturufondide osakutest septembris ja oktoobris pärast Lehman Brothersi pankrotti. See kajastab investorite muret mõningate rahaturufondide portfelliges kuuluvate varade kvaliteedi ja seega ka nende investeringute kapitalikindluse pärast. Novembri ja jaanuari vahel täheldati jällegi sissevoolu, vaatamata sellele, et väljakuulutatud tõhusamad hoiuste tagamise skeemid seda instrumenti ei hõlmanud. See lubab arvata, et euroala residentide ajutine hirm selle instrumendi kvaliteedi pärast on tasapisi taandunud.

M3 hoiuste, mis hõlmavad lühiajalisi hoiuseid ja repotehinguid ning kujutavad endast kõige laiemat rahaagregati, mille kohta on olemas usaldusväärne sektoripõhine teave, aastane kasvumäär langes neljandas kvartalis 9,2%ni, võrreldes 10,2%ga kolmandas kvartalis. Selline alanemine jätkus ka jaanuaris, mil aastane kasvumäär langes detsembri 8,3%lt 7,4%le.

Kodumajapidamiste sektoris, mis annab suurima osa M3 hoiuste kogukasvust, suurenes M3 hoiuste aastane kasvumäär 2008. aasta neljandas kvartalis 9,5%ni, võrreldes kolmanda kvartali 9,0%ga. Kuude andmeid vaadates selgub aga, et jaanuaris kodumajapidamiste M3 hoiusepositsioonide aastane kasvumäär kahanes, jõudes detsembri 8,9%lt 8,7% tasemele (vt joonis 7).

Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete M3 hoiuste aastane kasvumäär alanes veelgi, jõudes 2008. aasta neljandas kvartalis 3,5%ni (eelnenud kvartalis oli see 6,7%). Kui vaadata andmeid kuude lõikes, tõusis nimetatud kasvumäär siiski detsembri 0,4%lt jaanuaris taas 1,9%le. Hoolimata kuude lõikes toimunud arengust viitab likviidsete positsioonide kasvu aeglustumine ilmselt kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete tulude kasvu kestvale pidurdumisele. Samas võib see siiski olla seotud ka halvenenud rahastamistingimustega, mistõttu võisid ettevõtted, eelkõige väiksemad firmad kasutada põhivarainvesteringute ja käibekapitali rahastamiseks pigem jaotamata kasumit ja hoiuseid kui tõenäoliselt raskemini kättesaadavaid pangalaene.

Mitterahaloomeliste finantsvahendajate (v.a kindlustusseltsid ja pensionifondid) M3 hoiuste aastane kasvumäär alanes nii 2008. aasta neljandas kvartalis kui ka 2009. aasta jaanuaris. Vaatamata alanemisele oli nimetatud sektori M3 hoiuste aastane kasvumäär endiselt märkimisväärselt suurem kui muudes sektorites, mis kajastab ilmselt investeerimisfondide suurenenud vajadust sularahavarude järele, et olla turu praeguses olukorras vajaduse korral valmis võimalike tagasiostude rahastamiseks. Samas võivad detsembri ja jaanuari muutused kajastada ka aastavahetusega seotud raamatupidamislikke kaalutlusi.

RAHAAGREGAADI M3 PEAMISED VASTASKIRJED

M3 vastaskirjete osas alanes rahaloomeasutuste poolt euroala residentidele antud laenude kogumahu aastane kasvumäär 2008. aasta neljandas kvartalis endiselt: kolmanda kvartali 9,1%lt 7,3%ni, ja 2009. aasta jaanuaris juba 6,0%ni (vt tabel 1). See tulenes peamiselt rahaloomeasutuste poolt erasektorile väljastatud laenude kasvu olulisest aeglustumisest, mida osaliselt tasakaalustas valitsussektorile antud laenude mahu suur kasv.

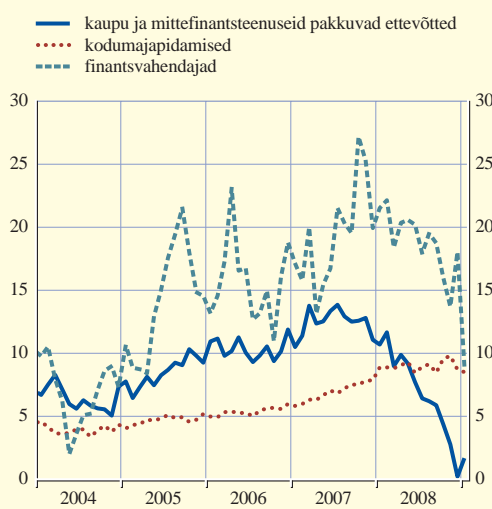
Rahaloomeasutuste poolt valitsussektorile väljastatud laenude mahu aastakasv kiirenes neljandas kvartalis kolmanda kvartaliga võrreldes 0,6%lt 1,7%le. Seejärel tõusis see veelgi ja jõudis jaanuaris 5,2%ni. See kasv kajastab peamiselt novembrist jaanuarini täheldatud suurt sissevoolu rahaloomeasutuste hoitavatesse valitsussektori võlakirjade positsioonidesse, mis järgnes septembris ja oktoobris toimunud väljavoole.

Rahaloomeasutuste poolt erasektorile väljastatud laenude mahu aastakasvu aeglustumine neljandas kvartalis jätkus: kolmanda kvartali 10,8%lt langes see 8,4%le ning jaanuaris juba 6,1%le. See langus kajastab muutusi kõigis alamkomponentides. Rahaloomeasutuste hoitavate erasektori väärtpaberite (v.a aktsiad) aastakasv alanes neljandas kvartalis kolmanda kvartali 36,6%lt 30,6%le ning jaanuaris juba 29,8%le. Langus oli peamiselt tingitud baasefektist, mis varjab 2008. aasta viimastel kuudel toimunud märkimisväärset sissevoolu, kui rahaloomeasutused ostsid mitterahaloomeliste finantsvahendustevõtete (v.a kindlustusseltsid ja pensionifondid) emiteeritud väärtpabereid, ning samuti nõrka kuusissevoolu jaanuaris.

Rahaloomeasutuste aktsia- ja muude omandiväärtpaberite positsioonide aastane kasvumäär alanes neljandas kvartalis kolmanda kvartali 6,0%lt -1,2%le ning jaanuaris edasi -7,2%le. Nende positsioonide niisugune oluline kahanemine võib olla seotud pankade vajadusega parandada bilansimahu ja omakapitali suhet, kuivõrd pingete suurenemine finantsturgudel avaldab nende bilanssidele üha tugevamat survet. Seega tähendas rahaloomeasutuste suutlikkus vähendada oma väärtpaberipositsioone, et pankade poolt erasektorile väljastatud laenude kasvumäär ei langenud

Joonis 7. Lühiajalised hoiused ja repotehingud

(aastane muutus protsentides; hooajaliste ja kalendriliste mõjudega kohandamata)

Allikas: EKP.
Märkus. Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem.

nii palju, kui oleks võinud arvata, pidades silmas kasvavate finantspingete mõju pankade rahastamistingimustele.

Erasektorile väljastatud krediidi suurima komponendi ehk rahaloomeasutuste laenude mahu aastakasv aeglustus endiselt, jõudes neljandas kvartalis kolmanda kvartali 9,1%lt 7,3%le ning jaanuaris juba 5,0%le (vt tabel 1). Laenukasvu taset näitab kunstlikult väiksemana tegeliku väärtpaperistamise mõju, mis oli viimastel kuudel väga tugev. Selle mõju võrra korrigeerituna oli erasektorile väljastatud laenude mahu aastakasv jaanuaris 6,7%, mis on üle 1,5 protsendipunkti suurem kui korrigeerimata näitaja.

Erasektorile väljastatud laenude mahu aastakasvu hiljutine langus jagunes paljude laene saanud sektorite vahel. Mitterahaloomeliste finantsvahendusettevõtete (v.a kindlustusseltsid ja pensionifondid) osas langes nimetatud kasvumäär 2008. aasta neljandas kvartalis kolmanda kvartali 22,1%lt 14,3%le ning oli jaanuaris 7,7%. See võib osaliselt olla seotud üldise tagasiminekuuga finantsvahenduses, mis võib mitterahaloomelisi finantsvahendusettevõtteid mõjutada rohkem kui panku.

Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele väljastatud laenude mahu aastakasv aeglustus neljandas kvartalis kolmanda kvartali 12,8%lt 11,3%le ning alanis jaanuaris veelgi, jõudes 8,8%ni. Aastapõhise kolme kuu kasvumääraga mõõdetav lühiajaline dünaamika aeglustus aga palju kiiremini, olles detsembris 4% ja jaanuaris 3%, võrrelduna 10%ga 2008. aasta septembris. Samas – kui detsembris oli laenuvoog negatiivne, siis jaanuaris pöördus see taas positiivseks. Ka aastavahetusega seotud muutusi arvestamata on selge, et laenuvood on vähenenud, kuid ei ole alust arvata, nagu poleks pangalaenuid pärast septembri keskel alanud finantsturgude ebastabiilsuse kasvu enam kättesaadavad. Niisiis on kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele suunatud laenuvoogude vähenemine seotud peamiselt euroala majandusväljavaadete halvenemisega, mis on vähendanud ettevõtete laenuõudlust, kuid on samuti mõjutanud laenuvõtjate riskiprofiili hindamist krediidiasutuste poolt ja seega ka nende pakutavaid laenutingimusi. Kodumajapidamistele väljastatud laenude mahu aastakasv oli neljandas kvartalis 2,9% ja jaanuaris 1,2%, võrreldes 4,0%ga kolmandas kvartalis (laenukasvu muutuste kohta sektorite kaupa vt täpsemalt jaotistest 2.6 ja 2.7).

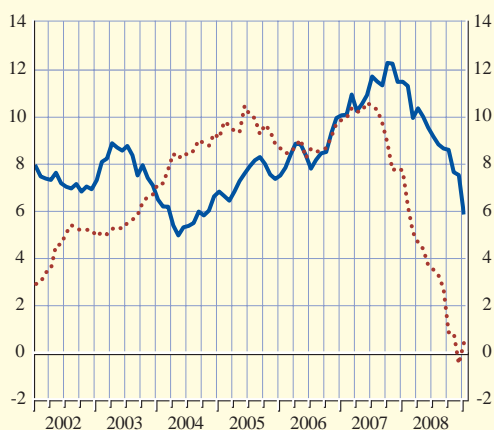
M3 teiste vastaskirjete hulgas on rahaloomeasutuste pikemaajaliste finantskohustuste (v.a kapital ja reservid) aastakasv viimastes kvartalites veelgi langenud (vt joonis 8), jõudes kolmanda kvartali 3,3%lt neljandas kvartalis 1,0%ni ja jaanuaris 0,4%ni. Langus kajastab nii üle kaheaastase lepingulise tähtajaga hoiuste kui ka üle kaheaastase tähtajaga võlakirjade mahu aeglasemat kasvu. Eelkõige võib pingete tugevnemine finantsturgudel olla soodustanud vahendite ümberpaigutamist pikaajalistelt hoiustelt likviidsematele lühemaajalistele hoiustele ja kahandanud erasektori soovi omada rahaloomeasutuste emiteeritud võlaväärtpabereid. Jaanuaris täheldati siiski suurt sissevoolu üle kaheaastase tähtajaga võlakirjadesse, mis näitab, et nüüd ei pruugi enam olla nii raske hankida selle allika kaudu rahastamist väljastpoolt rahaloomeasutuste sektorit – ilmselt tänu sellele, et mõnedel kõnesolevatest võlaväärtpaberitest on riigi garantii.

Kapitali ja reservide aastakasv kiirenes nii 2008. aasta neljandas kvartalis kui ka 2009. aasta jaanuaris, kusjuures keskmine kvartaalne voog oli kõrgeimal tasemel alates 2004. aastast, mis kajastab rohkemal või vähemal määral riikide ja erasektori kapitalisüste krediidiasutustesse viimastel kuudel.

Joonis 8. M3 ja rahaloomeasutuste pikemaajalised finantskohustused

(aastane muutus protsentides; sesoonsete ja kalendriliste mõjudega kohandatud)

- M3
- pikemaajalised finantskohustused (v.a kapital ja reservid)

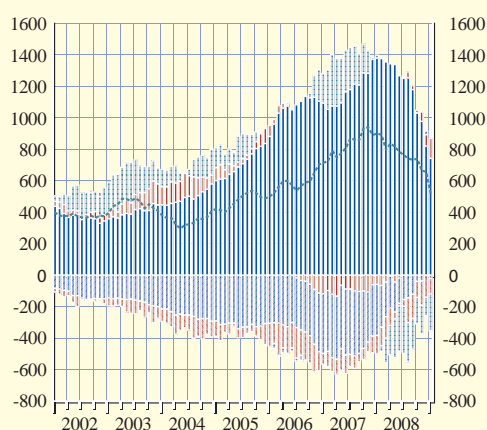

Allikas: EKP.

Joonis 9. M3 vastaskirjed

(aastased vood; mld EUR; sesoonsete ja kalendriliste mõjudega kohandatud)

- krediit erasektorile (1)
- krediit valitsussektorile (2)
- netovälisvarad (3)
- pikemaajalised finantskohustused (v.a kapital ja reservid) (4)
- muud vastaskirjed (sh kapital ja reservid) (5)
- - - M3

Allikas: EKP.

Märkused. M3 on esitatud vaid võrdlusalusena ($M3 = 1 + 2 + 3 - 4 + 5$). Pikemaajalised finantskohustused (v.a kapital ja reservid) on esitatud pöördmärkidega, sest tegu on rahaloomeasutuste sektori kohustustega.

Lisaks täheldati pärast viiekuulist sissevoolu jaanuaris märkimisväärset kuist väljavoolu rahaloomeasutuste netovälisvarade positsioonist, nimelt 117 miljardi euro ulatuses. See peegeldab asjaolu, et välisvarad kahanesid kõnealusel kuul jätkuvalt, väliskohustused aga suurenesid. Selle kuise netoväljavoolu tulemusena suurenes aastane väljavool rahaloomeasutuste netovälisvarade positsioonist detsembri 119 miljardilt eurolt jaanuaris 235 miljardi euroni (vt joonis 9). Välisvarade arengusuundumused toetavad seisukohta, et rahaloomeasutuste sektori äritegevus euroala mitte-residentidega on vähenemas, aidates sellega kaasa krediitiasutuste bilansimahu ja omakapitali suhte paranemisele.

Kokkuvõttes võib öelda, et puuduvad tõendid selle kohta, nagu oleksid pakkumise piirangud laenusamise võimalused ära lõiganud. Sellegipoolest ei saa välistada, et pakkumisega seotud tegurid muutuvad tulevikus olulisemaks, millele viitab näiteks hiljutine laenuvõtjatele esitatavate nõuete karmistamine pankade rahastamise tingimuste karmistumise tõttu.

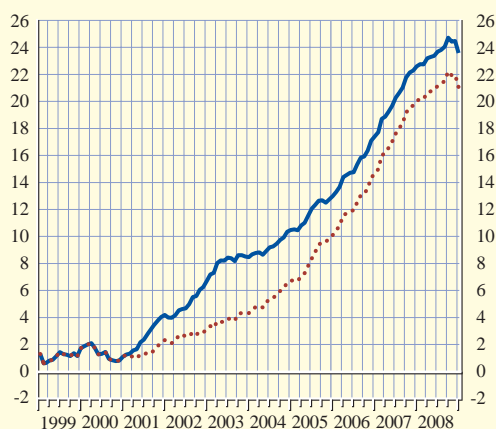
ÜLDHINNANG EUROALA LIKVIIDSUSKESKKONNALE

Rahapakkumise nominaalse vahe muutused osutavad sellele, et rahalise likviidsuse akumulereumine euroalal hakkas 2008. aasta neljandas kvartalis veidi aeglustuma ning see jätkus ka 2009. aasta jaanuaris. Samal ajal jätkas rahapakkumise reaalne vahe 2008. aasta neljandas kvartalis suurenemist, kuid näitas jaanuaris vähenemise märke (vt joonised 10 ja 11). Kõnealuseid likviidsuskeskkonna näitajaid tõlgendades tuleb olla ettevaatlik, sest need tuginevad rahaliste varade tasakaalu hinnangule, mis on alati ebakindel ja praegu veel eriti. Mitmesuguste

Joonis 10. Rahapakkumise nominaalse vahe hinnangud¹

(protsent rahaagregaadist M3; hooajaliste ja kalendriliste mõjudega kohandatud; detsember 1998 = 0)

- ametlikule M3-le tuginev rahapakkumise nominaalne vahe
- investoriportfelli struktuurimuutuste hinnangulise mõjuga korrigeeritud M3-le tuginev rahapakkumise nominaalne vahe²

Allikas: EKP.

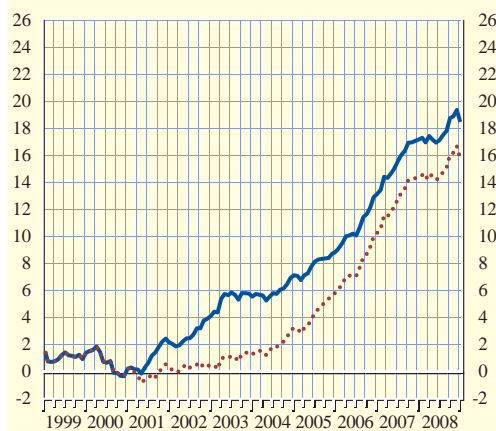
¹ Rahapakkumise nominaalne vahe on erinevus M3 tegeliku taseme ja selle M3 taseme vahel, mis oleks tulenenud M3 pidevast kasvust kontrollväärtusega 4,5% alates 1998. aasta detsembrist (baasperiod).

² Investoriportfellis M3 suunas toimunud struktuurimuutuste ulatuse hinnangute koostamisel kasutatakse EKP 2004. aasta oktoobri kuubületääni artiklis „Monetary analysis in real time” jaotises 4 kirjeldatud üldmeetodit.

Joonis 11. Rahapakkumise reaalse vahe hinnangud¹

(protsent reaalsest rahaagregaadist M3; hooajaliste ja kalendriliste mõjudega kohandatud; detsember 1998 = 0)

- ametlikule M3-le tuginev rahapakkumise reaalne vahe
- investoriportfelli struktuurimuutuste hinnangulise mõjuga korrigeeritud M3-le tuginev rahapakkumise reaalne vahe²

Allikas: EKP.

¹ Rahapakkumise reaalne vahe on erinevus ÜTHiga kohandatud M3 tegeliku taseme ja selle M3 kohandatud taseme vahel, mis oleks tulenenud M3 pidevast nominaalsest kasvust kontrollväärtusega 4,5% ja ÜTHI-inflatsioonist vastavalt EKP hinnastabiilsuse määratlusele. Baasperiod on 1998. aasta detsember.

² Investoriportfellis M3 suunas toimunud struktuurimuutuste ulatuse hinnangute koostamisel kasutatakse EKP 2004. aasta oktoobri kuubületääni artiklis „Monetary analysis in real time” jaotises 4 kirjeldatud üldmeetodit.

rahapakkumise vahe näitajate erinevusi võibki tõlgendada euroala praeguse likviidsuskeskkonna suure ebakindluse märgina. Nendele hoiatavatele argumentidele vaatamata osutavad kõik märgid üldiselt rahalise likviidsuse selgele akumulatsioonile viimastel aastatel.

Kokkuvõttes võib öelda, et värskemad andmed kinnitavad rahapakkumise kasvumäära alanemist euroalal ja osutavad sellele, et see suundumus võis aastavahetuse paiku tugevneda. Rahapoliitilised arengusuundumused toetavad seega seisukohta, et inflatsioonisurve annab järele. Praegu näib ebatõenäoline, et akumulatsioonid vahendeid hakataks lähiajal ülemäära kulutama, suurendades seeläbi inflatsioonisurvet. Pikemas perspektiivis sõltuvad ohud hinnastabiilsusest siiski sellest, kui suure osa akumulatsioonid likviidsusest neelab laenukapitali osakaalu vähendamine. Sellegipoolest on vaja rohkem andmeid, et hinnata, kas rahapakkumise kasvu hiljutine aeglustumine või laenuvoogude kahanemine tähistavad septembri keskel alanud finantsturgude ebastabiilsuse kasvu järgset veelahet rahapakkumise ja laenuvoogude arengus.

2.2. REAALSEKTORI JA INSTITUTIONAALSETE INVESTORITE FINANTSINVESTEERINGUD

2008. aasta kolmandas kvartalis alanes reaalsektori finantsinvesteeringute kogumahu aastakasv veelgi. Alanemine peidab endas siiski vastandlikke suundumusi kodumajapidamiste, kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete ning valitsussektoris. Kolmandas kvartalis suurenes tunduvalt aastane väljavool investeerimisfondidest, mis tulenes vahendite suuremahulisest väljaviimisest, ja seda peamiselt aktsiafondidest. Kindlustusseltside ja pensionifondide finantsinvesteeringute aastakasv jäi 2008. aasta kolmandas kvartalis üldiselt muutumatuks.

REAALSEKTOR

Reaalsektori finantsinvesteeringute kogumahu aastakasv alanes 2008. aasta kolmandas kvartalis (viimane kvartal, mille kohta on vastavad andmed olemas) endiselt, jõudes eelnenud kvartali 3,4%lt 3,2%ni (vt tabel 2). Selle alanemise taga peitub eri investeerimisinstrumentide vastandlik areng: nii võlaväärtpaberite kui ka raha ja hoiuste kasvumäärad nimelt suurenesid, kindlustustehniliste reservide ja muude finantsinstrumentide (nt tuletisinstrumendid ja kaubanduskrediit) kasvumäärad aga vähenesid. Samal ajal jäi nii avatud investeerimisfondide osakute kui ka aktsiate ja muude omandiväärtpaberite aastakasv üldjoontes muutumatuks.

2008. aasta kolmandas kvartalis täheldatud finantsinvesteeringute kogumahu kasvumäära alanemine varjab samuti eri sektorites toimunud erisuunalisi muutusi (vt joonis 12). Valitsussektori finantsinvesteeringute aastakasv kiirenes veidi, kuid jäi siiski nullilähedaseks. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete finantsinvesteeringute aastakasv vähenes seevastu jätkuvalt (kuigi aeglasemalt kui eelnenud kvartalites), jõudes 4,1%ni; samuti jätkas kahanemist kodumajapidamiste finantsinvesteeringute aastakasv, mis jõudis 2,9%ni. Mõlemad näitajad olid

Tabel 2. Euroala reaalsektori finantsinvesteeringud

	Bilansiline jääk protsendina finantsvaradest ¹	Aastased kasvumäärad									
		2006 II kv	2006 III kv	2006 IV kv	2007 I kv	2007 II kv	2007 III kv	2007 IV kv	2008 I kv	2008 II kv	2008 III kv
Finantsinvesteeringud	100	5,0	4,8	4,9	5,0	5,3	5,0	4,6	4,1	3,4	3,2
Sularaha ja hoiused	24	6,4	7,1	6,9	7,3	7,9	7,3	6,8	6,6	5,5	5,7
Võlaväärtpaberid, v.a tuletisinstrumendid	6	2,0	4,3	6,7	5,5	4,1	2,9	3,4	2,4	1,0	1,4
millest: lühiajalised	1	4,6	7,4	17,8	14,0	15,9	27,5	33,1	26,0	6,7	-3,9
millest: pikaajalised	5	1,8	4,0	5,8	4,6	3,0	0,5	0,7	0,0	0,4	2,0
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid, v.a avatud investeerimisfondide osakud	30	3,0	2,2	2,0	2,1	2,4	2,9	3,3	3,6	3,5	3,4
millest: noteeritud aktsiad	7	-0,1	0,6	-0,2	1,0	1,6	1,8	3,1	3,8	4,2	4,9
millest: noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	22	4,1	2,8	2,8	2,6	2,7	3,4	3,3	3,5	3,3	2,8
Avatud investeerimisfondide osakud	6	2,2	0,3	-0,1	0,3	0,4	-1,7	-3,5	-4,9	-6,3	-6,2
Kindlustustehniline reserv	16	7,4	7,2	6,6	6,3	6,2	5,9	5,5	5,1	4,9	4,6
Muud ²	19	6,9	6,8	7,5	8,5	8,6	8,7	6,9	5,0	3,8	2,5
M3 ³		8,4	8,5	10,0	11,0	10,9	11,4	11,5	10,0	9,6	8,7

Allikas: EKP.

¹ Viimase olemasoleva kvartali lõpu seisuga. Ümardamise tõttu ei pruugi arvud täielikult ühtida.

² Muud finantsvarad hõlmavad laene, tuletisinstrumente ja muid debitoorseid võlgnevusi, mis omakorda hõlmavad muu hulgas kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete antud kaubanduskrediiti.

³ Kvartali lõpp. Rahaagregaat M3 sisaldab rahalaadseid instrumente, mida euroala mitterahaloomesused (s.t reaalsektor ja mitterahaloomelised finantsasutused) hoiavad euroala rahaloomeasutustes ja keskvalitsuses.

oma madalaimal tasemel alates EMU kolmanda etapi algusest. Erasektori finantsinvesteeringute arengu kohta vt täpsemalt jaotistest 2.6 ja 2.7.

INSTITUTIONAALSED INVESTORID

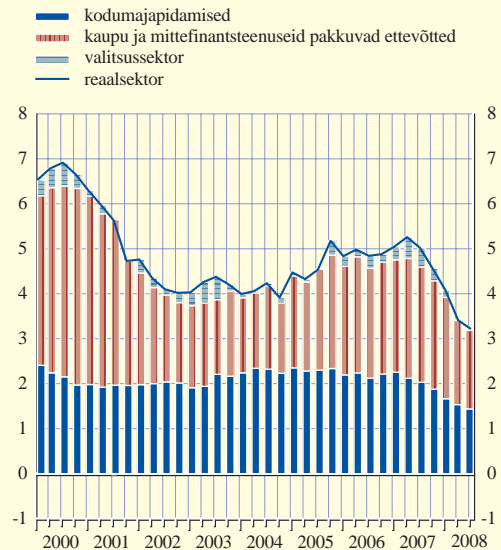
Euroala investeerimisfondide (v.a rahaturufondid) koguvara väärtus jätkas 2008. aasta kolmandas kvartalis tugevat langust, kahanedes 20,0% võrreldes eelmise aasta sama perioodiga (teises kvartalis oli langus aastatagusega võrreldes 16,3%). Langus võrreldes eelmise aasta sama perioodiga tulenes peamiselt sellest, et vähenes investeerimisfondide poolt aktsiates ja muudes omandiväärtpaberites võetud positsioonide väärtus, ning vähemal määral ka sellest, et alanes nende poolt investeerimisfondide osakutes võetud positsioonide väärtus. Tehinguandmed viitavad aastasele netoväljavoolule investeerimisfondidest, kuid tõendavad ka, et suurema osa investeerimisfondide vara koguväärtuse langusest 2008. aasta kolmandas kvartalis võrreldes eelmise aasta sama perioodiga võib kirjutada ümberhindamise mõjude arvele.

EFAMA¹ andmed eri liiki investeerimisfondide netokäibe kohta 2008. aasta kolmandas kvartalis viitavad jätkuval suuremahulisele aastasele netoväljavoolule nii aktsia- kui ka võlakirjafondidest. Võlakirjafondide puhul oli väljavool siiski veidi väiksem kui eelnenud kvartalis (vt joonis 13). Pärast märkimisväärset sissevoolu sega-/tasakaalustatud fondidesse aasta esimeses kvartalis täheldati kolmandas kvartalis marginaalset väljavoolu. Aastane sissevool rahaturufondidesse kasvas veidi võrreldes eelnenud kvartaliga. Kokkuvõttes võib nende viimaste muutuste põhjal märkida, et kui 2005. ja 2006. aastal täheldati suhteliselt tugevat sissevoolu investeerimisfondidesse, siis 2008. aastal on jätkunud vastupidine protsess.

Kindlustusseltside ja pensionifondide finantsinvesteeringute kogumahu aastakasv euroalal jäi 2008. aasta kolmandas kvartalis praktiliselt

Joonis 12. Realsektori finantsinvesteeringud

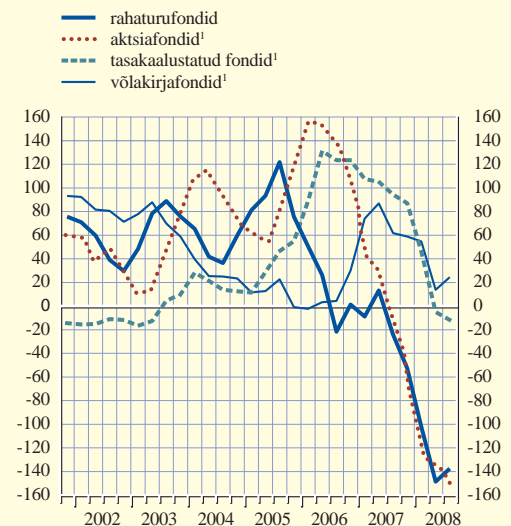
(aastane muutus protsentides; panus protsendipunktides)

Allikas: EKP.

Joonis 13. Aastased netovood investeerimisfondidesse (kategooriate kaupa)

(mld EUR)

Allikad: EKP ja EFAMA.

¹ EKP arvutused EFAMA esitatud riiklike andmete põhjal.

¹ Euroopa Fondivalitsejate Liit (EFAMA) väljastab andmeid Saksamaa, Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Luksemburgi, Madalmaade, Austria, Portugali ja Soome avatud aktsia- ning võlakirjafondide avalike emissioonide netokäibe (või netosissevoolu) kohta. Vt EKP 2004. aasta juuni kuubülletääni taustinfot „Netorahavood euroala aktsia- ja võlakirjafondidesse”.

muutumatu 4,5% tasemele (vt joonis 14). Selle taga peitub siiski eri investeerimis-instrumentide vastandlik areng. Võlaväärtpaberite, noteerimata aktsiate ja muude omandiväärtpaberite ning avatud investeerimisfondide osakute kasvupanuse suurenes, samal ajal kui noteeritud aktsiate ning muude finantsinvesteeringute oma vähenes. Kokkuvõttes kinnitavad need näitajad seega kindlustusseltside ja pensionifondide finantsinvesteeringute väiksemat kasvu kooskõlas reaalsektori vähenenud finantsinvesteeringutega kindlustus- ja pensio- nitoodetes.

2.3. RAHATURU INTRESSIMÄÄRAD

Viimase kolme kuu jooksul on rahaturu intressimäärad jätkuvalt olulisel määral langenud võrreldes 2008. aasta neljanda kvartali alguses täheldatud tippasemetega, mis saavutati pärast finantsturgude ebastabiilsuse süvenemist Lehman Brothersi pankroti järel septembris. Täpsemalt langesid EKP baasintressimäärade alandamise ja valitsuste suuremahuliste finantspäästepakettide ootuses järsult nii rahaturu tagatud kui ka tagamata intressimäärad kõigi tähtaegade lõikes. Üldiselt on rahaturu tulukõver jäänud alates detsembrist 2008 laugeks. Vahe rahaturu tagatud ja tagamata intressimäärade vahel vähenes samal ajal pikkamööda, kuid on siiski üsna suur. Eurosüsteemi likviidsuse juhtimine aitab tagada rahuliku aastavahetuse finantsturgudel.

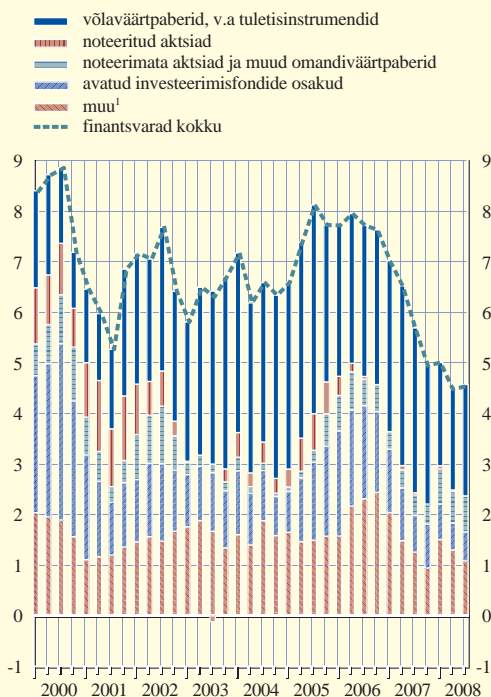
Rahaturu tagamata intressimäärad on 2009. aasta kahel esimesel kuul kõigi tähtaegade lõikes jätkuvalt alanenud. Oktoobri keskel alanud languse kiirus oli kogu nimetatud perioodil suhteliselt püsiv. Selline areng on kooskõlas turu ootustega EKP baasintressimäärade jätkuva langetamise suhtes lähikuudel ja suuresti kajastab neid ootusi. Ühe, kolme, kuue ja 12 kuu EURIBORi määrad olid 2009. aasta 4. märtsi seisuga vastavalt 1,48%, 1,78%, 1,88% ja 1,99%, s.o vastavalt 175, 179, 174 ja 171 baaspunkti 2008. aasta 5. detsembri tasemetest madalamad (vt joonis 15).

12 kuu ja ühe kuu EURIBORi määrade vahe oli 4. märtsi seisuga 52 baaspunkti võrrelduna 47 baaspunktiga detsembri alguses (vt joonis 15). Üldiselt on rahaturu tulukõver jäänud alates detsembrist suures osas stabiilseks.

Tagamata EURIBORi määrade ja tagatud intressimäärade (nagu EUREPO ja EONIA vahetustehingute indeksist tuletatud määrad) vahe on alates detsembrist järk-järgult vähenenud. Kolmekuulise tähtaja puhul oli see vahe 4. märtsil 91 baaspunkti, mis on järsk langus võrreldes oktoobri lõpus täheldatud tippasemega 184 baaspunkti. Sellegipoolest on vahe endiselt oluliselt

Joonis 14. Kindlustusseltside ja pensionifondide finantsinvesteeringud

(aastane muutus protsentides; panus protsendipunktides)

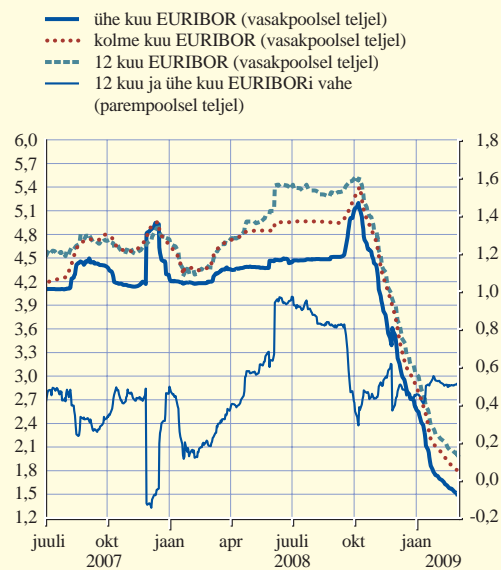

Allikas: EKP.

¹ Hõlmab laenusid, hoiuseid ja kindlustustehnilist reservi, muid debiitoreid võlgnevusi ja tuletisinstrumente

Joonis 15. Rahaturu intressimäärad

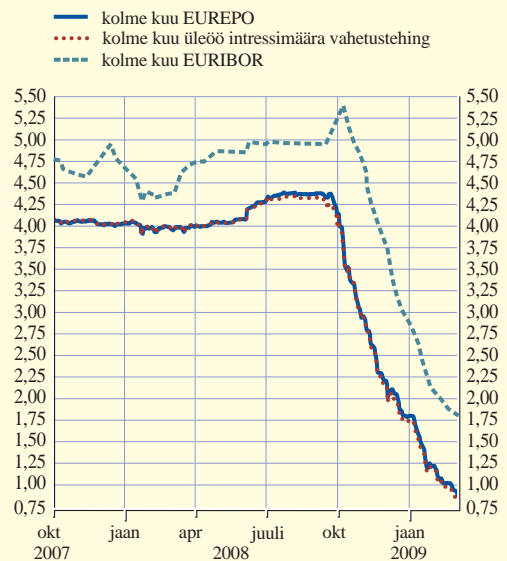
(protsenti aastas; päevased andmed)

Allikad: EKP ja Reuters.

Joonis 16. Kolme kuu EUREPO, EURIBOR ja üleöö intressimäära vahetustehing

(protsenti aastas; päevased andmed)

Allikad: EKP, Bloomberg ja Reuters.

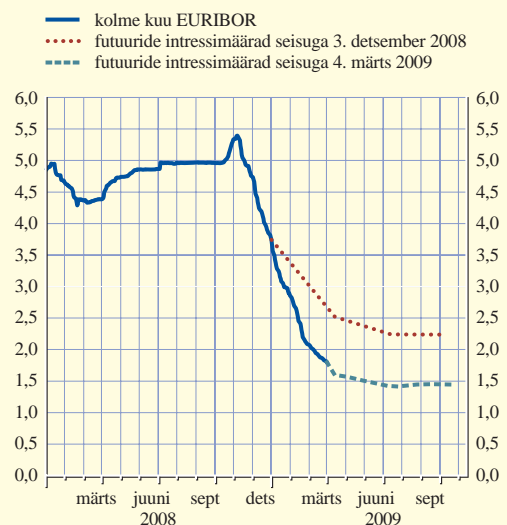
suurem kui 59 baaspunkti 3. septembril 2008 ja ületab õigupoolest ka käesoleval finantsturgude ebastabiilsuse perioodil varem täheldatud tasemeid (vt joonis 16).

2009. aasta märtsis, juunis ja septembris lõppevate kolme kuu EURIBORi futuurlepingute hindade põhjal eeldatavad intressimäärad alanesid 5. detsembri tasemetega võrreldes vastavalt 108, 102 ja 100 baaspunkti, olles 4. märtsil 1,595%, 1,415% ja 1,450% (vt joonis 17). Kolme kuu EURIBORi futuurlepingute optioonidest tuletatud eeldatav volatiilsus jäi vaatamata mõningasele kõikumisele üldiselt muutumatuks; tiptasemeid täheldati jaanuari keskel (vt joonis 18).

Väga lühiajaliste intressimäärade puhul on EONIA alates 2008. aasta oktoobrist märkimisväärselt alanenud. EONIA langus alates 2008. aasta detsembrist kajastab suurel määral EKP nõukogu otsust langetada EKP intressimäärasid 4. detsembril 75 baaspunkti ja 15. jaanuaril

Joonis 17. Kolme kuu intressimäärad ja futuuride intressimäärad euroalal

(protsenti aastas; päevased andmed)

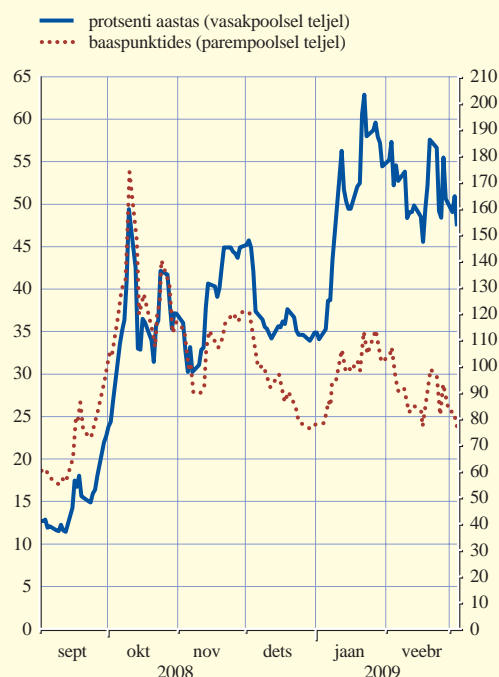

Allikas: Reuters.

Märkus. Londoni Rahvusvahelisel Finantsfutuuride Börsil (LIFFE) noteeritud kolmekuulised futuurlepingud, mille loovutustähtaeg on käesoleva ja järgneva kolme kvartali lõpus.

Joonis 18. Eeldatav volatiilsus, mis on tuletatud kolme kuu EURIBORI futuurilepingute optioonidest, mille tähtaeg on 2009. aasta märtsis

(protsenti aastas; baaspunktides; päevased andmed)

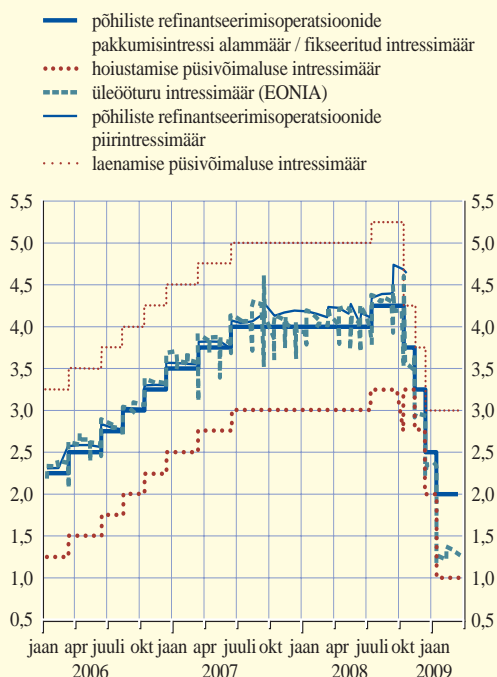

Allikad: Bloomberg, Reuters ja EKP arvutused.

Märkus. Baaspunktid arvutatakse välja protsentides esitatud eeldatava volatiilsuse ja vastava intressimäära põhjal (vt ka 2002. aasta mai kuulütleäni taustinfo „Measures of implied volatility derived from options on short-term interest rate futures“).

Joonis 19. EKP intressimäärad ja üleöoturu intressimäär

(protsenti aastas; päevased andmed)

Allikad: EKP ja Reuters.

50 baaspunkti võrra. Samuti kajastab see rohkete koguste jaotamist eurosüsteemi likviidsust suurendavate operatsioonide kaudu, eriti pärast seda, kui regulaarsed iganädalased põhilised refinantseerimisoperatsioonid viidi 15. oktoobrist üle jaotamispiranguta fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlusele. See aitab sujuvalt juhtida pankade suurenenud likviidsusvajadust aasta lõpul (nende arengusuundade ja EKP teostatavate likviidsusoperatsioonide kohta vt täpsemalt taustinfost 2). Lisaks aitab ka põhilist refinantseerimismäära ümbritseva vahemiku taaslaiendamine 200 baaspunktile alates 21. jaanuarist kaasa EONIA järsule langusele. Kokkuvõttes alanes EONIA 5. detsembri 2,894%lt 4. märtsiks 1,283% tasemele (vt joonis 19).

LIKVIIDSUSKESKKOND JA RAHAPOLIITILISED OPERATSIOONID ALATES 12. NOVEMBRIST 2008 KUNI 10. VEEBRUARINI 2009

Antud taustinfos antakse ülevaade EKP likviidsusjuhtimisest 9. detsembril 2008, 20. jaanuaril 2009 ja 10. veebruaril 2009 lõppenud kolmel kohustusliku reservi arvestusperioodil. Kõnealusel perioodil jätkas EKP enamiku oktoobris 2008 finantsturgude pingete kasvu tõttu kasutusele võetud meetmete rakendamist.

Eelkõige teostati kõiki refinantseerimisoperatsioone eurodes ja USA dollarites jätkuvalt jaotamispääranguta (kõik pakkumised rahuldati) ja fikseeritud intressimääraga (EKP eurodes teostatavate operatsioonide puhul kasutatav rahapoliitiline intressimäär). Lisaks aktsepteeriti eurosüsteemi avaturuoperatsioonides tagatisena ajutiselt erinevamaid varasid. Kuni 2009. aasta lõpuni hõlmas kõlblike tagatiste täiendatud nimekiri näiteks rida välisvaluutas nomineeritud võlainstrumente ning põhineb varasema reitinguläve A- asemel reitingulävel BBB+. 2008. aasta detsembris pikendas EKP koostöös teiste keskpankadega omapoolset USA dollarite pakkumist osapooltele USA Föderaalreservi dollari tähtajalise oksjoni kaudu (esialgu nii repo- kui ka vahetustehingute teel) kuni 2009. aasta esimese kvartali lõpuni. Samuti pikendas EKP Šveitsi frankide pakkumist (vahetustehingute teel) kuni 2009. aasta aprilli lõpuni. Väikese nõudluse tõttu peatati 2009. aasta jaanuari lõpus USA dollari vahetustehingud, jätkates pärast seda USA dollarites refinantseerimise pakkumist ainult repotehingute teel.

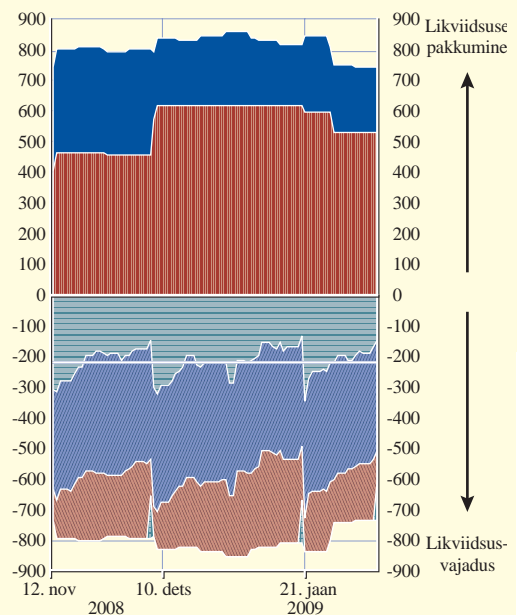
2008. aasta oktoobris, kui rahaturg oli eriti nõrgenenud, kitsendas EKP nõukogu ajutiselt kahe püsivõimaluse intressimäärade vahemikku rahapoliitilise intressimäära ümber 100 baaspunktile. 2008. aasta detsembris otsustas nõukogu peamiselt pankadevahelise turu taaselustamise nimel laiendada seda vahemikku uuesti ning viis selle alates 21. jaanuarist 2009 taas 200 baaspunktile.

Vaatlusalusel perioodil näitas euro rahaturg mõningaid paranemise märke. Seda tõendab näiteks tagamata ja tagatud laenuintressimäärade (vastavalt EURIBOR ja EUREPO) erinevuse järjekindel vähenemine.

Joonis A. Pangandussüsteemi likviidsusvajadus ja likviidsuse pakkumine

(mld EUR; iga kirje juures on esitatud kogu perioodi päevased keskmised näitajad)

- põhilised refinantseerimisoperatsioonid: 256,9 mld EUR
- pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid: 551,1 mld EUR
- arvelduskontodel hoitavad vahendid: 220,8 mld EUR (ülireservid: 1,3 mld EUR)
- kohustusliku reservi nõue: 219,5 mld EUR
- autonoomsed likviidsustegurid: 372,7 mld EUR
- peenhäälestusoperatsioonid: 4,5 mld EUR
- hoistamise püsivõimaluse kasutus: 209,7 mld EUR

Allikas: EKP.

Pangandussüsteemi likviidsusvajadus

Kolmel vaadeldaval arvestusperioodil oli pankade päevane likviidsusvajadus – mida määratletakse autonoomsete tegurite, kohustuslike reservide ja ülereservide (s.t kohustusliku reservi ületavad vahendid, mida hoitakse arvelduskontodel) summana – keskmiselt 593,5 miljardit eurot, mis oli 97,8 miljardit rohkem kui eelmise kolme perioodi keskmine. 12. novembrist 2008 kuni 10. veebruarini 2009 oli kohustusliku reservi nõudest tingitud keskmine päevane likviidsusvajadus kokku 219,5 miljardit eurot ja autonoomsetest teguritest tingitud likviidsusvajadus kokku 372,7 miljardit eurot (vt joonis A). Nii nagu eelmistel arvestusperioodidel, oli autonoomsete tegurite seas ka koostöös teiste keskpankadega tehtavate välisvaluuta vahetustehingute mõju euro likviidsusele. Autonoomsed tegurid olid kolme varasema arvestusperioodiga võrreldes keskmiselt 93,6 miljardi euro võrra suuremad, mis tulenes peamiselt valitsuste hoiuste ja ringluses olevate pangatähtede kasvust, samal ajal olid kohustusliku reservi nõuded keskmiselt 4,7 miljardi euro võrra suuremad ja ülereservid 0,5 miljardi euro võrra väiksemad, ulatudes 1,3 miljardi euroni (vt joonis B).

Hoolimata rahaturu paranemise märkidest oli paljudel pankadel vaadeldavatel kohustusliku reservi arvestusperioodidel jätkuvalt raskusi pankadevaheliselt turult vahendite saamisega. Sellest tulenevalt jätkasid nad oma likviidsusvajaduse rahuldamist eurosüsteemi refinantseerimisoperatsioonide abil. Täieliku jaotuse pakkumine tõi pangandussüsteemi koondtasandil kaasa suured ülelikviidsuse mahud, millest tulenes hoiustamise püsivõimaluse märkimisväärne kasutamine. 9. detsembril 2008 ja 20. jaanuaril 2009 lõppenud arvestusperioodidel kasutati hoiustamise püsivõimalust päevas keskmiselt 220,6 miljardi euro ulatuses, mis on oluliselt rohkem kui mis tahes muul perioodil. 21. jaanuaril 2009 alanud arvestusperioodil, kui püsivõimaluste intressimäärade vahemikku taas laiendati, vähenes hoiustamise püsivõimaluse kasutamine mõnevõrra, jäädes päevas keskmiselt 173,4 miljardile eurole (vt joonis A).

Likviidsuse pakkumine ja intressimäärad

2008. aasta oktoobris vastu võetud erandlike meetmete tulemusel jätkus kuni 2009. aasta jaanuari alguseni avaturuoperatsioonide jäägi kasv, millele järgnes teatav langus. Refinantseerimisoperatsioonide jäägi kogumaht oli suurim aasta lõpus, jõudes kõigi aegade kõrgeima tasemeni 857 miljardit eurot. 20. jaanuaril 2009 lõppenud arvestusperioodil moodustasid põhilised refinantseerimisoperatsioonid 25% kogu refinantseerimisoperatsioonide jäägist, vähenedes oluliselt võrreldes 2008. aasta augustist novembrini täheldatud 40%ga. Pärast püsivõimaluste intressimäärade vahemiku taaslaiendamist 21. jaanuaril 2009 vähenes mõnevõrra pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide jääk, jättes avaturuoperatsioonide jäägi kogumahu 10. veebruaril 2009 lõppenud arvestusperioodil keskmiselt umbes 770 miljardile eurole (vt joonis A).

Joonis B. Pankade kohustusliku reservi ületavad vahendid, mida hoitakse arvelduskontodel

(mld EUR, keskmine tase igal arvestusperioodil)

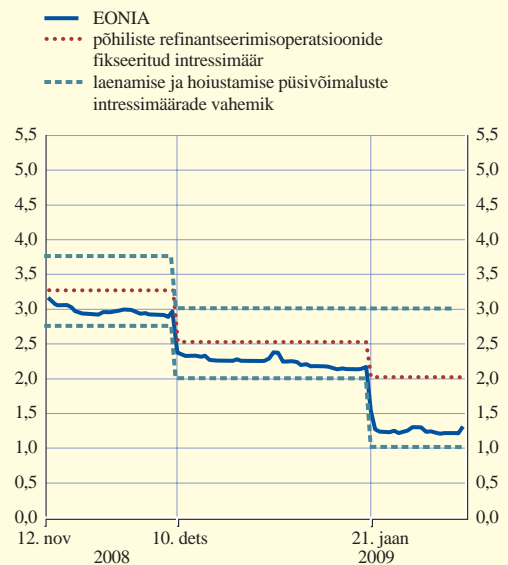
Allikas: EKP.

Kuna osapoolte nõudlus likviidsuse järele oli rahaturu häiritud toimimise tõttu märkimisväärne, püsis EONIA kolmel vaadeldaval arvestusperioodil põhiliste refinantseerimisoperatsioonide intressimäära (rahapoliitiline intressimäär) ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäära vahel (vt joonis C). Kui hoiustamise püsivõimaluse tulumäära oli vähendatud tasemele 100 baaspunkti alla põhiliste refinantseerimisoperatsioonide intressimäära, stabiliseerus EONIA ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäära vahe umbes 20 baaspunkti juures, mis oli kooskõlas eelneva arvestusperioodi keskmisega.

EONIA kajastas kogu vaadeldaval perioodil hooajalisi mõjutusi. Iga kuu viimasel päeval ning aastalõpu paiku oli see kõrgemal tasemel. Samuti oli see kõrgem iga arvestusperioodi alguses ning iga arvestusperioodi viimasel päeval, kui EKP teostas likviidust vähendavaid peenhäälestusoperatsioone.

Joonis C. EONIA ja EKP intressimäärad

(päevased intressimäärad protsentides)

Allikas: EKP.

2.4. VÕLAKIRJATURUD

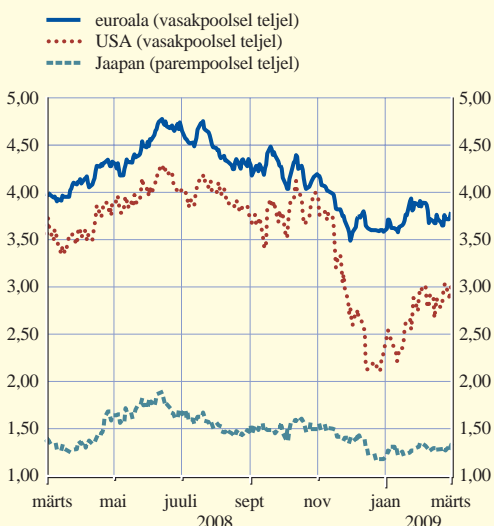
Viimase kolme kuu jooksul on maailma võlakirjaturud olnud väga volatiilsed finantsturgudel taastekkinud pingete ja kasvava mure tõttu üleilmsete makromajanduslike väljavaadete pärast. Novembri lõpu tasemetega võrreldes jäid pikaajaliste riigivõlakirjade intressimäärad euroalal ja USAs üldjoontes muutumatuks ning Jaapanis alanesid veidi, kuid perioodi kestel esines väga tugevaid kõikumisi. Peamistel võlakirjaturgudel suurenes ka turu eeldatav volatiilsus. Novembri lõpuga võrreldes kõrgemad pikaajalised võlakirjaturupõhised inflatsiooniootused kajastasid peamiselt olukorra osalist normaliseerumist inflatsiooniga indekseeritud võlakirjade turgudel. Euroala ettevõtete võlakirjade hinnavaheed vähenesid mõnevõrra, kuid jäid ajaloolises plaanis siiski väga suureks, kajastades käimasolevat krediidiriskide ümberhindamist.

2008. aasta novembri lõpust kuni 4. märtsini 2009 kasvas euroala kümneaastase tähtajaga riigivõlakirjade intressimäär veidi, jõudes umbes 3,8%ni, kuigi perioodi jooksul esines ka märkimisväärseid kõikumisi (vt joonis 20). USAs olid pikaajaliste riigivõlakirjade intressimäärade perioodisisesed kõikumised isegi suuremad, kuid 4. märtsiks jäid need ikkagi oma novembri lõpu taseme lähedale, s.t umbes 3,0% juurde. Seega jäi USA ja euroala kümneaastase tähtajaga riigivõlakirjade nominaalintressimäärade erinevus peaaegu muutumatuna -80 baaspunkti tasemele. Jaapani kümneaastase tähtajaga riigivõlakirjade intressimäär alanes veidi ja oli 4. märtsi seisuga 1,3%.

2009. aasta esimestel kuudel suurenes võlakirjaturu eeldatava volatiilsusega mõõdetav turuosaliste ebakindlus seoses võlakirjade intressimäärade lähiaja arenguga peamistel turgudel oluliselt, pöörates osaliselt ümber langustrendi, mis sai alguse pärast ajalooliste tiptasemete saavutamist 2008. aasta novembris. Pikaajaliste võlakirjade intressimäärade märkimisväärsed perioodisisesed

Joonis 20. Pikaajaliste riigivõlakirjade intressimäär

(protsenti aastas; päevased andmed)

Allikad: Bloomberg ja Reuters.

Märkus. Pikaajaliste riigivõlakirjade intressimäär viitab kümneaastastele võlakirjadele või võlakirjadele, mille tähtaeg on kümnele aastale kõige lähemal.

kõikumised ja eeldatava volatiilsuse taas kasvule pöördumine näitavad, et võlakirjainvestorite meeoleolu on vallonud märgatav ebakindlus, mida on mõjutanud vastandlikud tegurid.

Vaatlusperioodi alguses langesid pikaajaliste riigivõlakirjade intressimäärad USAs järsult, peamiselt Föderaalreservi rahapoliitika komitee 16. detsembri pretsedenditu otsuse tõttu langetada baasintressimäär vahemikku 0–0,25%. Ühelt poolt mõjutasid pikaajaliste võlakirjade intressimäärade arengut USAs alates 2009. aasta algusest tugevalt majandusaktiivsuse kehvad väljavaated, millest maalisid pildi värsked majandusnäitajad, ning teiselt poolt turu reaktsioonid USA administratsiooni välja kuulutatud meetmetele (uus finantsstabiilsuse plaan ja majanduse stimuleerimise pakett). Turu mure selle pärast, millist mõju võivad pakutavad stiimulid avaldada rahastamisvajadustele, ja kasvav ebakindlus seoses meetmete tõhususega suurendasid oluliselt võlakirjainvestorite nõutavaid riskipremiaid ja tekitasid

pikaajaliste riigivõlakirjade intressimäärade tõususurve. Näiteks USA kümneaastaste riigivõlakirjade krediidiriski vahetustehingud (CDS) on alates 2009. aasta algusest kallinenud umbes 25 baaspunkti. Halvenevad riigisisese ja üleilmsed makromajanduslikud tingimused ning taas kasvanud mure mõnede USA finantsasutuste olukorra pärast rõhused samal ajal aktsiaturge üle maailma ja käivitasid uue hooga vahendite ümberpaigutamise turvalisematesse varadesse, mis tundus pikaajaliste riigivõlakirjade intressimäärade tõususurvet nõrgendavat.

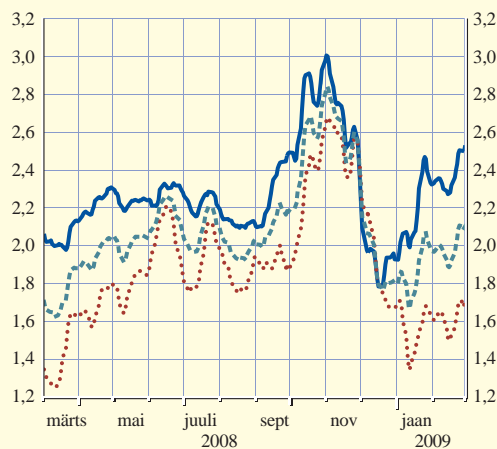
Majandusaktiivsuse kahanemine, kasvav mure riigivõlakirjade emitentide rahastamisvajaduse pärast ja suurenenud riskikartlikkus olid ka põhitegurid, mis survestasid euroala pikaajaliste võlakirjade intressimäärasid vaatlusperioodil, eriti alates 2009. aasta algusest. Avaldatud negatiivsed majandusnäitajad suurendasid veelgi muret euroala makromajanduslike väljavaadete pärast. Samal ajal paistis, et kasvav rahastamiskoorem, mis tulenes majanduse stimuleerimise kavade ja euroala valitsuste finantssektorile antud garantiidest, suurendas investorite nõutavat riskikompensatsiooni euroala riigivõlakirjade turul. Lisaks kasvasid vaatlusperioodil märkimisväärselt riigivõlakirjade hinnavahed euroala piires, eriti jaanuari lõpus pärast paljude riigivõlakirjade emitentide reitingute alandamist. Taustinfo 3 käsitleb küsimust, kuidas on valitsuste päästepaketid mõjutanud investorite krediidiriskitunnetust. Nagu Ameerika Ühendriikide puhul, on vahendite ümberpaigutamine turvalisematesse varadesse siiski aidanud talitseda pikaajaliste võlakirjade intressimäärade tõusu, seda eriti alates veebruari keskpäigast.

2009. aasta märtsi alguses jäid inflatsiooniga indekseeritud pikaajaliste riigivõlakirjade intressimäärad euroalal 2008. aasta novembri lõpus täheldatud tasemetele tublisti alla, kuid novembri lõpu tase oli inflatsiooniga indekseeritud võlakirjade turgudel alates 2008. aasta keskpäigast toimunud suurte nihete tõttu ka ebatavaliselt kõrge (vt joonis 21). Nende nihete normaliseerumine kestab veel praegugi, mis võib selgitada seda, miks inflatsiooniga indekseeritud võlakirjade intressimäärad on vaatamata majandustingimuste halvenemisele 2009. aasta algusest

Joonis 21. Võlakirjade reaaltulustus

(protsenti aastas; päevaste andmete viiepäevane libisev keskmine; sesoonselt kohandatud)

- inflatsiooniga indekseeritud viieaastaste forvardvõlakirjade tulustus viieks aastaks
- inflatsiooniga indekseeritud viieaastaste hetkevõlakirjade tulustus
- - - inflatsiooniga indekseeritud kümneaastaste hetkevõlakirjade tulustus

Allikad: Reuters ja EKP arvutused.

Joonis 22. Euroala nullkupongiga võlakirjade turupõhine inflatsiooniootus

(protsenti aastas; päevaste andmete viiepäevane libisev keskmine; sesoonselt kohandatud)

- viieaastaste forvardvõlakirjade turupõhine inflatsiooniootus viieks aastaks
- viieaastaste hetkevõlakirjade turupõhine inflatsiooniootus
- - - kümneaastaste hetkevõlakirjade turupõhine inflatsiooniootus

Allikad: Reuters ja EKP arvutused.

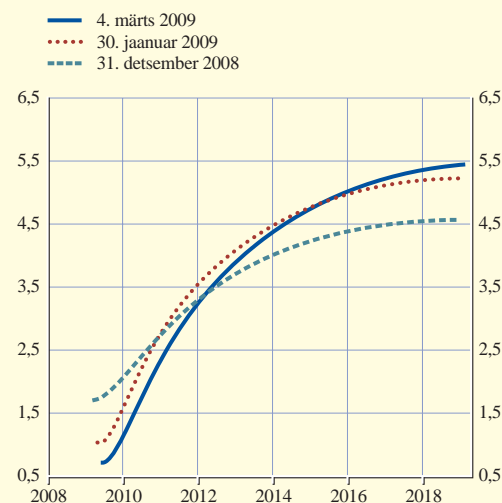
peale tõusnud. Lisaks võib eespool mainitud suurema riskikompensatsiooni nõudmine investorite poolt avaldada suhteliselt vähese likviidsusega turul ebaproportsionaalset mõju. 4. märtsil oli inflatsiooniga indekseeritud kümneaastase tähtajaga euroala võlakirjade intressimäär 2,1%, mis on ligikaudu 40 baaspunkti madalam kui 2008. aasta novembri lõpus. Lühemaajaliste reaaltressimäärade langus oli isegi kiirem, mistõttu euroala reaaltressimäärade kõvera kalle muutus tunduvalt järsemaks.

Euroala võlakirjaturupõhised inflatsiooniootused keskmiste kuni pikkade tähtaegade osas on viimase kolme kuu jooksul ilmutanud märkimisväärset volatiilsust, mis kajastab ilmselt eespool mainitud jätkuvaid pingeid inflatsiooniga indekseeritud võlakirjade turgudel (vt joonis 22). Vaatlusperioodi lõpus olid viie- ja kümneaastaste hetkevõlakirjade põhised inflatsiooniootused vastavalt 1% ja 1,7%, mis on umbes 50 baaspunkti kõrgemad kui 2008. aasta novembri lõpus, osutades sellele, et võlakirjaturupõhiste inflatsiooniootuste kõver jääb endiselt küllaltki järsuks. Viieaastaste forvardvõlakirjade põhine inflatsiooniootus viieks aastaks, mis on tavatingimustes üsna usaldusväärne turuosaliste pikaajaliste inflatsiooniootuste ja nendega seotud riskipremiate näitaja, oli 4. märtsil 2,4%, mis on umbes 70 baaspunkti kõrgem kui novembri lõpus. Nende näitajate tõlgendamisel tuleb aga olla ettevaatlik, sest vaatamata teatava normaliseerumise märkidele pinge inflatsiooniga indekseeritud võlakirjade turul siiski püsib. Selles mõttes viitab võrreldavate pikaajaliste forvardpõhiste inflatsiooniootuste oluline erinevus võlakirjade ja vahetustehingute turgudel, mida täheldati suuremal osal vaatlusperioodist, endiselt kasina turulikviidsuse püsimisele ning pakkumise ja nõudluse tasakaalustamatusele euroala inflatsiooniga indekseeritud võlakirjade turul.

2008. aasta novembri lõpust kuni 4. märtsini 2009 muutus euroala üleöoturu forvardtehingute eeldatava intressimäär kõver üldiselt järsemaks (vt joonis 23). Allapoole nihkumine lühikeste

Joonis 23. Euroala üleootturu forvardtehingute eeldatavad intressimäärad

(protsenti aastas; päevased andmed)

Allikad: EKP, EuroMTS (statistika aluseks olevad andmed) ja Fitch Ratings (reitingud).

Märkused. Turul vaadeldavate intressimäärade tähtajalisest struktuurist tuletatud eeldatav forvardtulukõver kajastab turuootusi lühiajaliste intressimäärade tulevaste tasemete suhtes. Eeldatavate forvardtulukõverate arvutamise meetodit on kirjeldatud EKP kodulehe jaotises „Euro area yield curve“. Hinnangus kasutatud andmed on saadud euroala AAA-reitinguga riigivõlakirjadest.

kuni keskmiste tähtaegade lõikes kajastab EKP nõukogu 2008. aasta detsembri alguse ja 2009. aasta jaanuari otsuseid alandada baasintressimäärasid, ning üldisemalt ka majandusaktiivsuse vähenemise ootusi ja investorite ootuste muutumist lühiajaliste intressimäärade liikumise suhtes lühikeses ja keskpikas perspektiivis. Investorite nõutavad suuremad riskikompensatsioonid paistavad aga omakorda olevat avaldanud forvardmääradele kõvera pikemate tähtaegade osas tõususurvet.

2008. aasta septembris alanud euroala ettevõtete võlakirjade hinnavahede järsk suurenemine on alates 2009. aasta algusest mõnevõrra taandunud. Kuivõrd viimastel kuudel jätkus krediidiriskide ümberhindamine, olid võlakirjade hinnavahede muutused finantsettevõtete ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete, samuti ka kõnealuste sektorite eri reitinguklasside lõikes siiski erinevad. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete võlakirjade hinnavahed on kõigi reitingukategooriate lõikes vaatlusperioodil mõnevõrra kahanenud, välja arvatud kõrge tootlusega segmentis. Finantsettevõtete puhul on kõrge reitingu

guga võlakirjade (AAA ja AA) hinnavahed veidi vähenenud, madalama reitinguga võlakirjade (A ja BBB) omad aga märgatavalt suurenenud. Üldiselt jäid ettevõtete võlakirjade hinnavahed siiski väga suureks: kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete BBB-reitinguga võlakirjade hinnavahed olid umbes 415 baaspunkti, finantsettevõtete võlakirjade omad aga 2700 baaspunkti ringis. See kajastab investorite jätkuvat muret nii kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete kui ka finantsettevõtete olukorra pärast.

Taustinfo 3

KUIDAS ON VALITSUSTE PÄÄSTEPAKETID MÕJUTANUD INVESTORITE KREDIIDIRISKITUNNETUST?

Investeeringuspanga Lehman Brothers maksejõuetus 2008. aasta septembri keskpaigas tõi kaasa finantsüsteemis peituvate riskide ümberhindamise. Üha selgemaks sai, et finantsturgude ebastabiilsus kahjustab märkimisväärselt reaalmajandust. Oht, et finantsasutused võivad kokku kukkuda ning finantsturgude ebastabiilsus võib järsult tõeliseks finants- ja majanduskriisiks muutuda, põhjustas selle, et valitsused otsustasid kasutusele võtta pankade päästepaketid, mis olid kesksel kohal ulatuslikes, finants- ja majandusstabiilsusele suunatud meetmetes. 2008. aasta septembri lõpust oktoobri keskpaigani pakkusid mitmed euroala riigid oma pankadele märkimisväärses koguses kapitali ja garantiisid.

Käesoleva taustinfo eesmärk on vaadelda kahte mõõdet finantsturu reageeringust nimetatud sündmustele. Esiteks võrreldakse taustinfos seda, kuidas laiapõhjaliste päästepakettide väljakuuluta-

mine mõjutab investorite avaliku ja erasektori krediidiriski tunnetust. Teiseks näidatakse käesolevas taustinfos, et paljude euroala riikide pikaajaliste riigivõlakirjade intressimäärade erinevused võrreldes Saksamaaga on eelmise aasta septembrist kasvanud. Võib oletada, et valitsuste poolt finantssektorile tehtud kapitalisüstid ja antud garantiid koos majanduse langusest tulenevate ebasoodsate mõjudega riikide eelarvepositsioonidele põhjustasid selle, et investorid hakkasid eristama laenu võtvaid riike nende rahanduse kindluse alusel.

Investorite krediidiriskitunnetus

Investorite krediidiriskitunnetust mõõdetakse tavaliselt krediidiriski ülekandetehingute (CDSid) hindade muutuste põhjal. Krediidiriski ülekandetehing on leping, milles „kaitse ostja“ maksab perioodilist kindlustuspreemiat „kaitse müüjale“ ning vastutasuks saab kindlustuse juhuks, kui laenuvõtja (ettevõtte või valitsus) kogeb „probleeme laenumaksetega“, näiteks kui laenuvõtjal ei õnnestu tasuda graafikujärgseid intresse või võlainstrumentide (tavaliselt võlakirjade või laenude) kustutusmakseid.

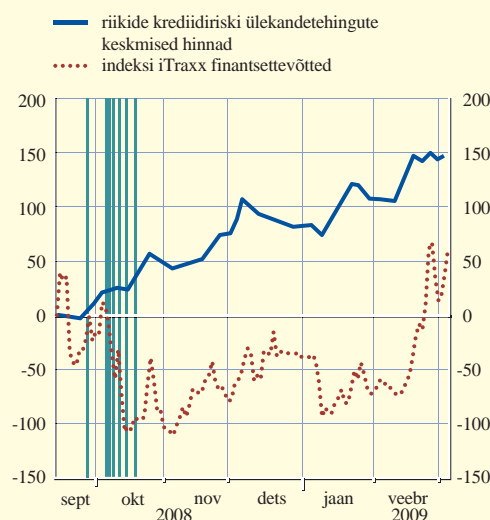
Selleks, et hinnata, mil määral erinevate euroala riikide väljakuulutatud pankade päästepaketid on muutnud turuosaliste krediidiriskitunnetust asjaomaste osapoolte puhul, on joonisel A näidatud riikide ja indeksi iTraxx finantsettevõtete krediidiriski ülekandetehingute hindade liikumised. Nimetatud indeks väljendab Euroopa suurte finantsasutuste krediidiriski ülekandetehingute hindasid. Vertikaalsed jooned näitavad kuupäevi, mil kümme euroala riiki kehtestasid olulised päästepaketid (29. septembrist 20. oktoobrini).

Nagu jooniselt näha, tõid paketid kaasa järsu languse euroala pankade CDSide hindades (hinnang indeksi iTraxx finantsettevõtete hindade alusel). Samas tõid päästepaketid kaasa suurema riski seoses riikide maksevõimetusega. Pikemas perspektiivis olid indeksi iTraxx finantsettevõtete CDSide hinnad veebruari lõpus natuke madalamad, võrreldes enne päästepakettide väljakuulutamist valitsenud tasemetega, samas kui riikide CDSide hinnad jätkasid kerkimist. See osutab sellele, et kokkuvõttes on laiapõhjalised päästepaketid leevendanud pangandussektoris mõnevõrra krediidiriski ning toonud kaasa kohese ja püsiva krediidiriski ülekandmise erasektorilt avalikule sektorile.

Pikaajaliste riigivõlakirjade intressimäärade erinevuste suurenemine

Finantssektoris alates 2008. aasta septembri keskpaigast kogetud raskuste kiiluvees on majandusaktiivsus veelgi vähenenud. See ning ka asjaolu, et paljud euroala riikide valitsused võtsid majandustegevuse languse vastu võitlemiseks kasutusele suured fiskaalstiimulite

Joonis A. Euroala riikide ja indeksi iTraxx finantsettevõtete krediidiriski ülekandetehingute hindade kumulatiivsed muutused alates 15. septembrist 2008 (baaspunktides)

Allikad: Datastream, EKP arvutused.
Märkus. Vertikaalsete joontega on tähistatud kuupäevad 2008. aasta sügisel, mil euroala riigid kuulutasid välja olulised päästepaketid, s.o 29. september (Iirimaa), 7. oktoober (Hispaania), 8. oktoober (Itaalia), 9. oktoober (Madalmaad), 12. oktoober (Portugal), 13. oktoober (Austria, Saksamaa ja Prantsusmaa), 15. oktoober (Kreeka) ning 20. oktoober (Soome).

paketid, põhjustas euroala riikide eelarveposit-sioonide järsu ja laiaulatusliku halvenemise. Seda peegeldab euroala riikide suurem prognoositav võlakoormus ja eelarvepuudujääk. Vastavalt värskematele kättesaadavatele andmetele (Euroopa Komisjoni 2009. aasta jaanuari vaheprognoos) on 2009. aastal oodata mitmes euroala riigis kontrollväärtusest (3% SKPst) suuremat eelarvepuudujääki ning mitme riigi puhul olukord 2010. aastal ei parane. Samamoodi prognoositakse võla suhte kasvu SKPsse, peegeldades eelkõige valitsuste sekkumisi pangandussektori toetamiseks (nt pankade rekapiitaliseerimine).

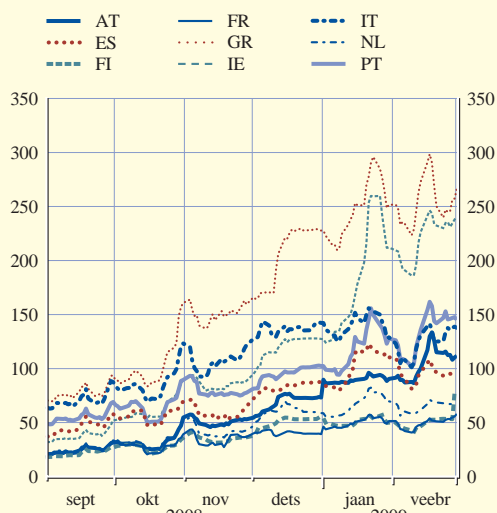
Eelarveväljavaadete halvenemine koos väikse-mate kasvuväljavaadetega võib anda investoritele märku riikide võimalikust täiendavast laenamismajandusest, mis tekitab kasvusurve pikaajalistele intressimääradele.¹ Joonis B kujutab joonisel A esitatud euroala riikide kümneaastase tähtajaga riigivõlakirjade intressimäärade erinevusi võrreldes Saksamaaga alates 2008. aasta septembrist. Kõige suuremat riigivõlakirjade intressimäärade erinevuse kasvu paistavad olevat kogunud need riigid, kes on kriisi sattunud ebasoodsas eelarvepositsioonis, ning need, kelle puhul oodatakse olukorra järsku halvenemist lähitulevikus. Investorid paistavad laenavatel riikidel vahet tegevast ning seda teatud määral riigi rahanduse kindluse põhjal. Tuleb märkida, et riigivõla-kirjade intressimäärade erinevusi mõjutavad ka teised tegurid, näiteks riigi krediidiireitingu alandamine ja erinevused alusvaraks olevate võlakirjade likviidsuses.

Käesolevast taustinfo selgub, et investorite silmis on 2008. aasta septembris ja oktoobris väljakuulutatud euroala riikide päästepaketid toonud kaasa krediidiriski ülekandmise erasektorilt avalikule sektorile. Lisaks on need päästepaketid koos majanduskriisiga kaasnenud nõrgenevate eelarvepositsioonidega aidanud kaasa riigivõlakirjade intressimäärade erinevuste järsule suure-nemisele euroalal, seda eelkõige nõrgema eelarvepositsiooniga liikmesriikide puhul. Tulevikku vaadates on tähtis, et valitsused taastaksid kindlad eelarvepositsioonid niipea kui võimalik, et säilitada avalikkuse usaldus riigi rahanduse jätkusuutlikkusse.

¹ Vt 2008. aasta novembri kuubülletääni taustinfo 2 „Recent widening in euro area sovereign bond yield spread“.

Joonis B. Kümneaastase tähtajaga riigivõlakirjade intressimäärade erinevus võrreldes Saksamaaga

(baaspunktides)

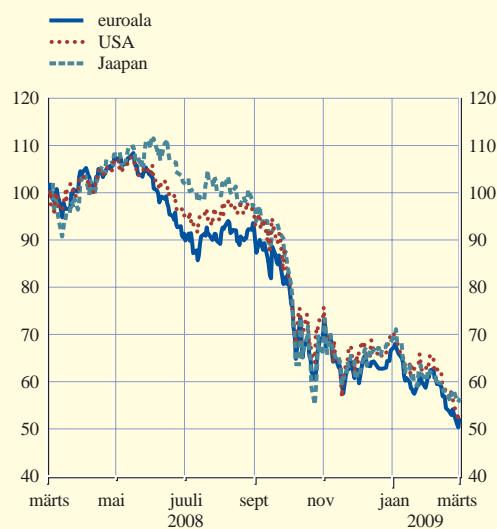
Allikad: Datastream, EKP arvutused.

2.5. AKTSIATURUD

Kolme viimase kuu vältel jätkusid maailma peamistel aktsiaturgudel langustrendid. Euroala, Ameerika Ühendriikide ja Jaapani aktsiahindade üldindeksid kaotasid võrreldes 2008. aasta novembri lõpuga oma väärtusest umbes 15-20%. Investorite riskikartlikkuse kasvu põhjustasid maailma-majanduse kehvad väljavaadused ning samuti taas tekkinud mure pangandussektori olukorra pärast. Neis oludes suurenes 2009. aasta esimesel kahel kuul uuesti eeldatava volatiilsuse alusel mõõdetav aktsiaturgude ebakindlus, jäädes siiski 2008. aasta sügise tippasemest allapoole.

Joonis 24. Aktsiahinnaaindeksid

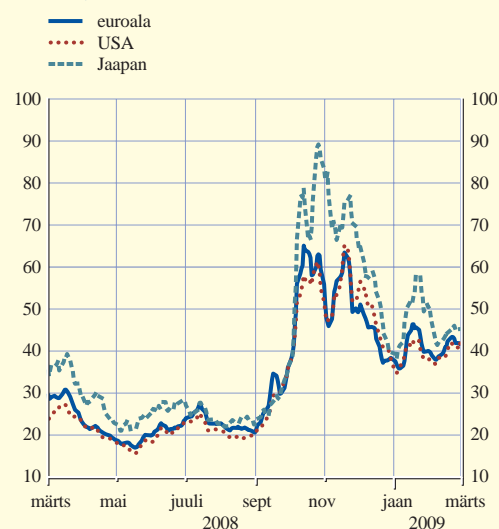
(indeks: 4. märts 2008 = 100; päevased andmed)

Allikad: Reuters ja Thomson Financial Datastream.
Märkus. Kasutatakse järgmisi indekseid: euroala Dow Jonesi EURO STOXX üldindeks, USA Standard & Poor's 500 indeks ja Jaapani Nikkei 225 indeks.

Joonis 25. Aktsiaturu eeldatav volatiilsus

(protsenti aastas; päevaste andmete viiepäevane libisev keskmine)

Allikas: Bloomberg.
Märkus. Eeldatava volatiilsuse aegrida viitab aktsiahindade protsentuaalsete muutuste oodatavale standardhälbele kolmekuulise perioodi jooksul, mis väljendub aktsiahinnaaindeksitega seotud optioonide hindades. Eeldatav volatiilsus kajastab euroalal Dow Jonesi EURO STOXX 50 aktsiaindeksi, USA Standard & Poor's 500 aktsiaindeksi ning Jaapanis Nikkei 225 aktsiaindeksi näitajaid.

Maailma aktsiaturgudel alates 2007. aasta keskpaigast täheldatud korrigeerimine jätkus ka kolmel viimasel kuul (vt joonis 24). Alates 2008. aasta novembri lõpust kuni 4. märtsini 2009 vähenesid euroalal ja Ameerika Ühendriikides aktsiahindade üldindeksid, mida mõõdetakse vastavalt indeksitega Dow Jonesi EURO STOXX ja Standard & Poor's 500, umbes 20% ning Jaapani aktsiahinnad mõõdetuna Nikkei 225 indeksiga langesid umbes 15% võrra.

Aktsioptsioonidest tuletatud eeldatavast volatiilsusest nähtuva aktsiaturgude suure ebakindluse olukorras (vt joonis 25) mõjutasid kolmel viimasel kuul aktsiahindade liikumist turumeelolude muutused vastavalt majandus- ja finantsolukorra kohta tulevate teabele. Pärast mõningast langust 2008. aasta sügise alguse tippasemetelt tõusis aktsiaturgude volatiilsus veebruari lõpus taas järsult ning on jäänudki kõrgele tasemele, mis viitab märkimisväärsele riskikartlikkusele ja aktsiate suurematele riskipreemiatele kogu vaadeldaval perioodil.

Turu meeleolusid näisid tugevalt mõjutavat värsked andmed, mis osutasid maailmamajanduse väga nõrkadele väljavaadetele ning olukorra kiirele halvenemisele peamiste majanduspiirkondade tööturgudel, oluline ebakindlus suuremate riikide majanduse stimuleerimise kavade mõju osas ning naasnud kartused finantsüsteemi stabiilsuse kohta. Ameerika Ühendriikides reageerisid turud negatiivselt uuele finantsstabiilsuse kavale, kuna see polnud piisavalt üksikasjalik. Sellele järgnes mure, et kapitaliabi programmi raames hakatakse finantsasutuste tegevusse veelgi rohkem sekkuma, mis suurendas investorite seas ebakindlust finantsüsteemi olukorra osas ning surus aktsiahinnad alla 1997. aasta tasemele. Kartused, et ka Euroopa valitsused kuulutavad välja finantsüsteemi kaitsemeetmed, survestasid aktsiahindu euroalal.

Tabel 3. Hinnamuutused Dow Jonesi EURO STOXX majandussektorite indeksites

(protsenti perioodi lõpu hindadest)

	EURO STOXX	Põhi- toorained	Tee- nused	Tarbe- kaubad	Nafta ja gaas	Finants- sektor	Tervis- hoid	Tööstus	Tehno- loogia	Tele- kommuni- katsioonisektor	Kommu- naal- teenused
Majandussektori osakaalu kapitaliseeritus (perioodi lõpu andmed)	100,0	7,9	7,6	12,3	9,1	19,9	4,8	11,9	4,7	10,6	11,2
Hinnamuutused (perioodi lõpu andmed)											
2007 IV kv	-1,2	-1,2	-3,3	-1,6	-1,8	-4,9	2,1	0,1	-7,8	7,1	8,5
2008 I kv	-16,4	-9,1	-16,2	-13,7	-15,2	-16,6	-17,9	-18,1	-22,2	-20,8	-16,5
2008 II kv	-7,3	7,9	-13,9	-14,7	12,7	-14,8	-0,2	-7,0	-10,7	-5,8	0,6
2008 III kv	-12,1	-25,0	-5,9	0,1	-22,9	-11,1	-6,3	-17,4	-9,9	-1,3	-14,6
2008 IV kv	-21,2	-26,0	-7,7	-19,1	-17,8	-35,0	-9,2	-18,5	-22,8	-2,1	-13,5
jaanuar 2009	-7,0	-7,1	-3,7	-6,1	0,3	-10,4	-0,3	-8,1	-4,4	-9,5	-8,3
veebruar 2009	-11,0	-7,3	-4,5	-9,5	-5,4	-20,5	-7,7	-10,4	-15,2	1,3	-14,0
novembri lõpp 2008 – 4. märts 2009	-18,6	-12,2	-8,4	-14,7	-13,0	-33,5	-7,0	-13,6	-19,2	-9,1	-21,7

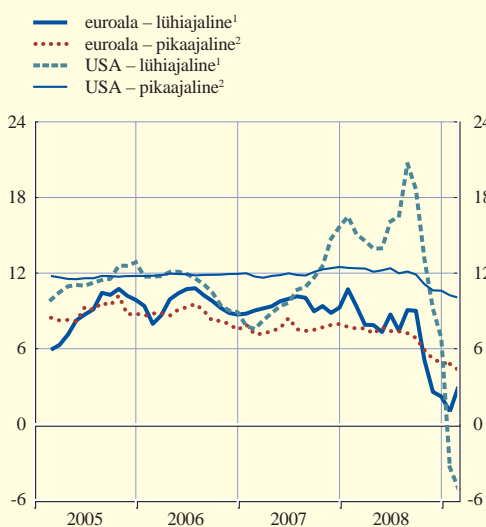
Allikad: Thomson Financial Datastream ja EKP arvutused.

Euroalal ja teistel peamistel turgudel kandsid suurimat kahju finantssektori aktsiad, kuid arvestades, et langus oli kõigi sektorite lõikes üsna laiaulatuslik, osutas see areng riskikartlikkuse üldisele tõusule investorite seas ning kartuste suurenemisele majanduse väljavaadete pärast. Alates 2008. aasta novembri lõpust on finantssektori aktsiahinnad langenud euroalal täienavalt 33%. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuva sektori aktsiahindade langus oli küll väiksem, kuid seda väljendav arv samuti kahekohaline (14%). Täpsemalt langesid ainult telekommunikatsioonisektori, teenuste sektori ja tervishoiusektori aktsiahinnad kolme viimase kuuga vähem kui 10% võrra, samal ajal kui muude sektorite langus oli vahemikus ligikaudu 12–22% (vt tabel 3).

Majandusolukorra halvenemine ja kehvad makromajanduslikud väljavaated peegeldusid kolmel viimasel kuul juba tulude muutuses, mis samuti surus mõlemal pool Atlandi ookeani aktsiahindu allapoole (vt joonis 26). Indeksisse Standard & Poor's 500 kaasatud ettevõtete puhul viitavad veebruari andmed järsule langusele 12 kuu aastatulu kasvuootustes, mis muutusid negatiivseks 2009. aasta jaanuaris. Samuti korregeeriti allapoole Ameerika Ühendriikide ettevõtete pikemaajalisi tuluootusi, mis langesid 2009. aasta veebruaris viimase nelja aasta madalaimale tasemele. Euroala ettevõtete tuluväljavaadetes, mida arvutatakse indeksisse Dow Jones EURO STOXX kuuluvate ettevõtete

Joonis 26. Ettevõtete tulu oodatav kasv aktsia kohta USAs ja euroalal

(protsenti aastas; kuised andmed)

Allikad: Thomson Financial Datastream ja EKP arvutused.

Märkused. Ettevõtete tulu oodatav kasv euroalal Dow Jonesi EURO STOXX indeksi järgi ja USAs Standard & Poor's 500 indeksi järgi.

¹ „Lühiajaline” viitab analüütikute järgmise 12 kuu tuluootustele (aastased kasvumäärad).² „Pikaajaline” viitab analüütikute järgmise kolme kuni viie aasta tuluootustele (aastased kasvumäärad).

tulu aastakasvuna aktsia kohta, olid nii järgmise 12 kuu kui ka pikemaajalised tuluootused (vastavalt 2% ja 4%) märgatavalt väiksemad kui 2008. aasta viimases kvartalis. Veebruaris toimunud väike tõus euroala äriühingute oodatavas tulus aktsia kohta järgmiseks 12 kuuks võib kajastada tegelike aastatulude kasvu järsku langust, mis oli veebruaris -26%.

2.6. KAUPU JA MITTEFINANTSTEENUSEID PAKKUVATE ETTEVÖTETE FINANTSVOOD JA FINANTSSEISUND

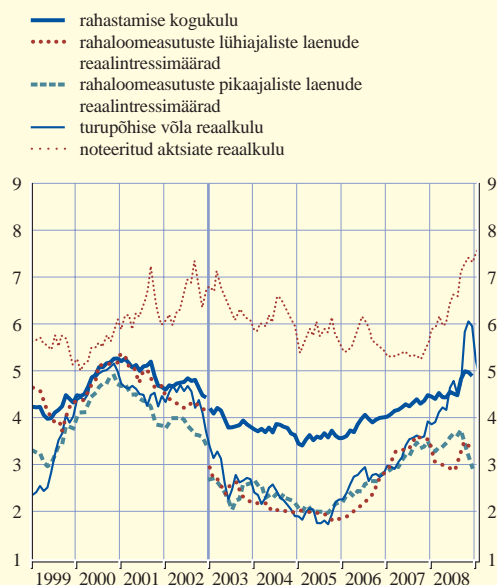
Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate euroala ettevõtete rahastamise keskmine reaalkulu 2008. aasta viimases kvartalis üldjoontes ei muutunud. Kui finantsturgude ebastabiilsus laienes reaalmajandusse, halvenes ettevõtete kasumlikkus. Pangalaenudega rahastamise vähenedes suurenes ettevõtete võlakirjade emiteerimine. Kirjeldatud arengusuunad osutavad võimalikele asendusefektidele, kuivõrd mõned ettevõtted võivad olla kogenud raskusi piisavate vahendite saamisel pankade kaudu ning on seetõttu taganud oma rahastamise otse finantsturgudelt.

RAHASTAMISTINGIMUSED

Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate euroala ettevõtete välisrahastamise reaalkulu, mille arvutamiseks kaalutakse erinevate rahastamisallikate kulu nende bilansiliste jääkide põhjal, mida on korrigeeritud hindamis- mõjudega², püsis 2008. aasta neljandas kvartalis üldjoontes stabiilselt 4,9% tasemel (vt joonis 27). Rahastamise üldiselt püsivad reaalkulud varjavad teatavaid eripärasid oma komponentides. Rahaloomeasutuste lühiajalised laenuintressimäärad kasvasid 2008. aasta viimase kvartali jooksul 15 baaspunkti võrra, peamiselt lühiajaliste inflatsiooniootuste järsu languse tõttu. Samal ajal aitas EKP baasintressimäärade hiljutine vähenemine ohjeldada rahaloomeasutuste lühiajaliste intressimäärade üldist kasvu. Samal ajavahemikul langesid rahaloomeasutuste pikaajalised laenuintressimäärad järsult 80 baaspunkti võrra. 2008. aasta neljanda kvartali jooksul tõusid turupõhise laenuvahendite ja omakapitaliga rahastamise kulud, kajastades suurenevaid kartusi majanduse väljavaadete suhtes. Eelkõige tõusis 2008. aasta viimasel kolmel kuul turupõhise laenuvahenditega rahastamise kulu, suurenedes 120 baaspunkti võrra, samas kui omakapitaliga rahastamise kulukus suurenes vähem märgatavalt, nimelt 20 baaspunkti võrra.

Joonis 27. Euroala kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete välisrahastamise reaalkulu

(protsenti aastas)

Allikad: EKP, Thomson Financial Datastream, Merrill Lynch ja Consensus Economics Forecast.

Märkused. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete välisrahastamise reaalkulu moodetakse pangalaenude kulu, võla- väärtipaberite kulu ja aktsiate kulu kaalutud keskmisena, mille arvutamiseks kohandatakse vastavad bilansilised jäägid inflatsiooniootustega (vt EKP 2005. aasta märtsi kuubülletääni taustinfo 4). 2003. aasta alguses hakati kasutama rahaloomeasutuste laenu ühtlustatud intressimäärasid, mis põhjustas statistilises aegreas katkemise.

² Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate euroala ettevõtete välisrahastamise reaalkulu arvutamist kirjeldatakse täpsemalt 2005. aasta märtsi kuubülletääni taustinfos 4.

Tabel 4. Rahaloomeasutuste poolt kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele väljastatud uute laenude intressimäärad

(protsenti aastas; baaspunktid)

							Muutus baaspunktides kuni detsembrini 2008 ¹		
	2007 IV kv	2008 I kv	2008 II kv	2008 III kv	2008 nov	2008 dets	2007 sept	2008 sept	2008 nov
Rahaloomeasutuste väljastatud laenude intressimäärad									
Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele väljastatud arvelduslaenu	6,62	6,56	6,67	6,92	6,67	6,26	-23	-66	-41
Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele väljastatud laenu, kuni 1 miljon EUR									
ujuva intressimääraga ja kuni üheks aastaks fikseeritud intressimääraga	6,08	5,91	6,16	6,34	6,04	5,38	-55	-96	-66
rohkem kui viieks aastaks fikseeritud intressimääraga	5,30	5,23	5,43	5,64	5,41	5,32	9	-32	-9
Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele väljastatud laenu, üle 1 miljoni EUR									
ujuva intressimääraga ja kuni üheks aastaks fikseeritud intressimääraga	5,35	5,19	5,35	5,62	4,86	4,29	-91	-133	-57
rohkem kui viieks aastaks fikseeritud intressimääraga	5,48	5,34	5,52	5,63	4,96	4,76	-65	-87	-20
Memokirjed									
Rahaturu kolme kuu intressimäär	4,85	4,60	4,94	5,02	4,24	3,29	-145	-173	-95
Kaheaastaste riigivõlakirjade intressimäär	4,06	3,54	4,72	4,09	2,80	2,62	-148	-147	-18
Vieeaastaste riigivõlakirjade intressimäär	4,14	3,65	4,75	4,21	3,44	3,29	-90	-92	-15

Allikas: EKP.

¹ Ümardamise tõttu ei pruugi näitajad täielikult ühtida.

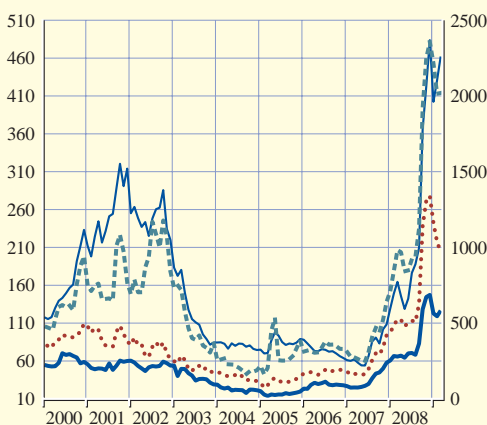
Pikemas plaanis vaadatuna näeme, et võrreldes 2007. aasta juunis alanud finantsturgude ebastabiilsuse eelse olukorraga on kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate euroala ettevõtete rahastamise kogu reaalkulu kasvanud kokku pisut rohkem kui 60 baaspunkti võrra.

Rahapoliitika mõju tõhusa ülekandumise võimaldamiseks on tähtis, et rahapoliitiliste intressimäärade muutused mõjutaksid kodumajapidamistele ja ettevõtetele antavate pangalaenude intressimäärasid. Tabelis 4 on kujutatud kommertsbankade intressimäärade ja kolmekuuliste rahaturu intressimäärade (EURIBOR) liikumisi ning kahe- ja vieeaastaste riigivõlakirjade tulususe muutumist. Pankade lühiajalise rahastamise kulude muutusi mõjutab tavaolukorras peamiselt kolmekuulise EURIBORi liikumine, samal ajal kui pankade pikemaajaliste laenude intressimäärad kajastavad tavapäraselt riigivõlakirjade tulususe arengut. Nagu tabelist võib näha, vähenesid lühemate tähtaegadega pangalaenude intressimäärad olenevalt laenude suuruselt 2008. aasta septembrist detsembrini vastavalt 55 ja 91 baaspunkti võrra. Samal ajal vähenesid rahaturu lühiajalised

Joonis 28. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete võlakirjade hinnavahe

(baaspunktid; kuu keskmised)

- kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate AA-reitinguga ettevõtete eurodes nomineeritud võlakirjad (vasakpoolsel teljel)
- kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate A-reitinguga ettevõtete eurodes nomineeritud võlakirjad (vasakpoolsel teljel)
- kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate BBB-reitinguga ettevõtete eurodes nomineeritud võlakirjad (vasakpoolsel teljel)
- eurodes nomineeritud kõrge intressimääraga võlakirjad (parempoolsel teljel)

Allikad: Thomson Financial Datastream ja EKP arvutused. Märkus. Võlakirjade hinnavahe arvutamiseks kõrvutatatakse nimetatud võlakirjade intressimäära AAA-reitinguga riigivõlakirjade intressimääraga.

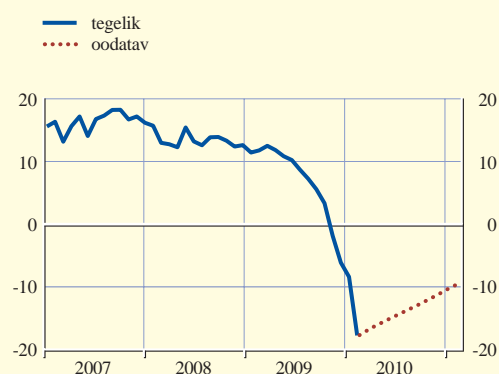
intressimäärad 145 baaspunkti võrra. Selline mittetäielik ülekandumine viitab pangalaenude marginaalide suurenemisele samal ajavahemikul. Kõrgemaid marginaale nii keskmise kui ka kõrgema riskiga laenude puhul kinnitab ka 2008. aasta neljandat kvartalit hõlmav 2009. aasta jaanuari pankade laenugevuse uuring.

Olukorras, kus turuosaliste mure inflatsiooniväljavaadete üle vähenes ning investorid tegid portfelliges muudatusi kvaliteetsete varade suunas, vähenes samal perioodil järsult nii kahe- kui ka viieaastaste riigivõlakirjade tulusus (vastavalt 148 ja 90 baaspunkti võrra). Vastavad muutused pikaajaliste pangalaenude intressimäärades olid vähem märgatavad. Samal ajal kui kaupu ja mittefinantsteenusid pakkuvatele ettevõtetele väljastatud kuni 1 miljoni euro suuruste pikaajaliste laenude intressimäärad jäid üldjoontes samaks, vähenesid 1 miljonist eurost suuremate pangalaenude intressimäärad 2008. aasta viimases kvartalis 65 baaspunkti võrra. 2009. aasta jaanuari pankade laenugevuse uuring näitas siiski, et ettevõtjatest laenuvõtjatele esitatavate nõuete karmistamisest teatanud pankade osa, mis vähenes 2008. aasta neljandas kvartalis võrreldes eelmise kvartaliga vaid marginaalselt 64%le, oli suurettevõtete puhul sama suur kui väikeste ja keskmiste ettevõtete puhul.

Euroala ettevõtete turupõhise laenuvahenditega rahastamise tingimusi saab hinnata vastavate ettevõtete võlakirjade hinnavahede alusel (mida mõõdetakse ettevõtete võlakirjade ja riigivõlakirjade puhul pakutava tulususe vahena). Nimetatud hinnavahe kajastab riskipremiat, mida ettevõtted maksavad investoritele rea riskide eest, mis seonduvad ettevõtete võlakirjade hoidmisega riigivõlakirjade asemel (peamiselt üldiselt suurem krediidi- ja likviidsusrisk). 2008. aasta neljandas kvartalis suurenesid hinnavadhed kõigi reitinguklasside puhul, kuid stabiliseerusid 2009. aasta esimesel kahel kuul. Kogukasv oli sel perioodil märgatavam madalamate krediidireitingutega võlakirjade puhul. Euroala BBB-reitinguga võlakirjade määrad tõusid näiteks 180 baaspunkti võrra, samal ajal kui AA-reitinguga võlakirjade määrad tõusid vähem, nimelt 35 baaspunkti võrra (vt joonis 28).

Joonis 29. Euroala kaupu ja mittefinantsteenusid pakkuvate noteeritud ettevõtete tulu aksia kohta

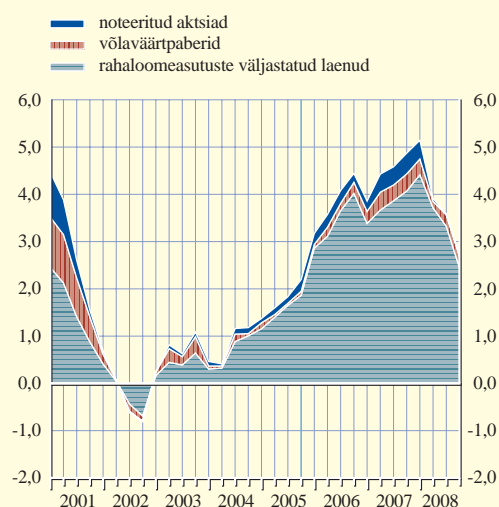
(protsenti aastas)

Allikas: Thomson Financial Datastream.

Joonis 30. Kaupu ja mittefinantsteenusid pakkuvate ettevõtete välisrahastamise aastase reaalse kasvumäära komponendid¹

(aastane muutus protsentides)

Allikas: EKP.

¹ Aastast reaalselt kasvumäära mõõdetakse aastase tegeliku kasvumäära ja SKP deflaatori kasvumäära vahena.

FINANTSVOOD

Enamik euroala ettevõtete kasumlikkuse näitajaid langes 2008. aasta neljandas kvartalis jätkuvalt, viidates sellele, et finantsturgude ebastabiilsus on ettevõtete kasumlikkusele negatiivselt mõjunud. Nagu jooniselt 29 võib näha, vähenesid kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate euroala noteeritud ettevõtete tulu aastakasvud aktsia kohta 2008. aasta kolmanda kvartali lõpu 5,5%lt veebruaris 2009 -17,7%le.

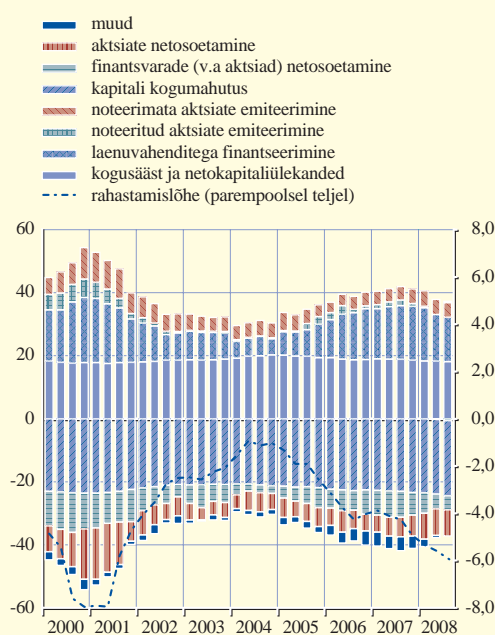
Tulevikku vaadates näeme, et finantsturu analüütikute esitatud tuluootuste andmed viitavad sellele, et kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete tulu aktsia kohta jääb järgneva 12 kuu jooksul negatiivseks. Analüütikute negatiivseid prognoose ettevõtete tulude kohta kinnitavad euroala ettevõtete erinevad kindlustunde näitajad.

Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete välisrahastamise (sealhulgas rahaloomeasutuste pakutavad laenud, võlaväärtpaberid ja noteeritud aktsiad) reaalne aastakasv langes kolmanda kvartali 3,6%lt neljandas kvartalis ligikaudu 2,7%le (vt joonis 30). Tavapäraselt moodustasid valdava osa välisrahastamisest rahaloomeasutuste väljastatud laenud, mille aastakasv oli 2008. aasta neljandas kvartalis 2,4%, langedes eelmise kvartaliga võrreldes 0,9 protsendipunkti võrra. Noteeritud aktsiate emiteerimise teel saadava rahastamise osa vähenes pisut, langedes umbes -0,03 protsendipunktile, samal ajal kui võlaväärtpaberite abil rahastamine jäi 0,3 protsendipunkti tasemel üldjoontes samaks.

Joonisel 31 on näidatud komponente, mis moodustavad euroala kontode kohaselt euroala ettevõtete säästude, rahastamise ja investeeringud. Värskeimad andmed on 2008. aasta kolmanda kvartali kohta. Sellest laiapärgelisest näitajast ilmneb, et kokkuvõttes on ettevõtetele reaali- ja finantsinvesteeringuteks rohkem väljaminekuid kui nad sisemiselt loodud vahenditega katta suudavad. Tavaliselt nimetatakse kõnealust netonäitajat „rahastamislõheks” ning see on alates 2004. aasta keskpaigast oluliselt suurenenud. 2008. aasta kolmandas kvartalis moodustas rahastamislõhe kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete kogulisandväärtusest 5,9%. Nagu jooniselt näha, kasutati enamikku sisemistest ja välistest vahenditest reaalinvesteeringute rahastamiseks (põhivarasse tehtav kapitali kogumatus) ning finantsinvesteeringud moodustasid väiksema osa. 2008. aasta kolmandas kvartalis vähenes finantsvarade, k.a aktsiate soetamine tulenevalt likviidsete varade (võlaväärtpaberite ja avatud investeerimisfondide osakute) vähendamisest ning hoiuste kasvu aeglustumisest, samal ajal kui investeerimine noteeritud aktsiatesse jäi kuni kolmanda kvartalini jõuliseks. Negatiivne rahastamislõhe ning ettevõtete suurenenud raskused pangandussüsteemist vahendite hankimisel osutavad kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete mõningasele haava-

Joonis 31. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete säästude, rahastamine ja investeeringud

(nelja kvartali libisevad summad; protsent kogulisandväärtusest)

Allikas: euroala kontod.
Märkused. Laenuvahendid hõlmavad laene, võlaväärtpaberid ja pensionifondi reserve. „Muud” hõlmab tuletisinstrumente, muid kreditoorseid/debitoorseid tasaarveldatud võlgnevusi ja kohandusi. Kontsernisisesed laenud on tasaarveldatud. Rahastamislõhe on netolaenuandmise/-võtmise positsioon, mis on üldjoontes kogusäästude ja kapitali kogumatus vaheline erinevus.

Tabel 5. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete rahastamine

	Aastased kasvumäärad (muutus protsentides; kvartali lõpp)				
	2007 IV kv	2008 I kv	2008 II kv	2008 III kv	2008 IV kv
Rahaloomeasutuste väljastatud laenud	14,5	15,0	13,7	12,2	9,4
Kuni üheks aastaks	12,7	14,1	11,9	9,8	7,4
Üheks kuni viieks aastaks	22,0	22,3	20,0	17,6	13,2
Üle viie aasta	12,8	12,9	12,4	11,5	9,2
Emiteeritud võlaväärtpaberid	8,0	7,1	3,2	5,7	6,6
Lühiajalised	26,9	22,3	9,4	14,3	16,2
Pikaajalised, millest ¹	5,3	4,5	2,0	4,2	4,9
Fikseeritud intressimääraga	4,4	3,1	2,3	4,8	6,1
Muutuva intressimääraga	11,1	12,6	2,8	4,6	1,9
Emiteeritud noteeritud aktsiad	1,2	1,0	0,1	0,0	0,0
Memokirjed²					
Kogurahastamine	4,7	4,1	3,9	2,5	-
Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele väljastatud laenud	10,8	9,6	8,7	5,6	-
Kindlustustehnilised reservid ³	0,1	0,4	0,5	0,2	-

Allikad: EKP, Eurostat ja EKP arvutused.

Märkused. Käesolevas tabelis esitatud andmed (v.a memokirjed) kajastavad raha-, pangandus- ja väärtpaperi emissioonide statistikat. Väikesed lahknused finantskontode statistika põhistest andmetest võivad tuleneda peamiselt hindamise meetodite erinevustest.

¹ Fikseeritud ja muutuva intressimääraga võlaväärtpaberite arvandmete summa ei tarvitse kokku langeda pikaajaliste võlaväärtpaberite arvandmete kogusummaga, sest eraldi ei ole välja toodud pikaajalisi nullkupongiga võlaväärtpabereid, mis sisaldavad hindamismõju.

² Andmed leitakse Euroopa majandussektorite kvartalikonode põhjal. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete kogurahastamine hõlmab laene, emiteeritud võlaväärtpabereid, aktsiaid ja muid emiteeritud omandiväärtpabereid, kindlustustehnilisi reserve, muid kreditoorseid võlgnevusi ja tuletisinstrumente.

³ Sisaldab pensionifondide reservi.

tavusele finantskriisi süvenemisel septembri lõpul, mis võis põhjustada nimetatud ettevõtete investeerimiskavade äkilise taandarengu.

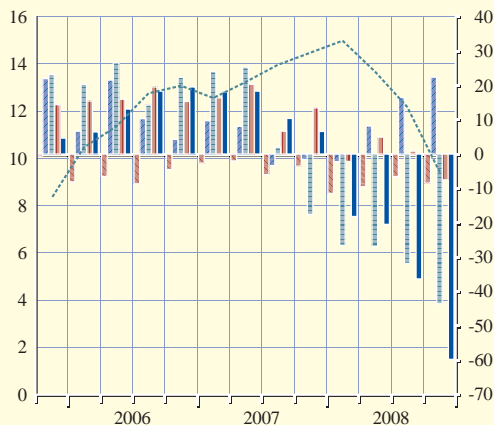
Kuigi pangalaenude kasv on endiselt kiire, on kasvumäär alates 2008. aasta esimesest kvartalist pidevalt vähenenud (vt tabel 5). Viimased kättesaadavad kuuandmed näitavad, et laenukasvu aeglustumine jätkus 2009. aasta alguses. Jaanuaris vähenes kasvumäär veelgi, 8,8%le. Aeglustumine toimus kõigi tähtaegade lõikes. Rahaloomeasutuste laenutegevuse tähtajalise struktuuri osas olid kuni üheaastaste, ühe- kuni viieaastaste ja viiest aastast pikema tähtajaga laenude aastakasvud jaanuaris vastavalt 6%, 13,3% ja 8,7%. Euroala kontodes sisalduvad laiapõhjalisemad koondnäitajad viitavad samuti välisrahastamise kasvu aeglustumisele 2008. aasta lõpus.

Tulevikus võib oodata laenukasvu edasist aeglustumist. See on kooskõlas majanduskasvu aeglustumise ning EKP pankade laenutegevuse uuringu viimastes väljaannetes kirjeldatud laenuingimuste järkjärgulise karmistamisega. Empiiriliste

Joonis 32. Laenukasv ja tegurid, mis mõjutavad kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete laenuõudlust

(aastane muutus protsentides; netomäär protsentides)

- põhivarainvesteering(ud) (parempoolsel teljel)
- varud ja käibekapital (parempoolsel teljel)
- ühinemised ja ülevõtmised ning ettevõtete restruktureerimine (parempoolsel teljel)
- võla restruktureerimine (parempoolsel teljel)
- sisefinantseerimine (parempoolsel teljel)
- laenu kasvu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele (vasakpoolsel teljel)

Allikad: EKP.

Märkused. Netomäär protsentides osutab erinevusele nende pankade protsentuaalses osakaalus, kelle andmetel aitas kõnealune tegur kaasa nõudluse suurenemisele, ja nende protsentuaalses osakaalus, kelle andmetel põhjustas see tegur nõudluse langust. Vaata ka 2009. aasta jaanuari pankade laenutegevuse uuringut.

tõendite alusel reageerib laenukasvu dünaamika laenuvõtjatele esitatavate nõuete muutumisele tavaliselt umbes kolme- kuni neljakvartalise viitajaga. Lisaks peaks ettevõtete laenuvajadust veelgi kahandama ühinemis- ja ülevõtmistegevuse vähenemine aktiivsus ning asjaolu, et euroala ettevõtete finantsvõimendus on suhteliselt suur. Lisaks on kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtetele väljastatud pangalaenude mahu püsivus viimastel kuudel olnud osaliselt seotud sellega, et ettevõtted on kasutanud ära soodsamate turutingimuste ajal läbi räägitud laenuvõimalusi, mille üle võidakse nüüd palju vähem soodsamatel tingimustel uuesti läbi rääkida.

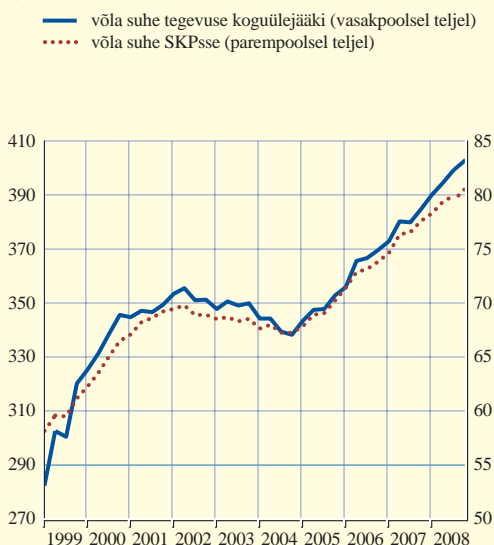
Pankade laenugevuse uuringus küsitakse pankadelt ka seda, millised tegurid mõjutavad kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete laenuõudlust. Nagu jooniselt 32 võib näha, vähenes laenuvajadus peamiselt kahe teguri osas, nimelt põhivarainvesteeringute ning ühinemis- ja ülevõtmistegevuse osas.

Peale rahaloomeasutustelt saadavate laenude abil rahastamise võivad ettevõtted hankida vahendeid ka otse finantsturgudelt. Hiljutised andmed kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete emiteeritavate võlaväärtpaberite kohta osutavad turupõhise laenurahastamise kasvule: aastakasv suurenes võrreldes 2008. aasta teise ja kolmanda kvartali 3,2% ja 5,7% ga neljandas kvartalis 6,6% le. Võlaväärtpaberite emiteerimise kasvu ja pankade abil rahastamise vähenemise suundumus osutab võimalikele asendusefektidele, kuna mõned ettevõtted võivad olla kogunud raskusi piisavate vahendite hankimisel pankade kaudu ning taganud selle asemel endale rahastamise otse finantsturgudelt.

Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete emiteeritud noteeritud aktsiate aastakasv püsis 2008. aasta kolmandas kvartalis muutumatuna 0% juures. Investorite kindlustunde nõrgenemine ja aktsiaturgude kehvad tulemused pärssisid noteeritud aktsiate emiteerimist kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete poolt.

Joonis 33. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete võla suhted

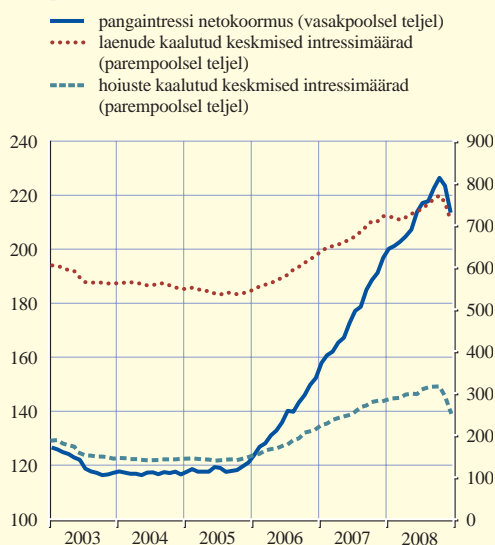
(protsentides)

Allikad: EKP, Eurostat ja EKP arvutused.
Märkused. Võlg leitakse Euroopa majandussektorite kvartali-kontode põhjal. See hõlmab laene, emiteeritud võlaväärtpabereid ja pensionifondi reserve. Andmed hõlmavad teavet kuni 2008. aasta neljanda kvartalini.

Joonis 34. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete pangaintressi netokoormus

(baaspunktid)

Allikas: EKP.
Märkus. Pangaintresside netokoormus määratletakse kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete sektori laenude kaalutud keskmiste intressimäärade ja hoiuste kaalutud keskmiste intressimäärade vahena ning see põhineb bilansilisel jäägil.

FINANTSSEISUND

Tulenevalt kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete laenuvahenditega rahastamise kasvu püsimisest suurenes 2008. aasta neljandas kvartalis mõnevõrra ettevõtete võla suhe SKPsse ja võla suhe tegevuse koguülejääki (vt joonis 33). Osalt seetõttu, et EKP vähendas baasintressimäärasid, langes 2008. aasta neljandas kvartalis siiski pisut kaupu ja mittefinantsteenusid pakkuvate ettevõtete intressikoormus (vt joonis 34). Kokkuvõttes muudab suur võlakooormus ja sellega seotud intressikoormus kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted tulevaste šokkide suhtes haavatavaks.

2.7. KODUMAJAPIDAMISTE SEKTORI FINANTSVOOD JA FINANTSSEISUND

2008. aasta neljandas kvartalis iseloomustas kodumajapidamiste rahastamistingimusi eluaseme ostuks mõeldud pangalaenude intressimäärade mõningane kasv ning laenuvõtjatele esitatavate tingimuste edasine karmistumine. Kodumajapidamiste laenamise kasv vähenes ka neljandas kvartalis ja nende võlgnevus vähenes mõnevõrra. Kodumajapidamiste laenuvõtmise kasvu aeglustumine kajastab peamiselt eluasemeturu- ja majandustingimuste halvenemist, kuid värskem pankade laenugevuse uuring viitab võimalusele, et lisaks avaldavad mõju pakkumispuusled tegurid.

RAHASTAMISTINGIMUSED

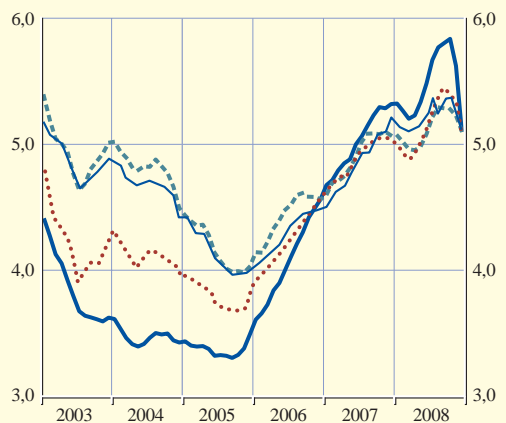
2008. aasta neljandas kvartalis vähenesid võrreldes kolmanda kvartali keskmisega mõnevõrra rahaloomeasutuste poolt kodumajapidamistele antavate eluasemelaenude intressimäärad (vt joonis 36). See peegeldab novembris ja detsembris täheldatud märkimisväärset laenuintressimäärade langust. Langus esines kõigi tähtaegade lõikes, kuigi oli suurem kuni üheks aastaks fikseeritud intressimääraga laenu puhul. Eluasemelaenu intressimäärade erinevus laenu tähtaegade lõikes püsis sellest tulenevalt neljandas kvartalis enam-vähem muutumatu, kusjuures pikaajaliselt (s.o rohkem kui kümneks aastaks) ja lühiajaliselt (s.o kuni üheks aastaks) fikseeritud intressimäärade kvartali keskmine vahe vähenes ligikaudu -26 baaspunkti. Kuis näitajad osutavad siiski sellele, et vahe pöördus detsembris positiivseks.

Rahaloomeasutuste tarbimislaenude keskmised intressimäärad püsisid 2008. aasta neljandas kvartalis eelmise kvartaliga võrreldes üldjoontes samal tasemel, kuigi detsembris toimus oluline langus. See leidis aset kõigi tähtaegade lõikes, kuid oli kõige järsem kuni üheks aastaks fikseeritud intressimääraga laenu puhul. Selle tagajärjel vähenes 2008. aasta neljandas kvartalis pikaajaliselt (s.o rohkem kui viieks aastaks) ja lühiajaliselt (s.o kuni üheks aastaks) fikseeritud

Joonis 35. Rahaloomeasutuste poolt kodumajapidamistele väljastatud eluasemelaenu intressimäärad

(protsenti aastas; v.a tasud; uute laenude ja hoiuste intressimäärad)

- ujuva intressimääraga ja kuni üheks aastaks fikseeritud intressimääraga
- ... üheks kuni viieks aastaks fikseeritud intressimääraga
- - - viieks kuni kümneks aastaks fikseeritud intressimääraga
- rohkem kui kümneks aastaks fikseeritud intressimääraga

Allikas: EKP.

intressimäärade keskmine vahe absoluutväärtuses, kuid jäi negatiivseks. Detsembris muutus see näitaja siiski positiivseks.

Eluasemelaenude intressimäärade ja võrreldava tähtajaga turu võrdlusmäär (kümneaastase riigivõlakirja intressimäär) vaheline erinevus suurenes neljandas kvartalis pisut võrreldes kolmanda kvartaliga. Samamoodi suurenes tarbimislaenude intressimäärade ja asjakohase võrreldava tähtajaga turu võrdlusmäär (12 kuu rahaturu intressimäär) vahe, kajastades asjaolu, et võrdlusmäär vähenes rohkem kui laenuintressimäär.

2009. aasta jaanuari pankade laenugevuse uuringus oli eluasemelaenude võtjatele esitatavate nõuete karmistamisest teatanud pankade osa mõnevõrra suurem kui 2008. aasta oktoobri uuringus, samal ajal kui tarbimislaenude võtjatele esitatavaid nõudeid karmistanud pankade osa suurenes oluliselt. Tarbimislaenude puhul karmistati neljandas kvartalis tingimusi keskmise riskitasemega laenude marginaalide suurendamise teel, samas kui eluasemelaenude osas tehti seda nii keskmise kui ka kõrgema riskitasemega laenude marginaalide kaudu. Samuti karmistati muid tingimusi peale hinna, näiteks laenu ja väärtuse suhet ning tagatisnõuet ja lühendati tähtaegu. Nagu ka eelmise uuringu puhul, oli nii eluasemelaenude kui ka tarbimislaenude nõuete karmistamisel oluline tegur üldise majandusaktiivsusega seotud ootuste halvenemine. Eluasemelaenude osas aitasid sellele kaasa mitte ainult eluasemeturu väljavaadete halvenemine, vaid ka pankade rahastamiskulude suurenemine ja bilansist tulenevad piirangud. Tarbimislaenude puhul toetas seda laenuvõtjate krediitivõime halvenemine ja nõutavate tagatiste riskantsuse kasv.

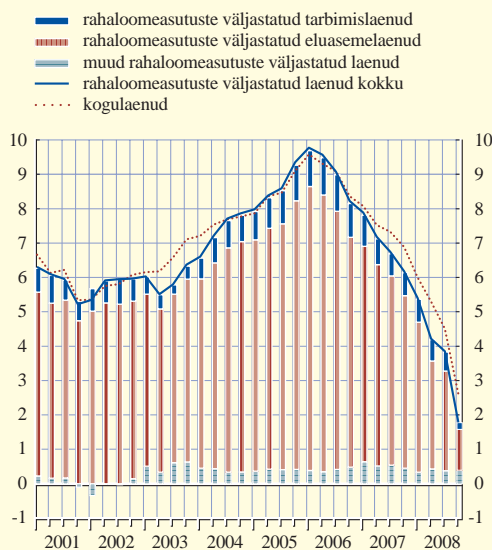
FINANTSVOOD

Kodumajapidamistele väljastatud laenude mahu aastakasv vähenes 2008. aasta kolmandas kvartalis (hiliseim kvartal, mille kohta euroala integreeritud kontod on kättesaadavad) 4,5% le, võrreldes eelneva kvartali 5,0% ga. Kõnealuse koondnäitaja raames oli mitterahalooomeasutuste poolt väljastatud laenude aastakasv suurem kui rahalooomeasutuste puhul, kuigi see vähenes võrreldes eelmise kvartali 14,2% ga märkimisväärselt, jõudes 9,8% ni. Rahalooomeasutuste ja mitterahalooomeasutuste väljastatud laenude kasvumäärade erinevus kajastab osaliselt tegelikku väärtpaberistamist, mille käigus laenu eemaldatakse rahalooomeasutuste bilanssidest ning registreeritakse seejärel laenukena muudelt finantseerimisettevõtetelt. Olemasolevad andmed rahalooomeasutuste antud laenude kohta osutavad sellele, et neljandas kvartalis jätkus kodumajapidamistele antavate laenude kogumahu aastakasvu languse trend (vt joonis 36).

Rahalooomeasutuste poolt kodumajapidamistele väljastatud laenude mahu aastakasv langes 2009. aasta jaanuaris 1,2% le, mis on madalam kui vastavalt 2008. aasta neljanda ja kolmanda

Joonis 36. Kodumajapidamistele väljastatud laenud kokku

(aastane muutus protsentides; panus protsendipunktides; kvartali lõpp)

Allikas: EKP.

Märkused. Kogulaenu hõlmavad kõikide institutsionaalsete sektorite, sealhulgas muu maailma väljastatud laene kodumajapidamistele. Kodumajapidamistele väljastatud laenude kogusumma 2008. aasta neljandas kvartalis on hinnanguline näitaja, mis põhineb raha- ja pangandusstatistikas kajastatud tehingutel. Rahalooomeasutuste laenude kasvumäär ja kogulaenu kasvumäär arvutamise erinevust on käsitletud tehnilistes märkustes.

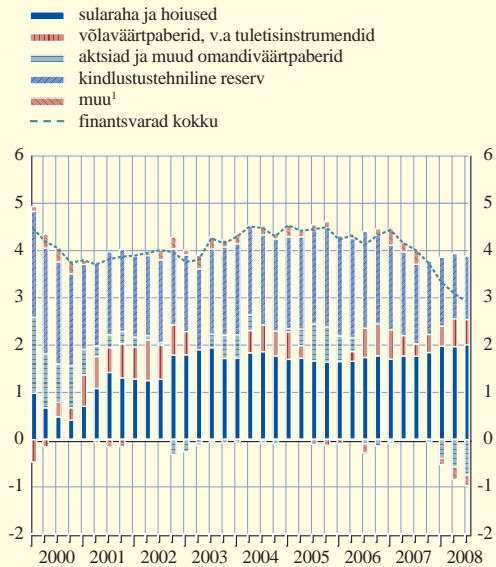
kvartali 2,9% ja 4,0%. Rahaloomeasutuste poolt kodumajapidamistele väljastatud laenude kasvumäär viimastel kuudel täheldatud aeglustumine on kooskõlas alates 2006. aasta algusest täheldatud langustrendiga, mis suuresti kajastab viimasel ajal toimunud rahastamistingimuste karmistumise mõju, eluasemeturu rahunemist ning halvenevaid majandustingimusi ja majanduskasvu väljavaateid. Aastapõhise kolme kuu kasvumääruga mõõdetav lühiajaline dünaamika jäi jaanuaris oluliselt mõõdukamaks, kusjuures kasv oli negatiivne. Antud arengu tõlgendamisel peaks jääma siiski ettevaatlikuks, kuna see kajastab viimasel paaril kuul täheldatud muutusi niivõrd, kui võrd laenusid väärt-paberistamise tõttu bilanssidest kõrvaldatakse (mis euroalal puudutab peamiselt eluasemelae-nusid). Kui seda arvesse võtta, vähenesid kodu-majapidamistele antud laenude kuised netovood vaadeldaval perioodil küll jätkuvalt, kuid jäid positiivseks.

Rahaloomeasutuste poolt kodumajapidamistele väljastatavate laenude mahu aastakasvu langus viitab peamiselt eluasemelaenude mahu, mis moodustab suurima osa kodumajapidamistele antavatest laenude mahust, kasvumäär vähenemisele, kuid väiksemas ulatuses ka tarbimis-laenude mahu kasvumäär kahanemisele. Elua-semelaenude mahu aastakasv langes jaanuaris 1,0% le, mis on madalam kui vastavalt neljanda ja kolmanda kvartali 2,9% ja 4,2%. Tarbi-mislaenude mahu aastakasv langes jaanuaris 1,3% le, mis on madalam kui vastavalt kolmanda ja teise kvartali 3,1% ja 4,4%.

Euroala kodumajapidamiste sektori bilansi varade poolel vähenes finantsinvesteeringute kogumahu aastakasv kolmandas kvartalis 2,9% ni, võrreldes eelneva kvartali 3,1% ga (vt joonis 37). Selle vähenemise põhjustas aktsia-tesse ja teistesse omandiväärtpaberitesse tehtavate investeeringute negatiivsem mõju. Kõne-alune negatiivne mõju enam kui tasakaalustas võlaväärtpaberitesse investeerimise positiivse mõju. Sularahasse ja hoiustesse investeerimise mõju jäi tugevaks, kajastades finantsturgude ebastabiilsuse olukorras pankade poolt vahendite hankimiseks tehtud suuremaid jõupingutusi.

Joonis 37. Kodumajapidamiste finantsinvesteeringud

(aastane muutus protsentides; panus protsendipunktes)

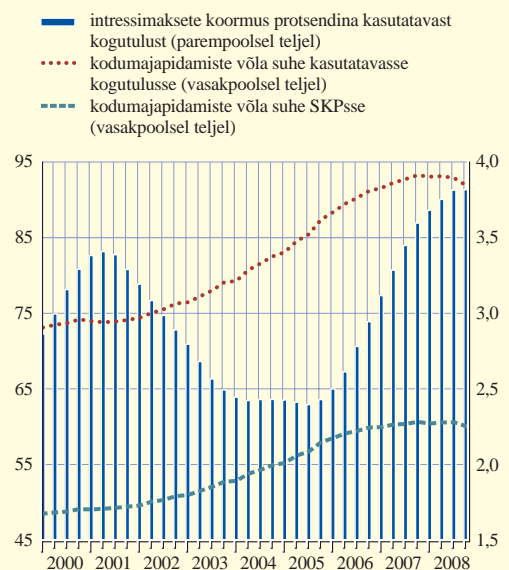

Allikas: EKP ja Eurostat.

¹ K.a. laenud, muud debitoorsed võlgnevused ja tuletisinstrumendid.

Joonis 38. Kodumajapidamiste võlg ja intressimaksud

(protsentides)

Allikad: EKP ja Eurostat.

Märkused. Kodumajapidamiste võlg hõlmab kõikide institutsionaalsete sektorite, sealhulgas muu maailma väljastatud laene kodumajapidamistele. Intressimaksud ei hõlma kodumajapidamiste poolt makstavaid täielikke finantseerimiskulusid, kuna need ei sisalda finantsteenuste eest makstavaid tasusid. Viimase kvartali andmed on osaliselt hinnangulised.

See investeeringute kategooria põhjustas kaks kolmandikku kodumajapidamiste finantsinvesteeringute kogukasvust.

FINANTSSEISUND

Tulenevalt kodumajapidamiste laenuvõtu aeglustumisest on kodumajapidamiste võlgnevus viimastes kvartalites mõnevõrra vähenenud. Kodumajapidamiste võla suhe kasutatavasse tulusse, mis oli teises ja kolmandas kvartalis 93%, on neljandas kvartalis vähenenud hinnanguliselt 92%le (vt joonis 38). Kodumajapidamiste võla suhe SKPsse on võrreldes teise ja kolmanda kvartali 61%ga vähenenud neljandas kvartalis mõnevõrra, jäädes 60%le. Kodumajapidamiste intressimaksete koormus suurenes 2008. aasta kolmandas kvartalis 3,8%le kasutatavast tulust ning on jäänud neljandas kvartalis hinnanguliselt samale tasemele, väljendades võlakooormuse vähenemist. Intressimaksete koormuse stabiliseerumisele võis kaasa aidata ka neljandas kvartalis aset leidnud intressimäärade alanemine.

3 HINNAD JA KULUD

Euroala ÜTHI-inflatsioon on viimastel kuudel järsult alanenud, langedes viimase peaaegu kümne aasta madalaima tasemeni. Eurostati esialgse hinnangu kohaselt oli euroala aastane ÜTHI-inflatsioon 2009. aasta veebruaris 1,2%, mis võrreldes 1,1%ga jaanuaris oli peaaegu sama tase, ent jäi 2008. aasta keskel täheldatud 4,0% tasemest oluliselt madalamaks. Inflatsiooni alanemine alates eelmisest suvest kajastab eeskätt üleilmsete toormehindade järsku langust vaatlusalusel perioodil. Üha enam hakkab ilmnema märke ka inflatsiooniriskide laiapõhjalisemast vähenemisest. Ehkki euroala tööjõukulud näivad olevat 2008. aastal kasvanud, võib eeldada, et majanduslangus vähendab inflatsioonisurvet euroalal eeloleval perioodil.

EKP ekspertide värskema makromajandusliku ettevaate kohaselt jääb aastane ÜTHI-inflatsioon 2009. aastal keskmiselt 0,1–0,7% piirsesse ja ulatub 2010. aastal 0,6–1,4%ni. Aastane koguinflatsioon peaks peamiselt energiahindade varasemast arengust tuleneva baasefekti tõttu lähikuudel jätkuvalt langema ning võib aasta keskpaigas muutuda ajutiselt negatiivseks. Seejärel peaks aastane inflatsioonimäär samuti varasemast energiahindade arengust tuleneva baasefekti tõttu taas tõusma. Seega peaks ÜTHI-inflatsioon 2009. aastal tugevalt kõikumama. Selle ettevaatega kaasnevad riskid, mis seonduvad eelkõige majandustegevuse väljavaate ja toormehindadega, on üldiselt tasakaalustatud.

3.1. TARBIAHINNAD

Euroala ÜTHI-inflatsioon on viimastel kuudel järsult alanenud, langedes viimase peaaegu kümne aasta madalaima tasemeni. Eurostati esialgse hinnangu kohaselt oli euroala ÜTHI-inflatsioon 2009. aasta veebruaris 1,2%, mis jäi 2008. aasta juunis ja juulis täheldatud kõrgest, 4,0% tasemest oluliselt madalamaks (vt tabel 6). Viimastel kuudel toimunud euroala ÜTHI-inflatsiooni kiire alanemise peamine põhjus oli üleilmsete toormehindade, eelkõige nafta- ja toiduainehindade suur muutus. Üleilmsed toormehinnad langesid järsult pärast välise hinnasurve erakordset tugevnemist, mis tõstis ÜTHI-inflatsiooni eelmise aasta keskel kõrgeima tasemeni. Samal ajal on üha enam märke inflatsioonisurve ulatuslikumast vähenemisest viimastel kuudel.

Tabel 6. Hindade areng

(aastane muutus protsentides, kui pole viidatud teisiti)

	2007	2008	2008 sept	2008 okt	2008 nov	2008 dets	2009 jaan	2009 veebr
ÜTHI ja selle komponendid								
Üldindeks ¹	2,1	3,3	3,6	3,2	2,1	1,6	1,1	1,2
Energia	2,6	10,3	13,5	9,6	0,7	-3,7	-5,3	.
Töötlemata toiduained	3,0	3,5	3,6	3,4	2,8	2,8	2,6	.
Töödeldud toiduained	2,8	6,1	6,2	5,1	4,2	3,5	2,7	.
Tööstuskaubad, v.a energia	1,0	0,8	0,9	1,0	0,9	0,8	0,5	.
Teenused	2,5	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,4	.
Muud hinnandajad								
Tööstustoodangu tootjahinnad	2,8	6,2	7,9	6,3	3,3	1,6	.	.
Naftahind (EUR/barrel)	52,8	65,9	70,0	55,2	43,1	32,1	34,3	34,6
Toorme (v.a energia) hinnad	9,2	4,4	5,5	-7,4	-7,7	-17,1	-20,7	-24,5

Allikad: Eurostat, HWWA ja Thomson Financial Datastreami andmetel põhinevad EKP arvutused.

Märkus. Tööstustoodangu tootjahindade andmed viitavad euroalale, kuhu kuulub ka Slovakkia.

¹ ÜTHI-inflatsioon veebruaris 2009 viitab Eurostati esialgsele hinnangule.

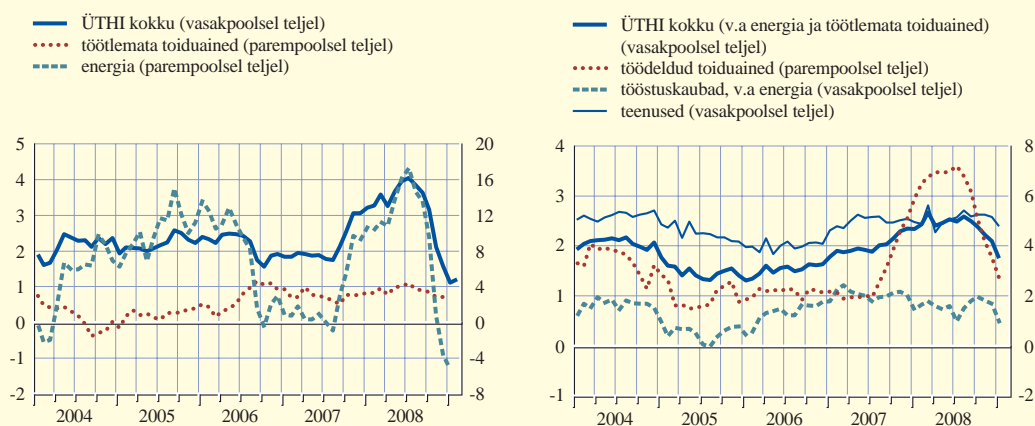
Sektorite lõikes on euroala ÜTHI-inflatsiooni energia ja toiduainete komponentide volatiilsus olnud tihedalt seotud rahvusvaheliselt kaubeldavate energia ja toiduainete toormehindade kõikumisega. Energiakomponendi aastane kasvumäär alanen viimastel kuudel väga kiiresti, langes 17%lt 2008. aasta juulis 5,3%ni 2009. aasta jaanuaris. See oli suures osas tingitud naftaenergia nagu bensiini, diisli ja kütteõli hindade järsust muutusest. ÜTHI nende komponentide areng vastab tavaliselt suhteliselt täpselt üleilmse toornaftahinna arengule, ehkki diislikütuse rafineerimis-marginaali mõningane kõikumine, mis osaliselt kajastas muutuvaid pakkumis- ja nõudlustingimusi, suurendas mõnevõrra euroala ÜTHI energiakomponendi volatiilsust. ÜTHI muu energia komponendid (nagu elektri- ja gaasihinnad) on samuti mõneti kõikunud, ehkki need on reageerinud toornaftahinna muutustele mõningase viitajaga.

Euroala ÜTHI töödeldud toiduainete komponendi aastakasv sarnanes märkimisväärselt energiakomponendi kasvuga, tõustes 2008. aasta keskel varasemate perioodidega võrreldes kõrgele tasemele ja langeses seejärel kiiresti. Töödeldud toiduainete hindade aastakasvu aeglustumine viimastel kuudel on suures osas seotud komponentidega, mida mõjutavad jõuliselt põllumajandustoorme nagu leiva, teravilja, piimatoodete, toiduõli ja rasva üleilmsed hinnad. Ka töötlemata toiduainete hinnad on eelmise aasta keskpaigast alates üldiselt langenud, ehkki nende aastakasvu kõrgtase oli töödeldud toiduainete hindadega võrreldes oluliselt madalam.

Hoolimata energia ja toidu komponentide suurest kõikumisest vaatlusalusel perioodil, on ÜTHI-inflatsioon (v.a toiduained ja energia, mis moodustavad 30% ÜTHI korvist) pärast peaaegu kogu 2008. aastal püsinud suhteliselt stabiilset taset viimasel ajal mõnevõrra aeglustunud (vt joonis 39). Vaatamata olulistele muutustele makromajanduslikus keskkonnas ja mõnede euroala riikide kaudsetes maksudes, on euroala ÜTHI teenuste komponent 2007. aasta algusest kuni 2008. aasta lõpuni vähe muutunud. Selline üldine stabiilsus näitab, et ehkki üleilmsete toormehindade varasema tõusu kaudsed mõjud avaldasid püsivat ja tugevat toimet mõningatele teenusekomponentidele (nagu transport, restoranid ja kohvikud), tasakaalustas seda suurel määral muude teenusekomponentide (nagu eluaseme-, side- ja mitmesugused muud teenused) hinnadünaamika. Transporditeenuste ning isikliku tegevusega seotud ja vaba aja teenuste komponendi osa oli teenuste hindade kogudünaamikas 2008. aastal märkimisväärne. See kajastas restoranide, kohvikute ja puhkusepakettide

Joonis 39. ÜTHI-inflatsiooni jaotus: peamised komponendid

(aastane muutus protsentides; kuised andmed)

Allikas: Eurostat.

hindade jõulist dünaamikat. ÜTHI eluasemehindade komponendi aastakasvu võis mõjutada eluasemehindade väiksem hinnadünaamika. Mõningaid märke stabiliseerumisest ilmnnes eelkõige eluruumidega seotud teenuste (nagu hooldus- ja remonditeenused ja tegelikud üürid) hinnadünaamikas. Sideteenuste aastakasv jäi väga aeglaseks, kajastades tõenäoliselt mõnede euroala riikide kommunikatsioonisektori reguleerituse vähendamise ja liberaliseerimise jätkuvat mõju ning tehnoloogia arenguga seotud pärssivat toimet hindadele. Viimasel ajal on aga ilmnunud esimesi märke teenuste hindade inflatsiooni aeglustumisest. Aeglustumise peamised põhjused on reisijate õhuveo ja restoranide hinnad ning see kajastab lisaks baasefektidele nafta- ja toiduainete toormehindade järsku langust.

Tööstuskaupade (v.a energia) hindade aastakasv aeglustus 1,0%lt 2008. aasta oktoobris 0,5%ni 2009. aasta jaanuaris. Tööstuskaupade (v.a energia) hindade inflatsioon kõikus eelmisel aastal rohkem kui teenuste inflatsioon. See kajastab vähemalt nelja tegurit. Esiteks muutsid nafta ja mõnede teiste toorainete (metallid, puit ja väärismetallid, nt kuld) hindade kõikumise kaudsed mõjud tootmissisendi hinnasurvet valmis tarbekaupadele nagu mööbel, väärisehted ja autode varuosad. Teiseks aitab tööstuskaupade (v.a energia) hindade aastakasvu muutusi osaliselt selgitada euro vahetuskursi areng. Kolmandaks võis majandustegevuse üldise vähenemisega seotud suhteliselt tugevam konkurents kaasa tuua suurema vajaduse hoida hindade konkurentsivõimet. See võis mõjutada mõnede kaupade, nagu tekstiil, hindade arengut. Nimetatud kaupade erakorralised hooajalised allahindlused tulenesid tõenäoliselt osaliselt vähenenud nõudlusest. Neljandaks vähendas kestuskaupade, eelkõige pikaajalist rahastamist vajavate kaupade nõudlust tõenäoliselt kiire majanduslangus aasta viimastel kuudel. Autode hindade (mis moodustavad 15% tööstuskaupade (v.a energia) komponendist) aastakasv on alates 2008. aasta algusest märkimisväärselt langenud, pidades silmas mootorsõidukite ostu kiiret vähenemist.

3.2. TÖÖSTUSTOODANGU TOOTJAHINNAD

Pärast eelmise aasta suvel täheldatud viimase ligikaudu kolmekümne aasta tugevaimat taset vaibus tarneahele hinnasurve väga kiiresti. Värskeimate andmete kohaselt ulatus tööstustoodangu tootjahindade (v.a ehitus) aastane inflatsioon 2008. aasta detsembris 1,6%ni, mis on oluliselt madalam viis kuud varem täheldatud viimase 25 aasta kõrgeimast, 9,2% tasemest (vt joonis 40). Tootjahindade (v.a energia ja ehitus) aastane inflatsioonimäär alanes 4,4%lt 2008. aasta juulis 1,4%ni.

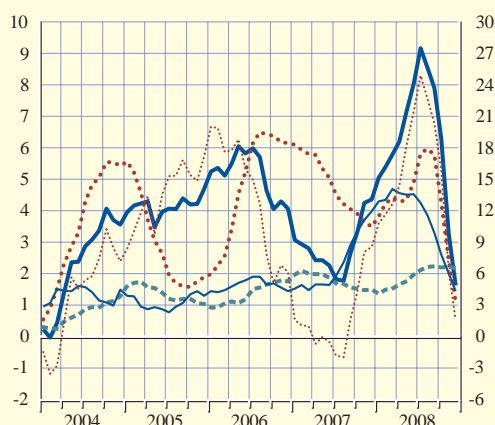
Tootjahindade aastase inflatsiooni järsk langus oli peamiselt tingitud toorainehindade arengust. Üleilmsete toormehindade märgatav areng on tugevalt mõjutanud tootjahindade mitmeid komponente, ulatudes energia- ja toiduainekomponentidele avalduvatest otsestest mõjudest kuni kaudsete mõjudeni tootmissisendite hindadele. Tootjahindu on iseäranis tugevalt mõjutatud tootmisahela alguses, mis kajastab vahekaupade hindade suurt muutust viimastel kuudel. Samas on tootjahindade aastakasv tootmisahela lõpuosas (nt kapitali- ja tarbekaupad v.a toiduained ja tubakas) püsinud suhteliselt stabiilsena.

Tingituna toorainehindade mõjust tootmiskuludele ning euroala majandusaktiivsuse üldisest vähenemisest viimastel kuudel, vaatasid ettevõtted üle oma hinnakujundusstrateegiad, keskendudes enam hindade konkurentsivõimele tootmisahela erinevates etappides. Värskeimate uuringuandmete kohaselt jätkus tootmissisendi ja toodanguhindade näitajate märgatav langus 2009. aasta esimestel kuudel, alandades hinnasurvet tootja tasandil varasemate perioodidega

Joonis 40. Tööstustoodangu tootjahindade jaotus

(aastane muutus protsentides; kuised andmed)

- kogu tööstus, v.a ehitus (vasakpoolsel teljel)
- vahekaubad (vasakpoolsel teljel)
- kapitalikaubad (vasakpoolsel teljel)
- tarbekaubad (vasakpoolsel teljel)
- energia (parempoolsel teljel)

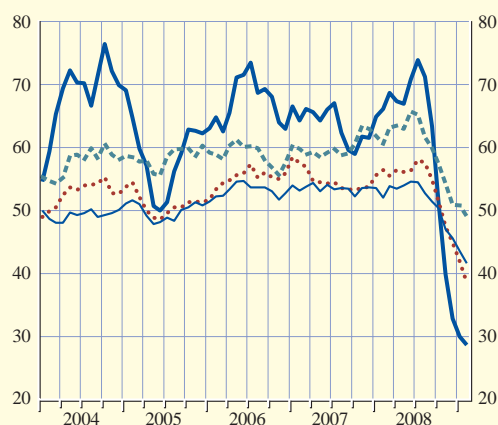

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.
Märkus. Andmed viitavad euroalale, kuhu kuulub ka Slovakkia.

Joonis 41. Tootmissisendi ja toodangu hinnauuringud

(hajuvusindeksid; kuised andmed)

- töötlev tööstus; tootmissisendi hind
- töötlev tööstus; müügihind
- teenused; sisendhind
- teenused; müügihind

Allikas: Markit.
Märkus. 50 punkti ületav indeks viitab hinnatõusule, 50 punktist allapoole jääv väärtus näitab hindade langust.

võrreldes madala tasemeni (vt joonis 41). Ostujuhtide indeksi viimaste andmete kohaselt alanes enamik hinnasurve näitajaid nii töötleva tööstuse kui ka teenindussektoris pärast tootmissisendi- ja müügihindade näitajate kiiret langust 2009. aasta veebruaris varasemate aegade võrreldes madala tasemeni, mis jäi eelmise aasta keskpaiga kõrgeast tasemest oluliselt allapoole.

3.3. TÖÖJÕUKULUDE NÄITAJAD

Erinevalt tarbija- ja tootjahindade inflatsiooninäitajate suurest langusest viimastel kuudel, kasvasid tööjõukulud olemasolevate statistiliste näitajate kohaselt 2008. aastal kiiresti. Tööjõukulud tunnis ja töötaja kohta makstavad hüvitised suurenesid 2008. aasta kolmandas kvartalis aasta arvestuses endiselt ning neljandas kvartalis jätkus kollektiivlepinguga määratud palkade kiire aastakasv (vt joonis 42 ja tabel 7).

Püsivalt kiiret palgakasvu mõjutasid tõenäoliselt tööturu varasem jääkus ja teised mõjud mõnedes euroala riikides, mis tulenesid palkade indekseerimisest ajutiselt kõrge inflatsiooniga. Tunnis makstavate tööjõukulude kasv näis kolmandas kvartalis kiirenevat, tõustes aasta arvestuses 4,0% võrra. Tunnis makstavate tööjõukulude kiire kasv, mis oli kõigi sektorite lõikes laiapõhjaline (vt joonis 43), võis mõningal määral tuleneda ka töötundide arvu muutusest, pidades silmas nii nõudluse vähenemisest kui ka 2008. aasta varajastest ülestõusmispühadest (mis moonutas töötundide arvu teises kvartalis) tingitud töötundide arvu kohandamist. Töötaja kohta makstava hüvitise aastakasv püsis kolmandas kvartalis samuti kiire, ulatudes 3,5%ni. Kollektiivlepinguga määratud palkade kasv euroalal elavnes 2008. aasta kolmanda kvartali 3,4%lt neljandas kvartalis 3,5%ni. Ehkki kollektiivlepinguga määratud palkade kasvu elavnemine 2008. aasta neljandas kvartalis

Tabel 7. Tööjõukulude näitajad

(aastane muutus protsentides, kui pole viidatud teisiti)

	2007	2008	2007 IV kv	2008 I kv	2008 II kv	2008 III kv	2008 IV kv
Kollektiivlepinguga määratud palgad	2,1	3,2	2,1	2,8	2,9	3,4	3,5
Tööjõukulu tunnis kokku	2,6	.	2,9	3,5	2,8	4,0	.
Hüvitis töötaja kohta	2,5	.	2,9	3,1	3,4	3,5	.
<i>Memokirjed:</i>							
Tööviljakus	0,8	.	0,4	0,5	0,2	-0,1	.
Tööjõu erikulud	1,7	.	2,5	2,6	3,2	3,6	.

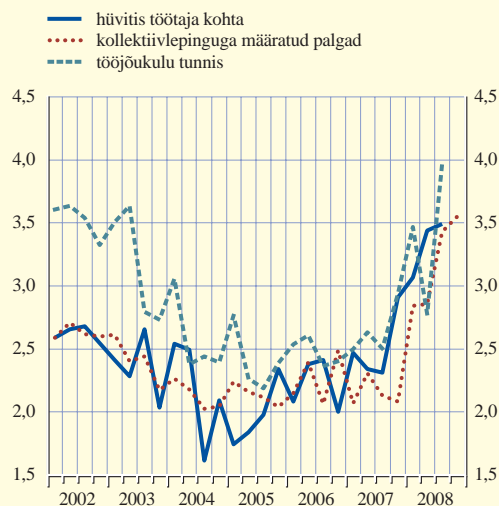
Allikad: Eurostat, riiklikud andmed ja EKP arvutused.

tulenes osaliselt ühekordsetest maksetest ühes suures euroala riigis, jäi nimetatud palgade kasv isegi seda tegurit arvestamata ning hoolimata majandustegevuse märgatavast aeglustumisest 2008. aasta teises pooles suhteliselt kiireks. Arvestades jõulist palgakasvu ja euroala tootlikkuse vähenemist, oli tööjõu erikulude aastakasv 2008. aasta kolmandas kvartalis viimase kümne aasta kiireim.

Tööjõukulude kiirele kasvule vaatamata on väga tõenäoline, et palgasurve tulevikus alaneb, pidades silmas euroala nõrka majanduskasvu väljavaadet. Tööturud reageerivad tavaliselt majandustegevuse muutusele viitajaga, kuid arvestades majanduskasvu erakordselt kiiret aeglustumist viimastel kuudel, võib täheldada eriti suurt viivitust palgasurve kohandamisel praegusele vähenevale toodangu nõudlusele. Erinevate allikate esialgsete andmete kohaselt otsivad ettevõtted praegu aktiivselt võimalusi tööjõukulude ratsionaliseerimiseks, mis toob tõenäoliselt kaasa tegeliku töötasu negatiivse hälbe. Tegelik töötasu hälve on töötaja kohta makstava hüvitise kasvu osa, mida ei saa põhjendada kollektiivlepinguga määratud palgade ja/või sotsiaalkindlustusmaksete kasvuga (üksikasjalikumalt teavet vt 2006. aasta oktoobri kuubülletääni taustinfost „Recent developments in euro area wage drift”). Tööjõukulude kohandamine, et viia need kooskõlla väheneva nõudlusega, võib toimuda nii töötaja kohta makstava hüvitise kohandamisena kui ka tööjõusisendi kohandamisena kas töötajate arvu või töötundide vähendamise teel. Sellega seoses on aga oht, et tööjõukulude kasvu vaid vähene aeglustumine võib pikaajalist majanduslangust arvestades viia töökohtade arvu tarbetult suure vähenemiseni.

Joonis 42. Valikulised tööjõukulude näitajad

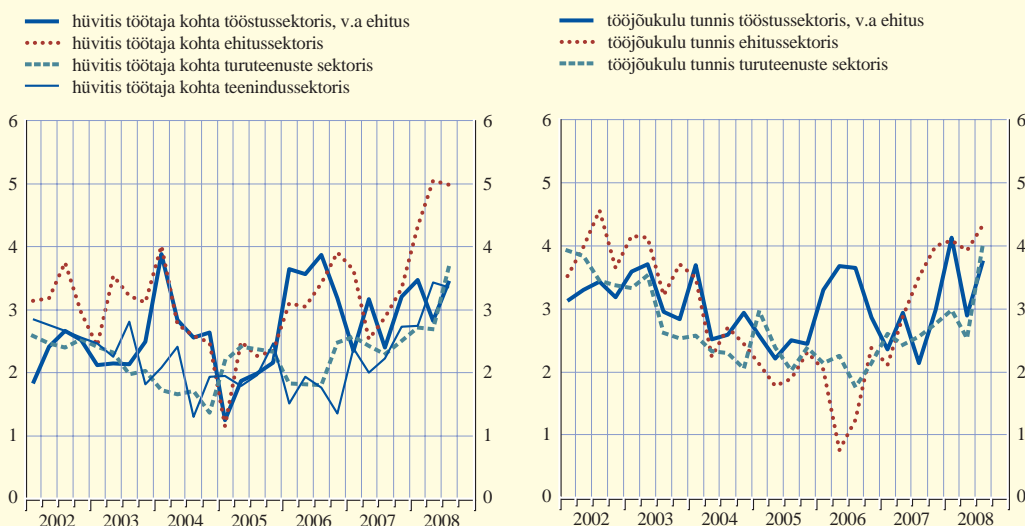
(aastane muutus protsentides; kvartaalsed andmed)

Allikad: Eurostat, riiklikud andmed ja EKP arvutused. Märkus. Andmed viitavad euroalale, kuhu kuulub ka Slovakkia.

Joonis 43. Tööjõukulude muutused majandussektorite lõikes

(aastane muutus protsentides; kvartaalsed andmed)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.
Märkus. Andmed viitavad euroalale, k.a. Slovakkia.

3.4. ETTEVÕTETE KASUMITE ARENG

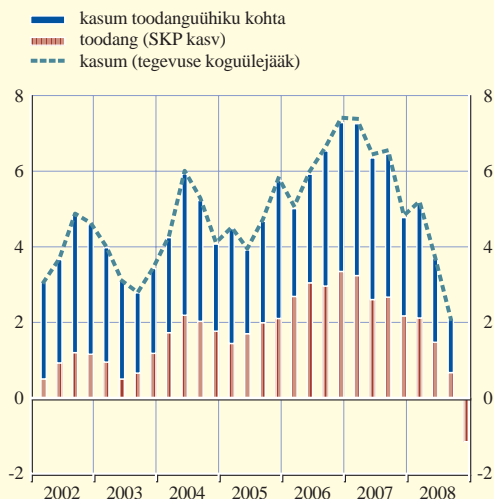
Ettevõtete kasumite kasv aeglustus 2008. aasta jooksul märkimisväärselt. Rahvamajanduse arvepidamise andmete kohaselt vähenes ettevõtete kasumite aastakasv euroalal 2008. aasta kolmandas kvartalis veelgi, ulatudes ligikaudu 2%ni, mis on 1999. aasta keskepaigast alates madalaim tase. Selle põhjusteks olid väiksem majanduskasv (maht) ja madalam kasum ühiku kohta (marginaal) (vt joonis 44). Kasumimarginaale vähendasid nii välised kui ka sisemised majandustegurid. Tööjõu erikulude kasv oli 2008. aasta kolmandas kvartalis 3,6%, mis on kõrgeim tase alates 1993. aastast, ning see vähendas marginaale toodanguühiku kohta. Väline hinnasurve oli peamiselt tingitud toormehindade varasemast kõrgest tasemest, mis kergitas tööjõuga mitteseotud sisendikuluid.

Kuna tööstuse käive alanes ulatuslikumalt ja tööstussektor on rohkem avatud välisele hinnasurvele, oli kasumikasvu aeglustumine selles sektoris märgatavam kui turuteenuste sektoris (vt joonis 45). Viimati täheldati kasumite aastast alanemist tööstuses 2003. aasta keskel. Kasumikasv turuteenuste sektoris oli küll positiivne, kuid jäi siiski varasemate perioodidega võrreldes madalale tasemele. Esmakordselt pärast 1990. aastate keskepaika, mil avaldati esimest korda andmed euroala kasumite kohta tegevusharude lõikes, langes nimetatud näitaja alla 3%.

Olemasolevatest rahvamajanduse arvepidamise andmetest kaugemale vaadates tuleb märkida, et 2008. aasta viimases kvartalis ja 2009. aasta alguses täheldatud majandustegevuse edasine nõrgenemine vähendab kasumeid tõenäoliselt veelgi. Seda võib mõningal määral tasakaalustada toormehindade äärmiselt ulatuslik alanemine alates 2008. aasta keskepaigast. Eeldatava majanduslanguse ulatust silmas pidades oodatakse aga, et kasumid langevad 2009. aastal siiski märkimisväärselt, mis mõjutab negatiivselt ka investeringute ja tööhõive väljavaadet.

Joonis 44. Euroala kasumikasvu jaotus toodanguks ja kasumiks toodanguühiku kohta

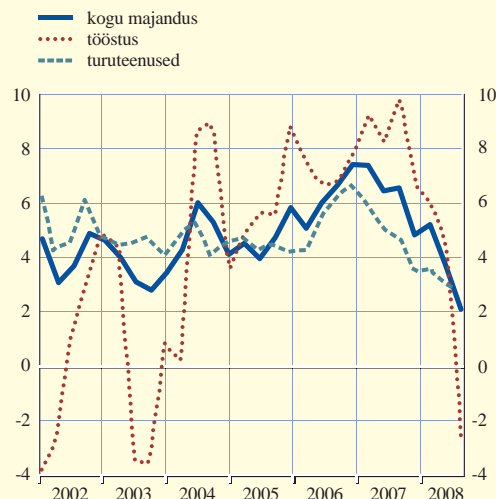
(aastane muutus protsentides; kvartaalsed andmed)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

Joonis 45. Euroala kasumikasv peamiste majandusharude kaupa

(aastane muutus protsentides; kvartaalsed andmed)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

3.5. INFLATSIONIVÄLJAVAADE

Eurostati esialgse hinnangu kohaselt oli euroala aastane ÜTHI-inflatsioon 2009. aasta veebruaris 1,2%, mis võrreldes 1,1%ga jaanuaris oli peaaegu sama tase, ent jäi 2008. aasta juunis ja juulis täheldatud 4,0% tasemest oluliselt madalamaks. Inflatsiooni alanemine alates eelmisest suvest kajastab eeskätt üleilmsete toormehindade järsku langust vaatlusalusel perioodil. Üha enam hakkab ilmne ka märke inflatsiooniriskide laiapõhjalisemast vähenemisest. Ehkki euroala tööjõukulud näivad olevat 2008. aastal kasvanud, võib eeldada, et majanduslangus vähendab inflatsioonisurvet euroalal eeloleval perioodil.

Energiahindade varasem volatiilsus põhjustab tõenäoliselt olulisi muutusi euroala aastases ÜTHI-inflatsioonis järgenvatel kuudel. Nagu kirjeldatakse taustinfos 4, tuleneb suur osa nendest muutustest ajutistest teguritest (nt toiduainete ja energiahindade varasemast volatiilsusest tingitud baasefektid), mis avalduvad hiljem ja tõstavad inflatsioonitempot aasta lõpu poole. Toormehindade varasemast volatiilsusest tulenevad tugevad baasefektid põhjustavad nii ÜTHI-inflatsiooni ajutiselt järsemat alanemist 2009. aasta keskel kui ka inflatsioonimäära tõusu aasta teisel poolel. Seega kõigub ÜTHI-inflatsioon 2009. aastal tõenäoliselt märkimisväärselt.

EKP ekspertide värskema makromajandusliku ettevaate kohaselt jääb aastane ÜTHI-inflatsioon 2009. aastal keskmiselt 0,1–0,7% piirsesse ja ulatub 2010. aastal 0,6–1,4%ni. Selle ettevaatega kaasnevad riskid, mis seonduvad eelkõige majandustegevuse väljavaate ja toormehindadega, on üldiselt tasakaalustatud.

Taustinfo 4

PRAEGUNE DISINFLATSIOONIPERIOOD EUROALAL

Üldine aastane ÜTHI-inflatsioon euroalal alanes 2008. aasta teisel poolel ja 2009. aasta alguses kiiresti peamiselt toormehindade järsu languse tõttu. Järgmistel kuudel oodatakse inflatsiooni jätkuvat kiiret vähenemist peamiselt soodsate baasefektide tõttu, kuna aastast inflatsioonimäär ei mõjuta enam varasem energia ja toiduainete hindade tõus. On üsna tõenäoline, et aastane ÜTHI-inflatsioon muutub 2009. aasta keskel negatiivseks, kuid tõenäoliselt on tegemist vaid ajutise nähtusega, kuna alates 2008. aasta augustist aset leidnud naftahindade langusest tulenevad baasefektid toovad kaasa ÜTHI-inflatsiooni kasvu 2009. aasta teisel poolel.¹ Seda kiiret disinflatsiooni, mis peegeldab suhteliste hindade suurt, kuid ajutist muutust, ei tohiks segamini ajada deflatsiooniga. Käesolevas taustinfos selgitatakse erinevusi nende kahe mõiste vahel ning vaadeldakse inflatsiooni praegusi muutusi ajalisel perspektiivis.

Kontseptuaalsed küsimused: hinnastabiilsus, disinflatsioon ja deflatsioon

Alustuseks on kasulik meelde tuletada EKP peamise eesmärgi, s.o hinnastabiilsuse kvantitatiivset määratlust. EKP nõukogu võttis kõnealuse määratluse vastu 1998. aastal: „Hinnastabiilsus tähendab euroala ühtlustatud tarbijahinnaindeksi (ÜTHI) aastakasvu alla 2%. Hinnastabiilsus tuleb säilitada keskpika aja jooksul.” Lisaks selgitas nõukogu pärast rahapoliitilise strateegia põhjalikku hindamist 2003. aastal, et kõnealuse määratluse raames on EKP eesmärk hoida ÜTHI-inflatsioon „alla 2%, kuid selle lähedal”. Hinnastabiilsuse kvantitatiivne määratlus koostati eesmärgiga anda avalikkusele selge mõõdupuu EKP töö kontrollimiseks ja fikseerida pikaajalised inflatsiooniootused. Keskpikka ajavahemikku kasutatakse sellepärast, et keskpank ei suuda alati hoida konkreetset varem määratletud inflatsioonimäärat ega taastada seda soovitud tasemel väga lühikese aja jooksul, samas kui keskpika aja jooksul on see võimalik ja soovitatav. EKP rahapoliitilise strateegia suunatus keskpikale perioodile kehtestab ka selge raamistiku selleks, et eristada koguinflatsiooni ajutist vähenemist hinnastabiilsusega kooskõlas olevatelt tasemetelt, mida võib seostada disinflatsiooniga, püsivatest hinnastabiilsust ohustavatest riskidest, mis inflatsiooniootuste pidepunkti puudumisel võivad põhjustada deflatsiooni.

Disinflatsioon on inflatsioonimäärade alanemine (s.t üldise hinnataseme kasvu aeglustumine), mis võib ajutiselt kaasa tuua isegi negatiivse inflatsioonimäärat. Sageli tuleneb see kulude kokkuhoiust pakkumise poolel. Näiteks võib tuua üldise tootlikkuse märkimisväärse kasvu, millega ei kaasne samas ulatuses palgatõus, maksukärped, konkurentsi edendavad regulatiivsed reformid ega kaubandustingimuste paranemine, mida võib põhjustada naftahindade langus. Nimetatud tegurid toetavad majandustegevust, suurendades reaalseid tulusid. Disinflatsiooni võib seostada aastase inflatsiooni lühiajalise järsu kõikumisega, mis tuleneb niinimetatud baasefektidest, mida vaadeldakse üksikasjalikumalt allpool. Selline aastase inflatsiooni lühiajaline volatiilsus ei ole rahapoliitika seisukohast siiski tähtis. EKP rahapoliitiline strateegia tugineb keskpikale ajavahemikule selleks, et inflatsiooni lühiajaline volatiilsus ei tooks kaasa pikaajaliste inflatsiooniootuste volatiilsust.

Deflatsiooni näol on tegemist hindade püsiva ja iseenesest hoogustuva laiapõhjalise langusega. Seda hinnaspiraali ergutab ootus, et hinnad langevad tulevikus veelgi, s.t inflatsiooniootustel kaob pidepunkt ning need langevad hinnastabiilsusega kooskõlas olevatest tasemetest allapoole.

¹ Vt käesoleva kuubülletääni taustinfo „EKP ekspertide makromajanduslik ettevaade euroala kohta“.

Hinnalanguse ootused võivad tuua kaasa näiteks selle, et investorid ja tarbijad lükkavad ostud edasi, mis tugevdab hindadele avalduvat langussurvet. Deflatsioon on tõenäolisem siis, kui inflatsiooniootusi mõjutavad tugevasti varasemad inflatsiooninäitajad. Seetõttu on deflatsiooni tekkimine tõenäolisem riikides, kus keskpangal puuduvad selged kvantitatiivsed eesmärgid, mis aitaksid seada erasektori ootustele keskpikas ajavahemikus pidepunkti. Euroalal paneb inflatsiooniootused kindlalt paika EKP nõukogu eesmärk hoida inflatsioon alla 2%, kuid selle lähedal. See eesmärk aitab vältida deflatsiooni ning seda kinnitab ka inflatsiooniootuste mittereageerimine varasematele inflatsiooninäitajatele².

Euroala praegust disinflatsiooni kujundavad tegurid

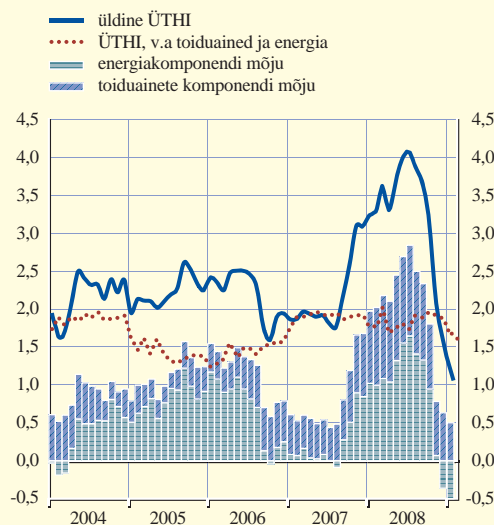
Praegune disinflatsiooni euroalal tuleneb peamiselt nafta- ja teiste toorainete (põhiliselt toiduainete) hindade järsust langusest. Joonisel A on näidatud üldise ÜTHI-inflatsiooni muutus euroalal koos energia ning (töötlemata ja töödeldud) toiduainete hindade mõjuga. See tõendab, et kõnealused kaks komponenti, eelkõige energiahinnad, olid peamised koguinflatsiooni kasvu mõjurid kuni 2008. aasta keskpaigani. Niisamuti on energia ja toiduainete hindade osakaalu vähenemine, mis oli tingitud nende aastase muutuse suurest langusest, ainus põhjus, miks üldine inflatsioon alanes 2,9 protsendipunkti võrra 2008. aasta juulist 2009. aasta jaanuarini.³ Kui need kaks, ÜTHI-korvist umbes 30% moodustavat komponenti välja jätta, oli ÜTHI-inflatsioon suhteliselt stabiilne, jäädes umbes 1,8% tasemele. See näitab, et siiani ei ole üldise

² Vt L. Benati, „Investigating Inflation Persistence Across Monetary Regimes“, *Quarterly Journal of Economics*, vol 123, nr 3, 2008, lk 1005–1060.

³ Kuna hetkel ei ole ÜTHI üksikasjalik jaotus 2009. aasta veebruari kohta kättesaadav, on arvutustes kasutatud ajavahemikku kuni jaanuarini.

Joonis A. Energia ja toiduainete hindade osakaal euroala üldises ÜTHI-inflatsioonis

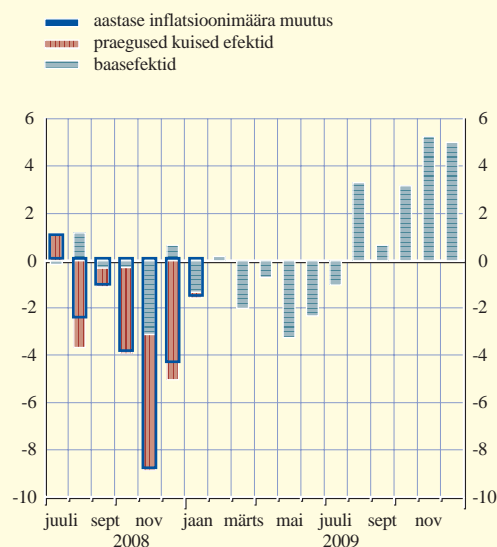
(protsendipunktides, aastane muutus protsentides)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

Joonis B. ÜTHI energiakomponendi muutused

(protsendipunktides)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

inflatsiooni langus olnud üldine, vaid on olnud tihedalt seotud suhteliste hindade ajutiste muutustega.

Alates 2008. aasta augustist toimunud järsk naftahindade langus tõi kaasa üldiste energiahindade alanemise eelmise kuuga võrreldes. See omakorda tõi kaasa energiahindade aastase muutuse järsu languse ning oma osa oli ka varasemast naftahindade tõusust tulenevatel baasefektidel. Seda on kujutatud joonisel B, mis näitab ÜTHI energiakomponendi aastast muutust kuude lõikes alates 2008. aasta juulist kuni 2009. aasta jaanuarini ning selle jaotumist baasefektideks ja „praegusteks“ kuisteks efektideks. Baasefekt tähistab seda osa inflatsiooni aastasest muutusest konkreetsel kuul, mis tuleneb võrdluskuu (s.o eelmise aasta sama kuu) kuise muutuse kõrvalekaldest võrreldes tavapärase (varem täheldatud) arenguga, arvestades hooajalisi kõikumisi.⁴ Praegune kuine efekt on kuine muutus konkreetsel kuul, mida on kohandatud selle tavapärase arenguga.

Baasefektide suur mõju energiahindade aastase muutuse langusele avaldub ka 2009. aasta esimesel poolel, kuivõrd 2008. aasta esimesel poolel toimunud energiahindade suur tõus langeb aastavõrdlusest välja. Kumulatiivselt moodustab baasefekt energiakomponendile 2009. aasta veebruarist juulini -9,2 protsendipunkti. Arvestades, et energiakomponendi osakaal üldises ÜTHIs on umbes 10%, mõjutab see ÜTHI inflatsiooni alanemist märkimisväärselt. Lisaks sellele avaldavad langussurvet ka toidukomponendist tulenevad baasefektid (vt tabel). Kumulatiivselt moodustab 2009. aasta veebruarist juulini energiast ja toiduainetest tulenevate baasefektide mõju üldisele ÜTHI-inflatsioonile -1,1 protsendipunkti. Seepärast võib ÜTHI-inflatsioon olla 2009. aasta keskel väga madal või isegi negatiivne, kuigi tegelik inflatsioon ei olene mitte ainult baasefektide mehaanilisest mõjust, vaid ka mitmetest teistest teguritest, ennekõike toormehindade tegelikust arengust järgnevatel kuudel ja majandussuundumustega seotud üldisest hinnasurvest. Alates 2009. aasta augustist hakkab ÜTHI-inflatsioon taas tõusma baasefektide tõttu, mis on valdavalt seotud 2008. aasta teisel poolel täheldatud naftahindade märkimisväärse langusega. Kumulatiivselt ulatub baasefektide surve üldise inflatsiooni kasvule 2009. aasta augustist detsembrini 1,8 protsendipunkti.

Seega, isegi kui üldine ÜTHI-inflatsioon on 2009. aastal mõne kuu jooksul negatiivne, peetakse seda pigem ajutiseks nähtuseks, mis kaasneb suhteliste hinnamuutustega. Seda ei tohiks käsitleda deflatsiooni algusena.

Majandussubjektide inflatsiooniootuste fikseerimisel on siinkohal tähtis roll. Olemasolevad andmed näitavad, et keskpikad ja pikaajalised inflatsiooniootused püsivad EKP hinnastabiil-

⁴ Vt baasefektide arutamise kohta lähemalt 2008. aasta detsembri kuubülletääni taustinfos „ÜTHI-inflatsiooni hiljutiste ja tulevaste muutuste arutamine: baasefektide roll“.

ÜTHI komponentide baasefektide mõju üldisele ÜTHI-inflatsioonile

(protsendipunktid)

	Energia	Toiduained	ÜTHI, v.a toiduained ja energia	Kogumõju
2009. aasta veebruarist juulini	-0,9	-0,2	0,0	-1,1
2009. aasta augustist detsembrini	1,7	0,1	0,0	1,8

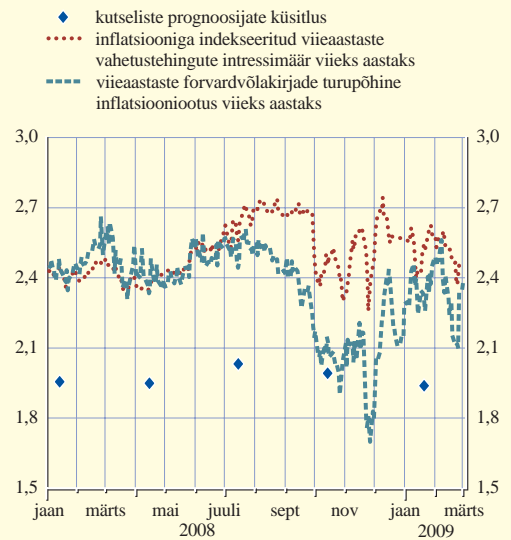
Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

suse määratlusega kooskõlas olevatel tase-
metel (vt ka joonis C).

Kokkuvõttes on euroalal praegu kiire disinflatsioon, mis on eelkõige tingitud toormehindade järsust langusest ja mis toob 2009. aastal kaasa koguinflatsiooni U-kujulise muutuse. Enne 2008. aasta keskpaika toimunud suurt toormehindade tõusu ja sellele järgnenud kiiret langust on seostatud aastase inflatsiooni suure kõikumisega. Selline lühiajaline volatiilsus ei ole rahapoliitika seisukohast siiski oluline. EKP nõukogu eesmärk on hoida inflatsiooniootused keskpika ajavahemiku jooksul hinnastabiilsusega jätkuvalt kooskõlas.

Joonis C. Pikaajalised inflatsiooniootused

(aastane muutus protsentides)

Allikad: EKP, Reuters ja EKP arvutused.
Märkus. Kutseliste prognoosijate küsitluses (SPF) esitati keskmised punkthinnangud. SPF andmed hõlmavad perioodi 2013. aastani.

4 TOODANG, NÕUDLUS JA TÖÖTURG

2008. aasta lõpus kandusid finantssektoris taas elavnenu pinged üle reaalmajandusse ning euroala majandustegevus aeglustus märkimisväärselt. Pärast SKP järsku langust 2008. aasta lõpus osutavad uuringuandmed ja kuised näitajad toodangumahu täiendavale kahanemisele 2009. aasta alguses. Lähikvartalites on euroala majandustegevus jätkuvalt nõrk, sest struktuuriline tasakaalustamatus mõningates riikides ning finantsturgudel valitsev ebastabiilsus avaldavad jätkuvat mõju nii maailma- kui ka euroala majandusele. 2010. aastal peaks majandustegevus siiski järk-järgult elavnema. 2009. aasta märtsikuises EKP ekspertide makromajanduslikus ettevaates prognoositakse, et SKP keskmine aastane reaalkasv peaks püsima 2009. aastal vahemikus -3,2% kuni -2,2% ning 2010. aastal -0,7 kuni 0,7% tasemel. Nii 2009. kui ka 2010. aastal vähendavad SKP aastakasvu märkimisväärselt negatiivsed siirdemõjud eelmistest aastatest. Majanduskasvu väljavaadet ümbritseb endiselt ebakindlus. Seonduvad riskid tunduvad praegu olevat tasakaalustatumad. Ühest küljest võivad ulatuslikest kavandatavatest makromajanduslikest stiimulitest tulenevad positiivsed mõjud osutada arvatust suuremaks, kajastades ka teisi poliitilisi meetmeid. Suurem mõju võib avalduda ka kindlustundele. Teisalt esineb kartusi eelkõige seoses finantsturgude ebakindluse potentsiaalselt suurema mõjuga reaalmajandusele, proteksionismisurve tekke ja süvenemisega ning üleilmsest tasakaalustamatusest tingitud võimalike ebasoodsate arengusuundadega maailmamajanduses.

4.1. REAALNE SKP JA NÕUDLUSE KOMPONENDID

Maailmamajanduse ja euroala sisenõudluse mahu üheaegse kahanemise tulemusel pidurdus euroala majanduse kasvutempo 2008. aasta lõpus ja 2009. aasta alguses märgatavalt. Euroala reaalne SKP, mis vähenes 2008. aasta teises ja kolmandas kvartalis mõõdukalt, kahanes aasta viimases kvartalis järsult ehk 1,5% kvartalis (vt joonis 46). 2008. aasta 0,8%ne aastakasv oli väikseim alates 1990. aastate algusest. Uuringuandmete põhjal võib järeldada, et aastakasv püsis nõrgana ka käesoleva aasta esimestel kuudel.

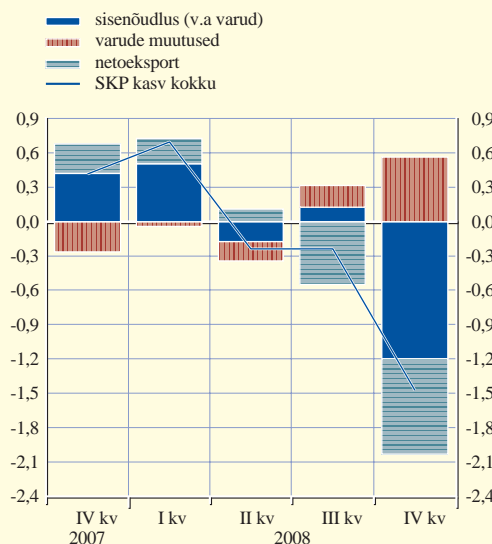
Nõudlus on kahanenud kõigi SKP komponentide lõikes. Välisnõudlus nõrgenes, sest arenenud ja arenevatel turgudel toimus majanduskasvu aeglustumine. Samuti vähenes sisenõudlus, investeeringute maht kahanes märkimisväärselt ning tarbimine aeglustus. Seda ülevaadet kinnitab kulukomponentide jaotus neljandas kvartalis. Kasvu pidurdas jätkuvalt suurel määral netoeksport, sest ekspordi maht kahanes impordiga võrreldes kiiremini. Samal ajal avaldasid varud kasvule positiivset mõju. Järgnevad alaosalad käsitlevad nõudluse arengut üksikasjalikumalt.

ERATARBIMINE

Tarbimiskulutused püsisid 2008. aasta esimeses kolmes kvartalis üldiselt muutumatuna ning kahanesid siis neljandas kvartalis järsult. Värskeimad näitajad kinnitavad, et ka 2009. aasta

Joonis 46. SKP reaalkasv ja selle komponendid

(kvartaalne kasvumäär ja kvartaalne osakaal protsendipunktides; sesoonselt kohandatud)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

Märkus. Andmed viitavad euroalale, kuhu kuulub ka Slovakia.

alguses püsisid kulutused tagasihoidlikud. Euroala riikides registreeritud uute sõiduautode arv vähenes jaanuaris eelmise kuuga võrreldes 3,9%. Tarbijate kindlustunne jäi jaanuaris ja veebruaris väga nõrgaks, kahanedes madalaimale tasemele alates 1985. aastast, mil Euroopa Komisjoni tarbijauuringut korraldama hakati (vt joonis 47).

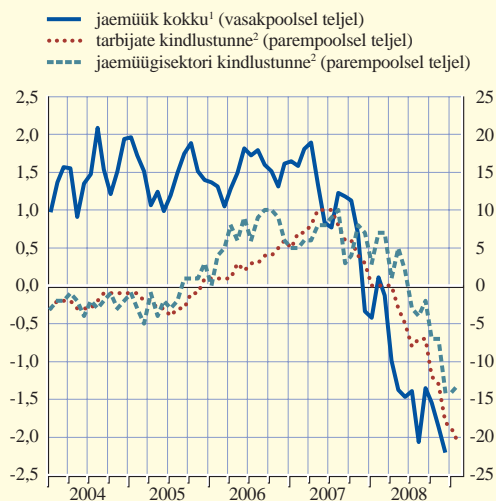
Tarbimiskulutuste kahanemine viimase aasta jooksul oli valdavalt tingitud kodumajapidamiste reaalse kasutatava tulu nõrgast näitajast. Nominaalpalgad püsisid 2008. aastal suhteliselt suured ning kodumajapidamisi toetas makstavate hüvitiste jätkuvalt kiire kasv (vt 3. peatükk). Inflatsiooni kiire kasv aasta esimesel poolel, mille tingis peamiselt toiduaine- ja energiahindade ulatuslik tõus, kärpis siiski realsissetulekuid ning vähendas tarbimist. Alates suvest on toormehindade ulatuslik langus hakanud leevendama survet kodumajapidamiste sissetulekutele. Aastane ÜTHI-inflatsioon on pärast juunis ja juulis saavutatud kõrgeimat taset järsult alanenud ning peaks 2009. aasta esimesel poolel veelgi langema (vt 3. peatükk). See peaks lähikuudel sissetulekut mõningal määral toetama. Realsissetuleku elavnemise tühistavad tõenäoliselt halvenevad tööturutingimused (vt osa 4.2). Tööpuudus kasvas 2008. aastal järsult ning ettevõtete palkamiskavatsusi käsitlevad uuringud osutavad tööhõive kasvu märgatavale aeglustumisele 2009. aastal, mis omakorda pärsib tööjõutulu ja seeläbi ka tarbimist.

Kodumajapidamiste kulutamisosuseid mõjutavad ka ootused elu jooksul laekuva tulu (alalise tulu) suhtes, mis saadakse finants- ja mittefinantsvaralt ning eeldatavast töötulust tulevikus. Pärast finantspingete tekkimist on kodumajapidamiste olukord halvenenud aktsiaturgude languse tõttu – Euro STOXX indeks alanes 2008. aastal ja 2009. aasta alguses järsult (vt osa 2.5). Kodumajapidamiste isikliku majandusliku olukorra hinnangud halvenesid 2008. aastal enneolematult ning jäid väga nõrgaks ka 2009. aasta hakul. Tööturutingimused ja laiem majandusväljavaade on alates 2008. aasta sügisest järsult halvenenud. Lisaks on viimase viie kuu jooksul nõrgenenud ka tööturu arenguga seotud ootused, mis veel 2008. aasta septembris olid küllaltki optimistlikud (s.t pikaajalisest keskmisest paremad).

Tööturu arenguga seotud kartused ja ebastabiilne finantskeskkond on tõenäoliselt suurendanud kodumajapidamiste ebakindlust majanduse väljavaadete suhtes. Seetõttu on hakatud kulutusi kärpima ning koguma sääste, et katta võimalikke kõikumisi tulevastes sissetulekutes. Euroala integreeritud kvartalikontode põhjal võib öelda, et 2008. aasta teises ja kolmandas kvartalis kasvas kodumajapidamiste säästumäär. Tarbijate suurenenud ettevaatlikkusest ja riskikartlikkusest annavad tunnistust ka muutused finantsinvesteeringute struktuuris (vt osa 2.7). Kodumajapidamised on paigutanud oma finantsinvesteeringud ümber vähem riskantsetesse varadesse, otsustades riskantsemate varade, näiteks omandiväärtpaberite asemel pigem sularaha, hoiuste ja võlaväärtpaberite kasuks.

Joonis 47. Jaemüük ning jaekaubandussektori ja kodumajapidamiste kindlustunne

(kuised andmed)

Allikad: Euroopa Komisjoni ettevõtlus- ja tarbijauuringud ning Eurostat.
Märkused. Andmed viitavad euroalale, kuhu kuulub ka Slovakkia.
¹ Aastane muutus protsentides; kolme kuu libisevad keskmised; tööpäevade arvuga kohandatud.
² Protsentide saldo; sesoonselt ja keskväärtusega kohandatud.

Lähitulevikus jääb tarbimise maht tõenäoliselt tagasihoidlikuks. Ehkki toormehindade suur langus on parandanud kodumajapidamiste ostujõudu, mis omakorda toetab kasutatavat sissetulekut, on kodumajapidamiste jõukus siiski vähenenud ning halvenev olukord tööturul pärsib lähikuudel tõenäoliselt tööjõutulust. Jätkuv majanduslik ebakindlus ja tarbijate vähenemine kindlustunne võivad kodumajapidamiste kulutusi edaspidi veelgi langetada.

INVESTEERIMINE

2008. aastal vähenes investeeringute kasv euroalal kiiresti. Pärast suhteliselt vastupidavat kasvu 2008. aasta esimeses kvartalis, mis oli osaliselt tingitud sellest, et ebatavaliselt pehme talv elavdas kõnealusel perioodil mitmel pool Euroopas ehitustegevust, vähenesid investeeringud aasta teises ja kolmandas kvartalis järsult. Neljandas kvartalis vähenesid investeeringud eelmise kvartaliga võrreldes 2,7%.

Ehitusinvesteeringud, mis hõlmavad investeeringuid elamutesse ja ärihoonetesse, moodustavad ligikaudu poole koguinvesteeringutest ja seetõttu mõjutab kinnisvaraturu areng investeeringute mahtu tervikuna märkimisväärselt. Eluasemehindade tõus euroala riikides on alates 2005. aastast aeglustunud (üksikasjalikumalt teavet vt veebruari kuubülletääni taustinfost 4). Samuti on enamikus euroala riikides alanenud ärihoonete hinnad, mis langesid 2008. aastal mitmes piirkonnas järsult (vt 2008. aasta detsembrikuu finantsstabiilsuse ülevaate jagu 2.3). Mõõdukamad ja langedavad eluasemehinnad vähendavad elamuehitusinvesteeringute kasumlikkust ning see pärsib tavaliselt ehitusinvesteeringuid tervikuna. Väljastatud ehituslubade arv, mis annab märku ehitusinvesteeringute arengust, vähenes 2008. aastal oluliselt, mis tähendab, et lähikvartalites jääb ehitusinvesteeringute kasv tõenäoliselt negatiivsemaks.

Muude kui ehitussektori investeeringute areng on samuti aeglustunud, sest nõudluse nõrgenemise tõttu on kasumlikkus langenud ja tootmisvõimsuse surve alanenud ning rangemad laenuingimused on piiranud rahastamise kättesaadavust. Ettevõtlusinvesteeringute maht kahanes 2008. aasta teises ja kolmandas kvartalis. Olemasolevad näitajad viitavad ettevõtlusinvesteeringute jätkuvalt nõrgale seisule neljandas kvartalis ja kapitalikaupade toodangu järsule vähenemisele (vt osa 4.2).

Investeeringute kasvu pärsivad peamiselt nõudluse hiljutine kahanemine ja kogu majandustegevuse oluliselt nõrgemad väljavaated. Seoses nõudluse kahanemisega 2008. aasta esimesel poolel on ettevõtete kasumlikkuse kasv aeglustunud (vt 3. peatükk). Aktsiaturupõhised kasumlikkuse näitajad osutavad ettevõtete kasumlikkuse edasisele vähenemisele aasta teisel poolel (vt 2. ja 3. peatükk). Lisaks eeldab valdav osa kasvuprognose, et suur langus jätkub ka 2009. aastal ning aastal 2010 toimub üksnes tagasihoidlik elavnemine, mille tõttu vähenevad ettevõtlusinvesteeringud lähiajal tõenäoliselt veelgi.

Nõudluse langus vähendab ka ettevõtetesisesid ressursipiiranguid, mis leevendab ettevõtete vajadust suurendada tootmisvõimsust. Euroopa Komisjoni ettevõtlusuuringu kohaselt langes toodangu vähenemise tulemusel tootmisvõimsuse rakendusaste tööstussektoris, alanedes 2009. aasta jaanuaris madalaima tasemeni alates 1985. aastast, mil seda näitajat arvutama hakati. Nende ettevõtete osakaal, kes mainivad tootmist piirava tegurina seadmete või ruumi puudumist, vähenes pärast 2007. aasta kolmandas kvartalis saavutatud kõrgpunkti samuti järsult.

Kapitalikuludele – sealhulgas nii ettevõtlusinvesteeringutele kui ka elamute ja ärihoonete ehituse investeeringutele – võivad mõju avaldada ka rahastamise kulu ja kättesaadavus. Pärast ebastabiilse olukorra tekkimist finantsstabiilsusel on turupõhised rahastamiskulud kasvanud, omandiväärtpaberite hinnad langenud ning üldised rahastamiskulud samuti suurenenud. Ühtlasi on karmistunud

pankade laenuitingimused, ehkki ettevõtted on saanud kasu alates 2008. aasta oktoobrist märkimisväärselt langenud EKP baasintressimääradest, mille mõjul hakkavad nüüd ka pankade laenuintressimäärad alanema (vt 2. peatükk). Rahaloomeasutuste poolt kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele suunatud laenuvood, mis kahanesis detsembris esmakordselt pärast finantspingete tekkimist, muutusid jaanuaris pisut positiivseks, kinnitades laenutegevuse märkimisväärset pidurdumist. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete hoiuste maht on samuti vähenenud. Neid ettevõtteid käsitlevate esialgsete andmete põhjal võib öelda, et karmistunud rahastamistingimused avaldavad ulatuslikku mõju ettevõtete suutlikkusele rahastada oma praegusi ja tulevaseid tehinguid. Sellest hoolimata võib öelda, et Euroopa Komisjoni 2009. aasta jaanuari ettevõtluuuringu kohaselt oli nende ettevõtete osakaal, kes märkisid tootmistegevust piiravana tegurina rahastamise, suhteliselt väike (kuigi viimase kuue kuu jooksul on täheldatud selle osakaalu vähest suurenemist). Üldjoontes on praegu jätkuvalt raske hinnata laenupiirangute rangust ja ulatust ning nende mõju investeringutele ja reaalmajanduse aktiivsusele.

VALITSUSSEKTORI TARBIMINE

Nõudluse muude komponentidega võrreldes kasvas valitsussektori tarbimine 2008. aastal jätkuvalt. Pärast 0,9% list kasvu 2008. aasta kolmandas kvartalis vähenes avaliku sektori tarbimine neljandas kvartalis ootamatult 0,6% võrra. Lähikuudel peaks valitsussektori tarbimine, mis tavaliselt hõlmab kulutusi sellistele kollektiivteenustele nagu kaitse-, õigus-, tervishoiu- ja haridusteenused ning on tsüklilise arengu suhtes üldjuhul vähem tundlik kui muud nõudluse komponendid, jätkuvalt toetama mõningal määral euroala sisenõudlust. Valitsussektori muud kuluelemendid, eelkõige ülekanded teistesse sektoritesse ja teistest sektoritest, on vastutsüklilised. Näiteks on tõenäoline, et sotsiaalkindlustusmaksed, nagu näiteks töötushüvitised, hakkavad majanduskasvu aeglustudes ja tööturu nõrgenedes kasvama, samal ajal kui kodumajapidamistelt ja ettevõtetest saadav maksutulu kahaneb. Sellised elemendid peaksid looma kodumajapidamiste ja ettevõtete sissetulekutele teatava puhvri. Euroala 2008. aasta kolmanda kvartali integreeritud kvartalikontod näitavad, et kodumajapidamiste ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete tasutavate jooksvate maksude kasv on juba aeglustunud. Nõudluse kasvu soodustavad ka muud kaalutletud meetmed, mida on võetud näiteks autotööstuse toetuseks.

VARUD

2008. aasta teisel poolel mõjutasid varud euroala SKP kasvu positiivselt, sest ettevõtted suurendasid oma varude mahtu. Selle võis tingida asjaolu, et üleilmse nõudluse ja euroala sisenõudluse vähenemise kiirus ja ulatus olid ettevõtete jaoks ootamatud. Kui ettevõtetele ei oleks olnud võimalik tootmismahte piisavalt kohandada, oleks neil tekkinud varude ülejääk. See oleks kooskõlas 2008. aasta lõpus töötleva tööstuse uuringutest saadud ülevaatega. Euroopa Komisjoni veebruari ettevõtluuuringust selgus, et valdav osa ettevõtetest peab valmistoodete olemasolevaid varusid liiga suureks. Samal ajal näitas ostujuhtide indeksiga seotud uuring, et 2008. aasta neljandas kvartalis kasvas valmistoodangu varude maht kiireimas tempos alates 1998. aastast, mil see uuring käivitati. Edaspidi võivad ettevõtted püüda realiseerida viimaste kuude jooksul kogunenud varusid, vähendades toodangu mahtu kiiremini kui kahaneb lõppnõudlus. 2009. aasta jaanuari ostujuhtide indeksi uuring näitas, et töötleva tööstuse ettevõtete varude maht vähenes väga oluliselt. Veebruaris tõusis indeks mõnevõrra, kuid jäi siiski allapoole piirmäära, mis viitab varude edasisele kahanemisele. Veebruaris vähenes jätkuvalt ka euroala jaemüüjate valmistoodete varude maht. Bloombergi euroala jaemüügisektori ostujuhtide uuringu (Bloomberg Euro Zone Retail PMI survey) andmetel kajastas see teadlikke varude vähendamise otsuseid, mida tehti väheneva müügi- ja kehvema majandusliku väljavaate kontekstis. Kui kõnealustest uuringutest saadud teavet väljendatakse ametlikes andmetes, kinnitaksid need varude muutuste tugevalt negatiivset mõju SKP kasvule 2009. aasta alguses.

KAUBANDUS

Väliskeskkond on finantskriisi ning pangandussüsteemide ja laenuitingimuste tõsiste üleilmsete pingete tulemusel märgatavalt halvenenud. Üleilmse nõudluse vähenemine on pärssinud maailmakaubandust. Arenenud turgude nõudlus kahanes 2008. aastal märkimisväärselt, samal ajal kui kasv arenevatel turgudel on sügisest saati väga järsult aeglustunud (vt 1. peatükk). Finantsturgude ebastabiilsus on avaldanud mõju ka kaubandusvoogudele, piirates kaubanduse rahastamisvahendeid, näiteks akreditiivide kättesaadavust, mida ettevõtted kasutavad piiriüleste tehingute jaoks.

See on omakorda vähendanud nõudlust euroala kaupade ja teenuste järele. Euroala ekspordi maht püsis 2008. aasta teises ja kolmandas kvartalis stabiilsena ning vähenes aasta viimases kvartalis järsult (langedes 7,3% võrreldes eelmise kvartaliga). See oli üks teguritest, mis põhjustas kõnealusel perioodil tööstustoodangu väga ulatuslikku langust (vt osa 4.2). Eksporditellimuste arv püsib jätkuvalt väga madalal tasemel ning ettevõtlusuuringud osutavad ekspordi mahu järjekordsele teravale langusele 2009. aasta esimeses kvartalis ja hiljemgi. Ehkki ekspordi võib mõningal määral elavdada alates aasta vahetusest toimunud euro nominaalse efektiivse vahetuskursi odavnemine, kui see peaks jätkuma (vt 7. peatükk), jäävad maailmamajanduse lähiaja väljavaated siiski nõrgaks ning tõenäoliselt ei toeta eksport järgmistes kvartalites euroala nõudlust kuigi suurel määral.

Euroala lõppnõudluse kahanedes on viimase aasta jooksul aeglustunud ka euroala imporditegevus. Kui 2008. aasta kolmandas kvartalis oli impordimahu kasv mõnevõrra kiirem, siis neljandas kvartalis vähenes see 5,5% võrra. Kuna aga ekspordimahu vähenemine oli veelgi kiirem, mõjutas netokaubandus SKP kasvu neljandas kvartalis taas negatiivselt.

4.2. TOODANG, PAKKUMINE JA TÖÖTURG

Inflatsioonisurve põhiteguriks on tasakaal kogutoodangu ja pakkumispotentsiaali vahel. Euroala kogutoodangu maht vähenes 2008. aastal ning on ka 2009. aasta alguses jäänud väga tagasihoidlikuks. Selle tulemusel on kasvanud majanduse reservvõimsuse määr. Tootmisvõimsuse surve ettevõtetes on väga kiiresti taandunud. Tootmisvõimsuse rakendusaste töötleva tööstuse sektoris langes madalaimale tasemele alates Euroopa Komisjoni esimesest tööstussektori uuringust, ning ka muud näitajad viitavad tootmisvõimsuse surve leevenemisele. Ostujuhtide indeksi näitajad osutavad tarnetähtaegade jätkuvale lühenemisele töötleva tööstuse sektoris ning ettevõtete käimasolevate tehingute ja täitmata tellimuste edasisele vähenemisele nii teenindus- kui ka tööstussektoris. Ka tööturutingimused on leevenenud (vt tööturgu käsitlev punkt allpool). Tööpuudus on alates 2008. aasta algusest suurenenud ja vastavalt Euroopa Komisjoni 2008. aasta oktoobri ettevõtlusuuringule on tööjõupuudust väljendavate ettevõtete osakaal langenud.

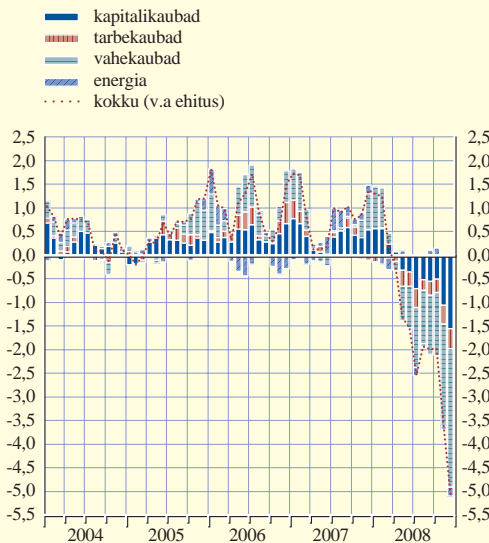
SEKTORITE TOODANG

Majanduskasv aeglustus 2008. aastal märkimisväärselt kõigis sektorites. 2008. aasta viimases kolmes kvartalis vähenes toodangu maht oluliselt nii ehitus- kui ka töötleva tööstuse sektoris. Lisandväärtuse kasvu töötleva tööstuse sektoris kärpis sise- ja välisnõudluse järsk langus ning aktiivsuse kahanemine kõigis tähtsamates allsektorites. 2008. aasta neljandas kvartalis toimunud tööstustoodangu (v.a ehitus) mahu vähenemine oli erakordselt suur – sellest ulatuslikumat langust on alates 1960. aastast nähtud vaid ühel korral. Ehitustegevus on samuti aeglustunud, sest eluaseme- ja ärihooneturud on rahunenud. Selles sektoris vähenes lisandväärtus 2008. aasta viimases kolmes kvartalis.

Teenindussektori kasv aeglustus 2008. aastal mõõdukalt, ehkki aasta neljandas kvartalis aktiivsus vähenes, tuues selles sektoris kaasa esimese kvartaalse languse alates 1995. aastast, mil teenindus-

Joonis 48. Tööstustoodangu kasv ja selle komponendid

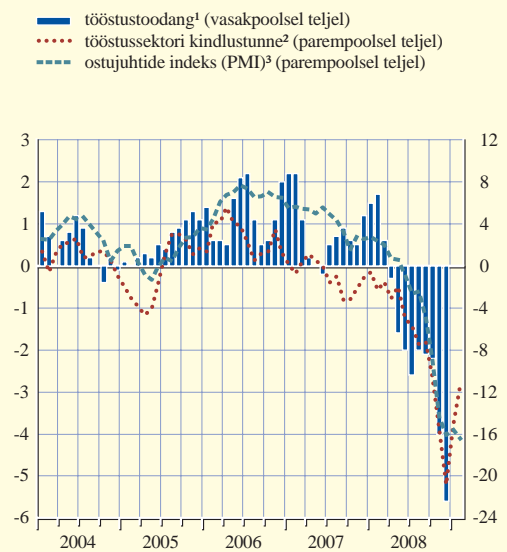
(kasvumäär ja osakaal protsendipunktides; kuised andmed; sesoonselt kohandatud)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.
Märkused. Esitatud andmed arvutatakse kolme kuu libisevate keskmistena varasema kolme kuu vastava keskmise suhtes. Andmed viitavad euroalale, kuhu kuulub ka Slovakkia.

Joonis 49. Tööstustoodang, tööstussektori kindlustunde ja ostujuhtide indeks

(kuised andmed; sesoonselt kohandatud)

Allikad: Eurostat, Euroopa Komisjoni ettevõtlus- ja tarbija-uuringud, Markit ja EKP arvutused.
Märkused. Kõik aegread viitavad töötlevale tööstusele. Andmed viitavad euroalale, kuhu kuulub ka Slovakkia.
¹ Protsentuaalne muutus kolme kuu arvestuses.
² Protsentide saldo; muutused võrreldes eelmise kolme kuuga.
³ Ostujuhtide indeks; 50punktise indeksi hälbed.

sektori lisandväärtuse näitajat arvutama hakati. Toodang finants- ja äriteenuste sektoris mõjutas 2008. aasta viimases kvartalis toimunud langust vähesel määral (-0,1 protsendipunkti ulatuses). Nagu kuubulletääni varasemates väljaannetes mainitud, on tegemist suure sektoriga, mis hõlmab mitmesuguseid tegevusharusid, sealhulgas finants-, kinnisvara-, õigus-, raamatupidamis- ja maksuteenuseid. Ajakohast teavet alakomponentide tulemuste kohta saadakse üksnes piiratud määral. Siiski on tõenäoline, et finantsturgude ebastabiilsus on ka finantsteenuste sektori toodangut negatiivselt mõjutanud, sest uuringuandmed kinnitavad ettevõtete kindlustunde märgatavat vähenemist. Pärast langust kahel eelnenud perioodil vähenes lisandväärtus 2008. aasta neljandas kvartalis 1,4% võrra ka kaubandus-, transpordi- ja sideteenuste sektoris. Kodumajapidamiste kulutuste langus on tõenäoliselt mõjutanud aktiivsust ka kaubandus- ja turustusteenuste sektoris.

Tulevikku vaadates jääb üldise aktiivsusega seotud lühiajaline väljavaade kehvaks ning toodangu maht peaks 2009. aasta jooksul veelgi kahanema. Aktiivsust käsitlevatel uuringutel põhinevad näitajad on samuti jätkuvalt väga nõrgad ning ka ostujuhtide toodanguindeksid ja Euroopa Komisjoni kindlustunde näitajad püsivad äärmiselt madalal tasemel (vt joonis 49). Esialgseid andmeid osutavad nõudluse vähenemisele 2009. aasta hakul, ettevõtete kindlustunde nõrgenemisele ning majanduskasvu väljavaatete seotud äärmiselt suurele ebakindlusele. Tööstussektori uute tellimuste näitaja kahanes järsult, kajastades euroala nõudluse ja välisnõudluse olulist langust. Nagu eespool mainitud, näitavad uuringud ka seda, et aasta alguses hakkasid ettevõtted kahandama eelnenud kuudel kogunenud varusid. See võib tootmist lähiajal veelgi vähendada, sest ettevõtted vähendavad toodangu mahtu kiiremini kui kahaneb lõppnõudlus. Taustinfos 5 antakse lühiülevaade muutustest SKP reaalkasvu ettevaadetes 2009. aasta kohta.

Taustinfo 5

MUUTUSED ETTEVAADETES EUROALA 2009. AASTA MAJANDUSKASVU KOHTA

Käesolevas taustinfos vaadeldakse euroala 2009. aasta majanduskasvu kohta tehtud ettevaadete muutusi alates 2008. aasta algusest. Sellest on näha, mil määral halvenesid möödunud aasta jooksul väljavaated 2009. aastaks ning millal tehti suurimaid ümberhindamisi.

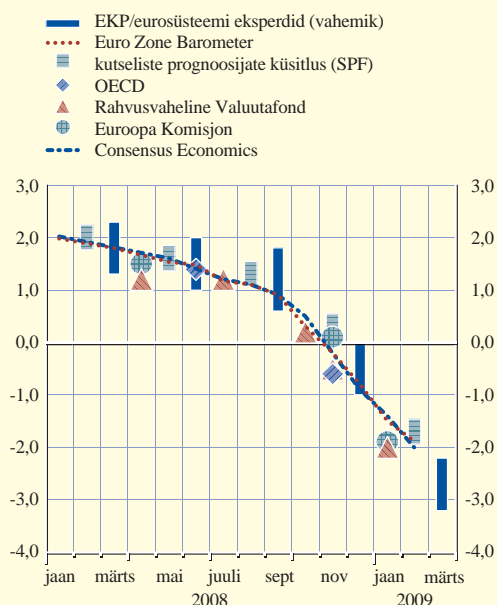
Joonisel A on kujutatud muutused euroala 2009. aasta majanduskasvu kohta tehtud ettevaadetes, mis koostati 2008. aasta algusest kuni käesolevas kuubülletäänis sisalduvate andmete väljastamise päevani. Joonis näitab ettevaateid, mille koostasid mitmed institutsioonid (nimelt Euroopa Keskpanga / eurosüsteemi ekspertide poolt tehtud ettevaated väärtusvahemikes, Euroopa Komisjon, Rahvusvaheline Valuutafond, OECD) ning erasektori prognoosijad (kutseliste prognoosijate küsitlus (SPF), Euro Zone Barometer ja Consensus Economics). Prognoosijate Euro Zone Barometer'i näitajad ja Consensus Economicsi ettevaated ilmuvad iga kuu, kuid teised ettevaated harvemini. Euroopa Keskpanga / eurosüsteemi ekspertide makromajanduslikud ettevaated 2009. aastaks ilmusid 2008. aasta märtsis, juunis, septembris ja detsembris ning 2009. aasta märtsis, samal ajal kui SPFi omadega sai iga kord tutvuda kuu aega varem. Euroopa Komisjon avaldas oma 2009. aasta majanduskasvu ettevaated 2008. aasta aprillis ja novembris ning vahe-ettevaate 2009. aasta jaanuaris. Rahvusvahelise Valuutafondi ettevaated 2009. aasta SKP kasvu kohta ilmusid 2008. aasta aprillis, juulis ja oktoobris (erandkorras ka novembris 2008) ning 2009. aasta jaanuaris. OECD ettevaadete 2009. aastaks sai tutvuda 2008. aasta juunis, oktoobris ja novembris.

Nagu ilmneb jooniselt A, korrigeeriti alates 2008. aasta algusest euroala 2009. aasta SKP kasvu väljavaateid kõigis ettevaadetes allapoole. Kui 2008. aasta alguses prognoositi 2009. aasta kasvukuks ligikaudu 2,0%, siis 2009. aasta jaanuari ja veebruari ettevaadetes oli see vahemikus -1,5% ja -2,0%. Kui 2008. aasta esimesel poolel oli allapoole korrigeerimise tempo suhteliselt tagasihoidlik, siis oktoobris see mõnevõrra kiirenes ning novembris ja detsembris langesid oodatavad kasvumäärad kõikides ettevaadetes nullini. Allapoole korrigeerimiste ajastus ja ulatus osutab osaliselt ümberhindamiste sagedusele ning üksikute prognooside tegemise ja avaldamise kuupäevadele.

2009. aasta majandusväljavaate allapoole korrigeerimised kajastavad selgelt aina negatiivsemaks muutuva teabe ilmumist majandusolukorra kohta. 2008. aasta oktoobrist suurenenud allapoole korrigeerimisi võisid mõjutada mitmed tegurid. Praegust ja lühiajalist kasvuväljavaadet määravad igakuised näitajad halvenesid 2008. aasta jooksul märkimisväärselt, eeskätt aasta teises pooles. Joonisel B on näha ostujuhtide indeksi (PMI) muutumine töötleva tööstuse ja

Joonis A. Muutused ettevaadetes euroala 2009. aasta majanduskasvu kohta

(aastane muutus protsentides)

Allikad: EKP, Euroopa Komisjon, Rahvusvaheline Valuutafond, OECD, Euro Zone Barometer ja Consensus Economics. Märkus. Kuupäevad x-teljel vastavad hinnangute avaldamise kuupäevadele. Ajavahemik kasutatud andmete väljastamise päeva ja ettevaate tegeliku avaldamise kuupäeva vahel on ettevaadete lõikes erinev.

teenindussektoris, samuti tööstustoodangu ja uute tellimuste aastane kasvumäär. Mainitud näitajate halvenemine hoogustus alates 2008. aasta septembrist – ligikaudu samal ajal, kui süvenes finantsturgude ebastabiilsus ning Lehman Brothers pankrotistus.

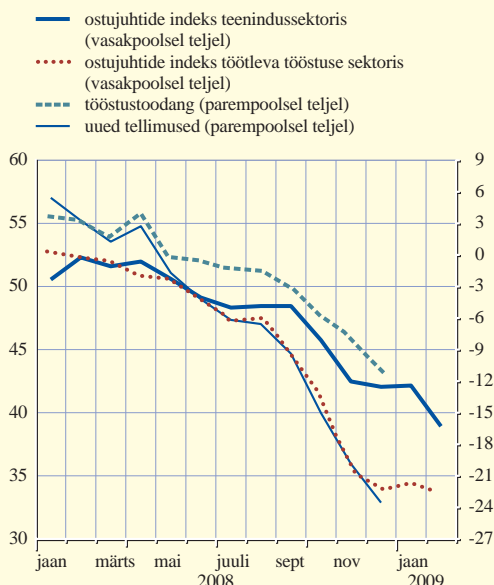
2009. aasta majanduskasvu prognoosi korrigeerimine oli osaliselt seotud ka negatiivse siirdemõjuga, mille tingis halvenenud väljavaade 2008. aasta teise poole kohta. Siirdemõju määratletakse kui ühe aasta majanduskasvu dünaamika mõju järgmise aasta keskmisele kasvumääradele.¹ 2008. aasta viimase kvartali üllatuslikult nõrkadel näitajatel on allapoole korrigeerimistel seega märkimisväärne negatiivne mõju 2009. aasta kasvuootustele. Eurostati hinnang 2008. aasta neljanda kvartali SKP kasvu kohta tasemel -1,5% viis selleni, et siirdemõju 2009. aasta kohta moodustab -1,3 protsendipunkti. Siinkohal tasub märkida, et kui 2008. aasta neljanda kvartali hinnang oleks olnud 1 protsendipunkti võrra kõrgem (s.t -0,5%, mitte -1,5%), oleks 2009. aastale avalduv siirdemõju olnud oluliselt vähem negatiivne (-1,3 protsendipunkti asemel -0,5 protsendipunkti). See illustreerib nimetatud siirdemõju tundlikkust aasta lõpus avaldatud andmete suhtes.

Üldiselt rõhutavad 2009. aasta SKP kasvu ettevaadetes toimunud järsud langused (mis olid mitmete institutsioonide ja erasektori prognoosijate puhul sarnased) seda, kui raske on sellises ebakindlas olukorras majandusarengut prognoosida. Peamiselt tingis eri ettevaadete allapoole korrigeerimise see, et finantsturgude ebastabiilsuse süvenedes kahanes järsult tellimuste hulk, kaubandus ja tööstustoodang. Sellist asjade käiku ei suudetud 2008. aasta keskpaigas ette näha.

¹ Vt ka 2005. aasta märtsi kuubülletääni taustinfo 8.

Joonis B. Ostujuhtide indeks, tööstustoodang ja uued tellimused

(vasakpoolsel teljel: protsentide saldo; parempoolsel teljel: aastane muutus protsentides)

Allikad: Eurostat ja Markit.

TÖÖTURG

Viimastel aastatel on euroala tööturud märgatavalt paranenud. Tööhõive suurenes jõudsalt, tööjõus osalemise määr tõusis ja 2008. aasta alguseks oli tööpuudus langenud madalaimale tasemele pärast 1980. aastate algust. Selle tulemusena olid tööturutingimused 2007. aasta lõpupoole pingelised ja palgasurved tugevnesid (vt 3. peatükk). Pärast seda on aga tööturu väljavaated märkimisväärselt halvenenud. Töötuse määr on 2008. aasta algusest tõusnud ning tööhõive kasv aeglustunud. Tööhõivega seotud ootusi käsitlevad uuringud osutavad tööturu väljavaadete nõrgenemisele. Kuna tööjõunõudlus väheneb kiiremini kui tööjõupakkumine, peaksid tööturururvid eelolevates kvartalites leevenema.

Tabel 8. Hõive kasv

(muutus protsentides võrreldes eelmise perioodiga; sesoonselt kohandatud)

	Aastased määrad		Kvartaalsed määrad				
	2006	2007	2007 III kv	2007 IV kv	2008 I kv	2008 II kv	2008 III kv
Kogu majandus	1,6	1,8	0,5	0,3	0,4	0,2	0,0
<i>millest:</i>							
Põllumajandus ja kalandus	-1,9	-1,2	-1,0	-0,4	0,5	-1,2	-0,8
Tööstus	0,6	1,4	0,0	0,1	0,2	-0,3	-0,7
Tööstus v.a ehitus	-0,3	0,3	0,0	0,1	0,3	0,1	-0,3
Ehitus	2,7	3,9	-0,1	0,0	0,0	-1,2	-1,5
Teenused	2,2	2,1	0,7	0,4	0,4	0,4	0,2
Kaubandus ja transport	1,7	1,8	0,8	0,1	0,5	0,3	0,1
Rahandus ja äri	3,9	4,1	0,8	0,8	0,8	0,4	0,0
Avalik haldus ¹	1,9	1,4	0,5	0,5	0,1	0,5	0,5

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

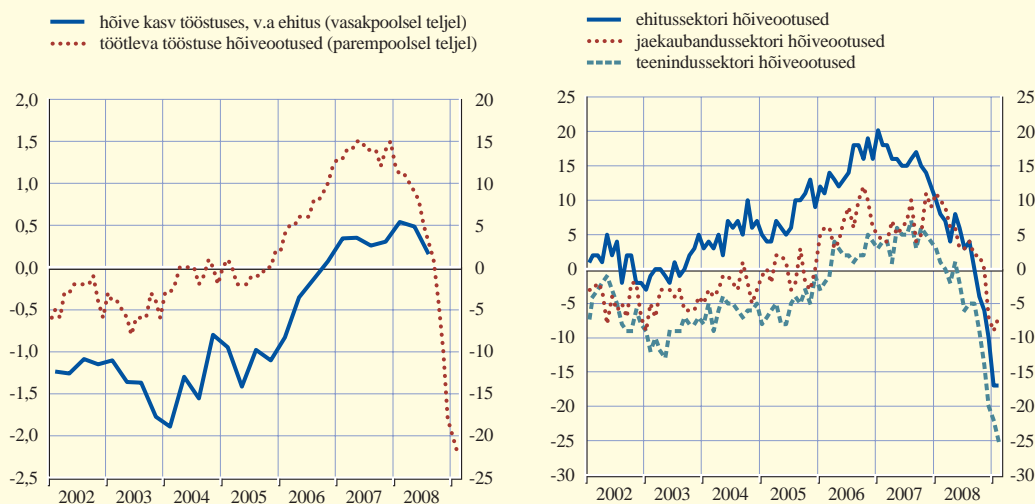
Märkus. Andmed viitavad euroalale, kuhu kuulub ka Slovakkia.

¹ Sisaldab ka haridust, tervishoidu ja muid teenuseid.

Pärast tagasihoidlikku kasvu 2008. aasta esimesel poolel püsis tööhõive tase kolmandas kvartalis üldjoontes muutumatuna (vt tabel 8). Nagu kuubületääni varasemates väljaannetes mainitud, leiavad muutused tööhõives aset hiljem kui majandusaktiivsuses. Kuna töötajate töölt vabastamine ja uuesti tööle võtmine on ettevõtete jaoks kulukas, võivad nad teha otsuse esialgu oodata ja hinnata majanduse arengu edasist kulgu, enne kui otsustatakse teha kulutusi kohandustele personalis. Seetõttu sõltub tööjõunõudluse areng sellest, kuidas ettevõtete hinnangud majandusarengu väljavaadetele on majanduslanguse oludes muutunud. Eelduste kohaselt pidi 2008. aasta alguses toimunud langus jääma suhteliselt tagasihoidlikuks (vt taustinfo 5). Ettevõtlusuuringud kinnitasid, et toodangunäitajatega võrreldes püsisid tööhõivega seotud ootused 2008. aasta esimesel poolel mõnevõrra optimistlikumad. Mõned ettevõtted võisid otsustada

Joonis 50. Hõive kasv ja hõiveootused

(aastane muutus protsentides; protsentide saldo; sesoonselt kohandatud)

Allikad: Eurostat, Euroopa Komisjoni ettevõtlus- ja tarbijauuringud.

Märkus. Protsentide saldo on keskväärtusega kohandatud. Andmed viitavad euroalale, kuhu kuulub ka Slovakkia.

hoida personali tööl vähendatud koormusega. Selline töötajate hoidmine avaldus euroala riikides töötundide vähenemises ja toodangumahu languses töötaja kohta (vt joonis 51). Teised võisid otsustada esialgu piirata töötajate arvu, jättes lahkuva või pensionile mineva personali asendamata või vähendades ajutiste töötajate arvu. Kuni 2008. aasta kolmanda kvartalini kättesaadava tööjõu uuringustatistika andmetel on üldise tööhõive langus suurel määral tingitud ajutise tööjõu vähendamisest.

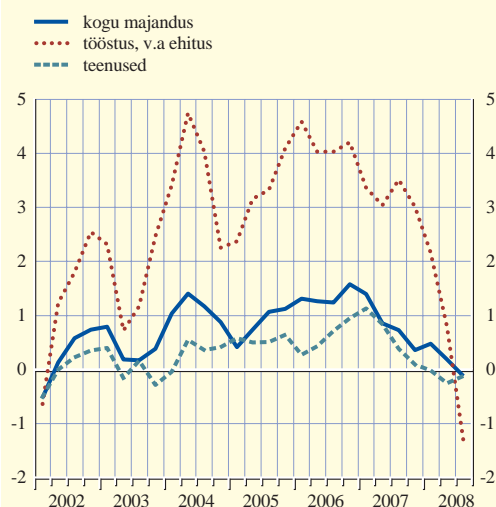
Tulevikku vaadates ei pruugi ettevõtted enam soovida töötajaid hoida, arvestades asjaolu, et 2008. aasta lõpus vähenes tootmismahult järsult ning näitajad viitavad majandusaktiivsuse edasisele langusele 2009. aasta alguses. Uuringud osutavad sellele, et kuna majanduslangus on muutunud teravamaks ja on suurenenud tõenäosus, et loid majandusaktiivsus jääb pikemaks ajaks püsima, on ettevõtted oma palkamiskavatsusi märgatavalt kärpinud. Euroopa Komisjoni 2009. aasta veebruari ettevõtlusuuring näitas, et palkamiskavatsused püsivad ligikaudu samal tasemel, mis registreeriti 1990. aastate alguses majandusliku madalseisu ajal (vt joonis 50). Seetõttu on tööjõunõudluse väljavaade märgatavalt halvenenud.

Tööjõunõudluse eeldatava vähenemise tagajärg sõltub osaliselt tööjõupakkumise arengust. Tööjõu arvukuse tõus peegeldab muutusi tööealise rahvastiku arvus ja inimeste soovis tööjõus osaleda. Tööjõupakkumise kasv püsis 2008. aasta kolmandas kvartalis suhteliselt stabiilsena. Tööealine rahvastik suurenes pidevalt ja osaluse määr tõusis.

Kokkuvõttes näitab vähenev tööjõunõudlus koos potentsiaalse tööjõupakkumise küllaltki püsiva kasvuga, et tööturutingimused on hakanud leevenema. Töötuse määr euroalal on alates 2008. aasta algusest kasvanud, tõustes 2009. aasta jaanuaris 8,2%ni ehk 2008. aasta jaanuariga võrreldes ühe protsendipunkti võrra (vt joonis 52). Euroopa Komisjoni oktoobri ettevõtlusuuring näitas ka

Joonis 51. Tööviljakus

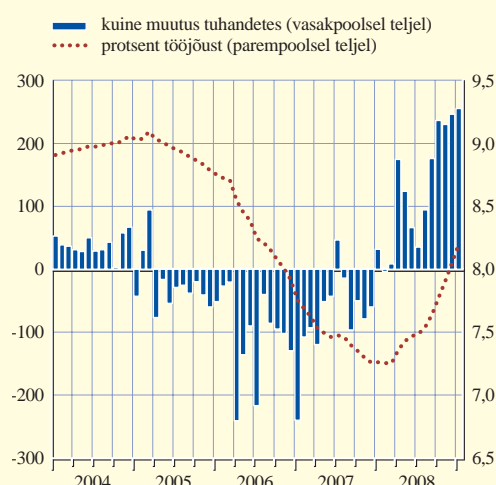
(aastane muutus protsentides)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.
Märkus. Andmed viitavad euroalale, kuhu kuulub ka Slovakia.

Joonis 52. Tööpuudus

(kuised andmed; sesoonselt kohandatud)

Allikas: Eurostat.
Märkus. Andmed viitavad euroalale, kuhu kuulub ka Slovakia.

nende ettevõtete osakaalu langust, kes märkisid tootmist piirava tegurina tööjõu puudust. Kuna ettevõtete tööjõunõudlus kahaneb, võib eelolevates kvartalites eeldada tööturusurve jätkuvat leevenemist.

4.3. MAJANDUSTEGEVUSEGA SEOTUD VÄLJAVAATED

2008. aasta lõpus kandusid finantssektoris taas elavnenud pinged üle reaalmajandusse ning euroala majandustegevus aeglustus märkimisväärselt. Välisnõudlus on nõrgenenud, sest arenenud turgudel on majanduskasv aeglustunud ja ebastabiilsus finantsturgudel on hakanud üha enam arenevaid turge mõjutama. Ettevõtlusinvesteeringute areng on samuti aeglustunud ja laienemiskavatsused peatatud, sest kasumlikkus on vähenenud, tootmisvõimsuse surve langened ja rangemad laenu-tingimused on piiranud rahastamise kättesaadavust. Toodangu vähenemist soodustab veelgi käsilolev varude vähendamine paljudes sektorites. Samuti on vähenenud elamuehitusse tehtavad investeeringud seoses eluasemeturgude raugemisega mitmetes euroala riikides; samal ajal pärsib edaspidi oodatav hinnalangus praeguseid tehinguid. Toodangu langus on märkimisväärselt vähendanud tootmisvõimsuse survet ettevõtetes ja tööturutingimused on hakanud leevenema. Töötuse määr on tõusnud ja tööhõivega seotud ootused uuringute põhjal langenud. Finantsvara vähenemise, pingestuvate laenu-tingimuste ja halvenevate tööturu väljavaadete olukorras peaksid kodumajapidamiste kulutused jääma tagasihoidlikuks, ehkki reaalselt sissetulekut peaks toetama toormehindade langus.

Pärast SKP olulist langust 2008. aasta lõpus püsib euroala majandustegevus lähikvartalites jätkuvalt nõrk, sest struktuuriline tasakaalustamatus mõningates riikides ning finantsturgudel valitsev ebastabiilsus avaldavad jätkuvat mõju nii maailma- kui ka euroala majandusele. 2010. aastal peaks majandus hakkama järk-järgult taastuma, kajastades kavandatavate oluliste makromajanduslike stiimulite ja finantssüsteemi toimimise taastamiseks võetud ulatuslike meetmete mõju nii euroalal kui väljaspool seda.

EKP ekspertide 2009. aasta märtsi makromajandusliku ettevaate kohaselt jääb reaalse SKP keskmine aastakasv 2009. aastal vahemikku -3,2 kuni -2,2% ning vahemikku -0,7% kuni 0,7% aastal 2010 (vt taustinfo 6). Nii 2009. kui ka 2010. aastal vähendavad SKP aastakasvu märkimisväärselt negatiivsed siirdemõjud eelmistest aastatest. Majanduskasvu väljavaadet ümbritseb endiselt ebakindlus. Seonduvad riskid tunduvad praegu olevat tasakaalustatumad. Ühest küljest võivad ulatuslikest kavandatavatest makromajanduslikest stiimulitest tulenevad positiivsed mõjud osutada arvatust suuremaks, kajastades ka teisi poliitilisi meetmeid. Suurem mõju võib avalduda ka kindlustundele. Teisalt esineb kartusi eelkõige seoses finantsturgude ebakindluse potentsiaalselt suurema mõjuga reaalmajandusele, protektsionismisurve tekke ja süvenemisega ning üleilmsest tasakaalustamatusest tingitud võimalike ebasoodsate arengusuundadega maailmamajanduses.

EKP EKSPERTIDE MAKROMAJANDUSLIK ETTEVAADE EUROALA KOHTA

EKP eksperdid on kuni 23. veebruarini 2009 saadaval olnud teabe põhjal koostanud ettevaate, mis käsitleb euroala makromajanduslikku arengut.¹ Kajastades üleilmse majanduskasvu ja euroala nõudluse nõrka väljavaadet, peaks SKP keskmine aastane reaalkasv olema 2009. aastal negatiivne, jäädes vahemikku -3,2 kuni -2,2% ja ulatudes 2010. aastal -0,7%st +0,7%ni. Inflatsiooni peaksid alandama toormehindade langus ja majandustegevuse vähenemine. ÜTHI keskmine kogukasv on 2009. aastal ettevaate kohaselt 0,1–0,7% ja jääb 2010. aastal vahemikku 0,6–1,4%.

Tehnilised eeldused intressimäärade, vahetuskursside, toormehindade ja eelarvepoliitika kohta

Tehnilised eeldused intressimäärade ning nafta ja muu toorme (v.a energia) hinna kohta põhinevad turgude ootustel seisuga 13. veebruar 2009.² Eeldused lühiajaliste intressimäärade kohta on üksnes tehnilist laadi. Lühiajalisi intressimäärasid mõõdetakse kolme kuu EURIBORina ja turgude ootused tuletatakse futuurlepingute intressimääradest. Selle meetodi kohaselt on lühiajaliste intressimäärade keskmine tase 2009. aastal 1,8% ja 2010. aastal 2,1%. Turgude ootuste kohaselt peaks riikide kümneaastase tähtajaga võlakirjade nominaalne intressimäär euroalal püsima 2009. aastal keskmiselt 4,2% ja 2010. aastal 4,6% tasemel. Põhiprognosis võetakse arvesse praegusi rangeid rahastamistingimusi. Lisaks sisaldab see eeldust, et pankade laenuintressimäärade ja eespool mainitud intressimäärade vahe ettevaateperioodil mõnevõrra väheneb. Laenuitingimused peaksid ettevaateperioodil muutuma järk-järgult leebemaks. Seoses toormehindadega eeldatakse 13. veebruaril lõppenud kahenädalase perioodi jooksul toimunud futuuriturgude arengu põhjal, et naftabarreli keskmine hind peaks 2009. aastal olema 49,3 USA dollarit ja 2010. aastal 57,4 USA dollarit. Toiduainete rahvusvahelised hinnad USA dollarites langevad 2009. aastal eeldatavalt 11,8% võrra ja tõusevad 2010. aastal 4,9% võrra. Muu toorme (v.a energia ja toiduained) hinnad USA dollarites peaksid eelduste kohaselt 2009. aastal märkimisväärselt langema – 29,8% võrra ja tõusma 2010. aastal 6,0% võrra.

Tehniliseks eelduseks on, et kahepoolsed vahetuskursid püsivad ettevaateperioodil muutumatuna 13. veebruarile eelnenud kahe nädala jooksul kehtinud keskmisel tasemel. Seega peaks EUR/USD vahetuskurss püsima nii 2009. kui ka 2010. aastal tasemel 1,29 ning euro efektiivne vahetuskurss peaks olema 2009. aastal keskmiselt 2,4% madalam kui 2008. aastal ning 2010. aastal keskmiselt 0,1% madalam kui 2009. aasta keskmine.

Eelarvepoliitikat käsitlevad eeldused põhinevad euroala liikmesriikide riigieelarve kavadel seisuga 13. veebruar 2009. Need hõlmavad kõiki meetmeid, mille riikide parlamendid on juba heaks kiitnud või mis on üksikasjalikult välja töötatud ja läbivad tõenäoliselt edukalt seadusandliku protsessi.

¹ EKP ekspertide ettevaade täiendab eurosüsteemi ekspertide makromajanduslikku ettevaadet, mille EKP ja euroala liikmesriikide keskpankade eksperdid koostavad kaks korda aastas. Ettevaate koostamisel kasutatavad meetodid on kooskõlas eurosüsteemi ekspertide ettevaate koostamisel kasutatavate meetoditega, mida kirjeldatakse EKP 2001. aasta juunis avaldatud juhendis „A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises“. Ettevaadete seadumise ebakindluse kajastamiseks kasutatakse iga näitaja puhul väärtusvahemikke. Kõigi muutujate ja ajavahemike kohta esitatud väärtusvahemikud vastavad mudelipõhisele 75% lisele tõenäosusintervallile. Seda meetodit tutvustatakse EKP 2008. aasta septembris avaldatud väljaandes „New procedure for constructing ECB staff projection ranges“, mis on samuti kättesaadav EKP veebilehel.

² Nafta- ja toiduainehindu käsitlevad eeldused põhinevad kuni 2010. aasta lõpuni futuuride hindadel. Eeldatakse, et ülejäänud toormehinnad järgivad futuuride hindu kuni 2009. aasta lõpuni ning arenevad seejärel kooskõlas üleilmse majandustegevusega.

Eelkõige võetakse ettevaates arvesse eelarvepoliitiliste stiimulite programme, mille mitmed riigid on vastu võtnud.

Eeldused rahvusvahelise keskkonna kohta

Arvestades finantskriisist tekkinud reaalmajanduse tugeva vastureaktsiooni kiiret võimenumist arenenud riikides ja kriisi mõju üha suuremat ülekandumist arenevate turgudega riikidesse, eelkõige maailmakaubanduse järsu vähenemise kaudu, halvenes maailmamajanduse väljavaade 2008. aasta viimases kvartalis märkimisväärselt. Ettevaate kohaselt tabab maailmamajandust mitmete aastakümnete kiireim ja ulatuslikeim langus. SKP reaalkasv väljaspool euroala peaks alanema 2008. aasta 3,6%lt keskmiselt 0,2%ni 2009. aastal ja tõusma üleilmsete ekspansiivsete eelarvepoliitika meetmete toel taas mõnevõrra 2010. aastal, ulatudes 2,5%ni. Üleilmse majandustegevuse aeglustumine mõjutab tõenäoliselt eelkõige euroala peamisi kaubanduspartnereid. Selle tagajärjel peaks euroala eksporditurgude kasv olema 2009. aastal negatiivne, alanedes -5,3%ni, võrreldes 4,1%ga 2008. aastal. 2010. aastal peaks eksporditurgude kasv taas tõusma, ulatudes 1,9%ni.

SKP reaalkasvu ettevaade

Alates 2008. aasta teisest kvartalist on euroala SKP reaalkasv olnud negatiivne, alanedes aasta viimases kvartalis eelmise kvartaliga võrreldes 1,5%. Lühiajaliste majandusnäitajate ja uuringuandmete kohaselt jätkub SKP kasvu aeglustumine ka 2009. aastal, ehkki väiksemas ulatuses kui 2008. aasta lõpus. See kajastab ekspordi vähenemist ja euroala nõudluse vaibumist. Investeeringuväljavaateid mõjutavad vähene üleilmne majandusaktiivsus ja suur ebakindlus. Elamuehitusse tehtavad investeeringud peaksid väheneda, kajastades ühtlasi eluasemeturgudel toimuvat korrigeerimist mõnedes euroala riikides. Eratarbimist peaksid pärssima halvenevad tööturutingimused ja tarbijate nõrk kindlustunne. Hiljutised negatiivsed sündmused – maailmakaubanduse ja kindlustunde vähenemine ning rahastamistingimuste karmistumine – peaksid ettevaateperioodil võtma positiivsema suuna üksnes vähehaaval. Euroala ja teiste riikide ulatuslike makromajanduslike stiimulite ning finantssüsteemi toimimise tagamiseks võetud meetmete abil peaks olukord siiski 2010. aastaks paranema. Seda soodustab tõenäoliselt eksport, finantsturgude eeldatav järkjärguline normaliseerumine ja eluasemeturgude stabiliseerumine. Kokkuvõttes peaks 2008. aastal 0,8% võrra tõusnud reaalne SKP langema 2009. aastal 2,2 kuni 3,2% ning jääma seejärel -0,7 ja +0,7% vahele 2010. aastal.

Tabel A. Makromajanduslik ettevaade euroala kohta

(keskmine aastane muutus protsentides)^{1,2}

	2008	2009	2010
ÜTHI	3,3	0,1 – 0,7	0,6 – 1,4
Reaalne SKP	0,8	-3,2 – -2,2	-0,7 – 0,7
Eratarbimine	0,5	-1,2 – -0,2	-0,4 – 1,0
Valitsussektori tarbimine	2,1	1,3 – 2,1	1,1 – 1,9
Kapitali kogumahutus põhivarasse	0,3	-8,6 – -5,8	-4,3 – -0,3
Ekspord (kaubad ja teenused)	1,8	-9,7 – -6,9	-0,9 – 1,9
Import (kaubad ja teenused)	1,8	-8,0 – -5,0	-1,6 – 2,6

¹ Reaalset SKPd ja selle komponente käsitlev ettevaade põhineb tööpäevade arvu järgi korrigeeritud andmetel. Ekspordi ja impordi ettevaade hõlmab ka euroalasisest kaubandust.

² SKP andmed on esitatud kõigi 16 euroala liikmesriigi kohta. 2009. aasta ettevaadete ÜTHI andmed hõlmavad ka Slovakkia. Protsentides väljendatud muutused 2009. aasta kohta põhinevad euroala koosseisul, kuhu Slovakkia oli kaasatud juba 2008. aastal.

Hinna- ja kuluettevaated

Alanevate toormehindade ja varasemast toormehindade muutusest tingitud baasefektide tulemusel langeb ÜTHI-inflatsioon ettevaate kohaselt 2008. aasta 3,3%lt 2009. aastal keskmiselt 0,1–0,7%ni, kajastades üha enam majanduse halvenevat väljavaadet. 2010. aastal peaks inflatsioon püsima 0,6–1,4% tasemel. Euroala nõrk majanduskasvu väljavaade peaks hoidma ka hinnasurve euroalal mõõdukana kogu ettevaate perioodil. Eelkõige peaksid märkimisväärselt vähenema töötaja kohta makstavad hüvitised, mis 2008. aastal jõuliselt suurenesid. Halvenevaid tööturutingimusi ja alanevat inflatsiooni silmas pidades aeglustub palgakasv nii avalikus kui ka erasektoris. Kasumimarginaalide vähenemine peaks inflatsiooni veelgi alandama. Kokkuvõttes peaks madal üleilmne inflatsioon alandama ka impordihindu.

Võrdlus 2008. aasta detsembri ettevaatega

2008. aasta detsembri kuubülletäänis avaldatud eurosüsteemi ekspertide makromajandusliku ettevaatega võrreldes prognoositakse 2009. ja 2010. aastaks oluliselt aeglasemat SKP reaalkasvu, mis kajastab nõrgemat üleilmset majandustegevust, vara hindade alanemist ja vähenenud kindlustunnet.

2009. ja 2010. aastaks prognoositava ÜTHI aastakasvu väärtusvahemikud jäävad 2008. aasta detsembri ettevaates esitatud väärtusvahemikest oluliselt madalamaks, kajastades peamiselt energia- ja toiduainehindade allapoole kohandamist ning majanduslanguse mõju palkadele ja hindadele.

Tabel B. Võrdlus 2008. aasta detsembri ettevaatega

(keskmine aastane muutus protsentides)

	2008	2009	2010
Reaalne SKP – detsember 2008	0,8 – 1,2	-1,0 – 0,0	0,5 – 1,5
Reaalne SKP – märts 2009	0,8	-3,2 – -2,2	-0,7 – 0,7
ÜTHI – detsember 2008	3,2 – 3,4	1,1 – 1,7	1,5 – 2,1
ÜTHI – märts 2009	3,3	0,1 – 0,7	0,6 – 1,4

5 EELARVEPOLIITILINE ARENG

Euroala riikide rahanduse väljavaade on järsult halvenenud. Selle peamised põhjused on makromajandusliku keskkonna halvenemine, eelarvetulude puudujääk ning enamikus euroala riikides sügava majanduslangusega võitlemiseks vastu võetud eelarvepoliitilised meetmed. Euroopa Komisjoni 2009. aasta jaanuari vaheprognoosi järgi suureneb euroala valitsussektori eelarvepuudujääk eeldatavalt 1,7%lt SKPst 2008. aastal 4,0%ni 2009. aastal ning 4,4%ni 2010. aastal. 2010. aastaks on euroala kuueteistkümnest liikmesriigist tõenäoliselt kümnel valitsussektori eelarvepuudujääk suurem kontrollväärtusest 3% SKPst. Eelarvepoliitika väljavaadet ohustavad riskid, mis tulenevad ebakindlast makromajanduslikust keskkonnast ning finantskriisiga kaasnevatest eelarvepoliitilistest mõjuritest ja meetmetest. Riigi rahanduse jätkusuutlikkuse suhtes usalduse säilitamiseks on oluline, et kõik asjassepuutuvad pooled rakendaksid stabiilsuse ja majanduskasvu pakti sätteid ning täidaksid oma kohustuse taastada tugev eelarvepositsioon nii kiiresti kui võimalik.

2008. AASTA EELARVEPOLIITILINE ARENG

Euroopa Komisjoni 2009. aasta jaanuari vaheprognoosi põhjal halvenes euroala keskmine valitsussektori eelarvetasakaal -0,6%lt SKPst 2007. aastal -1,7%ni SKPst 2008. aastal (vt tabel 9). Puudujäägi suurenemisele aitasid kaasa majandusaktiivsuse langus, esmaste kulude kasv ja tulude vähenemine, mis oli samuti tingitud eelarvepoliitilistest meetmetest. Ehkki Eurostat ei ole veel lõpetanud finantsasutuste stabiliseerimiseks ettevõetud valitsuse sekkumiste statistilist klassifitseerimist, ei ole need praeguste hinnangute kohaselt eelarvetasakaalule märkimisväärset mõju avaldanud. Enamik sekkumisi olid finantstehingud (mis tavaliselt mõjutavad valitsussektori võlga, kuid mitte eelarvepuudujääki) või tingimuslikud kohustused riigi tagatiste näol.

Võrreldes 2008. aasta puudujääki 2007. aasta lõpus ja 2008. aasta alguses avaldatud uuendatud stabiilsusprogrammides püstitatud eesmärkidega, jäi euroala keskmine valitsussektori eelarvetasakaal SKPst 0,8 protsendipunkti võrra madalamaks. Eelarvetasakaalu langus oleks väiksem, kui seda korrigeerida majandusliku negatiivse mõju ning ühekordsete ja muude ajutiste meetmetega. Euroala struktuurne eelarvetasakaal (ei kajastu tabelis) langes 2008. aastal 0,8 protsendipunkti võrra -2,3%ni SKPst.

Kui valitsuse eelarvetasakaal alanes 2008. aastal peaaegu kõikides euroala riikides, siis eelarvepositsiooni halvenemine oli riigiti erinev. Iirimaa, Kreeka, Hispaanias, Prantsusmaal ja Maltas tõusis 2008. aastal valitsussektori eelarvepuudujääk üle kontrollväärtuse (3% SKPst), samas kui 2007. aastal oli ainult Kreekal puudujääk suurem kui 3% SKPst.¹ 2009. aasta veebruaris tegi Euroopa Komisjon algust ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse esimese etapiga nende riikide suhtes, välja arvatud Malta, kelle kontrollväärtuse ületamist loetakse väikeseks ja ajutiseks. Ainult neli euroala riiki – Küpros, Luksemburg, Madalmaad ja Soome – saavutasid 2008. aastal oma keskpika perioodi eelarve-eesmärgi, samas kui Hispaania ja Sloveenia kaugesid sellest.

Euroala valitsussektori keskmine koguvõla suhtarv suurenes 66,1%lt SKPst 2007. aastal 68,7%ni SKPst 2008. aastal. Võlg suurenes eelkõige riikides, kus majandusaktiivsus järsult langes või kus leidsid aset finantssektori ulatuslikud sekkumised kapitalisüsteemi näol. Sarnaselt 2007. aasta olukorrale ületas 2008. aastal seitsme euroala riigi võlakoormus 60% SKPst.

¹ Kreeka 2007. aasta puudujääki, mis oli Eurostati 2008. aasta kevadises teatises 2,8% SKPst, korrigeeriti Eurostati 2008. aasta sügisises teatises 3,5%ni SKPst. Muutus oli tingitud ELi toetuste registreerimise ülevaatisest ning eelarveväliste, kohalike omavalitsuste ja sotsiaalkindlustusfondide paremast rakendamisest.

Tabel 9. Euroala riikide valitsussektori eelarvetasakaal ja koguvõlg

Protsent SKPst	Eelarvetasakaal				Võlg			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Belgia	-0,3	-0,9	-3,0	-4,3	83,9	88,3	91,2	94,0
Saksamaa	-0,2	-0,1	-2,9	-4,2	65,1	65,6	69,6	72,3
Iirimaa	0,2	-6,3	-11,0	-13,0	24,8	40,8	54,8	68,2
Kreeka	-3,5	-3,4	-3,7	-4,2	94,8	94,0	96,2	98,4
Hispaania	2,2	-3,4	-6,2	-5,7	36,2	39,8	46,9	53,0
Prantsusmaa	-2,7	-3,2	-5,4	-5,0	63,9	67,1	72,4	76,0
Itaalia	-1,6	-2,8	-3,8	-3,7	104,1	105,7	109,3	110,3
Küpros	3,4	1,0	-0,6	-1,0	59,4	48,1	46,7	45,7
Luksemburg	3,2	3,0	0,4	-1,4	7,0	14,4	15,0	15,1
Malta	-1,8	-3,5	-2,6	-2,5	61,9	63,3	64,0	64,2
Madalmaad	0,3	1,1	-1,4	-2,7	45,7	57,3	53,2	55,2
Austria	-0,4	-0,6	-3,0	-3,6	59,5	59,4	62,3	64,7
Portugal	-2,6	-2,2	-4,6	-4,4	63,6	64,6	68,2	71,7
Sloveenia	0,5	-0,9	-3,2	-2,8	23,4	22,1	24,8	25,8
Slovakkia	-1,9	-2,2	-2,8	-3,6	29,4	28,6	30,0	31,9
Soome	5,3	4,5	2,0	0,5	35,1	32,8	34,5	36,1
Euroala	-0,6	-1,7	-4,0	-4,4	66,1	68,7	72,7	75,8

Allikas: Euroopa Komisjoni 2009. aasta jaanuari vaheprognoos.

RIIKIDE RAHANDUSE VÄLJAVAATED 2009. AASTAKS

Ettevaate kohaselt halveneb eelarvepoliitiline olukord 2009. aastal veelgi. Euroopa Komisjoni 2009. aasta jaanuari vaheprognoosi järgi suureneb euroala keskmine valitsussektori eelarvepuudujääk kiiresti, tõenäoliselt 1,7%lt SKPst 2008. aastal 4,0%ni 2009. aastal ning 4,4%ni 2010. aastal. Eelarvepoliitilise väljavaate märgatav halvenemine on tingitud majandusaktiivsuse vähenemisest, jätkuvast eelarvetulude puudujäägist, eelarvepoliitiliste meetmete pakettidest ning muudest kaalutletud meetmetest paljudes euroala riikides. Eelarvepoliitilise olukorra halvenemise struktuuri hindamisel tuleb arvesse võtta märkimisväärset ebakindlust tsükliliselt kohandatud eelarvetasakaalu arvutamisel. Vastavalt komisjoni prognoosile on kaks kolmandikku eelarvepoliitilise meetme mõjust, mis moodustab 2009. ja 2010. aastal 2,7% SKPst, seotud automaatsete tasakaalustusmehhanismide toimimisega ning üks kolmandik kaalutletud poliitiliste meetmete ja erakorraliste tulude oodatust väiksema laekumisega.

Eelarvepoliitiline olukord on halvenenud paljudes euroala riikides. Komisjoni prognoosi kohaselt ületavad käesoleval aastal kontrollväärtuse (3% SKPst) Iirimaa, Kreeka, Hispaania ja Prantsusmaa, samuti Itaalia, Portugal ja Sloveenia, ning jäävad samale tasemele ka 2010. aastal (välja arvatud Sloveenia). Eeldatavalt lisanduvad 2010. aastal neile veel Belgia, Saksamaa, Austria ja Slovakkia (vt tabel 9). See tähendab, et 2010. aastaks on euroala kuueteistkümnest liikmesriigist tõenäoliselt kümme ületanud valitsussektori eelarvepuudujäägi kontrollväärtuse.

Euroala keskmine valitsussektori võla suhe SKPsse kerkib prognooside kohaselt 68,7%lt 2008. aastal 75,8%ni 2010. aastal. Komisjoni prognoosis ei võeta arvesse kõiki finantsalaseid päästemeetmeid. Kui päästemeetmete statistiline klassifitseerimine on lõpule viidud, võib võlasuhte kasvumäär kujuneda isegi suuremaks.

Praeguseks pole veel kõik euroala riigid oma uuendatud stabiilsusprogramme esitanud ning paljudel juhtudel on uuendused juba aegunud. Kuigi olemasolevad ajakohastatud versioonid on üldjuhul pisut optimistlikumad kui komisjoni puudujäägi- ja võlaalased prognoosid, ennustavad need siiski riigirahanduse märkimisväärset halvenemist.

MAJANDUS- JA FINANTSKRIISI TASAKAALUSTAMISE MEETMED

Valitsused on finantskriisi ohjamiseks eraldanud umbes 3,5% euroala SKPst kapitalisüstideks ning muudeks võlgnevust suurendavateks toetusmehhanismideks finantssektori jaoks, millest ligikaudu vähem kui pool on praeguseks ära kasutatud. Lisaks vastab pankade emiteeritud võlakirjade või finantsasutuste vaheliste laenude tagatiste ülemmäär ligikaudu 20%le SKPst, millest umbes 8% on ära kasutatud.

Reaktsioonina majanduslangusele kiitis Euroopa Ülemkogu 11. ja 12. detsembril 2008 toimunud istungil heaks Euroopa majanduse taastamise kava. Vastavalt nimetatud kavale kutsutakse liikmesriike üles eraldama 170 miljardit eurot (1,2% SKPst) ELi 200 miljardi euro (1,5% SKPst) suuruse eelarvepoliitiliste meetmete paketi jaoks; ülejäänud summa kaetakse ELi eelarvest ja Euroopa Investeerimispannga poolt. See koordineeritud jõupingutus on mõeldud majanduse taastamise toetuseks, tugevdades kogunõudlust ja suurendades Lissaboni strateegias ette nähtud struktuurireformide elluviimise püüdlusi. Samal ajal kinnitas Euroopa Ülemkogu oma täielikku pühendumist stabiilsuse ja majanduskasvu pakti rakendamisele ning riigirahanduse jätkusuutlikkuse saavutamisele. Liikmesriike kutsuti üles nii kiiresti kui võimalik pöörduma tagasi keskpika perspektiivi eelarve-eesmärkide juurde.

Mitmed euroala riigid ongi majanduskasvu soodustamiseks rakendanud eelarvepoliitilisi meetmeid. 2008. aasta sügisel võttis Saksamaa valitsus vastu meetmete paketi, mis keskendub peamiselt eelarve tulude poolele ning ulatub 2009. ja 2010. aastal 1,3%ni SKPst. 2009. aasta alguses teatas valitsus teise majandust toetava paketi vastuvõtmisest, mis hõlmas lisameetmeid umbes 2% ulatuses SKPst sama kaheaastase perioodi jooksul. Prantsusmaa teatas 2008. aasta lõpus meetmetest ajavahemikuks 2009–2011, mis moodustavad 1,5% SKPst ja mis hõlmavad riiklike investeeringute kiirendamist ning toetusi väikeettevõtetele ja teatud tööstusharudele. Veebruaris teatas Prantsusmaa valitsus lisameetmetest, mis ulatuvad umbes 0,4%ni SKPst ning hõlmavad muu hulgas meetmeid autotööstuse toetamiseks. 2008. aastal otsustas Itaalia valitsus võtta ekspansiivseid meetmeid, mis eelkõige keskenduvad kulude poolele ja ulatuvad 2009. ja 2010. aastal poole protsendipunkti SKPst. Nende meetmete mõju netolaenuvõtmisele kavandatakse suures osas tasakaalustada kompenseerivate meetmetega. Hispaanias võeti juba 2008. aasta esimesel poolel majanduse toetamiseks vastu mitmeid tulude suurendamisele suunatud meetmeid ning novembris teatati täiendavatest riiklikest investeeringuskavadest, mis moodustavad ajavahemikus 2008–2010 enam kui 3% SKPst. Ka enamik teisi euroala riike on rakendanud eelarvepoliitilisi meetmeid.

Kõnealuseid eelarvepoliitilisi meetmeid on veel liiga vara põhjalikult hinnata. Liikmesriigid arutavad neid ka Euroopa Liidu eelarvepoliitika iga-aastaste mitmepoolsete järelevalvemenetluste käigus. Samas sisaldavad käsitletud meetmed ka teatud riske. Selleks, et need meetmed oleksid tõhusad, peavad need olema ajakohased, sihipärased ja ajutised. Lisaks sõltub riikide toetuspakettide tõhusus nende ülesehitusest (vt taustinfo 7). Mitte kõik meetmed pole otseselt seotud praeguste majandusprobleemide põhjustega ega võimalda kiiret rakendamist. Mõned neist võivad väljendada pigem poliitilisi kompromisse kui majanduslikke kaalutlusi. Valitsuse sekkumisega kaasneb ka oht, et moonutatakse majandusagentide tegevust ning takistatakse ressursside tõhusat eraldamist.

Kuigi mõned toetusmeetmed aeguvad automaatselt, ei ole paljude puhul tagasikäiku lihtne anda. Kasvav eelarvepuudujääk ja võlg võivad vähendada kindlustunnet eelarvepoliitika jätkusuutlikkuse suhtes, mis võib omakorda vähendada kodumajapidamiste ja ettevõtete tarbimist ja investeeringuid, kuna kardetakse tulevasi maksutõuse.

Riigivõlakirjade intressimäärade erinevuse järsk suurenemine võrdluses Saksamaaga annab tunnistust, et finantsturud jälgivad pingsalt võimalike eelarveriskide arengut (vt joonis B taustinfos 3 „Kuidas on valitsuste päästepaketid mõjutanud investorite krediidiriskitunnetust?“). 2009. aasta jaanuaris ja veebruaris langetasid reitinguagentuurid Iirimaa, Kreeka, Hispaania ja Portugali pikaajalist riiklikku krediidireitingut või selle väljavaadet.

Taustinfo 7

ERINEVATE EELARVEPOLIITILISTE MEETMETE TÕHUSUS MAJANDUSE STIMULEERIMISEL

Aruteludes majanduslanguse tingimustes rakendatavate eelarvepoliitiliste meetmete üle on viimasel ajal järjest enam üles kerkinud küsimus eelarvepoliitiliste stiimulite tõhususest ning stiimulipakettide sobivast koostamisest kogunõudluse suurendamisel ja majanduse stabiliseerimisel. Käesolevas taustinfos antakse ülevaade erialakirjanduses leiduvatest käsitlustest.

Enne majanduse stimuleerimisele suunatud kaalutletud eelarvepoliitiliste meetmete rakendamist tuleks esmalt esitada küsimus nende meetmete vajalikkuse ja eelarveliste võimaluste kohta. Vajadust tuleks muuhulgas hinnata majandustsükli mõju vähendavate, maksusüsteemist ja eelarvelistest kulutustest tulenevate fiskaalsete reaktsioonide (ehk automaatsete tasakaalustusmehhanismide toimimise) kontekstis. Euroalal on need suhteliselt suured (hinnanguliselt 0,49, võrreldes 0,34ga Ameerika Ühendriikides¹) ning pakuvad majanduslanguse korral esmast kaitset. Eelarvepoliitiline manööverdamisruum sõltub eelkõige majanduse eelarvepoliitika hetkeseisust (valitsussektori eelarvepositsioon keskpika eesmärgi suhtes, valitsuse võlgnevus, tingimuslike kohustuste ulatus ning muud pikaajalised riskid, näiteks rahvastiku vananemisega seotud kulud). Usaldusväärse eelarvepositsiooni ja jätkusuutliku riigirahandusega riikidel on vajaduse korral kasutada kõige laiem valik vastumeetmeid. Euroopa Liidu liikmesriigid peavad lisaks järgima ka usaldusväärse eelarvepoliitika raamistiku sätteid, mis on kehtestatud Euroopa Ühenduse asutamislepingu ning stabiilsuse ja majanduskasvu paktiga.

On jõutud ühisele arusaamale, et tõhususe tagamiseks peavad majanduse stabiliseerimiseks mõeldud kaalutletud eelarvepoliitilised meetmed olema õigeaegsed, suunatud ja ajutised. Praktikas ei ole need tingimused sageli täidetud.² Isegi siis, kui rakendatakse kaalutletud stiimulite pakette, jääb üles küsimus nende optimaalsest struktuurist. Vaatamata sellele, et empiirilised uurimistulemused on väga heterogeensed ning nende võrdlemine nii erinevate mudelite ja nende eelduste kui ka riikide ja rakendatavate eelarvepoliitiliste meetmete lõikes on keeruline, võib teha paar üldist järeldust.

Esiteks on majanduse lühiajaliseks toetamiseks tõenäoliselt tõhusam suurendada riigieelarve kulutusi kui vähendada makse, samas kui pikemas perspektiivis toimivad paremini maksukärped.

Enamik empiirilisi uuringuid osutab sellele, et lühiajalises perspektiivis on toodanguga seotud kulutuste kordajad kõrgemad kui maksukordajad.³ See tulemus on kooskõlas arvamusega, et osa

¹ Vt Deroose, S., M. Larch ja A. Schaechter (2008), „Constricted, lame and pro-cyclical? Fiscal policy in the euro area revisited“, European Economy, Economic Papers, nr 353. Automaatseteks tasakaalustusmehhanismideks on hinnatud eelarve tasakaalu ja SKP suhte muutust võrreldes SKP suhtelise muutusega.

² Vt ka taustinfo „Kaalutletud eelarvepoliitika, automaatsed tasakaalustusmehhanismid ja majanduslik ebakindlus“ 2008. aasta juuni kuubülletäänis.

³ Vt Hemming, R., M. Kell ja S. Mahfouz (2002), „The effectiveness of fiscal policy in stimulating economic activity – A review of the literature“, IMF Working Paper WP/02/2008.

maksukärpest tulenevast täiendavast kasutatavast tulust tõenäoliselt säästetakse (välja arvatud juhul, kui maksukärbe on täielikult suunatud krediidiipiiranguga tarbijaile), samas kui valitsuse kaupade ja teenuste ostmine mõjutab otseselt kogunõudlust ja -toodangut.

Tavaliselt maksukordajad aja jooksul kasvavad, kuid samas – tõendid selle kohta, et pikemas perspektiivis on maksukärped tõhusamad kui kulutuste suurendamine, on mõneti vastukäivad, seda eriti juhul, kui maksumuudatused on ajutised. Tuginedes Rahvusvahelise Valuutafondi hiljutistele ulatuslikele andmetele⁴ majanduslangusest tingitud eelarvepoliitiliste meetmete kohta selgub, et soodsate pakkumispoolsete tegurite tõttu võib (ka ajutist) tulupõhist poliitikat seostada suurema järgneva kasvuga ja isegi majanduse kiirema taastumisega (seda eriti arenevatel turgudel). Üldiselt kinnitavad viimasel ajal tehtud uurimused⁵, et maksukordajad võivad olla suuremad – ning ületada kulutustekordajaid – pikemas perspektiivis.

Kui enamik empiirilisi uuringuid keskendub Ameerika Ühendriikidele, siis euroala ja ELi suuri majandusi käsitlevate uuringute tulemused⁶ kalduvad toetama järeldust, et lühiajaliselt osutuvad tõhusamaks pigem valitsuskulutuste kui maksualased meetmed, kuid nende positiivne mõju hajub keskmises ja pikas perspektiivis. Mitmed uuringud⁷ on leidnud, et keskpikas perspektiivis kaasneb euroalal püsivate maksukärbetega suurem kogutoodang.

Teiseks varieerub erinevate eelarvepoliitiliste stiimulite tõhusus valitsuse kulutuste igas kategoorias.

Valitsussektori kulukomponentide lõikes avaldab kogunõudlusele suurimat lühiajalist mõju kaupade ja teenuste ostmine, samas kui valitsussektori investeringutel on tõenäoliselt suurem mõju keskpikas ja pikemas perspektiivis. Tavaliselt avaldavad suuremad sotsiaalse kaitse ülekanded kiiret positiivset mõju, juhul kui need on eesmärgistatult suunatud krediidiipiiranguga kodumajapidamistele. Kui ülekanded on aga pidevad, võivad need kahjustada pikaajalist majanduskasvu, kuna moonutavad ressursside jaotust ja takistavad tööjõu liikumist.⁸ Seoses maksukomponentidega viitab OECD uuring⁹ sellele, et maksumuudatuste tõhusus sõltub olemasolevast maksusüsteemist ning krediidiipiiranguga majandusagentide osakaalust, mis erineb riikide lõikes oluliselt. Enamikul juhtudel näib, et tulumaksu (eelkõige ettevõtte tulumaksu) alandamine avaldab kõige suuremat pikaajalist mõju kogutoodangule.

Kolmandaks sõltub majanduse reageering erinevatele eelarvepoliitilistele stiimulitele suure tõenäosusega mitmetest muudest teguritest, näiteks majanduse suurusest ja avatusest ning ka institutsionaalsetest teguritest.

⁴ Rahvusvaheline Valuutafond, World Economic Outlook, 5. peatükk, „Fiscal Policy as a Countercyclical Tool”, oktoober 2008.

⁵ Vt Romer, C. ja D. Romer (2007), „The macroeconomic effects of tax changes: estimates based on a new measure of fiscal shocks”, mimeo, University of California, Berkeley; Coenen, G., P. McAdam ja R. Straub (2007), „Tax reform and labour-market performance in the euro area. A simulation-based analysis using the New Area-Wide Model”, EKP teadustoimetised, nr 747.

⁶ Roeger, W. ja J. in 't Veld (2004), „Some selected simulation experiments with the European Commission's QUEST model”, Economic Modelling 21(5): 785-832; Dalsgaard, T., C. André ja P. Richardson (2001), „Standard Shocks in the OECD interlink model”, OECD Working Paper 306; Al-Eyd, A. ja R. Barrell (2005), „Estimating tax and benefit multipliers in Europe”, Economic Modelling 22: 759-776; Hunt B. ja D. Laxton (2003), „Some simulation properties of the major euro area economies in MULTIMOD”, IMF Working Paper 03/31; Perotti, R. (2002), „Estimating the effects of fiscal policy in OECD countries”, EKP teadustoimetised, nr 168.

⁷ Coenen, G., P. McAdam ja R. Straub (2007) euroala kohta kasutades simulatsioone; Perotti (2002) Saksamaa kohta (1961–2000) kasutades struktuurset vektorautoregressiivset (VAR)-mudelit.

⁸ Obstfeld, M. ja G. Peri (1998), „Regional non-adjustment and fiscal policy”, Economic Policy 13(26): 207-259; Checherita, C., C. Nickel ja P. Rother (2009), „The role of fiscal transfers for regional economic convergence in Europe”, EKP teadustoimetised, nr 1029.

⁹ Johansson Å., C. Heady, J. Arnold, B. Brys ja L. Vartia (2008), „Tax and economic growth”, OECD Economics Department, Working Paper No 620.

Rahvusvahelise Valuutafondi simulatsioonid näitavad, et üldjuhul on kogutoodangu reaktsioon eelarvepoliitilistele stiimulitele ulatuslikum suurte majanduste puhul ja tagasihoidlikum väikeste, avatud majanduste korral. Seda võib seletada tõsiasjaga, et mida avatum majandus, seda suurem on eelarvepoliitilistest stiimulitest tulenev täiendav tarbimisnõudlus, mis realiseerub impordis. Viimati mainitud arvesse võttes näitavad simulatsioonid, et eri eelarvepoliitiliste meetmete lõikes on suure ning väikese, avatud majandusega riikide võrdluses suhteline erinevus kogutoodangu reaktsioonis kõige suurem tarbimismaksude alandamise ja ülekannete suurendamise korral.

Eelarvepoliitiliste stiimulite kava koostamisel on tähtsad ka institutsionaalsed tegurid. See, kuidas maksukärped (nt tööjõule rakenduva tulumaksu alandamine) mõjutavad kogutoodangut, sõltub tööturuinstitutsioonidest, näiteks ametiühingutega kaetuse määrast ning palgakujunduse eripäradest. Muud tegurid, sealhulgas riigiasutuste suutlikkus (kulutusi haldavate ministeeriumite ja maksude kogumisega tegelevate ametite tegevuse tõhusus, riigiasutuste suutlikkus viia ellu ulatuslikke investimisprojekte jne), mõjutavad samuti kulutustealaste meetmete tõhusust võrreldes maksualaste meetmetega.

Kokkuvõttes peab tõdema, et on keeruline pakkuda välja ühest, nn optimaalsete eelarvepoliitiliste meetmete paketti, lähtudes meetmete mõjust majandusele. Siiski on erialakirjanduses välja pakutud, et peale selle, et eelarvepoliitilised stiimulid peavad olema „õigeaegsed, suunatud ja ajutised”, tuleks stiimulite paketi koostamisel arvestada mitmete teguritega, täpsemalt: i) esialgne eelarvepositsioon ning kehtivad maksu- ja kulutustestruktuurid; ii) majanduslanguse, mille leevendamisele on meetmed suunatud, eeldatav kestus ning sellest tulenevalt võimalik kompromiss lühiajaliste stabiliseerimiseesmärkide (nõudluse pool) ja pikemaajaliste kasvu soodustavate meetmete (pakkumise pool) vahel; iii) erinevate vahendite eelarveliste kordajate oodatav suurus ning aeg, mis kulub meetmete avaldamiseks nõudluses ja toodangus; iv) institutsionaalsed tegurid, mis toetavad meetmete rakendamist; v) vajadus vähendada moonutusi turumehhanismides. Üldiselt soovitatakse riikidel koostada eelarvepoliitiliste meetmete pakett nii, et see stabiliseeriks majandust ning samas toetaks tugeva aluse loomist majanduse taastumisele, eeskätt tõstes riigirahanduse kvaliteeti ja viies läbi struktuurireforme.¹⁰

¹⁰ Vt ka taustinfo „Struktuuripoliitika kriisiajal“ 2008. aasta detsembri kuubülletäänis.

EELARVEPOLIITILISED KAALUTLUSED

Praegustes oludes, mida iseloomustab suur ebakindlus finants- ja majanduskriisi makromajandusliku mõju suhtes, tuleb eelarvepoliitika juhtimisel lähtuda erinevatest põhimõtetest ja kaalutlustest. Kõigepealt tuleb säilitada usk riigirahanduse jätkusuutlikkusse, seda eeskätt ajal, kui kindlustunne pangandussektori suhtes on vähenenud. Selle eeltingimus on säilitada ELi reeglitepõhise eelarveraamistiku terviklikkus (vt taustinfo 8). 2008. aasta eelarvetulemusi ja murettekitavaid rahandusalaseid väljavaateid silmas pidades on asjakohane, et Euroopa Komisjon on algatanud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlemise mitme riigi suhtes vastavalt stabiilsuse ja majanduskasvu pakti sätetele. Riikide suhtes, kus on oodata suurt puudujääki 2009. aastal, algatatakse samuti menetlused. Ääretult oluline on seada ülemäärase puudujäägi korrigeerimiseks ambitsioonikad tähtjad ning rajada konsolideerimiskavad kindlatele ja täpselt määratletud struktuurimeetmetele. Tugeva eelarvepositsiooni võimalikult kiire taastamine ei ole vajalik mitte üksnes üldsuse usalduse säilitamiseks riigirahanduse jätkusuutlikkuse suhtes, vaid on ka stabiilsuse ja majanduskasvu pakti ning ELi eelarve järelevalve raamistiku usaldusväärse säilimise eeldus.

Teiseks tuleb eelarvepoliitiliste meetmete hindamisel arvestada mitme teguriga. Automaatsete tasakaalustusmehhanismide mõju euroalal on suur ning need pakuvad nõrgenenud majandusele esmast eelarveabi. Samuti on valitsused pangandussüsteemi toetamiseks võtnud endale suuri kohustusi. Kuigi enamikku nendest kohustustest ei arvestata ei eelarvepuudujäägi ega võlakooormuse arvutamisel, on nende täitmisel mõlemale siiski otsene mõju. Praegu pole manööverdamisruumi täiendavate eelarvepoliitiliste meetmete vastuvõtmiseks, kuna need võivad kahjustada majanduslikku kindlustunnet.

Kolmandaks on juba vastu võetud toetusmeetmed kõige tõhusamad, kui need on ajakohased, sihipärased ja ajutised. Majandusaktiivsuse taastudes tuleb toetusmeetmed täielikult peatada, mis eeldab, et need on ajutised või et nende tasakaalustamiseks võetakse usutav kohustus rakendada alalisi parandusmeetmeid. Riikides, kus on praegu tunda tugevat finantsturgude survet, tuleb teha suuremaid jõupingutusi eelarve konsolideerimise suunas ning samuti arvestada vajadusega vähendada eelarveriske.

Taustinfo 8

ÕIGUSRAAMISTIK USALDUSVÄÄRSE EELARVEPOLIITIKA TAGAMISEKS MAJANDUS- JA RAHALIIDUS

Euroopa Ühenduse asutamislepingu ning stabiilsuse ja majanduskasvu pakti sätete eesmärk on tagada usaldusväärne eelarvepoliitika, mis on jätkusuutliku majanduskasvu eeltingimus, ja toetada eurosüsteemi sõltumatut rahapoliitikat, mis on suunatud hinnastabiilsuse säilitamisele. Kõnealused sätted edendavad majandus- ja rahaliidu sujuvat toimimist, kus ühtne rahapoliitika eksisteerib kõrvuti riiklike eelarvepoliitikatega.¹

Asutamislepingu artikkel 101 keelab eurosüsteemil anda arvelduslaene või mingit muud tüüpi laenuvõimalusi ühenduse institutsioonidele või asutustele, valitsustele ja muudele avalik-õiguslikele isikutele, samuti on eurosüsteemil keelatud osta neilt otse võlakohustusi. Vastav säte on mõeldud selleks, et vältida otsest seost rahapoliitika ja eelarvepoliitika vahel ning eelkõige keelata valitsussektori eelarvepuudujäägi rahastamine. Kusjuures viimane on möödunud kümnenditel põhjustanud mõnede riikide rahamassi ülemäärast kasvu ja inflatsiooni. Vastavalt Euroopa Keskpangade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja käsitleva protokollile artiklile 21 võib eurosüsteem endiselt tegutseda avalik-õiguslike üksuste fiskaalagendina. Lisaks ei laiene ülalmainitud keeld avaliku sektori krediitiasutustele, mida koheldakse pangareservide eraldamise kontekstis võrdväärselt erasektori krediitiasutustega.

Asutamislepingu artikkel 102 keelab kõik meetmed, millega antakse ühenduse institutsioonidele või asutustele, valitsustele ja muudele avalik-õiguslikele isikutele eesõigusi finantsasutustes, kui need ei põhine usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalve kaalutlustel.

Vastavalt asutamislepingu artiklile 103 ei kanna Euroopa Liit vastutust ega võta enda peale valitsuste või avalik-õiguslike isikute kohustusi, samamoodi ei kanna liikmesriik vastutust ega võta enda peale teiste liikmesriikide kohustusi. See nn käendamiskeeld on mõeldud selleks, et liikmesriigid

¹ Stabiilsuse ja majanduskasvu pakt koosneb järgmisest: i) nõukogu määrus 1466/97, mida on muudetud nõukogu määrusega 1055/2005, eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta; ii) nõukogu määrus 1467/97, mida on muudetud nõukogu määrusega 1056/2005, ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta.

vastutaksid oma laenude eest lõplikult ise. Seega peaksid investorid sellega arvestama, kui nad hindavad euroala riikide väljastatud võlainstrumente.

Eelarvepoliitika peamise reegli, mis on sätestatud asutamislepingu artiklis 104 ning stabiilsuse ja majanduskasvu pakti teistes õigusaktides, kohaselt peaksid liikmesriigid hoiduma ülemäärasest riigieelarve puudujäägist. Asutamislepingu ning stabiilsuse ja majanduskasvu pakti mõistes on valitsussektori eelarvepuudujääk reeglina ülemäärane, kui see on suurem kui 3% SKPst. Siiski võidakse lubada erandeid, kui kontrollväärtuse ületamine on erandlik, väikesemahuline ja ajutine.² Valitsussektori võla suhe SKPsse on ülemäärane, kui see ületab 60%, välja arvatud juhul, kui võlasuhe väheneb piisavalt ning läheneb kontrollväärtusele rahuldava kiirusega. Kui ilmneb ülemäärane eelarvepuudujääk, rakendatakse asjakohase liikmeriigi suhtes ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust. Menetlus koosneb järjestikest sammudest, mille eesmärgiks on ülemäärase puudujäägi õigeaegne likvideerimine.

Seoses praeguste ebasoodsate makromajanduslike tingimustega ning viimastel kuudel vastu võetud erinevate eelarvepoliitiliste stiimulitega eeldatakse, et paljud liikmesriigid ületavad valitsussektori eelarvepuudujäägi 3% kontrollväärtuse. Neil juhtudel – nagu toimitaks ka muul ajal – rakendatakse täielikult asutamislepingu ning stabiilsuse ja majanduskasvu pakti sätteid. Ülemäärase eelarvepuudujäägiga liikmesriikide eelarvepoliitika tähelepanelik läbivaatamine ja puudujäägi kiire likvideerimine on vajalikud selleks, et kinnitada investoritele ja üldsusele valitsuste kavatsust võimalikult kiiresti usaldusväärse eelarvepositsiooni juurde tagasi pöörduda, mille eesmärgiks on tagada riigi jätkusuutlik rahandus. Järelikult on olemasoleva õigusraamistiku vankumatu järgimine seda enam vajalik, kui silmas pidada valitsuste hiljutisi märkimisväärsete lisafinantskohustuste võtmisi vastuseks praegusele kriisile.

² Tõsisest majanduslangusest tingitud kontrollväärtuse ületamist võib lugeda erandlikuks SKP negatiivse kasvu või kogunenud toodangukaotuse korral pikema perioodi jooksul, mil SKP aastakasv on potentsiaalse kasvu suhtes väga madal. Arvestada võib ka teiste asjakohaste teguritega, mis seostuvad eelkõige keskpika majandus- ja eelarvepositsiooniga, valitsussektori investeeringute tasemega ja Euroopa ühistesse eesmärkidesse panustamisega. Sellegipoolest peaks eelarvepuudujääk selleks, et teda ei määratletaks ülemäärasena, ületama kontrollväärtust igal juhul vähe ja ajutiselt.

6 VAHETUSKURSI JA MAKSEBILANSI ARENG

6.1. VAHETUSKURSID

Olulise, kuid üldiselt langeva eeldatava volatiilsuse keskkonnas on valuutaturgudel viimase kolme kuu jooksul toimunud märkimisväärsed kõikumised. Pärast 2008. aasta juuli lõpus alanud langusperioodi tugevnes euro nominaalses efektiivses arvestuses järsult detsembris, kuid 2009. aasta kahel esimesel kuul see kursi tõus vähenes umbes poole võrra.

EURO EFEKTIIVNE VAHETUSKURSS

Olulise, kuid üldiselt langeva eeldatava volatiilsuse keskkonnas on valuutaturgudel viimase kolme kuu jooksul toimunud märkimisväärsed kõikumised (nähtuse pikaajaline hinnang on toodud 2009. aasta veebruari kuubülletääni taustinfos „The recent exceptional rise in exchange rate volatility”). Euro nominaalne efektiivne vahetuskurss langes eelmise aasta juuli lõpust pidevalt. Finantskriisi tugevnedes hoogustus see langustrend septembris ja oktoobris. Pärast järsku

tugevnemist detsembris nõrgenes euro taas 2009. aasta kahel esimesel kuul, kaotades umbes poole saavutatud positsioonist (vt joonis 53). 4. märtsil oli euro nominaalne efektiivne vahetuskurss – mõõdetuna euroala 21 tähtsaima kaubanduspartneri vääringute suhtes – 3,4% kõrgem 2008. aasta novembri lõpu näitajast ja 4,9% madalam juuli keskpaiga tasemest. Euro tugevnemise viimasel kolmel kuul tulenes peamiselt euro kallinemisest teiste Euroopa vääringute suhtes. Vahetuskursi tõus oli eriti märkimisväärne mõningate uuemate ELi liikmesriikide

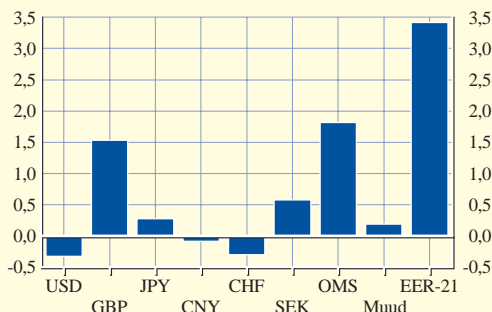
Joonis 53. Euro efektiivne vahetuskurss ja selle osad¹

(päevased andmed)

Indeks: I kv 1999 = 100

Euro efektiivse vahetuskursi muutuste komponendid²
Alates 28. novembrist 2008 kuni 4. märtsini 2009
(protsendipunktid)

Allikas: EKP.

¹ Indeksi ülespoole liikumine tähendab euro kallinemist euroala 21 kõige olulisema kaubanduspartneri ja kõigi euroalaväliste ELi liikmesriikide vääringute suhtes.

² EER-21 muutuste komponente näidatakse eraldi euroala kuue peamise kaubanduspartneri vääringute suhtes. Kategooria „Muud liikmesriigid” (OMS) viitab euroalavälise Euroopa Liidu liikmesriikide vääringute (v.a GBP ja SEK) koondosale. Kategooria „Muud” osutab EER-21 indeksis euroala ülejäänud kuue kaubanduspartneri koondosale. Muutuste arutamisel kasutatakse vastavaid väliskaubanduse osakaalusid indeksis EER-21.

Joonis 54. Euro nominaalsed ja reaalsed efektiivsed vahetuskursid¹

(kuised/kvartaalsed andmed; indeks: I kv 1999 = 100)

Allikas: EKP.

¹ EER-21 indeksi ülespoole liikumine näitab euro kallinemist. Kuiste andmete viimased vaatlused pärinevad 2009. aasta veebruarist. Töötleva tööstuse tööjõu erikulul põhineva reaalse EER-21 viimased andmed pärinevad 2008. aasta kolmandast kvartalist ja on osaliselt hinnangulised.

vääringute suhtes, kuid väliskaubanduse osatähtsusega kaalumisel oli see suhteliselt suur ka naelsterlingi ja Rootsi krooni suhtes. Selle trendi peamiseks erandiks oli Šveitsi frank, millele näis avaldavat positiivset mõju suure riskikartlikkusega keskkond. 2008. aasta novembri lõpust kuni 2009. aasta 4. märtsini kallines euro üldiselt Jaapani jeeni ja naelsterlingi suhtes ning odavnes mõningal määral USA dollari suhtes (vt joonis 53). Kui vaadelda euroala hindade ja kulude rahvusvahelise konkurentsivõime näitajaid, siis oli tarbija- ja tootjahinna deflaatori muutuste põhjal euro reaalne efektiivne vahetuskurs 2009. aasta veebruaris 2008. aasta keskmisest tasemest keskmiselt ligikaudu 3,5% madalam (vt joonis 54).

USA DOLLAR / EURO

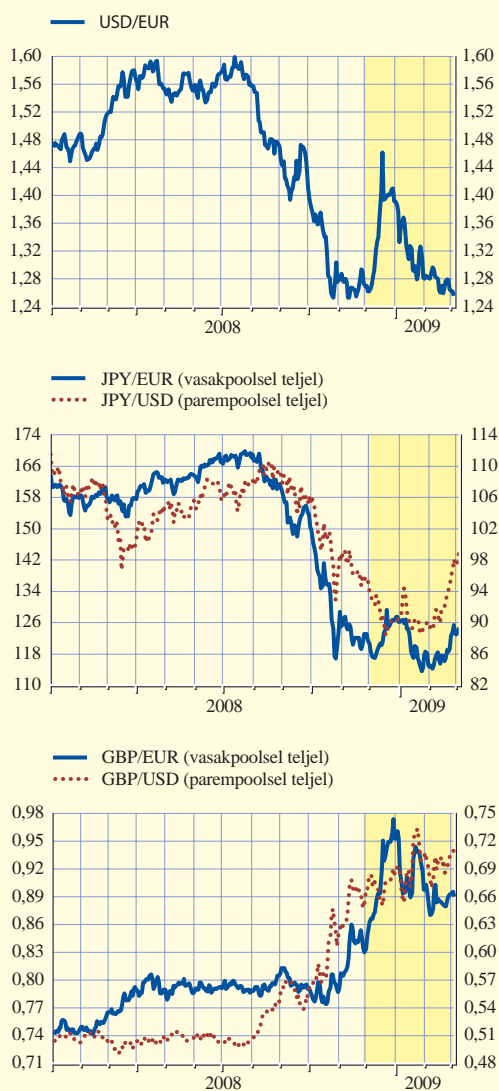
Pärast järsku odavnemist USA dollari suhtes (2008. juuli tasemelt 1,60 novembris tasemele 1,25 kuni 1,30 USA dollarit) hakkas euro detsembris jõudsalt tugevnema. Samal ajal jätkus Ameerika Ühendriikide rahapoliitilise hoiaku lõdvenemine ning tehniliste tegurite märgatav kahanemine, soodustades nõudlust USA vääringu järele. 2009. aasta kahel esimesel kuul ja märtsi alguses pöördus euro aga langusele ja seda järgmistel põhjustel: on võimalik, et turuosalisel on hakanud vähem arvestama USA majanduskasvule avalduva eelarvepaketi mõjuga, samal ajal kui oodatust halvemad andmed euroala inflatsiooni ja majandusaktiivsuse kohta võisid panna turuosalisi euroala majanduskasvu väljavaateid ümber hindama. 4. märtsil 2009 oli euro ja USA dollari vahetuskurs 1,26 ehk 1,4% madalam 2008. aasta novembri lõpu näitajast ning umbes 15% madalam 2008. aasta keskmisest tasemest (vt joonis 55).

JAAPANI JEEN / EURO

2008. aasta teisel poolel nõrgenes euro Jaapani jeeni suhtes, langes novembri lõpus tasemelt 170 JPY tasemele 120 JPY. Jeeni laiapõhjaline tugevus on arvatavasti seotud mitmete põhiliste vääringupaaride vahetuskursi eeldatava volatiilsuse kõigi aegade kõrgeima taseme saavutamise ja see on vähendanud Jaapani vääringu atraktiivsust arbitraazitehingute rahastamisvääringuna ning soodustanud võlakapitali osa vähendamist lühikestes välisvaluutaposiitsioonides vääringu suhtes. Arbitraazitehingute atraktiivsuse vähenemisele põhilistes vääringupaarides aitas kaasa ka lühiajaliste nominaalintressimäärade märgatav lähenemine üle maailma. Pärast tugevnemist jeeni suhtes detsembris, mil paranesid turuosaliste ootused

Joonis 55. Vahetuskursside liikumine

(päevased andmed)

Allikas: EKP.
Märkus. Varjutatud ala viitab ajavahemikule 28. november 2008 kuni 4. märts 2009.

euro suhtes, nõrgenes euro uuesti jaanuaris 2009 ning veebruari alguses. Veebruari keskpaigast hakkas jeen uuesti nõrgenema, mis oli tõenäoliselt tingitud turuosaliste poolt oodatud halvematest neljanda kvartali SKP näitajatest Jaapani kohta. 4. märtsil 2009 oli euro vahetuskurs Jaapani jeeni suhtes 124,7 ehk 2,6% kõrgem 2008. aasta novembri lõpu tasemest (vt joonis 55) ning umbes 18% madalam 2008. aasta keskmisest.

EUROOPA LIIDU LIIKMESRIIKIDE VÄÄRINGUD

Viimase kolme kuu jooksul on enamik ERM2s osalevatest vääringutest jäänud stabiilseks ning nendega kaubeldakse jätkuvalt euro keskkursi tasemel või selle lähedal (vt joonis 56). 2008. aasta novembri lõpust kaubeldi Läti latiga peamiselt kõikumisvahemiku nõrgemal poolel, v.a lühiperioodil jaanuaris. 4. märtsil 2009 oli Läti lati vahetuskurs keskkursist 0,7% madalam.

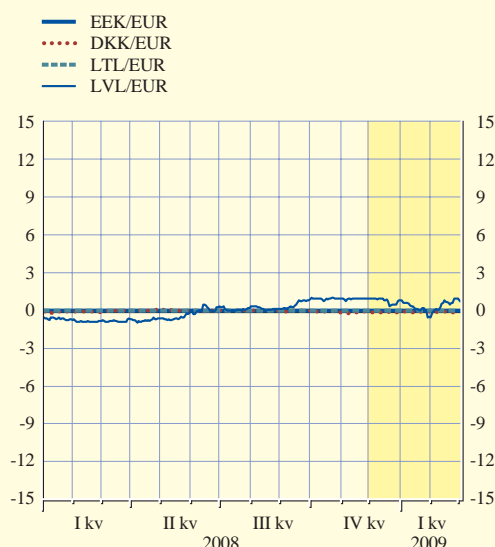
Euro kõikus oluliselt teiste, ERM2s mitteosalevate ELi liikmesriikide vääringute suhtes. Euro oluline kallinemine naelsterlingi suhtes novembris 2008 hoogustus seejärel detsembris ning 28. detsembril saavutas euro kõrgeima taseme (0,98 GBP) alates ühisraha kasutuselevõtust. Põhiliseks tõukejõuks näib olevat Inglise keskpanga rahapoliitika komitee otsus leevendada oluliselt rahapoliitilisi tingimusi alates novembrist, Ühendkuningriigi halvenenud majanduskasvu väljavaade ning taas esile kerkinud märgid Ühendkuningriigi pangandussektori nõrkusest. 2009. aasta kahel esimesel kuul toimusid naelsterlingi ja euro vahetuskursis suhteliselt suured kõikumised. Naelsterlingi esialgne osaline tugevnemine peegeldas turuosaliste paranenud ootusi, samal ajal kui vääring püsis nõrgana varasemate keskmiste väärtuste suhtes. See tõus seiskus seoses majandusandmete avaldamisega, mis kajastasid järjekordset suurt langust Ühendkuningriigi eluasemehindades ning lisakahjumeid pangandussektoris. 4. märtsil 2009 oli euro vahetuskurs naelsterlingi suhtes 7,3% kõrgem kui 2008. aasta novembri lõpus. Samal perioodil kallines euro eriti tugevalt (25%) Poola zloti ning ka mõnede teiste Kesk- ja Ida-Euroopa vääringute suhtes, kuna turuosalised hindasid ümber finantsurgude ebastabiilsuse mõju nendele riikidele. Samal perioodil kallines euro ligikaudu 12% Rootsi krooni suhtes, kajastades eelkõige Kesk- ja Ida-Euroopa halvenenud majandusväljavaade suhteliselt suurt mõju Rootsi majandusele.

MUUD VÄÄRINGUD

Pärast pikaajalist nõrgenemist, mis oli eriti intensiivne 2008. aasta septembris ja oktoobris, kallines euro Šveitsi frangi suhtes novembri algusest detsembri keskpaigani, kuid langes taas detsembri teises pooles. 2009. aasta algusest on euro kõikunud 1,49 CHF ümber. Šveitsi frangi ja euro vahetuskursi areng on olnud tihedalt seotud vahetuskursi eeldatava volatiilsuse kiirete muutustega 2008. aasta teisel poolel ja 2009. aasta alguses, kuna muutused riskitajus mõjutavad arbitraazitehingutes Šveitsi frangi kasutamist rahastamisvääringuna. Lisaks on võimalik, et Šveitsi vääringut kasutati finantstur-

Joonis 56. ERM2 vahetuskursside liikumine

(päevased andmed; kõrvalekalle keskkursist protsendipunktides)

Allikas: EKP.

Märkus. Positiivne (negatiivne) kõrvalekalle euro keskkursist viitab sellele, et vääring on kõikumisvahemiku nõrgemal (tugevamal) poolel. Taani krooni puhul on kõikumisvahemik $\pm 2,25\%$; kõikide teiste vääringute puhul kohaldatakse standardset kõikumisvahemikku $\pm 15\%$.

gude ebastabiilsust iseloomustanud kõrgendatud volatiilsuse ajal riskimaandusvahendina. 4. märtsil 2009 oli euro vahetuskurs Šveitsi frangi suhtes 1,48 CHF ehk umbes 4,5% madalam oma kolme kuu tagusest tasemest.

6.2. MAKSEBILANSS

2008. aasta euroala jooksevkonto oli 2007. aasta 36,3 miljardi euro suuruse ülejäägiga võrreldes 63,2 miljardiga (0,7% SKPst) puudujäägis. Nimetatud muutus tulenes suuresti ülejäägi muutumisest puudujäägiks kaupade bilansis (peamiselt kõrgema naftahinna tõttu) ja tulude bilansis, samuti jooksevülekannete konto puudujäägi suurenemisest. Finantskontol registreeriti 2008. aastal kombineeritud otse- ja portfelliinvesteeringute osas 128,5 miljardi euro suurune kumulatiivne netosissevool, võrrelduna 47,3 miljardi euro suuruse netosissevooluga 2007. aastal. See kasv oli enamjaolt tingitud portfelliinvesteeringute suurenenud netosissevoolust, mis oluliselt ületas otseinvesteeringute netoväljavoolu kasvu.

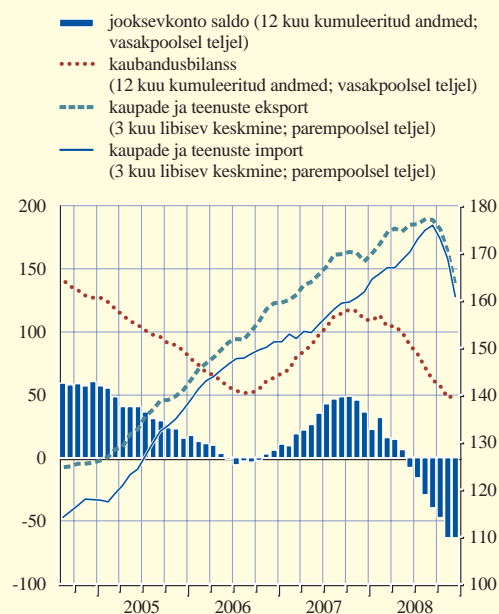
KAUBAVAHETUS JA JOOKSEVKONTO

Pärast 2008. aasta keskpaigast alanud kasvu ulatus euroala jooksevkonto puudujääk 2008. aastal 63,2 miljardi euroni (tööpäevade arvuga ja sesoonselt kohandatud andmed), moodustades 0,7% SKPst, võrrelduna 36,3 miljardi euro suuruse ülejäägiga 2007. aastal (0,3% SKPst). See muutus oli suuresti tingitud kaupade ja tulude bilansi liikumisest ülejäägilt puudujäägile ning üha suurenevast jooksevülekannete konto puudujäägist. 2008. aastal oli kaupade bilansi puudujääk 0,6 miljardit eurot, võrrelduna 56,6 miljardi suuruse ülejäägiga 2007. aastal, mida põhjustas asjaolu, et import kasvas kiiremini kui eksport, mis oli omakorda tingitud naftaimpordi suuremast kulust (vt joonis 57).

Vaadates hilisemaid sündmusi, näeme, et 2008. aasta neljandas kvartalis oli kaupade ja teenuste ekspordi ja impordi väärtuse kasvumäär pärast kolmanda kvartali mõõdukat positiivset tõusu muutunud negatiivseks. See tugev langus tulenes peamiselt kaubavahetusest, kusjuures kaubaekspord ja -import langes neljandas kvartalis vastavalt 9,5% ja 10,4%, võrrelduna kasvuga vastavalt 0,6% ja 4,1% kolmandas kvartalis (vt tabel 10). Ekspordi järsku vähenemise põhjus näib olevat peamiselt nõrgenenud välisnõudlus, samas kui import langes enamasti nafta ja muu toorme (v.a energia) hindade kahanemise ja väiksema sisenõudluse tõttu. Samuti võib kaubanduse finantseerimise halvenemine kogu maailmas avaldada negatiivset mõju nii ekspordile kui ka impordile (vt taustinfo 1, milles vaadeldakse maailmakaubanduse hiljutist järsku langust).

Joonis 57. Euroala jooksevkonto ja kaubandusbilanss

(mld EUR; kuised andmed; sesoonselt kohandatud)

Allikas: EKP.

Tabel 10. Euroala maksebilansi peamised kirjed

(sesoonselt kohandatud, kui pole viidatud teisiti)

			Kolme kuu libiseva keskmise andmed, mis lõpevad				12 kuu kumuleeritud andmed, mis lõpevad	
	2008 nov	2008 dets	2008 märts	2008 juuni	2008 sept	2008 dets	2007 dets	2008 dets
<i>mld EUR</i>								
Jooksevkonto	-13,9	-7,3	-2,2	-2,6	-7,2	-9,1	36,3	-63,2
Kaupade bilanss	-4,4	-1,2	2,0	1,8	-2,7	-1,3	56,6	-0,6
Eksport	121,6	114,6	132,3	134,3	135,1	122,2	1506,3	1571,9
Import	125,9	115,9	130,3	132,5	137,9	123,6	1449,7	1572,5
Teenuste bilanss	3,9	3,7	5,4	3,9	3,9	3,7	53,2	50,6
Eksport	41,5	39,3	42,0	41,7	42,0	40,9	487,8	499,5
Import	37,6	35,5	36,6	37,8	38,0	37,2	434,6	448,9
Tulude bilanss	-4,0	-2,2	-0,9	-1,3	-1,3	-2,6	11,0	-18,2
Jooksevülekannete bilanss	-9,4	-7,6	-8,7	-7,0	-7,1	-8,9	-84,6	-94,9
Finantskonto¹	4,6	10,7	-1,5	28,6	11,2	30,1	29,4	205,4
Kombineeritud otse- ja portfelliinvesteeringud (netosumma)	-2,2	1,4	-11,1	-3,5	22,2	35,2	47,3	128,5
Otseinvesteeringud (netosumma)	-52,5	-16,6	-35,7	-16,9	-14,4	-27,7	-90,4	-283,9
Portfelliinvesteeringud (netosumma)	50,3	18,0	24,6	13,4	36,6	62,9	137,7	412,4
Omandiväärtpaberid	36,0	25,2	30,2	-16,4	-13,9	22,4	15,0	66,8
Võlainstrumentid	14,4	-7,1	-5,5	29,8	50,5	40,5	122,8	345,6
Võlakirjad	21,5	-9,5	13,0	25,6	17,4	6,6	163,1	188,2
Rahaturuinstrumentid	-7,2	2,4	-18,6	4,2	33,1	33,8	-40,3	157,4
<i>Muutus protsentides võrreldes eelmise perioodiga</i>								
Kaubad ja teenused								
Eksport	-5,5	-5,6	3,6	1,0	0,6	-7,9	8,9	3,9
Import	-2,2	-7,4	3,1	2,0	3,3	-8,6	6,6	7,3
Kaubad								
Eksport	-6,9	-5,7	4,6	1,5	0,6	-9,5	8,1	4,4
Import	-2,3	-8,0	4,6	1,7	4,1	-10,4	5,6	8,5
Teenused								
Eksport	-1,1	-5,4	0,4	-0,7	0,7	-2,5	11,1	2,4
Import	-1,8	-5,5	-1,9	3,2	0,6	-2,3	10,1	3,3

Allikas: EKP.

Märkus. Ümardamise tõttu ei pruugi arvud täielikult ühtida.

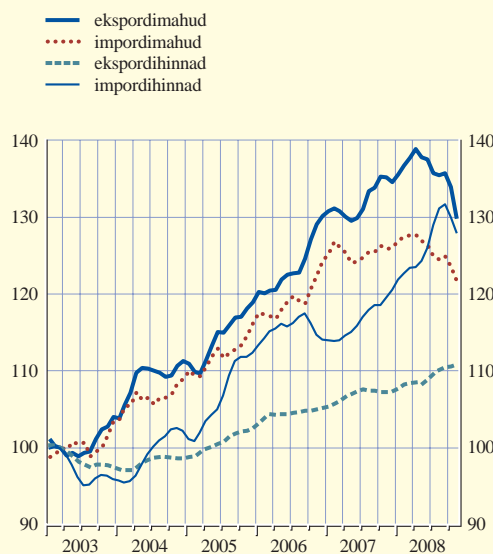
¹ Näitajad viitavad saldole (netovood). Positiivne (negatiivne) märk osutab netosissevoolule (-väljavoolule). Sesoonselt kohandamata.

Kaubavahetuse jaotus mahtudeks ja hindadeks (mille kohta on andmed olemas 2008. aasta novembrini) kinnitab, et hiljutine impordiväärtuse kahanemine tuleneb nii impordimahtude kui ka -hindade langusest (vt joonis 58). Kui impordihindade negatiivne kasv neljandas kvartalis tuleneb naftahinna langusest 12 kuu kumuleeritud arvestuses, siis impordiväärtuse tõusu põhjuseks on endiselt enamjaolt kõrgemad nafta ja muu toorme hinnad. Kokkuvõttes kasvas naftakaubanduse puudujääk 2008. aasta novembrile eelnenud 12 kuu jooksul 223,6 miljardi euron, võrrelduna 166,7 miljardiga samal ajavahemikul aasta varem.

Ekspordimahtude kahanemise tõttu langes eelmise aasta viimases kvartalis ekspordiväärtus, mis kajastas üleilmse nõudluse vähenemist, samal ajal kui ekspordihinnad jäid võrdlemisi stabiilseteks. Euroala kaubavahetuse geograafiline jaotus näitab, et kui võrrelda 2008. aasta novembrile eelnenud kolme kuud eelmise kolmekuulise ajavahemikuga, siis langesid euroala ekspordimahud USAsse, Ühendkuningriiki, samuti Aasiasse ja Euroopa Liiduga alates 2004. aastast liitunud liikmesriikidesse (vt joonis 59). Seevastu OPECi riikidesse jäi ekspordimahtude kasv jõuliseks,

Joonis 58. Kaubavahetuse jaotus mahtudeks ja hindadeks

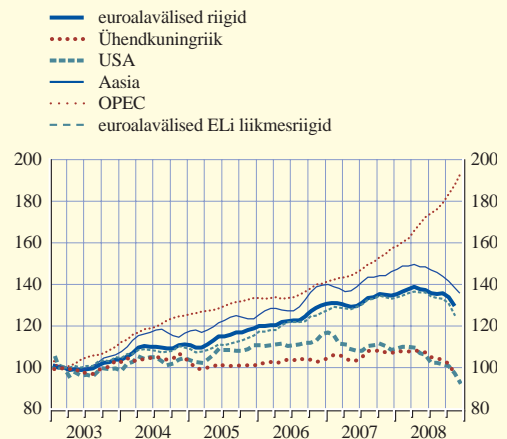
(indeksid: I kv 2003 = 100; sesoonselt kohandatud; kolme kuu libisev keskmine)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.
Märkus. Viimased andmed euroalavalise kaubavahetuse kohta pärinevad 2008. aasta novembrist.

Joonis 59. Euroala ekspordimahud valitud kaubanduspartneritele

(indeksid: I kv 2003 = 100; sesoonselt kohandatud; kolme kuu libisevad keskmised)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.
Märkus. Viimased andmed pärinevad 2008. aasta detsembrist, ainult euroalavaliste riikide, euroalavaliste ELi liikmesriikide ja Ühendkuningriigi andmed on 2008. aasta novembrist.

tingituna kiirest majanduskasvust nimetatud riikides, samuti sissetulekute kasvust. Laiade kaubakategooriate arvestuses langesid ekspordimahud 2008. aasta novembrile eelnenud kolme kuu jooksul kõige rohkem vahekaupade puhul, seevastu impordimahud langesid eeskätt kapitalikaupade osas, kajastades üleilmse majandustegevuse üldist aeglustumist ja investeerimiskaupade suurt impordimahtu.

Vaadeldes jooksevkonto muid komponente, näeme, et teenuste konto ülejääk vähenes pisut – 53,2 miljardilt eurolt 2007. aastal 50,6 miljardi euroni 2008. aastal. Samal ajal langes tulude bilanss 29,2 miljardi euro võrra (2007. aasta 11,0 miljardi euro suuruselt ülejäägilt 18,2 miljardi suuruse puudujäägini 2008. aastal), mis oli suuresti tingitud kõrgematest tulude väljamaksetest euroalavalistele residentidele. Jooksevülekannete konto puudujääk seevastu kasvas 84,6 miljardilt eurolt 2007. aastal 94,9 miljardi euroni 2008. aastal.

FINANTSKONTO

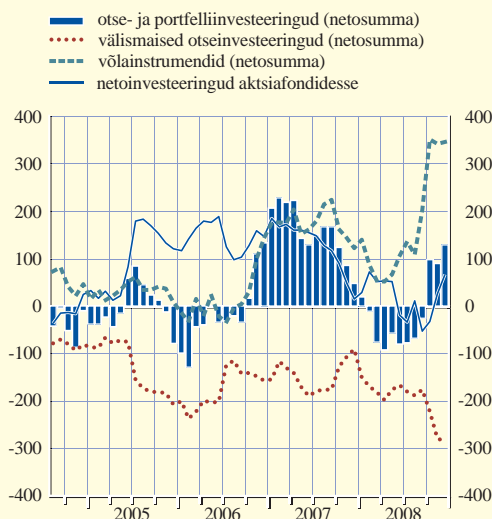
2008. aasta viimases kvartalis oli euroala kombineeritud otse- ja portfelliinvesteeringute keskmine kuine netosissevool 35,2 miljardit eurot, mis on mõnevõrra suurem kui 22,2 miljardi euro suurune netosissevool sellele eelnenud kvartalis (vt tabel 10). Nimetatud muutus tuleneb peamiselt portfelliinvesteeringute netosissevoolu suurenemisest, mille põhjuseks on omandiväärtpaberite netoväljavoolu muutumine netosissevooluks, mida osaliselt tasakaalustas võlakirjade väiksem netosissevool. 2008. aasta esimese poolega võrreldes kahanes võlakirjade keskmine kuine netosissevool 2008. aasta teisel poolel, langes ligikaudu 19,3 miljardilt eurolt 12,0 miljardi euroni. Samal ajal oli rahaturuinstrumentide keskmine kuine netosissevool 2008. aasta teisel

pooltel ligikaudu 33,4 miljardit eurot, võrrelduna 7,2 miljardi euro suuruse keskmise kuise netoväljavooluga 2008. aasta esimesel poolel. Nimetatud muutuse peamiseks põhjuseks oli netosissevoolu ajutine tõus rahaturuinstrumentidesse 2008. aasta septembris ja oktoobris, mis jõudis kõige kõrgemale tasemele alates 1999. aastast. See võib olla seletatav nii residentide välismaiste rahaturuinstrumentide netomüügi kui ka euroala rahaturuinstrumentide välismaiste netoostudega. Nimetatu võisid tingida katsed tõsta likviidsust finantsturgude süvenenud pingete tingimustes, mis oli seotud investeerimispanega Lehman Brothers pankrotiga.

Kogu 2008. aasta jooksul tervikuna oli kombineeritud otse- ja portfelliinvesteeringute netosissevool 128,5 miljardit eurot, võrrelduna 47,3 miljardi euro suuruse netosissevooluga 2007. aastal (vt joonis 60). See kasv kajastab olulist portfelliinvesteeringute netosissevoolu tõusu – 137,7 miljardilt eurolt 2007. aastal 412,4 miljardi euroni 2008. aastal (vt tabel 10), mis tulenes muutusest rahaturuinstrumentide netovoolus (40,3 miljardi euro suuruse netoväljavoolult 2007. aastal 157,4 miljardi euro suuruse netosissevooluni 2008. aastal). Seda tasakaalustas osaliselt otseinvesteeringute netoväljavoolu edasine suurenemine (283,9 miljardit eurot 2008. aastal võrrelduna 90,4 miljardi euroga 2007. aastal). Netosissevool välismaistesse otseinvesteeringutesse euroalal jätkas langust ning 2008. aasta viimases kvartalis jõudis see kõige madalamale tasemele alates 1999. aastast. Võrreldes kogu 2008. aasta otseinvesteeringuid eelmise aastaga, siis nii residentidest kui ka mitteresidentidest, eriti just mitteresidentidest investorite netotehingud vähenesid. See võib viidata siseturgude eelistamisele, mis on tõenäoliselt finantsturgude ebastabiilsuse ja kõrgenenud riskikartlikkuse tagajärg.

Joonis 60. Euroala kombineeritud otse- ja portfelliinvesteeringud

(mld EUR; kuised andmed; 12 kuu kumuleeritud vood)

Allikas: EKP.

EUROALA STATISTIKA

SISUKORD¹

EUROALA ÜLEVAADE	
Kokkuvõte euroala majandusnäitajatest	S5
I RAHAPOLIITIKA STATISTIKA	
1.1 Eurosüsteemi konsolideeritud raamatupidamisaruanne	S6
1.2 EKP baasintressimäärad	S7
1.3 Eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide kaudu jaotatud instrumendid	S8
1.4 Kohustuslik reserv ja likviidsus	S9
2 RAHA, PANGANDUS JA INVESTEERIMISFONDID	
2.1 Euroala rahaloomeasutuste koondbilanss	S10
2.2 Euroala rahaloomeasutuste konsolideeritud bilanss	S11
2.3 Rahastatistika	S12
2.4 Rahaloomeasutuste antud laenude jaotus	S14
2.5 Rahaloomeasutustesse paigutatud hoiuste jaotus	S17
2.6 Rahaloomeasutuste väärtpaperipositsioonide jaotus	S20
2.7 Rahaloomeasutuste valikuliste bilansikirjete ümberhindamine	S21
2.8 Rahaloomeasutuste valikuliste bilansikirjete jaotus vääringute kaupa	S22
2.9 Euroala investeerimisfondide koondbilanss	S24
2.10 Investeerimispoliitika ja investori liigi alusel jaotatud euroala investeerimisfondide varad	S25
3 EUROALA KONTOD	
3.1 Integreeritud majandus- ja finantskontod institutsionaalsete sektorite kaupa	S26
3.2 Euroala mittefinantskontod	S30
3.3 Kodumajapidamised	S32
3.4 Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted	S33
3.5 Kindlustusseltsid ja pensionifondid	S34
4 FINANTSTURUD	
4.1 Väärtpaperite (v.a aktsiate) emiteerimine esialgse tähtaja, emitendi residentsuse ja vääringu kaupa	S35
4.2 Euroala residentide poolt emiteeritud väärtpaperid (v.a aktsiad) emitendi sektori ja instrumendi kategooria kaupa	S36
4.3 Euroala residentide poolt emiteeritud väärtpaperite (v.a aktsiate) kasvumäärad	S38
4.4 Euroala residentide poolt emiteeritud noteeritud aktsiad	S40
4.5 Euroala residentide eurohoiuste ja -laenude intressimäärad rahaloomeasutustes	S42
4.6 Rahaturu intressimäärad	S44
4.7 Euroala tulukõverad	S45
4.8 Aktsiaturgude indeksid	S46
5 HINNAD, TOODANG, NÕUDLUS JA TÖÖTURUD	
5.1 ÜTHI, muud hinnad ja kulud	S47
5.2 Toodang ja nõudlus	S50
5.3 Tööturud	S54

¹ Täiendava teabe saamiseks võtke meiega ühendust elektronposti aadressil: statistics@ecb.europa.eu. Pikemate perioodide kohta leiata andmed ka EKP kodulehelt (<http://sdw.ecb.europa.eu>).

6	RIIGI RAHANDUS	
6.1	Tulud, kulud ja puudujääk/ülejääk	S55
6.2	Võlg	S56
6.3	Võla muutus	S57
6.4	Kvartaalsed tulud, kulud ja puudujääk/ülejääk	S58
6.5	Kvartaalne võlg ja võla muutus	S59
7	VÄLISMAJANDUS	
7.1	Maksebilanss – kokkuvõte	S60
7.2	Jooksev- ja kapitalikonto	S61
7.3	Finantskonto	S63
7.4	Maksebilansi rahaline esitus	S69
7.5	Kaubad	S70
8	VAHETUSKURSID	
8.1	Efektiivsed vahetuskursid	S72
8.2	Kahepoolsed vahetuskursid	S73
9	EUROALAVÄLINE ARENG	
9.1	Teistes Euroopa Liidu liikmesriikides	S74
9.2	Ameerika Ühendriikides ja Jaapanis	S75
	JOONISTE LOETELU	S76
	TEHNILISED MÄRKUSED	S77
	ÜLDMÄRKUSED	S83

EUROALA LAIENEMINE 1. JAANUARIL 2009 SLOVAKKIA KAASAMISEKS

Kui pole märgitud teisiti, hõlmavad aegridades tervikuna kõik 2009. aasta vaatlustulemuste andmete aegread 16 euroala riiki (euroala, sh Slovakkia). Intressimäärade, rahastatistika ja ÜTHI (ja järjepidevuse huvides M3 komponentide ja vastaskirjete ning ÜTHI komponentide) puhul hõlmavad euroala statistika aegread neid Euroopa Liidu liikmesriike, mis võtsid euro kasutusele ajal, mille kohta statistika aegread on. Vajaduse korral on tabelitele lisatud vastavasisuline allmärkus. Seal, kus statistika aluseks olevad andmed on kättesaadavad, kasutatakse aastate, mil euroalaga ühinesid Kreeka (2001), Sloveenia (2007), Küpros (2008), Malta (2008) ja Slovakkia (2009), absoluut- ja protsentuaalsete muutuste puhul (arvutatud liitumisele eelnenud aasta baasil) aegridu, milles on arvestatud nimetatud riikide euroalaga liitumise mõju. Varasemad andmed euroala kohta enne Slovakkia liitumist on olemas EKP kodulehel <http://www.ecb.europa.eu/stats/services/downloads/html/index.en.html>.

Tabelites kasutatud tingmärgid

“_”	andmed puuduvad / andmed pole kohaldatavad
“.”	andmed pole veel saadaval
“...”	null või mitteamestatav
“miljard”	10 ⁹
^(t)	tinglik

EUROALA ÜLEVAADE

Kokkuvõte euroala majandusnäitajatest
(aastane muutus protsentides, kui pole viidatud teisiti)

1. Rahanduspoliitika areng ja intressimäärad¹

	M1 ³	M2 ³	M3 ^{3,4}	M3 ^{3,4} 3 kuu libisev keskmine (tsentreeritud)	Rahaloome- asutuste laenuid euroala residentidele, v.a rahaloomeasutus- tele ja valitsus- sektorile ³	Mitteraha- loomeasutuste poolt eurodes emiteeritud väärtpaberid, v.a aktsiad ³	3 kuu intres- simäär (EURI- BOR, protsenti aastas, perioodi keskmised)	10 aasta het- keintressimäär (protsenti aastas, perioodi lõpp) ⁵
	1	2	3	4	5	6	7	8
2007	6,4	9,9	11,1	-	10,8	18,6	4,28	4,38
2008	2,3	9,5	9,6	-	9,5	19,0	4,64	3,69
2008 I kv	3,8	10,3	11,2	-	11,1	19,8	4,48	4,13
II kv	2,3	10,0	10,1	-	10,5	17,2	4,86	4,73
III kv	0,6	9,1	9,0	-	9,1	18,6	4,98	4,34
IV kv	2,7	8,9	8,1	-	7,3	20,3	4,24	3,69
2008 sept	1,2	8,9	8,7	8,7	8,5	20,4	5,02	4,34
okt	3,7	9,3	8,6	8,3	7,8	18,1	5,11	4,25
nov	2,2	8,7	7,7	7,9	7,1	20,5	4,24	3,77
dets	3,3	8,2	7,5	7,0	5,8	24,1	3,29	3,69
2009 jaan	5,2	7,4	5,9	.	5,0	.	2,46	4,02
veebr	1,94	3,85

2. Hinnad, toodang, nõudlus ja tööturud²

	ÜTHI ¹	Tööstustoodangu tootjahinnad	Tööjõukulu tunnis	Reaalne SKP	Tööstustoodang, v.a chitus	Tootmisvõimsuse rakendusaste töötlevas tööstuses (protsentides)	Tööhõive	Tööpuudus (protsenti tööjõust)
	1	2	3	4	5	6	7	8
2007	2,1	2,8	2,6	2,7	3,4	84,1	1,8	7,5
2008	3,3	6,2	.	0,8	-1,6	81,9	.	7,5
2008 II kv	3,6	7,1	2,8	1,5	1,2	83,3	1,3	7,4
III kv	3,8	8,5	4,0	0,6	-1,4	82,2	0,8	7,6
IV kv	2,3	3,7	.	-1,3	-8,6	78,3	.	7,9
2008 sept	3,6	7,9	-	-	-2,4	-	-	7,6
okt	3,2	6,3	-	-	-5,5	81,5	-	7,8
nov	2,1	3,3	-	-	-8,4	-	-	7,9
dets	1,6	1,6	-	-	-12,0	-	-	8,1
2009 jaan	1,1	.	-	-	.	75,0	-	8,2
veebr	1,2	.	-	-	.	-	-	.

3. Maksebilans, reservid ja vahetuskursid

(mld EUR, kui pole osutatud teisiti)

	Maksebilans (netotehingud)				Reservid (perioodi lõpu positsioonid)	Euro efektiivne vahetuskurs: EER-21 ⁶ (indeks, 1999 I kv = 100)		USD/EUR vahetuskurs
	Jooksev- ja kapitalikontod		Otseinvesteeringud	Portfelli- investeeringud		Nominaalne	Reaalne (THD)	
	1	Kaubad 2						
2007	51,8	57,5	-90,4	137,7	347,4	107,9	109,0	1,3705
2008	-47,6	-0,6	-283,9	412,4	383,9	113,0	113,6	1,4708
2008 I kv	-2,4	-1,5	-107,1	73,8	356,3	112,9	113,8	1,4976
II kv	-22,1	7,9	-50,6	40,1	353,9	116,0	116,6	1,5622
III kv	-10,8	-6,7	-43,1	109,7	370,9	114,1	114,3	1,5050
IV kv	-12,2	-0,2	-83,0	188,7	383,9	109,1	109,6	1,3180
2008 sept	-3,3	-1,5	-21,5	73,1	370,9	112,0	112,1	1,4370
okt	-4,2	3,0	-13,9	120,3	368,0	107,9	108,3	1,3322
nov	-10,4	-3,6	-52,5	50,3	393,4	107,1	107,6	1,2732
dets	2,4	0,4	-16,6	18,0	383,9	112,4	112,9	1,3449
2009 jaan	409,9	111,9	112,3	1,3239
veebr	110,4	110,8	1,2785

Allikad: EKP, Euroopa Komisjon (Eurostat ning majanduse ja rahanduse peadirektooraat) ja Reuters.
Märkus. Täiendav teave andmete kohta on esitatud käesoleva osa järgmistes tabelites.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

² Andmed viitavad 16 riigiga euroalale, kui pole viidatud teisiti.

³ Kuiste andmete aastane muutus protsentides viitab kuu lõpu seisule, kvartaalsete ja aasta andmete muutused viitavad perioodi aegrea keskmete väärtuste aastasele muutusele. Üksikasjad on esitatud tehnilistes märkustes.

⁴ M3 ja selle osad ei sisalda euroalavälise riikide residentide rahaturufondide osakuid ja võlaväärtpabereid tähtajaga kuni kaks aastat.

⁵ Põhineb euroala keskvalitsuse AAA-reitinguga võlakirjade tulukõveratel. Täpsem teave on esitatud tabelis 4.7.

⁶ Kaubanduspartnerite gruppide määratlus ja muu teave on esitatud üldmärkustes.

RAHAPOLIITIKA STATISTIKA

I.1 Eurosüsteemi konsolideeritud raamatupidamisaruanne (mln EUR)

1. Varad

	6. veebruar 2009	13. veebruar 2009	20. veebruar 2009	27. veebruar 2009
Kuld ja nõuded kullas	218 314	218 159	217 993	217 779
Nõuded euroalaväliste residentide vastu välisvaluutas	159 697	158 794	159 324	155 684
Nõuded euroala residentide vastu välisvaluutas	170 913	168 736	166 940	134 654
Nõuded euroalaväliste residentide vastu eurodes	22 308	21 293	21 735	21 591
Laenuid euroala krediitiasutustele eurodes	737 215	681 286	699 726	700 877
Põhilised refinantseerimisoperatsioonid	207 752	198 383	215 908	238 423
Pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid	528 622	482 335	482 339	461 795
Peenhäälestus-pöördoperatsioonid	0	0	0	0
Struktuursed pöördoperatsioonid	0	0	0	0
Laenamise püsivõimalus	795	562	1 398	652
Lisatagatise nõudega seotud laenuid	46	6	82	7
Muud nõuded euroala krediitiasutuste vastu eurodes	30 209	27 737	30 741	27 497
Euroala residentide väärtpaberid eurodes	281 385	283 691	285 105	285 256
Valitsussektori võlg eurodes	37 389	37 389	37 389	37 425
Muud varad	236 367	236 966	239 422	239 506
Varad kokku	1 893 796	1 834 051	1 858 375	1 820 268

2. Kohustused

	6. veebruar 2009	13. veebruar 2009	20. veebruar 2009	27. veebruar 2009
Ringluses olevad pangatähed	741 932	740 745	739 282	742 134
Kohustused euroala krediitiasutuste ees eurodes	376 271	323 588	324 342	297 168
Arvelduskontod (mis hõlmavad kohustusliku reservi süsteemi)	195 000	247 514	243 432	191 697
Hoiustamise püsivõimalus	180 691	75 938	80 049	104 911
Tähtajalised hoiused	0	0	0	0
Peenhäälestus-pöördoperatsioonid	0	0	0	0
Lisatagatise nõudega seotud hoiused	579	135	861	561
Muud kohustused euroala krediitiasutuste ees eurodes	603	332	315	276
Väljastatud võlasertifikaadid	0	0	0	0
Kohustused muude euroala residentide ees eurodes	89 175	90 904	114 055	136 906
Kohustused euroalaväliste residentide ees eurodes	244 507	238 857	236 439	202 561
Kohustused euroala residentide ees välisvaluutas	826	-113	-305	-279
Kohustused euroalaväliste residentide ees välisvaluutas	9 376	10 496	10 710	9 810
Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikute vastaskirje	5 446	5 446	5 446	5 446
Muud kohustused	177 928	175 848	179 821	177 921
Ümberhindluskontod	176 589	176 589	176 589	176 589
Kapital ja reservid	71 144	71 360	71 682	71 738
Kohustused kokku	1 893 796	1 834 051	1 858 375	1 820 268

Allikas: EKP.

1.2 EKP baasintressimäärad

(protsenti aastas; muutused protsendipunktides)

	Jõustunud alates ¹	Hoiustamise püsivõimalus		Põhilised refinantseerimisoperatsioonid			Laenamise püsivõimalus	
				Fikseeritud intressimäär	Muutuva intressimäär	Muutus		
		Tase	Muutus	Tase	Tase		Tase	Muutus
		1	2	3	4	5	6	7
1999	1. jaan	2,00	-	3,00	-	-	4,50	-
	4. ²	2,75	0,75	3,00	-	...	3,25	-1,25
	22.	2,00	-0,75	3,00	-	...	4,50	1,25
	9. apr	1,50	-0,50	2,50	-	-0,50	3,50	-1,00
	5. nov	2,00	0,50	3,00	-	0,50	4,00	0,50
2000	4. veebr	2,25	0,25	3,25	-	0,25	4,25	0,25
	17. märts	2,50	0,25	3,50	-	0,25	4,50	0,25
	28. apr	2,75	0,25	3,75	-	0,25	4,75	0,25
	9. juuni	3,25	0,50	4,25	-	0,50	5,25	0,50
	28. ³	3,25	...	-	4,25	...	5,25	...
	1. sept	3,50	0,25	-	4,50	0,25	5,50	0,25
	6. okt	3,75	0,25	-	4,75	0,25	5,75	0,25
2001	11. mai	3,50	-0,25	-	4,50	-0,25	5,50	-0,25
	31. aug	3,25	-0,25	-	4,25	-0,25	5,25	-0,25
	18. sept	2,75	-0,50	-	3,75	-0,50	4,75	-0,50
	9. nov	2,25	-0,50	-	3,25	-0,50	4,25	-0,50
2002	6. dets	1,75	-0,50	-	2,75	-0,50	3,75	-0,50
2003	7. märts	1,50	-0,25	-	2,50	-0,25	3,50	-0,25
	6. juuni	1,00	-0,50	-	2,00	-0,50	3,00	-0,50
2005	6. dets	1,25	0,25	-	2,25	0,25	3,25	0,25
2006	8. märts	1,50	0,25	-	2,50	0,25	3,50	0,25
	15. juuni	1,75	0,25	-	2,75	0,25	3,75	0,25
	9. aug	2,00	0,25	-	3,00	0,25	4,00	0,25
	11. okt	2,25	0,25	-	3,25	0,25	4,25	0,25
	13. dets	2,50	0,25	-	3,50	0,25	4,50	0,25
2007	14. märts	2,75	0,25	-	3,75	0,25	4,75	0,25
	13. juuni	3,00	0,25	-	4,00	0,25	5,00	0,25
2008	9. juuli	3,25	0,25	-	4,25	0,25	5,25	0,25
	8. okt	2,75	-0,50	-	-	-	4,75	-0,50
	9. ⁴	3,25	0,50	-	-	-	4,25	-0,50
	15. ⁵	3,25	...	3,75	-	-0,50	4,25	...
	12. nov	2,75	-0,50	3,25	-	-0,50	3,75	-0,50
	10. dets	2,00	-0,75	2,50	-	-0,75	3,00	-0,75
2009	21. jaan	1,00	-1,00	2,00	-	-0,50	3,00	...
	11. märts	0,50	-0,50	1,50	-	-0,50	2,50	-0,50

Allikas: EKP.

¹ Alates 1. jaanuarist 1999 kuni 9. märtsini 2004 viitab kuupäev hoiustamise ja laenamise püsivõimalustele. Põhiliste refinantseerimisoperatsioonide puhul kehtivad intressimäärade muutused alates esimesest operatsioonist pärast osutatud kuupäeva. 18. septembril 2001 toimunud muudatus jõustus samal päeval. Alates 10. märtsist 2004 viitab kuupäev hoiustamise ja laenamise püsivõimalustele ning põhilistele refinantseerimisoperatsioonidele (muudatused jõustuvad EKP nõukogu intressiotsusele järgnenud esimesest refinantseerimisoperatsioonist), kui pole osutatud teisiti.

² 22. detsembril 1998 teatas EKP erakorralise meetmena kitsa (50 baaspunkti suuruse) intressimäärade vahemiku kohaldamisest hoiustamise ja laenamise püsivõimaluse intressimäärade vahel ajavahemikul 4. kuni 21. jaanuar 1999 eesmärgiga lihtsustada turuosaliste jaoks üleminekut uuele rahapoliitilisele süsteemile.

³ 8. juunil 2000 teatas EKP, et alates 28. juunil 2000 sooritatud operatsioonist hakatakse eurosüsteemi põhilisi refinantseerimisoperatsioone sooritama muutuva intressimääraga oksjonitena. Pakkumisiintressi alammäär viitab miinimumintressimääradele, millega operatsiooni osapooled võivad pakkumisi esitada.

⁴ EKP vähendas alates 9. oktoobrist 2008 püsivõimaluste intressimäärade vahemikku 200 baaspunktilt 100 baaspunkti põhilise refinantseerimisoperatsiooni intressimäärade ümber. Alates 21. jaanuarist 2009 taastati 200-baaspunktiline vahemik.

⁵ 8. oktoobril 2008 teatas EKP, et alates 15. oktoobril arveldatavast operatsioonist teostatakse igapäevased põhilised refinantseerimisoperatsioonid jaotamispiiranguta fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlustena, mis viiakse läbi põhilise refinantseerimisoperatsiooni intressimäärade vahemikuga. See muudatus kaalus üle eelnenud otsuse (mis tehti samal päeval) vähendada muutuva intressimääraga pakkumismenetlustena teostatavate põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisiintressi alammäär 50 baaspunkti võrra.

1.3 Eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide kaudu jaotatud instrumendid^{1, 2}

(mln EUR; aastased protsentuaalsed intressimäärad)

1. Põhilised ja pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid^{3, 5}

Arvelduspäev	Pakkumised (summa)	Osalejate arv	Jaotatav summa	Fikseeritud intressimääraga oksjonid	Muutuva intressimääraga oksjonid			Kestvus päevades
				Fikseeritud intressimäär	Pakkumisintressi alammäär	Oksjonil kujunenud intressimäär ⁴	Kaalutud keskmine intressimäär	
1	2	3	4	5	6	7	8	
Põhilised refinantseerimisoperatsioonid								
2008 5. nov	311 991	756	311 991	3,75	-	-	-	7
12.	334 413	848	334 413	3,25	-	-	-	7
19.	338 018	851	338 018	3,25	-	-	-	7
26.	334 461	836	334 461	3,25	-	-	-	7
3. dets	339 520	787	339 520	3,25	-	-	-	7
10.	217 856	783	217 856	2,50	-	-	-	7
17.	209 721	792	209 721	2,50	-	-	-	6
23.	223 694	640	223 694	2,50	-	-	-	7
30.	238 891	629	238 891	2,50	-	-	-	7
2009 6. jaan	216 122	600	216 122	2,50	-	-	-	8
14.	203 792	614	203 792	2,50	-	-	-	7
21.	251 516	668	251 516	2,00	-	-	-	7
28.	214 150	544	214 150	2,00	-	-	-	7
4. veebr	207 052	501	207 052	2,00	-	-	-	7
11.	197 727	511	197 727	2,00	-	-	-	7
18.	215 285	527	215 285	2,00	-	-	-	7
25.	237 801	504	237 801	2,00	-	-	-	7
4. märts	244 147	481	244 147	2,00	-	-	-	7
Pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid								
2008 27. nov	42 185	161	42 185	3,25	-	-	-	91
10. dets	134 949	139	134 949	2,50	-	-	-	42
11.	38 080	96	38 080	2,50	-	-	-	182
11.	55 924	105	55 924	2,50	-	-	-	91
18.	50 793	169	50 793	2,50	-	-	-	98
2009 8. jaan	7 559	39	7 559	2,50	-	-	-	182
8.	9 454	45	9 454	2,50	-	-	-	98
21.	113 395	139	113 395	2,00	-	-	-	21
29.	43 239	133	43 239	2,00	-	-	-	91
11. veebr	104 731	93	104 731	2,00	-	-	-	28
12.	18 479	39	18 479	2,00	-	-	-	91
12.	10 721	39	10 721	2,00	-	-	-	182
26.	21 641	57	21 641	2,00	-	-	-	91

2. Muud pakkumisoperatsioonid

Arvelduspäev	Operatsiooni liik	Pakkumised (summa)	Osalejate arv	Jaotatav summa	Fikseeritud intressimääraga oksjonid	Muutuva intressimääraga oksjonid				Kestvus päevades
					Fikseeritud intressimäär	Pakkumisintressi alammäär	Pakkumisintressi ülemmäär	Oksjonil kujunenud intressimäär ⁴	Kaalutud keskmine intressimäär	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2008 9. sept	Tähtajaliste hoiuste kogumine	20 145	17	20 145	4,25	-	-	-	-	1
15.	Pöördtehing	90 270	51	30 000	-	4,25	-	4,30	4,39	1
16.	Pöördtehing	102 480	56	70 000	-	4,25	-	4,32	4,40	1
18.	Pöördtehing	49 330	43	25 000	-	4,25	-	4,30	4,39	1
24.	Pöördtehing	50 335	36	40 000	-	4,25	-	4,25	4,35	1
1. okt	Tähtajaliste hoiuste kogumine	173 047	52	173 047	4,25	-	-	-	-	1
2.	Tähtajaliste hoiuste kogumine	216 051	65	200 000	4,25	-	-	-	-	1
3.	Tähtajaliste hoiuste kogumine	193 844	54	193 844	4,25	-	-	-	-	3
6.	Tähtajaliste hoiuste kogumine	171 947	111	171 947	4,25	-	-	-	-	1
7.	Tähtajaliste hoiuste kogumine	147 491	97	147 491	4,25	-	-	-	-	1
9.	Pöördtehing	24 682	99	24 682	3,75	-	-	-	-	6
11. nov	Tähtajaliste hoiuste kogumine	149 656	117	79 940	-	-	3,75	3,60	3,51	1
9. dets	Tähtajaliste hoiuste kogumine	152 655	95	137 456	-	-	3,25	3,05	2,94	1
2009 20. jaan	Tähtajaliste hoiuste kogumine	143 835	103	140 013	-	-	2,50	2,30	2,15	1
10. veebr	Tähtajaliste hoiuste kogumine	130 435	119	129 135	-	-	2,00	1,80	1,36	1

Allikas: EKP.

¹ Summad võivad osas 1.1 toodust pisut erineda jaotatud, kuid arveldamata tehingute tõttu.

² Alates 2002. aasta aprillist liigitatakse põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hulka kombineeritud pakkumisoperatsioonid, s.t ühenädalase tähtajaga operatsioonid, mida sooritatakse tavapakkumismenetlusena paralleelselt põhiliste refinantseerimisoperatsioonidega. Enne praegust kuud sooritatud kombineeritud pakkumisoperatsioonide kohta leiate teavet osa 1.3 tabelist 2.

³ 8. juunil 2000 teatas EKP, et alates 28. juunist 2000 hakatakse eurosüsteemi põhilisi refinantseerimisoperatsioone sooritama muutuva intressimääraga pakkumismenetlustena. Pakkumisintressi alammäär viitab miinimumintressimäärale, millega osapooled võivad pakkumisi esitada.

⁴ Likviidsust suurendavates (vähendavates) operatsioonides viitab piirmäär madalaimale (kõrgeimale) määrale, millega pakkumisi aktsepteeritakse.

⁵ 8. oktoobril 2008 teatas EKP, et alates 15. oktoobril arveldatavast operatsioonist teostatakse igapäevased põhilised refinantseerimisoperatsioonid jaotamispiiranguta fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlustena, mis viiakse läbi põhilise refinantseerimisoperatsiooni intressimääraga.

1.4 Kohustuslik reserv ja likviidsus

(mld EUR; perioodi keskmised positsioonid päevas, kui pole viidatud teisiti; aastased protsentuaalsed intressimäärad)

1. Kohustusliku reservi kohustuslastest krediidasutuste reservibaas

Reservibaas seisuga ¹	Kokku	Kohustused, mille suhtes kohaldatakse 2%list reservimäära		Kohustused, mille suhtes kohaldatakse 0%list reservimäära		
		Hoiused (üleõhoidused, hoiused lepingulise tähtajaga kuni 2 aastat ja etteteatamisega lõpetatavad hoiused tähtajaga kuni 2 aastat)	Võlaväärtpaberid lepingulise tähtajaga kuni 2 aastat	Hoiused (lepingulise tähtajaga üle 2 aasta ja etteteatamisega lõpetatavad hoiused tähtajaga üle 2 aasta)	Repotehingud	Võlaväärtpaberid lepingulise tähtajaga üle 2 aasta
	1	2	3	4	5	6
2006	15 648,3	8 411,7	601,9	1 968,4	1 180,3	3 486,1
2007	17 394,7	9 438,8	815,0	2 143,1	1 364,0	3 633,9
2008 I kv	17 703,3	9 551,7	840,2	2 126,0	1 558,4	3 627,1
II kv	17 971,8	9 775,4	916,3	2 172,4	1 439,4	3 668,1
III kv	18 231,2	9 968,9	917,1	2 186,7	1 457,1	3 701,5
2008 okt ²	18 439,8	10 156,0	900,0	2 211,7	1 445,4	3 726,8
nov ²	18 396,5	10 195,5	884,3	2 227,2	1 378,8	3 710,8
dets ²	18 169,6	10 056,8	848,7	2 376,9	1 243,5	3 643,7

2. Reservide hoidmine

Hoidmisperioodi lõpp	Kohustusliku reservi nõue	Krediidasutuste arvelduskontod	Ülereservid	Puudujääk	Kohustusliku reservi tasustamise intressimäär
	1	2	3	4	5
2006	172,5	173,2	0,7	0,0	3,30
2007	195,9	196,8	1,0	0,0	4,17
2008 9. sept	213,3	214,0	0,7	0,0	4,38
7. okt	214,8	216,8	2,0	0,0	4,58
11. nov	216,1	218,6	2,4	0,0	3,94
9. dets	217,2	218,7	1,5	0,0	3,25
2009 20. jaan ³	220,2	221,5	1,2	0,0	2,50
10. veebr	221,1	222,1	1,0	0,0	2,00
10. märts	217,6

3. Likviidsus

Hoidmisperioodi lõpp	Likviidsust lisavad tegurid						Likviidsust vähendavad tegurid				Krediidi- asutuste arveldus- kontod	Baas- raha
	Eurosüsteemi rahapoliitilised operatsioonid						Ringluses olevad pangatähed	Keskvalit- suse hoiused euro- süsteemis	Muud tegurid (netoväär- tuses) ⁴			
	Eurosüsteemi netovarad kullas ja välis- valuutas	Põhilised refinantsee- rimisoperat- sioonid	Pikemaajali- sed refinant- seerimis- operatsioonid	Laenamise püsi- võimalus	Muud likviidsust lisavad operat- sioonid	Hoius- tamise püsi- võimalus				Muud likviidsust vähenda- vad operat- sioonid		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2006	327,0	313,1	120,0	0,1	0,1	0,1	0,0	598,6	54,9	-66,4	173,2	771,8
2007	327,5	173,0	278,6	0,3	0,0	0,4	2,2	644,6	61,9	-126,6	196,8	841,9
2008 12. aug	374,5	166,3	299,3	0,1	0,0	0,3	0,6	686,1	61,3	-123,0	214,8	901,2
9. sept	376,6	163,5	300,0	0,1	0,0	0,6	0,7	685,0	61,1	-121,2	214,0	899,5
7. okt	417,3	174,1	334,3	7,5	5,9	19,9	45,5	684,3	55,2	-82,6	216,8	921,0
11. nov	549,0	301,6	452,5	12,7	4,2	213,7	2,3	722,1	85,0	78,2	218,6	1 154,4
9. dets	580,5	337,3	457,2	2,7	0,0	200,9	4,9	731,1	107,8	114,3	218,7	1 150,7
2009 20. jaan	581,3	219,2	613,6	2,9	0,0	238,5	3,3	753,1	99,9	100,6	221,5	1 213,1
10. veebr	547,4	224,9	551,4	2,1	0,0	175,4	6,1	740,2	102,7	79,3	222,1	1 137,7

Allikas: EKP.

¹ Perioodi lõpp.

² Hõlmab Slovakkia krediidasutuste reservibaase. Euroalal asuvad krediidasutused võivad olla otsustanud arvata ülemineku korras oma reservibaasidest maha mis tahes kohustused Slovakkias asuvate krediidasutuste ees. 2009. aasta jaanuari lõpu reservibaasist alates kohaldatakse standardmenetlust (vt Euroopa Keskpanga 28. oktoobri 2008. aasta otsus EKP poolt kohustusliku reservi kohaldamise üleminekusätete kohta pärast euro kasutuselevõttu Slovakkias (EKP/2008/14)).

³ Kuna Slovakkias võeti 1. jaanuaril 2009 kasutusele euro, moodustub kohustusliku reservi nõue senise 15 euroala riigi 2008. aasta 10.–31. detsembri kohustusliku reservi nõude ja nüüdse 16 euroala riigi 2009. aasta 1.–20. jaanuari kohustusliku reservi nõude keskmisest (kalendripäevade arvuga kaalutud).

⁴ Hõlmab alates 1. jaanuarist 2009 rahapoliitilisi operatsioone, mida Slovakkia keskpang (Národná Banka Slovenska) sooritas enne 1. jaanuari 2009 ja mis olid pärast seda kaupäeva veel pooleli.

RAHA, PANGANDUS JA INVESTEERIMISFONDID

2.1 Euroala rahaloomeasutuste koondbilanss¹

(mln EUR; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga)

1. Varad

	Kokku		Laenuid euroala residentidele				Euroala residentide poolt emiteeritud väärt-paberite, v.a aktsiate, positsioonid				Rahaturu-fondide osakud ²	Euroala residentide poolt emiteeritud aktsiad ja muud omandi-väärtpa-berid	Välisvarad	Põhivarad	Ülejäänud varad
	1	2	3	4	5	6	7	8	9						
Eurosüsteem															
2006	1 558,2	695,7	19,7	0,6	675,3	217,0	187,5	2,5	27,0	-	17,2	351,4	14,7	262,4	
2007	2 046,1	1 031,7	17,8	0,6	1 013,3	268,6	225,1	1,9	41,6	-	17,4	373,7	15,2	339,6	
2008 III kv	2 473,4	1 342,5	18,5	0,7	1 323,3	278,9	237,4	2,4	39,1	-	14,7	482,4	16,0	338,9	
2008 okt	2 781,3	1 632,6	18,5	0,6	1 613,5	283,8	242,5	2,4	38,9	-	13,9	478,7	16,0	356,2	
2008 nov	2 803,0	1 632,5	18,5	0,6	1 613,3	291,3	249,9	2,4	39,0	-	14,2	497,0	16,0	352,0	
2008 dets	2 982,9	1 809,0	18,6	0,6	1 789,8	350,8	307,9	2,4	40,4	-	14,4	479,8	15,8	313,0	
2009 jaan ⁽³⁾	2 830,7	1 606,0	18,6	0,7	1 586,8	362,5	314,6	2,5	45,4	-	14,2	508,3	16,2	323,6	
Rahaloomeasutused väljaspool eurosüsteemi															
2006	25 950,2	14 904,3	810,5	9 160,3	4 933,5	3 555,4	1 276,5	645,9	1 632,9	83,5	1 171,4	4 329,0	172,6	1 733,9	
2007	29 446,8	16 904,0	956,0	10 159,1	5 788,9	3 881,5	1 194,3	950,5	1 736,6	93,5	1 296,2	4 873,3	206,0	2 192,4	
2008 III kv	31 535,5	18 146,6	980,7	10 820,4	6 345,6	4 192,7	1 192,5	1 098,9	1 901,3	101,8	1 318,3	5 118,5	203,5	2 454,1	
2008 okt	32 450,9	18 441,5	980,6	10 876,6	6 584,4	4 252,4	1 184,9	1 133,6	1 933,9	95,5	1 264,5	5 298,3	204,4	2 894,4	
2008 nov	32 424,5	18 283,3	978,3	10 885,4	6 421,6	4 365,4	1 226,7	1 167,7	1 971,0	96,6	1 243,6	5 161,7	205,4	3 066,5	
2008 dets	31 830,8	18 017,3	970,2	10 779,0	6 268,1	4 619,0	1 241,7	1 392,4	1 984,9	98,3	1 200,1	4 753,7	213,0	2 929,5	
2009 jaan ⁽³⁾	32 299,3	18 175,6	986,3	10 861,0	6 328,3	4 747,7	1 308,3	1 392,1	2 047,3	101,4	1 206,5	4 867,7	212,0	2 988,3	

2. Kohustused

	Kokku	Ringluses olev sularaha	Euroala residentide hoiused				Rahaturufon-dide osakud ³	Emiteeritud völaväärt-paberid ⁴	Kapital ja reservid	Välis-kohustused	Ülejäänud kohustused
			Kokku	Keskvalitus	Muu valitus-ektor / muud euroala residentid	Rahaloome-asutused					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Eurosüsteem											
2006	1 558,2	647,0	431,6	33,7	15,9	382,0	-	0,1	208,6	35,3	235,6
2007	2 046,1	697,0	714,7	23,9	19,1	671,8	-	0,1	238,0	66,0	330,3
2008 III kv	2 473,4	705,4	932,3	51,3	17,7	863,3	-	0,1	264,4	288,1	283,1
2008 okt	2 781,3	749,1	1 026,0	78,9	29,8	917,3	-	0,1	262,0	411,9	332,1
2008 nov	2 803,0	752,9	1 079,9	107,7	27,6	944,6	-	0,1	283,5	380,6	306,0
2008 dets	2 982,9	784,8	1 217,5	68,8	16,6	1 132,1	-	0,1	275,7	383,3	321,5
2009 jaan ⁽³⁾	2 830,7	761,9	1 093,1	102,5	19,1	971,6	-	0,1	309,0	329,1	337,5
Rahaloomeasutused väljaspool eurosüsteemi											
2006	25 950,2	-	13 257,2	124,2	7 890,6	5 242,4	698,3	4 247,6	1 449,7	3 991,1	2 306,2
2007	29 446,8	-	15 082,4	127,1	8 865,9	6 089,4	754,1	4 645,2	1 678,9	4 533,2	2 753,0
2008 III kv	31 535,5	-	16 216,3	140,2	9 324,5	6 751,6	833,2	4 865,3	1 751,0	4 886,0	2 983,6
2008 okt	32 450,9	-	16 815,9	179,5	9 414,8	7 221,6	825,6	4 879,1	1 743,5	4 880,3	3 306,5
2008 nov	32 424,5	-	16 688,3	221,2	9 440,2	7 027,0	836,6	4 896,8	1 754,3	4 783,1	3 465,4
2008 dets	31 830,8	-	16 741,9	193,0	9 681,3	6 867,7	821,5	4 830,0	1 766,8	4 394,1	3 276,5
2009 jaan ⁽³⁾	32 299,3	-	16 797,0	220,6	9 734,3	6 842,1	859,7	4 900,9	1 786,0	4 668,8	3 286,8

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

² Euroala residentide poolt väljastatud summad. Euroalaväliste residentide poolt väljastatud summad on kajastatud välisvarade all.

³ Euroala residentide poolt hoitavad summad.

⁴ Summad, mis on väljastatud kuni kaheaastase tähtajaga ja mida hoiavad euroalavälised residentid, on kajastatud väliskohustuste all.

2.2 Euroala rahaloomeasutuste konsolideeritud bilanss¹

(mld EUR; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodi jooksul)

1. Varad

	Kokku	Laenuid euroala residentidele			Euroala residentide poolt emiteeritud väärtpaberite, v.a aktsiate, positsioonid			Muude euroala residentide poolt emiteeritud aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	Välisvarad	Põhivarad	Ülejäänud varad
		Kokku	Valitsus-sektor	Muud euroala residentid	Kokku	Valitsus-sektor	Muud euroala residentid				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Bilansiline jääk											
2006	19 723,8	9 991,1	830,2	9 161,0	2 112,4	1 464,0	648,4	811,2	4 680,4	187,3	1 941,4
2007	22 331,2	11 133,5	973,8	10 159,7	2 371,9	1 419,4	952,5	884,3	5 247,0	221,1	2 473,5
2008 III kv	23 792,8	11 820,2	999,2	10 821,0	2 531,3	1 430,0	1 101,3	876,4	5 600,9	219,5	2 744,7
2008 okt	24 474,4	11 876,2	999,0	10 877,2	2 563,3	1 427,4	1 135,9	837,0	5 777,0	220,4	3 200,4
2008 nov	24 605,7	11 882,8	996,8	10 886,1	2 646,7	1 476,5	1 170,2	826,7	5 658,7	221,4	3 369,3
2008 dets	24 143,7	11 768,5	988,9	10 779,6	2 944,4	1 549,6	1 394,8	787,7	5 233,5	228,8	3 180,8
2009 jaan ⁽¹⁾	24 541,7	11 866,6	1 004,9	10 861,7	3 017,5	1 622,9	1 394,6	791,3	5 375,9	228,2	3 262,3
Tehingud											
2006	1 997,5	877,3	-14,4	891,6	10,7	-96,8	107,5	97,7	801,9	6,4	203,5
2007	2 594,2	1 015,9	-9,8	1 025,7	230,3	-46,6	277,0	60,1	792,9	-0,5	495,4
2008	1 622,0	597,5	12,3	585,2	358,2	60,6	297,6	-64,5	-65,9	-1,0	797,5
2008 III kv	274,0	148,3	4,7	143,5	-15,9	-34,4	18,4	23,3	74,3	2,2	42,0
2008 IV kv	227,6	-48,5	-9,8	-38,6	199,3	55,1	144,3	-74,8	-329,5	2,0	478,9
2008 okt	409,4	16,4	-0,9	17,3	26,2	-6,7	32,9	-33,2	-51,4	1,0	450,4
2008 nov	170,8	16,3	-2,1	18,5	78,7	42,2	36,5	-6,7	-86,1	1,0	167,6
2008 dets	-352,7	-81,2	-6,8	-74,5	94,4	19,5	74,9	-34,9	-191,9	0,0	-139,0
2009 jaan ⁽¹⁾	102,4	34,1	14,6	19,5	53,8	58,1	-4,3	11,3	-56,0	-2,1	61,4

2. Kohustused

	Kokku	Ringluses olev sularaha	Keskvalitsuse hoiused	Muu valitsus-sektori / muude euroala residentide hoiused	Rahaturufondide osakud ²	Emiteeritud võlaväärt-paberid ³	Kapital ja reservid	Välis-kohustused	Ülejäänud kohustused	Rahaloome-asutuste vahe-liste kohustuste ülejääk
Bilansiline jääk										
2006	19 723,8	592,2	158,0	7 906,5	614,6	2 587,8	1 280,8	4 026,5	2 541,8	15,6
2007	22 331,2	638,5	151,0	8 885,0	660,4	2 867,1	1 487,6	4 599,2	3 083,3	-41,1
2008 III kv	23 792,8	657,1	191,5	9 342,1	731,1	2 925,0	1 558,7	5 174,1	3 266,7	-53,9
2008 okt	24 474,4	698,8	258,4	9 444,6	729,8	2 906,4	1 564,2	5 292,2	3 638,6	-58,9
2008 nov	24 605,7	703,7	328,9	9 467,8	739,7	2 886,9	1 606,8	5 163,8	3 771,4	-63,3
2008 dets	24 143,7	723,1	261,8	9 697,9	722,9	2 804,8	1 615,8	4 777,3	3 598,0	-58,2
2009 jaan ⁽¹⁾	24 541,7	712,2	323,1	9 753,4	757,9	2 808,2	1 665,7	4 997,9	3 624,3	-101,4
Tehingud										
2006	1 997,5	59,4	-15,2	683,7	27,6	285,5	57,4	601,6	252,2	45,3
2007	2 594,2	45,8	-13,3	835,1	54,5	270,5	163,1	778,8	467,6	-8,0
2008	1 622,0	83,5	108,1	597,0	29,9	-74,6	145,7	53,6	696,2	-17,6
2008 III kv	274,0	5,1	-19,9	73,2	-4,2	14,7	71,9	53,1	117,5	-37,3
2008 IV kv	227,6	66,0	70,3	198,5	-10,3	-126,8	44,7	-400,7	392,3	-6,5
2008 okt	409,4	41,7	66,9	69,2	-1,3	-75,2	14,3	-93,3	461,2	-74,1
2008 nov	170,8	4,8	70,4	31,5	10,1	-13,8	25,5	-100,7	133,7	9,3
2008 dets	-352,7	19,4	-67,1	97,8	-19,0	-37,8	5,0	-206,6	-202,6	58,3
2009 jaan ⁽¹⁾	102,4	-12,3	58,3	-13,2	32,4	-30,5	28,5	76,9	56,4	-94,1

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

² Euroala residentide poolt hoitavad summad.

³ Summad, mis on väljastatud kuni kaheaastase tähtajaga ja mida hoiavad euroalavälised residentid, on kajastatud väliskohustuste all.

2.3 Rahastatistika¹

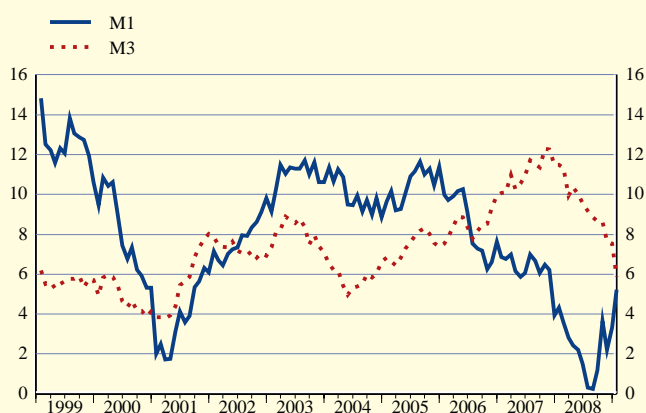
(mld EUR ja aastased kasvumäärad; sesoonselt kohandatud; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

1. Rahaagregaadid² ja vastaskirjed

	M3				M3 3 kuu libisev kesk- mine (tsent- reeritud)	Pikema- ajalised finants- kohustused	Krediit valitsus- sektorile	Krediit muudele euroala residentidele			Netovälis- varad ⁴	
	M2		M3-M2	Laenuid				Memokirje- müügi ja väärtpaperis- tamisega kohandatud laenuid ³				
	M1	M2-M1							3	4		5
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Bilansiline jääk												
2006	3 685,4	2 954,2	6 639,6	1 101,5	7 741,1	-	5 434,1	2 321,3	10 644,4	9 171,5	-	634,3
2007	3 832,7	3 507,2	7 339,9	1 310,5	8 650,4	-	5 977,8	2 417,2	12 027,2	10 175,6	-	627,5
2008 III kv	3 879,1	3 976,9	7 856,0	1 371,7	9 227,6	-	6 133,6	2 443,0	12 825,3	10 819,1	-	423,2
2008 okt	4 001,6	4 009,6	8 011,2	1 358,6	9 369,8	-	6 134,7	2 435,1	12 870,2	10 886,3	-	466,0
2008 nov	3 960,5	4 054,2	8 014,7	1 349,1	9 363,8	-	6 172,0	2 471,1	12 885,9	10 879,4	-	469,8
2008 dets	3 978,3	4 027,7	8 006,0	1 379,7	9 385,7	-	6 266,2	2 564,8	12 993,6	10 797,9	-	436,8
2009 jaan ⁽¹⁾	4 087,1	3 972,7	8 059,8	1 311,9	9 371,7	-	6 437,3	2 628,8	13 069,3	10 866,5	-	374,8
Tehingud												
2006	261,2	310,5	571,7	130,9	702,6	-	427,7	-114,7	1 105,8	898,6	961,7	200,6
2007	145,4	525,4	670,7	220,3	891,0	-	489,5	-60,1	1 369,9	1 031,0	1 132,1	13,5
2008	127,4	479,7	607,1	49,5	656,6	-	123,5	73,7	819,3	587,4	758,1	-118,6
2008 III kv	26,8	136,6	163,4	17,5	180,9	-	84,5	0,4	251,8	170,7	179,5	26,2
2008 IV kv	96,6	48,0	144,6	10,9	155,5	-	-42,4	56,4	35,9	-18,4	71,0	55,4
2008 okt	111,3	16,3	127,6	-10,0	117,6	-	-55,5	-12,8	10,6	28,4	42,4	26,6
2008 nov	-40,6	47,3	6,7	-8,7	-2,1	-	30,6	29,2	31,2	2,7	30,6	8,2
2008 dets	26,0	-15,6	10,4	29,6	40,0	-	-17,5	40,0	-5,9	-49,5	-2,0	20,6
2009 jaan ⁽¹⁾	82,3	-92,1	-9,8	-65,7	-75,5	-	103,1	47,3	16,7	6,1	14,3	-116,7
Kasvumäärad												
2006 dets	7,6	11,7	9,4	13,3	10,0	9,8	8,5	-4,7	11,6	10,8	11,5	200,6
2007 dets	3,9	17,7	10,1	20,0	11,5	11,8	9,0	-2,6	12,8	11,2	12,2	13,5
2008 sept	1,2	17,7	8,9	7,4	8,7	8,7	5,2	1,0	10,1	8,5	9,6	-195,4
2008 okt	3,7	15,5	9,3	5,0	8,6	8,3	3,3	0,7	8,7	7,8	8,9	-166,9
2008 nov	2,2	16,0	8,7	1,7	7,7	7,9	3,6	2,4	8,2	7,1	8,4	-181,5
2008 dets	3,3	13,6	8,2	3,7	7,5	7,0	2,1	3,1	6,8	5,8	7,3	-118,6
2009 jaan ⁽¹⁾	5,2	9,7	7,4	-2,4	5,9	.	3,0	5,2	6,1	5,0	6,7	-235,0

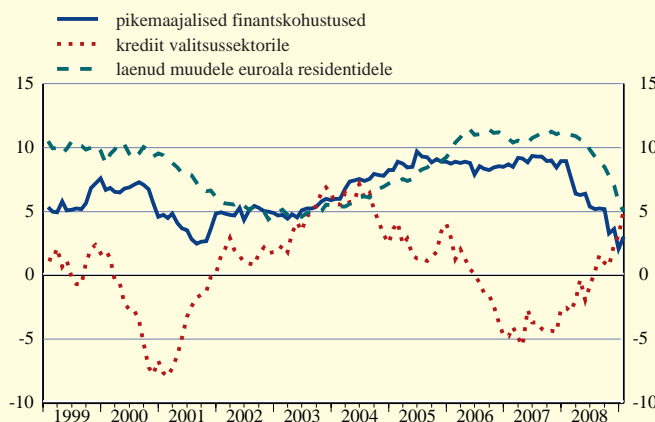
J1 Rahaagregaadid¹

(aastane kasvumäär; sesoonselt kohandatud)

J2 Vastaskirjed¹

(aastane kasvumäär; sesoonselt kohandatud)

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

Valikuliste kirjete kuised ja muud lühemaajalised kasvumäärad on saadaval veebilehel <http://www.ecb.europa.eu/stats/money/aggregates/aggr/html/index.en.html>.

² Rahaloomeasutuste ja keskvalitsuse (postiasutus, riigikassa) rahalised kohustused euroala residentidest mitterahaloomeasutuste suhtes, v.a keskvalitsus (M1, M2, M3: vt sõnastikku).

³ Kohandus vastavalt laenude eemaldamisele rahaloomeasutuste bilansist müügi või väärtpaperistamise teel.

⁴ Kasvumäärade osas kajastatud väärtused on kõnealusel perioodil lõppenud 12 kuu jooksul sooritatud tehingute summad.

2.3 Rahastatistika¹

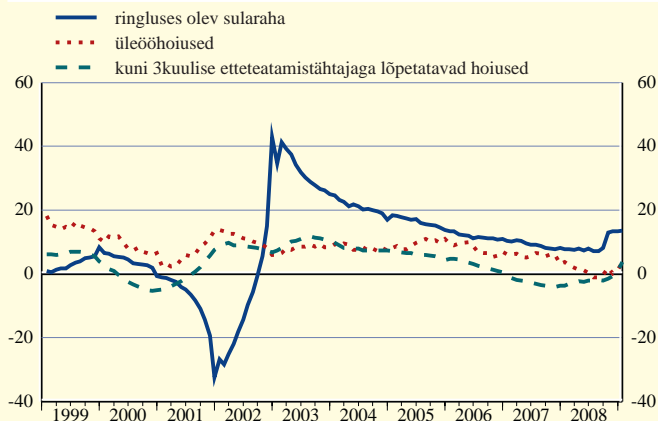
(mld EUR ja aastased kasvumäärad; sesoonselt kohandatud; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

2. Rahaagregaatide komponendid ja pikemaajalised finantskohustused

	Ringluses olev sularaha	Üleööhoiused	Hoiused lepingulise tähtajaga kuni 2 aastat	Kuni 3kuulise ette-teatamis-tähtajaga lõpetatavad hoiused	Repo-tehingud	Rahaturu-fondide osakud	Võlaväärt-paberid tähtajaga kuni 2 aastat	Võlaväärt-paberid tähtajaga üle 2 aasta	Üle 3kuulise ette-teatamis-tähtajaga lõpetatavad hoiused	Hoiused lepingulise tähtajaga üle 2 aasta	Kapital ja reservid
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Bilansiline jääk											
2006	578,4	3 107,0	1 402,2	1 552,0	266,1	636,9	198,5	2 399,6	102,2	1 655,0	1 277,3
2007	625,8	3 206,9	1 971,8	1 535,3	307,4	686,6	316,6	2 561,0	119,6	1 813,5	1 483,7
2008 III kv	662,9	3 216,2	2 455,0	1 521,9	344,5	736,3	290,9	2 630,0	114,2	1 836,4	1 553,0
2008 okt	698,4	3 303,2	2 485,0	1 524,6	346,1	734,1	278,3	2 619,5	116,3	1 834,9	1 564,0
2008 nov	704,1	3 256,5	2 522,2	1 532,0	329,9	741,8	277,4	2 607,6	118,8	1 831,0	1 614,6
2008 dets	710,7	3 267,6	2 470,6	1 557,1	355,5	752,9	271,2	2 544,3	121,7	1 988,5	1 611,7
2009 jaan ^(o)	716,9	3 370,2	2 377,4	1 595,2	327,2	766,2	218,5	2 613,2	124,5	2 033,3	1 666,2
Tehingud											
2006	57,3	203,9	301,2	9,3	30,9	30,0	70,0	217,2	15,4	138,1	57,0
2007	46,9	98,4	581,3	-55,9	43,3	58,6	118,3	152,3	9,9	164,5	162,8
2008	83,8	43,5	464,4	15,3	49,5	33,4	-33,3	-40,4	0,7	17,9	145,3
2008 III kv	13,3	13,5	152,3	-15,6	3,6	6,0	7,9	19,2	-2,7	-0,7	68,8
2008 IV kv	47,8	48,8	12,9	35,1	12,7	14,4	-16,2	-95,3	7,5	-0,8	46,2
2008 okt	35,5	75,8	14,0	2,3	1,3	-2,2	-9,0	-70,4	2,1	-6,8	19,7
2008 nov	5,7	-46,3	39,9	7,5	-14,5	7,9	-2,1	-5,1	2,5	-0,4	33,5
2008 dets	6,6	19,4	-41,0	25,3	26,0	8,8	-5,1	-19,8	2,9	6,4	-7,0
2009 jaan ^(o)	4,8	77,6	-129,7	37,6	-28,6	10,6	-47,8	29,7	2,0	38,3	33,1
Kasvumäärad											
2006 dets	11,0	7,0	27,2	0,6	13,2	4,9	54,4	9,9	17,8	9,1	4,7
2007 dets	8,1	3,2	41,4	-3,6	16,3	9,2	59,6	6,3	9,6	9,9	12,5
2008 sept	8,2	-0,2	34,4	-2,0	16,5	4,1	5,7	2,3	-5,7	4,0	13,1
2008 okt	13,0	1,9	29,2	-1,4	19,5	2,1	-2,7	-0,2	-4,4	2,8	10,8
2008 nov	13,5	0,1	29,3	-0,7	11,6	1,7	-8,1	-0,2	-2,2	2,6	12,2
2008 dets	13,4	1,4	23,3	1,0	16,0	4,8	-10,9	-1,5	0,6	1,0	10,0
2009 jaan ^(o)	13,7	3,6	14,3	3,7	7,1	2,5	-24,8	-1,3	0,7	2,8	11,1

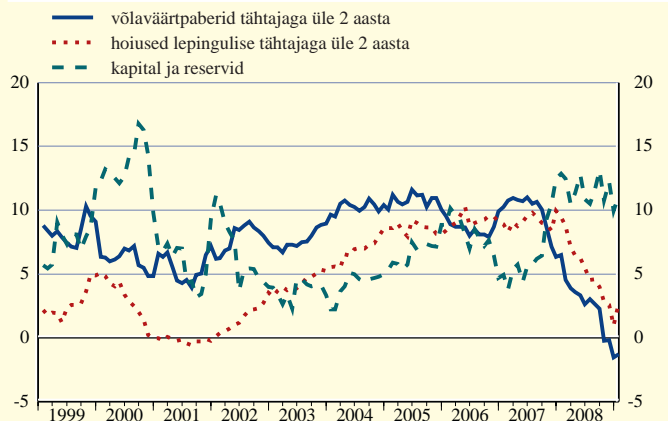
J3 Rahaagregaatide komponendid¹

(aastane kasvumäär; sesoonselt kohandatud)

J4 Pikemaajaliste finantskohustuste komponendid¹

(aastane kasvumäär; sesoonselt kohandatud)

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

2.4 Rahaloomeasutuste antud laenude jaotus^{1,2}

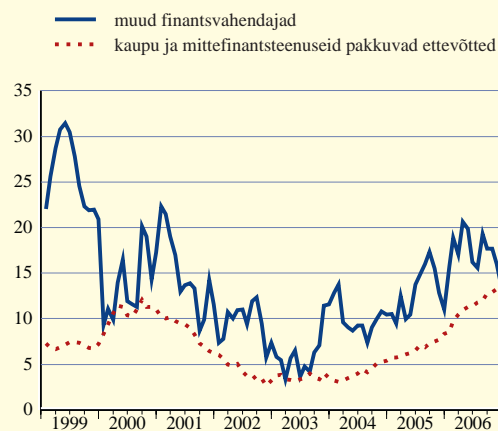
(mld EUR ja aastakasvud; sesoonselt kohandatud; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

1. Laenud finantsvahendajatele, kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele ning kodumajapidamistele

	Kindlustusseltsid ja pensionifondid	Muud finantsvahendajad ³	Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted				Kodumajapidamised ⁴			
	Kokku	Kokku	Kokku	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Tarbimislaiend	Eluasemelaiend	Muud laiend
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bilansiline jääk										
2006	93,8	709,7	3 837,9	1 139,6	706,7	1 991,6	4 530,0	584,3	3 207,8	737,9
2007	107,9	886,4	4 380,3	1 279,3	857,9	2 243,1	4 801,0	615,5	3 432,7	752,9
2008 III kv	100,5	1 010,9	4 771,4	1 376,6	954,8	2 439,9	4 936,3	636,1	3 532,6	767,6
2008 okt	102,3	1 018,7	4 827,5	1 390,5	965,3	2 471,7	4 937,8	635,5	3 533,2	769,1
2008 nov	99,0	1 011,7	4 847,2	1 383,1	978,2	2 485,9	4 921,5	632,7	3 520,1	768,8
2008 dets	104,0	985,9	4 820,1	1 381,7	960,3	2 478,1	4 887,8	629,6	3 488,2	770,0
2009 jaan ⁽⁴⁾	96,1	983,6	4 880,8	1 394,4	977,9	2 508,5	4 906,1	638,4	3 495,9	771,7
Tehingud										
2006	20,7	87,5	445,2	101,4	122,6	221,2	345,3	42,5	281,9	20,9
2007	15,9	180,1	554,4	145,9	155,1	253,5	280,6	31,1	228,6	20,9
2008	-4,4	94,5	418,0	89,3	121,8	206,9	79,3	10,2	51,9	17,1
2008 III kv	-1,1	7,1	112,5	26,8	28,8	57,0	52,1	3,9	44,3	3,9
2008 IV kv	3,4	-23,9	46,2	-4,9	23,9	27,3	-44,1	-6,9	-40,1	2,9
2008 okt	1,4	-4,5	35,3	6,4	6,3	22,7	-3,7	-0,9	-3,3	0,5
2008 nov	-3,3	-4,5	24,3	-5,6	14,4	15,5	-13,8	-2,3	-12,1	0,6
2008 dets	5,2	-14,8	-13,4	-5,7	3,2	-10,9	-26,5	-3,7	-24,7	1,8
2009 jaan ⁽⁴⁾	-8,1	-12,9	29,7	2,2	10,1	17,4	-2,6	0,4	-2,5	-0,5
Kasvumäärad										
2006 dets	28,2	14,0	13,1	9,8	20,7	12,4	8,2	7,7	9,6	2,9
2007 dets	17,0	25,2	14,4	12,8	21,9	12,7	6,2	5,3	7,1	2,8
2008 sept	-9,3	18,7	12,1	9,8	17,6	11,4	3,9	4,4	4,1	2,4
2008 okt	-9,3	14,7	11,9	10,1	16,3	11,2	3,3	3,5	3,5	2,3
2008 nov	-6,6	13,6	11,2	8,5	16,1	10,8	2,5	2,8	2,6	1,9
2008 dets	-4,1	10,7	9,5	7,0	14,2	9,2	1,6	1,7	1,5	2,3
2009 jaan ⁽⁴⁾	-5,1	7,7	8,8	6,1	13,3	8,7	1,2	1,3	1,0	2,0

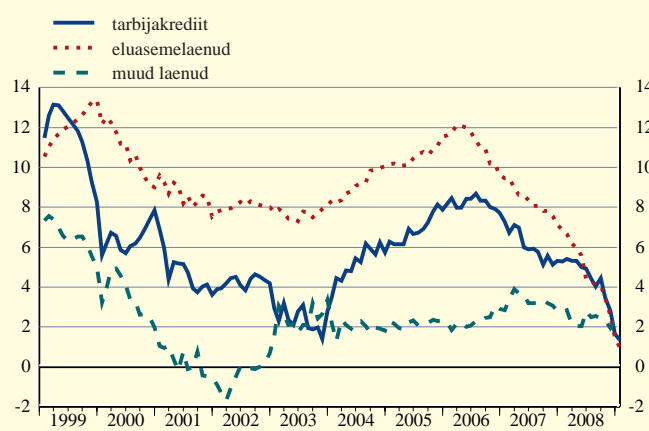
J5 Laenud muudele finantsvahendajatele ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele²

(aastakasvud; sesoonselt kohandamata)

J6 Laenud kodumajapidamistele²

(aastakasvud; sesoonselt kohandamata)

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

³ Kaasa arvatud investeerimisfondid.

⁴ Kaasa arvatud kodumajapidamisi teenindavad mittetulundusühingud.

2.4 Rahaloomeasutuste antud laenude jaotus^{1,2}

(mld EUR ja aastakasvud; sesoonselt kohandamata; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

2. Laenu finantsvahendajatele ning kaup ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele

	Kindlustusseltsid ja pensionifondid				Muud finantsvahendajad ³				Kaup ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted			
	Kokku 1	Kuni 1 aasta 2	1-5 aastat 3	Üle 5 aasta 4	Kokku 5	Kuni 1 aasta 6	1-5 aastat 7	Üle 5 aasta 8	Kokku 9	Kuni 1 aasta 10	1-5 aastat 11	Üle 5 aasta 12
Bilansiline jääk												
2007	95,1	70,6	7,5	17,0	867,9	526,3	148,5	193,1	4 388,0	1 276,5	858,9	2 252,6
2008 III kv	100,8	77,0	6,4	17,5	1 017,7	620,7	170,0	227,0	4 761,9	1 372,3	953,4	2 436,3
2008 okt	104,2	81,0	5,8	17,4	1 015,6	623,3	168,9	223,4	4 815,8	1 382,2	965,9	2 467,8
2008 nov	101,0	77,2	5,6	18,2	1 013,7	616,1	173,3	224,4	4 842,8	1 382,5	977,3	2 483,0
2008 dets	91,6	68,1	5,2	18,2	963,7	557,9	169,1	236,7	4 828,8	1 378,3	961,8	2 488,8
2009 jaan ⁽⁴⁾	95,8	72,1	6,1	17,7	984,8	567,7	179,6	237,4	4 878,9	1 389,6	977,7	2 511,6
Tehingud												
2007	14,0	15,8	-5,2	3,4	175,4	113,5	34,5	27,4	555,6	144,9	155,7	255,0
2008 III kv	-3,0	-2,5	-1,3	0,9	12,1	-10,6	8,5	14,2	84,6	4,0	27,7	53,0
2008 IV kv	-9,4	-9,0	-1,1	0,7	-53,0	-61,2	-0,2	8,4	64,5	-3,9	26,7	41,6
2008 okt	3,0	3,7	-0,6	-0,1	-14,5	-5,2	-2,9	-6,4	33,1	2,4	8,3	22,4
2008 nov	-3,2	-3,8	-0,2	0,8	0,6	-5,6	4,7	1,6	31,6	2,2	12,9	16,5
2008 dets	-9,2	-8,9	-0,4	0,1	-39,1	-50,4	-1,9	13,2	-0,2	-8,5	5,5	2,7
2009 jaan ⁽⁴⁾	4,1	3,8	0,9	-0,6	10,5	4,0	8,6	-2,1	19,1	0,9	8,5	9,7
Kasvumäärad												
2007 dets	16,8	28,5	-41,0	23,2	25,0	27,0	29,9	16,5	14,4	12,7	22,0	12,7
2008 sept	-9,0	-12,3	-26,0	18,4	18,8	15,5	24,4	24,4	12,1	9,8	17,6	11,4
2008 okt	-9,2	-10,7	-31,1	9,4	15,0	15,4	13,4	15,0	11,9	10,1	16,3	11,2
2008 nov	-6,6	-7,9	-32,3	11,7	13,7	13,3	14,7	13,9	11,1	8,5	16,1	10,8
2008 dets	-4,1	-3,8	-30,5	6,0	10,5	5,4	14,4	21,7	9,5	6,9	14,2	9,2
2009 jaan ⁽⁴⁾	-5,1	-5,4	-24,6	5,5	7,6	0,2	20,2	19,5	8,8	6,1	13,3	8,7

3. Laenu kodumajapidamistele⁴

	Kokku 1	Tarbimislaenu				Eluasemelaenu				Muud laenu			
		Kokku 2	Kuni 1 aasta 3	1-5 aastat 4	Üle 5 aasta 5	Kokku 6	Kuni 1 aasta 7	1-5 aastat 8	Üle 5 aasta 9	Kokku 10	Kuni 1 aasta 11	1-5 aastat 12	Üle 5 aasta 13
Bilansiline jääk													
2007	4 808,1	617,8	137,6	203,7	276,5	3 436,9	15,9	73,8	3 347,2	753,4	147,5	104,0	501,9
2008 III kv	4 940,0	637,5	139,4	201,1	297,0	3 535,1	16,9	71,8	3 446,5	767,4	149,6	100,1	517,7
2008 okt	4 940,9	637,9	139,0	200,1	298,8	3 535,3	17,0	71,2	3 447,1	767,8	147,9	99,5	520,4
2008 nov	4 927,9	633,2	136,2	198,9	298,2	3 524,0	16,9	70,3	3 436,8	770,7	151,6	98,1	520,9
2008 dets	4 894,9	632,0	137,2	197,2	297,6	3 492,3	17,0	68,3	3 407,0	770,5	155,4	90,8	524,3
2009 jaan ⁽⁴⁾	4 901,5	636,6	135,4	204,0	297,3	3 494,9	17,0	67,2	3 410,7	769,9	152,9	89,9	527,0
Tehingud													
2007	280,6	31,2	3,6	1,1	26,6	228,6	0,9	2,3	225,3	20,8	1,7	4,4	14,7
2008 III kv	49,8	2,1	-0,3	-2,5	4,9	48,2	1,0	-0,9	48,1	-0,5	-3,2	-2,1	4,8
2008 IV kv	-40,8	-6,0	-1,9	-4,3	0,3	-38,4	0,2	-1,5	-37,1	3,6	1,1	-1,7	4,1
2008 okt	-4,3	0,0	-0,3	-1,0	1,4	-3,7	0,1	-0,7	-3,1	-0,7	-2,5	-0,3	2,1
2008 nov	-10,6	-4,1	-2,7	-1,0	-0,4	-10,2	-0,1	-0,8	-9,4	3,8	3,9	-1,2	1,1
2008 dets	-25,9	-1,9	1,1	-2,3	-0,7	-24,5	0,1	0,0	-24,6	0,5	-0,3	-0,2	0,9
2009 jaan ⁽⁴⁾	-14,2	-3,7	-1,7	-1,0	-1,0	-7,6	0,0	-1,7	-5,8	-2,9	-3,3	-1,1	1,6
Kasvumäärad													
2007 dets	6,2	5,3	2,7	0,5	10,7	7,1	6,1	3,2	7,2	2,8	1,2	4,4	3,0
2008 sept	3,9	4,4	4,1	-1,4	8,9	4,1	4,8	-1,3	4,2	2,4	2,2	-2,3	3,5
2008 okt	3,3	3,5	2,4	-2,3	8,3	3,5	5,9	-2,7	3,6	2,3	1,2	-2,9	3,7
2008 nov	2,5	2,8	2,7	-3,2	7,4	2,6	5,7	-3,8	2,7	2,0	0,6	-4,4	3,7
2008 dets	1,6	1,7	-0,4	-3,8	6,7	1,5	5,9	-4,1	1,6	2,3	1,9	-4,9	3,9
2009 jaan ⁽⁴⁾	1,2	1,3	-0,7	-3,8	6,0	1,0	6,7	-6,3	1,1	2,0	1,0	-5,9	3,9

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

³ Kaasa arvatud investeeringufondid.

⁴ Kaasa arvatud kodumajapidamisi teinud mittetulundusühingud.

2.4 Rahaloomeasutuste antud laenude jaotus^{1,2}

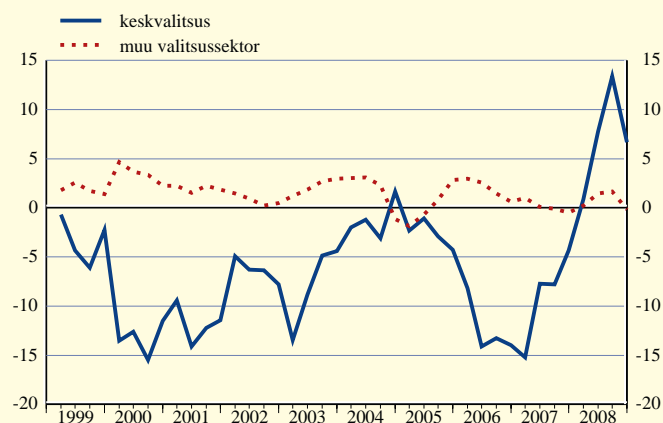
(mld EUR ja aastakasvud; sesoonselt kohandamata; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

4. Laenud valitsussektorile ja euroalavälisetele residentidele

	Valitsussektor					Euroalavälised residentid				
	Kokku	Keskvalitsus	Muu valitsussektor			Kokku	Pangad ³	Mittepangad		
			Piirkondlik valitsus	Kohalik omavalitsus	Sotsiaal-kindlustusfondid			Kokku	Valitsussektor	Muu
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bilansiline jääk										
2006	810,5	104,1	232,5	448,1	25,8	2 924,3	2 061,0	863,4	63,2	800,2
2007	956,0	213,4	217,6	495,6	29,4	3 295,3	2 337,9	957,4	59,8	897,5
2008 I kv	957,8	210,6	212,8	497,2	37,2	3 413,9	2 395,5	1 018,4	61,5	956,9
II kv	975,6	221,0	215,1	497,5	42,0	3 310,8	2 299,2	1 011,5	63,0	948,5
III kv	980,7	225,9	210,0	499,5	45,4	3 519,1	2 452,3	1 066,8	61,9	1 004,9
IV kv ⁽⁰⁾	970,2	229,0	210,1	491,3	39,8	3 241,6	2 271,0	970,7	59,7	911,0
Tehingud										
2006	-13,4	-17,6	-14,3	21,9	-3,4	532,5	402,9	129,5	-0,1	129,6
2007	-7,9	-4,5	-13,0	6,1	3,5	542,1	382,1	160,1	0,3	159,8
2008 ⁽⁰⁾	13,1	14,4	-8,1	-3,5	10,4	-45,1	-73,5	28,3	0,1	28,2
2008 I kv	0,7	-3,3	-4,8	1,0	7,8	215,8	122,3	93,3	2,9	90,4
II kv	17,7	10,3	2,1	0,6	4,8	-100,1	-94,8	-5,2	1,6	-6,7
III kv	4,7	4,6	-5,2	2,0	3,4	94,3	77,1	17,2	-3,2	20,4
IV kv ⁽⁰⁾	-10,0	2,9	-0,2	-7,0	-5,6	-255,1	-178,0	-77,1	-1,1	-76,0
Kasvumäärad										
2006 dets	-1,6	-14,0	-5,8	5,1	-11,6	21,8	23,7	17,4	-0,1	19,1
2007 dets	-1,0	-4,3	-5,6	1,4	13,7	18,7	18,6	18,8	0,5	20,3
2008 märts	0,1	0,9	-5,1	1,6	19,5	15,7	12,7	23,2	10,0	24,1
juuni	2,4	7,8	-1,8	2,3	11,8	7,7	4,6	15,4	9,5	15,8
sept	3,4	13,4	-1,9	2,8	9,7	8,2	5,5	15,0	1,8	15,9
dets ⁽⁰⁾	1,4	6,7	-3,7	-0,7	35,3	-1,3	-3,1	3,0	0,1	3,2

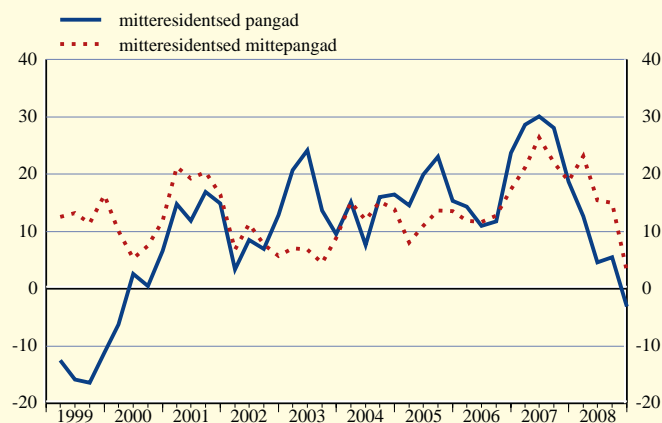
J7 Laenud valitsussektorile²

(aastakasvud; sesoonselt kohandamata)

J8 Laenud euroalavälisetele residentidele²

(aastakasvud; sesoonselt kohandamata)

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a euroüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

³ Käesolevas tabelis tähendab termin „pank” rahaloomeasutusega sarnast liiki asutust, mis asub väljaspool euroala.

2.5 Rahaloomeasutustesse paigutatud hoiuste jaotus^{1,2}

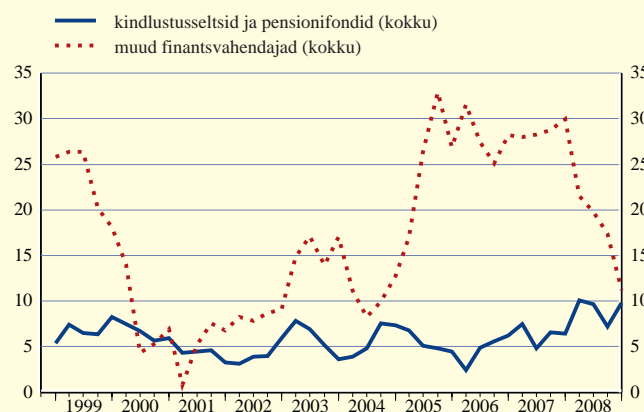
(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

1. Finantsvahendajate hoiused

	Kindlustusettevõtted ja pensionifondid							Muud finantsvahendajad ³						
	Kokku	Üleöö- hoiused	Lepingulise tähtajaga		Lõpetatavad ette- teatamistähtajaga		Repo- tehingud	Kokku	Üleöö- hoiused	Lepingulise tähtajaga		Lõpetatavad ette- teatamistähtajaga		Repo- tehingud
			Kuni 2 aastat	Üle 2 aasta	Kuni 3 kuud	Üle 3 kuu				Kuni 2 aastat	Üle 2 aasta	Kuni 3 kuud	Üle 3 kuu	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Bilansiline jääk														
2006	650,0	70,2	57,1	495,4	1,0	1,4	24,9	1 140,3	283,1	251,8	469,4	10,6	0,2	125,1
2007	688,2	71,1	68,9	525,4	0,8	1,1	20,9	1 472,7	312,3	348,0	652,8	12,2	0,3	147,1
2008 III kv	727,9	75,5	90,3	538,9	1,2	1,6	20,4	1 641,3	322,6	445,5	673,9	11,7	0,1	187,5
2008 okt	736,0	83,6	90,4	538,2	1,2	1,5	21,1	1 673,5	335,9	444,9	684,1	12,2	0,1	196,3
2008 nov	738,1	84,9	95,0	535,9	1,1	1,5	19,7	1 654,5	319,7	443,5	685,6	12,0	0,1	193,7
2008 dets	757,8	83,9	111,8	536,4	1,1	1,5	23,1	1 802,4	320,6	420,1	852,3	12,3	0,1	197,0
2009 jaan ⁽⁴⁾	762,8	99,9	98,1	541,8	1,2	1,5	20,2	1 800,2	340,7	363,8	877,7	12,9	0,1	205,0
Tehingud														
2006	37,9	2,7	5,5	25,6	-0,2	0,0	4,4	249,2	45,5	67,8	130,5	0,3	0,1	4,9
2007	41,8	0,8	11,8	33,7	-0,2	-0,3	-4,1	341,1	32,7	98,9	183,7	1,7	0,1	24,1
2008	67,6	12,3	41,2	12,1	-0,3	0,1	2,2	164,8	4,4	68,8	41,3	-0,3	-0,3	51,0
2008 III kv	8,4	1,7	6,0	0,3	-0,2	0,0	0,5	28,3	-16,5	53,8	-12,4	-0,6	-0,1	4,1
2008 IV kv	31,7	8,3	21,4	-0,6	-0,1	-0,1	2,7	5,1	-2,7	-25,6	21,8	0,5	0,0	11,1
2008 okt	6,8	7,6	-0,7	-0,6	0,0	-0,1	0,6	17,6	8,8	-5,2	5,3	0,2	0,0	8,6
2008 nov	4,0	1,3	4,8	-0,6	-0,1	0,0	-1,3	-15,6	-16,0	-0,8	2,4	-0,1	0,0	-1,0
2008 dets	20,9	-0,6	17,4	0,7	0,0	0,0	3,4	3,0	4,5	-19,5	14,1	0,5	0,0	3,5
2009 jaan ⁽⁴⁾	3,0	15,4	-14,8	5,3	0,1	0,0	-2,9	-10,9	17,0	-58,2	22,0	0,5	0,0	7,9
Kasvumäärad														
2006 dets	6,2	4,0	10,7	5,4	-16,3	-	21,2	28,2	19,5	36,8	38,9	2,9	-	4,0
2007 dets	6,4	1,1	20,6	6,8	-22,5	-	-16,3	30,0	11,5	39,5	39,1	16,0	-	19,0
2008 sept	7,2	10,8	40,2	3,2	-20,1	-	-3,1	17,4	-3,2	44,6	16,0	-11,6	-	16,1
2008 okt	5,2	12,2	18,1	2,7	-20,0	-	-3,7	15,3	1,7	28,4	13,0	-6,3	-	25,2
2008 nov	6,2	21,6	20,3	2,3	-29,7	-	0,3	12,6	-7,9	33,2	12,1	-2,1	-	17,1
2008 dets	9,8	17,2	58,2	2,3	-23,3	-	10,6	11,2	1,4	20,0	6,3	-2,3	-	34,6
2009 jaan ⁽⁴⁾	6,5	18,2	26,5	3,0	-17,6	-	-20,1	8,6	0,9	6,1	9,1	-2,2	-	25,3

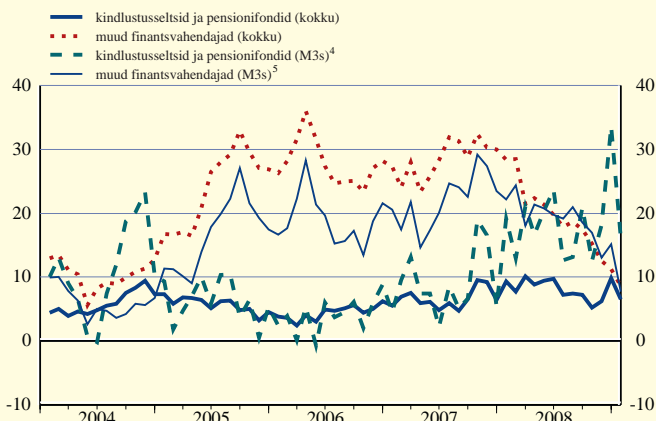
J9 Hoiused kokku sektorite lõikes²

(aastased kasvumäärad)

J10 Hoiused kokku ja M3s sisalduvad hoiused sektorite lõikes²

(aastased kasvumäärad)

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

³ See kategooria hõlmab investeerimisfondide.

⁴ Hõlmab hoiuseid veergudes 2, 3, 5 ja 7.

⁵ Hõlmab hoiuseid veergudes 9, 10, 12 ja 14.

2.5 Rahaloomeasutustesse paigutatud hoiuste jaotus^{1, 2}

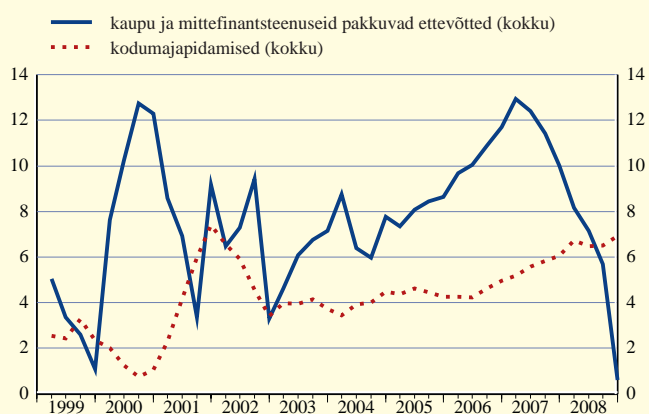
(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

2. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete ja kodumajapidamiste hoiused

	Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted							Kodumajapidamised ³						
	Kokku	Üleöö- hoiused	Lepingulise tähtajaga		Lõpetatavad ette- teatamistähtajaga		Repo- tehingud	Kokku	Üleöö- hoiused	Lepingulise tähtajaga		Lõpetatavad ette- teatamistähtajaga		Repo- tehingud
			Kuni 2 aastat	Üle 2 aasta	Kuni 3 kuud	Üle 3 kuu				Kuni 2 aastat	Üle 2 aasta	Kuni 3 kuud	Üle 3 kuu	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Bilansiline jääk														
2006	1 343,1	851,8	355,3	69,4	40,5	1,3	24,8	4 552,6	1 751,2	669,0	606,8	1 355,7	99,8	70,0
2007	1 470,4	882,1	474,6	59,4	29,2	1,4	23,7	4 988,8	1 777,7	994,4	560,9	1 457,6	111,1	87,1
2008 III kv	1 498,1	873,6	508,4	64,1	25,6	1,4	25,1	5 197,3	1 750,0	1 271,1	523,8	1 441,3	103,1	108,0
2008 okt	1 500,2	860,8	518,3	65,9	24,9	1,4	29,0	5 252,3	1 758,4	1 332,1	515,4	1 439,3	106,1	101,1
2008 nov	1 498,3	870,8	509,5	65,6	26,0	1,3	25,0	5 290,2	1 778,1	1 352,7	511,6	1 443,0	109,8	95,1
2008 dets	1 498,7	882,4	498,9	64,4	27,9	1,3	23,7	5 369,2	1 814,4	1 351,8	520,3	1 485,3	113,7	83,7
2009 jaan ⁴⁾	1 482,5	877,0	480,2	67,1	32,0	1,3	25,0	5 437,2	1 857,9	1 337,5	525,5	1 525,4	114,5	76,5
Tehingud														
2006	141,2	85,7	55,7	3,9	-4,2	0,1	0,2	215,2	65,7	137,5	-23,1	2,5	15,4	17,2
2007	134,4	31,8	123,3	-8,1	-11,0	-0,7	-1,1	280,7	21,7	321,8	-45,5	-45,6	11,2	17,1
2008	8,8	-5,2	14,4	3,2	-3,3	-0,3	-0,1	348,4	29,5	336,3	-40,0	24,2	1,8	-3,4
2008 III kv	4,4	2,7	1,0	0,8	-2,2	-0,1	2,1	33,8	-34,4	89,3	-8,7	-19,2	-2,6	9,5
2008 IV kv	-1,3	7,9	-10,7	0,6	2,3	-0,1	-1,4	168,3	63,8	77,7	-3,4	43,9	10,6	-24,4
2008 okt	-7,2	-17,3	5,5	1,3	-0,6	0,0	3,9	47,2	6,9	55,0	-8,4	-2,3	2,9	-7,0
2008 nov	-1,4	10,2	-8,4	-0,1	1,1	0,0	-4,0	37,7	19,7	20,3	-3,7	3,8	3,7	-6,0
2008 dets	7,2	15,1	-7,7	-0,6	1,8	0,0	-1,3	83,4	37,2	2,4	8,8	42,4	3,9	-11,4
2009 jaan ⁴⁾	-32,9	-15,6	-25,1	2,3	4,2	0,0	1,3	27,6	33,8	-41,2	2,5	39,7	0,0	-7,1
Kasvumäärad														
2006 dets	11,7	11,2	18,4	5,7	-9,4	5,9	0,6	5,0	3,9	25,8	-3,7	0,2	18,2	32,6
2007 dets	10,0	3,7	34,8	-11,9	-26,9	-31,6	-4,3	6,1	1,2	47,8	-7,5	-3,5	11,2	24,4
2008 sept	5,7	3,0	14,4	-2,6	-22,8	-17,3	2,9	6,5	-0,6	40,8	-7,0	-1,3	-5,1	28,6
2008 okt	4,4	1,8	10,5	-0,1	-19,6	-12,6	19,6	7,4	1,2	40,5	-7,8	-0,5	-3,4	17,1
2008 nov	3,0	1,3	7,9	3,6	-22,3	-15,4	3,2	7,7	2,1	38,7	-7,9	0,3	-0,9	8,9
2008 dets	0,6	-0,6	3,1	5,4	-10,7	-15,8	-0,2	6,9	1,7	33,2	-7,1	1,7	1,6	-3,9
2009 jaan ⁴⁾	2,2	2,7	-0,4	9,2	7,3	-17,2	12,3	6,9	4,8	23,6	-5,9	4,3	1,6	-16,5

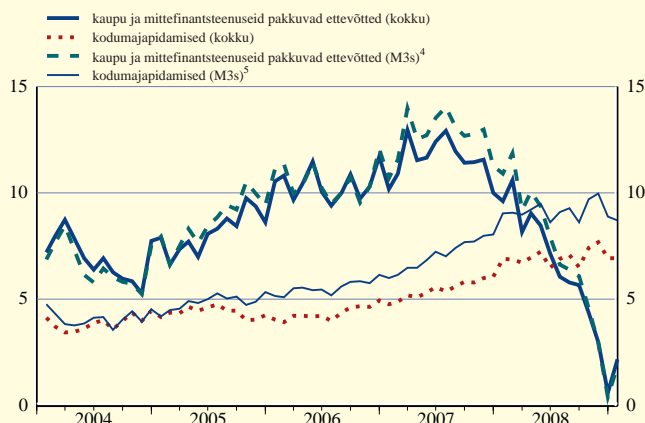
J11 Hoiused kokku sektorite lõikes²

(aastased kasvumäärad)

J12 Hoiused kokku ja M3s sisalduvad hoiused sektorite lõikes²

(aastased kasvumäärad)

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

³ Hõlmab kodumajapidamisi teenindavaid mittetulundusühinguid.

⁴ Hõlmab hoiuseid veergudes 2, 3, 5 ja 7.

⁵ Hõlmab hoiuseid veergudes 9, 10, 12 ja 14.

2.5 Rahaloomeasutustesse paigutatud hoiuste jaotus^{1,2}

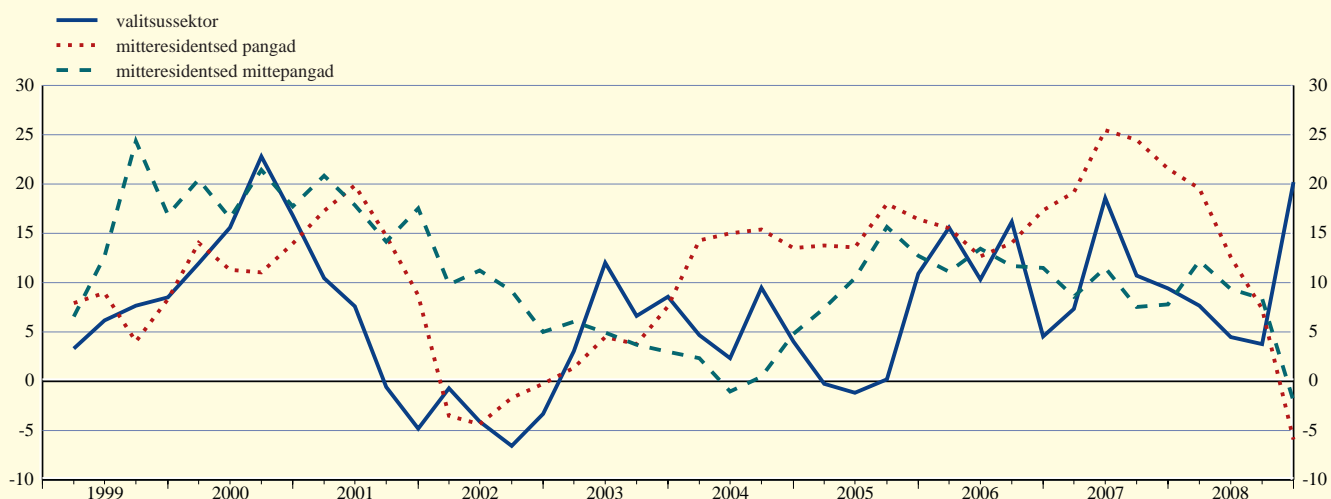
(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

3. Valitsussektori ja euroalaväliste residentide hoiused

	Valitsussektor					Euroalavälised residentid				
	Kokku	Keskvalitsus	Muu valitsussektor			Kokku	Pangad ³	Mittepangad		
			Piirkondlik valitsus	Kohalik omavalitsus	Sotsiaal-kindlustus-fondid			Kokku	Valitsus-sektor	Muu
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bilansiline jääk										
2006	329,0	124,2	45,4	90,8	68,6	3 429,0	2 557,1	871,9	128,6	743,3
2007	372,9	127,1	59,0	106,8	80,1	3 856,2	2 944,2	912,0	143,4	768,6
2008 I kv	375,9	139,6	49,6	107,6	79,1	4 039,7	3 075,7	964,1	131,1	833,0
II kv	410,6	156,2	56,4	112,0	86,0	4 019,9	3 036,7	983,2	129,3	853,9
III kv	400,2	140,2	61,7	112,8	85,5	4 140,1	3 132,8	1 007,3	141,9	865,4
IV kv ⁽⁴⁾	446,2	193,0	52,3	115,4	85,6	3 702,4	2 802,1	900,3	67,6	832,7
Tehingud										
2006	14,2	-24,5	7,0	7,8	23,9	476,6	385,8	90,8	6,6	84,2
2007	30,9	-3,1	13,6	8,9	11,5	614,6	547,2	67,4	20,2	47,2
2008 ⁽⁴⁾	75,4	65,5	-6,5	9,4	7,0	-194,8	-174,9	-19,9	-36,2	16,3
2008 I kv	2,8	12,4	-9,3	0,7	-1,0	279,2	220,4	58,8	-8,5	67,3
II kv	34,7	16,3	6,8	4,4	7,2	-17,5	-37,0	19,5	-1,8	21,3
III kv	-10,7	-16,0	5,2	0,7	-0,6	-20,5	-21,7	1,1	8,8	-7,6
IV kv ⁽⁴⁾	48,5	52,8	-9,2	3,6	1,3	-436,0	-336,6	-99,4	-34,7	-64,6
Kasvumäärad										
2006 dets	4,5	-16,5	18,4	9,6	53,5	15,8	17,3	11,5	5,3	12,6
2007 dets	9,4	-2,3	29,9	9,8	16,7	18,0	21,5	7,8	15,8	6,4
2008 märts	7,7	-3,7	18,1	13,4	16,5	17,8	19,6	12,2	5,5	13,4
juuni	4,5	-12,0	28,9	10,0	21,0	11,8	12,6	9,4	-0,2	11,0
sept	3,8	-6,7	2,9	8,4	19,1	7,6	7,3	8,4	-1,3	10,2
dets ⁽⁴⁾	20,2	51,5	-11,0	8,8	8,7	-5,0	-5,9	-2,0	-25,2	2,3

J13 Valitsussektori ja euroalaväliste residentide hoiused²

(aastased kasvumäärad)

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

³ Käesolevas tabelis tähendab termin „pank” rahaloomeasutusega sarnast asutust, mis asub väljaspool euroala.

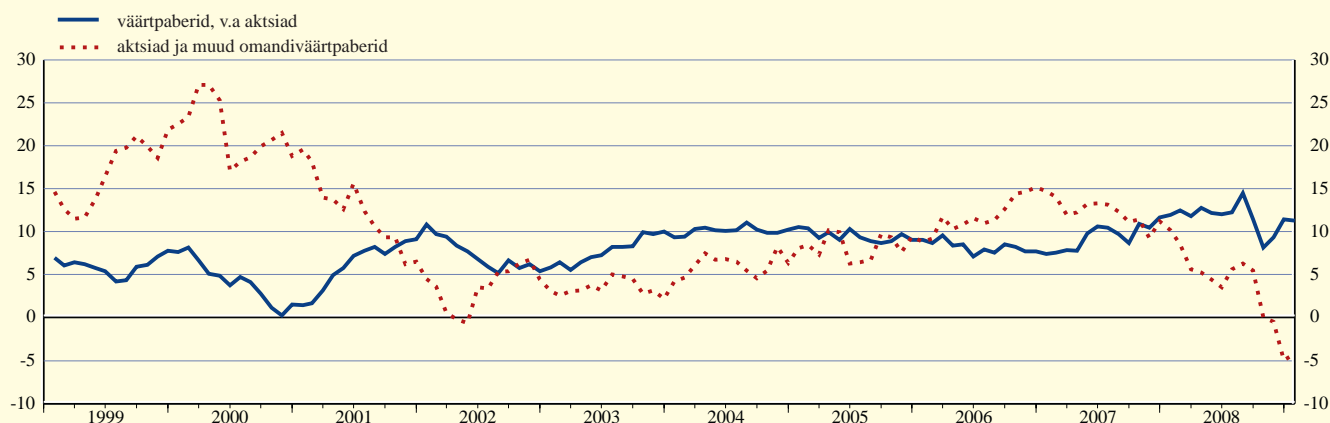
2.6 Rahaloomeasutuste väärtpaperipositsioonide jaotus^{1,2}

(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

	Väärtpaberid, v.a aksiad							Aksiad ja muud omandiväärtpaberid				
	Kokku	Rahaloomeasutused		Valitsussektor		Muud euroala residendid		Euroala- välised residendid	Kokku	Raha- loome- asutused	Mitteraha- loome- asutused	Euroala- välised residendid
		Euro	Muu	Euro	Muu	Euro	Muu					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Bilansiline jääk												
2006	4 664,3	1 560,6	72,3	1 260,4	16,2	615,8	30,1	1 108,9	1 465,9	373,0	798,5	294,4
2007	5 114,5	1 652,6	84,0	1 177,7	16,6	917,2	33,4	1 233,1	1 639,9	424,8	871,4	343,7
2008 III kv	5 500,2	1 799,3	102,0	1 176,9	15,6	1 049,4	49,5	1 307,5	1 608,3	452,2	866,2	290,0
2008 okt	5 562,6	1 824,6	109,2	1 165,6	19,3	1 080,5	53,0	1 310,2	1 551,3	436,8	827,7	286,8
2008 nov	5 667,4	1 866,8	104,2	1 208,5	18,2	1 115,4	52,3	1 302,0	1 530,5	426,5	817,1	286,9
2008 dets	5 849,2	1 888,9	96,0	1 222,7	19,0	1 333,6	58,8	1 230,3	1 480,2	422,2	777,9	280,1
2009 jaan ⁽¹⁾	6 027,2	1 942,7	104,7	1 284,9	23,4	1 336,7	55,5	1 279,4	1 491,1	424,8	781,7	284,7
Tehingud												
2006	337,4	122,8	10,6	-122,7	0,5	100,6	6,5	219,0	193,3	58,6	96,2	38,5
2007	542,1	136,3	18,2	-86,5	1,5	268,0	9,5	195,0	164,5	52,0	60,0	52,5
2008	587,7	223,5	9,6	39,4	1,7	273,6	23,6	16,4	-77,9	30,3	-64,9	-43,3
2008 III kv	-41,5	4,6	-2,9	-33,3	-0,8	19,3	-0,8	-27,6	27,8	0,7	23,5	3,6
2008 IV kv	211,9	91,0	-4,5	40,5	3,1	137,5	6,8	-62,4	-94,5	-11,7	-75,3	-7,5
2008 okt	-8,7	26,2	-1,4	-12,1	1,8	34,4	-1,5	-56,0	-48,7	-14,1	-33,2	-1,4
2008 nov	115,1	43,7	-3,6	37,9	-1,1	36,9	-0,4	1,7	-8,2	-3,0	-7,0	1,9
2008 dets	105,5	21,1	0,5	14,8	2,4	66,2	8,6	-8,1	-37,6	5,5	-35,0	-8,0
2009 jaan ⁽¹⁾	110,9	50,5	1,8	53,8	2,8	3,4	-7,7	6,2	24,9	5,6	11,2	8,1
Kasvumäärad												
2006 dets	7,7	8,5	16,5	-8,9	3,0	19,3	25,7	24,2	15,2	18,6	13,6	15,2
2007 dets	11,7	8,7	25,6	-6,8	10,5	43,0	33,4	17,7	11,2	13,9	7,5	17,8
2008 sept	11,4	11,1	24,0	-1,8	6,5	31,2	46,0	10,1	5,4	13,4	7,8	-10,1
2008 okt	8,1	9,4	16,2	-2,9	17,0	29,4	28,9	1,5	0,0	11,3	-1,5	-10,0
2008 nov	9,3	11,5	15,2	0,5	10,4	30,8	42,7	-0,9	-0,5	11,3	-2,1	-10,5
2008 dets	11,4	13,4	12,0	3,3	8,4	29,9	69,9	1,4	-4,9	7,0	-7,6	-13,1
2009 jaan ⁽¹⁾	11,3	14,5	5,4	6,5	18,6	29,5	34,5	-1,5	-4,2	6,7	-7,3	-10,3

J14 Rahaloomeasutuste väärtpaperipositsioonid²

(aastased kasvumäärad)

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

2.7 Rahaloomeasutuste valikuliste bilansikirjete ümberhindamine^{1, 2}
(mld EUR)

1. Kodumajapidamiste laenude kustutamine/vähendamine³

	Tarbijakrediit				Eluaseme ostmiseks antud laenud				Muud laenud			
	Kokku	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2006	-3,9	-1,5	-0,9	-1,6	-2,7	-0,1	-0,1	-2,4	-6,7	-1,1	-2,0	-3,6
2007	-4,2	-1,2	-1,4	-1,6	-2,7	-0,2	-0,2	-2,3	-6,9	-0,8	-2,3	-3,7
2008	-4,4	-1,1	-1,5	-1,9	-3,2	0,0	-0,2	-3,0	-6,7	-1,2	-2,3	-3,2
2008 III kv	-1,0	-0,2	-0,4	-0,4	-0,4	0,0	0,0	-0,4	-1,3	-0,2	-0,5	-0,7
IV kv	-1,5	-0,3	-0,5	-0,7	-1,1	0,0	-0,1	-1,0	-2,1	-0,4	-0,8	-1,0
2008 okt	-0,6	-0,3	-0,2	-0,1	-0,6	0,0	0,0	-0,6	-0,7	0,1	-0,5	-0,2
nov	-0,3	0,0	-0,2	-0,1	-0,2	0,0	0,0	-0,1	-0,5	0,0	-0,1	-0,3
dets	-0,6	0,0	-0,2	-0,4	-0,3	0,0	0,0	-0,3	-1,0	-0,4	-0,1	-0,5
2009 jaan ⁽¹⁾	-0,7	-0,2	-0,2	-0,3	-0,5	0,0	0,0	-0,5	-1,0	-0,5	-0,1	-0,4

2. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete ja euroalaväliste residentide laenude kustutamine/vähendamine

	Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted				Euroalavälised residentid		
	Kokku	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Kuni 1 aasta	Üle 1 aasta
	1	2	3	4	5	6	7
2006	-13,2	-3,5	-4,6	-5,1	-0,8	-0,1	-0,7
2007	-12,5	-2,1	-5,4	-4,9	-5,2	-3,4	-1,8
2008	-18,8	-4,3	-9,7	-4,8	-6,6	-3,4	-3,2
2008 III kv	-4,2	-0,8	-2,3	-1,0	-1,3	-0,7	-0,5
IV kv	-6,3	-1,3	-3,2	-1,8	-2,9	-0,8	-2,1
2008 okt	-1,5	0,0	-1,1	-0,4	-1,0	-0,2	-0,8
nov	-2,0	-0,4	-1,2	-0,4	-0,6	-0,2	-0,4
dets	-2,8	-0,9	-0,9	-1,0	-1,3	-0,4	-0,9
2009 jaan ⁽¹⁾	-1,8	-0,8	-0,3	-0,6	-1,3	-0,9	-0,5

3. Rahaloomeasutuste hoitavate väärtpaberite ümberhindamine

	Väärtpaberid, v.a aktsiad							Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid				
	Kokku	Rahaloomeasutused		Valitsussektor		Muud euroala residentid		Euroalavälised residentid	Kokku	Rahaloomeasutused	Mitterahaloomeasutused	Euroalavälised residentid
		Euro	Muu	Euro	Muu	Euro	Muu					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2006	-8,6	1,2	-0,4	-7,9	-0,2	-0,4	-0,3	-0,7	31,5	7,1	16,3	8,0
2007	-11,8	-2,7	0,0	0,6	-0,2	-2,5	-0,5	-6,5	12,6	3,0	8,8	0,8
2008	-56,1	-9,9	0,0	2,8	0,0	-19,7	1,0	-30,3	-66,9	-17,0	-36,2	-13,8
2008 III kv	-1,7	-1,2	0,2	5,8	0,2	-1,7	0,0	-5,0	-19,3	-7,6	-6,7	-5,1
IV kv	-13,9	-2,4	0,1	5,2	0,1	-10,7	2,2	-8,4	-19,1	-5,4	-11,4	-2,3
2008 okt	-6,1	-0,9	0,2	0,8	0,2	-3,2	-0,1	-3,1	-8,2	-1,2	-5,3	-1,7
nov	1,3	0,0	0,0	5,0	0,1	-1,4	0,0	-2,4	-5,7	-1,6	-2,3	-1,8
dets	-9,1	-1,5	-0,1	-0,6	-0,2	-6,1	2,3	-2,9	-5,2	-2,6	-3,8	1,2
2009 jaan ⁽¹⁾	-8,1	2,1	0,0	-2,6	0,1	-4,0	0,2	-3,9	-14,4	-4,6	-7,9	-1,9

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

³ Hõlmab kodumajapidamisi teenindavaid mittetulundusühinguid.

2.8 Rahaloomeasutuste valikuliste bilansikirjete jaotus vääringute kaupa^{1,2}

(protsent kogusummast; bilansiline jääk mld EUR; perioodi lõpp)

1. Hoised

	Rahaloomeasutused ³							Mitterahaloomeasutused						
	Kõigi vääringute bilansiline jääk	Euro ⁴	Muud vääringud				Kõigi vääringute bilansiline jääk	Euro ⁴	Muud vääringud					
			Kokku	USD	JPY	CHF			GBP	Kokku	USD	JPY	CHF	GBP
Euroala residentide hoiustatud														
2006	5 242,4	90,7	9,3	5,6	0,4	1,5	1,2	8 014,8	96,4	3,6	2,2	0,3	0,1	0,6
2007	6 089,4	92,1	7,9	4,8	0,4	1,1	1,0	8 993,0	96,4	3,6	2,2	0,4	0,1	0,5
2008 I kv	6 147,8	91,8	8,2	4,7	0,5	1,3	1,0	9 151,4	96,4	3,6	2,1	0,4	0,1	0,6
II kv	6 287,4	91,6	8,4	5,0	0,4	1,4	1,0	9 372,6	96,4	3,6	2,1	0,5	0,1	0,5
III kv	6 751,6	89,4	10,6	6,9	0,4	1,5	1,0	9 464,7	96,2	3,8	2,2	0,5	0,1	0,6
IV kv ⁽⁴⁾	6 867,7	89,7	10,3	7,2	0,4	1,2	0,8	9 874,2	96,8	3,2	1,9	0,4	0,1	0,4
Euroalaväliste residentide hoiustatud														
2006	2 557,1	45,3	54,7	35,1	2,3	2,7	11,5	871,9	50,7	49,3	32,0	1,3	2,0	10,4
2007	2 944,2	46,8	53,2	33,6	2,9	2,4	11,1	912,0	50,0	50,0	32,9	1,6	1,8	9,9
2008 I kv	3 075,7	48,1	51,9	32,9	3,0	2,6	10,5	964,1	52,3	47,7	31,9	1,4	1,8	8,7
II kv	3 036,7	46,5	53,5	33,9	3,0	2,7	10,6	983,2	51,8	48,2	31,8	1,2	1,7	9,3
III kv	3 132,8	45,6	54,4	35,3	3,2	2,7	9,9	1 007,3	52,5	47,5	30,3	1,3	1,5	10,3
IV kv ⁽⁴⁾	2 802,1	47,9	52,1	34,3	2,8	2,6	9,6	900,3	54,7	45,3	28,9	1,4	2,0	9,4

2. Euroala rahaloomeasutuste poolt emiteeritud võlaväärtpaberid

	Kõigi vääringute bilansiline jääk	Euro ⁴	Muud vääringud				
			Kokku	USD	JPY	CHF	GBP
2006	4 485,5	80,5	19,5	10,0	1,6	1,9	3,5
2007	4 948,0	81,4	18,6	9,3	1,7	1,9	3,4
2008 I kv	4 993,0	82,1	17,9	8,8	1,8	1,9	3,2
II kv	5 146,7	82,0	18,0	8,9	1,7	1,8	3,5
III kv	5 183,3	81,8	18,2	8,9	1,9	1,8	3,3
IV kv ⁽⁴⁾	5 096,6	83,1	16,9	8,6	2,0	1,9	2,6

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a euroüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

³ Euroalaväliste residentide puhul tähendab mõiste „rahaloomeasutus“ euroala rahaloomeasutusega sarnast liiki asutust.

⁴ Hõlmab kirjeid, mis on kajastatud euro liikmesriigivääringutes.

2.8 Rahaloomeasutuste valikuliste bilansikirjete jaotus vääringute kaupa^{1, 2}

(protsent kogusummast; bilansiline väärtus mld EUR; perioodi lõpp)

3. Laenuid

	Rahaloomeasutused ³							Mitterahaloomeasutused						
	Kõigi vääringute bilansiline jääk	Euro ⁴	Muud vääringud				Kõigi vääringute bilansiline jääk	Euro ⁴	Muud vääringud					
			Kokku						Kokku					
			USD	JPY	CHF	GBP			USD	JPY	CHF	GBP		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Euroala residentidele														
2006	4 933,5	-	-	-	-	-	9 970,8	96,4	3,6	1,6	0,2	1,1	0,5	
2007	5 788,9	-	-	-	-	-	11 115,1	96,2	3,8	1,8	0,2	0,9	0,6	
2008 I kv	5 836,3	-	-	-	-	-	11 414,1	96,1	3,9	1,8	0,2	1,0	0,6	
II kv	6 001,5	-	-	-	-	-	11 636,4	96,0	4,0	1,9	0,2	1,0	0,6	
III kv	6 345,6	-	-	-	-	-	11 801,1	95,8	4,2	2,1	0,2	1,0	0,5	
IV kv ⁽⁰⁾	6 268,1	-	-	-	-	-	11 749,2	95,9	4,1	2,1	0,3	1,0	0,4	
Euroalavälistele residentidele														
2006	2 061,0	50,7	49,3	28,9	2,0	2,3	863,4	39,3	60,7	43,2	1,1	4,0	8,6	
2007	2 337,9	48,0	52,0	28,9	2,3	2,4	957,4	40,9	59,1	41,3	1,2	3,7	8,2	
2008 I kv	2 395,5	48,2	51,8	27,9	2,9	2,8	1 018,4	43,0	57,0	39,1	1,3	4,2	7,8	
II kv	2 299,2	46,4	53,6	29,3	2,3	2,9	1 011,5	43,0	57,0	38,4	1,1	4,0	8,6	
III kv	2 452,3	42,5	57,5	33,3	2,9	2,6	1 066,8	41,4	58,6	40,5	1,5	3,9	8,0	
IV kv ⁽⁰⁾	2 271,0	45,8	54,2	32,3	2,5	2,6	970,7	40,8	59,2	41,6	1,8	4,1	7,2	

4. Väärtpaberid, v.a aktsiad

	Emiteeritud rahaloomeasutuste poolt ³							Emiteeritud mitterahaloomeasutuste poolt						
	Kõigi vääringute bilansiline jääk	Euro ⁴	Muud vääringud				Kõigi vääringute bilansiline jääk	Euro ⁴	Muud vääringud					
			Kokku						Kokku					
			USD	JPY	CHF	GBP			USD	JPY	CHF	GBP		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Emiteeritud euroala residentide poolt														
2006	1 632,9	95,6	4,4	2,3	0,2	0,3	1 922,5	97,6	2,4	1,3	0,3	0,1	0,7	
2007	1 736,6	95,2	4,8	2,4	0,3	0,3	2 144,8	97,7	2,3	1,4	0,2	0,1	0,5	
2008 I kv	1 816,0	95,2	4,8	2,5	0,3	0,3	2 220,8	97,2	2,8	1,9	0,3	0,1	0,4	
II kv	1 893,9	94,8	5,2	2,6	0,4	0,3	2 299,5	97,3	2,7	1,8	0,3	0,1	0,5	
III kv	1 901,3	94,6	5,4	2,9	0,4	0,3	2 291,5	97,2	2,8	1,9	0,3	0,1	0,4	
IV kv ⁽⁰⁾	1 984,9	95,2	4,8	2,6	0,4	0,2	2 634,1	97,0	3,0	2,0	0,3	0,1	0,4	
Emiteeritud euroalaväliste residentide poolt														
2006	514,5	52,2	47,8	28,8	0,7	0,4	594,4	38,9	61,1	36,5	4,9	0,8	14,2	
2007	580,8	53,8	46,2	27,4	0,7	0,4	652,3	35,8	64,2	39,4	4,5	0,8	12,6	
2008 I kv	636,2	50,8	49,2	30,2	0,8	0,6	629,5	38,0	62,0	36,8	5,8	0,9	11,4	
II kv	663,7	50,2	49,8	30,7	0,7	0,5	627,0	38,5	61,5	36,9	5,8	0,8	10,4	
III kv	644,4	51,0	49,0	30,8	0,8	0,5	663,1	37,1	62,9	38,2	6,4	0,9	10,5	
IV kv ⁽⁰⁾	577,9	53,3	46,7	29,1	0,8	0,5	652,4	38,9	61,1	39,4	5,9	0,9	9,4	

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

³ Euroalaväliste residentide puhul tähendab mõiste „rahaloomeasutus“ euroala rahaloomeasutusega sarnast liiki asutust.

⁴ Hõlmab kirjeid, mis on kajastatud euro liikmesriigivääringutes.

2.9 Euroala investeerimisfondide koondbilanss¹

(mld EUR; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga)

1. Varad

	Kokku 1	Hoised 2	Väärtpaberid, v.a aksiaid			Aksiaid ja muud omandi- väärtpaberid 6	Investeerimis- fondide osakud 7	Põhivarad 8	Muud varad 9
			Kokku 3	Kuni 1 aasta 4	Üle 1 aasta 5				
2007 II kv	5 993,1	344,2	2 046,7	191,9	1 854,8	2 219,3	786,1	179,7	417,2
III kv	5 892,8	358,3	2 015,0	187,0	1 828,0	2 168,5	773,6	180,6	396,6
IV kv	5 781,3	353,4	1 993,4	184,1	1 809,3	2 077,4	784,0	189,1	384,0
2008 I kv	5 160,6	365,5	1 857,8	164,8	1 693,0	1 670,3	719,8	197,1	350,1
II kv	5 015,2	359,3	1 807,2	157,5	1 649,7	1 624,4	690,7	204,9	328,7
III kv ⁽⁶⁾	4 713,2	377,1	1 747,3	148,1	1 599,2	1 411,4	641,3	202,8	333,3

2. Kohustused

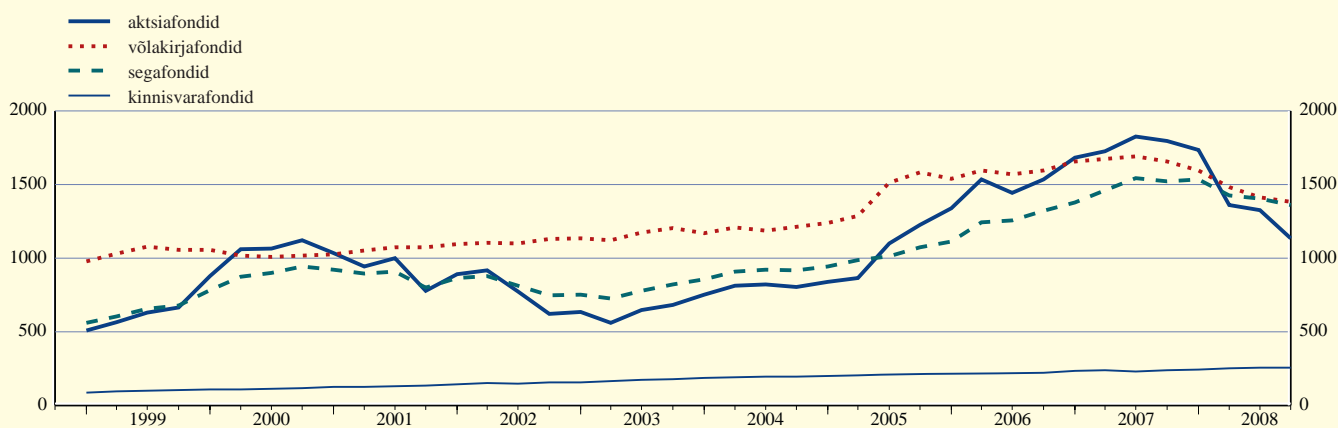
	Kokku 1	Hoised ja võetud laenuid 2	Investeerimisfondide osakud 3	Muud kohustused 4
III kv	5 892,8	78,5	5 496,8	317,5
IV kv	5 781,3	76,8	5 411,5	293,0
2008 I kv	5 160,6	76,4	4 846,6	237,6
II kv	5 015,2	74,8	4 720,9	219,5
III kv ⁽⁶⁾	4 713,2	71,0	4 413,4	228,7

3. Investeerimispoliitika ja investori liigi alusel jaotatud varade/kohustuste kogusumma

	Kokku 1	Investeerimispoliitika alusel jaotatud fondid					Investori liigi alusel jaotatud fondid	
		Aksiafondid 2	Võlakirjafondid 3	Segafondid 4	Kinnisvarafondid 5	Muud fondid 6	Avatud fondid 7	Kinnised fondid 8
2007 II kv	5 993,1	1 826,0	1 692,8	1 541,6	230,8	701,8	4 579,4	1 413,8
III kv	5 892,8	1 797,1	1 654,6	1 523,2	236,1	681,7	4 468,3	1 424,5
IV kv	5 781,3	1 735,5	1 596,8	1 535,4	244,2	669,4	4 344,6	1 436,7
2008 I kv	5 160,6	1 362,6	1 483,3	1 427,8	249,6	637,4	3 778,1	1 382,5
II kv	5 015,2	1 325,3	1 413,4	1 405,2	256,1	615,3	3 647,1	1 368,1
III kv ⁽⁶⁾	4 713,2	1 132,6	1 382,5	1 358,8	253,1	586,2	3 340,8	1 372,4

J15 Investeerimisfondide varad kokku

(mld EUR)

Allikas: EKP.

¹ V.a rahaturufondid. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

2.10 Investeeringupoliitika ja investori liigi alusel jaotatud euroala investeeringufondide varad

(mld EUR; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga)

1. Fondid investeeringupoliitika alusel

	Kokku 1	Hoiused 2	Väärtpaberid, v.a aktsiad			Aktsiad ja muud omandi- väärtpaberid 6	Investeeringu- fondide osakud 7	Põhivarad 8	Muud varad 9
			Kokku 3	Kuni 1 aasta 4	Üle 1 aasta 5				
Aktsiafondid									
2007 II kv	1 826,0	61,1	67,7	27,0	40,7	1 546,9	84,5	-	65,8
III kv	1 797,1	72,0	68,7	26,7	41,9	1 505,5	82,4	-	68,5
IV kv	1 735,5	58,1	71,8	26,5	45,2	1 464,2	79,5	-	61,9
2008 I kv	1 362,6	51,2	63,0	21,3	41,7	1 130,9	65,7	-	51,7
II kv	1 325,3	54,3	65,0	22,0	43,0	1 088,6	65,7	-	51,6
III kv ^(a)	1 132,6	48,3	61,3	20,2	41,1	915,2	57,6	-	50,2
Võlakirjafondid									
2007 II kv	1 692,8	115,1	1 347,9	98,3	1 249,6	62,3	55,6	-	112,0
III kv	1 654,6	109,9	1 318,4	97,0	1 221,5	62,6	53,3	-	110,4
IV kv	1 596,8	116,1	1 273,1	92,7	1 180,4	58,0	49,8	-	99,8
2008 I kv	1 483,3	124,7	1 167,7	80,3	1 087,5	56,8	45,5	-	88,6
II kv	1 413,4	115,9	1 118,4	74,6	1 043,7	57,9	42,7	-	78,5
III kv ^(a)	1 382,5	128,7	1 073,5	67,9	1 005,6	55,7	41,1	-	83,5
Segafondid									
2007 II kv	1 541,6	81,5	530,2	50,8	479,4	399,2	347,9	0,9	181,9
III kv	1 523,2	86,2	522,6	46,3	476,3	405,4	345,1	0,5	163,3
IV kv	1 535,4	89,7	547,0	47,3	499,7	393,1	343,6	0,7	161,4
2008 I kv	1 427,8	97,9	528,0	46,4	481,6	339,4	313,9	1,2	147,3
II kv	1 405,2	99,0	519,9	42,6	477,3	341,6	307,9	0,8	135,9
III kv ^(a)	1 358,8	108,9	512,6	42,2	470,4	312,1	287,1	1,1	137,0
Kinnisvarafondid									
2007 II kv	230,8	18,8	6,6	1,9	4,7	4,3	10,0	178,1	12,9
III kv	236,1	20,7	6,4	1,6	4,8	3,9	13,1	179,2	12,8
IV kv	244,2	19,7	6,0	1,5	4,5	3,4	12,5	187,9	14,7
2008 I kv	249,6	19,9	5,3	1,1	4,2	3,1	11,3	195,4	14,6
II kv	256,1	17,9	5,9	1,1	4,8	3,0	10,1	203,5	15,7
III kv ^(a)	253,1	18,9	4,7	1,3	3,4	3,0	9,3	201,2	15,9

2. Fondid investori liigi alusel

	Kokku 1	Hoiused 2	Väärtpaberid, v.a aktsiad 3	Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid 4	Investeeringu- fondide osakud 5	Põhivarad 6	Muud varad 7
2007 II kv	4 579,4	278,8	1 434,5	1 819,1	577,5	145,0	324,5
III kv	4 468,3	287,9	1 375,7	1 791,2	564,1	142,9	306,4
IV kv	4 344,6	279,9	1 336,9	1 717,4	569,6	149,1	291,8
2008 I kv	3 778,1	277,6	1 218,3	1 362,1	514,2	154,1	251,9
II kv	3 647,1	264,5	1 177,3	1 326,8	485,5	155,0	238,0
III kv ^(a)	3 340,8	265,1	1 104,7	1 140,7	440,7	152,4	237,2
Kinnised fondid							
2007 II kv	1 413,8	65,4	612,2	400,2	208,6	34,7	92,6
III kv	1 424,5	70,4	639,3	377,3	209,5	37,7	90,2
IV kv	1 436,7	73,4	656,6	360,0	214,5	40,0	92,2
2008 I kv	1 382,5	88,0	639,6	308,1	205,6	43,0	98,2
II kv	1 368,1	94,8	629,9	297,6	205,2	49,9	90,7
III kv ^(a)	1 372,4	112,0	642,5	270,7	200,6	50,5	96,1

Allikas: EKP.

EUROALA KONTOD

3.1 Integreeritud majandus- ja finantskontod institutsionaalsete sektorite kaupa

(mld EUR)

Kasutamine	Euroala	Kodu- majapida- mised	Kaupu ja mittefinants- teenuseid pakkuvad ettevõtted	Finants- asutused	Valitsus- sektor	Välismaailm
2008 III kv						
Väliskonto						
Kaupade ja teenuste eksport						530,8
<i>Kaubandusbilans¹</i>						-4,1
Tulukonto loomine						
Kogulisandväärtus (baashinnad)						
Tootemaksud ilma tootmissubsiidiumideta						
Sisemajanduse koguprodukt (turuhinnad)						
Töötajatele makstav hüviitis	1 069,1	106,5	688,2	53,0	221,5	
Muud maksud ilma tootmissubsiidiumideta	28,1	6,1	14,6	3,8	3,6	
Põhivara kulum	339,0	91,6	192,6	11,2	43,6	
<i>Tegevuse netoülejääk ja segatulu¹</i>	609,1	300,2	279,9	30,3	-1,3	
Esmaste tulude konto jaotamine						
Tegevuse netoülejääk ja segatulu						4,4
Töötajatele makstav hüviitis						
Tootemaksud ilma tootmissubsiidiumideta						
Omanditulu	872,6	61,8	281,6	457,9	71,2	147,0
Intressimaksud	582,0	59,7	93,6	357,6	71,1	85,2
Muu omanditulu	290,6	2,1	188,1	100,3	0,1	61,8
<i>Riiklik netotulu¹</i>	1 932,3	1 564,5	103,8	63,4	200,5	
Tulukonto teisene jaotamine						
Riiklik netotulu						
Sissetuleku, vara jms pealt tasutavad maksud	266,4	205,9	49,8	10,5	0,3	1,7
Sotsiaalkindlustusmaksed	405,4	405,4				1,0
Sotsiaaltoetused, v.a mitterahalised sotsiaaltoetused	411,4	1,4	15,8	27,4	366,9	0,6
Muud jooksevülekanad	183,4	72,5	23,7	46,6	40,5	6,9
Kahjukindlustuspreemiad netoväärtuses	44,7	34,0	9,2	0,8	0,7	1,1
Kahjukindlustusnõuded	44,6			44,6		0,6
Muud	94,1	38,5	14,5	1,2	39,8	5,3
<i>Kasutatav netotulu¹</i>	1 910,9	1 379,0	41,6	68,9	421,4	
Tulukonto kasutamine						
Kasutatav netotulu						
Lõpptarbimiskulutused	1 764,7	1 316,6			448,1	
Individaalsed tarbimiskulutused	1 587,5	1 316,6			270,9	
Kollektiivsed tarbimiskulutused	177,2				177,2	
Kodumajapidamiste netovara muutuste kohandamine pensionifondide reservis	16,8	0,0	0,2	16,6	0,0	0,0
<i>Netosääst / jooksev väliskonto¹</i>	146,3	79,2	41,4	52,3	-26,7	19,9
Kapitalikonto						
Netosääst / jooksev väliskonto						
Kapitali kogumahutus	505,2	159,7	275,3	13,2	57,0	
Kapitali kogumahutus põhivarasse	494,6	156,7	267,8	13,2	56,9	
Muutused varudes ja varade soetamises ilma realiseerimiskuludeta	10,6	3,0	7,5	0,0	0,1	
Põhivara kulum						
Mittetoodetud mittefinantsvarade soetamine ilma realiseerimiskuludeta	0,1	-1,6	1,1	0,4	0,3	-0,1
Kapitaliülekanad	34,2	9,3	1,9	1,0	22,1	4,2
Kapitalimaksud	6,2	6,0	0,2	0,0	0,0	0,0
Muud kapitaliülekanad	28,0	3,2	1,7	1,0	22,1	4,2
<i>Netolaenuandmine (+)/-võtmine (-) kapitalikonto arvel¹</i>	-18,2	12,5	-26,3	49,6	-54,1	18,2
Statistiline lahknevus	0,0	-6,8	6,8	0,0	0,0	0,0

Allikad: EKP ja Eurostat.

¹ Tasakaalustavate kirjetarvutamist on käsitletud tehnilistes märkustes.

3.1 Integreeritud majandus- ja finantskontod institutsionaalsete sektorite kaupa (järg)

(mld EUR)

Ressursid	Euroala	Kodu- majapida- mised	Kaupu ja mittefinants- teenuseid pakkuvad ettevõtted	Finants- asutused	Valitsus- sektor	Välismaailm
2008 III kv						
Väliskonto						
Kaupade ja teenuste import <i>Kaubandusbilanss</i>						526,7
Tulukonto loomine						
Kogulisandväärtus (baashinnad)	2 045,3	504,3	1 175,3	98,3	267,4	
Tootemaksud ilma tootmissubsiidiumideta	228,7					
Sisemajanduse koguprodukt (turuhinnad) ²	2 274,0					
Töötajatele makstav hüvitis						
Muud maksud ilma tootmissubsiidiumideta						
Põhivara kulum						
<i>Tegevuse netoülejääk ja segatulu</i>						
Esmaste tulude konto jaotamine						
Tegevuse netoülejääk ja segatulu	609,1	300,2	279,9	30,3	-1,3	
Töötajatele makstav hüvitis	1 070,2	1 070,2				3,3
Tootemaksud ilma tootmissubsiidiumideta	255,3				255,3	1,5
Omanditulu	870,2	255,9	105,6	491,0	17,7	149,3
Intressimaksud	566,8	85,9	49,9	422,9	8,1	100,5
Muu omanditulu	303,5	169,9	55,8	68,2	9,6	48,9
<i>Riiklik netotulu</i>						
Tulukonto teise jaotamine						
Riiklik netotulu	1 932,3	1 564,5	103,8	63,4	200,5	
Sissetuleku, vara jms pealt tasutavad maksud	267,5				267,5	0,7
Sotsiaalkindlustusmaksed	405,4	1,0	16,3	44,1	344,0	1,1
Sotsiaaltoetused, v.a mitterahalised sotsiaaltoetused	408,9	408,9				3,1
Muud jooksevülekaned	163,5	89,9	10,7	45,9	17,1	26,8
Kahjukindlustuspreemiad netoväärtuses	44,6			44,6		1,2
Kahjukindlustusnõuded	44,0	36,2	6,9	0,7	0,3	1,2
Muud	75,0	53,7	3,8	0,6	16,8	24,4
<i>Kasutatav netotulu</i>						
Tulukonto kasutamine						
Kasutatav netotulu	1 910,9	1 379,0	41,6	68,9	421,4	
Lõpptarbimiskulutused						
Individaalsed tarbimiskulutused						
Kollektiivsed tarbimiskulutused						
Kodumajapidamiste netovara muutuste kohandamine pensionifondide reservis	16,9	16,9				0,0
<i>Netosääst / jooksev väliskonto</i>						
Kapitalikonto						
Netosääst / jooksev väliskonto	146,3	79,2	41,4	52,3	-26,7	19,9
Kapitali kogumahutus						
Kapitali kogumahutus põhivarasse						
Muutused varudes ja varade soetamises ilma realiseerimiskuludeta						
Põhivara kulum	339,0	91,6	192,6	11,2	43,6	
Mittetoetud mittefinantsvarade soetamine ilma realiseerimiskuludeta						
Kapitaliülekaned	36,0	9,0	18,0	0,6	8,4	2,4
Kapitalimaksud	6,2				6,2	0,0
Muud kapitaliülekaned	29,8	9,0	18,0	0,6	2,1	2,4
<i>Netolaenuandmine (+)/-võtmine (-) kapitalikonto arvel</i>						
Statistiline lahknevus						

Allikad: EKP ja Eurostat.

² Sisemajanduse koguprodukt on kõigi sisemajandussektorite kogulisandväärtus, millele on liidetud toodete pealt tasutavad netomaksud (maksud ilma subsiidiumideta).

3.1 Integreeritud majandus- ja finantskontod institutsionaalsete sektorite kaupa (järg)

(mld EUR)

Varad	Euroola	Kodu- majapida- mised	Kaupu ja mittefinants- teenuseid pakkuvad ettevõtted	Rahaloome- asutused	Muud finants- vahendajad	Kindlustus- selsid ja pensioni- fondid	Valitsus- sektor	Välismaailm
2008 III kv								
Algbilanss, finantsvarad								
Finantsvarad kokku		17 189,2	14 624,5	23 246,6	10 120,3	6 161,5	2 936,1	15 097,4
Rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud				212,2				
Sularaha ja hoiused		5 875,2	1 768,1	2 387,5	1 666,7	830,4	606,0	4 184,1
Lühiajalised võlaväärtpaberid		62,2	119,8	144,4	383,1	278,2	29,8	755,4
Pikaajalised võlaväärtpaberid		1 381,2	195,2	3 870,1	1 778,2	2 003,9	223,9	2 709,1
Laenud		40,3	2 345,5	12 672,2	1 812,7	353,1	368,3	1 730,6
<i>neist pikaajalised</i>		23,5	1 235,8	9 489,1	1 430,8	291,3	330,3	.
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		4 396,9	7 140,5	1 854,8	4 256,6	2 202,3	1 127,8	4 926,0
Noteeritud aktsiad		838,9	1 598,1	603,7	2 060,5	613,2	364,8	.
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		2 083,6	5 189,0	1 005,6	1 563,6	466,2	618,5	.
Avatud investeerimisfondide osakud		1 474,4	353,4	245,5	632,5	1 122,8	144,5	.
Kindlustustehniline reserv		5 198,3	142,6	2,0	0,0	150,9	3,4	219,3
Muud debitoorseid võlgnevused ja tuletisinstrumendid		235,1	2 912,7	2 103,4	222,9	342,7	576,9	572,9
<i>Netofinantsvara</i>								
Finantskonto, tehingud finantsvaradega								
Tehingud finantsvaradega kokku		56,7	115,8	251,4	-39,9	69,4	-16,3	178,7
Rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud				-0,2				0,2
Sularaha ja hoiused		38,8	33,7	80,6	24,8	1,8	-38,6	91,1
Lühiajalised võlaväärtpaberid		5,3	-3,1	-5,9	-35,6	6,3	-2,1	39,6
Pikaajalised võlaväärtpaberid		-7,4	-2,6	-32,1	-26,8	41,3	10,0	96,7
Laenud		0,5	6,0	158,6	9,4	1,9	1,2	6,2
<i>neist pikaajalised</i>		0,3	-5,3	159,3	-7,2	-0,6	1,9	.
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		-32,9	86,5	-1,7	-26,9	15,8	13,0	-63,5
Noteeritud aktsiad		-13,5	51,8	-4,0	-24,7	2,4	0,8	.
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		21,8	33,1	5,1	35,3	9,3	10,2	.
Avatud investeerimisfondide osakud		-41,2	1,7	-2,8	-37,4	4,0	2,0	.
Kindlustustehniline reserv		51,7	0,5	0,0	0,0	2,6	0,0	3,1
Muud debitoorseid võlgnevused ja tuletisinstrumendid		0,7	-5,2	51,9	15,1	-0,3	0,2	5,3
<i>Tehingutest tulenevad muutused netofinantsvaras</i>								
Muud muutused finantskontos, finantsvarades								
Muud muutused finantsvarades kokku		-431,6	-274,8	170,6	-266,5	-83,8	-46,5	186,6
Rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud				9,4				
Sularaha ja hoiused		0,9	14,5	101,3	11,9	3,1	1,4	216,0
Lühiajalised võlaväärtpaberid		-1,2	1,5	0,0	-0,6	-0,6	0,0	28,7
Pikaajalised võlaväärtpaberid		-42,9	0,8	116,5	-1,0	13,6	0,9	96,3
Laenud		0,1	34,3	55,0	-9,4	0,4	0,1	35,0
<i>neist pikaajalised</i>		0,0	18,6	19,5	0,9	0,2	0,1	.
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		-319,9	-353,1	-41,4	-268,9	-101,7	-49,5	-192,4
Noteeritud aktsiad		-100,9	-149,9	-28,9	-192,2	-55,9	-45,5	.
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		-180,2	-193,2	-7,0	-63,6	-18,4	1,8	.
Avatud investeerimisfondide osakud		-38,8	-10,0	-5,5	-13,1	-27,4	-5,8	.
Kindlustustehniline reserv		-66,6	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,9
Muud debitoorseid võlgnevused ja tuletisinstrumendid		-2,0	27,7	-70,3	1,4	1,6	0,5	4,0
<i>Muud muutused netofinantsvaras</i>								
Lõppbilanss, finantsvarad								
Finantsvarad kokku		16 814,3	14 465,6	23 668,6	9 813,8	6 147,1	2 873,3	15 462,5
Rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud				221,5				
Sularaha ja hoiused		5 915,0	1 816,2	2 569,4	1 703,4	835,3	568,8	4 491,2
Lühiajalised võlaväärtpaberid		66,2	118,3	138,5	347,0	283,9	27,7	823,6
Pikaajalised võlaväärtpaberid		1 330,9	193,5	3 954,5	1 750,4	2 058,8	234,9	2 902,1
Laenud		40,9	2 385,8	12 885,8	1 812,7	355,4	369,5	1 771,9
<i>neist pikaajalised</i>		23,9	1 249,1	9 667,8	1 424,5	290,9	332,3	.
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		4 044,1	6 874,0	1 811,8	3 960,8	2 116,3	1 091,3	4 670,2
Noteeritud aktsiad		724,5	1 500,0	570,9	1 843,6	559,6	320,1	.
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		1 925,2	5 028,9	1 003,7	1 535,3	457,1	630,5	.
Avatud investeerimisfondide osakud		1 394,4	345,1	237,1	582,0	1 099,5	140,7	.
Kindlustustehniline reserv		5 183,4	142,6	2,0	0,0	153,5	3,4	221,5
Muud debitoorseid võlgnevused ja tuletisinstrumendid		233,8	2 935,2	2 085,0	239,5	344,0	577,6	582,1
<i>Netofinantsvara</i>								

Allikas: EKP.

3.1 Integreeritud majandus- ja finantskontod institutsionaalsete sektorite kaupa (järg)

(mld EUR)

Kohustused	Euroala	Kodumajapidamised	Kaup ja mittefinants-teenuseid pakkuvad ettevõtted	Rahaloomeasutused	Muud finantsvahendajad	Kindlustuseltsid ja pensionifondid	Valitsussektor	Välismaailm
2008 III kv								
Algbilanss, kohustused								
Kohustused kokku		6 195,2	23 242,4	22 997,3	9 853,0	6 373,6	6 860,4	13 641,4
Rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud								
Sularaha ja hoised			24,8	14 316,0	31,9	2,4	239,1	2 703,7
Lühiajalised võlaväärtpaberid			294,2	411,4	111,0	0,3	679,0	277,0
Pikaajalised võlaväärtpaberid			429,5	2 801,2	1 896,2	26,4	4 367,3	2 641,0
Laenud		5 512,6	7 779,5		1 683,7	201,5	1 213,2	2 932,3
<i>neist pikaajalised</i>		5 180,4	5 222,5		809,4	69,3	1 038,1	.
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid			11 798,5	2 910,1	6 018,1	582,5	5,4	4 590,3
Noteeritud aktsiad			3 946,7	661,7	226,2	216,1	0,0	.
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid			7 851,9	1 083,5	1 085,9	365,7	5,4	.
Avatud investeerimisfondide osakud				1 164,8	4 706,0			.
Kindlustustehniline reserv		33,1	329,1	58,1	0,6	5 295,0	0,5	.
Muud kreditoorsed võlgnevused ja tuletisinstrumendid			649,5	2 500,5	111,4	265,5	355,9	497,0
<i>Netofinantsvara¹</i>	-1 243,8	10 994,0	-8 618,0	249,3	267,3	-212,1	-3 924,3	
Finantskonto, kohustustega seotud tehingud								
Kohustustega seotud tehingud kokku		51,0	135,4	210,7	-23,2	43,6	37,8	160,5
Rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud								
Sularaha ja hoised			0,4	148,1	2,0	-0,2	-5,3	87,1
Lühiajalised võlaväärtpaberid			-1,3	-32,4	12,0	0,2	30,9	-4,8
Pikaajalised võlaväärtpaberid			4,0	11,4	52,0	0,1	16,3	-4,5
Laenud		45,8	102,5		4,5	-3,0	-7,3	41,4
<i>neist pikaajalised</i>		48,2	98,7		15,2	0,5	-9,6	.
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid			44,0	18,5	-83,3	2,2	0,0	9,0
Noteeritud aktsiad			-0,2	14,0	0,7	0,1	0,0	.
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid			44,2	12,6	20,2	2,1	0,0	.
Avatud investeerimisfondide osakud				-8,2	-104,2			.
Kindlustustehniline reserv		0,0	0,2	0,9	0,0	56,8	0,0	.
Muud kreditoorsed võlgnevused ja tuletisinstrumendid			5,2	-14,4	64,3	-10,4	3,2	32,2
<i>Tehingutest tulenevad muutused netofinantsvaras¹</i>	-18,2	5,7	-19,5	40,6	-16,8	25,7	-54,1	18,2
Muud muutused kontos, kohustustes								
Muud muutused kohustustes kokku		7,8	-763,6	66,5	-298,9	-67,7	151,8	148,5
Rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud								
Sularaha ja hoised			0,0	244,8	0,6	0,0	0,0	103,6
Lühiajalised võlaväärtpaberid			0,2	7,9	-0,6	0,0	1,4	18,9
Pikaajalised võlaväärtpaberid			1,8	43,5	-0,1	-0,5	101,8	37,6
Laenud		-0,6	18,9		24,7	0,9	17,1	54,5
<i>neist pikaajalised</i>		0,1	14,3		12,9	0,1	17,1	.
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid			-801,8	-110,3	-315,0	-17,1	-0,3	-82,3
Noteeritud aktsiad			-530,1	-66,5	-50,9	-3,2	0,0	.
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid			-271,7	-46,1	-64,6	-13,9	-0,3	.
Avatud investeerimisfondide osakud				2,4	-199,5			.
Kindlustustehniline reserv		0,0	0,0	0,0	0,0	-68,1	0,0	.
Muud kreditoorsed võlgnevused ja tuletisinstrumendid			8,4	17,3	-119,5	-8,5	31,8	16,2
<i>Muud muutused netofinantsvaras¹</i>	-28,6	-439,4	488,8	104,1	32,4	-16,1	-198,3	38,0
Lõppbilanss, kohustused								
Kohustused kokku		6 254,0	22 614,3	23 274,5	9 531,0	6 349,5	7 050,0	13 950,3
Rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud								
Sularaha ja hoised			25,3	14 708,9	34,5	2,2	233,8	2 894,5
Lühiajalised võlaväärtpaberid			293,1	386,8	122,5	0,5	711,3	291,1
Pikaajalised võlaväärtpaberid			435,3	2 856,2	1 948,1	26,0	4 485,4	2 674,1
Laenud		5 557,8	7 900,8		1 713,0	199,3	1 222,9	3 028,1
<i>neist pikaajalised</i>		5 228,7	5 335,4		837,5	69,9	1 045,5	.
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid			11 040,7	2 818,3	5 619,8	567,6	5,1	4 517,0
Noteeritud aktsiad			3 416,3	609,2	176,0	213,0	0,0	.
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid			7 624,3	1 050,0	1 041,4	353,9	5,1	.
Avatud investeerimisfondide osakud				1 159,0	4 402,4			.
Kindlustustehniline reserv		33,1	329,3	59,0	0,6	5 283,8	0,5	.
Muud kreditoorsed võlgnevused ja tuletisinstrumendid			663,1	2 589,8	92,5	270,2	390,8	545,5
<i>Netofinantsvara¹</i>	-1 290,7	10 560,2	-8 148,7	394,0	282,9	-202,4	-4 176,7	

Allikas: EKP.

3.2 Euroala mittefinantskontod

(mld EUR; nelja kvartali kumuleeritud summad)

Kasutamine	2004	2005	2006	2006 IV kv – 2007 III kv	2007 I kv – 2007 IV kv	2007 II kv – 2008 I kv	2007 III kv – 2008 II kv	2007 IV kv – 2008 III kv
Tulukonto loomine								
Kogulisandväärtus (baashinnad)								
Tootemaksud ilma tootmissubsiidiumideta								
Sisemajanduse koguprodukt (turuhinnad)								
Töötajatele makstav hüvitis	3 777,3	3 891,5	4 050,2	4 178,6	4 231,3	4 280,6	4 332,1	4 377,9
Muud maksud ilma tootmissubsiidiumideta	122,9	130,0	129,2	135,2	136,8	137,2	137,4	138,1
Põhivara kulum	1 124,0	1 177,8	1 234,9	1 284,5	1 299,4	1 310,7	1 322,7	1 335,3
<i>Tegevuse netoülejääk ja segatulu¹</i>	1 990,3	2 061,3	2 173,9	2 274,3	2 301,1	2 321,4	2 349,8	2 357,2
Esmaste tulude konto jaotamine								
Tegevuse netoülejääk ja segatulu								
Töötajatele makstav hüvitis								
Tootemaksud ilma tootmissubsiidiumideta								
Omanditulu	2 367,3	2 610,3	3 018,4	3 396,6	3 519,0	3 609,9	3 708,9	3 792,5
Intressimaksud	1 250,2	1 343,5	1 635,0	1 902,7	1 999,8	2 078,7	2 150,8	2 221,8
Muu omanditulu	1 117,1	1 266,8	1 383,4	1 493,9	1 519,2	1 531,2	1 558,1	1 570,7
<i>Riiklik netotulu¹</i>	6 692,8	6 938,0	7 288,1	7 562,5	7 649,8	7 712,0	7 773,3	7 818,0
Tulukonto teise jaotamine								
Riiklik netotulu								
Sissetuleku, vara jms pealt tasutavad maksud	883,8	933,3	1 024,6	1 085,3	1 109,0	1 124,8	1 135,1	1 135,8
Sotsiaalkindlustusmaksed	1 430,0	1 472,4	1 534,7	1 576,8	1 593,6	1 610,5	1 627,2	1 644,4
Sotsiaaltoetused, v.a mitterahalised sotsiaaltoetused	1 455,4	1 499,2	1 549,5	1 579,1	1 594,9	1 606,5	1 619,7	1 636,8
Muud jooksevülekanded	684,7	707,1	714,9	732,6	742,2	751,9	758,8	761,4
Kahjukindlustuspreemiad netoväärtuses	178,0	178,3	177,4	181,4	182,7	183,0	184,3	184,7
Kahjukindlustusnõuded	178,7	179,3	177,5	181,2	182,1	182,4	183,9	184,5
Muud	328,0	349,5	360,0	370,0	377,4	386,5	390,5	392,2
<i>Kasutatav netotulu¹</i>	6 617,0	6 851,2	7 196,9	7 471,6	7 557,0	7 614,1	7 674,3	7 721,7
Tulukonto kasutamine								
Kasutatav netotulu								
Lõpptarbimiskulutused	6 084,4	6 327,2	6 591,2	6 767,6	6 839,6	6 907,4	6 981,7	7 053,2
Individaalsed tarbimiskulutused	5 438,2	5 666,1	5 912,5	6 070,9	6 135,8	6 197,4	6 262,3	6 324,5
Kollektiivsed tarbimiskulutused	646,2	661,1	678,7	696,7	703,8	710,0	719,5	728,7
Kodumajapidamiste netovara muutuste kohandamine								
pensionifondide reservis	58,0	60,4	59,0	58,0	59,4	60,5	63,4	65,6
<i>Netosääst¹</i>	532,8	524,3	606,0	704,2	717,6	706,9	692,8	668,7
Kapitalikonto								
Netosääst								
Kapitali kogumahutus	1 613,4	1 704,2	1 855,4	1 952,5	1 988,0	2 009,7	2 037,3	2 056,5
Kapitali kogumahutus põhivarasse	1 602,0	1 697,9	1 842,5	1 942,1	1 967,8	1 985,7	2 009,4	2 023,0
Muutused varudes ja varade soetamises ilma realiseerimiskuludeta	11,5	6,3	12,9	10,4	20,1	24,0	27,9	33,5
Põhivara kulum								
Mittetoetud mittefinantsvarade soetamine ilma realiseerimiskuludeta	-1,1	-0,1	0,5	-0,1	0,2	0,3	0,6	0,6
Kapitaliülekanded	174,5	180,8	173,8	177,3	166,4	166,6	170,1	163,6
Kapitalimaksud	29,9	24,4	22,5	23,8	23,8	23,4	23,6	23,9
Muud kapitaliülekanded	144,7	156,4	151,2	153,6	142,5	143,2	146,4	139,7
<i>Netolaenuandmine (+)/-võtmine (-) kapitalikonto arvel¹</i>	60,5	11,2	-0,3	51,3	43,1	23,8	-4,7	-36,4

Allikad: EKP ja Eurostat.

¹ Tasakaalustavate kirjete arvutamist on käsitletud tehnilistes märkustes.

3.2 Euroala mittefinantskontod (järg)

(mld EUR; nelja kvartali kumuleeritud summad)

Ressursid	2004	2005	2006	2006 IV kv – 2007 III kv	2007 I kv – 2007 IV kv	2007 II kv – 2008 I kv	2007 III kv – 2008 II kv	2007 IV kv – 2008 III kv
Tulukonto loomine								
Kogulisandväärtus (baashinnad)	7 014,4	7 260,6	7 588,3	7 872,5	7 968,5	8 049,9	8 141,9	8 208,5
Tootemaksud ilma tootmissubsiidiumideta	797,5	841,3	910,2	946,6	953,9	955,4	952,7	951,5
Sisemajanduse koguprodukt (turuhinnad) ²	7 811,9	8 101,9	8 498,5	8 819,2	8 922,4	9 005,4	9 094,6	9 159,9
Töötajatele makstav hüvitis								
Muud maksud ilma tootmissubsiidiumideta								
Põhivara kulum								
<i>Tegevuse netoülejäak ja segatulu</i>								
Esmaste tulude konto jaotamine								
Tegevuse netoülejäak ja segatulu	1 990,3	2 061,3	2 173,9	2 274,3	2 301,1	2 321,4	2 349,8	2 357,2
Töötajatele makstav hüvitis	3 784,8	3 897,9	4 057,0	4 185,5	4 238,2	4 287,8	4 339,3	4 385,1
Tootemaksud ilma tootmissubsiidiumideta	935,0	983,8	1 050,4	1 088,9	1 097,3	1 097,7	1 095,2	1 094,9
Omanditulu	2 350,2	2 605,1	3 025,1	3 410,5	3 532,2	3 614,9	3 697,8	3 773,2
Intressimaksud	1 216,8	1 315,9	1 609,1	1 872,1	1 964,5	2 035,2	2 099,2	2 162,1
Muu omanditulu	1 133,4	1 289,3	1 416,1	1 538,5	1 567,7	1 579,8	1 598,6	1 611,1
<i>Riiklik netotulu</i>								
Tulukonto teisene jaotamine								
Riiklik netotulu	6 692,8	6 938,0	7 288,1	7 562,5	7 649,8	7 712,0	7 773,3	7 818,0
Sissetuleku, vara jms pealt tasutavad maksud	886,8	937,1	1 029,6	1 092,9	1 116,6	1 132,1	1 142,8	1 143,2
Sotsiaalkindlustusmaksed	1 429,1	1 471,7	1 533,9	1 575,9	1 592,8	1 609,6	1 626,3	1 643,6
Sotsiaaltoetused, v.a mitterahalised sotsiaaltoetused	1 447,8	1 491,4	1 541,3	1 569,9	1 585,6	1 597,1	1 610,2	1 627,3
Muud jooksevülekanDED	614,2	625,2	627,8	644,1	651,8	656,9	662,6	668,1
Kahjukindlustuspreemiad netoväärtuses	178,7	179,3	177,5	181,2	182,1	182,4	183,9	184,5
Kahjukindlustusnõuded	175,9	177,0	174,7	178,8	179,8	180,2	181,4	181,9
Muud	259,6	268,9	275,5	284,1	289,9	294,3	297,2	301,7
<i>Kasutatav netotulu</i>								
Tulukonto kasutamine								
Kasutatav netotulu	6 617,0	6 851,2	7 196,9	7 471,6	7 557,0	7 614,1	7 674,3	7 721,7
Lõpptarbimiskulutused								
Individaalsed tarbimiskulutused								
Kollektiivsed tarbimiskulutused								
Kodumajapidamiste netovara muutuste kohandamine								
pensionifondide reservis	58,2	60,7	59,3	58,2	59,6	60,7	63,6	65,8
<i>Netosääst</i>								
Kapitalikonto								
Netosääst	532,8	524,3	606,0	704,2	717,6	706,9	692,8	668,7
Kapitali kogumahutus								
Kapitali kogumahutus põhivarasse								
Muutused varudes ja varade soetamises ilma realiseerimiskuludeta								
Põhivara kulum	1 124,0	1 177,8	1 234,9	1 284,5	1 299,4	1 310,7	1 322,7	1 335,3
Mittetoodetud mittefinantsvarade soetamine ilma realiseerimiskuludeta								
KapitaliülekanDED	190,6	194,1	188,4	192,4	180,6	182,8	187,8	180,4
Kapitalimaksud	29,9	24,4	22,5	23,8	23,8	23,4	23,6	23,9
Muud kapitaliülekanDED	160,7	169,7	165,9	168,6	156,8	159,4	164,2	156,4
<i>Netolaenuandmine (+)/-võtmine (-) kapitalikonto arvel</i>								

Allikad: EKP ja Eurostat.

² Sisemajanduse koguprodukt võrdub kõigi sisemajandussektorite kogulisandväärtusega, millele on liidetud toodete pealt tasutavad netomaksud (maksud ilma subsiidiumideta).

3.3 Kodumajapidamised

(mln EUR; nelja kvartali kumuleeritud vood; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga)

	2004	2005	2006	2006 IV kv – 2007 III kv	2007 I kv – 2007 IV kv	2007 II kv – 2008 I kv	2007 III kv – 2008 II kv	2007 IV kv – 2008 III kv
Tulu, sääst ja muutused netovaras								
Töötajatele makstav hüvitis (+)	3 784,8	3 897,9	4 057,0	4 185,5	4 238,2	4 287,8	4 339,3	4 385,1
Tegevuse koguülejääk ja segatulu (+)	1 270,6	1 321,8	1 397,7	1 462,7	1 480,6	1 499,5	1 517,8	1 532,8
Saadaolevad intressid (+)	233,2	229,9	266,4	291,9	301,8	311,1	321,1	330,6
Tasumisele kuuluvad intressid (-)	126,2	130,5	164,4	198,2	208,7	215,6	222,1	228,2
Muu saadaolev omanditulu (+)	667,1	716,1	756,4	787,3	793,9	795,4	799,6	803,8
Muu tasumisele kuuluv omanditulu (-)	9,2	9,5	9,7	9,7	9,9	9,9	10,0	9,7
Sissetuleku ja vara pealt tasutavad maksud (-)	707,4	739,8	792,3	832,9	851,8	866,1	880,3	886,4
Sotsiaalkindlustusmaksed (netosumma) (-)	1 426,3	1 468,4	1 530,6	1 572,6	1 589,4	1 606,3	1 623,0	1 640,2
Sotsiaaltoetused (netosumma) (+)	1 442,9	1 486,2	1 535,9	1 564,3	1 580,0	1 591,5	1 604,6	1 621,7
Saadaolevad jooksevülekanded (netosumma) (+)	64,0	67,0	67,1	68,7	69,4	69,5	72,1	73,1
= Kasutatav kogutulu	5 193,5	5 370,8	5 583,5	5 747,1	5 804,2	5 857,0	5 919,1	5 982,6
Lõpptarbitrimiskulutused (-)	4 489,7	4 669,7	4 867,5	4 996,4	5 048,8	5 101,5	5 152,3	5 203,4
Muutused pensionifondide netovaras (+)	57,8	60,3	58,9	58,1	59,6	60,8	63,6	65,7
= Kogusääst	761,5	761,4	774,9	808,7	815,0	816,3	830,4	845,0
Põhivara kulum (-)	301,5	317,3	334,5	348,4	352,7	357,7	359,2	362,2
Saadaolevad kapitaliülekanded (netosumma) (+)	18,4	23,9	22,1	17,7	15,2	15,6	15,8	15,2
Muud muutused netovaras ¹ (+)	322,6	525,0	542,7	239,9	-36,0	-838,4	-1 240,6	-1 466,8
= Muutused netovaras¹	801,0	993,0	1 005,2	717,8	441,6	-362,2	-753,6	-968,9
Investeeringud, finantseerimine ja muutused netovaras								
Mittefinantsvarade soetamine (+)	519,9	552,0	607,2	638,5	640,9	642,4	643,1	640,7
Põhivara kulum (neto) (-)	301,5	317,3	334,5	348,4	352,7	355,7	359,2	362,2
Finantsinvesteeringute peamised kirjed (+)								
Lühiajalised varad	214,2	206,3	307,6	395,0	417,6	439,4	415,9	424,0
Sularaha ja hoiused	212,7	247,1	284,3	327,7	347,3	381,9	382,7	387,8
Rahaturufondide osakud	-7,1	-20,2	0,9	42,5	40,0	34,1	10,5	14,3
Võlaväärtpaberid ²	8,6	-20,6	22,5	24,9	30,3	23,4	22,7	21,9
Pikaajalised varad	349,7	422,0	349,3	213,8	208,8	153,8	166,2	109,7
Hoiused	32,8	-4,8	0,2	-29,6	-28,6	-33,1	-30,7	-31,8
Võlaväärtpaberid	64,2	3,1	85,6	17,4	35,7	50,6	82,2	73,5
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	0,0	130,8	-22,4	-40,6	-50,6	-104,2	-112,6	-147,7
Noteeritud ja noteerimata aktsiad ning muud omandiväärtpaberid	-9,6	62,6	-2,2	26,9	23,8	-9,4	-3,8	-14,9
Avatud investeerimisfondide osakud	9,6	68,2	-20,1	-67,5	-74,4	-94,8	-108,8	-132,8
Elukindlustuse ja pensionifondide reservid	252,7	292,9	285,8	266,7	252,3	240,5	227,3	215,7
Finantseerimise peamised kirjed (-)								
Laenud	308,0	389,9	392,3	365,7	350,8	310,2	278,2	240,3
neist euroala rahaloomeasutustelt	277,8	358,5	348,3	303,2	283,2	251,2	199,2	183,9
Muud muutused finantsvarades (+)								
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	281,9	450,3	493,3	233,1	-69,4	-746,0	-1 096,5	-1 198,4
Elukindlustuse ja pensionifondide reservid	48,9	105,6	54,5	21,6	2,1	-76,1	-130,9	-182,5
Ülejäänud netovood (+)	-4,1	-35,9	-80,0	-70,0	-55,1	-110,0	-114,0	-159,9
= Muutused netovaras¹	801,0	993,0	1 005,2	717,8	441,6	-362,2	-753,6	-968,9
Bilanss								
Finantsvarad (+)								
Lühiajalised varad	4 271,6	4 487,7	4 749,8	5 013,7	5 201,4	5 354,4	5 472,5	5 531,8
Sularaha ja hoiused	3 925,7	4 175,5	4 455,9	4 652,6	4 843,4	4 934,1	5 050,7	5 100,9
Rahaturufondide osakud	309,9	296,4	257,6	298,4	296,0	347,0	346,5	349,5
Võlaväärtpaberid ²	36,0	15,8	36,4	62,7	62,1	73,3	75,3	81,5
Pikaajalised varad	9 943,8	10 945,7	11 908,3	12 085,0	12 014,0	11 356,8	11 087,6	10 650,7
Hoiused	898,1	947,6	945,2	912,8	879,6	831,3	824,5	814,1
Võlaväärtpaberid	1 219,1	1 198,6	1 312,6	1 301,6	1 347,8	1 368,2	1 368,1	1 315,6
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	3 976,5	4 550,9	5 061,6	5 077,4	4 943,2	4 329,8	4 050,4	3 694,6
Noteeritud ja noteerimata aktsiad ning muud omandiväärtpaberid	2 804,4	3 209,1	3 640,6	3 689,6	3 587,5	3 146,4	2 922,5	2 649,6
Avatud investeerimisfondide osakud	1 172,2	1 341,8	1 420,9	1 387,9	1 355,7	1 183,4	1 128,0	1 044,9
Elukindlustuse ja pensionifondide reservid	3 850,1	4 248,6	4 588,9	4 793,2	4 843,4	4 827,6	4 844,6	4 826,4
Ülejäänud netovood (+)	99,7	55,6	18,1	9,1	-14,1	-47,0	-53,5	-64,5
Kohustused (-)								
Laenud	4 285,3	4 691,9	5 091,2	5 329,3	5 413,2	5 450,4	5 512,6	5 557,8
neist euroala rahaloomeasutustelt	3 812,5	4 210,4	4 559,5	4 769,8	4 827,8	4 863,3	4 890,1	4 940,1
= Netofinantsvara	10 029,9	10 797,1	11 585,1	11 778,4	11 788,2	11 213,9	10 994,0	10 560,2

Allikad: EKP ja Eurostat.

¹ V.a muutused netoväärtes, mis on tingitud muudest mittefinantsvarade muutustest (nt elamukinnisvara ümberhindamine).

² Rahaloomeasutuste väljastatud kuni kaheaastase tähtajaga väärtpaberid ja muude sektorite väljastatud kuni üheaastase tähtajaga väärtpaberid.

3.4 Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted

(mld EUR; nelja kvartali kumuleeritud vood; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga)

	2004	2005	2006	2006 IV kv – 2007 III kv	2007 I kv – 2007 IV kv	2007 II kv – 2008 I kv	2007 III kv – 2008 II kv	2007 IV kv – 2008 III kv
Tulu ja säästud								
Kogulisandväärtus (baashinnad) (+)	4 015,8	4 155,7	4 354,7	4 531,1	4 587,4	4 632,6	4 684,8	4 720,1
Töötajatele makstav hüvitis (-)	2 397,7	2 469,6	2 580,2	2 670,7	2 705,1	2 739,8	2 771,9	2 802,1
Muud maksud ilma tootmissubsiidiumideta (-)	65,6	72,8	75,1	80,0	81,2	81,3	80,9	81,0
= Tegevuse kogutulejääk (+)	1 552,5	1 613,3	1 699,4	1 780,4	1 801,1	1 811,5	1 831,9	1 837,0
Põhivara kulum (-)	636,9	667,3	698,0	726,7	735,5	742,0	748,8	756,5
= Tegevuse netotulejääk (+)	915,6	946,0	1 001,5	1 053,6	1 065,6	1 069,4	1 083,1	1 080,5
Saadaolev omanditulu (+)	376,9	442,3	505,8	563,7	579,0	586,7	590,5	594,9
Saadaolevad intressid	125,1	136,1	158,3	177,6	184,7	189,6	193,9	195,8
Muu saadaolev omanditulu	251,9	306,1	347,5	386,1	394,3	397,1	396,7	399,1
Tasumisele kuuluv intress ja rendihind (-)	226,3	236,3	278,5	317,4	331,4	345,2	357,2	368,7
= Ettevõtlustulu (neto) (+)	1 066,3	1 152,0	1 228,8	1 299,9	1 313,2	1 310,9	1 316,4	1 306,7
Jaotatud tulu (-)	773,3	878,0	944,8	990,6	1 002,4	1 011,4	1 024,3	1 031,8
Sissetuleku ja vara eest tasumisele kuuluvad maksud (-)	135,4	148,6	187,5	204,5	208,9	209,7	206,9	201,3
Saadaolevad sotsiaalkindlustusmaksed (+)	73,5	72,7	77,1	69,0	66,8	66,0	66,6	67,0
Tasumisele kuuluvad sotsiaaltoetused (-)	60,4	60,6	62,5	64,0	64,4	64,5	64,3	64,0
Muud tasumisele kuuluvad ülekanded (netosumma) (-)	59,8	61,4	64,2	56,0	54,9	54,5	55,9	55,6
= Netosääst	110,9	76,1	46,9	53,9	49,3	36,8	31,6	20,9
Investeeringime, finantseerimine ja säästmine								
Mittefinantsvarade netosootamine (+)	218,1	244,2	293,8	321,7	343,0	353,2	366,6	376,3
Kapitali kogumahutus põhivarasse (+)	847,9	903,5	975,5	1 035,8	1 055,9	1 069,5	1 086,7	1 099,1
Põhivara kulum (-)	636,9	667,3	698,0	726,7	735,5	742,0	748,8	756,5
Muude mittefinantsvarade netosootamine (+)	7,1	7,9	16,3	12,6	22,5	25,7	28,8	33,7
Finantsinvesteeringute peamised kirjed (+)								
Lühiajalised varad	103,8	128,2	148,9	171,8	167,6	160,7	120,6	100,2
Sularaha ja hoiused	89,2	113,7	144,0	158,4	149,1	122,4	110,3	87,6
Rahaturufondide osakud	16,1	8,3	2,6	-7,7	-18,1	-10,0	-9,3	7,1
Võlaväärtpaberid ¹	-1,5	6,2	2,3	21,1	36,6	48,3	19,7	5,5
Pikaajalised varad	193,8	379,7	412,0	476,8	462,5	513,8	485,2	495,2
Hoiused	-4,5	29,2	28,6	28,6	23,4	-3,0	-21,7	10,9
Võlaväärtpaberid	-50,6	-33,4	-20,3	-51,7	-70,0	-84,5	-111,2	-72,5
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	189,0	242,2	229,6	289,6	322,8	390,3	402,6	385,1
Muud, enamasti kontsernisiseseid laenuid	59,9	141,7	174,0	210,4	186,3	211,0	215,5	171,7
Ülejäänud netovarad (+)	67,7	84,9	196,6	204,3	179,4	110,9	35,6	-22,6
Finantseerimise peamised kirjed (-)								
Võlg	204,8	439,3	703,3	770,1	783,5	782,0	696,3	665,0
neist laenuid euroala rahaloomeasutustelt	164,8	264,5	449,8	522,4	559,5	593,7	562,8	517,2
neist võlaväärtpaberid	9,7	14,3	38,5	29,9	35,3	37,0	11,8	31,3
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	202,0	260,8	229,9	273,8	253,6	251,4	210,3	189,4
Noteeritud aktsiad	11,7	101,5	38,7	82,0	41,8	21,4	-13,1	-28,9
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	190,3	159,3	191,1	191,8	211,8	230,0	223,4	218,2
Saadaolevad kapitaliülekanded (netosumma) (-)	65,7	60,7	71,2	74,6	66,8	69,2	73,3	76,6
= Netosääst	110,9	76,1	46,9	53,9	49,3	36,8	31,6	20,9
Bilans								
Finantsvarad								
Lühiajalised varad	1 379,7	1 510,1	1 652,2	1 753,9	1 821,3	1 838,4	1 845,6	1 862,4
Sularaha ja hoiused	1 102,9	1 221,8	1 357,5	1 430,4	1 501,2	1 486,0	1 514,0	1 529,7
Rahaturufondide osakud	164,1	176,5	184,9	186,6	162,0	183,0	183,2	183,6
Võlaväärtpaberid ¹	112,7	111,8	109,9	136,9	158,1	169,4	148,5	149,1
Pikaajalised varad	7 577,4	8 591,9	9 838,6	10 461,0	10 549,9	9 919,4	9 723,5	9 525,4
Hoiused	159,6	198,9	227,2	275,0	269,7	259,8	254,1	286,6
Võlaväärtpaberid	323,7	279,3	273,1	206,0	201,8	186,8	166,6	162,7
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	5 398,0	6 270,7	7 316,1	7 795,1	7 848,3	7 182,5	6 957,4	6 690,4
Muud, enamasti kontsernisiseseid laenuid	1 696,2	1 843,0	2 022,1	2 185,0	2 230,1	2 290,2	2 345,2	2 385,8
Ülejäänud netovarad	296,1	363,1	469,4	557,0	582,0	552,1	493,3	513,2
Kohustused								
Võlg	6 524,1	7 013,8	7 713,8	8 286,7	8 483,0	8 650,7	8 832,3	8 958,5
neist laenuid euroala rahaloomeasutustelt	3 160,8	3 433,0	3 872,5	4 247,9	4 407,4	4 548,1	4 670,7	4 763,0
neist võlaväärtpaberid	649,6	672,7	689,6	710,4	715,0	720,8	723,7	728,4
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	9 583,9	10 929,7	12 718,8	13 614,6	13 631,8	12 251,9	11 798,5	11 040,7
Noteeritud aktsiad	2 992,4	3 689,1	4 457,7	4 939,0	4 960,3	4 184,4	3 946,7	3 416,3
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	6 591,6	7 240,5	8 261,1	8 675,6	8 671,5	8 067,5	7 851,9	7 624,3

Allikad: EKP ja Eurostat.

¹ Rahaloomeasutuste väljastatud kuni kaheaastase tähtajaga väärtpaberid ja muude sektorite väljastatud kuni üheaastase tähtajaga väärtpaberid.

3.5 Kindlustusseltsid ja pensionifondid

(mld EUR; nelja kvartali kumuleeritud vood; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga)

	2004	2005	2006	2006 IV kv – 2007 III kv	2007 I kv – 2007 IV kv	2007 II kv – 2008 I kv	2007 III kv – 2008 II kv	2007 IV kv – 2008 III kv
Finantskonto, finantstehingud								
Finantsinvesteeringute peamised kirjed (+)								
Lühiajalised varad	39,4	25,6	53,7	51,5	47,9	64,4	78,4	93,7
Sularaha ja hoiused	13,2	7,2	12,4	8,8	7,8	32,6	34,3	32,5
Rahaturufondide osakud	2,7	-0,5	3,5	1,6	3,1	15,8	14,2	20,5
Võlaväärtpaberid ¹	23,5	18,9	37,8	41,0	37,0	16,0	29,9	40,6
Pikaajalised varad	223,6	293,5	321,1	263,6	236,1	228,9	187,4	176,2
Hoiused	36,8	16,9	76,9	67,2	53,3	30,0	17,1	0,6
Võlaväärtpaberid	133,3	131,9	129,5	150,7	128,2	108,9	93,9	97,1
Laenud	7,3	-4,1	1,6	-21,7	-17,6	16,4	16,6	20,5
Noteeritud aktsiad	12,7	30,7	0,0	2,6	-0,6	4,0	1,5	-2,2
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	2,6	30,9	29,2	23,8	23,6	42,4	39,1	44,8
Avatud investeerimisfondide osakud	30,9	87,2	83,9	41,0	49,1	27,2	19,1	15,4
Ülejäänud netovarad (+)	12,7	18,3	22,8	30,5	5,4	4,1	6,5	13,2
Finantseerimise peamised kirjed (-)								
Võlaväärtpaberid	-1,7	-0,4	5,2	3,0	1,1	1,1	2,0	2,2
Laenud	4,7	17,4	40,2	22,2	7,2	32,3	11,9	4,0
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	12,3	13,8	10,7	9,2	1,5	1,7	4,1	3,3
Kindlustustehniline reserv	262,6	334,3	332,4	324,9	305,5	287,5	273,3	258,6
Kodumajapidamiste elukindlustusreservi ja pensionifondi reservide netoväärtus	231,0	292,1	282,7	277,2	267,3	255,8	241,3	226,1
Kindlustuspreemiate ettemaksed ja rahuldamata nõuete reserv	31,7	42,2	49,7	47,6	38,2	31,6	32,0	32,5
= Tehingutest tulenevad muutused netofinantsvaras	-2,2	-27,8	9,1	-13,7	-25,9	-25,1	-19,1	15,0
Muud kontomuutused								
Muud muutused finantsvarades (+)								
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	110,7	190,7	178,8	123,2	-4,5	-217,2	-325,8	-390,8
Muud netovarad	142,4	68,5	-35,2	-98,8	-54,4	-6,7	-6,8	-11,9
Muud muutused kohustustes (-)								
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	21,3	118,4	47,3	14,9	-21,0	-92,1	-152,9	-133,3
Kindlustustehniline reserv	83,7	137,9	52,7	24,7	15,2	-61,5	-117,0	-171,6
Kodumajapidamiste elukindlustusreservi ja pensionifondi reservide netoväärtus	63,9	147,0	56,0	25,0	1,3	-74,1	-128,5	-180,8
Kindlustuspreemiate ettemaksed ja rahuldamata nõuete reserv	19,8	-9,1	-3,3	-0,3	13,9	12,6	11,5	9,3
= Muud muutused netofinantsvaras	148,1	2,9	43,6	-15,2	-53,2	-70,3	-62,7	-97,8
Bilanss								
Finantsvarad (+)								
Lühiajalised varad	403,1	433,4	488,0	522,2	530,7	570,4	590,1	612,7
Sularaha ja hoiused	133,6	142,7	154,6	154,0	163,2	190,9	180,0	189,1
Rahaturufondide osakud	74,4	75,6	81,5	82,9	82,4	95,4	94,8	98,0
Võlaväärtpaberid ¹	195,1	215,1	251,9	285,3	285,0	284,1	315,4	325,6
Pikaajalised varad	4 092,9	4 614,6	5 050,3	5 252,7	5 233,0	5 121,2	5 077,8	5 037,0
Hoiused	500,8	520,9	597,9	647,1	647,8	646,5	650,4	646,1
Võlaväärtpaberid	1 617,9	1 776,8	1 848,7	1 927,3	1 934,6	1 970,0	1 966,8	2 017,1
Laenud	348,3	353,1	350,4	332,7	327,6	354,2	353,1	355,4
Noteeritud aktsiad	587,2	653,3	732,4	768,7	737,0	637,7	613,2	559,6
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	349,6	403,2	474,3	484,0	497,1	479,2	466,2	457,1
Avatud investeerimisfondide osakud	689,2	907,2	1 046,6	1 092,9	1 088,8	1 033,8	1 028,1	1 001,5
Ülejäänud netovarad (+)	131,9	176,7	223,2	221,0	224,5	239,8	225,6	225,1
Kohustused (-)								
Võlaväärtpaberid	22,3	21,3	26,7	26,1	27,2	26,2	26,7	26,4
Laenud	118,0	136,3	171,8	195,0	175,9	210,1	201,5	199,3
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	497,6	629,8	687,8	697,6	668,3	613,7	582,5	567,6
Kindlustustehniline reserv	4 086,9	4 559,2	4 944,3	5 196,7	5 265,0	5 267,5	5 295,0	5 283,8
Kodumajapidamiste elukindlustusreservi ja pensionifondi reservide netoväärtus	3 454,5	3 893,5	4 232,3	4 451,9	4 500,9	4 492,3	4 512,6	4 497,2
Kindlustuspreemiate ettemaksed ja rahuldamata nõuete reserv	632,5	665,6	712,0	744,8	764,0	775,1	782,4	786,6
= Netofinantsvara	-96,9	-121,8	-69,1	-119,6	-148,2	-186,1	-212,1	-202,4

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste väljastatud kuni kaheaastase tähtajaga väärtpaberid ja muude sektorite väljastatud kuni üheaastase tähtajaga väärtpaberid.

FINANTSTURUD

4.1 Väärtpaberite (v.a aktsiate) emiteerimine esialgse tähtaja, emitendi residentsuse ja väeringu kaupa

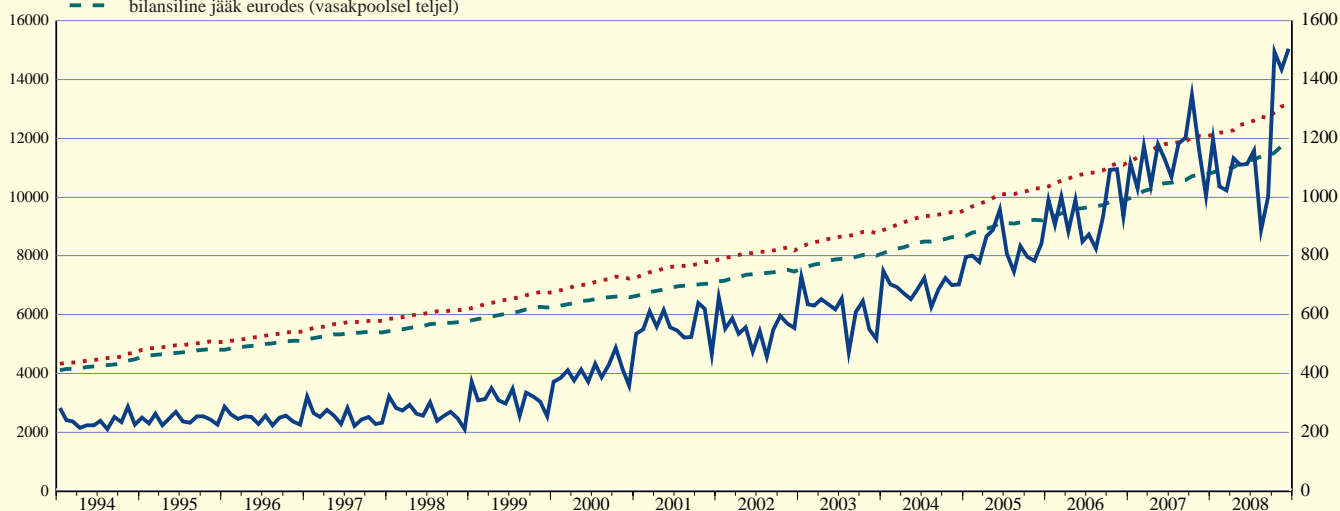
(mld EUR ja perioodi kasvumäärad; sesoonselt kohandatud; kuu jooksul sooritatud tehingud ja bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga; nimiväärtused)

	Kokku eurodes ¹			Euroala residentide poolt								
	Bilansiline jääk	Kogu-emissioon	Neto-emissioon	Eurodes			Kõikides väeringutes					
				Bilansiline jääk	Kogu-emissioon	Neto-emissioon	Bilansiline jääk	Kogu-emissioon	Neto-emissioon	Aastased kasvumäärad	Sesoonselt kohandatud ²	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Neto-emissioon	Kuu kuu kasvumäärad	
Kokku												
2007 dets	12 893,2	1 042,0	27,8	10 779,9	960,4	-1,0	12 065,8	1 003,6	-18,4	9,0	94,1	8,1
2008 jaan	12 925,9	1 200,1	36,7	10 833,2	1 130,5	57,4	12 132,9	1 196,2	67,0	8,5	28,3	7,5
veebr	13 007,0	1 025,9	82,2	10 904,2	967,2	72,2	12 189,0	1 035,4	75,4	8,0	44,8	6,9
märts	13 113,1	1 072,2	105,1	10 951,4	967,7	46,0	12 209,8	1 023,2	43,7	7,0	20,1	6,1
apr	13 162,6	1 159,2	49,6	11 016,3	1 067,6	64,9	12 287,8	1 132,3	76,9	7,0	57,8	5,0
mai	13 341,0	1 125,1	178,4	11 155,2	1 035,2	138,9	12 450,5	1 109,2	153,7	6,7	98,7	5,8
juuni	13 475,7	1 154,4	135,1	11 228,8	1 039,1	74,1	12 520,2	1 111,5	80,2	6,8	86,9	5,6
juuli	13 488,5	1 136,6	11,4	11 286,6	1 070,9	55,9	12 596,1	1 158,1	75,5	7,1	97,6	6,8
aug	13 615,1	878,6	123,6	11 395,3	813,9	105,8	12 727,2	887,9	112,3	7,8	163,3	8,8
sept	13 619,6	1 021,2	3,0	11 364,4	929,6	-32,2	12 689,0	1 001,1	-41,3	7,1	-12,4	8,2
okt	13 714,9	1 451,0	95,5	11 512,6	1 414,1	148,1	12 884,8	1 492,7	144,5	7,0	102,5	8,9
nov	13 932,0	1 420,4	217,4	11 738,8	1 368,1	226,8	13 077,1	1 435,6	212,4	8,1	198,3	10,5
dets	14 108,2	1 515,9	179,8	11 882,0	1 428,0	147,1	13 140,2	1 505,3	132,5	9,4	264,2	13,5
Pikaajalised												
2007 dets	11 638,4	199,2	56,1	9 675,5	165,2	47,4	10 779,9	176,5	36,2	7,4	71,9	5,7
2008 jaan	11 636,3	194,9	1,2	9 667,3	166,6	-4,8	10 775,9	190,5	0,4	6,7	15,0	5,1
veebr	11 682,0	182,6	46,6	9 715,1	163,1	48,7	10 813,3	187,5	51,0	6,1	28,6	4,7
märts	11 717,9	180,0	35,1	9 740,6	145,1	24,5	10 815,1	160,3	21,4	5,3	11,8	4,5
apr	11 804,5	258,4	86,7	9 803,5	207,2	62,9	10 888,1	225,0	68,2	5,5	64,0	4,4
mai	11 957,7	290,4	153,4	9 916,9	234,6	113,6	11 012,1	257,2	122,7	5,1	69,0	4,9
juuni	12 071,7	283,4	114,3	10 004,2	229,9	87,6	11 098,6	253,0	94,9	5,2	67,8	4,8
juuli	12 098,3	206,7	25,0	10 036,1	176,6	29,9	11 137,8	194,8	35,7	5,4	60,5	5,7
aug	12 188,1	158,3	87,8	10 114,7	132,0	76,6	11 237,5	147,7	78,4	6,1	134,3	7,7
sept	12 178,5	183,4	-8,8	10 094,0	145,4	-19,8	11 222,5	158,7	-29,9	5,7	-15,9	7,1
okt	12 200,3	196,1	22,7	10 127,4	179,9	34,2	11 312,5	193,6	29,9	5,3	22,0	6,3
nov	12 374,8	274,4	173,4	10 302,2	252,9	174,0	11 467,4	261,6	164,7	6,3	144,8	7,7
dets	12 543,5	343,3	170,2	10 464,0	309,3	163,5	11 551,9	320,6	141,8	7,2	170,3	9,5

J16 Bilansiline jääk kokku ja euroala residentide poolt emiteeritud väärtpaberid, v.a aktsiad (kogusumma)

(mld EUR)

- emiteeritud kokku (kogusumma) (parempoolsel teljel)
- bilansiline jääk kokku (vasakpoolsel teljel)
- - - bilansiline jääk eurodes (vasakpoolsel teljel)

Allikad: EKP ja Rahvusvaheliste Arvelduste Pank (BIS) (euroalaväliste residentide emissioonide osa).

¹ Euroala residentide ja euroalaväliste residentide poolt emiteeritud, eurodes nomineeritud väärtpaberid (v.a aktsiad) kokku.

² Kasvumäärade arvutamist on käsitletud tehnilistes märkustes. Kuue kuu kasvumäärad on antud aastapõhiste.

4.2 Euroala residentide poolt emiteeritud väärtpaberid (v.a aktsiad) emitendi sektori ja instrumendi kategooria kaupa (mld EUR; kuu jooksul sooritatud tehingud ja bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga; nimiväärtus)

1. Bilansiline jääk ja kogumissioon

	Bilansiline jääk						Kogumissioon ¹					
	Kokku	Rahaloomeasutused (sh euro-süsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsussektor		Kokku	Rahaloomeasutused (sh euro-süsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsussektor	
			Finantsasutused (v.a rahaloomeasutused)	Kaupu ja mittefinants-teenuseid pakkuvad ettevõtted	Keskvalitsus	Muu valitsussektor			Finantsasutused (v.a rahaloomeasutused)	Kaupu ja mittefinants-teenuseid pakkuvad ettevõtted	Keskvalitsus	Muu valitsussektor
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Kokku											
2007	12 066	5 055	1 503	661	4 520	327	1 137	841	59	109	116	12
2008	13 140	5 271	1 929	701	4 900	340	1 174	816	73	99	161	24
2008 I kv	12 210	5 097	1 518	666	4 612	317	1 085	786	38	92	150	19
2008 II kv	12 520	5 238	1 623	677	4 662	320	1 118	786	69	102	140	20
2008 III kv	12 689	5 275	1 692	687	4 711	324	1 016	690	54	97	147	27
2008 IV kv	13 140	5 271	1 929	701	4 900	340	1 478	1 003	132	107	209	28
2008 sept	12 689	5 275	1 692	687	4 711	324	1 001	673	37	101	164	26
2008 okt	12 885	5 314	1 730	693	4 817	330	1 493	1 020	94	111	242	25
2008 nov	13 077	5 333	1 803	696	4 914	332	1 436	965	125	97	223	25
2008 dets	13 140	5 271	1 929	701	4 900	340	1 505	1 023	176	111	161	34
	Lühiajalised											
2007	1 286	786	36	100	345	18	946	754	18	101	64	9
2008	1 588	822	61	115	566	25	961	723	26	92	101	19
2008 I kv	1 395	817	49	111	407	11	906	700	21	88	83	14
2008 II kv	1 422	832	51	111	415	11	873	665	21	92	77	17
2008 III kv	1 466	824	62	111	457	13	849	614	25	92	94	24
2008 IV kv	1 588	822	61	115	566	25	1 219	911	38	95	152	23
2008 sept	1 466	824	62	111	457	13	842	602	21	96	101	23
2008 okt	1 572	826	64	113	553	17	1 299	933	54	105	189	18
2008 nov	1 610	841	61	115	575	17	1 174	884	35	89	146	20
2008 dets	1 588	822	61	115	566	25	1 185	915	27	92	120	30
	Pikaajalised²											
2007	10 780	4 269	1 467	561	4 174	309	191	86	41	8	52	3
2008	11 552	4 449	1 868	586	4 334	315	213	94	47	8	60	4
2008 I kv	10 815	4 280	1 469	555	4 205	306	179	86	17	4	67	5
2008 II kv	11 099	4 405	1 572	566	4 247	309	245	120	48	10	64	3
2008 III kv	11 223	4 450	1 630	577	4 254	311	167	76	29	5	53	3
2008 IV kv	11 552	4 449	1 868	586	4 334	315	259	92	93	11	57	5
2008 sept	11 223	4 450	1 630	577	4 254	311	159	71	16	6	63	3
2008 okt	11 313	4 489	1 666	581	4 264	313	194	87	40	7	53	7
2008 nov	11 467	4 491	1 742	581	4 339	314	262	81	90	8	77	5
2008 dets	11 552	4 449	1 868	586	4 334	315	321	108	149	19	41	3
	Millest pikaajalised fikseeritud intressimääraga											
2007	7 326	2 275	588	425	3 788	250	107	44	10	5	45	3
2008	7 597	2 330	632	448	3 937	250	118	48	9	6	53	3
2008 I kv	7 305	2 272	582	417	3 789	246	110	43	4	3	56	3
2008 II kv	7 472	2 359	600	430	3 836	248	145	66	11	9	56	2
2008 III kv	7 530	2 383	614	437	3 849	248	101	42	7	3	47	2
2008 IV kv	7 597	2 330	632	448	3 937	250	118	40	13	10	53	2
2008 sept	7 530	2 383	614	437	3 849	248	112	41	10	4	55	2
2008 okt	7 566	2 406	617	441	3 853	249	96	38	2	6	47	4
2008 nov	7 635	2 396	625	443	3 923	248	131	33	17	8	72	1
2008 dets	7 597	2 330	632	448	3 937	250	126	48	20	16	40	3
	Millest pikaajalised muutuva intressimääraga											
2007	2 998	1 617	860	125	338	58	69	31	30	3	4	0
2008	3 468	1 723	1 206	128	347	64	80	35	37	1	4	1
2008 I kv	3 038	1 629	866	126	357	60	53	32	12	1	7	2
2008 II kv	3 169	1 676	947	126	360	60	88	46	36	1	4	1
2008 III kv	3 220	1 692	990	131	345	61	52	24	21	2	4	1
2008 IV kv	3 468	1 723	1 206	128	347	64	124	39	79	1	3	2
2008 spet	3 220	1 692	990	131	345	61	32	20	6	2	4	1
2008 okt	3 275	1 710	1 022	131	349	63	86	42	37	1	3	3
2008 nov	3 354	1 720	1 089	129	352	64	116	36	73	1	3	3
2008 dets	3 468	1 723	1 206	128	347	64	171	40	128	2	2	1

Allikas: EKP.

¹ Antud perioodi tehingute kuu keskmised / kuu andmed.

² Pikaajaliste võlaväärtpaberite kogusummast fikseeritud ja muutuva intressimääraga pikaajaliste võlaväärtpaberite lahutamisel tekkinud vahe tuleneb nullkuponiga võlakirjadest ja ümberhindamismõjudest.

4.2 Euroala residentide poolt emiteeritud väärtpaberid (v.a aktsiad) emitendi sektori ja instrumendi kategooria kaupa

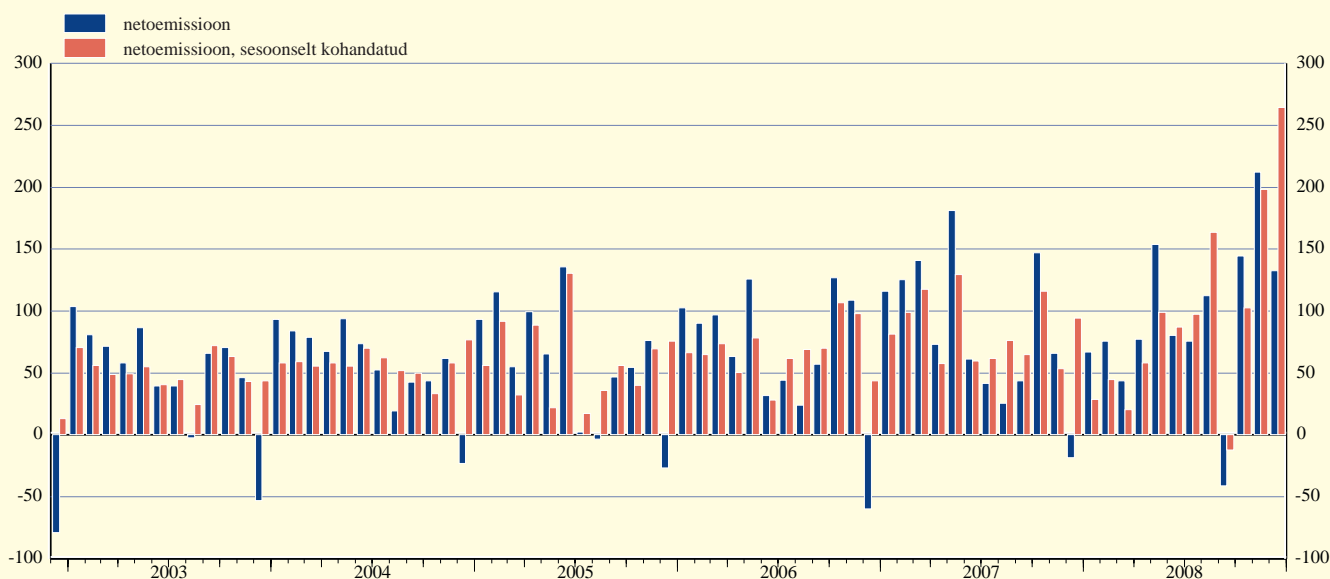
(mld EUR, kui pole viidatud teisiti; perioodi jooksul sooritatud tehingud; nimiväärtus)

2. Netoemissioon

	Sesoonselt kohandamata ¹					Sesoonselt kohandatud ¹						
	Kokku	Rahaloomeasutused (sh euro-süsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsussektor		Kokku	Rahaloomeasutused (sh euro-süsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsussektor	
			Finantsasutused (v.a rahaloomeasutused)	Kaupu ja mittefinants-teenuseid pakkuvad ettevõtted	Keskvalitsus	Muu valitsussektor			Finantsasutused (v.a rahaloomeasutused)	Kaupu ja mittefinants-teenuseid pakkuvad ettevõtted	Keskvalitsus	Muu valitsussektor
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Kokku												
2007	83,6	40,7	27,8	4,1	9,7	1,2	84,2	41,3	27,3	4,3	10,1	1,2
2008	94,4	22,9	35,5	3,6	31,4	1,1	95,9	23,0	34,7	3,7	33,3	1,1
2008 I kv	62,0	23,3	7,1	2,6	32,1	-3,1	31,1	4,1	16,8	2,1	11,5	-3,4
II kv	103,6	46,1	35,0	4,8	16,8	0,9	81,1	48,0	30,9	0,6	1,1	0,6
III kv	48,8	11,7	20,2	1,8	14,0	1,2	82,8	19,6	33,5	5,1	22,2	2,4
IV kv	163,1	10,4	79,5	5,3	62,6	5,3	188,4	20,4	57,7	7,2	98,3	4,8
2008 sept	-41,3	-39,6	-2,9	1,4	1,2	-1,3	-12,4	-28,4	16,7	6,4	-7,1	0,0
okt	144,5	14,9	26,4	0,1	97,4	5,6	102,5	-21,7	11,5	-5,2	113,4	4,5
nov	212,4	34,9	74,0	4,8	96,8	1,9	198,3	41,4	64,4	5,4	88,3	-1,2
dets	132,5	-18,7	138,1	11,1	-6,4	8,5	264,2	41,5	97,3	21,3	93,2	11,0
Pikaajalised												
2007	61,8	24,0	27,2	2,4	7,7	0,7	61,5	24,1	26,7	2,3	7,7	0,7
2008	64,9	15,8	33,4	2,3	12,9	0,5	64,4	15,9	32,7	2,3	12,9	0,5
2008 I kv	24,2	11,5	3,0	-1,0	11,4	-0,7	18,5	2,4	12,5	1,5	2,9	-0,8
II kv	95,3	42,4	34,1	3,9	14,0	0,9	66,9	36,0	30,1	0,4	-0,3	0,7
III kv	28,0	7,8	16,8	2,4	0,6	0,5	59,6	15,6	29,4	4,0	9,0	1,6
IV kv	112,1	1,4	79,7	3,8	25,8	1,4	112,4	9,6	59,0	3,2	40,1	0,5
2008 sept	-29,9	-17,9	-0,6	4,7	-13,2	-3,0	-15,9	-12,9	16,2	6,8	-23,6	-2,4
okt	29,9	3,6	24,5	-1,8	1,9	1,8	22,0	-3,9	7,1	-3,6	21,6	0,8
nov	164,7	9,1	76,8	2,2	75,4	1,3	144,8	13,5	68,4	1,3	63,4	-1,7
dets	141,8	-8,4	137,9	11,1	0,1	1,2	170,3	19,1	101,4	12,1	35,4	2,3

J17 Väärtpaberite (v.a aktsiate) netoemissioon, sesoonselt kohandatud ja kohandamata

(mld EUR; tehingud kuu jooksul; nimiväärtus)

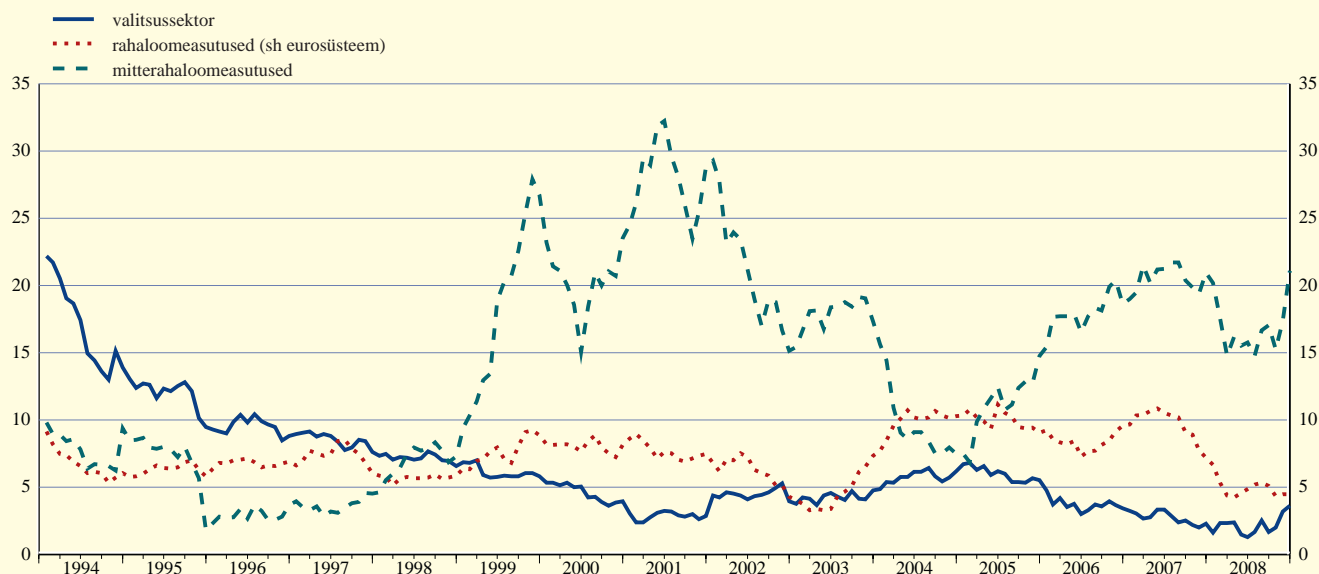
Allikas: EKP.

¹ Antud perioodi tehingute kuu keskmised / kuu andmed.

4.3 Euroala residentide poolt emiteeritud väärtpaberite (v.a aktsiate) kasvumäärad¹ (protsentuaalsed muutused)

	Aastased kasvumäärad (sesoonselt kohandamata)						Kuu kuu sesoonselt kohandatud kasvumäärad					
	Kokku	Raha- loome- asutused (sh euro- süsteem)	Mitterahaloomesutused		Valitsussektor		Kokku	Raha- loome- asutused (sh euro- süsteem)	Mitterahaloomesutused		Valitsussektor	
			Finants- asutused (v.a raha- loomeasu- tused)	Kaupu ja mitte- finants- teenuseid pakkuvad ettevõtted	Kesk- valitsus	Muu valitsus- sektor			Finants- asutused (v.a raha- loomeasu- tused)	Kaupu ja mitte- finants- teenuseid pakkuvad ettevõtted	Kesk- valitsus	Muu valitsus- sektor
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Kokku												
2007 dets	9,0	10,7	28,2	8,0	2,6	4,6	8,1	10,5	26,3	3,7	1,2	9,9
2008 jaan	8,5	10,1	27,0	9,1	2,2	3,0	7,5	9,9	24,0	4,0	1,0	4,3
veebr	8,0	8,8	24,0	8,9	3,0	2,1	6,9	7,6	22,0	7,0	2,2	0,4
märts	7,0	7,8	20,4	7,1	2,8	1,1	6,1	5,7	22,6	6,4	2,2	-1,0
apr	7,0	7,3	22,4	5,9	3,0	0,3	5,0	4,2	19,1	4,1	2,5	-3,3
mai	6,7	7,9	21,3	5,9	1,7	1,9	5,8	6,3	20,0	3,9	1,7	-0,9
juuni	6,8	8,2	23,2	3,2	1,4	2,1	5,6	6,3	20,4	2,4	1,7	-5,2
juuli	7,1	8,5	22,1	2,5	2,1	3,3	6,8	7,3	20,3	1,0	3,1	2,2
aug	7,8	8,3	24,6	4,7	3,0	3,4	8,8	9,2	27,3	2,6	3,7	6,6
sept	7,1	6,9	24,6	5,7	2,6	2,3	8,2	8,1	27,0	5,2	3,1	5,8
okt	7,0	5,3	21,8	3,9	4,9	2,8	8,9	6,5	24,6	3,7	7,3	9,5
nov	8,1	5,6	24,7	3,8	6,7	2,8	10,5	5,0	29,7	3,7	11,9	6,7
dets	9,4	5,5	28,3	6,6	8,3	3,9	13,5	4,6	36,5	11,2	16,2	14,0
Pikaajalised												
2007 dets	7,4	7,2	28,2	5,3	2,2	2,7	5,7	4,2	24,9	1,9	2,0	4,1
2008 jaan	6,7	6,7	26,7	6,0	1,6	2,2	5,1	4,1	22,8	3,7	1,0	3,1
veebr	6,1	5,3	22,8	5,9	2,3	1,9	4,7	2,9	19,0	4,4	2,3	0,9
märts	5,3	4,4	19,2	4,5	2,4	0,9	4,5	2,9	19,4	3,7	2,0	0,0
apr	5,5	4,2	21,3	4,5	2,5	0,4	4,4	2,7	17,8	4,0	2,3	-1,9
mai	5,1	4,5	20,1	4,8	1,4	1,8	4,9	4,5	18,5	4,1	1,4	0,5
juuni	5,2	4,9	21,7	2,0	1,2	1,9	4,8	5,5	18,6	2,0	0,4	-0,1
juuli	5,4	5,2	20,1	2,0	1,5	3,1	5,7	6,2	17,6	0,3	2,1	3,0
aug	6,1	5,3	22,4	2,8	2,4	3,5	7,7	7,7	26,0	1,4	2,5	6,2
sept	5,7	5,1	22,4	4,2	1,6	2,2	7,1	7,4	25,7	4,8	1,2	4,6
okt	5,3	4,3	20,0	3,3	2,0	1,4	6,3	6,0	22,2	2,5	1,8	5,0
nov	6,3	4,4	23,3	2,7	3,3	1,3	7,7	4,4	28,2	1,3	5,2	2,2
dets	7,2	4,5	27,3	4,9	3,7	2,0	9,5	3,5	36,5	7,9	7,1	4,1

J18 Pikaajaliste võlaväärtpaberite aastane kasvumäär emitendi sektori kaupa kõigis vääringutes kokku (aastane muutus protsentides)

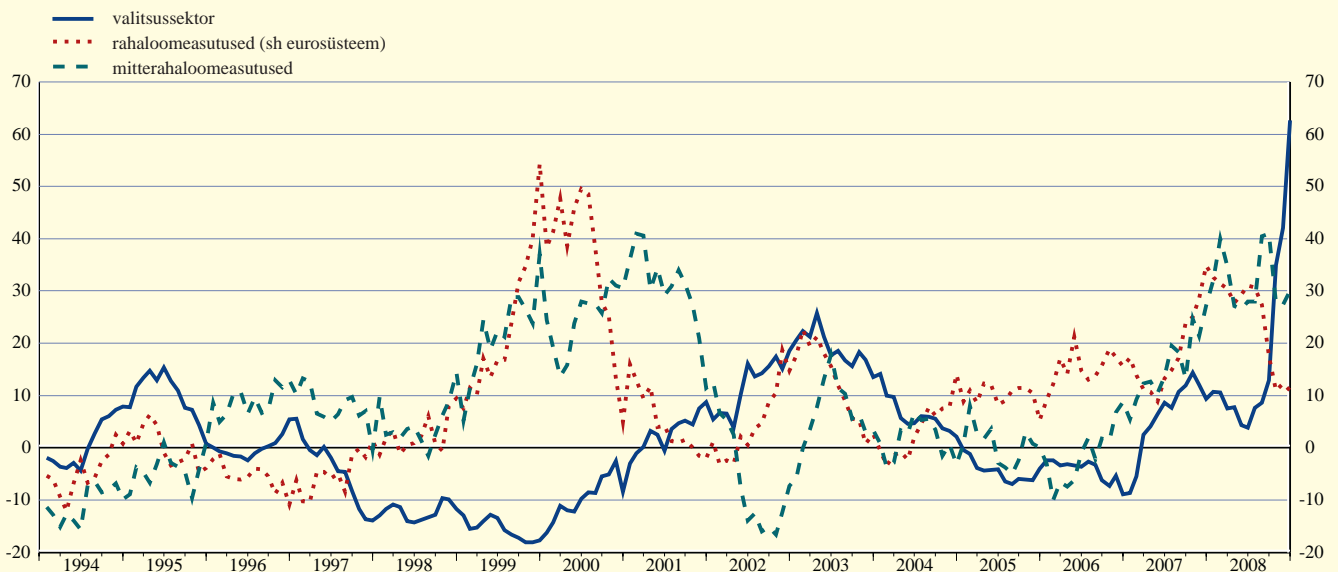
Allikas: EKP.

¹ Kasvumäärade arvutamist on käsitletud tehnilistes märkustes. Kuue kuu kasvumäärad on antud aastapõhistena.

4.3 Euroala residentide poolt emiteeritud väärtpaberite (v.a aktsiate) kasvumäärad¹ (järg)
(protsentaalsed muutused)

	Pikaajalised fikseeritud intressimääraga						Pikaajalised muutuva intressimääraga					
	Kokku	Rahaloomeasutused (sh euro-süsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsussektor		Kokku	Rahaloomeasutused (sh euro-süsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsussektor	
			Finantsasutused (v.a rahaloomeasutused)	Kaupu ja mitte-finants-teenuseid pakkuvad ettevõtted	Keskvalitsus	Muu valitsussektor			Finantsasutused (v.a rahaloomeasutused)	Kaupu ja mitte-finants-teenuseid pakkuvad ettevõtted	Keskvalitsus	Muu valitsussektor
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
	Kõigis vääringutes kokku											
2007	5,2	7,2	17,4	3,7	2,4	6,6	15,8	11,1	37,8	18,1	3,8	-1,8
2008	3,1	4,9	6,0	3,8	1,6	1,4	12,9	5,4	34,4	7,1	6,7	3,2
2008 I kv	3,3	5,4	8,5	4,4	1,3	3,3	14,1	6,0	37,3	12,8	11,4	-3,2
2008 II kv	2,7	4,3	5,2	3,7	1,3	1,4	12,0	5,0	32,2	8,6	7,6	0,4
2008 III kv	3,1	5,6	5,1	3,1	1,4	2,0	12,5	5,2	33,4	3,3	6,3	6,0
2008 IV kv	3,2	4,4	5,2	3,9	2,4	-0,8	13,2	5,6	34,9	4,4	2,1	10,1
2008 juuli	3,0	5,7	4,9	2,5	1,2	2,1	11,7	5,1	30,9	2,5	5,7	6,6
2008 aug	3,4	5,6	4,5	3,3	1,9	2,4	13,7	5,6	35,6	3,7	9,3	7,0
2008 sept	3,1	5,5	5,9	4,8	1,1	0,8	12,4	5,0	34,5	4,6	2,6	7,4
2008 okt	2,8	4,6	3,8	3,4	1,7	-0,7	11,8	5,3	31,3	5,1	1,6	9,2
2008 nov	3,3	4,1	5,3	2,8	3,0	-1,7	13,7	5,9	35,7	4,7	2,3	12,1
2008 dets	4,0	3,6	7,2	6,1	3,8	-0,4	15,5	6,4	40,4	1,9	2,3	10,8
	Eurodes											
2007	4,6	6,4	14,1	2,0	2,7	6,7	15,1	10,3	35,4	17,8	3,9	-2,4
2008	2,9	4,8	6,4	1,7	1,8	1,3	14,4	6,4	36,0	7,2	7,1	2,0
2008 I kv	3,0	5,0	7,2	2,9	1,5	3,5	14,7	5,9	37,6	11,9	11,7	-4,0
2008 II kv	2,4	4,0	4,7	1,6	1,5	1,4	13,2	5,6	33,5	8,3	8,0	-1,2
2008 III kv	3,0	5,4	6,2	0,8	1,6	1,8	14,3	6,7	35,3	3,9	6,7	4,6
2008 IV kv	3,3	4,7	7,6	1,5	2,6	-1,2	15,5	7,6	37,6	5,1	2,3	9,2
2008 juuli	2,8	5,6	5,4	0,2	1,5	2,0	13,4	6,5	32,8	3,1	6,1	5,2
2008 aug	3,3	5,4	6,1	0,8	2,2	2,1	15,7	7,0	37,8	4,5	9,8	5,6
2008 sept	3,0	5,6	7,6	2,7	1,4	0,4	14,5	6,8	36,8	5,4	2,9	6,3
2008 okt	2,8	4,7	5,9	1,2	1,9	-1,2	13,9	7,0	33,9	6,0	1,8	8,2
2008 nov	3,5	4,3	8,0	0,5	3,2	-2,3	16,1	8,0	38,5	5,4	2,5	11,3
2008 dets	4,4	4,4	10,3	3,0	4,0	-1,0	18,2	8,8	43,1	2,2	2,4	9,6

J19 Lühiajaliste võlaväärtpaberite aastane kasvumäär emitendi sektori kaupa kõigis vääringutes kokku
(aastane muutus protsentides)

Allikas: EKP.

¹ Kasvumäärade arvutamist on käsitletud tehnilistes märkustes.

4.4 Euroala residentide poolt emiteeritud noteeritud aktsiad¹

(mld EUR, kui pole viidatud teisiti; turuväärtused)

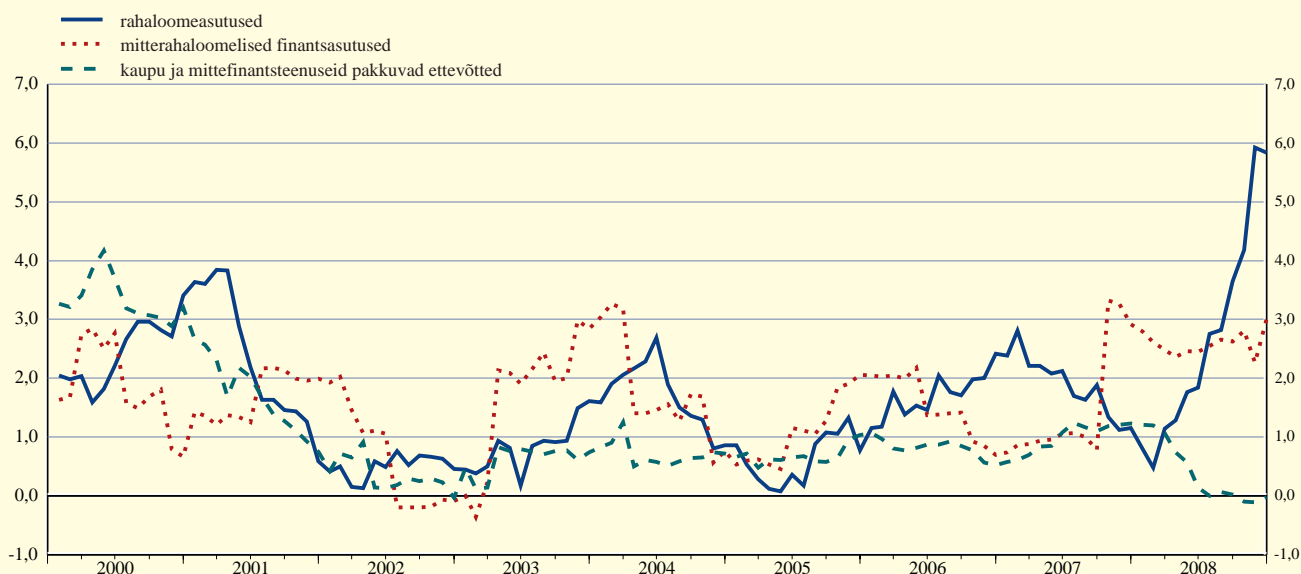
1. Bilansiline jääk ja aastased kasvumäärad

(bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga)

	Kokku			Rahaloomeasutused		Finantsasutused (v.a rahaloomeasutused)		Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted	
	Kokku 1	Indeks, dets 2001 = 100 2	Aastased kasvumäärad (protsentides) 3	Kokku 4	Aastased kasvumäärad (protsentides) 5	Kokku 6	Aastased kasvumäärad (protsentides) 7	Kokku 8	Aastased kasvumäärad (protsentides) 9
2006 dets	6 191,0	103,8	0,9	1 064,0	2,4	633,3	0,7	4 493,7	0,5
2007 jaan	6 370,0	104,0	0,9	1 123,6	2,4	646,3	0,7	4 600,2	0,6
veebr	6 284,1	104,1	1,0	1 093,0	2,8	637,9	0,9	4 553,2	0,6
märts	6 510,2	104,1	1,0	1 111,5	2,2	649,3	0,9	4 749,4	0,7
apr	6 760,6	104,3	1,1	1 168,8	2,2	675,6	0,9	4 916,3	0,8
mai	7 040,5	104,4	1,1	1 174,7	2,1	688,9	1,0	5 177,0	0,8
juuni	6 962,0	104,7	1,3	1 128,8	2,1	677,2	1,1	5 156,0	1,1
juuli	6 731,5	104,9	1,3	1 100,0	1,7	608,9	1,1	5 022,6	1,2
aug	6 618,2	104,8	1,2	1 060,3	1,6	583,8	1,0	4 974,0	1,2
sept	6 682,2	104,8	1,2	1 048,9	1,9	597,3	0,8	5 036,0	1,1
okt	6 936,9	105,1	1,4	1 072,9	1,3	629,3	3,3	5 234,7	1,2
nov	6 622,5	105,2	1,4	1 032,8	1,1	579,2	3,3	5 010,5	1,2
dets	6 579,4	105,3	1,4	1 017,3	1,2	579,0	2,9	4 983,1	1,2
2008 jaan	5 757,0	105,3	1,3	888,1	0,8	497,4	2,8	4 371,5	1,2
veebr	5 811,3	105,3	1,2	858,3	0,5	492,4	2,6	4 460,5	1,2
märts	5 557,7	105,3	1,2	858,7	1,1	501,3	2,5	4 197,7	1,1
apr	5 738,6	105,3	1,0	835,4	1,3	519,4	2,4	4 383,8	0,7
mai	5 719,4	105,3	0,9	769,1	1,8	497,1	2,5	4 453,2	0,6
juuni	5 070,8	105,3	0,6	663,3	1,8	435,8	2,4	3 971,7	0,1
juuli	4 962,4	105,5	0,6	689,6	2,8	428,2	2,5	3 844,6	0,0
aug	4 989,1	105,5	0,7	663,7	2,8	438,4	2,7	3 887,0	0,1
sept	4 420,0	105,6	0,7	610,3	3,7	382,2	2,6	3 427,5	0,0
okt	3 734,5	105,9	0,7	450,2	4,2	280,3	2,8	3 004,0	-0,1
nov	3 474,1	106,1	0,9	392,8	5,9	265,3	2,3	2 816,0	-0,1
dets	3 473,6	106,3	1,0	375,7	5,8	269,2	3,0	2 828,8	0,0

J20 Euroala residentide poolt emiteeritud noteeritud aktsiate aastased kasvumäärad

(aastased protsentuaalsed muutused)

Allikas: EKP.

¹ Indeksi ja kasvumäärade arvutamist on käsitletud tehnilistes märkustes.

4.4 Euroala residentide poolt emiteeritud noteeritud aktsiad¹

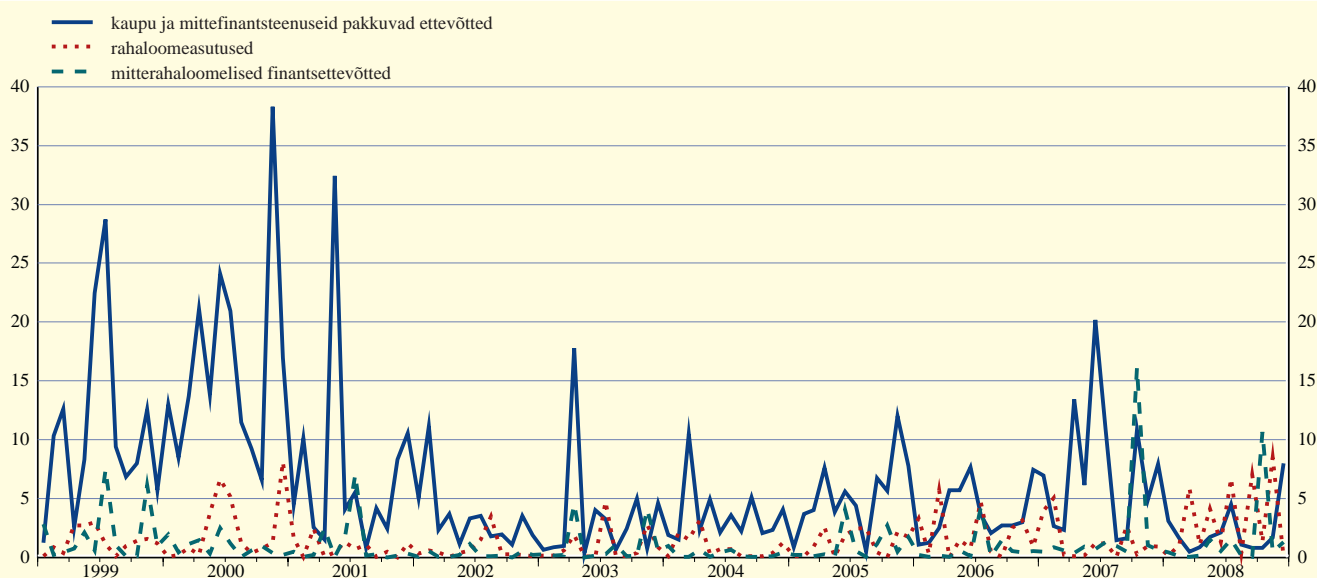
(mld EUR; turuväärtused)

2. Tehingud kuu jooksul

	Kokku			Rahaloomeasutused			Finantsasutused (v.a rahaloomeasutused)			Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted		
	Emissiooni koguväärtus	Väljastmine	Emissiooni netoväärtus	Emissiooni koguväärtus	Väljastmine	Emissiooni netoväärtus	Emissiooni koguväärtus	Väljastmine	Emissiooni netoväärtus	Emissiooni koguväärtus	Väljastmine	Emissiooni netoväärtus
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2006 dets	8,9	3,8	5,1	0,9	0,3	0,6	0,5	0,0	0,5	7,5	3,4	4,0
2007 jaan	11,4	3,9	7,4	4,0	0,1	3,8	0,4	0,0	0,4	7,0	3,8	3,2
veebr	8,6	2,0	6,5	5,0	0,0	5,0	0,9	0,0	0,9	2,7	2,0	0,7
märts	3,1	1,7	1,4	0,2	0,0	0,2	0,6	0,3	0,3	2,3	1,4	1,0
apr	13,9	0,4	13,4	0,1	0,3	-0,2	0,3	0,0	0,3	13,4	0,2	13,2
mai	7,2	1,9	5,3	0,1	0,0	0,1	0,9	0,0	0,9	6,1	1,9	4,3
juuni	22,0	1,6	20,4	1,2	0,0	1,1	0,7	0,0	0,7	20,2	1,6	18,6
juuli	13,3	1,8	11,5	1,2	0,0	1,2	1,3	0,3	1,0	10,9	1,5	9,3
aug	2,5	6,6	-4,2	0,0	0,1	-0,1	1,0	1,4	-0,5	1,5	5,1	-3,6
sept	4,7	2,5	2,2	2,6	0,0	2,6	0,4	0,3	0,1	1,6	2,1	-0,5
okt	27,2	8,0	19,1	0,2	3,2	-3,0	16,1	0,5	15,6	10,8	4,3	6,5
nov	6,8	3,3	3,5	0,9	0,0	0,9	1,0	1,3	-0,3	4,9	2,0	2,9
dets	9,5	4,6	4,9	0,9	0,0	0,9	0,7	2,2	-1,5	7,9	2,5	5,5
2008 jaan	3,6	1,4	2,3	0,1	0,0	0,1	0,4	0,7	-0,2	3,1	0,7	2,4
veebr	2,8	1,9	0,9	1,0	0,0	1,0	0,1	0,3	-0,2	1,6	1,6	0,1
märts	6,4	5,8	0,5	5,9	0,0	5,9	0,0	0,5	-0,4	0,4	5,4	-4,9
apr	2,0	3,0	-0,9	1,1	0,0	1,1	0,1	0,5	-0,3	0,8	2,5	-1,7
mai	7,3	5,9	1,4	4,1	0,1	4,1	1,5	0,3	1,2	1,7	5,6	-3,9
juuni	3,9	4,8	-0,9	1,3	0,0	1,3	0,5	0,1	0,4	2,1	4,7	-2,6
juuli	12,7	3,4	9,4	6,7	0,0	6,7	1,5	0,5	1,0	4,5	2,9	1,6
aug	1,5	1,5	0,0	0,3	0,0	0,3	0,1	0,0	0,1	1,1	1,5	-0,5
sept	7,8	2,8	5,0	7,0	0,0	7,0	0,0	0,1	-0,1	0,8	2,8	-1,9
okt	12,8	0,6	12,2	1,4	0,0	1,4	10,7	0,0	10,7	0,8	0,6	0,1
nov	10,6	2,9	7,7	8,4	0,5	8,0	0,5	2,1	-1,6	1,7	0,3	1,4
dets	9,3	2,5	6,9	0,0	0,0	0,0	1,3	0,0	1,2	8,0	2,4	5,6

J21 Noteeritud aktsiate emissiooni koguväärtus emitendi sektori kaupa

(mld EUR; tehinguid kuu jooksul; turuväärtused)

Allikas: EKP.

¹ Indeksi ja kasvumäärade arvutamist on käsitletud tehnilistes märkustes.

4.5 Euroala residentide eurohoiuste ja -laenude intressimäärad rahaloomeasutustes¹

(protsenti aastas; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga, uued hoiused/laenud perioodi keskmisena, kui pole viidatud teisiti)

1. Hoiuste intressimäärad (uued hoiused)

	Kodumajapidamiste hoiused						Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete hoiused				Repo- tehingud
	Üleöö- hoiused ²	Lepingulise tähtajaga			Lõpetatavad etteteatamistähtajaga ^{2,3}		Üleöö- hoiused ²	Lepingulise tähtajaga			
		Kuni 1 aasta	1–2 aastat	Üle 2 aasta	Kuni 3 kuud	Üle 3 kuu		Kuni 1 aasta	1–2 aastat	Üle 2 aasta	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2008 jaan	1,20	4,19	4,32	3,43	2,57	3,75	2,01	4,13	4,38	4,68	3,95
veebr	1,21	4,10	4,18	3,22	2,65	3,77	2,01	4,07	4,18	4,36	3,93
märts	1,22	4,14	3,97	3,08	2,69	3,78	2,03	4,20	4,23	4,07	3,96
apr	1,22	4,28	4,16	3,14	2,72	3,81	2,05	4,27	4,56	4,64	4,00
mai	1,23	4,32	4,27	3,17	2,73	3,84	2,07	4,26	4,68	4,48	4,03
juuni	1,24	4,43	4,62	3,28	2,74	3,88	2,06	4,28	4,72	4,01	4,11
juuli	1,26	4,61	4,83	3,37	2,81	3,94	2,14	4,46	5,06	4,57	4,26
aug	1,29	4,59	4,84	3,45	2,87	3,98	2,17	4,46	5,34	4,55	4,30
sept	1,32	4,65	4,85	3,35	2,97	4,01	2,20	4,52	5,19	4,69	4,27
okt	1,34	4,77	4,85	3,56	3,01	4,12	2,20	4,25	5,12	4,55	3,66
nov	1,29	4,26	4,67	3,71	3,02	4,20	1,98	3,53	4,58	4,09	3,19
dets	1,16	3,75	4,35	3,70	2,95	4,17	1,62	2,87	4,24	4,08	2,64

2. Kodumajapidamistele antud laenude intressimäärad (uued laenud)

	Arveldus- krediit ²	Tarbijakrediit				Eluaseme ostmiseks antud laenud					Muud fikseeritud intressimääraga laenud		
		Fikseeritud intressimääraga			Aasta- põhine tasumäär protsen- tides ¹	Fikseeritud intressimääraga				Aasta- põhine tasumäär protsen- tides ¹			
		Ujuva intressi- määraga ja kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta		Ujuva intressi- määraga ja kuni 1 aasta	1–5 aastat	5–10 aastat	Üle 10 aasta		Ujuva intressi- määraga ja kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2008 jaan	10,46	8,12	7,00	8,47	8,48	5,32	5,02	5,07	5,14	5,37	5,59	5,93	5,49
veebr	10,45	8,55	7,24	8,44	8,70	5,26	4,97	5,02	5,11	5,35	5,55	5,87	5,55
märts	10,52	8,43	7,05	8,42	8,56	5,20	4,89	4,96	5,11	5,28	5,65	5,79	5,46
apr	10,53	8,33	7,02	8,46	8,55	5,23	4,91	4,95	5,12	5,29	5,83	5,80	5,45
mai	10,57	8,70	7,02	8,44	8,64	5,34	4,96	4,98	5,13	5,36	5,99	5,87	5,59
juuni	10,63	8,61	6,94	8,44	8,57	5,48	5,11	5,08	5,20	5,46	6,03	6,12	5,67
juuli	10,66	8,82	7,15	8,58	8,80	5,67	5,27	5,22	5,34	5,62	6,08	6,21	5,82
aug	10,77	8,86	7,22	8,69	8,95	5,77	5,37	5,29	5,26	5,69	6,05	6,28	5,70
sept	10,80	8,77	7,20	8,70	8,86	5,80	5,43	5,28	5,37	5,71	6,24	6,36	5,77
okt	10,83	8,89	7,23	8,70	8,93	5,84	5,39	5,28	5,37	5,69	6,37	6,26	5,80
nov	10,78	8,98	7,17	8,69	8,92	5,62	5,34	5,23	5,28	5,58	5,84	6,15	5,75
dets	10,43	8,16	7,01	8,37	8,47	5,10	5,07	5,10	5,13	5,31	5,01	5,76	5,29

3. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele antud laenude intressimäärad (uued laenud)

	Arvelduskrediit ²	Muud, kuni 1 miljoni euro suurused fikseeritud intressimääraga laenud			Muud, üle 1 miljoni euro suurused fikseeritud intressimääraga laenud			
		Ujuva intressimääraga ja kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Ujuva intressimääraga ja kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	
		1	2	3	4	5	6	7
2008 jaan		6,62	5,93	5,92	5,27	5,12	5,35	5,23
veebr		6,56	5,84	5,86	5,24	5,04	5,43	5,14
märts		6,56	5,91	5,77	5,23	5,19	5,44	5,34
apr		6,54	6,03	5,77	5,20	5,30	5,42	5,39
mai		6,57	6,10	5,93	5,25	5,27	5,70	5,38
juuni		6,67	6,16	6,09	5,43	5,35	5,68	5,52
juuli		6,74	6,26	6,29	5,53	5,45	5,82	5,55
aug		6,77	6,27	6,34	5,49	5,45	5,60	5,56
sept		6,92	6,34	6,37	5,64	5,62	5,84	5,63
okt		6,89	6,52	6,35	5,57	5,59	5,75	5,07
nov		6,67	6,04	6,10	5,41	4,86	5,02	4,96
dets		6,26	5,38	5,75	5,32	4,29	4,50	4,76

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

² Selle instrumendikategooria puhul langevad uued hoiused/laenud ja bilansiline jääk kokku. Perioodi lõpu seisuga.

³ Selle instrumendikategooria puhul liidetakse kodumajapidamised ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted ning neid kajastatakse kodumajapidamiste sektoris, sest kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete bilansiline jääk on kõigi liikmesriikide kodumajapidamiste sektorite kogusummaga võrreldes ebaoluline.

⁴ Aastapõhine tasumäär protsentides hõlmab laenu kogukulu. Kogukulu koosneb intressimäära komponendist ja muudest vastavatest tasudest, sh päringute tegemise, haldamise, dokumentide ettevalmistamise, garantiide jms kulud.

4.5 Euroala residentide eurohoiuste ja -laenude intressimäärad rahaloomeasutustes

(protsenti aastas; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga, uued hoiused/laenud perioodi keskmisena, kui pole viidatud teisiti)

4. Hoiuste intressimäärad (bilansiline jääk)

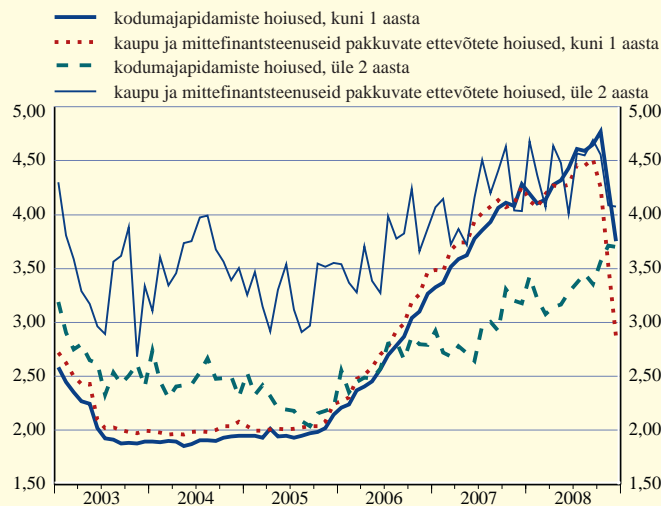
	Kodumajapidamiste hoiused					Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete hoiused			Repotehingud
	Üleööhoiused ¹	Lepingulise tähtajaga		Lõpetatavad etteteatamistähtajaga ^{1,2}		Üleööhoiused ¹	Lepingulise tähtajaga		
		Kuni 2 aastat	Üle 2 aasta	Kuni 3 kuud	Üle 3 kuu		Kuni 2 aastat	Üle 2 aasta	
2008	1,20	3,98	3,06	2,57	3,75	2,01	4,27	4,21	4,01
jaan	1,21	3,99	3,11	2,65	3,77	2,01	4,23	4,24	3,97
veebr	1,22	4,01	3,07	2,69	3,78	2,03	4,29	4,23	3,96
märts	1,22	4,07	3,07	2,72	3,81	2,05	4,37	4,29	3,91
apr	1,23	4,13	3,06	2,73	3,84	2,07	4,43	4,26	4,04
mai	1,24	4,20	3,08	2,74	3,88	2,06	4,47	4,31	4,12
juuni	1,26	4,31	3,07	2,81	3,94	2,14	4,59	4,39	4,24
juuli	1,29	4,38	3,09	2,87	3,98	2,17	4,65	4,38	4,23
aug	1,32	4,45	3,11	2,97	4,01	2,20	4,73	4,44	4,32
sept	1,34	4,54	3,08	3,01	4,12	2,20	4,68	4,45	4,06
okt	1,29	4,51	3,12	3,02	4,20	1,98	4,44	4,40	3,95
nov	1,16	4,40	3,07	2,95	4,17	1,62	4,01	4,20	3,61
dets									

5. Laenude intressimäärad (bilansiline jääk)

	Kodumajapidamiste laenud						Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete laenud		
	Eluaseme ostmiseks antud laenud, tähtajaga			Tarbijakrediit ja muud laenud, tähtajaga			Tähtajaga		
	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta
2008	5,62	4,75	5,01	8,99	7,15	6,24	6,06	5,55	5,27
jaan	5,60	4,82	5,03	9,05	7,21	6,26	5,99	5,52	5,30
veebr	5,61	4,80	5,02	9,06	7,19	6,25	5,99	5,51	5,27
märts	5,59	4,85	5,03	9,07	7,22	6,28	6,04	5,54	5,29
apr	5,62	4,85	5,05	9,08	7,22	6,27	6,09	5,59	5,32
mai	5,68	4,89	5,07	9,11	7,29	6,35	6,18	5,68	5,39
juuni	5,72	4,93	5,11	9,19	7,34	6,37	6,25	5,76	5,44
juuli	5,78	4,95	5,11	9,26	7,38	6,41	6,28	5,79	5,46
aug	5,77	5,03	5,14	9,38	7,47	6,47	6,40	5,90	5,54
sept	5,78	5,06	5,17	9,45	7,48	6,48	6,43	5,99	5,58
okt	5,71	5,01	5,16	9,24	7,48	6,47	6,17	5,81	5,51
nov	5,50	4,91	5,07	8,98	7,41	6,37	5,72	5,42	5,26
dets									

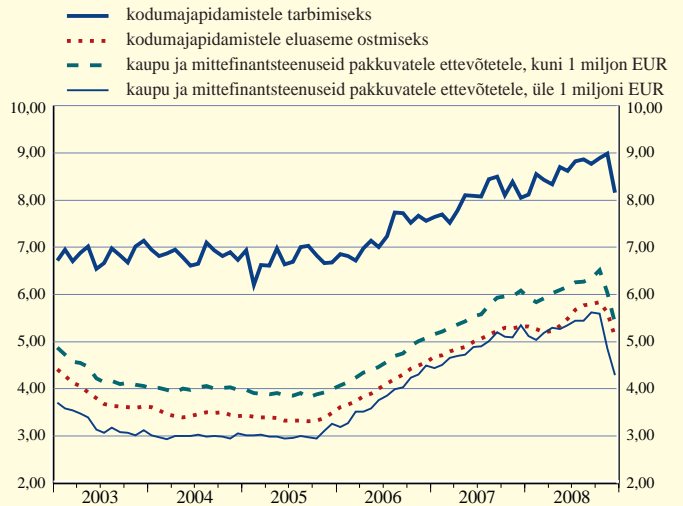
J22 Lepingulise tähtajaga uued hoiused

(protsenti aastas; ei sisalda tasusid; perioodi keskmised)

J23 Ujuva intressimääraga ja kuni üheks aastaks fikseeritud intressimääraga uued laenud

(protsenti aastas; ei sisalda tasusid; perioodi keskmised)

Allikas: EKP.

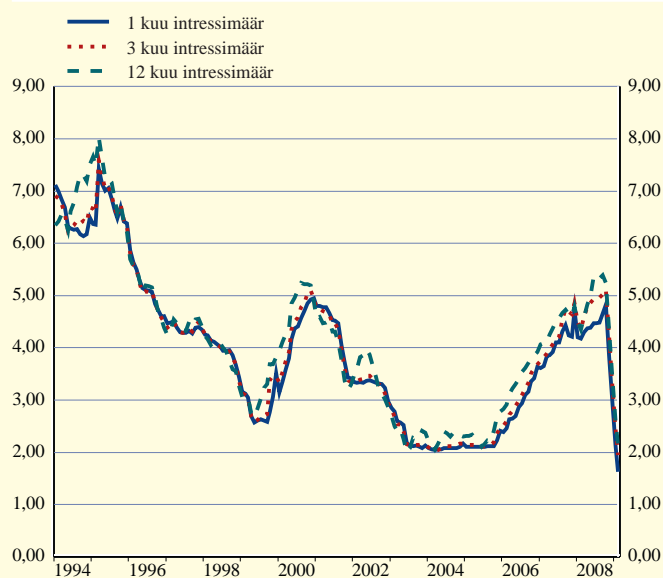
4.6 Rahaturu intressimäärad

(protsenti aastas; perioodi keskmised)

	Euroala ^{1,2}					USA	Jaapan
	Üleööhoiused (EONIA)	1kuulised hoiused (EURIBOR)	3kuulised hoiused (EURIBOR)	6kuulised hoiused (EURIBOR)	12kuulised hoiused (EURIBOR)	3kuulised hoiused (LIBOR)	3kuulised hoiused (LIBOR)
	1	2	3	4	5	6	7
2006	2,83	2,94	3,08	3,23	3,44	5,20	0,30
2007	3,87	4,08	4,28	4,35	4,45	5,30	0,79
2008	3,87	4,28	4,64	4,73	4,83	2,93	0,93
2007 IV kv	3,95	4,37	4,72	4,70	4,68	5,03	0,96
2008 I kv	4,05	4,23	4,48	4,48	4,48	3,29	0,92
II kv	4,00	4,41	4,86	4,93	5,05	2,75	0,92
III kv	4,25	4,54	4,98	5,18	5,37	2,91	0,90
IV kv	3,17	3,92	4,24	4,31	4,38	2,77	0,96
2008 veebr	4,03	4,18	4,36	4,36	4,35	3,09	0,90
märts	4,09	4,30	4,60	4,59	4,59	2,78	0,97
apr	3,99	4,37	4,78	4,80	4,82	2,79	0,92
mai	4,01	4,39	4,86	4,90	4,99	2,69	0,92
juuni	4,01	4,47	4,94	5,09	5,36	2,77	0,92
juuli	4,19	4,47	4,96	5,15	5,39	2,79	0,92
aug	4,30	4,49	4,97	5,16	5,32	2,81	0,89
sept	4,27	4,66	5,02	5,22	5,38	3,12	0,91
okt	3,82	4,83	5,11	5,18	5,25	4,06	1,04
nov	3,15	3,84	4,24	4,29	4,35	2,28	0,91
dets	2,49	2,99	3,29	3,37	3,45	1,83	0,92
2009 jaan	1,81	2,14	2,46	2,54	2,62	1,21	0,73
veebr	1,26	1,63	1,94	2,03	2,14	1,24	0,64

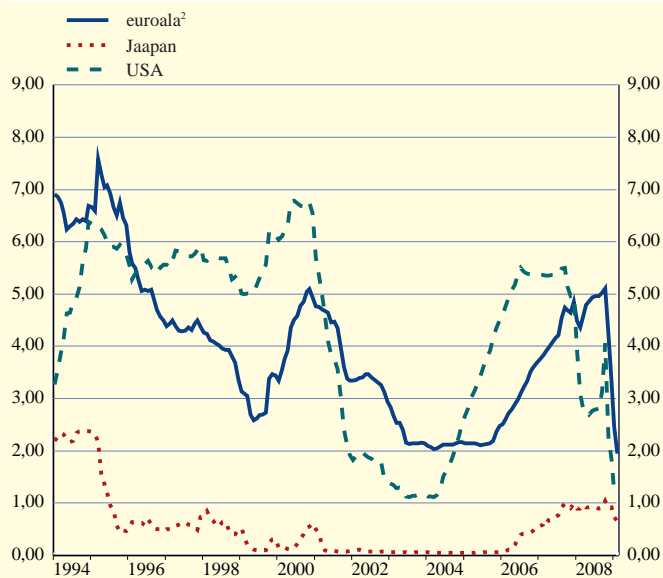
J24 Euroala rahaturu intressimäärad²

(kuupõhised; protsenti aastas)

J25 3 kuu rahaturu intressimäärad

(kuupõhised; protsenti aastas)

Allikas: EKP.

¹ Enne 1999. a jaanuari arvatati arvestuslikud euroala intressimäärad SKPga kaalutud liikmesriikide intressimäärade alusel. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

² Andmed viitavad euroala muutvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

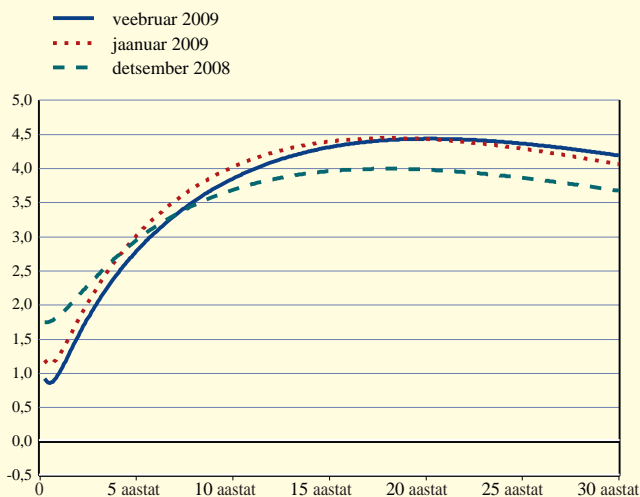
4.7 Euroala tulukõverad¹

(euroala keskvalitsuse AAA-reitinguga võlakirjad; perioodi lõpp; aastased protsentuaalsed intressimäärad; intressimäärade vahed protsendipunktides)

	Hetkeintressimäärad								Forvardtehingute lähiaja intressimäärad			
	3 kuud	1 aasta	2 aastat	5 aastat	7 aastat	10 aastat	10 aastat – 3 kuud (vahe)	10 aastat – 2 aastat (vahe)	1 aasta	2 aastat	5 aastat	10 aastat
2006 dets	3,44	3,76	3,82	3,83	3,86	3,91	0,47	0,09	3,92	3,85	3,88	4,08
2007 jaan	3,54	3,84	3,92	3,96	4,00	4,06	0,53	0,15	4,01	3,97	4,05	4,25
veebr	3,63	3,79	3,80	3,81	3,85	3,92	0,29	0,12	3,85	3,77	3,90	4,13
märts	3,70	3,92	3,95	3,93	3,96	4,02	0,33	0,08	4,03	3,93	3,97	4,25
apr	3,81	4,01	4,06	4,06	4,08	4,13	0,32	0,07	4,14	4,08	4,08	4,33
mai	3,86	4,21	4,31	4,32	4,33	4,37	0,51	0,06	4,44	4,37	4,33	4,51
juuni	3,90	4,26	4,38	4,43	4,46	4,51	0,61	0,13	4,51	4,48	4,49	4,68
juuli	3,98	4,23	4,28	4,28	4,30	4,36	0,38	0,08	4,36	4,28	4,32	4,53
aug	3,86	3,98	4,03	4,12	4,20	4,32	0,47	0,29	4,07	4,09	4,32	4,67
sept	3,80	3,96	4,03	4,15	4,25	4,38	0,57	0,35	4,08	4,13	4,39	4,75
okt	3,87	4,01	4,06	4,10	4,17	4,29	0,42	0,23	4,11	4,08	4,25	4,63
nov	3,86	3,84	3,82	3,91	4,03	4,21	0,35	0,39	3,81	3,80	4,19	4,76
dets	3,85	4,00	4,01	4,11	4,23	4,38	0,52	0,36	4,06	4,02	4,40	4,78
2008 jaan	3,81	3,55	3,42	3,59	3,79	4,05	0,24	0,62	3,32	3,34	4,08	4,80
veebr	3,83	3,42	3,20	3,43	3,72	4,06	0,23	0,86	3,04	3,03	4,16	4,99
märts	3,87	3,70	3,60	3,70	3,87	4,13	0,26	0,54	3,53	3,49	4,10	4,91
apr	3,90	3,89	3,86	3,95	4,10	4,32	0,42	0,46	3,86	3,81	4,29	4,95
mai	3,88	4,20	4,28	4,27	4,35	4,52	0,64	0,24	4,41	4,29	4,40	5,03
juuni	4,21	4,49	4,62	4,63	4,65	4,73	0,52	0,11	4,73	4,72	4,64	5,00
juuli	4,20	4,31	4,31	4,31	4,39	4,53	0,33	0,21	4,36	4,27	4,46	4,93
aug	4,24	4,20	4,13	4,11	4,19	4,34	0,10	0,21	4,13	4,02	4,26	4,82
sept	3,71	3,60	3,59	3,88	4,09	4,34	0,63	0,75	3,52	3,67	4,45	5,00
okt	2,52	2,86	2,68	3,58	3,95	4,25	1,74	1,58	2,27	2,99	4,80	4,97
nov	2,00	2,10	2,38	3,16	3,49	3,77	1,78	1,40	2,33	2,97	4,16	4,48
dets	1,75	1,85	2,14	2,95	3,32	3,69	1,94	1,55	2,09	2,76	4,04	4,60
2009 jaan	1,19	1,27	1,79	3,02	3,53	4,02	2,83	2,24	1,70	2,85	4,53	5,26
veebr	0,93	1,01	1,56	2,79	3,31	3,85	2,93	2,30	1,48	2,64	4,32	5,25

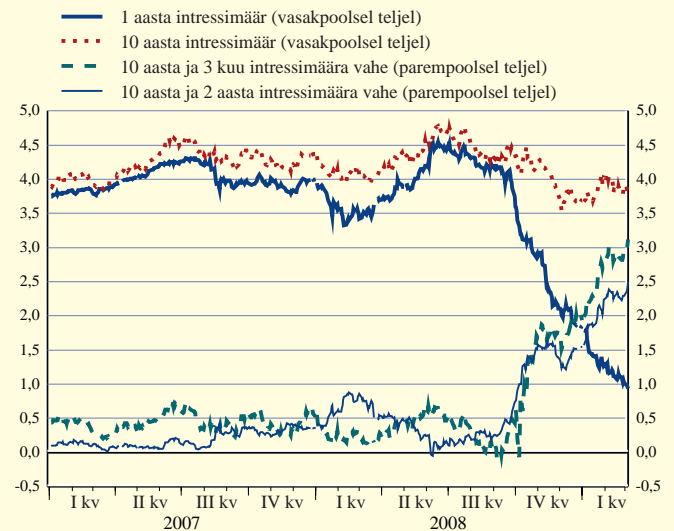
J26 Euroala hetketulukõverad

(protsenti aastas; perioodi lõpp)

J27 Euroala hetkeintressimäärad ja intressimäärade vahed

(päevased andmed; aastased protsentuaalsed intressimäärad; vahed protsendipunktides)

Allikas: EKP, statistika aluseks olevad andmed EuroMTSilt, reitingud Fitch Ratingsilt.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

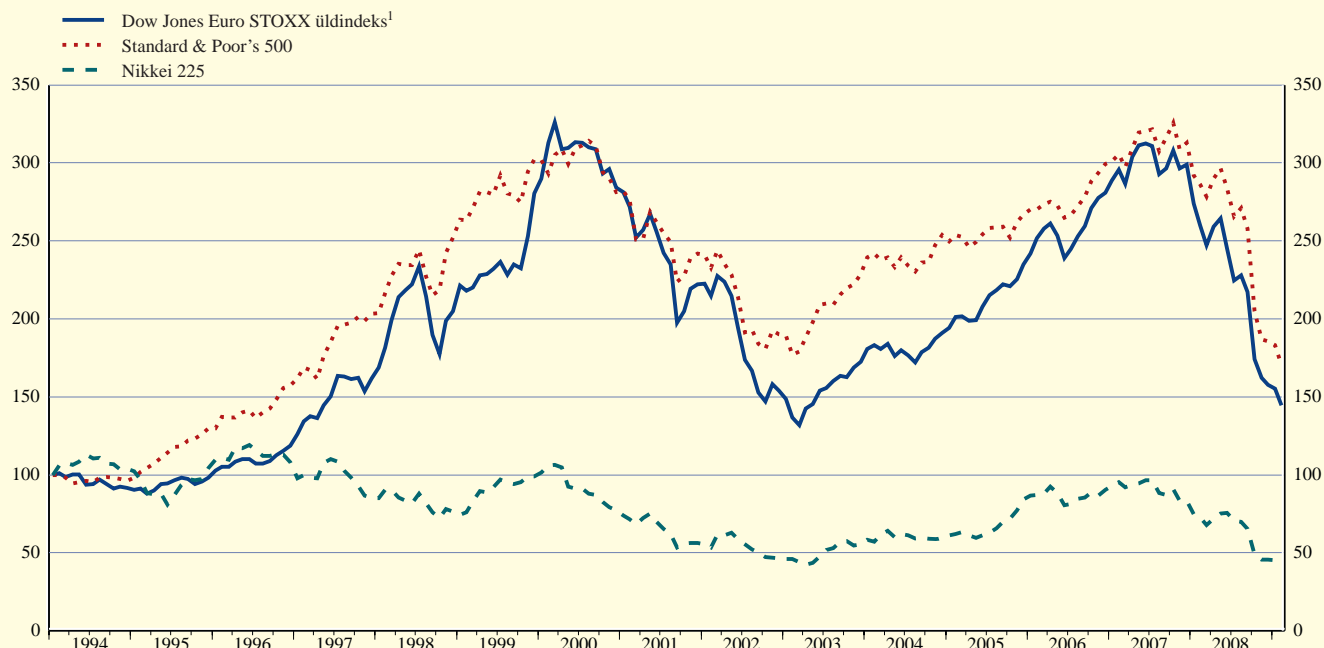
4.8 Aktsiaturgude indeksid

(indeksimäärad punktides; perioodi keskmised)

	Dow Jones EURO STOXX indeksid ¹												USA	Jaapan
	Võrdlusindeks		Peamiste majandussektorite indeksid										Standard & Poor's 500	Nikkei 225
	Üldindeks	50	Põhitoorainete sektor	Teenuste sektor	Tarbekaupade sektor	Nafta ja gaasi sektor	Finantssektor	Tööstussektor	Tehnoloogiasektor	Kommunaalteenuste sektor	Telekommunikatsioonisektor	Tervishoiusektor		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2006	357,3	3 795,4	402,3	205,0	293,7	419,8	370,3	391,3	345,3	440,0	416,8	530,2	1 310,5	16 124,0
2007	416,4	4 315,8	543,8	235,4	366,5	449,6	408,3	488,4	383,4	561,4	492,7	519,2	1 476,5	16 984,4
2008	313,7	3 319,5	480,4	169,3	290,7	380,9	265,0	350,9	282,5	502,0	431,5	411,5	1 220,7	12 151,6
2007 IV kv	417,8	4 377,9	567,3	228,3	383,8	455,7	381,2	484,1	406,3	620,0	544,8	509,2	1 494,6	16 002,5
2008 I kv	361,8	3 809,4	520,9	194,0	327,1	412,0	318,1	413,3	339,2	573,3	490,1	454,4	1 351,7	13 372,6
II kv	355,9	3 705,6	576,2	185,0	317,8	442,8	313,7	408,2	306,5	557,1	437,7	427,1	1 371,7	13 818,3
III kv	309,7	3 278,8	506,0	162,2	282,2	382,8	260,5	345,7	285,6	494,8	412,4	407,4	1 252,7	12 758,7
IV kv	228,7	2 497,7	320,7	136,5	236,9	287,6	169,3	238,1	200,0	384,7	387,0	358,1	910,9	8 700,4
2008 veebr	360,6	3 776,6	520,7	194,0	323,8	407,6	311,9	417,7	356,2	573,9	493,2	452,6	1 354,6	13 522,6
märts	342,9	3 587,3	511,4	184,7	317,6	395,2	300,8	394,7	308,9	540,2	444,9	414,1	1 317,5	12 586,6
apr	359,6	3 768,1	553,9	189,3	324,6	423,2	326,5	406,2	312,8	550,2	449,3	429,6	1 370,5	13 382,1
mai	367,1	3 812,8	588,9	189,2	328,2	462,5	325,8	424,3	313,2	567,2	447,5	436,3	1 402,0	14 000,2
juuni	340,2	3 527,8	586,2	176,1	299,6	442,6	287,6	393,5	292,8	553,8	415,3	414,7	1 341,3	14 084,6
juuli	311,9	3 298,7	529,0	158,2	272,7	401,5	260,0	348,6	281,7	513,7	412,7	418,1	1 257,6	13 153,0
aug	316,1	3 346,0	513,7	167,1	287,0	388,1	266,0	356,6	304,4	504,4	411,2	403,0	1 281,5	12 989,4
sept	301,3	3 193,7	474,6	161,8	287,4	358,2	255,8	332,2	271,8	465,8	413,2	400,6	1 220,0	12 126,2
okt	241,5	2 627,3	342,1	135,6	249,1	287,9	195,0	245,1	212,8	392,4	378,2	363,7	968,8	9 080,5
nov	225,0	2 452,9	315,2	136,2	237,6	294,8	159,0	229,5	197,7	393,6	386,0	361,7	883,3	8 502,7
dets	219,0	2 407,0	304,0	137,8	224,2	281,0	152,5	238,7	189,4	369,2	396,6	349,4	877,2	8 492,1
2009 jaan	215,5	2 344,9	309,7	136,8	220,8	280,5	143,4	236,4	188,1	376,5	384,1	364,8	866,6	8 402,5
veebr	200,4	2 159,8	299,2	132,7	208,0	280,9	123,3	226,1	175,7	341,0	361,7	354,1	806,3	7 707,3

J28 Dow Jonesi EURO STOXX üldindeks, Standard & Poor's 500 ja Nikkei 225

(jaanuar 1994 = 100; kuu keskmised)

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

HINNAD, TOODANG, NÕUDLUS JA TÖÖTURUD

5.1 ÜTHI, muud hinnad ja kulud

(aastased protsentuaalsed muutused, kui pole viidatud teisiti)

1. Ühtlustatud tarbijahinnaindeks¹

	Kokku					Kokku (sesoonselt kohandatud; protsentuaalne muutus võrreldes eelmise perioodiga)						Memokirje: Reguleeritud hinnad ²	
	Indeks 2005 = 100	Kokku	Kaubad	Teenused	Kokku	Töödeldud toiduained	Töötlemata toiduained	Tööstuskaubad, v.a energia	Energia (sesoonselt kohandamata)	Teenused	ÜTHI kokku, v.a reguleeritud hinnad	Reguleeritud hinnad	
													Kokku (v.a töötlemata toiduained ja energia)
Protsent kogusummast ³	100,0	100,0	83,0	58,6	41,4	100,0	11,9	7,5	29,7	9,6	41,4	89,3	10,7
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2005	100,0	2,2	1,5	2,1	2,3	-	-	-	-	-	-	2,1	2,5
2006	102,2	2,2	1,5	2,3	2,0	-	-	-	-	-	-	2,1	2,7
2007	104,4	2,1	2,0	1,9	2,5	-	-	-	-	-	-	2,1	2,1
2008	107,8	3,3	2,4	3,8	2,6	-	-	-	-	-	-	3,3	3,0
2007 IV kv	105,7	2,9	2,3	3,2	2,5	1,0	2,6	1,2	0,2	2,9	0,6	3,0	1,9
2008 I kv	106,4	3,4	2,5	3,9	2,6	1,0	2,1	0,5	0,2	3,4	0,7	3,5	2,5
II kv	108,1	3,6	2,5	4,5	2,4	1,1	1,1	1,1	0,2	6,0	0,6	3,7	2,8
III kv	108,4	3,8	2,5	4,7	2,6	0,7	0,9	1,0	0,2	2,1	0,7	3,9	3,3
IV kv	108,2	2,3	2,2	2,1	2,6	-0,6	0,2	0,3	0,2	-8,7	0,6	2,1	3,4
2008 sept	108,5	3,6	2,5	4,4	2,6	0,1	0,1	0,2	0,1	-0,4	0,1	3,7	3,4
okt	108,6	3,2	2,4	3,5	2,6	-0,1	0,1	0,5	0,1	-2,9	0,2	3,1	3,4
nov	108,0	2,1	2,2	1,8	2,6	-0,4	0,0	-0,2	0,0	-4,9	0,2	2,0	3,4
dets	107,9	1,6	2,1	0,9	2,6	-0,4	0,0	0,1	0,0	-4,7	0,2	1,4	3,4
2009 jaan veebr ⁴⁾	107,0	1,1	1,8	0,2	2,4	0,0	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,1	0,9	2,9
		1,2											

	Kaubad						Teenused						
	Toit (sh alkohoolsed joogid ja tubakas)			Tööstuskaubad			Elamumajandus	Transport	Side	Vaba aja ja isikliku tegevusega seotud teenused	Muud teenused		
	Kokku	Töödeldud toiduained	Töötlemata toiduained	Kokku	Tööstuskaubad, v.a energia	Energia						Üür	
Protsent kogusummast ³	19,3	11,9	7,5	39,3	29,7	9,6	10,1	6,0	6,2	3,2	14,9	6,8	
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
2005	1,6	2,0	0,8	2,4	0,3	10,1	2,6	2,0	2,7	-2,2	2,3	3,1	
2006	2,4	2,1	2,8	2,3	0,6	7,7	2,5	2,1	2,5	-3,3	2,3	2,3	
2007	2,8	2,8	3,0	1,4	1,0	2,6	2,7	2,0	2,6	-1,9	2,9	3,2	
2008	5,1	6,1	3,5	3,1	0,8	10,3	2,3	1,9	3,9	-2,2	3,2	2,5	
2007 IV kv	3,9	4,5	3,1	2,8	1,0	8,1	2,7	2,0	2,6	-2,1	3,0	3,2	
2008 I kv	5,2	6,4	3,5	3,2	0,8	10,7	2,5	1,9	3,1	-2,5	3,2	3,2	
II kv	5,7	6,9	3,7	3,9	0,8	13,6	2,3	1,9	3,6	-1,8	3,0	2,2	
III kv	5,6	6,7	3,9	4,2	0,7	15,1	2,3	1,9	4,4	-2,4	3,4	2,3	
IV kv	3,8	4,3	3,0	1,2	0,9	2,1	2,2	1,9	4,5	-2,0	3,3	2,2	
2008 aug	5,6	6,8	3,7	4,2	0,7	14,6	2,2	1,9	4,8	-2,5	3,5	2,3	
sept	5,2	6,2	3,6	4,0	0,9	13,5	2,3	1,9	4,5	-2,6	3,3	2,3	
okt	4,4	5,1	3,4	3,1	1,0	9,6	2,3	1,9	4,6	-2,2	3,3	2,3	
nov	3,7	4,2	2,8	0,8	0,9	0,7	2,2	1,8	4,4	-2,1	3,4	2,2	
dets	3,3	3,5	2,8	-0,3	0,8	-3,7	2,2	1,8	4,5	-1,8	3,2	2,1	
2009 jaan	2,7	2,7	2,6	-1,0	0,5	-5,3	2,0	1,7	3,9	-1,9	3,1	2,2	

Allikad: Eurostati ja EKP arvutused.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

² EKP hinnangud põhinevad Eurostati andmetel. Selline eksperimentaalne statistika võib anda ainult ligikaudse hindade reguleerimise mõõtevahendi, sest reguleeritud hinna muutusi ei saa teistest mõjudest täiesti eraldada. Selle näitaja koostamisel kasutatud meetodikat selgitab märkus aadressil <http://www.ecb.europa.eu/stats/prices/hicp/html/index.en.html>.

³ Viitab 2009. aasta indeksiperioodile.

⁴ Hinnang põhineb liikmesriikide esialgsetel andmetel, mis hõlmavad harilikult 95% eurolast, samuti esmasel teabel energiahindade kohta.

5.1 ÜTHI, muud hinnad ja kulud

(aastased protsentuaalsed muutused, kui pole viidatud teisiti)

2. Tööstustoodangu, ehituse ja elamispiindade hinnad¹

	Tööstustoodangu tootjahinnad (v.a ehitus)										Ehitus ²	Elamispiindade hinnad ³
	Kokku (indeks 2000 = 100)	Kokku		Tööstus, v.a ehitus ja energia						Energia		
		Töötlev tööstus	Kokku	Vahekaubad	Kapitalikaubad	Tarbekaubad						
						Kokku	Kestvuskaubad	Kulukaubad				
Protsent kogusummast ⁴	100,0	100,0	89,4	82,4	31,6	21,1	29,6	4,0	25,6	17,6		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2005	110,2	4,1	3,2	1,8	2,9	1,4	1,1	1,3	1,1	13,6	2,8	7,6
2006	115,9	5,1	3,4	2,8	4,8	1,4	1,6	1,6	1,7	13,4	4,1	6,5
2007	119,2	2,8	3,1	3,2	4,8	1,8	2,3	1,9	2,4	1,8	4,0	4,3
2008	126,5	6,2	4,7	3,5	4,3	1,9	3,7	2,4	3,9	15,0	.	.
2007 IV kv	121,3	4,0	4,5	3,2	3,7	1,5	3,7	1,9	3,9	7,0	3,3	3,9 ⁵⁾
2008 I kv	123,7	5,4	5,4	3,6	4,2	1,5	4,4	2,3	4,8	11,7	3,1	-
II kv	127,0	7,1	6,3	3,8	4,5	1,8	4,5	2,3	4,8	18,0	4,0	2,7 ⁵⁾
III kv	129,6	8,5	6,5	4,2	5,9	2,2	3,8	2,5	4,0	22,6	5,5	-
IV kv	125,8	3,7	0,8	2,3	2,6	2,2	2,0	2,6	2,0	7,8	.	.
2008 juuli	130,1	9,2	7,3	4,4	5,8	2,1	4,3	2,5	4,6	24,9	-	-
aug	129,5	8,5	6,6	4,3	6,0	2,2	3,9	2,4	4,1	22,7	-	-
sept	129,2	7,9	5,5	4,1	5,8	2,2	3,3	2,5	3,4	20,3	-	-
okt	128,1	6,3	3,4	3,2	4,3	2,2	2,6	2,7	2,7	15,9	-	-
nov	125,6	3,3	0,5	2,2	2,4	2,2	2,0	2,6	1,9	6,3	-	-
dets	123,7	1,6	-1,4	1,4	1,1	2,2	1,4	2,5	1,3	1,6	-	-

3. Toormehinnad ja sisemajanduse koguprodukti deflaatorid¹

	Naftahind ⁶ (EUR/barrel)	Toorme (v.a energia) hinnad						SKP deflaatorid								
		Impordiga kaalutud ⁷			Kasutusega kaalutud ⁸			Kokku (sesoonselt kohandatud indeks 2000 = 100)	Kokku	Sisenõudlus				Ekspor ⁹	Import ⁹	
		Kokku	Toiduained	Toiduks mittekasutatav toore	Kokku	Toiduained	Toiduks mittekasutatavad kaubad			Kokku	Eratarbimine	Valitsussektori tarbimine	Kapitali kogumatus põhivarasse			
Protsent kogusummast		100,0	35,0	65,0	100,0	44,3	55,7									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2005	44,6	11,9	0,9	17,9	9,3	2,5	14,8	111,6	2,0	2,3	2,1	2,4	2,5	2,4	3,3	
2006	52,9	27,5	5,8	37,6	24,6	5,9	38,0	113,8	2,0	2,4	2,2	2,1	3,0	2,7	3,9	
2007	52,8	7,5	14,3	5,0	5,1	9,4	2,7	116,4	2,3	2,3	2,2	1,7	2,7	1,5	1,3	
2008	65,9	2,0	18,1	-4,3	-1,5	9,6	-8,1	119,0	2,2	2,8	3,0	2,7	2,4	2,0	3,3	
2007 IV kv	61,0	-2,2	22,8	-10,8	-2,9	17,8	-13,6	117,2	2,3	2,8	2,9	2,4	2,6	1,4	2,7	
2008 I kv	64,2	8,4	36,4	-1,3	7,2	31,6	-5,3	117,9	2,1	2,8	3,1	2,1	2,4	2,2	4,1	
II kv	78,5	2,5	32,4	-7,5	-0,3	20,3	-10,7	118,8	2,2	3,2	3,4	3,3	2,5	2,3	4,6	
III kv	77,6	6,7	16,2	2,8	0,8	4,3	-1,4	119,4	2,2	3,2	3,5	2,4	2,9	2,8	5,0	
IV kv	43,5	-10,2	-8,0	-11,2	-14,3	-13,0	-15,3	120,0	2,4	1,9	1,8	2,9	1,8	0,8	-0,5	
2008 sept	70,0	5,2	6,4	4,6	-1,8	-5,5	0,8	-	-	-	-	-	-	-	-	
okt	55,2	-6,4	-5,0	-7,0	-11,5	-12,6	-10,7	-	-	-	-	-	-	-	-	
nov	43,1	-7,0	-4,4	-8,3	-10,4	-7,4	-12,5	-	-	-	-	-	-	-	-	
dets	32,1	-17,3	-14,4	-18,7	-21,2	-18,7	-23,1	-	-	-	-	-	-	-	-	
2009 jaan	34,3	-21,2	-10,8	-26,0	-22,3	-13,6	-28,4	-	-	-	-	-	-	-	-	
veebr	34,6	-24,2	-17,5	-27,4	-26,2	-21,0	-30,1	-	-	-	-	-	-	-	-	

Allikad: Eurostat, Eurostati andmetel põhinevad EKP arvutused (osa 5.1 tabeli 2 veerg 7 ja osa 5.1 tabeli 3 veerud 8–15), Thomson Financial Datastreami andmetel põhinevad EKP arvutused (osa 5.1 tabeli 3 veerg 1) ning EKP arvutused (osa 5.1 tabeli 2 veerg 12 ja osa 5.1 tabeli 3 veerud 2–7).

¹ Andmed viitavad 16 riigist koosnevale euroalale, v.a tabeli 3 veergude 5, 6 ja 7 andmed, mis tähistavad 15 riigiga euroala.

² Eluasemete sisendhinnad.

³ Eksperimentaalsed andmed, mis põhinevad ühtlustamata riiklikel allikatel (lisateavet saab EKP veebilehelt).

⁴ Aastal 2000.

⁵ Teise (neljanda) kvartali kvartaliandmed osutavad vastavalt esimese (teise) poolaasta keskmistele. Et mõned riikide andmed on kättesaadavad alles aastase intervalliga, on poolaasta hinnang osaliselt tuletatud aastatulemustest; seetõttu ei ole poolaastaandmed nii täpsed kui aastaandmed.

⁶ Brent Blend (ühekuulise tähtjaga tarne puhul).

⁷ Viitab eurodes esitatud hindadele. Kaalutud vastavalt euroala impordi struktuurile vahemikus 2004–2006.

⁸ Viitab eurodes esitatud hindadele. Kaalutud vastavalt euroala sisenõudlusele (euroala tootmine pluss import miinus eksport) vahemikus 2004–2006. Eksperimentaalsed andmed (lisateavet saab EKP veebilehelt).

⁹ Ekspor⁹ ja impordi deflaatorid viitavad kaupadele ja teenustele ning sisaldavad piiriülest kaubavahetust euroalal.

5.1 ÜTHI, muud hinnad ja kulud

(aastased protsentuaalsed muutused, kui pole viidatud teisiti)

4. Tööjõu erikulud, hüvitis töötaja kohta ja tööjõu tootlikkus¹

(sesoonselt kohandatud)

	Kokku (indeks 2000 = 100)	Kokku	Majandustegevuse alusel					Avalik haldus, haridus, tervishoid ja muud teenused
			Põllumajandus, jahindus, metsan- dus ja kalandus	Mäetööstus, töötlev tööstus ja energia	Ehitus	Kaubandus, remon- diteenused, hotellid ja restoranid, transport ja side	Finantsvahendus-, kinnisvara-, üürimis- ja äritegevus	
	1	2	3	4	5	6	7	8
Tööjõu erikulud ²								
2004	107,7	0,8	-10,8	-1,2	3,2	-0,1	2,5	2,1
2005	109,0	1,2	8,7	-1,1	2,9	1,4	2,0	2,0
2006	110,0	0,9	3,2	-0,7	3,3	0,1	2,6	2,1
2007	111,8	1,6	0,8	-0,6	4,0	1,4	2,6	2,1
2007 III kv	111,9	1,6	0,8	-1,2	4,9	2,0	2,3	2,1
2007 IV kv	112,9	2,5	0,8	0,1	4,3	2,7	3,1	2,9
2008 I kv	113,5	2,5	0,5	1,2	2,1	2,4	3,7	2,9
2008 II kv	115,2	3,3	-0,7	2,1	2,2	3,6	2,8	4,7
2008 III kv	116,0	3,7	-0,9	4,9	2,0	5,1	3,2	2,9
Hüvitis töötaja kohta								
2004	110,2	2,2	1,8	3,0	3,0	1,5	1,7	2,4
2005	112,3	2,0	2,4	1,8	2,0	2,1	2,4	1,9
2006	114,8	2,2	3,4	3,5	3,4	1,5	2,4	1,5
2007	117,7	2,5	2,5	2,8	3,0	2,3	2,2	2,5
2007 III kv	117,8	2,3	2,2	2,4	2,9	2,4	1,9	2,3
2007 IV kv	119,0	2,9	2,7	3,2	3,3	2,2	2,5	3,2
2008 I kv	120,1	3,1	3,6	3,5	4,3	2,4	2,9	2,9
2008 II kv	121,4	3,4	3,8	2,8	5,1	2,7	2,6	4,4
2008 III kv	121,9	3,5	3,8	3,5	5,0	4,2	3,1	2,9
Tööjõu tootlikkus ³								
2004	102,3	1,4	14,1	4,3	-0,2	1,6	-0,8	0,3
2005	103,1	0,8	-5,8	2,9	-0,9	0,7	0,3	-0,1
2006	104,4	1,3	0,2	4,2	0,2	1,4	-0,2	-0,6
2007	105,3	0,8	1,6	3,4	-0,9	0,8	-0,4	0,3
2007 III kv	105,3	0,7	1,4	3,6	-1,9	0,4	-0,5	0,2
2007 IV kv	105,4	0,4	1,9	3,1	-0,9	-0,5	-0,5	0,3
2008 I kv	105,8	0,5	3,0	2,2	2,2	0,0	-0,7	0,0
2008 II kv	105,4	0,2	4,5	0,7	2,8	-0,9	-0,2	-0,3
2008 III kv	105,2	-0,2	4,7	-1,4	3,0	-0,9	-0,1	0,0

5. Tööjõukulu tunnis^{1,4}

	Kokku (sesoonselt kohandatud indeks 2000 = 100)	Kokku	Komponentide järgi		Tegevuse järgi			Memo: kollektiivlepin- guga määratud palga näitaja ⁵
			Palk	Töötaja poolt tasutud sotsiaal- kindlustusmaksed	Mäetööstus, töötlev tööstus ja energia	Ehitus	Teenused	
	1	2	3	4	5	6	7	8
Protsent kogusummast ⁶	100,0	100,0	73,1	26,9	34,6	9,1	56,3	
2005	116,5	2,4	2,6	2,2	2,4	2,0	2,5	2,1
2006	119,4	2,5	2,7	2,1	3,4	1,6	2,1	2,3
2007	122,4	2,6	2,8	2,3	2,6	3,1	2,6	2,1
2008	3,2
2007 IV kv	123,8	2,9	3,1	2,3	3,0	4,0	2,8	2,1
2008 I kv	124,8	3,5	3,7	2,9	4,2	4,1	3,0	2,8
2008 II kv	125,9	2,8	2,8	2,8	3,0	3,9	2,5	2,9
2008 III kv	127,1	4,0	3,9	4,2	3,9	4,7	4,0	3,4
2008 IV kv	3,5

Allikad: Eurostat, Eurostati andmetel põhinevad EKP arvutused (osa 5.1 tabel 4 ja osa 5.1 tabeli 5 veerg 7) ja EKP arvutused (osa 5.1 tabeli 5 veerg 8).

¹ Andmed viitavad 16 riigiga euroalale.

² Hüvitis töötaja kohta (jooksevhindades), jagatud lisandväärtusega hõivatu kohta (mahuna).

³ Lisandväärtus hõivatu kohta (mahuna).

⁴ Tööjõukulu tunnis kogu majanduses, v.a põllumajandus, avalik haldus, haridus, tervishoid ja muud mujal liigitamata teenused. Hõlmatuse erinevuste tõttu ei pruugi komponentide näitajad kogusummaga ühtida.

⁵ Eksperimentaalsed andmed (lisateavet saab EKP veebilehelt).

⁶ Aastal 2000.

5.2 Toodang ja nõudlus

1. SKP ja kulukomponendid¹

	SKP								
	Kokku	Sisenõudlus					Väliskaubandusbilanss ²		
		Kokku	Eratarbimine	Valitsus- sektori tarbimine	Kapitali kogumahutus põhivarasse	Varude muutus ³	Kokku	Eksport ²	Import ²
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Jooksevhinnad (mld EUR, sesoonselt kohandatud)									
2005	8 143,8	8 022,8	4 663,1	1 664,9	1 684,2	10,7	121,0	3 113,1	2 992,1
2006	8 558,4	8 455,7	4 866,2	1 732,5	1 837,0	20,0	102,7	3 472,8	3 370,1
2007	8 995,5	8 856,9	5 056,6	1 800,6	1 969,9	30,0	138,6	3 740,2	3 601,6
2008	9 269,2	9 171,7	5 237,4	1 886,7	2 030,7	16,8	97,5	3 887,4	3 789,9
2007 IV kv	2 279,4	2 248,1	1 287,3	456,2	502,2	2,4	31,3	956,2	924,9
2008 I kv	2 309,8	2 276,8	1 300,0	461,4	512,5	3,0	33,0	984,1	951,2
II kv	2 323,3	2 293,5	1 310,8	472,7	511,2	-1,2	29,8	991,6	961,8
III kv	2 329,6	2 314,3	1 324,0	474,8	512,1	3,4	15,4	1 000,1	984,7
IV kv	2 306,4	2 287,0	1 302,7	477,7	495,0	11,6	19,4	911,6	892,2
<i>protsent SKPst</i>									
2008	100,0	98,9	56,5	20,4	21,9	0,2	1,1	-	-
Ahelmeetodil arvutatud mahud (eelmise aasta hinnad, sesoonselt kohandatud⁴)									
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kvartaliga</i>									
2007 IV kv	0,4	0,2	0,3	0,2	1,0	-	-	0,7	0,1
2008 I kv	0,7	0,5	0,2	0,7	1,2	-	-	1,9	1,4
II kv	-0,2	-0,4	-0,1	0,8	-1,1	-	-	-0,1	-0,3
III kv	-0,2	0,3	0,1	0,9	-0,6	-	-	0,0	1,4
IV kv	-1,5	-0,6	-0,9	-0,6	-2,7	-	-	-7,3	-5,5
<i>aastane protsentuaalne muutus</i>									
2005	1,7	1,9	1,8	1,5	3,3	-	-	5,0	5,7
2006	2,9	2,8	2,0	1,9	5,6	-	-	8,4	8,3
2007	2,7	2,4	1,6	2,2	4,4	-	-	6,0	5,3
2008	0,8	0,8	0,5	2,0	0,4	-	-	1,6	1,6
2007 IV kv	2,2	2,0	1,4	2,1	3,3	-	-	4,2	3,9
2008 I kv	2,2	1,6	1,6	1,6	3,4	-	-	5,7	4,5
II kv	1,5	0,9	0,8	2,2	2,0	-	-	4,5	3,3
III kv	0,6	0,6	0,5	2,5	0,5	-	-	2,6	2,6
IV kv	-1,3	-0,2	-0,7	1,7	-3,2	-	-	-5,6	-3,2
<i>SKP protsentuaalse muutuse (võrreldes eelmise kvartaliga) komponendid protsendipunktides</i>									
2007 IV kv	0,4	0,2	0,2	0,0	0,2	-0,3	0,3	-	-
2008 I kv	0,7	0,5	0,1	0,1	0,3	0,0	0,2	-	-
II kv	-0,2	-0,3	-0,1	0,2	-0,3	-0,2	0,1	-	-
III kv	-0,2	0,3	0,1	0,2	-0,1	0,2	-0,6	-	-
IV kv	-1,5	-0,6	-0,5	-0,1	-0,6	0,6	-0,8	-	-
<i>SKP aastase protsentuaalse muutuse komponendid protsendipunktides</i>									
2005	1,7	1,9	1,0	0,3	0,7	-0,2	-0,1	-	-
2006	2,9	2,7	1,1	0,4	1,2	0,1	0,2	-	-
2007	2,7	2,4	0,9	0,4	0,9	0,1	0,3	-	-
2008	0,8	0,8	0,3	0,4	0,1	0,0	0,0	-	-
2007 IV kv	2,2	2,0	0,8	0,4	0,7	0,0	0,2	-	-
2008 I kv	2,2	1,6	0,9	0,3	0,7	-0,4	0,6	-	-
II kv	1,5	0,9	0,5	0,4	0,4	-0,4	0,6	-	-
III kv	0,6	0,6	0,3	0,5	0,1	-0,3	0,0	-	-
IV kv	-1,3	-0,2	-0,4	0,3	-0,7	0,5	-1,1	-	-

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

¹ Andmed viitavad 16 riigiga euroalale.

² Eksport ja import hõlmavad kaupu ja teenuseid ning sisaldavad piiriülest kaubavahetust euroalas. Need ei ole tabelitega 7.1.2 ja 7.3.1 täielikult kooskõlas.

³ Sh varade soetamine miinus realiseerimine.

⁴ Aastaseid andmeid ei ole tööpäevade arvu muutustega kohandatud.

5.2 Toodang ja nõudlus

2. Lisandväärtus tegevusala järgi¹

	Kogulisandväärtus (baashinnad)							Tootemaksud miinus toote- subsüümid
	Kokku	Põllumajandus, jahindus, metsan- dus ja kalandus	Mäetööstus, töötlev tööstus ja energia	Ehitus	Kaubandus, remonditeenused, hotellid ja restora- nid, transport ja side	Finants- vahendus-, kinnis- vara-, üürimis- ja äritegevus	Avalik haldus, haridus, tervishoid ja muud teenused	
	1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Jooksevhinnad (mld EUR, sesoonselt kohandatud)</i>								
2005	7 299,0	144,1	1 482,4	441,6	1 539,8	2 021,8	1 669,3	844,9
2006	7 643,9	141,6	1 557,8	478,9	1 603,5	2 137,7	1 724,4	914,5
2007	8 037,5	151,6	1 642,7	517,5	1 668,7	2 260,7	1 796,3	958,0
2008	8 316,5	153,9	1 663,9	547,1	1 717,9	2 366,9	1 866,8	952,7
2007 IV kv	2 041,6	39,2	416,3	132,6	422,3	575,3	455,9	237,9
2008 I kv	2 068,5	39,6	423,4	136,9	427,8	582,8	458,0	241,3
II kv	2 085,5	38,9	424,5	137,0	428,2	590,0	466,9	237,8
III kv	2 090,6	38,5	419,0	137,8	432,0	595,7	467,7	239,0
IV kv	2 071,8	36,9	397,0	135,3	430,0	598,4	474,3	234,6
<i>protsent lisandväärtusest</i>								
2008	100,0	1,9	20,0	6,6	20,7	28,5	22,4	-
<i>Ahelmeetodil arvutatud mahud (eelmise aasta hinnad, sesoonselt kohandatud²)</i>								
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kvartaliga</i>								
2007 IV kv	0,5	1,3	0,6	0,9	0,3	0,7	0,4	-0,7
2008 I kv	0,6	1,9	0,3	2,6	0,6	0,7	0,1	1,6
II kv	-0,1	0,0	-0,7	-1,8	-0,5	0,5	0,4	-1,2
III kv	-0,3	-0,4	-1,4	-1,3	-0,2	0,1	0,5	0,1
IV kv	-1,5	0,0	-5,4	-1,8	-1,4	-0,4	0,5	-1,5
<i>aastased muutused protsentides</i>								
2005	1,7	-6,4	1,8	1,8	1,4	2,8	1,4	1,8
2006	2,9	-1,8	3,9	2,8	3,1	3,7	1,3	3,3
2007	2,9	0,4	3,7	3,0	2,7	3,7	1,7	0,7
2008	0,9	2,1	-0,8	0,7	0,5	2,1	1,4	0,0
2007 IV kv	2,5	0,4	3,4	1,4	1,8	3,4	1,8	-0,7
2008 I kv	2,4	1,6	2,8	2,8	2,4	2,9	1,3	0,5
II kv	1,6	2,4	1,2	1,6	0,9	2,6	1,3	0,4
III kv	0,7	2,8	-1,2	0,4	0,2	1,9	1,5	-0,2
IV kv	-1,3	1,5	-7,1	-2,3	-1,5	0,9	1,6	-1,0
<i>lisandväärtuse protsentuaalse muutuse (võrreldes eelmise kvartaliga) komponendid protsendipunktides</i>								
2007 IV kv	0,5	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	-
2008 I kv	0,6	0,0	0,1	0,2	0,1	0,2	0,0	-
II kv	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	0,1	0,1	-
III kv	-0,3	0,0	-0,3	-0,1	0,0	0,0	0,1	-
IV kv	-1,5	0,0	-1,1	-0,1	-0,3	-0,1	0,1	-
<i>lisandväärtuse aastase protsentuaalse muutuse komponendid protsendipunktides</i>								
2005	1,7	-0,1	0,4	0,1	0,3	0,8	0,3	-
2006	2,9	0,0	0,8	0,2	0,7	1,0	0,3	-
2007	2,9	0,0	0,8	0,2	0,6	1,0	0,4	-
2008	0,9	0,0	-0,2	0,0	0,1	0,6	0,3	-
2007 IV kv	2,5	0,0	0,7	0,1	0,4	1,0	0,4	-
2008 I kv	2,4	0,0	0,6	0,2	0,5	0,8	0,3	-
II kv	1,6	0,0	0,3	0,1	0,2	0,7	0,3	-
III kv	0,7	0,0	-0,3	0,0	0,0	0,5	0,3	-
IV kv	-1,3	0,0	-1,5	-0,1	-0,3	0,2	0,4	-

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

¹ Andmed viitavad 16 riigiga euroalale.

² Aastaseid andmeid ei ole tööpäevade arvu muutustega kohandatud.

5.2 Toodang ja nõudlus

(aastaste protsentuaalsete näitajate muutused, kui pole viidatud teisiti)

3. Tööstustoodang¹

	Kokku	Tööstus, v.a ehitus										Ehitus
		Kokku (sesoonselt kohandatud indeks 2000 = 100)	Kokku	Tööstus, v.a ehitus ja energia							Energia	
				Töötlev tööstus	Kokku	Vahe- kaubad	Kapitali- kaubad	Tarbekaubad				
								Kokku	Kestvus- kaubad	Kulukaubad		
Protsent kogusumma ²	100,0	82,8	82,8	74,8	73,6	29,9	22,2	21,6	3,6	18,0	9,1	17,2
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2006	4,0	108,3	4,0	4,4	4,4	4,9	5,9	2,6	4,5	2,2	0,7	3,9
2007	3,5	112,0	3,4	4,1	3,8	3,9	6,1	2,3	1,2	2,5	-0,6	3,2
2008	-1,8	110,1	-1,6	-1,9	-2,1	-3,2	-0,1	-2,0	-5,3	-1,4	0,7	-2,8
2008 I kv	2,4	114,0	2,6	1,9	1,8	1,6	5,1	0,1	-1,5	0,7	4,4	1,3
II kv	0,7	112,2	1,2	1,3	1,0	0,5	4,0	-1,1	-2,6	-0,9	1,6	-2,2
III kv	-1,7	110,0	-1,4	-1,6	-1,9	-1,9	0,0	-2,6	-5,9	-2,2	0,2	-3,4
IV kv	-8,5	104,4	-8,6	-9,0	-9,2	-13,0	-8,6	-4,3	-11,0	-3,2	-3,2	-6,5
2008 juuli	-1,4	110,4	-1,1	-1,2	-1,2	-1,7	0,0	-1,1	-5,3	-0,8	0,0	-3,4
aug	-1,0	110,8	-0,5	-0,8	-1,4	0,1	0,8	-4,1	-6,0	-3,2	0,6	-3,0
sept	-2,6	108,7	-2,4	-2,5	-3,0	-3,8	-0,7	-2,8	-6,5	-2,8	0,2	-3,7
okt	-5,3	106,8	-5,5	-5,7	-5,9	-7,8	-5,3	-3,6	-8,6	-2,7	-1,5	-3,8
nov	-8,1	104,5	-8,4	-8,7	-9,2	-12,0	-8,8	-4,7	-10,5	-3,0	-4,7	-5,3
dets	-12,3	101,8	-12,0	-13,2	-13,1	-20,4	-11,8	-4,6	-14,5	-3,9	-3,3	-10,9
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga (sesoonselt kohandatud)</i>												
2008 juuli	-0,5	-	-0,6	-0,6	-0,7	-0,9	-0,7	-0,1	-1,2	-0,2	0,8	-0,3
aug	0,3	-	0,4	0,3	0,4	0,6	0,9	-0,6	0,5	-0,4	1,3	-0,3
sept	-1,8	-	-1,9	-2,1	-2,3	-3,3	-1,9	-0,7	-2,4	-0,8	-0,6	-0,9
okt	-1,5	-	-1,7	-1,8	-1,8	-2,8	-2,4	-0,2	-1,9	0,1	-0,5	-0,1
nov	-2,4	-	-2,2	-2,4	-2,6	-3,6	-2,5	-0,8	-2,8	-0,2	-2,4	-1,8
dets	-2,9	-	-2,6	-3,1	-3,1	-5,7	-2,5	-0,7	-2,9	-0,9	1,0	-2,5

4. Tööstuse uued tellimused ja käive, jaemüük ja uute sõidautode registreerimine¹

	Tööstuse uued tellimused		Tööstuse käive		Jaemüük							Uute sõidautode registreerimine	
	Töötlev tööstus ³ (jooksev hinnad)		Töötlev tööstus (jooksev hinnad)		Jooksev- hinnad	Püsihinnad						Kokku (sesoonselt kohandatud, tuhanded) ⁴	Kokku
	Kokku (sesoonselt kohandatud indeks 2000 = 100)	Kokku	Kokku (sesoonselt kohandatud indeks 2000 = 100)	Kokku	Kokku	Kokku (sesoonselt kohandatud indeks 2000 = 100)	Kokku	Toidu- ained, joogid, tubaka- tooted	Toiduks mittekasutatavad kaubad				
									Tekstiil, garderoobi- kaubad, jalanõud	Majapida- mistarbed			
Protsent kogusumma ²	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	43,7	56,3	10,6	14,8			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2006	119,8	9,4	119,6	7,8	2,9	108,5	1,5	0,3	2,5	2,7	4,4	978	3,3
2007	129,6	8,4	127,0	6,3	2,4	109,5	0,8	-0,3	1,6	3,1	1,4	970	-0,9
2008	121,7	-4,9	128,7	1,7	1,7	108,0	-1,3	-2,0	-0,9	-1,6	-1,9	892	-8,0
2008 I kv	131,6	3,8	132,6	4,4	3,2	109,0	-0,1	-1,5	0,8	0,2	-0,4	949	-1,3
II kv	127,5	0,1	132,5	6,3	2,0	108,0	-1,5	-2,4	-0,8	-2,3	-1,4	909	-4,8
III kv	121,9	-1,3	130,6	3,9	2,3	108,0	-1,4	-2,0	-0,8	-0,9	-2,6	893	-8,8
IV kv	105,7	-21,6	119,2	-7,4	-0,4	106,9	-2,2	-2,2	-2,3	-2,9	-3,0	818	-18,5
2008 aug	123,1	-6,5	131,9	-2,4	2,1	107,9	-1,7	-2,1	-1,4	-2,8	-3,1	924	-5,8
sept	117,1	-1,5	128,2	6,7	2,5	108,2	-1,0	-1,8	-0,2	-0,3	-2,4	867	-11,4
okt	111,6	-15,1	124,8	-2,8	0,6	107,2	-2,0	-2,2	-1,9	-2,3	-3,2	838	-14,4
nov	105,6	-27,3	120,3	-11,8	-0,6	107,0	-2,6	-2,2	-2,8	-2,6	-3,6	808	-18,2
dets	100,0	-22,4	112,6	-7,7	-1,1	106,7	-2,1	-2,0	-2,1	-3,5	-2,3	807	-23,2
2009 jaan	775	-20,5
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga (sesoonselt kohandatud)</i>													
2008 aug	-	-1,8	-	0,2	0,1	-	0,0	0,4	-0,1	-1,8	-0,2	-	4,2
sept	-	-4,8	-	-2,8	0,3	-	0,2	0,3	0,2	2,6	-0,7	-	-6,1
okt	-	-4,7	-	-2,7	-1,0	-	-0,9	-0,7	-1,1	-3,1	-0,6	-	-3,3
nov	-	-5,4	-	-3,6	-0,3	-	-0,2	-0,1	-0,3	-0,6	-1,0	-	-3,6
dets	-	-5,3	-	-6,4	-0,5	-	-0,3	-0,3	-0,4	-0,6	0,6	-	-0,2
2009 jaan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-3,9

Allikad: Eurostat, v.a osa 5.2 tabeli 4 veerud 12 ja 13 (EKP arvutused tuginevad ACEA (Euroopa autotootjate ühendus) andmetele).

¹ Andmed viitavad 16 riigiga euroalale.

² Aastal 2000.

³ Hõlmab töötlevat tööstust, mis tegutseb peamiselt tellimuspõhiselt ja mis 2000. aastal võttis enda alla 59,7% tööstuse kogumahust.

⁴ Aastased ja kvartaalsed näitajad on kõnealuse perioodi kuiste näitajate keskmised.

5.2 Toodang ja nõudlus

(protsentaalsed saldod¹, kui pole viidatud teisiti; sesoonselt kohandatud)

5. Ettevõtlus- ja tarbijaküsitlused

	Majanduses valitseva meeleolu näitaja ² (pikaajaline keskmine = 100)	Töötlev tööstus				Tootmis- võimsuse rakendusaste ³ (protsentides)	Tarbijate kindlustunde näitaja				
		Tööstussektori kindlustunde näitaja					Kokku ⁴	Finants- olukord järgmise 12 kuu jooksul	Majandus- lik olukord järgmise 12 kuu jooksul	Tööpuudus järgmise 12 kuu jooksul	Säästus järgmise 12 kuu jooksul
		Kokku ⁴	Telli- mused	Valmis- toodangu varu	Tootmisega seotud ootused						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2005	98,2	-7	-16	11	6	81,1	-14	-4	-15	28	-9
2006	106,8	2	0	6	13	83,1	-9	-3	-9	15	-9
2007	108,9	4	5	5	13	84,1	-5	-2	-4	4	-8
2008	91,1	-9	-15	11	-2	81,9	-18	-10	-25	23	-14
2007 IV kv	105,0	2	1	7	12	83,9	-8	-4	-10	7	-10
2008 I kv	101,4	1	-1	7	10	83,8	-12	-7	-17	11	-12
II kv	97,5	-3	-6	9	7	83,3	-15	-10	-22	13	-14
III kv	89,9	-10	-15	12	-2	82,2	-19	-12	-28	22	-15
IV kv	75,8	-25	-36	18	-22	78,3	-26	-11	-34	44	-15
2008 sept	88,9	-12	-20	13	-4	-	-19	-11	-26	24	-15
okt	81,6	-18	-26	15	-13	81,5	-24	-12	-33	34	-15
nov	76,8	-25	-36	17	-22	-	-25	-11	-32	43	-15
dets	68,9	-33	-47	22	-30	-	-30	-11	-39	55	-14
2009 jaan	67,2	-33	-49	20	-31	75,0	-31	-11	-38	58	-15
veebr	65,4	-36	-57	20	-32	-	-33	-12	-41	62	-15

	Ehitussektori kindlustunde näitaja			Jaemüügisektori kindlustunde näitaja				Teenindussektori kindlustunde näitaja			
	Kokku ⁴	Tellimused	Tööhõivega seotud ootused	Kokku ⁴	Ettevõtluses valitsev olukord	Laovarude maht	Oodatav majandus- keskkond	Kokku ⁴	Ärikliima	Nõudlus viimastel kuudel	Nõudlus eelseisvatel kuudel
2005	-7	-12	-2	-7	-12	13	4	11	5	10	18
2006	1	-4	6	1	3	14	13	18	13	18	24
2007	0	-8	7	1	4	15	12	19	16	19	23
2008	-14	-20	-7	-7	-6	16	1	2	-5	4	7
2007 IV kv	-3	-10	5	0	5	16	13	15	11	14	20
2008 I kv	-7	-13	-1	0	3	16	12	10	4	12	15
II kv	-10	-17	-3	-3	-1	16	7	8	3	9	13
III kv	-14	-21	-7	-9	-9	17	-1	1	-7	3	6
IV kv	-23	-31	-16	-15	-16	17	-13	-12	-20	-9	-6
2008 sept	-15	-21	-9	-8	-11	14	1	0	-7	2	6
okt	-20	-26	-13	-13	-14	17	-9	-7	-13	-4	-3
nov	-23	-31	-15	-13	-11	15	-12	-12	-21	-8	-7
dets	-27	-35	-19	-20	-23	19	-18	-17	-27	-15	-10
2009 jaan	-30	-35	-26	-20	-21	20	-18	-22	-32	-19	-15
veebr	-32	-37	-26	-19	-21	17	-20	-23	-33	-19	-18

Allikas: Euroopa Komisjon (majanduse ja rahapoliitika peadirektoraat).

¹ Negatiivseid ja positiivseid vastuseid andnud vastajate protsentide erinevus.

² Majanduses valitseva meelega näitaja koosneb tööstus-, teenindus-, tarbija-, ehitus- ja jaemüügisektori kindlustunde näitajatest; tööstussektori kindlustunde näitaja osakaal moodustab sellest 40%, teenindussektori kindlustunde näitaja osakaal 30%, tarbijate kindlustunde näitaja osakaal 20% ja ülejäänud kahe näitaja osakaal 5%. Majanduses valitseva meelega näitaja suurus üle (alla) 100 viitab keskmisest kõrgemale (madalamale) väärtusele aastatel 1990–2008.

³ Andmeid kogutakse jaanuaris, aprillis, juulis ja oktoobris. Kvartaalsed näitajad on kahe järjestikuse küsitluse keskmised. Aastased andmed saadakse kvartaalsete keskmiste põhjal.

⁴ Kindlustunde näitajad on välja arvatud ülaltoodud komponentide aritmeetilise keskmisena; varude (veerud 4 ja 17) ja tööpuuduse (veerg 10) hindamisel kasutatakse kindlustunde näitajate arvutamiseks pöördmärke.

5.3 Tööturud¹

(aastased protsentuaalsed muutused, kui pole viidatud teisiti)

1. Tööhõive

	Kogu majandus		Tööhõivevorm				Majandustegevus			
	Miljonit (sesoonselt kohandatud)		Töötajad	Füüsilisest isikust ettevõtja	Põllumajandus, jahindus, metsandus ja kalandus	Mäetööstus, töötlev tööstus ja energia	Ehitus	Kaubandus, remonditeenused, hotellid ja restoranid, transport ja side	Finants-, kinnisvara-, üürimis- ja äritegevus	Avalik haldus, haridus, tervishoid ja muud teenused
Protsent kogusummast ²	100,0	100,0	85,0	15,0	3,9	17,2	7,7	25,5	15,7	29,9
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2004	140,507	0,8	0,7	1,6	-2,0	-1,4	1,3	1,2	2,4	1,2
2005	141,863	1,0	1,1	0,5	-0,7	-1,1	2,7	0,7	2,5	1,5
2006	144,187	1,6	1,8	0,8	-1,9	-0,3	2,7	1,7	3,9	1,9
2007	146,811	1,8	2,0	0,9	-1,2	0,3	3,9	1,8	4,1	1,4
2007 III kv	147,216	1,9	2,0	1,5	-1,4	0,2	3,6	2,3	3,9	1,5
IV kv	147,666	1,8	2,0	0,6	-1,7	0,2	2,5	2,3	4,0	1,5
2008 I kv	148,185	1,7	1,8	0,7	-1,3	0,6	0,9	2,5	3,7	1,2
II kv	148,436	1,3	1,5	0,1	-2,1	0,4	-1,1	1,9	2,9	1,6
III kv	148,379	0,8	1,1	-0,7	-2,0	0,2	-2,6	1,2	2,1	1,6
<i>muutus protsentides võrreldes eelmise kvartaliga (sesoonselt kohandatud)</i>										
2007 III kv	0,663	0,5	0,4	0,5	-1,0	0,0	-0,1	0,8	0,8	0,5
IV kv	0,450	0,3	0,5	-0,8	-0,4	0,1	0,0	0,1	0,8	0,5
2008 I kv	0,519	0,4	0,3	0,4	0,5	0,3	0,0	0,5	0,8	0,1
II kv	0,250	0,2	0,2	-0,2	-1,2	0,1	-1,2	0,3	0,4	0,5
III kv	-0,057	0,0	0,0	-0,5	-0,8	-0,3	-1,5	0,1	0,0	0,5

2. Tööpuudus

(sesoonselt kohandatud)

	Kokku		Vanuse alusel ³				Soo alusel ⁴			
	Miljonit	Protsent tööjõust	Täiskasvanud		Noored		Mehi		Naisi	
			Miljonit	Protsent tööjõust	Miljonit	Protsent tööjõust	Miljonit	Protsent tööjõust	Miljonit	Protsent tööjõust
Protsent kogusummast ²	100,0		78,2		21,8		49,2		50,8	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2005	13,691	9,0	10,660	7,9	3,031	17,4	6,909	8,1	6,783	10,0
2006	12,882	8,3	10,073	7,3	2,809	16,3	6,392	7,5	6,490	9,4
2007	11,659	7,5	9,122	6,6	2,538	14,9	5,736	6,7	5,924	8,5
2008	11,883	7,5	9,255	6,6	2,627	15,4	6,002	6,9	5,881	8,3
2007 IV kv	11,429	7,3	8,920	6,4	2,509	14,7	5,636	6,5	5,793	8,3
2008 I kv	11,395	7,3	8,895	6,4	2,499	14,6	5,612	6,5	5,783	8,2
II kv	11,678	7,4	9,094	6,5	2,584	15,1	5,823	6,7	5,855	8,3
III kv	11,919	7,6	9,289	6,6	2,631	15,5	6,060	7,0	5,860	8,3
IV kv	12,540	7,9	9,744	6,9	2,795	16,3	6,513	7,5	6,027	8,5
2008 aug	11,892	7,5	9,275	6,6	2,617	15,4	6,042	7,0	5,850	8,2
sept	12,068	7,6	9,393	6,7	2,675	15,7	6,175	7,1	5,893	8,3
okt	12,305	7,8	9,562	6,8	2,742	16,1	6,338	7,3	5,967	8,4
nov	12,534	7,9	9,740	6,9	2,794	16,3	6,511	7,5	6,023	8,4
dets	12,780	8,1	9,931	7,0	2,850	16,6	6,689	7,7	6,091	8,5
2009 jaan	13,036	8,2	10,130	7,2	2,906	16,9	6,879	7,9	6,157	8,6

Allikas: Eurostat.

¹ Andmed viitavad 16 riigiga euroalale. Tööhõive andmed viitavad isikutele ja tuginevad ESA 95-le. Tööpuuduse andmed viitavad isikutele ja nende puhul lähtutakse Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) soovistest.

² Aastal 2007.

³ Täiskasvanu: 25aastane ja vanem; noor: alla 25aastane; määrad on kajastatud protsendina tööjõust vastavas vanusegrupis.

⁴ Määrad on kajastatud protsendina tööjõust vastavas soogrupis.

RIIGI RAHANDUS

6.1 Tulud, kulud ja puudujääk/ülejäak¹ (protsent SKPst)

1. Euroala – tulud

	Kokku	Jooksvad tulud									Müük	Kapitalitulud		Memo: eelarvekoormus ²
		Otsesed maksud	Kodumajapidamised		Ettevõtted	Kaudsed maksud	Saadud ELi institutsoonide poolt	Sotsiaalkindlustusmaksud	Tööandjad	Töötajad		Kapitalimaksud		
			3	4									5	
1999	47,0	46,7	12,5	9,3	2,9	14,1	0,6	16,1	8,3	4,9	2,3	0,3	0,3	43,0
2000	46,5	46,2	12,7	9,4	3,0	13,9	0,6	15,8	8,2	4,8	2,2	0,3	0,3	42,6
2001	45,7	45,5	12,3	9,2	2,7	13,6	0,5	15,6	8,1	4,7	2,2	0,2	0,3	41,7
2002	45,2	44,9	11,8	9,1	2,5	13,5	0,4	15,6	8,2	4,6	2,1	0,3	0,3	41,2
2003	45,0	44,4	11,4	8,8	2,3	13,5	0,4	15,8	8,2	4,6	2,1	0,6	0,5	41,2
2004	44,6	44,1	11,3	8,5	2,5	13,5	0,3	15,6	8,1	4,5	2,1	0,5	0,4	40,8
2005	44,9	44,4	11,6	8,6	2,7	13,7	0,3	15,4	8,1	4,5	2,2	0,5	0,3	41,0
2006	45,5	45,1	12,1	8,8	3,0	13,9	0,3	15,3	8,1	4,5	2,1	0,3	0,3	41,6
2007	45,6	45,3	12,5	9,0	3,2	13,8	0,3	15,2	8,0	4,4	2,1	0,3	0,3	41,8

2. Euroala – kulud

	Kokku	Jooksvad kulutused							Kapitalikulutused				Memo: esmased kulud ³	
		Kokku	Töötajate hüvitised	Vahe- tarbimine	Intressi- maksud	Jooksev- ülekan- d	Sotsiaal- maksud	Toetused	Investee- ringud	Kapitali- siirded	Tasutud ELi institut- sioonide poolt			
												10		11
1999	48,4	44,5	10,6	4,8	4,1	25,1	22,1	2,1	0,5	3,9	2,5	1,4	0,1	44,3
2000	46,5	43,8	10,4	4,8	3,9	24,7	21,7	2,0	0,5	2,8	2,5	1,3	0,0	42,6
2001	47,6	43,7	10,3	4,8	3,8	24,8	21,7	1,9	0,5	3,9	2,5	1,4	0,0	43,8
2002	47,8	44,0	10,4	4,9	3,5	25,1	22,2	1,9	0,5	3,8	2,4	1,4	0,0	44,2
2003	48,1	44,2	10,5	4,9	3,3	25,4	22,6	1,9	0,5	4,0	2,5	1,4	0,1	44,8
2004	47,5	43,6	10,4	5,0	3,1	25,1	22,4	1,8	0,5	3,9	2,5	1,5	0,1	44,4
2005	47,4	43,5	10,4	5,0	3,0	25,1	22,3	1,7	0,5	3,9	2,5	1,4	0,1	44,4
2006	46,8	42,9	10,2	5,0	2,9	24,8	22,1	1,7	0,5	3,8	2,5	1,4	0,0	43,8
2007	46,2	42,4	10,0	5,0	3,0	24,4	21,7	1,6	0,4	3,9	2,5	1,3	0,0	43,3

3. Euroala – puudujääk/ülejäak, esmane puudujääk/ülejäak ja valitsussektori tarbimine

	Puudujääk (-) / ülejäak (+)					Esmane puudujääk (-) / ülejäak (+)	Valitsussektori tarbimine ⁴						Kollektiivne tarbimine	Individaalne tarbimine
	Kokku	Kesk- valitsus	Piir- kondlik valitsus	Kohalik oma- valitsus	Sot- siaal- kindlus- tus- fondid		Kokku	Töötajate hüvitised	Vahe- tarbimine	Mitte- rahalisel sotsiaal- siirded turu- tootjate kaudu	Põhivara kulum	Müük (-)		
1999	-1,4	-1,7	-0,1	0,1	0,4	2,6	19,9	10,6	4,8	4,9	1,8	2,3	8,3	11,6
2000	0,0	-0,4	-0,1	0,1	0,5	3,9	19,7	10,4	4,8	4,9	1,8	2,2	8,2	11,6
2001	-1,9	-1,7	-0,4	-0,1	0,3	2,0	19,8	10,3	4,8	5,0	1,8	2,2	8,1	11,7
2002	-2,6	-2,1	-0,5	-0,2	0,2	0,9	20,2	10,4	4,9	5,1	1,8	2,1	8,2	12,0
2003	-3,1	-2,4	-0,5	-0,2	0,0	0,2	20,5	10,5	4,9	5,2	1,8	2,1	8,3	12,2
2004	-3,0	-2,5	-0,4	-0,3	0,2	0,2	20,4	10,4	5,0	5,1	1,9	2,1	8,3	12,1
2005	-2,6	-2,2	-0,3	-0,2	0,2	0,4	20,4	10,4	5,0	5,2	1,9	2,2	8,1	12,3
2006	-1,3	-1,4	-0,1	-0,2	0,4	1,6	20,3	10,2	5,0	5,2	1,9	2,1	8,0	12,3
2007	-0,6	-1,2	0,0	0,0	0,5	2,3	20,1	10,0	5,0	5,2	1,9	2,1	7,9	12,2

4. Euroala riigid – puudujääk (-) / ülejäak (+)⁵

	BE	DE	IE	GR	ES	FR	IT	CY	LU	MT	NL	AT	PT	SI	SK	FI
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
2004	-0,2	-3,8	1,4	-7,5	-0,3	-3,6	-3,5	-4,1	-1,2	-4,7	-1,7	-4,4	-3,4	-2,2	-2,3	2,4
2005	-2,6	-3,3	1,7	-5,1	1,0	-2,9	-4,3	-2,4	-0,1	-2,8	-0,3	-1,5	-6,1	-1,4	-2,8	2,9
2006	0,3	-1,5	3,0	-2,8	2,0	-2,4	-3,4	-1,2	1,3	-2,3	0,6	-1,5	-3,9	-1,2	-3,5	4,1
2007	-0,3	-0,2	0,2	-3,5	2,2	-2,7	-1,6	3,5	3,2	-1,8	0,3	-0,4	-2,6	0,5	-1,9	5,3

Allikad: euroala koondandmed – EKP; riikide puudujääke/ülejäake puudutavad andmed – Euroopa Komisjon.

¹ Andmed hõlmavad 15 riigist koosnevat euroala. Tulud, kulud ja puudujääk/ülejäak tuginevad ESA 95-le. ELi eelarvet kaasavad tehingud on arvesse võetud ja need on konsolideeritud. Liikmesriikide valitsustevahelisi tehinguid ei ole konsolideeritud.

² Eelarvekoormus koosneb maksudest ja sotsiaalkindlustusmaksustest.

³ Sisaldab kogukulutusi, millest on lahutatud intressimaksud.

⁴ Vastab valitsussektori lõpptarbimiskulustele (P.3) ESA 95-s.

⁵ Hõlmab UMTS-litsentside müügist saadud tulu ja vahetuslepingute ja tähtpäevaintressiga lepingutega seotud arveldusi.

6.2 Võlg¹ (protsent SKPst)

1. Euroala – finantsinstrumendi ja võlausaldaja kaupa

	Kokku	Finantsinstrumendid				Võlausaldajad				
		Sularaha ja hoiused	Laenud	Lühiajalised väärtpaberid	Pikaajalised väärtpaberid	Kodumaised võlausaldajad ²				Muud võlausaldajad ³
						Kokku	Rahaloome-asutused	Muud finants-asutused	Muud sektorid	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1998	72,9	2,8	15,2	5,3	49,6	52,5	26,5	14,5	11,4	20,4
1999	72,0	2,9	14,4	4,3	50,5	48,8	25,4	13,8	9,7	23,2
2000	69,3	2,7	13,1	3,7	49,7	44,2	22,0	12,4	9,7	25,1
2001	68,2	2,8	12,4	4,0	49,1	42,0	20,6	11,1	10,3	26,2
2002	68,1	2,7	11,8	4,5	49,0	40,1	19,4	10,7	10,1	27,9
2003	69,2	2,1	12,4	5,0	49,7	39,4	19,5	11,2	8,7	29,8
2004	69,6	2,2	12,0	5,0	50,5	37,5	18,4	10,8	8,2	32,1
2005	70,2	2,4	11,8	4,7	51,3	35,4	17,2	11,2	7,0	34,8
2006	68,5	2,5	11,4	4,1	50,4	33,8	17,6	9,4	6,8	34,7
2007	66,3	2,2	10,8	4,3	49,0	32,6	17,0	8,7	6,9	33,7

2. Euroala – emitendi, tähtaja ja vääringu kaupa

	Kokku	Emitent ⁴				Esialgne tähtaeg			Järelejäänud tähtaeg			Vääring	
		Kesk-valitsus	Piirkondlik valitsus	Kohalik omavalitsus	Sotsiaal-kindlustus-fondid	Kuni 1 aasta	Üle 1 aasta	Muutuv intressimäär	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Euro või osaleva riigi vääring ⁵	Muud vääringud
1998	72,9	61,2	6,1	5,2	0,3	8,2	64,7	8,0	15,5	26,3	31,0	71,1	1,8
1999	72,0	60,5	6,0	5,1	0,4	7,3	64,7	7,0	13,6	27,8	30,7	70,0	2,0
2000	69,3	58,1	5,9	4,9	0,4	6,5	62,8	6,3	13,4	27,8	28,1	67,5	1,8
2001	68,2	57,1	6,1	4,7	0,4	7,0	61,2	5,3	13,7	26,6	27,9	66,7	1,5
2002	68,1	56,7	6,3	4,7	0,4	7,6	60,4	5,2	15,5	25,3	27,2	66,8	1,3
2003	69,2	57,0	6,5	5,0	0,6	7,8	61,4	5,1	14,9	26,0	28,3	68,3	0,9
2004	69,6	57,4	6,6	5,1	0,4	7,8	61,7	4,8	14,9	26,2	28,5	68,7	0,9
2005	70,2	57,7	6,7	5,2	0,5	7,9	62,3	4,7	14,9	25,6	29,7	69,2	1,0
2006	68,5	56,0	6,5	5,4	0,5	7,5	61,0	4,5	14,5	24,1	29,9	67,8	0,7
2007	66,3	54,2	6,3	5,3	0,6	7,5	58,8	4,2	14,2	22,6	29,5	65,8	0,5

3. Euroala riigid

	BE	DE	IE	GR	ES	FR	IT	CY	LU	MT	NL	AT	PT	SI	SK	FI
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
2004	94,3	65,6	29,4	98,6	46,2	64,9	103,8	70,2	6,3	72,1	52,4	64,8	58,3	27,2	41,4	44,1
2005	92,1	67,8	27,3	98,8	43,0	66,4	105,9	69,1	6,1	69,9	51,8	63,7	63,6	27,0	34,2	41,3
2006	87,8	67,6	24,7	95,9	39,6	63,6	106,9	64,6	6,6	63,8	47,4	62,0	64,7	26,7	30,4	39,2
2007	83,9	65,1	24,8	94,8	36,2	63,9	104,1	59,5	7,0	62,2	45,7	59,5	63,6	23,4	29,4	35,1

Allikad: euroala koondandmed – EKP; riikide võlga puudutavad andmed – Euroopa Komisjon.

¹ Andmed hõlmavad 15 riigist koosnevat euroala. Valitsussektori koguvõlg on nominaalväärtuses ja konsolideeritud valitsuse alamsektorite vahel. Mitteresidentide valitsuste hoitavat võlga ei konsolideerita. Andmed on osaliselt hinnangulised.

² Võlausaldajad, kes resideeruvad riigis, mille valitsus on emitent.

³ Hõlmab euroala riikide resideente (v.a riikides, mille valitsus on emitent).

⁴ V.a valitsussektori võlg liikmesriigis, mille valitsus on emitent.

⁵ Enne 1999. a koosnes ekuüdes, omavääringus ja teiste euro kasutusele võtnud liikmesriikide vääringutes nomineeritud võlast.

6.3 Võla muutus¹
(protsent SKPst)

1. Euroala – allika, finantsinstrumendi ja võlausaldaja sektori kaupa

	Kokku	Muutuse allikas				Finantsinstrument				Võlausaldaja			Muud võlausaldajad ⁷
		Laenuvajadus ²	Hindamise mõjud ³	Muud mahu muutused ⁴	Agregatsiooniefekt ⁵	Sularaha ja hoiused	Laenud	Lühiajalised väärt-paberid	Pikaajalised väärt-paberid	Kodumaised võlausaldajad ⁶	Rahaloomeasutused	Muud finantsasutused	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1999	2,0	1,6	0,4	0,0	-0,1	0,2	-0,2	-0,9	2,8	-1,6	-0,2	-0,2	3,6
2000	1,0	1,1	0,0	-0,1	0,0	0,0	-0,5	-0,3	1,9	-2,1	-2,0	-0,6	3,1
2001	1,8	1,9	-0,1	0,1	0,0	0,2	-0,2	0,4	1,4	-0,3	-0,5	-0,8	2,2
2002	2,1	2,7	-0,5	0,0	0,0	0,0	-0,2	0,7	1,6	-0,5	-0,5	-0,1	2,6
2003	3,1	3,3	-0,2	0,0	0,0	-0,6	0,9	0,6	2,1	0,4	0,7	0,8	2,7
2004	3,1	3,2	-0,1	0,0	0,0	0,2	0,1	0,1	2,7	-0,3	-0,3	0,1	3,4
2005	3,1	3,1	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	-0,1	2,6	-0,8	-0,6	0,8	3,9
2006	1,5	1,4	0,1	0,0	0,0	0,2	0,2	-0,4	1,5	0,1	1,2	-1,3	1,5
2007	1,1	1,1	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,4	0,9	0,4	0,3	-0,2	0,7

2. Euroala – eelarvepositsiooniväline võlamuutus

	Võla muutus	Puudujääk (-) / ülejääk (+) ⁸	Eelarvepositsiooniväline võlamuutus ⁹											Muud mahu muutused	Muu ¹⁰
			Kokku	Tehingud valitsussektori poolt hoitavate peamiste finantsvaradega							Hindamise mõjud	Vahetuskursi mõju			
				Kokku	Sularaha ja hoiused	Laenud	Väärt-paberid ¹¹	Aktsiad ja muud omandi-väärt-paberid	Erastamine	Aktsia- ja osakapitali suurendamine					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1999	2,0	-1,4	0,6	0,0	0,5	0,1	0,0	-0,5	-0,8	0,0	0,4	0,3	0,0	0,2	
2000	1,0	0,0	1,0	1,0	0,7	0,2	0,2	0,0	-0,4	0,2	0,0	0,1	-0,1	0,1	
2001	1,8	-1,9	0,0	-0,5	-0,6	0,1	0,1	-0,1	-0,3	0,1	-0,1	0,0	0,1	0,6	
2002	2,1	-2,6	-0,5	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	-0,3	0,1	-0,5	-0,1	0,0	0,0	
2003	3,1	-3,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	-0,2	0,1	-0,2	-0,1	0,0	0,1	
2004	3,1	-3,0	0,1	0,2	0,2	0,0	0,1	0,0	-0,5	0,2	-0,1	0,0	0,0	0,0	
2005	3,1	-2,6	0,5	0,7	0,4	0,1	0,2	0,1	-0,3	0,2	0,0	0,0	0,0	-0,2	
2006	1,5	-1,3	0,2	0,3	0,3	-0,2	0,3	-0,1	-0,3	0,1	0,1	0,0	0,0	-0,2	
2007	1,1	-0,6	0,5	0,6	0,2	0,0	0,2	0,1	-0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	-0,1	

Allikas: EKP.

¹ Andmed hõlmavad 15 riigist koosnevat euroala ja on osaliselt hinnangulised. Nominalse konsolideeritud koguvõla (mis on väljendatud protsendina SKPst) aastane muutus, s.t $[\text{võlg}(t) - \text{võlg}(t-1)] \div \text{SKP}(t)$.

² Laenuvajadus võrdub võlatehingutega.

³ Lisaks valuutakursi muutuse mõjule sisaldab ka nimiväärtusele tugineva mõõtmise mõju (nt emiteeritud väärt-paberite aazio ja disaazio).

⁴ Sisaldab ühikute ja teatud liiki võlakohustuste ümberliigitamise mõju.

⁵ Liikmesriikide koandvõla muutuste ja nende võlamuutuste koandandmete vaheline erinevus, mille põhjuseks on enne 2001. a andmete liitmiseks kasutatavate vahetuskurside muutused.

⁶ Võlausaldajad, kes resideeruvad riigis, mille valitsus on emitent.

⁷ Hõlmab euroala riikide residentide (v.a riikides, mille valitsus on emitent).

⁸ Sisaldab UMTS-litsentside müügist saadud tulu.

⁹ Nominalse konsolideeritud koguvõla aastase muutuse ja puudujäägi vaheline erinevus, mida on väljendatud protsendina SKPst.

¹⁰ Koosneb peamiselt tehingutest muude varade ja kohustustega (kaubanduskrediit, muud nõuded/kohustused ja tuletisinstrumendid).

¹¹ V.a tuletisinstrumendid.

6.4 Kvartaalsed tulud, kulud ja puudujääk/ülejäak¹

(protsent SKPst)

1. Euroala – kvartaalsed tulud

	Kokku	Jooksvad tulud						Kapitalitulud		Memo: eelarvekoormus ²
		Otsesed maksud	Kaudsed maksud	Sotsiaalkindlustusmaksud	Müük	Tulu varadelt	Kapitalimaksud			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2002 III kv	43,5	43,1	11,2	12,8	15,5	1,9	0,7	0,4	0,3	39,7
IV kv	49,0	48,4	13,4	14,1	16,2	2,9	0,9	0,6	0,3	44,0
2003 I kv	41,9	41,4	9,8	12,8	15,5	1,7	0,7	0,5	0,2	38,4
II kv	46,0	44,6	12,0	12,9	15,7	2,0	1,4	1,4	1,2	41,7
III kv	42,6	42,1	10,8	12,5	15,5	1,9	0,6	0,5	0,2	39,0
IV kv	49,3	48,2	13,1	14,2	16,2	2,9	0,8	1,0	0,3	43,8
2004 I kv	41,3	40,9	9,6	12,8	15,3	1,7	0,6	0,4	0,3	38,0
II kv	45,0	44,2	12,1	13,0	15,3	2,0	1,0	0,8	0,6	41,0
III kv	42,7	42,2	10,6	12,7	15,4	1,9	0,6	0,5	0,3	39,0
IV kv	49,1	48,1	13,0	14,3	16,2	2,9	0,7	1,0	0,4	43,9
2005 I kv	42,0	41,5	9,9	13,0	15,3	1,7	0,6	0,5	0,3	38,4
II kv	44,6	44,0	11,8	13,2	15,1	2,0	1,1	0,6	0,3	40,4
III kv	43,3	42,6	11,0	12,9	15,2	1,9	0,7	0,7	0,3	39,4
IV kv	49,2	48,4	13,4	14,3	16,1	2,9	0,8	0,8	0,3	44,0
2006 I kv	42,4	41,9	10,2	13,3	15,1	1,7	0,8	0,5	0,3	38,9
II kv	45,7	45,2	12,4	13,6	15,1	2,0	1,3	0,5	0,3	41,4
III kv	43,6	43,2	11,5	12,9	15,2	1,9	0,8	0,5	0,3	39,9
IV kv	49,5	48,9	14,1	14,3	15,9	2,9	0,8	0,6	0,3	44,6
2007 I kv	42,2	41,8	10,3	13,4	14,8	1,7	0,8	0,4	0,3	38,8
II kv	46,2	45,8	13,0	13,6	15,0	2,0	1,4	0,4	0,3	41,9
III kv	43,8	43,3	12,1	12,8	15,0	1,9	0,8	0,5	0,3	40,1
IV kv	49,7	49,2	14,5	14,2	15,8	2,9	0,9	0,5	0,3	44,8
2008 I kv	42,3	41,9	10,6	13,0	14,9	1,7	0,8	0,4	0,2	38,7
II kv	45,5	45,1	12,9	13,0	15,0	1,9	1,5	0,4	0,3	41,2
III kv	43,2	42,8	11,8	12,4	15,1	1,9	0,8	0,4	0,3	39,6

2. Euroala – kvartaalsed kulud ja puudujääk/ülejäak

	Kokku	Jooksvad kulutused							Kapitalikulutused			Puudujääk (-) / ülejäak (+)	Esmane puudujääk (-) / ülejäak (+)
		Kokku	Töötajate hüvitised	Vahe-tarbimine	Intressi-maksud	Jooksev-üle-kanded	Sotsiaal-toetused	Toetused	Inves-teeringud	Kapitali-siirded			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2002 III kv	46,9	43,2	10,1	4,7	3,5	24,9	21,4	1,4	3,7	2,5	1,2	-3,4	0,1
IV kv	50,8	46,4	11,1	5,6	3,3	26,4	22,7	1,6	4,4	2,8	1,6	-1,8	1,6
2003 I kv	46,8	43,3	10,3	4,6	3,5	25,0	21,5	1,3	3,5	1,9	1,6	-5,0	-1,5
II kv	47,1	43,6	10,4	4,7	3,4	25,1	21,7	1,3	3,5	2,3	1,2	-1,1	2,3
III kv	47,1	43,4	10,3	4,8	3,3	25,1	21,6	1,3	3,7	2,5	1,2	-4,5	-1,2
IV kv	51,2	46,3	11,0	5,6	3,1	26,5	22,9	1,5	4,8	3,3	1,6	-1,9	1,2
2004 I kv	46,4	43,0	10,3	4,6	3,2	25,0	21,4	1,2	3,4	1,9	1,5	-5,1	-1,9
II kv	46,6	43,2	10,4	4,8	3,3	24,8	21,4	1,3	3,4	2,3	1,1	-1,6	1,6
III kv	46,1	42,7	10,0	4,7	3,1	24,9	21,5	1,3	3,4	2,4	1,0	-3,4	-0,3
IV kv	50,9	45,7	11,0	5,7	2,9	26,1	22,6	1,4	5,2	3,1	2,1	-1,8	1,1
2005 I kv	46,9	43,1	10,2	4,6	3,1	25,2	21,4	1,2	3,7	1,9	1,8	-4,9	-1,8
II kv	46,1	42,8	10,2	4,9	3,2	24,5	21,3	1,1	3,4	2,3	1,1	-1,5	1,6
III kv	45,8	42,4	9,9	4,8	3,0	24,7	21,3	1,2	3,4	2,5	1,0	-2,6	0,4
IV kv	50,6	45,8	11,1	5,8	2,8	26,1	22,5	1,3	4,8	3,1	1,6	-1,4	1,4
2006 I kv	45,3	42,2	10,0	4,6	2,9	24,7	21,1	1,1	3,1	1,9	1,2	-2,9	0,0
II kv	45,5	42,3	10,2	4,9	3,1	24,1	21,1	1,1	3,2	2,3	0,9	0,2	3,3
III kv	45,4	42,0	9,8	4,7	2,9	24,5	21,1	1,2	3,4	2,5	1,0	-1,7	1,2
IV kv	50,4	45,1	10,7	5,8	2,7	25,9	22,3	1,3	5,3	3,2	2,2	-0,9	1,8
2007 I kv	44,4	41,3	9,8	4,6	3,0	23,9	20,5	1,1	3,1	2,0	1,2	-2,2	0,7
II kv	44,8	41,6	9,9	4,8	3,2	23,7	20,7	1,1	3,2	2,3	0,8	1,4	4,6
III kv	45,1	41,4	9,6	4,7	3,0	24,0	20,8	1,2	3,7	2,5	1,2	-1,3	1,7
IV kv	50,2	45,1	10,7	5,7	2,8	25,9	22,1	1,4	5,1	3,3	1,8	-0,5	2,3
2008 I kv	44,5	41,3	9,8	4,6	2,9	24,1	20,5	1,2	3,2	2,0	1,1	-2,2	0,7
II kv	45,1	41,8	10,1	4,9	3,1	23,7	20,6	1,1	3,3	2,4	1,0	0,4	3,5
III kv	45,6	42,1	9,7	4,9	3,1	24,3	21,1	1,2	3,5	2,5	1,0	-2,4	0,8

Allikas: Eurostati ja riikide andmetele tuginevad EKP arvutused.

¹ Andmed hõlmavad 15 riigist koosnevat euroala. Tulud, kulud ja puudujääk/ülejäak tuginevad ESA 95-le. Ei hõlma Euroopa Liidu eelarve ja valitsussektorivälise üksuste vahelisi tehinguid. Muudel juhtudel ja siis, kui andmete edastamise tähtsajad kattuvad, vastavad kvartaalsed andmed aastaandmetele. Andmeid pole sesoonselt kohandatud.

² Eelarvekoormus koosneb maksudest ja sotsiaalkindlustusmaksetest.

6.5 Kvartaalne võlg ja võla muutus¹
(protsent SKPst)

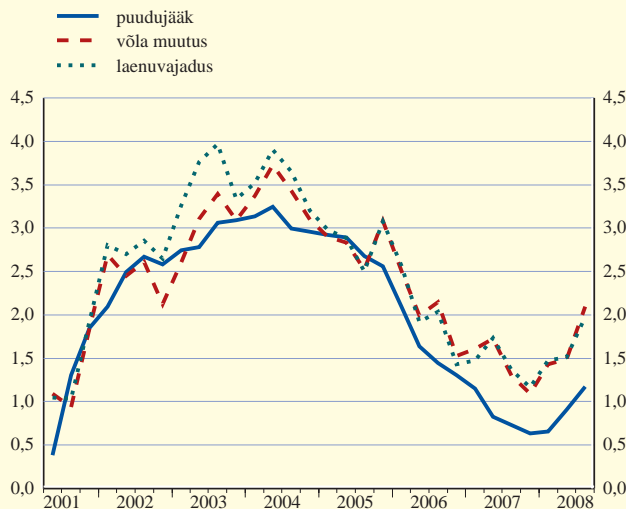
1. Euroala – Maastrichti võlg finantsinstrumentide kaupa²

	Kokku	Finantsinstrumendid			
		Sularaha ja hoised	Laenud	Lühiajalised väärtpaberid	Pikaajalised väärtpaberid
	1	2	3	4	5
2005 IV kv	70,2	2,4	11,8	4,7	51,3
2006 I kv	70,5	2,5	11,7	4,9	51,3
II kv	70,6	2,5	11,6	4,9	51,6
III kv	70,1	2,5	11,6	4,7	51,2
IV kv	68,5	2,5	11,4	4,1	50,4
2007 I kv	68,8	2,4	11,5	4,8	50,1
II kv	68,9	2,2	11,2	5,1	50,4
III kv	68,0	2,1	11,1	5,2	49,6
IV kv	66,3	2,2	10,8	4,3	49,0
2008 I kv	67,2	2,2	11,1	5,0	49,0
II kv	67,5	2,1	11,0	5,0	49,3
III kv	67,5	2,1	10,9	5,6	48,9

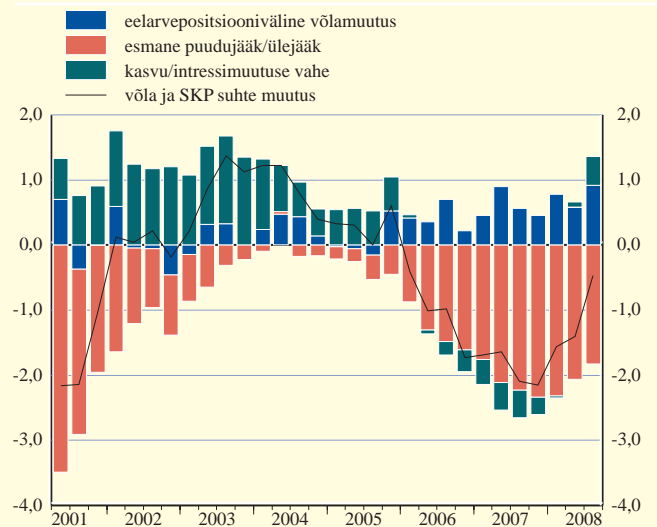
2. Euroala – eelarvepositsiooniväline võlamuutus

	Võla muutus	Puudujääk (-) / ülejäääk (+)	Eelarvepositsiooniväline võlamuutus								Memo: laenuvajadus
			Kokku	Tehingud valitsussektori poolt hoitavate peamiste finantsvaradega					Hindamise mõjud ja muud mahu muutused	Muud	
				Kokku	Sularaha ja hoised	Laenud	Väärt- paberid	Aktsiad ja muud oman- divväärtpaberid			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2005 IV kv	-0,6	-1,4	-2,0	-0,4	0,0	0,0	-0,3	-0,1	0,0	-1,5	-0,6
2006 I kv	4,8	-2,9	1,9	1,2	1,0	0,1	0,6	-0,5	-0,4	1,0	5,1
II kv	3,3	0,2	3,5	3,2	2,5	0,0	0,4	0,2	0,6	-0,3	2,6
III kv	1,2	-1,7	-0,5	-0,8	-0,7	-0,1	0,2	-0,1	0,2	0,1	1,0
IV kv	-2,8	-0,9	-3,7	-2,2	-1,4	-0,6	-0,2	-0,2	-0,1	-1,4	-2,7
2007 I kv	4,9	-2,2	2,7	2,1	1,0	0,1	0,6	0,3	-0,2	0,8	5,1
II kv	3,6	1,4	5,1	4,8	4,1	0,0	0,5	0,2	0,1	0,2	3,6
III kv	-0,4	-1,3	-1,8	-1,6	-2,1	0,2	0,4	0,0	0,0	-0,2	-0,4
IV kv	-3,4	-0,5	-3,9	-2,9	-2,2	-0,1	-0,6	0,0	-0,1	-0,9	-3,3
2008 I kv	6,1	-2,2	3,9	2,2	1,9	0,0	0,1	0,3	0,0	1,7	6,2
II kv	3,8	0,4	4,1	2,4	2,0	0,2	0,1	0,0	0,1	1,7	3,7
III kv	2,0	-2,4	-0,4	-0,7	-1,6	0,1	0,2	0,6	0,5	-0,1	1,5

J29 Puudujääk, laenuvajadus ja võla muutus
(nelja kvartali libisev summa SKP protsendina)

J30 Maastrichti võlg
(võla ja SKP suhte aastane muutus ja selle põhjused)

Allikas: Eurostati ja riikide andmetele tuginevad EKP arvutused.

¹ Andmed hõlmavad 15 riigist koosnevat euroala.

² Instrumentide andmed kvartalis t on väljendatud protsendina SKP summast kvartalis t ja kolmes eelmises kvartalis.

VÄLISMAJANDUS

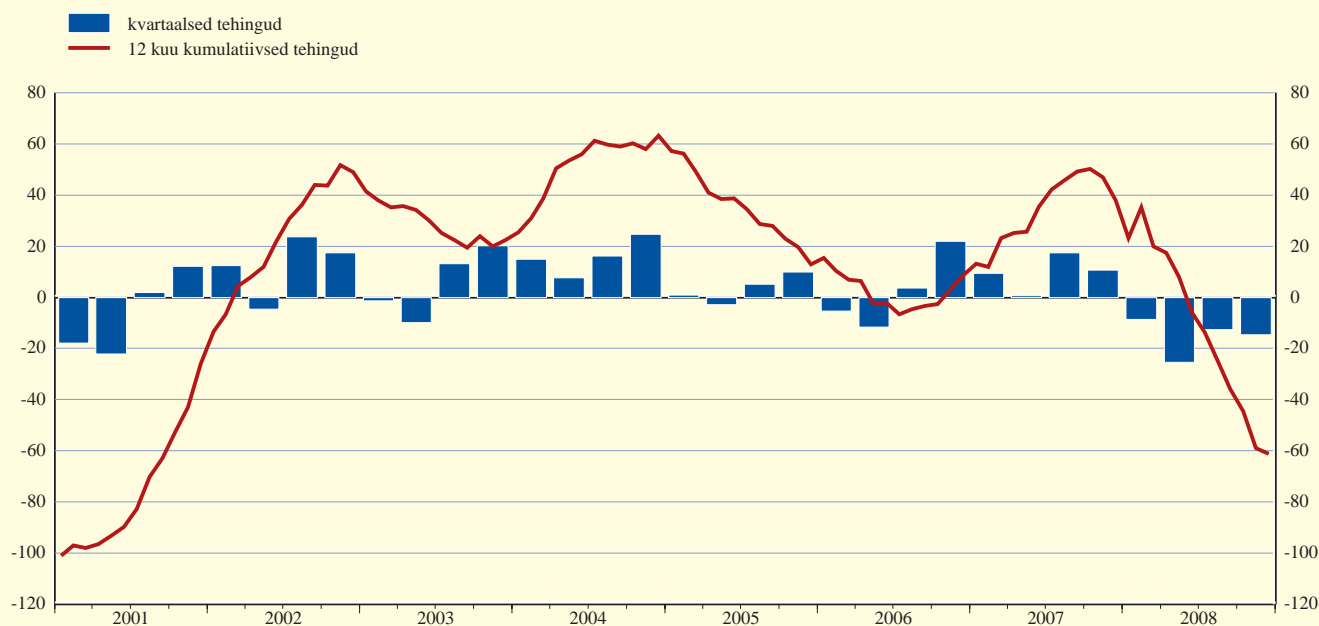
7.1 Maksebilans – kokkuvõte¹

(mln EUR; netotehingud)

	Jooksevkonto					Kapitali- konto	Neto- laenu- andmine/ -võtmine/ väljaspool euroala (veerud 1 + 6)	Finantskonto						Vead ja täpsustused
	Kokku	Kaubad	Teenused	Tulu	Jooksev- üle- kanded			Kokku	Otse- investee- ringud	Portfelli- investee- ringud	Tuletis- instru- mendid	Muud investee- ringud	Reservid	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2006	8,5	19,8	44,1	23,8	-79,2	9,3	17,9	137,8	-156,7	290,4	3,0	1,9	-0,9	-155,6
2007	37,8	57,5	53,2	11,1	-84,0	14,0	51,8	29,4	-90,4	137,7	-53,9	41,1	-5,1	-81,3
2008	-61,1	-0,6	50,3	-19,3	-91,5	13,5	-47,6	205,4	-283,9	412,4	-13,4	95,2	-5,0	-157,8
2007 IV kv	10,6	10,3	11,2	9,4	-20,3	5,2	15,8	-73,2	25,0	-73,2	-19,1	-10,6	4,7	57,4
2008 I kv	-8,6	-1,5	11,9	8,0	-26,9	6,1	-2,4	-4,4	-107,1	73,8	-21,0	55,0	-5,1	6,8
II kv	-25,3	7,9	14,2	-30,2	-17,2	3,1	-22,1	85,8	-50,6	40,1	-8,6	104,9	0,0	-63,7
III kv	-12,7	-6,7	15,3	2,3	-23,5	1,9	-10,8	33,6	-43,1	109,7	-8,7	-26,0	1,6	-22,8
IV kv	-14,6	-0,2	9,0	0,6	-24,0	2,4	-12,2	90,4	-83,0	188,7	24,9	-38,6	-1,5	-78,2
2007 dets	3,7	-2,1	3,4	5,8	-3,5	3,0	6,7	-25,6	-11,1	-25,9	-5,3	12,2	4,5	18,9
2008 jaan	-15,0	-8,1	3,5	0,0	-10,4	2,5	-12,4	5,5	-64,2	58,7	-26,9	44,2	-6,4	7,0
veebr	9,8	4,8	4,5	4,8	-4,4	2,4	12,2	-25,3	-21,4	0,3	2,5	-11,3	4,5	13,1
märts	-3,3	1,8	3,8	3,1	-12,1	1,2	-2,2	15,4	-21,6	14,8	3,4	22,1	-3,2	-13,3
apr	-5,1	6,0	3,8	-6,9	-7,9	0,7	-4,4	26,8	-22,9	-14,6	-2,8	70,3	-3,3	-22,4
mai	-22,0	-1,2	4,4	-20,1	-5,0	1,9	-20,1	43,8	-8,2	12,2	-10,3	47,5	2,7	-23,7
juuni	1,8	3,1	6,0	-3,1	-4,3	0,6	2,4	15,2	-19,5	42,6	4,6	-13,0	0,5	-17,5
juuli	0,3	1,5	5,4	1,3	-7,9	0,9	1,1	28,8	-12,8	25,5	0,1	18,3	-2,3	-30,0
aug	-9,1	-6,7	4,8	0,3	-7,6	0,5	-8,6	-6,1	-8,8	11,2	-8,7	-2,0	2,3	14,7
sept	-3,8	-1,5	5,0	0,7	-8,1	0,5	-3,3	10,8	-21,5	73,1	-0,1	-42,3	1,6	-7,5
okt	-4,2	3,0	3,6	0,2	-11,0	0,0	-4,2	75,1	-13,9	120,3	25,4	-48,2	-8,6	-70,9
nov	-11,8	-3,6	2,4	-1,4	-9,3	1,5	-10,4	4,6	-52,5	50,3	-1,8	9,3	-0,7	5,7
dets	1,4	0,4	2,9	1,8	-3,7	0,9	2,4	10,7	-16,6	18,0	1,3	0,2	7,8	-13,1
	<i>12 kuu kumulatiivsed tehingud</i>													
2008 dets	-61,1	-0,6	50,3	-19,3	-91,5	13,5	-47,6	205,4	-283,9	412,4	-13,4	95,2	-5,0	-157,8

J31 Maksebilans: jooksevkonto

(mln EUR)

Allikas: EKP.

¹ Tähistussüsteemi selgitus on toodud üldmärkustes.

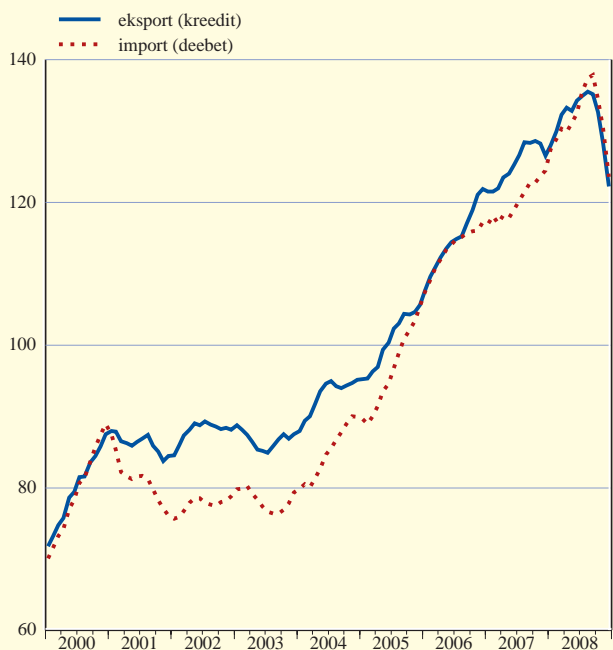
7.2 Jooksev- ja kapitalikonto
(mld EUR; tehingud)

1. Jooksev- ja kapitalikonto – kokkuvõte

	Jooksevkonto												Kapitalikonto		
	Kokku			Kaubad		Teenused		Tulu		Jooksevülekanded				Kreedit	Deebet
	Kreedit	Deebet	Neto- summa	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet	Rahatülekanded töötajatele		Kreedit	Deebet		
										10	11			12	13
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
2006	2 422,9	2 414,4	8,5	1 391,5	1 371,7	438,8	394,7	504,0	480,2	88,7	5,3	167,8	17,2	23,9	14,5
2007	2 685,8	2 648,0	37,8	1 506,7	1 449,2	488,3	435,1	601,8	590,7	89,0	6,3	173,0	20,2	25,9	11,9
2008	2 772,0	2 833,1	-61,1	1 577,6	1 578,2	500,2	449,9	606,6	625,9	87,5	-	179,1	-	26,5	13,0
2007 IV kv	702,8	692,2	10,6	394,0	383,7	126,2	115,0	156,0	146,6	26,6	1,6	46,9	5,5	8,7	3,5
2008 I kv	684,7	693,2	-8,6	389,0	390,5	115,7	103,9	153,6	145,6	26,4	1,5	53,3	5,0	9,0	2,9
II kv	710,6	735,8	-25,3	406,4	398,5	125,1	111,0	157,1	187,3	21,9	1,5	39,1	5,2	7,3	4,1
III kv	699,9	712,6	-12,7	401,0	407,7	135,7	120,5	149,4	147,1	13,7	1,8	37,2	5,2	4,9	3,0
IV kv	676,8	691,4	-14,6	381,2	381,4	123,6	114,6	146,5	145,9	25,4	-	49,4	-	5,4	2,9
2008 okt	239,9	244,1	-4,2	143,2	140,2	43,9	40,3	48,1	47,9	4,7	-	15,7	-	0,9	0,9
nov	214,3	226,1	-11,8	123,0	126,6	38,3	35,9	47,9	49,2	5,0	-	14,3	-	2,2	0,7
dets	222,7	221,2	1,4	115,0	114,6	41,4	38,4	50,6	48,8	15,7	-	19,4	-	2,3	1,4
	Sesoonselt kohandatud														
2007 IV kv	680,5	684,0	-3,5	379,5	373,5	125,4	112,0	154,5	154,4	21,1	-	44,1	-	-	-
2008 I kv	700,7	707,3	-6,6	396,9	390,8	125,9	109,9	155,6	158,4	22,2	-	48,2	-	-	-
II kv	703,7	711,6	-7,9	402,8	397,4	125,0	113,4	151,0	154,9	24,8	-	45,8	-	-	-
III kv	703,3	724,8	-21,5	405,4	413,6	125,9	114,1	155,2	159,1	16,7	-	38,1	-	-	-
IV kv	655,6	682,8	-27,2	366,7	370,7	122,7	111,5	146,0	153,7	20,2	-	46,9	-	-	-
2008 juuli	236,6	240,3	-3,7	137,9	139,2	40,6	36,7	52,1	51,3	5,9	-	13,2	-	-	-
aug	234,3	243,3	-9,0	134,8	138,4	42,8	37,8	51,8	55,0	4,9	-	12,1	-	-	-
sept	232,4	241,2	-8,8	132,7	136,0	42,4	39,6	51,3	52,8	6,0	-	12,8	-	-	-
okt	228,6	234,6	-6,0	130,5	128,9	41,9	38,3	50,4	51,9	5,8	-	15,4	-	-	-
nov	221,0	234,9	-13,9	121,6	125,9	41,5	37,6	52,1	56,0	5,9	-	15,3	-	-	-
dets	206,0	213,3	-7,3	114,6	115,9	39,3	35,5	43,6	45,7	8,5	-	16,1	-	-	-

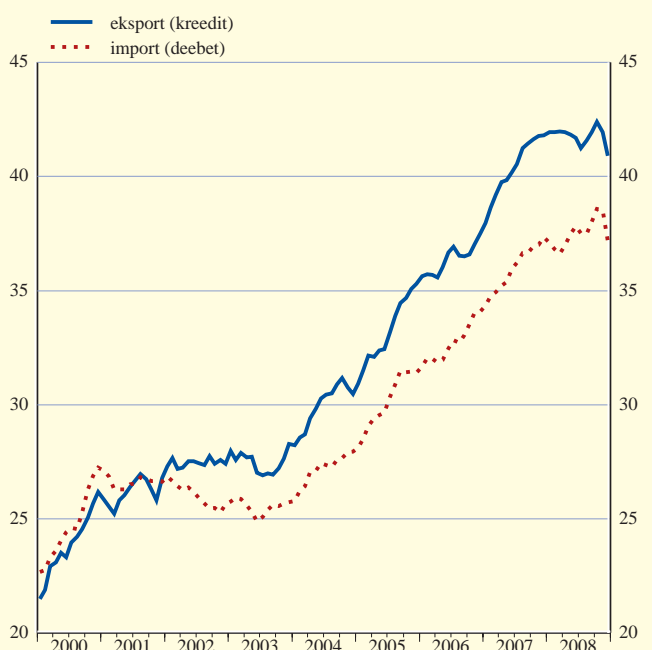
J32 Maksebilanss: kaubad

(mld EUR; sesoonselt kohandatud; kolme kuu libisev keskmine)

J33 Maksebilanss: teenused

(mld EUR; sesoonselt kohandatud; kolme kuu libisev keskmine)

Allikas: EKP.

7.2 Jooksev- ja kapitalikonto (mld EUR)

2. Tulukonto

(tehingud)

	Töötajate hüvi- tised		Investeeringustulud													
	Kreedit	Deebet	Kokku		Otseinvesteeringud						Portfelliinvesteeringud				Muud investeeringud	
			Kreedit	Deebet	Aksia- ja osakapital			Võlg			Aksia- ja osaka- pital		Võlg		Kreedit	Deebet
	Kreedit	Deebet			Rein- vestee- ritud tulu	Deebet	Rein- vestee- ritud tulu	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet			
			1	2										3	4	5
2006	16,8	10,0	487,1	470,2	186,2	44,2	108,2	34,5	20,5	20,0	39,6	99,6	103,5	91,0	137,4	151,4
2007	17,6	10,5	584,3	580,2	210,4	81,2	127,5	34,7	25,9	23,4	45,5	116,5	118,7	114,4	183,8	198,3
2008																
2007 III kv	4,3	3,2	144,6	138,1	49,5	24,0	28,9	14,5	6,2	5,5	11,0	24,1	30,1	28,5	47,8	51,1
IV kv	4,6	2,7	151,4	143,9	52,9	16,5	30,8	5,4	7,3	6,3	9,2	20,7	32,0	32,4	50,0	53,6
2008 I kv	4,6	2,0	149,0	143,6	53,6	25,9	30,2	14,3	6,6	6,0	9,6	20,9	31,4	33,3	47,9	53,2
II kv	4,3	2,6	152,8	184,7	54,6	16,2	35,3	6,3	7,4	6,7	14,3	58,1	29,8	31,6	46,7	53,0
III kv	4,3	3,2	145,1	144,0	50,6	22,2	30,7	14,9	6,9	5,8	10,1	23,8	31,4	31,4	46,1	52,1

3. Geograafiline jaotus

(kumulatiivsed tehingud)

	Kokku	Euroopa Liit 27 (väljaspool euroala)						Brasiilia	Kana- da	Hiina	India	Jaa- pan	Vene- maa	Šveits	USA	Muu
		Kokku	Taani	Rootsi	Ühend- kuning- riik	Teised ELi riigid	ELi asu- tused									
2007 IV kv kuni 2008 III kv	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	Kreedit															
Jooksevkonto	2 798,0	1 042,0	60,4	86,5	536,3	300,5	58,3	40,4	38,1	85,3	32,9	56,5	99,4	184,7	409,7	809,0
Kaubad	1 590,4	570,7	36,6	55,9	240,3	238,0	0,0	21,8	18,6	65,3	24,9	33,6	76,7	90,4	194,0	494,3
Teenused	502,8	177,1	12,3	13,5	115,6	30,1	5,6	6,9	6,8	15,3	6,1	10,8	13,0	48,8	80,5	137,5
Tulu	616,1	229,8	10,7	15,6	167,1	29,6	6,8	11,5	12,0	4,5	1,9	11,7	9,3	39,3	128,7	167,6
investeeringustulud	598,2	223,4	10,6	15,5	164,9	29,4	3,0	11,4	11,9	4,4	1,9	11,6	9,2	32,5	127,2	164,7
Jooksevilekanded	88,7	64,3	0,8	1,5	13,2	2,9	45,9	0,2	0,8	0,3	0,1	0,4	0,3	6,2	6,5	9,6
Kapitalikonto	29,9	26,2	0,0	0,1	0,8	0,1	25,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	1,7	1,4
	Deebet															
Jooksevkonto	2 833,9	940,4	48,0	84,8	472,8	234,3	100,6	-	30,3	-	-	102,5	-	177,5	374,7	-
Kaubad	1 580,4	450,7	29,7	52,8	180,7	187,6	0,0	27,7	13,7	173,1	20,5	55,9	109,8	78,2	141,7	509,1
Teenused	450,3	139,3	9,1	10,6	87,7	31,6	0,2	5,2	6,7	10,8	4,5	7,9	9,5	38,0	90,7	137,6
Tulu	626,6	240,1	8,3	20,0	192,7	10,8	8,3	-	8,0	-	-	38,2	-	55,5	136,6	-
investeeringustulud	616,1	233,9	8,3	19,9	191,2	6,2	8,2	-	7,9	-	-	38,1	-	55,0	135,7	-
Jooksevilekanded	176,5	110,2	0,8	1,4	11,6	4,3	92,2	1,4	1,9	2,3	0,7	0,5	0,6	5,7	5,5	47,7
Kapitalikonto	13,6	2,6	0,0	0,1	1,3	0,3	0,8	0,2	1,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,6	1,3	7,4
	Netosumma															
Jooksevkonto	-35,9	101,6	12,4	1,8	63,5	66,3	-42,3	-	7,8	-	-	-46,0	-	7,3	35,0	-
Kaubad	10,0	120,0	6,9	3,1	59,6	50,4	0,0	-5,9	4,9	-107,8	4,4	-22,3	-33,0	12,2	52,3	-14,8
Teenused	52,5	37,8	3,2	2,9	27,9	-1,5	5,4	1,7	0,0	4,5	1,6	-3,0	3,5	10,8	-10,2	-0,1
Tulu	-10,5	-10,4	2,4	-4,4	-25,6	18,7	-1,5	-	4,0	-	-	-26,5	-	-16,2	-8,0	-
investeeringustulud	-17,9	-10,5	2,4	-4,4	-26,3	23,2	-5,3	-	4,0	-	-	-26,5	-	-22,5	-8,5	-
Jooksevilekanded	-87,9	-45,9	0,0	0,1	1,6	-1,4	-46,3	-1,2	-1,1	-2,0	-0,6	-0,1	-0,3	0,5	1,0	-38,0
Kapitalikonto	16,3	23,6	0,0	0,0	-0,5	-0,2	24,3	-0,1	-1,0	-0,1	-0,2	-0,1	0,0	-0,2	0,4	-6,0

Allikas: EKP.

7.3 Finantskonto

(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga, tehingud ja muud muutused perioodil)

1. Finantskonto – kokkuvõte

	Kokku ¹			Kokku, protsendina SKPst			Otseinvesteeringud		Portfelli-investeeringud		Neto-tuletis-instru-mentid	Muud investeeringud		Reserv-vara
	Varad	Kohus-tused	Neto-summa	Varad	Kohus-tused	Neto-summa	Varad	Kohus-tused	Varad	Kohus-tused		Varad	Kohus-tused	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Bilansiline jääk (rahvusvaheline investeerimispositsioon)														
2004	8 609,6	9 507,7	-898,1	110,1	121,6	-11,5	2 276,0	2 229,8	3 043,1	4 078,8	-37,3	3 046,9	3 199,1	281,0
2005	10 795,0	11 593,7	-798,7	133,1	143,0	-9,8	2 800,9	2 438,7	3 883,8	5 107,9	-21,4	3 809,2	4 047,1	322,5
2006	12 272,5	13 292,9	-1 020,4	144,3	156,3	-12,0	3 143,7	2 721,3	4 370,2	5 864,9	-20,9	4 451,8	4 706,8	327,7
2007	13 773,8	14 904,4	-1 130,7	154,3	166,9	-12,7	3 542,2	3 084,5	4 653,3	6 339,5	-10,3	5 241,2	5 480,5	347,4
2008 II kv	13 700,3	14 825,4	-1 125,1	150,5	162,8	-12,4	3 653,9	3 090,7	4 433,7	6 042,5	-4,3	5 263,1	5 692,2	353,9
2008 III kv	13 976,9	15 135,1	-1 158,2	152,4	165,0	-12,6	3 767,9	3 128,1	4 302,3	6 064,8	24,7	5 511,1	5 942,2	370,9
Bilansilise jäägi muutus														
2004	748,0	878,1	-130,2	9,6	11,2	-1,7	106,5	145,6	387,4	492,7	-17,3	297,1	239,8	-25,7
2005	2 185,4	2 086,0	99,4	26,9	25,7	1,2	524,9	208,9	840,7	1 029,0	15,9	762,3	848,0	41,5
2006	1 477,5	1 699,2	-221,7	17,4	20,0	-2,6	342,8	282,5	486,4	757,0	0,5	642,6	659,7	5,2
2007	1 501,3	1 611,5	-110,2	16,8	18,1	-1,2	398,5	363,2	283,1	474,6	10,7	789,4	773,7	19,7
2008 II kv	-32,1	-11,3	-20,8	-1,4	-0,5	-0,9	40,9	16,2	81,6	-36,3	-12,4	-139,7	8,9	-2,5
2008 III kv	276,6	309,7	-33,1	12,2	13,6	-1,5	114,0	37,4	-131,3	22,3	29,0	248,0	250,1	17,0
Tehingud														
2005	1 330,7	1 341,4	-10,8	16,4	16,5	-0,1	359,8	152,3	414,4	543,6	17,3	556,8	645,5	-17,7
2006	1 686,4	1 824,1	-137,8	19,8	21,4	-1,6	415,6	258,9	533,9	824,2	-3,0	739,1	741,0	0,9
2007	1 873,1	1 902,5	-29,4	21,0	21,3	-0,3	455,3	364,9	440,6	578,3	53,9	918,3	959,3	5,1
2008	358,3	563,6	-205,4	3,9	6,1	-2,2	334,3	50,4	-30,0	382,4	13,4	35,7	130,9	5,0
2008 II kv	78,2	164,0	-85,8	3,4	7,1	-3,7	40,1	-10,5	132,2	172,3	8,6	-102,8	2,2	0,0
2008 III kv	124,2	157,8	-33,6	5,5	6,9	-1,5	78,7	35,6	-64,0	45,8	8,7	102,4	76,4	-1,6
2008 IV kv	-381,9	-291,5	-90,4	.	.	.	63,9	-19,1	-167,6	21,1	-24,9	-254,8	-293,5	1,5
2008 aug	34,6	28,5	6,1	.	.	.	17,5	8,7	15,8	27,0	8,7	-5,2	-7,2	-2,3
2008 sept	45,0	55,8	-10,8	.	.	.	37,5	15,9	-88,1	-15,0	0,1	97,2	54,9	-1,6
2008 okt	-89,8	-14,7	-75,1	.	.	.	15,7	1,8	-130,9	-10,5	-25,4	42,2	-6,0	8,6
2008 nov	-52,8	-48,2	-4,6	.	.	.	36,1	-16,4	-1,4	48,9	1,8	-90,0	-80,7	0,7
2008 dets	-239,3	-228,6	-10,7	.	.	.	12,1	-4,6	-35,4	-17,3	-1,3	-206,9	-206,7	-7,8
Muud muutused														
2004	-73,3	83,9	-157,2	-0,9	1,1	-2,0	-63,1	57,0	41,3	75,0	-25,8	-12,4	-48,1	-13,3
2005	854,7	744,6	110,1	10,5	9,2	1,4	165,1	56,6	426,3	485,4	-1,4	205,5	202,5	59,2
2006	-208,9	-125,0	-84,0	-2,5	-1,5	-1,0	-72,8	23,6	-47,5	-67,2	3,5	-96,5	-81,4	4,3
2007	-371,8	-291,0	-80,8	-4,2	-3,3	-0,9	-56,8	-1,7	-157,5	-103,7	-43,2	-128,9	-185,6	14,6
Muud muutused – tingitud vahetuskursi muutustest														
2004	-174,7	-97,2	-77,5	-2,2	-1,2	-1,0	-37,3	8,9	-66,7	-52,8	.	-61,4	-53,3	-9,3
2005	389,8	210,0	179,8	4,8	2,6	2,2	90,2	-22,2	153,4	118,2	.	127,5	114,0	18,7
2006	-346,4	-203,8	-142,6	-4,1	-2,4	-1,7	-73,2	14,2	-152,8	-116,8	.	-105,2	-101,1	-15,2
2007	-534,8	-238,8	-296,0	-6,0	-2,7	-3,3	-114,3	33,6	-222,3	-125,8	.	-183,3	-146,5	-14,9
Muud muutused – tingitud hinnamuutustest														
2004	113,1	222,1	-109,0	1,4	2,8	-1,4	34,4	26,4	107,5	195,7	-25,8	.	.	-3,1
2005	304,8	333,8	-29,0	3,8	4,1	-0,4	67,0	51,4	197,1	282,4	-1,4	.	.	42,1
2006	319,1	296,3	22,8	3,8	3,5	0,3	67,7	41,7	231,7	254,6	3,5	.	.	16,2
2007	179,4	-63,3	242,8	2,0	-0,7	2,7	32,3	13,0	158,7	-76,3	-43,2	.	.	31,7
Muud muutused – tingitud muudest kohandustest														
2004	-11,6	-40,9	29,3	-0,1	-0,5	0,4	-60,3	21,7	0,4	-67,8	.	49,1	5,2	-0,8
2005	159,4	200,8	-41,4	2,0	2,5	-0,5	8,0	27,4	75,7	84,8	.	77,9	88,5	-2,2
2006	-181,3	-217,5	36,3	-2,1	-2,6	0,4	-67,3	-32,3	-126,3	-205,0	.	8,6	19,8	3,7
2007	-16,1	11,1	-27,2	-0,2	0,1	-0,3	25,2	-48,3	-93,8	98,5	.	54,4	-39,1	-1,9
Bilansilise jäägi kasvumäär														
2004	10,3	9,1	-	.	.	.	7,8	4,2	12,8	11,5	.	11,2	9,7	-4,1
2005	14,9	13,7	-	.	.	.	15,2	6,8	13,1	12,8	.	17,7	19,6	-5,8
2006	15,8	15,9	-	.	.	.	14,9	10,6	14,0	16,3	.	19,5	18,4	0,2
2007	15,3	14,2	-	.	.	.	14,5	13,4	10,1	9,8	.	20,7	20,4	1,6
2008 II kv	9,9	10,0	-	.	.	.	12,1	8,2	7,7	7,0	.	10,0	14,8	1,4
2008 III kv	7,9	7,5	-	.	.	.	10,9	6,6	5,2	6,4	.	7,6	9,5	-0,4
2008 IV kv	2,6	3,8	-	.	.	.	9,5	1,6	-1,0	6,3	.	0,7	2,5	1,4

Allikas: EKP.

¹ Netotuletisinstrumendid kuuluvad varade alla.

7.3 Finantskonto

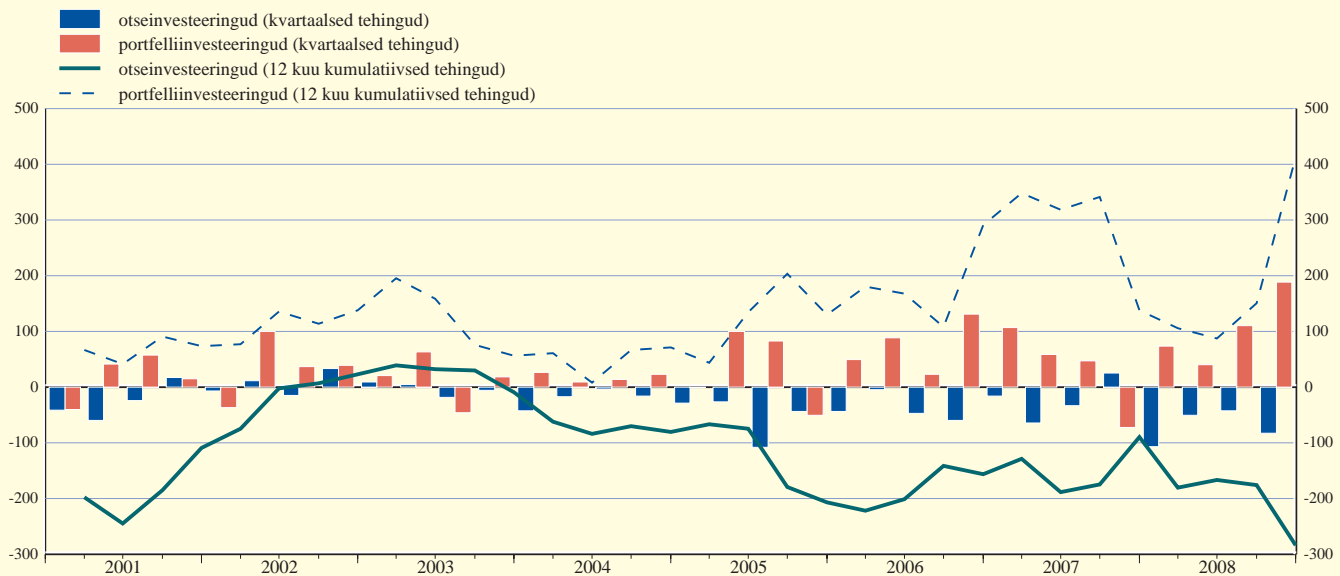
(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga, tehingud perioodil)

2. Otseinvesteeringud

	Väljaspool euroala asuvad residentid üksused							Euroalal asuvad mitteresidentid üksused						
	Kokku	Aksia-/osakapital ja reinvesteeringutud tulu			Muu kapital (enamasti kontsernisisesed laenud)			Kokku	Aksia-/osakapital ja reinvesteeringutud tulu			Muu kapital (enamasti kontsernisisesed laenud)		
		Kokku	Raha-loome-asutused	Mitte-raha-loome-asutused	Kokku	Raha-loome-asutused	Mitte-raha-loome-asutused		Kokku	Raha-loome-asutustesse	Mitte-raha-loome-asutustesse	Kokku	Raha-loome-asutustele	Mitte-raha-loome-asutustele
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Bilansiline jääk (rahvusvaheline investimispositsioon)														
2006	3 143,7	2 551,1	219,1	2 332,0	592,6	2,3	590,4	2 721,3	2 085,7	65,1	2 020,6	635,5	9,7	625,9
2007	3 542,2	2 858,8	248,4	2 610,3	683,4	6,4	677,1	3 084,5	2 338,4	68,4	2 270,0	746,1	14,9	731,1
2008 II kv	3 653,9	2 910,4	259,0	2 651,3	743,5	6,6	736,9	3 090,7	2 334,4	63,2	2 271,2	756,3	19,1	737,2
III kv	3 767,9	3 001,5	260,8	2 740,7	766,4	6,7	759,7	3 128,1	2 348,7	64,7	2 284,0	779,4	18,2	761,1
Tehingud														
2007	455,3	354,4	28,4	326,1	100,9	-0,6	101,5	364,9	250,7	4,4	246,4	114,2	1,4	112,7
2008	334,3	225,7	22,2	203,6	108,6	0,0	108,6	50,4	52,7	-1,8	54,5	-2,3	2,0	-4,3
2008 II kv	40,1	14,9	8,8	6,1	25,3	-1,8	27,1	-10,5	-8,2	-2,3	-5,9	-2,3	1,0	-3,3
III kv	78,7	60,0	-5,6	65,6	18,8	-0,2	19,0	35,6	21,2	0,6	20,5	14,5	0,5	14,0
IV kv	63,9	37,1	8,9	28,1	26,8	-0,3	27,1	-19,1	1,9	-0,2	2,0	-21,0	0,4	-21,4
2008 aug	17,5	21,7	2,9	18,7	-4,2	-1,2	-3,0	8,7	7,9	0,3	7,7	0,8	-0,1	0,9
sept	37,5	21,1	4,9	16,2	16,4	-0,6	17,0	15,9	10,5	0,2	10,2	5,5	0,2	5,3
okt	15,7	13,5	3,0	10,5	2,2	0,0	2,3	1,8	3,6	-0,8	4,5	-1,8	0,2	-2,0
nov	36,1	16,3	3,1	13,2	19,8	0,2	19,5	-16,4	-5,7	0,3	-5,9	-10,8	0,2	-10,9
dets	12,1	7,3	2,8	4,4	4,8	-0,5	5,3	-4,6	3,9	0,4	3,5	-8,5	0,0	-8,4
Kasvumäärad														
2006	14,9	14,4	22,1	13,7	17,3	-2,9	17,4	10,6	12,2	9,5	12,3	5,8	-1,0	5,9
2007	14,5	13,9	12,7	14,0	17,0	-88,7	17,3	13,4	12,0	7,0	12,2	18,0	8,7	18,1
2008 II kv	12,1	10,9	13,8	10,6	17,1	6,1	17,2	8,2	7,0	1,3	7,2	12,4	16,9	12,3
III kv	10,9	9,7	3,6	10,3	15,6	11,5	15,7	6,6	5,4	0,1	5,6	10,6	16,9	10,5
IV kv	9,5	8,0	9,0	7,9	15,9	-0,7	16,1	1,6	2,3	-2,8	2,4	-0,3	13,0	-0,5

J34 Maksebilans: otse- ja portfelliinvesteeringud (netosumma)

(mld EUR)

Allikas: EKP.

7.3 Finantskonto

(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga, tehingud perioodil)

3. Portfelliinvesteeringute varad

	Kokku	Aktisia- ja osakapital					Võlainstrumendid									
		Kokku	Rahaloomeasutused		Mitterahaloomeasutused		Võlakirjad					Rahaturuinstrumendid				
			Euro-süsteem	Valitsus-sektor	Euro-süsteem	Valitsus-sektor	Kokku	Rahaloomeasutused		Mitterahaloomeasutused		Kokku	Rahaloomeasutused		Mitterahaloomeasutused	
								Euro-süsteem	Valitsus-sektor	Euro-süsteem	Valitsus-sektor		Euro-süsteem	Valitsus-sektor	Euro-süsteem	Valitsus-sektor
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Bilansiline jääk (rahvusvaheline investeerimispositsioon)																
2006	4 370,2	1 936,0	127,7	2,8	1 808,2	37,0	2 056,7	875,1	11,2	1 181,6	14,1	377,5	309,9	9,2	67,7	0,2
2007	4 653,3	1 984,2	145,1	2,4	1 839,1	44,6	2 232,5	937,9	13,9	1 294,6	17,0	436,6	349,5	32,6	87,1	0,5
2008 II kv	4 433,7	1 689,4	94,9	2,7	1 594,5	40,1	2 244,1	963,8	18,0	1 280,3	18,4	500,2	411,0	56,7	89,2	0,8
2008 III kv	4 302,3	1 525,0	93,9	2,7	1 431,1	39,0	2 276,1	982,8	16,8	1 293,3	19,4	501,2	401,4	58,6	99,8	0,7
Tehingud																
2007	440,6	81,1	36,2	-0,4	44,8	5,4	283,3	154,0	3,5	129,3	2,2	76,2	67,3	23,7	8,8	0,3
2008	-30,0	-129,1	-65,2	0,6	-64,0	-	93,7	39,3	10,1	54,3	-	5,4	25,0	26,4	-19,6	-
2008 II kv	132,2	31,3	-5,5	0,1	36,8	0,8	92,5	37,3	8,3	55,2	1,5	8,4	18,2	20,9	-9,8	0,1
2008 III kv	-64,0	-50,9	-4,4	0,1	-46,4	0,6	16,8	-2,3	-1,1	19,1	1,1	-29,9	-33,4	-1,2	3,5	-0,2
2008 IV kv	-167,6	-65,2	-14,3	0,4	-50,8	-	-54,8	-25,5	-0,5	-29,3	-	-47,7	-19,0	-0,3	-28,7	-
2008 aug	15,8	-12,8	-1,5	0,0	-11,3	-	15,7	8,4	-0,1	7,3	-	12,9	6,8	-0,5	6,1	-
2008 sept	-88,1	-30,8	-9,1	0,0	-21,6	-	-3,0	-7,4	-1,0	4,4	-	-54,4	-51,8	-0,3	-2,6	-
2008 okt	-130,9	-49,0	-11,6	0,0	-37,4	-	-30,9	-13,0	-0,2	-17,9	-	-51,0	-30,5	0,0	-20,5	-
2008 nov	-1,4	-2,6	2,5	0,3	-5,2	-	-2,2	-2,5	-0,1	0,4	-	3,4	3,2	-0,3	0,2	-
2008 dets	-35,4	-13,6	-5,3	0,1	-8,3	-	-21,7	-9,9	-0,2	-11,8	-	0,0	8,3	0,0	-8,4	-
Kasvumäärad																
2006	14,0	9,0	17,5	0,9	8,4	22,1	17,4	24,3	26,1	12,9	9,4	21,6	22,5	1 019,8	20,4	-27,3
2007	10,1	4,1	29,2	-13,1	2,4	14,0	13,8	17,9	32,5	10,8	15,9	20,5	22,2	251,2	12,8	173,4
2008 II kv	7,7	1,4	-27,2	0,6	3,7	8,0	10,5	11,4	83,6	9,8	19,6	21,3	29,7	236,0	-10,2	-93,6
2008 III kv	5,2	-2,5	-25,6	6,6	-0,7	4,5	9,7	10,4	62,7	9,3	21,5	16,9	22,8	157,9	-6,4	-94,8
2008 IV kv	-1,0	-7,5	-44,6	26,3	-4,3	-	4,2	4,2	49,3	4,3	-	1,4	7,2	105,8	-22,1	-

4. Portfelliinvesteeringutega seotud kohustused

	Kokku	Aktisia- ja osakapital			Võlainstrumendid							
		Kokku	Rahaloomeasutused	Mitterahaloomeasutused	Võlakirjad				Rahaturuinstrumendid			
					Kokku	Rahaloomeasutused	Mitterahaloomeasutused	Valitsus-sektor	Kokku	Rahaloomeasutused	Mitterahaloomeasutused	Valitsus-sektor
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Bilansiline jääk (rahvusvaheline investeerimispositsioon)												
2006	5 864,9	2 910,7	657,5	2 253,2	2 655,3	955,2	1 702,4	1 015,4	298,9	125,8	173,3	138,0
2007	6 339,5	3 103,1	754,7	2 348,4	2 916,8	1 129,5	1 787,2	1 109,3	319,6	153,3	166,2	142,5
2008 II kv	6 042,5	2 661,7	738,1	1 923,6	3 015,1	1 095,4	1 919,7	1 161,7	365,8	171,1	194,6	171,0
2008 III kv	6 064,8	2 383,7	741,6	1 642,1	3 225,5	1 173,1	2 052,4	1 260,8	455,6	177,5	278,2	229,9
Tehingud												
2007	578,3	96,0	76,1	19,6	446,4	232,6	213,8	152,0	35,9	37,6	-1,8	3,2
2008	382,4	-62,3	76,1	-138,4	281,9	59,3	222,7	-	162,8	-43,3	206,1	-
2008 II kv	172,3	-17,9	17,1	-35,0	169,4	67,9	101,5	43,9	20,9	2,2	18,7	10,7
2008 III kv	45,8	-92,6	-18,4	-74,2	69,1	11,8	57,3	55,6	69,3	-4,1	73,4	53,0
2008 IV kv	21,1	2,1	4,3	-2,1	-34,8	-43,5	8,6	-	53,8	-45,8	99,6	-
2008 aug	27,0	-8,0	-	-	35,1	-	-	-	-0,1	-	-	-
2008 sept	-15,0	-88,7	-	-	29,1	-	-	-	44,5	-	-	-
2008 okt	-10,5	-42,8	-	-	-23,0	-	-	-	55,2	-	-	-
2008 nov	48,9	33,4	-	-	19,4	-	-	-	-3,8	-	-	-
2008 dets	-17,3	11,6	-	-	-31,2	-	-	-	2,4	-	-	-
Kasvumäärad												
2006	16,3	12,2	17,3	10,8	23,1	25,9	21,4	15,1	0,9	18,7	-9,6	-12,1
2007	9,8	3,3	11,3	0,9	16,9	24,6	12,6	15,0	11,8	30,5	0,3	3,8
2008 II kv	7,0	0,1	11,4	-3,5	14,0	16,1	12,8	16,3	7,8	21,4	0,5	3,0
2008 III kv	6,4	-3,6	5,0	-6,6	14,0	12,5	14,9	18,0	25,3	18,1	33,6	28,2
2008 IV kv	6,3	-2,6	10,1	-6,7	9,9	5,4	12,6	-	48,9	-24,6	123,5	-

Allikas: EKP.

7.3 Finantskonto

(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga, tehingud perioodil)

5. Muude investeeringute varad

	Kokku	Eurosüsteem			Rahaloomeasutused, v.a eurosüsteem			Valitsussektor				Muud sektorid			
		Kokku	Laenu / sularaha ja hoised	Muud varad	Kokku	Laenu / sularaha ja hoised	Muud varad	Kau- bandus- krediit	Laenu / sularaha ja hoised		Kau- bandus- krediit	Laenu / sularaha ja hoised			
									Sularaha ja hoised	Sularaha ja hoised		Sularaha ja hoised			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Bilansiline jääk (rahvusvaheline investeerimispositsioon)															
2006	4 451,8	13,4	12,6	0,7	2 941,2	2 878,3	62,8	119,6	14,2	57,8	15,4	1 377,7	187,6	1 062,7	395,8
2007	5 241,2	38,2	37,6	0,7	3 350,5	3 279,1	71,4	106,7	12,7	47,7	13,5	1 745,7	190,8	1 388,4	441,9
2008 II kv	5 263,1	34,2	33,9	0,3	3 363,7	3 287,6	76,2	105,7	12,4	47,4	17,0	1 759,5	200,2	1 356,2	382,1
2008 III kv	5 511,1	33,4	33,1	0,3	3 563,7	3 487,8	75,8	99,8	12,3	39,0	8,7	1 814,2	201,9	1 388,9	384,5
Tehingud															
2007	918,3	21,9	22,0	0,0	555,0	547,6	7,4	-7,6	-1,4	-7,1	-2,0	348,9	13,5	293,5	37,5
2008	35,7	-8,4	-	-	-35,7	-	-	-6,4	-	-	-5,9	86,3	-	-	-43,3
2008 II kv	-102,8	-9,4	-9,4	0,0	-101,7	-102,7	0,9	6,2	-0,4	5,9	5,6	2,2	10,8	-21,1	-48,2
2008 III kv	102,4	-2,0	-2,0	0,0	81,2	81,3	0,0	-8,0	-0,1	-8,8	-8,3	31,2	4,5	6,9	-2,4
2008 IV kv	-254,8	-6,4	-	-	-233,7	-	-	0,3	-	-	-2,0	-15,0	-	-	-5,5
2008 aug	-5,2	-1,2	-	-	0,8	-	-	-1,1	-	-	-0,2	-3,6	-	-	-10,4
2008 sept	97,2	-0,2	-	-	71,6	-	-	1,9	-	-	1,1	23,9	-	-	3,5
2008 okt	42,2	-6,4	-	-	26,7	-	-	0,3	-	-	-2,8	21,6	-	-	15,0
2008 nov	-90,0	2,4	-	-	-90,2	-	-	7,3	-	-	8,1	-9,5	-	-	0,6
2008 det	-206,9	-2,4	-	-	-170,1	-	-	-7,3	-	-	-7,2	-27,2	-	-	-21,1
Kasvumäärad															
2006	19,5	-39,4	-40,8	3,1	21,1	21,3	10,5	-5,6	-26,1	-4,6	24,4	20,0	3,4	24,5	8,6
2007	20,7	165,6	174,8	-3,4	19,0	19,1	11,7	-6,4	-9,8	-12,4	-13,1	25,2	7,3	27,4	9,5
2008 II kv	10,0	27,1	28,1	-4,1	7,6	7,6	6,2	-12,1	-9,9	-23,1	-34,1	16,6	12,4	16,2	-9,4
2008 III kv	7,6	2,2	2,6	0,2	7,7	7,6	10,3	-5,2	-8,9	-13,7	-31,3	8,2	14,0	3,9	-11,5
2008 IV kv	0,7	-25,5	-	-	-1,1	-	-	-6,1	-	-	-46,3	5,0	-	-	-9,9

6. Muude investeeringutega seotud kohustused

	Kokku	Eurosüsteem			Rahaloomeasutused, v.a eurosüsteem			Valitsussektor				Muud sektorid			
		Kokku	Laenu / sularaha ja hoised	Muud kohus- tused	Kokku	Laenu / sularaha ja hoised	Muud kohus- tused	Kokku	Kau- bandus- krediit	Laenu	Muud kohus- tused	Kokku	Kau- bandus- krediit	Laenu	Muud kohus- tused
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Bilansiline jääk (rahvusvaheline investeerimispositsioon)															
2006	4 706,8	115,9	115,6	0,2	3 483,9	3 429,5	54,4	50,7	0,0	46,6	4,1	1 056,2	146,1	818,3	91,8
2007	5 480,5	201,2	201,0	0,2	3 938,2	3 871,1	67,1	50,9	0,0	45,7	5,2	1 290,2	157,6	1 023,2	109,4
2008 II kv	5 692,2	258,9	258,6	0,3	4 078,7	4 009,8	68,9	49,1	0,0	45,5	3,6	1 305,5	169,2	1 031,9	104,4
2008 III kv	5 942,2	370,5	370,2	0,3	4 195,2	4 126,0	69,2	51,8	0,0	47,8	4,0	1 324,7	171,1	1 041,5	112,1
Tehingud															
2007	959,3	91,4	91,4	0,0	635,8	631,0	4,8	-1,2	0,0	-2,0	0,8	233,4	9,7	227,5	-3,9
2008	130,9	280,1	-	-	-195,6	-	-	8,8	-	-	-	37,6	-	-	-
2008 II kv	2,2	41,0	41,2	-0,1	-25,4	-23,4	-2,1	-1,0	0,0	-1,5	0,4	-12,4	6,3	-11,8	-6,9
2008 III kv	76,4	106,2	106,1	0,1	-27,7	-30,5	2,8	2,0	0,0	2,0	0,1	-4,2	1,3	-8,2	2,8
2008 IV kv	-293,5	111,5	-	-	-426,2	-	-	8,8	-	-	-	12,4	-	-	-
2008 aug	-7,2	2,0	-	-	2,1	-	-	-1,8	-	-	-	-9,5	-	-	-
2008 sept	54,9	105,5	-	-	-47,4	-	-	1,9	-	-	-	-5,1	-	-	-
2008 okt	-6,0	131,6	-	-	-179,0	-	-	6,8	-	-	-	34,6	-	-	-
2008 nov	-80,7	-30,8	-	-	-57,6	-	-	2,6	-	-	-	5,0	-	-	-
2008 det	-206,7	10,8	-	-	-189,7	-	-	-0,6	-	-	-	-27,2	-	-	-
Kasvumäärad															
2006	18,4	22,7	22,7	5,7	16,2	16,2	13,3	4,0	-24,1	4,7	-3,2	26,9	9,5	31,6	17,5
2007	20,4	79,6	79,8	-6,9	18,4	18,5	8,8	-2,3	29,4	-4,2	16,4	21,6	6,7	27,9	-2,3
2008 II kv	14,8	72,4	72,5	-6,3	11,7	11,9	3,1	-9,4	26,7	-7,2	-30,3	18,5	10,4	23,6	-8,8
2008 III kv	9,5	126,4	126,6	10,3	7,2	7,2	5,6	-11,0	59,5	-8,1	-36,0	2,5	9,5	2,6	-7,6
2008 IV kv	2,5	141,3	-	-	-4,9	-	-	16,9	-	-	-	2,9	-	-	-

Allikas: EKP.

7.3 Finantskonto

(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga, tehingud perioodil)

7. Reservid

	Reservid													Memo		
	Kokku	Rahakuld		Rahvus- vahelise Valuuta fondi arves- tusühik (SDR)	Reservi posit- sioon Rahvus- vahe- lises Valuuta- fondis	Välisvaluuta							Muud nõuded	Varad	Kohustused	
		Mld EUR	Kogus troy untsides (puhas kuld, mln)			Kokku	Sularaha ja hoiused		Väärtpaberid			Tuletis- instru- mendid		Nõuded euroala resi- dente vastu välis- valuutas	Teadaolevad lühiajalised välisvarade neto- rahavood	
							Rahandus- asutustes ja BISis	Pan- kades	Kokku	Aktsia- ja osa- kapital	Võla- kirjad					Raha- turu- instru- mendid
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Bilansiline jääk (rahvusvaheline investeerimispositsioon)																
2005	320,1	163,4	375,861	4,3	10,6	141,7	12,6	21,4	107,9	0,6	69,4	38,0	-0,2	0,0	25,6	-17,9
2006	325,8	176,3	365,213	4,6	5,2	139,7	6,3	22,5	110,7	0,5	79,3	30,8	0,3	0,0	24,6	-21,5
2007	347,4	201,0	353,688	4,6	3,6	138,2	7,2	22,0	108,5	0,4	87,8	20,3	0,5	0,0	44,1	-38,5
2008 I kv	356,3	208,4	353,060	4,3	3,4	140,1	6,6	26,8	105,9	0,5	89,8	15,6	0,9	0,1	36,7	-37,3
II kv	353,9	207,9	352,314	4,3	4,0	137,7	7,4	24,0	105,6	0,5	89,9	15,2	0,6	0,0	59,4	-59,2
III kv	370,9	216,8	350,634	4,6	4,0	145,4	11,6	18,2	117,8	0,5	100,0	17,2	-2,1	0,0	188,9	-185,3
2008 nov dets	393,4 383,9	223,8 217,0	349,718 349,190	5,0 4,7	7,1 7,3	157,5 154,8	9,1 7,6	12,8 8,0	139,1 129,5	- -	- -	- -	-3,5 9,7	0,0 0,1	254,9 253,4	-245,5 -245,4
2009 jaan	409,9	251,2	350,157	5,0	7,7	145,9	6,1	6,2	137,0	-	-	-	-3,4	0,1	213,6	-197,4
Tehingud																
2006	0,9	-4,2	-	0,5	-5,2	9,8	-6,1	2,4	13,6	0,0	19,3	-5,7	0,0	0,0	-	-
2007	5,1	-3,2	-	0,3	-0,9	8,8	1,0	1,6	6,2	0,0	14,5	-8,3	0,0	0,0	-	-
2008	5,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2008 II kv	0,0	-0,4	-	0,0	0,7	-0,2	0,7	-2,9	2,0	0,0	1,7	0,3	-0,1	-0,1	-	-
III kv	-1,6	-0,3	-	0,1	-0,2	-1,3	4,5	-7,7	1,7	0,0	1,8	-0,1	0,3	0,0	-	-
IV kv	1,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kasvumäärad																
2005	-5,8	-2,8	-	4,4	-44,7	-3,8	-2,0	-23,7	1,6	2,2	6,9	-7,9	20,5	-	-	-
2006	0,2	-2,4	-	11,6	-48,8	7,2	-48,4	10,6	13,1	0,0	28,4	-15,3	-73,2	-	-	-
2007	1,6	-1,7	-	7,3	-18,2	6,3	15,0	6,2	5,7	1,1	18,5	-27,5	-59,1	-	-	-
2008 II kv	1,4	-1,4	-	-2,4	2,7	5,3	27,2	-3,6	6,4	165,8	17,3	-33,7	-47,9	-	-	-
III kv	-0,4	-1,3	-	-1,5	6,1	0,8	51,2	-36,7	6,1	81,6	16,6	-33,3	67,2	-	-	-
IV kv	1,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Allikas: EKP.

7.3 Finantskonto

(mln EUR; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga, tehingud perioodi jooksul)

8. Geograafiline jaotus

	Kokku	Euroopa Liit 27 (väljaspool euroala)					Kanada	Hiina	Jaapan	Šveits	USA	Off-shore finantskeskused	Rahvusvahelised organisatsioonid	Muud riigid	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2007	Bilansiline jääk (rahvusvaheline investeerimispositsioon)														
Otseinvesteeringud	457,7	-77,0	-3,7	-32,7	-277,5	237,2	-0,3	23,7	27,1	-10,8	113,1	-66,7	-37,3	-0,2	485,7
Välismaal	3 542,2	1 302,0	37,1	82,5	916,1	266,2	0,0	91,6	30,7	69,1	350,1	684,4	391,6	0,0	622,6
Investeeringud aktsiakapitali / reinvesteeriitud tulu	2 858,8	1 027,4	32,3	55,2	709,9	230,0	0,0	67,8	24,1	57,8	292,5	525,9	366,1	0,0	497,3
Muu kapital	683,4	274,7	4,9	27,3	206,2	36,3	0,0	23,8	6,6	11,4	57,6	158,6	25,5	0,0	125,3
Euroalal	3 084,5	1 379,0	40,8	115,2	1 193,6	29,0	0,3	67,9	3,7	79,9	236,9	751,1	428,8	0,2	136,9
Investeeringud aktsiakapitali / reinvesteeriitud tulu	2 338,4	1 124,2	33,4	93,6	987,8	9,2	0,2	56,6	0,9	65,7	181,3	552,1	267,6	0,0	90,0
Muu kapital	746,1	254,8	7,4	21,6	205,8	19,9	0,1	11,3	2,7	14,3	55,6	199,0	161,2	0,2	46,9
Portfelliinvesteeringute varad	4 653,3	1 374,6	68,2	139,3	995,2	101,4	70,5	82,5	42,0	241,9	132,3	1 489,3	630,2	26,8	633,8
Aktisia- ja osakapital	1 984,2	415,2	11,4	45,9	335,3	22,0	0,5	20,2	39,5	141,6	115,7	634,9	285,3	0,9	330,9
Võlainstrumentid	2 669,0	959,4	56,8	93,4	659,9	79,4	70,0	62,3	2,5	100,2	16,6	854,4	344,9	25,9	302,8
Võlakirjad	2 232,5	784,2	52,7	78,2	505,4	78,5	69,4	58,6	2,2	63,5	12,9	710,7	303,1	24,8	272,5
Rahaturuinstrumentid	436,6	175,2	4,0	15,1	154,5	0,8	0,7	3,6	0,3	36,7	3,8	143,8	41,8	1,1	30,4
Muud investeeringud	-239,3	-152,6	-155,4	-8,7	121,7	54,4	-164,6	-66,0	-45,2	-31,5	-54,7	-73,1	-91,2	-23,3	298,3
Varad	5 241,2	2 581,4	104,4	72,2	2 241,7	152,3	10,8	23,5	35,0	81,3	266,1	838,0	516,8	57,5	841,7
Valitussektor	106,7	21,6	0,8	0,1	10,3	1,2	9,2	0,0	1,8	0,2	0,1	3,1	1,4	38,3	40,4
Rahaloomeasutused	3 388,7	1 924,7	86,7	52,1	1 663,2	121,9	0,8	15,0	15,3	45,0	157,5	409,6	353,5	18,7	449,4
Muud sektorid	1 745,7	635,2	16,9	20,0	568,2	29,2	0,9	8,5	17,9	36,1	108,5	425,3	161,9	0,5	351,9
Kohustused	5 480,5	2 734,0	259,8	80,9	2 120,0	97,9	175,5	89,5	80,2	112,8	320,7	911,0	608,0	80,8	543,4
Valitussektor	50,9	28,4	0,0	0,3	2,4	0,0	25,6	0,0	0,0	0,5	0,8	6,3	0,3	11,5	3,1
Rahaloomeasutused	4 139,4	2 142,0	249,6	58,3	1 659,9	72,4	101,8	81,5	62,2	89,0	247,6	525,1	523,7	66,7	401,7
Muud sektorid	1 290,2	563,6	10,2	22,3	457,7	25,5	48,0	8,0	18,0	23,3	72,3	379,7	84,0	2,6	138,6
2007 IV kv kuni 2008 III kv	Kumuleeritud tehingud														
Otseinvesteeringud	175,9	49,0	0,7	0,6	26,7	21,0	0,0	0,4	4,4	13,6	33,6	-11,2	34,2	0,0	52,1
Välismaal	372,3	78,1	2,9	9,1	38,0	28,0	0,0	5,8	4,1	13,8	44,7	60,4	80,2	0,0	85,3
Investeeringud aktsiakapitali / reinvesteeriitud tulu	269,1	53,3	2,1	6,5	28,9	15,8	0,0	4,6	3,8	6,0	34,3	44,8	69,6	0,0	52,6
Muu kapital	103,3	24,8	0,8	2,6	9,1	12,2	0,0	1,2	0,3	7,8	10,4	15,5	10,6	0,0	32,7
Euroalal	196,4	29,1	2,1	8,5	11,4	7,1	0,0	5,4	-0,2	0,3	11,1	71,6	46,0	0,0	33,2
Investeeringud aktsiakapitali / reinvesteeriitud tulu	122,7	33,3	0,6	5,8	26,2	0,7	0,0	3,3	0,1	3,3	5,0	39,3	25,6	0,0	12,8
Muu kapital	73,7	-4,3	1,5	2,7	-14,8	6,4	0,0	2,1	-0,4	-3,0	6,1	32,3	20,4	0,0	20,5
Portfelliinvesteeringute varad	236,7	108,4	3,3	7,6	83,8	10,1	3,6	17,8	5,9	17,2	-13,4	36,2	12,5	-1,1	53,2
Aktisia- ja osakapital	-44,0	-16,4	-0,5	-4,3	-13,5	1,6	0,2	6,3	4,6	-26,3	-13,3	-17,0	20,4	-0,1	-2,0
Võlainstrumentid	280,7	124,9	3,9	11,8	97,3	8,5	3,4	11,4	1,3	43,5	0,0	53,2	-7,9	-1,0	55,2
Võlakirjad	209,5	94,6	2,8	4,2	78,6	7,3	1,7	12,4	0,5	11,6	1,2	52,4	-14,1	-0,1	51,0
Rahaturuinstrumentid	71,1	30,3	1,1	7,7	18,7	1,2	1,6	-1,0	0,8	31,9	-1,2	0,8	6,2	-0,9	4,2
Muud investeeringud	-123,2	-165,3	30,7	2,0	-255,1	55,0	2,0	6,7	17,6	4,2	-79,5	-88,5	67,6	18,2	95,7
Varad	390,1	52,4	7,6	7,3	-35,7	67,0	6,2	2,8	8,4	26,9	-57,1	90,5	95,7	7,5	163,1
Valitussektor	-5,4	-2,2	-1,3	0,2	-2,0	-0,5	1,4	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,7	-4,1
Rahaloomeasutused	256,5	11,9	9,0	6,9	-70,6	62,1	4,6	3,3	5,8	29,0	-57,9	92,8	67,0	6,8	97,8
Muud sektorid	139,1	42,6	-0,1	0,2	36,9	5,5	0,1	-0,5	2,7	-2,1	0,8	-2,4	28,7	0,0	69,4
Kohustused	513,3	217,7	-23,1	5,2	219,4	12,0	4,2	-4,0	-9,2	22,7	22,4	179,1	28,0	-10,8	67,4
Valitussektor	-6,2	-5,6	0,0	0,2	-2,7	0,0	-3,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,8	0,1	0,5	-0,4
Rahaloomeasutused	487,4	205,5	-23,6	2,0	218,2	6,4	2,4	-2,1	-10,4	24,0	26,3	180,6	11,0	-11,1	63,5
Muud sektorid	32,1	17,8	0,4	3,0	3,9	5,6	4,9	-1,9	1,1	-1,3	-4,0	-0,8	17,0	-0,1	4,3

Allikas: EKP.

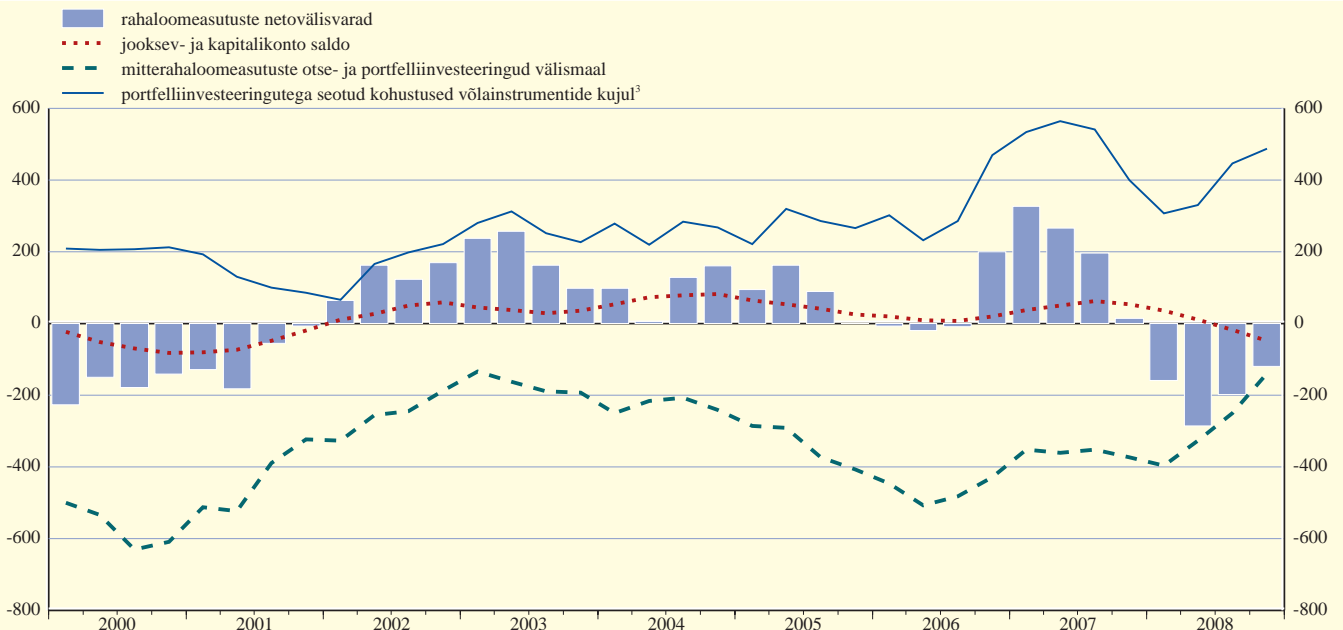
7.4 Maksebilansi rahaline esitus¹

(mld EUR; tehingud)

	Maksebilansi kirjed, mis tasakaalustavad tehinguid M3 välises vastaskirjes											Memo: tehingud M3 välises vastaskirjes
	Jooksev- ja kapitalikonto saldo	Otseinvesteeringud		Portfelliinvesteeringud			Muud investeeringud		Tuletis- instrumendid	Vead ja täpsustused	Veerud 1-10 kokku	
		Väljaspool euroala asuvad residentid üksused (mitteraha- loome- asutused)	Euroalal asuvad mitte- residentid üksused	Varad Mitteraha- loome- asutused	Kohustused		Varad	Kohustused				
					Aksia- ja osakapital ²	Võlainstru- mendid ³						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2006	19,8	-381,6	264,2	-286,6	239,7	469,7	-225,9	223,7	3,2	-150,5	175,6	200,3
2007	53,2	-428,5	363,4	-184,1	50,3	399,5	-341,3	232,3	-54,1	-77,6	13,2	14,1
2008	-47,6	-312,2	48,4	29,2	-112,8	487,8	-79,8	46,4	-13,4	-157,8	-111,7	-119,5
2007 IV kv	17,3	-107,6	126,1	-19,4	-40,8	33,2	-39,2	0,4	-19,2	61,9	12,7	-6,6
2008 I kv	-2,4	-139,2	44,3	-21,3	4,8	75,3	-63,0	40,7	-21,0	6,8	-75,0	-84,7
2008 II kv	-22,1	-33,2	-11,5	-82,2	-34,0	163,3	-8,4	-13,4	-8,6	-63,7	-113,8	-127,1
2008 III kv	-10,8	-84,5	35,2	23,9	-88,6	174,1	-23,2	-2,1	-8,7	-22,8	-7,6	21,1
2008 IV kv	-12,2	-55,2	-19,5	108,8	5,2	75,1	14,7	21,2	24,9	-78,2	84,8	71,2
2007 dets	7,4	-23,2	13,7	-5,6	-8,1	-30,1	2,9	-6,6	-5,3	20,4	-34,6	-47,1
2008 jaan	-12,4	-86,5	28,3	6,4	-9,7	52,8	0,2	26,6	-26,9	7,0	-14,2	-18,1
2008 veebr	12,2	-34,1	15,8	-4,6	18,9	4,2	-36,1	-9,3	2,5	13,1	-17,4	-84,7
2008 märts	-2,2	-18,6	0,2	-23,0	-4,4	18,3	-27,0	23,4	3,4	-13,3	-43,4	-48,2
2008 apr	-4,4	12,4	-31,0	-20,1	-42,7	52,0	-5,5	-8,4	-2,8	-22,4	-72,8	-72,3
2008 mai	-20,1	-23,1	15,1	-42,9	-1,6	47,3	-2,9	-4,6	-10,3	-23,7	-66,9	-70,2
2008 juuni	2,4	-22,5	4,5	-19,3	10,3	64,0	0,0	-0,4	4,6	-17,5	26,0	15,4
2008 juuli	1,1	-35,7	10,6	6,2	-10,6	30,0	-2,2	12,4	0,1	-30,0	-17,9	-1,3
2008 aug	-8,6	-15,7	8,8	-2,2	-25,7	33,6	4,7	-11,3	-8,7	14,7	-10,3	-7,4
2008 sept	-3,3	-33,2	15,8	19,8	-52,3	110,4	-25,8	-3,2	-0,1	-7,5	20,6	29,8
2008 okt	-4,2	-12,7	1,6	75,8	-42,2	57,4	-21,9	41,4	25,4	-70,9	49,7	41,8
2008 nov	-10,4	-32,7	-16,6	4,6	12,2	48,1	2,2	7,7	-1,8	5,7	18,9	14,6
2008 dets	2,4	-9,7	-4,5	28,5	35,2	-30,4	34,4	-27,8	1,3	-13,1	16,2	14,8
<i>12 kuu kumulatiivsed tehingud</i>												
2008 dets	-47,6	-312,2	48,4	29,2	-112,8	487,8	-79,8	46,4	-13,4	-157,8	-111,7	-119,5

J35 Peamised maksebilansitehingud, mis mõjutavad rahaloomeasutuste netovälisvarasid¹

(mld EUR; 12 kuu kumulatiivsed tehingud)

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

² V.a rahaturufondide osakud.

³ V.a võlaväärtpaberid, mis on väljastatud euroala rahaloomeasutuste poolt tähtajaga kuni kaks aastat.

7.5 Kaubad

1. Maksumused ja mahud tootegruppide kaupa¹

(sesoonselt kohandatud, kui pole viidatud teisiti)

	Kokku (sesoonselt kohandamata)		Eksport (FOB)					Import (CIF)					
	Eksport	Import	Kokku			Memo: valmistooteid	Kokku			Memo			
			Vahe-kaubad	Kapitali-kaubad	Tarbekaubad		Vahe-kaubad	Kapitali-kaubad	Tarbe-kaubad	Valmis-tooteid	Nafta		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Maksumused (mld EUR; veergudes 1 ja 2 aastased protsentuaalsed muutused)													
2006	11,7	13,7	1 384,9	686,8	296,5	365,2	1 183,6	1 396,9	856,7	216,5	304,3	943,8	224,6
2007	8,6	6,4	1 504,9	740,9	327,3	396,2	1 277,6	1 483,6	904,9	232,1	326,1	1 016,4	225,4
2008	3,9	7,2	1 561,3	1 588,2
2008 I kv	6,9	8,5	396,7	196,5	84,3	104,3	334,2	397,1	249,0	57,7	82,4	258,7	70,2
2008 II kv	8,4	10,9	397,7	198,1	83,9	103,0	333,2	401,5	254,5	55,2	82,6	256,3	75,2
2008 III kv	5,2	12,1	398,3	197,9	84,8	101,4	328,4	415,1	265,3	58,2	82,9	258,4	84,7
2008 IV kv	-4,4	-2,2	368,7	374,4
2008 juuli	9,2	15,1	134,1	67,2	28,7	34,4	110,3	140,5	90,1	20,3	27,8	86,3	30,8
2008 aug	-2,9	5,9	131,3	65,5	26,9	33,0	109,4	136,9	87,7	18,9	27,2	86,4	28,1
2008 sept	8,9	15,1	132,9	65,1	29,2	34,1	108,6	137,7	87,5	19,0	27,9	85,7	25,8
2008 okt	0,3	3,2	129,1	63,5	28,2	33,1	106,8	130,6	82,4	18,4	27,4	83,9	22,8
2008 nov	-11,3	-5,5	120,3	58,0	26,0	30,7	102,0	124,3	76,9	18,5	26,7	83,3	17,1
2008 dets	-2,1	-4,8	119,2	119,5
Mahuindeksid (2000 = 100; veergudes 1 ja 2 aastased protsentuaalsed muutused)													
2006	7,9	6,0	133,5	133,7	140,3	131,2	134,4	121,0	117,9	128,4	131,2	126,1	110,0
2007	6,3	4,9	141,9	139,7	152,8	140,6	142,3	126,8	120,8	141,6	139,7	134,7	108,4
2008
2008 I kv	4,6	0,2	147,7	145,7	156,3	147,1	148,6	128,9	123,0	141,4	139,9	137,0	109,7
2008 II kv	6,9	2,0	147,5	145,5	156,2	145,6	148,5	127,7	120,4	138,8	142,6	137,3	103,0
2008 III kv	2,3	0,9	145,5	142,2	157,0	142,0	144,4	126,3	118,2	145,5	139,4	134,8	107,3
2008 IV kv
2008 juuli	6,4	3,2	146,9	145,1	158,3	144,2	145,4	127,4	119,1	152,4	141,0	136,1	109,0
2008 aug	-5,3	-5,2	144,7	141,9	150,3	139,3	145,0	124,8	116,6	143,1	137,9	135,7	106,5
2008 sept	5,3	4,6	145,1	139,6	162,3	142,4	142,7	126,7	119,1	140,9	139,3	132,7	106,5
2008 okt	-2,9	-3,7	141,2	136,6	155,2	139,2	139,6	123,2	116,4	135,9	136,7	129,6	108,2
2008 nov	-14,2	-9,0	131,4	125,0	142,1	129,1	132,3	119,1	113,4	132,3	130,5	126,0	100,9
2008 dets

2. Hinnad²

(aastane muutus protsentides, kui pole viidatud teisiti)

	Eksportitava tööstustoodangu tootjahinnad (FOB) ³							Tööstustoodangu impordihinnad (CIF)						
	Kokku (indeks 2005 = 100)	Kokku	Kokku				Memo: töötlev tööstus	Kokku (indeks 2005 = 100)	Kokku	Kokku				Memo: töötlev tööstus
			Vahe-kaubad	Kapitali-kaubad	Tarbe-kaubad	Energia				Vahe-kaubad	Kapitali-kaubad	Tarbe-kaubad	Energia	
Protsent kogusummast	100,0	100,0	32,2	44,2	20,4	3,2	99,5	100,0	100,0	28,4	27,6	23,7	20,4	81,2
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2007	103,6	1,4	2,8	1,3	1,3	2,8	1,5	108,4	1,0	2,5	-2,5	0,4	2,3	0,4
2008	106,0	2,4	2,1	0,8	2,7	20,1	2,2	116,2	7,2	1,4	-2,2	1,7	27,9	0,9
2008 II kv	106,1	2,4	1,7	0,2	2,8	30,6	2,3	119,7	11,1	0,6	-2,8	1,0	46,8	1,0
2008 III kv	107,2	3,3	3,0	0,6	2,7	33,5	3,1	121,6	11,4	3,1	-2,5	1,5	42,1	1,9
2008 IV kv	105,7	1,7	2,2	1,8	3,1	-11,6	1,7	109,4	-2,0	0,9	-0,9	3,3	-8,6	-0,1
2008 juuli	107,5	3,5	3,0	0,6	2,7	38,1	3,2	123,9	13,2	2,0	-2,5	1,1	51,0	1,9
2008 aug	107,1	3,2	2,9	0,4	2,9	34,6	2,9	121,8	12,1	3,3	-2,7	1,5	46,4	1,9
2008 sept	107,2	3,3	3,2	0,9	2,6	27,6	3,1	119,1	8,6	4,1	-2,3	1,9	28,9	1,9
2008 okt	106,9	3,1	3,2	1,9	3,3	7,5	2,9	114,6	3,7	3,3	-1,4	3,2	9,2	1,5
2008 nov	105,9	1,8	2,2	2,4	3,4	-17,0	1,8	109,4	-2,5	1,0	-0,5	3,8	-11,2	0,1
2008 dets	104,4	0,4	1,1	1,0	2,8	-23,8	0,3	104,3	-7,0	-1,7	-0,8	2,8	-22,7	-2,0

Allikas: Eurostat.

¹ Kaubagrupid vastavalt üldiste majanduskategooriate liigitusele. Erinevalt tabelis 2 toodud kaubagruppidest hõlmavad vahe- ja tarbekaupade grupid põllumajandus- ja energiatooteid.

² Kaubagrupid vastavalt tööstuse põhirühmade liigitusele. Erinevalt tabelis 1 toodud kaubagruppidest ei hõlma vahe- ja tarbekaubad energiatooteid, samuti ei ole kaasatud põllumajandustooted. Võrreldes tabeli 1 veergudes 7 ja 12 toodud andmetega on töötleva tööstuse erinev ülesehitus. Näidatud andmed on hinnaindeksid, mis jälgivad tootekorvi puhast hinnamuutust, ega ole tabelis 1 toodud maksumuse ja mahu andmete tavalised suhtarvud, mida mõjutavad kaubeldavate toodete struktuuri ja kvaliteedi muutused. Nimetatud indekseid erinevad impordi ja ekspordi SKP deflaatoritest (vt osa 5.1 tabel 3) peamiselt seetõttu, et viimased hõlmavad kõiki tooteid ja teenuseid ning sisaldavad piirilest kaubavahetust euroalal.

³ Eksportitava tööstustoodangu tootjahinnad viitavad euroala tootjate ja euroalaväliste klientide vahelistele otsetehingutele. Vastupidiselt tabelis 1 toodud maksumuste ja mahtude andmetele ei ole hulgemüüjate eksport ning reeksport hõlmatud.

7.5 Kaubad

(mld EUR, kui pole viidatud teisiti; sesoonselt kohandatud)

3. Geograafiline jaotus

	Kokku	Euroopa Liit 27 (väljaspool euroala)				Venemaa	Šveits	Türgi	USA	Aasia		Aafrika	Ladina-Ameerika	Muud riigid	
		Taani	Rootsi	Ühendkuningriik	Teised ELi riigid					Hiina	Jaapan				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Eksport (FOB)															
2005	1 237,7	29,0	45,2	203,1	153,1	43,6	70,8	34,7	185,1	244,2	43,3	34,2	73,4	46,8	108,8
2006	1 384,9	31,7	49,8	216,6	189,8	55,2	77,3	38,8	199,9	271,8	53,7	34,6	77,8	54,2	122,1
2007	1 504,9	33,8	55,1	228,7	221,3	67,1	82,1	41,0	195,0	296,4	60,3	34,3	87,5	61,4	135,6
2008	1 561,3	76,5	85,8	42,2	185,9	307,9	65,2	33,4	100,6	67,7	.
2007 III kv	382,0	8,5	14,0	58,7	56,4	17,3	20,6	10,2	49,2	75,1	15,4	8,6	22,1	15,6	34,3
IV kv	383,9	8,5	13,8	57,7	58,0	17,6	20,9	10,7	47,5	76,3	15,7	8,3	22,5	15,5	34,8
2008 I kv	396,7	8,8	14,0	57,3	60,2	19,4	21,0	12,1	49,1	78,9	16,8	8,6	24,0	16,1	35,8
II kv	397,7	8,9	14,1	57,5	60,9	19,7	22,1	11,2	47,0	78,0	17,2	8,5	24,9	16,5	37,0
III kv	398,3	9,0	13,9	55,8	61,6	20,1	21,7	10,7	46,0	76,5	15,8	8,2	26,5	18,0	38,7
IV kv	368,7	17,3	21,0	8,3	43,8	74,4	15,4	8,2	25,2	17,2	.
2008 juuli	134,1	3,0	4,8	19,0	20,6	6,8	7,2	3,7	15,0	25,7	5,8	2,8	8,8	6,0	13,5
aug	131,3	3,0	4,5	18,6	20,3	6,6	7,2	3,5	15,3	25,4	5,0	2,7	8,9	5,8	12,4
sept	132,9	3,0	4,6	18,3	20,6	6,8	7,2	3,5	15,6	25,4	5,0	2,7	8,8	6,2	12,9
okt	129,1	2,9	4,5	17,9	19,9	6,6	7,2	3,1	14,9	25,1	5,3	2,7	8,5	6,3	12,3
nov	120,3	2,5	3,8	15,9	17,9	5,3	7,0	2,6	14,8	24,7	5,2	2,7	8,3	5,1	12,4
dets	119,2	5,4	6,9	2,5	14,2	24,6	4,9	2,7	8,4	5,9	.
<i>protsent koguekspordist</i>															
2008	100,0	4,9	5,5	2,7	11,9	19,7	4,2	2,1	6,5	4,3	.
Import (CIF)															
2005	1 226,4	26,5	42,3	153,0	127,8	76,2	58,1	25,5	119,8	363,5	118,2	53,2	96,0	53,8	83,9
2006	1 396,9	28,6	47,8	167,0	152,3	95,6	62,3	29,3	125,9	418,6	144,6	57,0	110,5	66,3	92,8
2007	1 483,6	28,5	51,9	168,4	174,8	97,9	67,2	32,4	131,6	450,4	171,2	58,7	114,2	75,3	91,1
2008	1 588,2	112,2	69,4	32,2	136,7	470,4	182,1	56,4	139,5	80,5	.
2007 III kv	375,2	7,4	12,9	43,0	44,7	23,7	17,2	8,2	33,3	114,0	44,4	14,8	28,1	18,9	24,0
IV kv	382,9	6,9	13,3	42,6	45,5	27,4	16,5	8,4	32,7	114,4	43,6	14,5	31,5	19,9	23,7
2008 I kv	397,1	7,3	13,8	43,5	47,7	28,0	17,0	8,3	34,2	118,6	44,0	14,9	34,3	19,9	24,4
II kv	401,5	7,7	13,3	41,6	48,3	29,2	17,4	8,4	33,9	117,6	44,3	14,3	36,7	20,5	27,0
III kv	415,1	8,1	13,2	42,0	48,9	32,2	17,7	8,1	34,8	121,6	47,2	14,2	37,8	20,4	30,4
IV kv	374,4	22,9	17,3	7,4	33,9	112,6	46,6	13,0	30,7	19,6	.
2008 juuli	140,5	3,0	4,4	14,1	16,1	11,6	6,1	2,8	12,1	41,0	15,6	4,7	12,6	6,7	10,2
aug	136,9	2,4	4,4	14,1	16,6	10,1	5,8	2,7	11,2	40,6	15,8	4,8	13,2	6,9	8,9
sept	137,7	2,6	4,4	13,9	16,2	10,5	5,8	2,7	11,5	39,9	15,8	4,7	12,1	6,8	11,3
okt	130,6	2,3	4,3	13,9	16,0	8,9	5,9	2,7	11,0	39,2	15,9	4,5	10,6	6,6	9,1
nov	124,3	2,3	3,7	12,0	15,4	7,5	5,8	2,6	11,3	37,5	15,5	4,4	10,5	6,5	9,2
dets	119,5	6,5	5,6	2,1	11,6	35,9	15,2	4,1	9,5	6,4	.
<i>protsent koguimportist</i>															
2008	100,0	7,0	4,4	2,0	8,6	29,6	11,5	3,6	8,8	5,1	.
Saldo															
2005	11,2	2,5	2,9	50,0	25,3	-32,7	12,7	9,2	65,3	-119,2	-74,9	-19,0	-22,6	-7,0	24,9
2006	-12,0	3,1	2,0	49,6	37,4	-40,4	15,0	9,5	73,9	-146,8	-90,9	-22,4	-32,7	-12,1	29,3
2007	21,4	5,3	3,2	60,3	46,5	-30,8	14,9	8,6	63,5	-154,0	-111,0	-24,5	-26,7	-13,8	44,5
2008	-26,8	-35,7	16,4	10,0	49,2	-162,5	-116,9	-23,0	-38,9	-12,8	.
2007 III kv	6,9	1,2	1,1	15,7	11,8	-6,4	3,5	2,0	16,0	-38,9	-29,0	-6,3	-6,1	-3,3	10,4
IV kv	1,0	1,6	0,5	15,1	12,5	-9,8	4,3	2,3	14,8	-38,1	-27,9	-6,3	-9,0	-4,4	11,1
2008 I kv	-0,4	1,6	0,2	13,7	12,5	-8,6	4,0	3,7	14,8	-39,7	-27,1	-6,4	-10,2	-3,9	11,4
II kv	-3,9	1,2	0,8	15,9	12,5	-9,5	4,6	2,8	13,1	-39,5	-27,1	-5,8	-11,9	-4,1	10,0
III kv	-16,8	0,9	0,7	13,8	12,7	-12,0	3,9	2,6	11,3	-45,1	-31,4	-6,0	-11,3	-2,5	8,3
IV kv	-5,8	-5,6	3,7	0,9	9,9	-38,2	-31,2	-4,9	-5,5	-2,3	.
2008 juuli	-6,4	0,0	0,4	4,9	4,5	-4,8	1,1	1,0	3,0	-15,3	-9,9	-1,9	-3,8	-0,8	3,3
aug	-5,6	0,5	0,0	4,4	3,7	-3,5	1,4	0,8	4,2	-15,3	-10,8	-2,1	-4,3	-1,1	3,4
sept	-4,8	0,4	0,3	4,4	4,5	-3,7	1,4	0,8	4,1	-14,5	-10,7	-2,0	-3,3	-0,6	1,6
okt	-1,5	0,6	0,2	4,0	4,0	-2,3	1,2	0,5	3,8	-14,1	-10,6	-1,8	-2,1	-0,4	3,1
nov	-4,0	0,1	0,1	3,9	2,5	-2,2	1,2	0,0	3,5	-12,8	-10,4	-1,7	-2,2	-1,4	3,2
dets	-0,3	-1,1	1,3	0,4	2,6	-11,3	-10,3	-1,4	-1,1	-0,6	.

Allikas: Eurostat.

VAHETUSKURSID

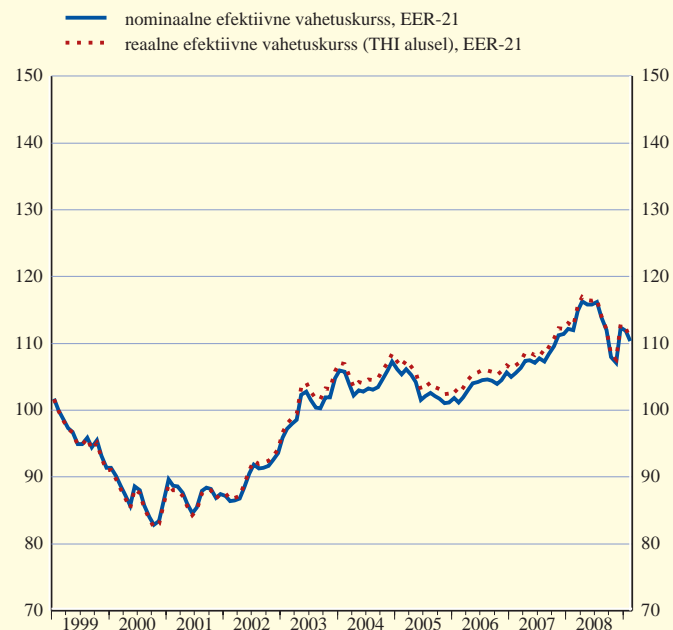
8.1 Efektiivsed vahetuskursid¹

(perioodi keskmised; indeks 1999 I kv = 100)

	EER-21						EER-41	
	Nominaalne	Reaalne; tarbija-hinna-indeksi alusel	Reaalne; tootja-hinnaindeksi alusel	Reaalne; SKP deflaatoriga korrutatud	Reaalne; töötleva tööstuse tööjõu erikulu alusel	Reaalne; kogumajanduse tööjõu erikulu alusel	Nominaalne	Reaalne; tarbija-hinna-indeksi alusel
	1	2	3	4	5	6	7	8
2006	103,7	105,0	103,2	102,3	102,3	101,1	110,1	103,8
2007	107,9	109,0	107,1	106,4	105,2	104,7	114,3	107,1
2008	113,0	113,6	110,0	.	.	.	120,0	111,0
2007 IV kv	110,7	111,7	109,8	109,1	107,5	107,5	117,2	109,4
2008 I kv	112,9	113,8	111,4	111,5	110,7	109,3	119,6	111,2
II kv	116,0	116,6	113,1	114,5	114,4	113,0	122,9	114,0
III kv	114,1	114,3	110,2	112,6	114,5	111,1	120,8	111,4
IV kv	109,1	109,6	105,1	.	.	.	116,7	107,5
2008 veebr	112,0	112,5	110,6	-	-	-	118,4	109,9
märts	114,8	115,6	113,0	-	-	-	121,8	113,3
apr	116,3	117,0	114,0	-	-	-	123,4	114,5
mai	115,8	116,5	113,0	-	-	-	122,7	113,8
juuni	115,8	116,4	112,4	-	-	-	122,7	113,7
juuli	116,2	116,6	112,3	-	-	-	123,2	113,8
aug	113,9	114,1	110,2	-	-	-	120,3	111,0
sept	112,0	112,1	108,1	-	-	-	118,7	109,3
okt	107,9	108,3	104,3	-	-	-	115,4	106,3
nov	107,1	107,6	103,2	-	-	-	114,5	105,5
dets	112,4	112,9	107,9	-	-	-	120,3	110,6
2009 jaan	111,9	112,3	106,5	-	-	-	119,9	110,1
veebr	110,4	110,8	104,3	-	-	-	118,6	108,8
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga</i>								
2009 veebr	-1,3	-1,4	-2,0	-	-	-	-1,1	-1,2
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise aastaga</i>								
2009 veebr	-1,4	-1,6	-5,6	-	-	-	0,2	-1,1

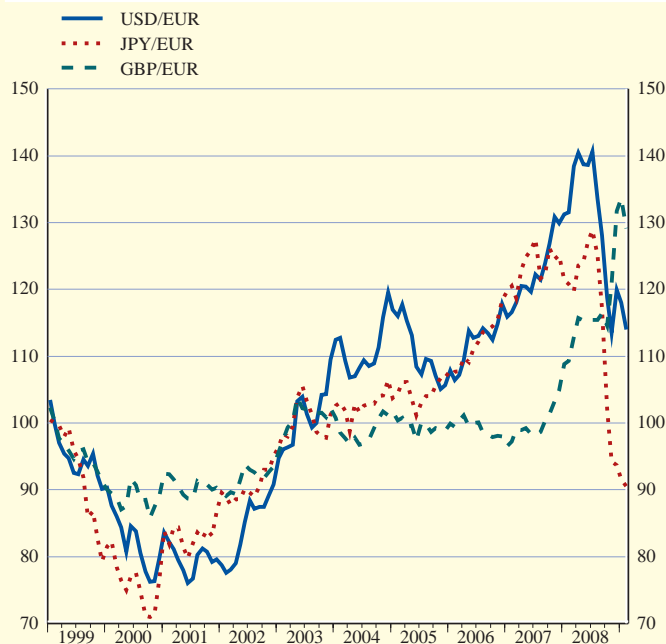
J36 Efektiivsed vahetuskursid

(kuu keskmised; indeks 1999 I kv = 100)

J37 Kahepoolsed vahetuskursid

(kuu keskmised; indeks 1999 I kv = 100)

Allikas: EKP.

¹ Kaubanduspartnerite gruppide mõiste ja muu teave on esitatud üldmärkustes.

8.2 Kahepoolsed vahetuskursid

(perioodi keskmised; omavääringute ühikuid euro kohta)

	Taani kroon	Rootsi kroon	Naelsterling	USA dollar	Jaapani jeen	Šveitsi frank	Lõuna-Korea vonn	Hongkongi dollar	Singapuri dollar	Kanada dollar	Norra kroon	Austraalia dollar
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2006	7,4591	9,2544	0,68173	1,2556	146,02	1,5729	1 198,58	9,7545	1,9941	1,4237	8,0472	1,6668
2007	7,4506	9,2501	0,68434	1,3705	161,25	1,6427	1 272,99	10,6912	2,0636	1,4678	8,0165	1,6348
2008	7,4560	9,6152	0,79628	1,4708	152,45	1,5874	1 606,09	11,4541	2,0762	1,5594	8,2237	1,7416
2008 II kv	7,4599	9,3517	0,79286	1,5622	163,35	1,6114	1 590,82	12,1845	2,1346	1,5769	7,9401	1,6559
2008 III kv	7,4592	9,4738	0,79504	1,5050	161,83	1,6115	1 600,93	11,7372	2,1010	1,5650	8,0604	1,6955
2008 IV kv	7,4512	10,2335	0,83907	1,3180	126,71	1,5249	1 796,44	10,2191	1,9588	1,5916	8,9328	1,9606
2008 aug	7,4595	9,3984	0,79279	1,4975	163,63	1,6212	1 566,23	11,6932	2,1024	1,5765	7,9723	1,6961
2008 sept	7,4583	9,5637	0,79924	1,4370	153,20	1,5942	1 630,26	11,1905	2,0549	1,5201	8,1566	1,7543
2008 okt	7,4545	9,8506	0,78668	1,3322	133,52	1,5194	1 759,07	10,3368	1,9666	1,5646	8,5928	1,9345
2008 nov	7,4485	10,1275	0,83063	1,2732	123,28	1,5162	1 783,12	9,8687	1,9183	1,5509	8,8094	1,9381
2008 dets	7,4503	10,7538	0,90448	1,3449	122,51	1,5393	1 850,06	10,4240	1,9888	1,6600	9,4228	2,0105
2009 jaan	7,4519	10,7264	0,91819	1,3239	119,73	1,4935	1 801,97	10,2687	1,9742	1,6233	9,2164	1,9633
2009 veebr	7,4514	10,9069	0,88691	1,2785	118,30	1,4904	1 843,90	9,9128	1,9411	1,5940	8,7838	1,9723
	<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga</i>											
2009 veebr	0,0	1,7	-3,4	-3,4	-1,2	-0,2	2,3	-3,5	-1,7	-1,8	-4,7	0,5
	<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise aastaga</i>											
2009 veebr	0,0	16,5	18,1	-13,3	-25,1	-7,3	32,4	-13,8	-6,7	8,1	10,5	22,1
	Tšehhi kroon	Eesti kroon	Läti lant	Leedu lant	Ungari forint	Poola zlott	Bulgaria lev	Uus Rumeenia leu	Horvaatia kuna	Uus Türgi liir		
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		
2006	28,342	15,6466	0,6962	3,4528	264,26	3,8959	1,9558	3,5258	7,3247	1,8090		
2007	27,766	15,6466	0,7001	3,4528	251,35	3,7837	1,9558	3,3353	7,3376	1,7865		
2008	24,946	15,6466	0,7027	3,4528	251,51	3,5121	1,9558	3,6826	7,2239	1,9064		
2008 II kv	24,830	15,6466	0,6997	3,4528	248,04	3,4070	1,9558	3,6521	7,2556	1,9717		
2008 III kv	24,093	15,6466	0,7045	3,4528	236,07	3,3081	1,9558	3,5768	7,1827	1,8235		
2008 IV kv	25,344	15,6466	0,7090	3,4528	263,36	3,7658	1,9558	3,8165	7,1752	2,0261		
2008 aug	24,287	15,6466	0,7039	3,4528	235,88	3,2920	1,9558	3,5271	7,1947	1,7669		
2008 sept	24,497	15,6466	0,7060	3,4528	240,68	3,3747	1,9558	3,6248	7,1223	1,7843		
2008 okt	24,768	15,6466	0,7093	3,4528	260,15	3,5767	1,9558	3,7479	7,1639	1,9612		
2008 nov	25,193	15,6466	0,7092	3,4528	265,32	3,7326	1,9558	3,7838	7,1366	2,0342		
2008 dets	26,120	15,6466	0,7084	3,4528	265,02	4,0044	1,9558	3,9227	7,2245	2,0894		
2009 jaan	27,169	15,6466	0,7043	3,4528	279,86	4,2300	1,9558	4,2354	7,3603	2,1233		
2009 veebr	28,461	15,6466	0,7056	3,4528	298,30	4,6467	1,9558	4,2864	7,4309	2,1280		
	<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga</i>											
2009 veebr	4,8	0,0	0,2	0,0	6,6	9,9	0,0	1,2	1,0	0,2		
	<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise aastaga</i>											
2009 veebr	12,2	0,0	1,3	0,0	13,8	29,9	0,0	17,3	2,2	20,7		
	Brasillia reaali ¹	Hiiina jüaan	Islandi kroon ²	Indoneesia rupia	Malaisia ringgit	Mehhiko peeso ¹	Uus-Meremaa dollar	Filipiinide peeso	Vene rubla	Lõuna-Aafrika rand	Tai baat	
	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	
2006	2,7333	10,0096	87,76	11 512,37	4,6044	13,6936	1,9373	64,379	34,1117	8,5312	47,594	
2007	2,6594	10,4178	87,63	12 528,33	4,7076	14,9743	1,8627	63,026	35,0183	9,6596	44,214	
2008	2,6737	10,2236	143,83	14 165,16	4,8893	16,2911	2,0770	65,172	36,4207	12,0590	48,475	
2008 II kv	2,5882	10,8687	119,09	14 460,45	5,0183	16,2919	2,0129	67,174	36,9108	12,1648	50,437	
2008 III kv	2,4986	10,2969	125,69	13 868,99	5,0209	15,5214	2,1094	68,422	36,4917	11,7055	50,959	
2008 IV kv	3,0102	9,0155	261,87	14 469,21	4,6798	17,1856	2,2829	63,653	35,9649	13,0786	45,904	
2008 aug	2,4103	10,2609	122,07	13 700,21	4,9843	15,1269	2,1097	67,307	36,2502	11,4680	50,697	
2008 sept	2,5712	9,8252	131,33	13 430,23	4,9461	15,2805	2,1293	67,113	36,3727	11,5899	49,264	
2008 okt	2,9112	9,1071	274,64	13 283,63	4,6895	16,8177	2,1891	63,882	35,2144	12,9341	45,872	
2008 nov	2,8967	8,6950	242,95	14 984,85	4,5682	16,6735	2,2554	62,496	34,7964	12,8785	44,677	
2008 dets	3,2266	9,2205	290,00	15 276,62	4,7755	18,0764	2,4119	64,505	37,8999	13,4275	47,107	
2009 jaan	3,0596	9,0496	-	14 802,07	4,7291	18,3762	2,4132	62,354	42,3282	13,1255	46,218	
2009 veebr	2,9685	8,7406	-	15 233,33	4,6466	18,6536	2,4851	60,832	45,8079	12,8005	45,156	
	<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga</i>											
2009 veebr	-3,0	-3,4	-	2,9	-1,7	1,5	3,0	-2,4	8,2	-2,5	-2,3	
	<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise aastaga</i>											
2009 veebr	16,3	-17,3	-	12,5	-2,3	17,5	34,2	1,6	26,8	13,4	-2,0	

Allikas: EKP.

¹ Nende vääringute puhul arvutab ja avaldab EKP euro vahetuskursi kontrollmäärasid alates 1. jaanuarist 2008. Varasemad andmed on ligikaudsed.

² Islandi krooni kõige viimane vahetuskurs on antud seisuga 3. detsember 2008.

EUROALAVÄLINE ARENG

9.1 Teistes Euroopa Liidu liikmesriikides

(aastased protsentuaalsed muutused, kui pole märgitud teisiti)

1. Majanduslik ja finantssektori areng

	Bulgaaria	Tšehhi Vabariik	Taani	Eesti	Läti	Leedu	Ungari	Poola	Rumeenia	Rootsi	Ühendkuningriik
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ÜTHI											
2007	7,6	3,0	1,7	6,7	10,1	5,8	7,9	2,6	4,9	1,7	2,3
2008	12,0	6,3	3,6	10,6	15,3	11,1	6,0	4,2	7,9	3,3	3,6
2008 II kv	14,0	6,7	3,7	11,5	17,5	12,3	6,8	4,3	8,6	3,6	3,4
2008 III kv	12,5	6,5	4,6	11,0	15,6	12,0	6,3	4,4	8,2	4,0	4,8
2008 IV kv	9,0	4,4	3,0	8,7	11,9	9,4	4,2	3,6	6,9	2,7	3,9
2008 sept	11,4	6,4	4,5	10,8	14,7	11,3	5,6	4,1	7,3	4,2	5,2
2008 okt	11,2	5,7	3,8	10,1	13,7	10,7	5,1	4,0	7,4	3,4	4,5
2008 nov	8,8	4,1	2,8	8,5	11,6	9,2	4,1	3,6	6,8	2,4	4,1
2008 dets	7,2	3,3	2,4	7,5	10,4	8,5	3,4	3,3	6,4	2,1	3,1
2009 jaan	6,0	1,4	1,7	4,7	9,7	9,5	2,4	3,1	6,8	2,0	3,0
Valitsussektori eelarve puudujääk (-) / ülejääk (+) (protsent SKPst)											
2005	1,9	-3,6	5,2	1,5	-0,4	-0,5	-7,8	-4,3	-1,2	2,4	-3,4
2006	3,0	-2,7	5,1	2,9	-0,2	-0,4	-9,3	-3,8	-2,2	2,3	-2,7
2007	0,1	-1,0	4,9	2,7	0,1	-1,2	-5,0	-2,0	-2,6	3,6	-2,8
Valitsussektori koguvõlg (protsent SKP suhtes)											
2005	29,2	29,8	36,4	4,5	12,4	18,4	61,7	47,1	15,8	50,9	42,3
2006	22,7	29,6	30,5	4,3	10,7	18,0	65,6	47,7	12,4	45,9	43,4
2007	18,2	28,9	26,2	3,5	9,5	17,0	65,8	44,9	12,9	40,4	44,2
Pikaajaliste riigivõlakirjade intressimäär (protsenti aastas, perioodi keskmine)											
2008 aug	5,17	4,47	4,49	-	6,60	5,47	7,77	6,11	8,20	4,11	4,68
2008 sept	5,17	4,42	4,37	-	6,60	5,45	7,99	5,89	8,32	3,90	4,57
2008 okt	5,17	4,53	4,43	-	6,60	5,40	9,57	6,35	8,27	3,57	4,52
2008 nov	6,00	4,52	4,06	-	7,60	8,16	9,41	6,23	8,38	3,34	4,13
2008 dets	7,76	4,30	3,50	-	9,03	9,00	8,31	5,70	8,38	2,67	3,37
2009 jaan	7,14	4,21	3,44	-	10,64	13,95	8,76	5,46	9,23	2,80	3,17
3 kuu intressimäär (protsenti aastas, perioodi keskmine)											
2008 aug	7,31	3,81	5,38	6,35	6,26	5,75	8,33	6,52	12,11	5,12	5,77
2008 sept	7,32	3,81	5,42	6,34	6,35	5,80	8,62	6,56	13,00	5,33	5,91
2008 okt	7,69	4,19	5,99	6,69	10,03	7,00	8,95	6,80	18,21	5,27	6,13
2008 nov	7,89	4,24	6,08	7,25	12,19	7,86	-	6,74	15,24	4,50	4,45
2008 dets	7,74	3,89	5,29	7,84	13,94	9,20	11,18	6,38	14,70	2,75	3,20
2009 jaan	7,03	3,14	4,44	7,28	11,86	8,67	9,80	5,49	14,48	2,23	2,32
Reaalne SKP											
2007	6,2	6,0	1,6	6,3	10,0	8,9	1,1	6,7	6,0	2,6	3,0
2008	3,1	0,6	.	.	-0,2	0,7
2008 II kv	7,1	4,6	0,6	-1,1	-2,0	4,7	1,5	5,8	9,3	0,8	1,7
2008 III kv	6,8	4,2	-1,3	-3,5	-3,7	2,1	0,5	5,6	9,1	-0,5	0,2
2008 IV kv	-1,1	-1,0	.	.	-4,4	-1,9
Jooksev- ja kapitalikontode saldo, protsents SKPst											
2007	-20,6	-1,2	0,7	-16,9	-20,6	-12,8	-5,1	-3,6	-12,9	8,4	-2,6
2008	-24,3	-2,3	1,8	-7,2	-11,3	-11,2	-6,9	-4,2	-11,4	7,4	-1,2
2008 II kv	-27,6	-4,7	3,3	-9,6	-11,4	-15,1	-6,8	-4,1	-15,7	5,0	-1,8
2008 III kv	-13,8	-3,2	3,4	-6,6	-11,0	-8,4	-8,7	-3,9	-11,0	8,1	-2,0
2008 IV kv	-6,9	.	.	.	6,6	.
Töötajate erikulud											
2007	14,2	3,1	4,2	19,8	27,0	10,6	4,9	3,1	14,6	4,7	1,3
2008	8,3	3,5	4,3	9,6	23,3	13,2	4,0	5,2	13,6	2,7	.
2008 II kv	17,7	3,3	3,8	15,2	22,6	11,4	-	-	-	0,5	0,6
2008 III kv	13,0	2,3	.	19,6	24,5	12,0	-	-	-	2,2	1,1
2008 IV kv	-	-	-	6,0	.
Standardne tööpuudus protsendina tööst (sesoonselt kohandatud)											
2007	6,9	5,3	3,8	4,7	6,0	4,3	7,4	9,6	6,4	6,1	5,3
2008	5,7	4,4	3,4	5,5	7,3	5,7	7,9	7,1	.	6,2	.
2008 II kv	5,8	4,4	3,2	4,3	6,2	4,8	7,7	7,3	5,7	5,8	5,4
2008 III kv	5,4	4,3	3,3	6,0	7,4	6,1	7,9	6,8	5,8	6,1	5,8
2008 IV kv	5,3	4,6	3,8	7,2	9,4	7,3	8,3	6,6	.	6,9	.
2008 sept	5,3	4,3	3,4	6,5	7,9	6,2	7,9	6,7	5,8	6,4	5,9
2008 okt	5,3	4,4	3,6	6,8	8,4	6,4	8,0	6,6	.	6,7	6,1
2008 nov	5,2	4,6	3,7	7,2	9,3	7,2	8,3	6,6	.	7,0	6,2
2008 dets	5,4	4,7	4,0	7,7	10,6	8,2	8,5	6,6	.	7,1	.
2009 jaan	5,3	5,0	4,3	8,6	12,3	9,8	8,6	6,7	.	7,4	.

Allikad: Euroopa Komisjon (Eurostat ning majanduse ja rahanduse peadirektoraat); riikide andmed, Reuters ja EKP arvutused.

9.2 Ameerika Ühendriikides ja Jaapanis

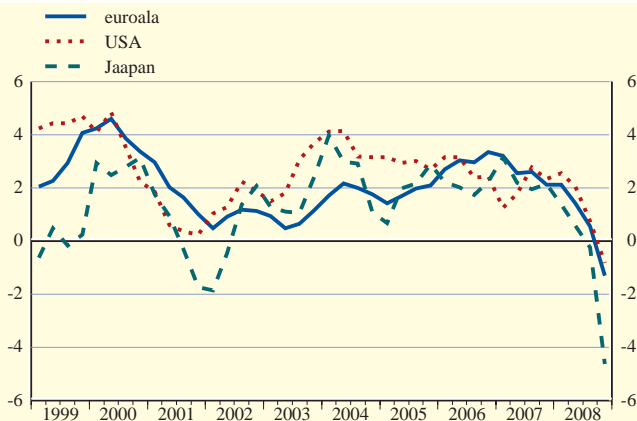
(aastased protsentuaalsed muutused, kui pole viidatud teisiti)

1. Majanduslik ja finantssektori areng

	Tarbija- hinna- indeks	Tööjõu erikulud (töötlev tööstus) ¹	Reaalne SKP	Tööstus- toodangu indeks (töötlev tööstus)	Tööpuudus, protsenti tööjõu suhtes (sesoonselt kohandatud)	Lai raha- pakkum- ine ²	3 kuu pankade- vaheline hoiuste intressi- määr ³	10aastaste nullkupon- giga riigi- võlakirjade intressi- määr ³ , perioodi lõpp	Oma- vääringu vahetus- kurs ⁴ euro suhtes	Valitsus- sektori eelarve puudujääk (-) / üle- jääk (+) (protsendi- na SKPst)	Valitsus- sektori koguvõlg ⁵ (protsendi- na SKPst)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
USA											
2005	3,4	2,2	2,9	4,2	5,1	4,3	3,57	4,84	1,2441	-3,3	49,1
2006	3,2	2,8	2,8	2,8	4,6	5,0	5,20	5,41	1,2556	-2,2	48,5
2007	2,9	2,7	2,0	1,8	4,6	5,7	5,30	5,35	1,3705	-2,9	49,3
2008	3,8	0,5	1,1	-2,5	5,8	6,8	2,93	4,39	1,4708	.	.
2007 IV kv	4,0	0,9	2,3	2,5	4,8	5,8	5,03	5,07	1,4486	-3,2	49,3
2008 I kv	4,1	0,0	2,5	2,0	4,9	6,3	3,29	4,48	1,4976	-4,0	50,4
II kv	4,4	0,1	2,1	-0,3	5,4	6,2	2,75	4,66	1,5622	-5,7	49,6
III kv	5,3	1,3	0,7	-3,4	6,1	6,1	2,91	4,69	1,5050	-5,9	52,8
IV kv	1,6	0,7	-0,8	-8,0	6,9	8,5	2,77	3,71	1,3180	.	.
2008 okt	3,7	-	-	-5,5	6,6	7,7	4,06	4,46	1,3322	-	-
nov	1,1	-	-	-7,8	6,8	8,0	2,28	3,95	1,2732	-	-
dets	0,1	-	-	-10,6	7,2	9,9	1,83	2,75	1,3449	-	-
2009 jaan	0,0	-	-	-12,9	7,6	10,5	1,21	2,75	1,3239	-	-
veebr	.	-	-	.	.	.	1,24	3,20	1,2785	-	-
Jaapan											
2005	-0,3	-2,1	1,9	1,4	4,4	1,8	0,06	1,49	136,85	-6,7	163,2
2006	0,2	-0,6	2,1	4,5	4,1	1,0	0,30	1,98	146,02	-1,4	159,5
2007	0,1	-1,9	2,4	2,8	3,8	1,6	0,79	1,89	161,25	.	.
2008	1,4	.	-0,7	-3,4	4,0	2,1	0,93	1,67	152,45	.	.
2007 IV kv	0,5	-1,5	2,2	3,4	3,8	2,0	0,96	1,78	163,83	.	.
2008 I kv	1,0	0,1	1,4	2,3	3,9	2,2	0,92	1,61	157,80	.	.
II kv	1,4	0,1	0,6	1,0	4,0	2,0	0,92	1,85	163,35	.	.
III kv	2,2	0,8	-0,2	-1,3	4,1	2,2	0,90	1,75	161,83	.	.
IV kv	1,0	.	-4,6	-14,8	4,0	1,8	0,96	1,46	126,71	.	.
2008 okt	1,7	-	-	-7,1	3,7	1,8	1,04	1,56	133,52	-	-
nov	1,0	-	-	-16,6	3,9	1,8	0,91	1,50	123,28	-	-
dets	0,4	-	-	-20,9	4,4	1,8	0,92	1,33	122,51	-	-
2009 jaan	0,0	-	-	-30,8	.	1,9	0,73	1,27	119,73	-	-
veebr	.	-	-	.	.	.	0,64	1,20	118,30	-	-

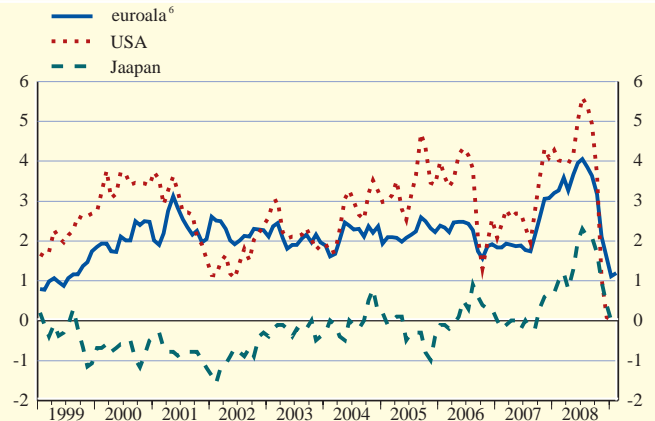
J38 Reaalne sisemajanduse koguprodukt

(aastane muutus protsentides; kvartaalsed andmed)

J39 Tarbijahinnaindeks

(aastane muutus protsentides; kuised andmed)

Allikad: riikide andmed (veerud 1, 2 (USA), 3, 4, 5 (USA), 6, 9 ja 10); OECD (veerg 2 (Jaapan)); Eurostat (veerg 5 (Jaapan), joonistel esitatud andmed euroala kohta); Reuters (veerud 7 ja 8); EKP arvutused (veerg 11).

¹ Seseonselt kohandatud. USA andmed viitavad eraettevõtlussektorile (v.a põllumajandus).

² Perioodi keskmised väärtused; M2 USA puhul, M2 + hoiusertifikaadid Jaapani puhul.

³ Protsenti aastas. Täpsem teave 3 kuu pankadevahelise hoiuste intressimäära kohta on esitatud osas 4.6.

⁴ Täpsem teave punktis 8.2.

⁵ Valitsussektori konsolideeritud koguvõlg (perioodi lõpu seisuga).

⁶ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

JOONISTE LOETELU

J1	Rahaagregaadid	S12
J2	Vastaskirjed	S12
J3	Rahaagregaatide komponendid	S13
J4	Pikemaajaliste finantskohustuste komponendid	S13
J5	Laenud muudele finantsvahendajatele ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele	S14
J6	Laenud kodumajapidamistele	S14
J7	Laenud valitsussektorile	S16
J8	Laenud euroalavälistele residentidele	S16
J9	Hoiused kokku sektorite lõikes (finantsvahendajad)	S17
J10	Hoiused kokku ja M3s sisalduvad hoiused sektorite lõikes (finantsvahendajad)	S17
J11	Hoiused kokku sektorite lõikes (kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted ja kodumajapidamised)	S18
J12	Hoiused kokku ja M3s sisalduvad hoiused sektorite lõikes (kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted ja kodumajapidamised)	S18
J13	Valitsusektori ja euroalaväliste residentide hoiused	S19
J14	Rahaloomeasutuste väärtpaperipositsioonid	S20
J15	Investeeringufondide varad kokku	S24
J16	Bilansiline jääk kokku ja euroala residentide poolt emiteeritud väärtpaperid, v.a aktsiad (kogusumma)	S35
J17	Väärtpaperite (v.a aktsiate) netoemissioon, sesoonselt kohandatud ja kohandamata	S37
J18	Pikaajaliste võlaväärtpaperite aastane kasvumäär emitendi sektori kaupa kõigis vääringutes kokku	S38
J19	Lühiajaliste võlaväärtpaperite aastane kasvumäär emitendi sektori kaupa kõigis vääringutes kokku	S39
J20	Euroala residentide poolt emiteeritud noteeritud aktsiate aastased kasvumäärad	S40
J21	Noteeritud aktsiate emissiooni koguväärtus emitendi sektori kaupa	S41
J22	Lepingulise tähtajaga uued hoiused	S43
J23	Ujuva intressimääraga ja kuni üheks aastaks fikseeritud intressimääraga uued laenud	S43
J24	Euroala rahaturu intressimäärad	S44
J25	3 kuu rahaturu intressimäärad	S44
J26	Euroala hetketulukõverad	S45
J27	Euroala hetkeintressimäärad ja intressimäärade vahed	S45
J28	Dow Jonesi EURO STOXX üldindeks, Standard & Poor's 500 ja Nikkei 225	S46
J29	Puudujääk, laenuvajadus ja võla muutus	S59
J30	Maastrichti võlg	S59
J31	Maksebilanss: jooksevkonto	S60
J32	Maksebilanss: kaubad	S61
J33	Maksebilanss: teenused	S61
J34	Maksebilanss: otse- ja portfelliinvesteeringud (netosumma)	S64
J35	Peamised maksebilansitehingud, mis mõjutavad rahaloomeasutuste netovälisvarasid	S69
J36	Efektiivsed vahetuskursid	S72
J37	Kahepoolsed vahetuskursid	S72
J38	Reaalne sisemajanduse koguprodukt	S75
J39	Tarbijahinnaindeks	S75

TEHNILISED MÄRKUSED

EUROALA ÜLEVAADE

RAHAPOLIITILISE ARENGU KASVUMÄÄRADE ARVUTAMINE

Kuuga t lõppeva kvartali keskmine kasvumäär arvutatakse välja järgnevalt:

$$a) \left(\frac{0.5I_t + \sum_{i=1}^2 I_{t-i} + 0.5I_{t-3}}{0.5I_{t-12} + \sum_{i=1}^2 I_{t-i-12} + 0.5I_{t-15}} - 1 \right) \times 100$$

kus I_t tähistab kohandatud bilansilise jäägi indeksit kuus t (vt ka allpool). Sarnaselt arvutatakse välja ka kuuga t lõppeva aasta keskmine kasvumäär:

$$b) \left(\frac{0.5I_t + \sum_{i=1}^{11} I_{t-i} + 0.5I_{t-12}}{0.5I_{t-12} + \sum_{i=1}^{11} I_{t-i-12} + 0.5I_{t-24}} - 1 \right) \times 100$$

OSAD 2.1–2.6

TEHINGUTE ARVUTAMINE

Kuiste tehingute arvutamine põhineb kuistel bilansilise jäägi erinevustel, mida on kohandatud vastavalt ümberliigitustele, muudele ümberhindamistele, vahetuskursside kõikumisele ja kõigile teistele muudatustele, mis ei tulene tehingutest.

Kui L_t tähistab bilansilist jääki kuu t lõpus, C_t^M kohandamist ümberliigituste põhjal kuus t , E_t^M kohandamist vahetuskursside põhjal ja V_t^M kohandamist muude ümberhindamiste põhjal, siis avalduvad kuus t tehtud tehingud F_t^M järgnevalt:

$$c) F_t^M = (L_t - L_{t-1}) - C_t^M - E_t^M - V_t^M$$

Sarnaselt arvutatakse välja ka kuuga t lõppeva kvartali tehingud F_t^Q :

$$d) F_t^Q = (L_t - L_{t-3}) - C_t^Q - E_t^Q - V_t^Q$$

kus L_{t-3} tähistab bilansilist jääki kuu $t-3$ lõpus (eelmise kvartali lõpus) ja näiteks C_t^Q tähistab

kuuga t lõppeva kvartali ümberliigituste põhjal tehtud kohandamist.

Selliste kvartaalsete aegridade puhul, mille kohta on nüüd olemas ka kuised andmed (vt allpool), tuletatakse kvartali tehingud kolme kuu tehingute summana.

KUISTE AEGRIDADE KASVUMÄÄRADE ARVUTAMINE

Kasvumäärad saab välja arvutada tehingute põhjal või kohandatud bilansilise jäägi indeksi alusel. Kui F_t^M ja L_t on määratletud ülaltoodud viisil, siis saab kohandatud bilansilise jäägi indeksi I_t kuu t kohta välja arvutada järgnevalt:

$$e) I_t = I_{t-1} \times \left(1 + \frac{F_t^M}{L_{t-1}} \right)$$

Sesoonselt kohandamata aegridade indeksi baasiks on käesoleval juhul 2006. aasta detsember (2006 = 100). Kohandatud bilansilise jäägi indeksi aegridu on võimalik vaadata EKP kodulehelt (www.ecb.europa.eu) jaotise „Statistics” alajaotisest „Money, banking and financial markets”.

Kuu t aastase kasvumäära a_t , s.t kuuga t lõppeva 12 kuu muutuse saab välja arvutada kahe järgneva valemi põhjal:

$$f) a_t = \left[\prod_{i=0}^{11} \left(1 + \frac{F_{t-i}^M}{L_{t-i-1}} \right) - 1 \right] \times 100$$

$$g) a_t = \frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \times 100$$

Kui pole näidatud teisiti, viitab aastane kasvumäär nimetatud perioodi lõpule. Näiteks arvutatakse 2002. aasta protsentuaalne aastamuutus valemi g põhjal, jagades 2002. aasta detsembri indeksi 2001. aasta detsembri indeksiga.

Valemist g saab tuletada ka ühe aasta piiresse jäävate perioodide kasvumäärad. Näiteks saab kuise kasvumäära a_t^M välja arvutada järgnevalt:

$$h) a_t^M = \left(\frac{I_t}{I_{t-1}} - 1 \right) \times 100$$

Lõpetuseks, M3 aastase kasvumäära kolme kuu libiseva keskmise (tsentreeritud) saab välja arvutada valemi $(a_{t+1} + a_t + a_{t-1})/3$ järgi, kus a_t on määratletud vastavalt valemile f või g.

KVARTAALSETE AEGRIDADE KASVUMÄÄRADE ARVUTAMINE

Kui F_t^Q ja L_t on määratletud ülaltoodud viisil, siis saab kohandatud bilansilise jäägi indeksi I_t kuuga t lõppeva kvartali kohta välja arvutada järgnevalt:

$$i) I_t = I_{t-3} \times \left(1 + \frac{F_t^Q}{L_{t-3}} \right)$$

Kuuga t lõppeva nelja kvartali aastase kasvumäära a_t saab välja arvutada valemi g põhjal.

EUROALA RAHASTATSIKA SESOONNE KOHANDAMINE¹

Kasutatud meetod põhineb multiplikatiivsel dekompositsioonil X-12-ARIMA². Sesoonne kohandamine võib hõlmata nädalapäevast kohandamist ja mõningatel juhtudel toimub see kaudselt koostisosade lineaarse kombineerimise teel. Seda rakendatakse M3 puhul, mis on tuletatud sesoonselt kohandatud M1, M2 ja M1 vahe ning M3 ja M2 vahe summeerimise teel.

Kõigepealt toimub kohandatud bilansilise jäägi indeksi sesoonne kohandamine.³ Seejärel kasutatakse saadud sesoonsustegureid ümberliigitamistest ja ümberhindamistest tulenevate tasemete ja kohandamiste puhul, mille tulemusena saadakse sesoonselt kohandatud tehingud. Sesoonsuse (ja kauplemispäevaga seonduvaid) tegureid uuendatakse kord aastas või vastavalt vajadusele.

OSAD 3.1–3.5

KASUTUSE JA RESSURSSIDE VÕRDSUS

Tabelis 3.1 esitatud andmed on kooskõlas arvepidamise baassamasusega. Mittefinantstehingute puhul võrdub iga tehingukategooria ressursside kogukasutus ressursside koguhulgaga. Antud samasus kehtib ka finantskonto puhul, s.t iga finantsinstrumendi kategooria puhul on finantsvaradega tehtud kogutehingud võrdsed kohustuste kogutehingutega. Teistes aktivakonto ja bilansi muutustes võrdub kogufinantsvara kohustuste kogusummaga iga finantsinstrumendi kategooria lõikes, v.a rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud, mis ei ole oma määratluse alusel mitte ühegi sektori kohustusseks.

TASAKAALUSTAVATE KIRJETE ARVUTAMINE

Tabelites 3.1 ja 3.2 on iga konto lõpus tasakaalustavad kirjed, mis arvutatakse välja järgnevalt:

Kaubandusbilanss võrdub euroala kaupade ja teenuste impordi ja ekspordi vahega ülejäänud maailma suhtes.

Tegevuse netoülejäak ja segatulu määratletakse vaid residentidest sektorite puhul ja arvutatakse kogulisandväärtusena (sisemajanduse koguprodukt euroala turuhindadega), millest lahutatakse töötajatele makstav hüvitis (kasutus), muud maksud ilma tootmissubsidiidumiteta (kasutus) ja põhivara kulum (kasutus).

¹ Vt EKP väljaannet „Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area” (august 2000) ning EKP kodulehe (www.ecb.europa.eu) jaotise „Statistics” alajaotist „Money, banking and financial markets”.

² Vt Findley, D., Monsell, B., Bell, W., Otto, M., ja Chen, B. C. (1998), „New Capabilities and Methods of the X-12-Arima Seasonal Adjustment Program”, Journal of Business and Economic Statistics, 16, 2, lk 127–152, või „X-12-ARIMA Reference Manual”, Time Series Staff, Bureau of the Census, Washington, D.C. Rahvusvahelistel eesmärkidel kasutatakse samuti mudelipõhist TRAMO-SEATSi meetodit. TRAMO-SEATSi kohta lugege lähemalt Gomez, V. ja Maravall, A. (1996), „Programs TRAMO and SEATS: Instructions for the User”, Hispaania keskpang, Working Paper, nr 9628, Madrid.

³ Sellest järeldub, et sesoonselt kohandatud aegrea puhul erineb baasperioodi, s.t 2001. aasta detsembri, indeks üldiselt 100st, kajastades antud kuu sesoonsust.

Riiklik netotulu määratletakse üksnes residentidest sektorite puhul ja selle arvutamiseks liidetakse tegevuse netoülejäägile ja segatulule töötajatele makstav hüvitis (ressursid), maksud ilma tootmissubsidiidumideta (ressursid) ja netoomanditulu (ressursid miinus kasutus).

Kasutatav netotulu määratletakse samuti ainult residentidest sektorite puhul ja selle saamiseks liidetakse riiklule netotulule sissetuleku ja vara pealt tasutavad netomaksud (ressursid miinus kasutus), sotsiaalkindlustumaksud (netosumma) (ressursid miinus kasutus), sotsiaaltoetused, v.a mitterahalised sotsiaaltoetused (netosumma) (ressursid miinus kasutus), ja muud jooksevülekan- ded (netosumma) (ressursid miinus kasutus).

Netosääst on määratletud residentidest sektorite puhul ja selleks liidetakse kasutatavale netotulule kodumajapidamiste pensionifondide reservis oleva netovara muutus (ressursid miinus kasutus) ja sellest lahutatakse lõpptarbimiskulutused (kasutus). Ülejäänud maailma puhul saadakse jooksev väliskonto kaubandusbilansi ja kogu netotulu (ressursid miinus kasutus) kokkuliitmisel.

Netolaenuandmine/-võtmine arvutatakse välja kapitalikonto põhjal, liites netosäästule netokapitaliülekan- ded (ressursid miinus kasutus), lahutades kapitali kogumahutuse (kasutus), mittetoodetud mittefinantsvarade omandamise ja realiseerimise vahe (kasutus) ning liites põhivara kulumi (res- sursid). Seda saab arvutada ka finantskonto põhjal, lahutades finantsvaradega tehtud kogutehingutest kohustustega seotud kogutehingud (nimetatakse ka tehingutest tingitud muutusteks netofinants- varas). Kodumajapidamiste ning kaupu ja mitte- finantsteenuseid pakkuvate ettevõtete puhul on vastavalt kapitalikonto ja finantskonto põhjal arvutatud tasakaalustavate kirjete vahel statistiline lahknevus.

Muutused netovaras arvutatakse välja säästudest ja kapitaliülekan- netest tulenevate netovara muu- tuste ning teiste netofinantsvaras toimunud muu- tuste summana. Andmete puudumise tõttu ei hõlma see praegu muid muutusi mittefinantsvarades.

Netofinantsvara arvutamiseks lahutatakse finants- varade kogusummast kohustuste kogusumma, samas kui netofinantsvara muutused võrduvad netofinantsvarade kogumuutustega, mis tulene- vad tehingutest (laenuandmine/netolaenuvõtmine finantskontost) ja teistest muutustest netofinants- varas.

Viimaseks kasutatakse tehingutest tulenevate netofinantsvara muutuste väljaarvutamiseks finantsvaratehinguid, mille kogusummast lahu- tatakse kohustustega seotud kogutehingud. Netofinantsvara muude muutuste leidmiseks lahutatakse finantsvarade muude muutuste kogusummast muud kohustustega seotud kogumuutused.

OSAD 4.3–4.4

VÕLAVÄÄRTPABERITE JA NOTEERITUD AKTSIATE KASVUMÄÄRADE ARVUTAMINE

Kasvumäärad arvutatakse välja finantstehingute alusel ning seetõttu ei võeta arvutamisel arvesse ümberliigitamisi, ümberhindamisi, vahetuskursi erinevusi ega muid tehingutest mittetulenevaid muutusi. Kasvumäärad võib välja arvutada kas tehingute või tinglike aktsiate indeksi abil. Kui N_t^M tähistab tehinguid (emissiooni netosummat) kuus t ja L_t tähistab kohandatud bilansilist jääki kuu t lõpus, siis tinglike aktsiate indeks I_t arvutatakse kuu t kohta välja järgnevalt:

$$j) \quad I_t = I_{t-1} \times \left(1 + \frac{N_t}{L_{t-1}} \right)$$

Baasperiodil, s.t 2001. aasta detsembris, on indeksi väärtuseks 100. Kasvumäär a_t kuus t , mis vastab kuus t lõppeva 12kuulise perioodi muutusele, arvutatakse välja järgmiste valemite põhjal:

$$k) \quad a_t = \left[\prod_{i=0}^{11} \left(1 + \frac{N_{t-i}^M}{L_{t-1-i}} \right) - 1 \right] \times 100$$

$$l) a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

Meetod, mida kasutatakse väärtpaberite (v.a aktsiate) kasvumäärade arvutamiseks, on sama mis rahaagregaatide puhul. Ainus erinevus seisneb selles, et tähise „F” asemel kasutatakse tähist „N”. See on tingitud vajadusest eristada viise, kuidas saadakse „netoemissioonid” väärtpaberiemissioonide statistika jaoks ning samaväärsed „tehingud” rahaagregaatide jaoks.

Kuuga t lõppeva kvartali keskmine kasvumäär arvutatakse välja järgnevalt:

$$m) \left(\frac{0.5I_t + \sum_{i=1}^2 I_{t-i} + 0.5I_{t-3}}{0.5I_{t-12} + \sum_{i=1}^2 I_{t-i-12} + 0.5I_{t-15}} - 1 \right) \times 100$$

kus I_t on tinglike aktsiate indeks kuus t . Samamoodi arvutatakse välja ka kuuga t lõppeva aasta keskmine kasvumäär:

$$n) \left(\frac{0.5I_t + \sum_{i=1}^{11} I_{t-i} + 0.5I_{t-12}}{0.5I_{t-12} + \sum_{i=1}^{11} I_{t-i-12} + 0.5I_{t-24}} - 1 \right) \times 100$$

Osas 4.3 toodud valemit kasutatakse ka osas 4.4 ning see põhineb samuti rahaagregaatide jaoks mõeldud valemil. Osas 4.4 esitatud andmed tuginevad turuväärtustele ja arvutuste aluseks on finantstehingud, mis ei sisalda ümberliigitusi, ümberhindamisi ega muid tehingutest mittetulenevaid muutusi. Vahetuskursi muutusi ei arvestata, sest kõik noteeritud aktsiad on nomineeritud eurodes.

VÄÄRTPABERIEMISSIOONIDE STATISTIKA SESOONNE KOHANDAMINE⁴

Kasutatud meetod põhineb multiplikatiivsel dekompositsioonil X-12-ARIMA. Väärtpaberiemissioonide kogusumma sesoonne kohanda-

mine leiab aset kaudsel meetodil sektori ja tähtajakomponendi jaotuste lineaarse kombineerimise teel.

Kõigepealt toimub tinglike aktsiate indeksi sesoonne kohandamine. Seejärel kasutatakse saadud sesoonsustegureid bilansilise jäägi kohandamiseks, millest tuletatakse sesoonselt kohandatud emissioonide netosumma. Sesoonsustegurid vaadatakse üle kord aastas või vastavalt vajadusele.

Sarnaselt valemite l ja m kirjeldatule võib kasvumäära a_t kuus t , mis vastab kuus t lõppeva 6kuulise perioodi muutusele, välja arvutada järgmiste valemite põhjal:

$$o) a_t = \left[\prod_{i=0}^5 \left(1 + \frac{NM}{L_{t-1-i}} \right) - 1 \right] \times 100$$

$$p) a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-6}} - 1 \right) \times 100$$

OSA 5.1 TABEL I

ÜHTLUSTATUD TARBIAHINNAINDEKSI SESOONNE KOHANDAMINE⁴

Kasutatud meetod põhineb multiplikatiivsel dekompositsioonil X-12-ARIMA (vt allmärgust 2 leheküljel S78). Euroala üldise ühtlustatud tarbijahinnaindeksi (ÜTHI) sesoonne kohandamine toimub kaudselt. Selleks summeeritakse euroala töödeldud toiduainete, töötlemata toiduainete, tööstuskaupade (v.a energia) ja teenuste sesoonselt kohandatud aegread. Energia hinnaindeks liidetakse kohandamata kujul, sest vastav aegrida ei sisalda sesoonset komponenti. Sesoonsustegurid vaadatakse üle kord aastas või vastavalt vajadusele.

⁴ Vt EKP väljaannet „Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area” (august 2000), ning EKP kodulehe (<http://www.ecb.europa.eu>) jaotise „Statistics” alajaotist „Money, banking and financial markets”.

OSA 7.1 TABEL 2

MAKSEBILANSI JOOKSEVKONTO SESOONNE KOHANDAMINE

Kasutatud meetod põhineb multiplikatiivsel dekompositsioonil X-12-ARIMA (vt allmärkust 2 leheküljel S78). Kaupade, teenuste ja tulude lähteandmeid kohandatakse eelnevalt vastavalt tööpäevade arvu mõjule. Kaupade ja teenuste konto tööpäevade arvu kohandatakse riiklike puhkepäevade arvuga. Eelnimetatud aegridade sesoonsel kohandamisel kasutatakse eelkohandatud andmeid. Kogu jooksevkonto sesoonseks kohandamiseks summeeritakse euroala kaupade, teenuste, tulude ja jooksevülekannete sesoonselt kohandatud aegread. Sesoonsuse (ja kauplemispäevaga seonduvaid) tegureid uuendatakse kord poolaastas või vastavalt vajadusele.

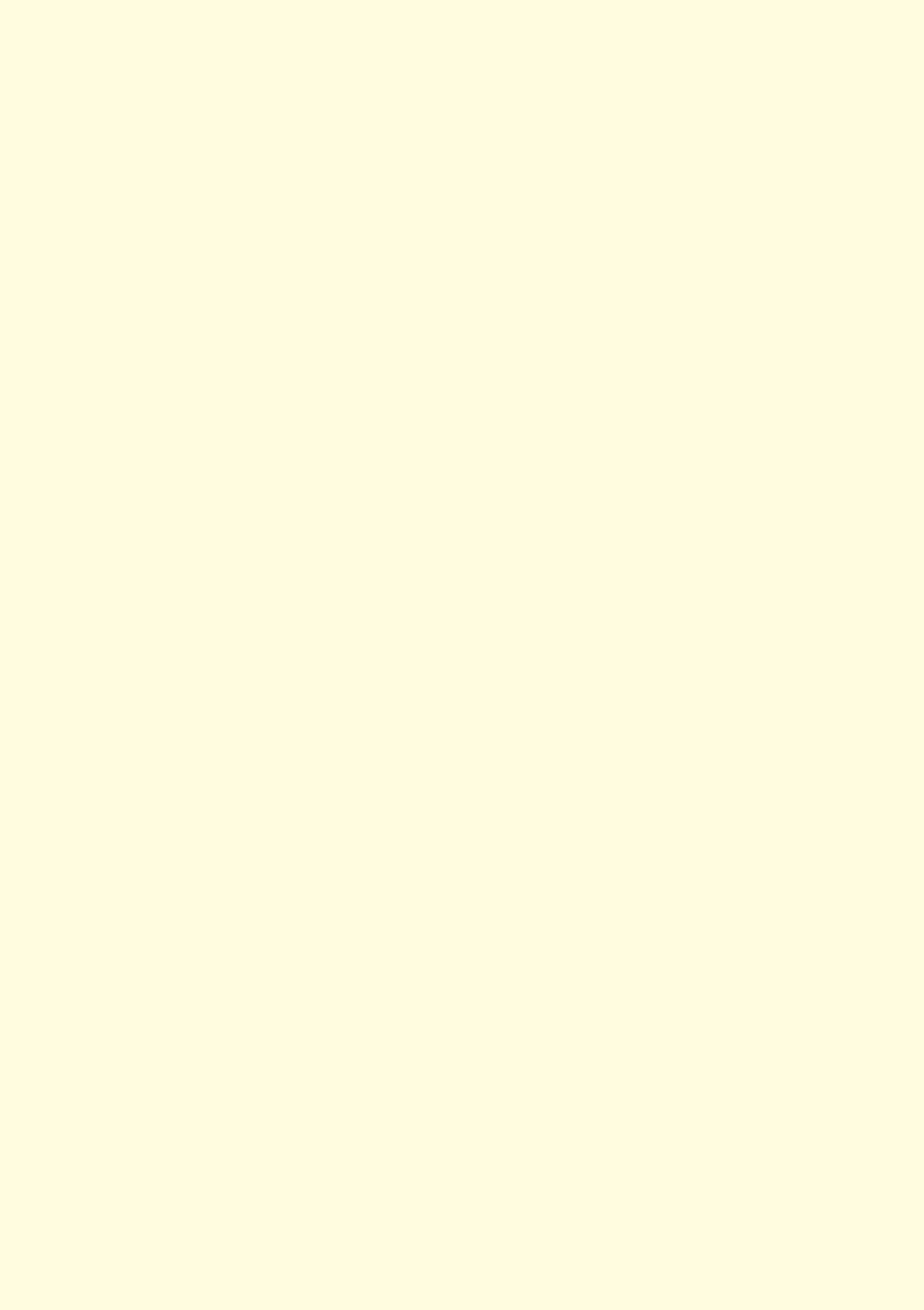
OSA 7.3

KVARTAALETE JA AASTASTE AEGRIDADE KASVUMÄÄRADE ARVUTAMINE

Kvartali t aastane kasvumäär arvutatakse kvartaalsete tehingute (F_t) ja positsioonide (L_t) alusel järgmiselt:

$$a_t = \prod_{i=t-3}^t \left(1 + \frac{F_i}{L_{i-1}} \right) - 1 \times 100$$

Aastaste aegridade kasvumäär on võrdne aasta viimase kvartali kasvumääraga.

ÜLDMÄRKUSED

Kuubulletääni osas „Euroala statistika” kesken-
dutakse euroala kui terviku arvnäitajatele.
Täpsem teave ja pikemate perioodide andmed
asuvad koos selgitavate lisamärkustega EKP
kodulehe (<http://www.ecb.europa.eu>) jaotises
„Statistics”. See aitab andmetele hõlpsalt ligi
pääseda EKP Statistical Data Warehouse’i
(<http://sdw.ecb.europa.eu/>) kaudu, kus on ka
otsingu- ja allalaadimisvõimalus. Alajaotises
„Data services” pakutavad teenused hõlmavad
erinevate andmesarjade tellimist ja andmete
allalaadimise võimalust CSV (Comma Separated
Value, komaeraldusega) failidena. Lisateabe
saamiseks palume võtta meiega ühendust elekt-
ronposti aadressil statistics@ecb.europa.eu.

Kuubulletäänis sisalduvate arvnäitajate esita-
mise tähtpäev on tavaliselt EKP nõukogu kuu
esimesele istungile eelnev päev. Käesolevas
väljaandes sisalduvad andmed on esitatud
seisuga 4. märts 2009.

Kui pole märgitud teisiti, hõlmavad aegridades
tervikuna kõik 2009. aasta vaatlustelemuste
andmete aegread 16 euroala riiki (euroala, sh
Slovakkia). Intressimäärade, rahastatistika ja
ÜTHI (ja järjepidevuse huvides M3 kompo-
nentide ja vastaskirjete ning ÜTHI kompo-
nentide) puhul viitavad statistilised aegread
euroala muutuvale koosseisule. Vajaduse korral
on tabelitele lisatud vastavasisuline allmärkus.
Seal, kus statistika aluseks olevad andmed on
kättesaadavad, kasutatakse aastate, mil euro-
alaga ühinesid Kreeka (2001), Sloveenia (2007),
Küpros (2008), Malta (2008) ja Slovakkia
(2009), absoluut- ja protsentuaalsete muutuste
puhul (arvutatud liitumisele eelnenud aasta
baasil) aegridu, milles on arvestatud nimetatud
riikide euroalaga liitumise mõju. Varasemad
andmed euroala kohta enne Slovakkia liitumist
on olemas EKP koduleheküljel [http://www.ecb.europa.eu/stats/services/downloads/html/
index.en.html](http://www.ecb.europa.eu/stats/services/downloads/html/index.en.html).

Statistilised aegread euroala muutuva struktuuri
kohta põhinevad euroala koosseisul statistika
käsitlemise hetkel. Seega hõlmavad 2001. aas-

tale eelnevad andmed 11 riigist koosnevat
euroala, kuhu kuulusid järgmised Euroopa
Liidu liikmesriigid: Belgia, Saksamaa, Iirimaa,
Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Luksemburg,
Madalmaad, Austria, Portugal ja Soome. Pe-
rioodi 2001–2006 andmed hõlmavad 12 riigist
koosnevat euroala, mille puhul eelnimetatud 11
riigile on lisandunud Kreeka. 2007. aasta and-
med hõlmavad 13 riigist koosnevat euroala, s.t
12 senist riiki, millele on lisandunud Sloveenia.
2008. aasta andmed hõlmavad 15 riigist koosne-
vat euroala, s.t 13 senist riiki ning Küpros ja
Malta. 2009. aasta andmed viitavad 16 riigist
koosnevale euroalale, s.t juurde on tulnud
Slovakkia.

Arvestades, et eküü koosseis ei ühti nende ri-
ikide endiste vääringutega, kes on kasutusele
võtnud ühisraha, on 1999. aastale eelnevast
ajast pärinevad summad, mis on algselt esitatud
osalevates vääringutes ja seejärel konverteeri-
tud kehtiva eküü vahetuskursi alusel eküüdesse,
mõjutatud nende Euroopa Liidu liikmesriikide
valuutakursside muutustest, kes pole eurot
kasutusele võtnud. Et vältida niisuguste muu-
tuste mõju rahastatistikale, on 1999. aastale
eelnevate aastate andmed osades 2.1–2.8 väljen-
datud ühikutes, mis on konverteeritud oma-
vääringust 31. detsembril 1998. aastal kehtesta-
tud tühistamatu euro vahetuskursi alusel. Kui
pole märgitud teisiti, siis põhineb hinna ja
kulude statistika enne 1999. aastat vastava riigi
omavääringus väljendatud andmetel.

Vajaduse korral on kasutatud koondamise ja/või
konsolideerimise (sealhulgas erinevate riikide
vahelise konsolideerimise) meetodeid.

Viimased andmed on sageli tinglikud ja võivad
muutuda. Erinevused kogusummade ja nende
üksikosade vahel võivad tuleneda ümarda-
misest.

Muude ELi liikmesriikide all peetakse silmas
Bulgaariat, Tšehhi Vabariiki, Taanit, Eestit,
Lätit, Leedut, Ungarit, Poolat, Rumeeniat,
Rootsit ja Ühendkuningriiki.

Enamikul juhtudel kattub tabelites kasutatud terminoloogia 1995. aasta Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemis (ESA 95) ning Rahvusvahelise Valuutafondi maksebilansi koostamise käsiraamatus sisalduvate rahvusvaheliste standarditega. Tehingud viitavad vabatahtlikele tehingutele (möödetud otse või tuletatud) ning vood hõlmavad ka muutusi bilansilises jäägis, mis on põhjustatud hinna ja vahetuskursi muutustest, mahakandmisest ja teistest muutustest.

Tabelites kasutatav mõiste „kuni (x) aastat” tähistab „kuni (x) aastat, viimane kaasa arvatud”.

ÜLEVAADE

Kokkuvõtte euroala põhinäitajate arengust on ära toodud ülevaatlikus tabelis.

RAHAPOLIITIKA STATISTIKA

Osas 1.4 esitatakse statistika kohustusliku reservi ja likviidsustegurite kohta. Kohustusliku reservi arvestusperioodid algavad iga kuu selle põhilise refinantseerimisoperatsiooni arvelduspäeval, mis järgneb EKP nõukogu koosolekule, milleks on kavandatud igakuine rahapoliitilise kursi hindamine, ning lõpevad järgmise kuu vastavale arvelduspäevale eelneval päeval. Aasta- ja kvartalinäitajad kajastavad vastava aasta/kvartali viimase kohustusliku reservi arvestusperioodi keskmist taset.

Osa 1.4 tabelis 1 on toodud kohustusliku reservi kohustuslastest krediidasutuste reservibaasi komponendid. Reservibaas ei hõlma kohustusi Euroopa Keskpankade Süsteemi kohustusliku reservi süsteemi kuuluvate krediidasutuste, EKP ja EKPSis osalevate riikide keskpankade ees. Kui krediidasutus ei suuda tõendada oma eelnimetatud asutuste omandis olevate kuni kaheaastase tähtajaga emiteeritud võlaväärt-paberite hulka, võib ta oma reservibaasist maha arvata kindla protsendi nimetatud kohustustest.

Kuni 1999. aasta novembrini oli selleks reservibaasi arvutamise määraks 10%, pärast seda 30%.

Osa 1.4 tabel 2 sisaldab möödunud arvestusperioodide keskmisi näitajaid. Iga krediidasutuse kohustusliku reservi arvutamisel kohaldatakse reservimäära kohustusliku reservi baasi kuuluvatele kohustuste kategooriatele, kasutades selleks iga kalendrikuu lõpu bilansi andmeid. Seejärel lahutab iga krediidasutus nimetatud näitajast ühekordse summana 100 000 eurot. Saadud kohustusliku reservi nõuded koondatakse seejärel euroala tasandil (veerg 1). Arvelduskontodel hoitavad vahendid (veerg 2) on keskpangas krediidasutuste arvelduskontodel hoitavate igapäevaste vahendite koondatud keskmine summa, mis sisaldab kohustusliku reservi nõude täitmisel arvestatavaid vahendeid. Ülereservid (veerg 3) on keskpangas krediidasutuste arvelduskontodel kohustusliku reservi nõude täitmiseks vajalikke varasid ületavate vahendite keskmine maht arvestusperioodil. Reservide mittetäitmise (veerg 4) all mõistetakse arvestusperioodi jooksul tekkivat krediidasutuste keskpangas asuvate arvelduskontode keskmist puudujääki kohustusliku reservi nõude täitmisel, mille arvutamisel lähtutakse nendest krediidasutustest, kes ei ole täitnud kohustusliku reservi nõuet vaatlusalusel arvestusperioodil. Kohustusliku reservi tasustamise intressimäär (veerg 5) võrdub arvestusperioodil toimunud EKP põhiliste refinantseerimisoperatsioonide intressimäärade keskmisega, mis on kaalutud vastavalt kalendripäevade arvule (vt osa 1.3).

Osa 1.4 tabelis 3 on antud pangandussüsteemi likviidsuspositsioon, mis on määratletud kui eurosüsteemi keskpankade arvelduskontodel hoitavad euroala krediidasutuste eurosades nomineeritud vahendid. Kõik summad põhinevad eurosüsteemi konsolideeritud finantsaruandel. Muud likviidsust vähendavad operatsioonid (veerg 7) ei hõlma liikmesriikide keskpankade poolt EMU teises etapis algatatud võlasertifikaatide emissiooni. Muud netotegurid (veerg 10) kajastavad eurosüsteemi konsolideeritud finantsaruande ülejäänud kirjeid netoväärtusena.

Krediidiasutuste arvelduskontod (veerg 11) võrduvad likviidsust suurendavate tegurite (veerud 1–5) summa ja likviidsust vähendavate tegurite summa (veerud 6–10) vahega. Baasraha (veerg 12) arvutatakse hoiustamise püsivõimaluse (veerg 6), ringluses olevate pangatähtede (veerg 8) ja keskpangas krediidiasutuste arvelduskontodel olevate hoiuste (veerg 11) summana.

RAHA, PANGANDUS JA INVESTEERIMISFONDID

Osas 2.1 on toodud rahaloomeasutuste sektori koondbilanss ehk kõigi euroala residentidest rahaloomeasutuste ühtlustatud bilansside koond. Rahaloomeasutused on keskpangad, ühenduse õiguse raames defineeritud krediidiasutused, rahaturufondid ja teised asutused, mille tegevusalaks on hoiuste ja/või hoiuste lähedaste asendajate kogumine isikutelt, kes ei ole rahaloomeasutused, ning enda arvel (vähe-malt majanduslikus mõttes) laenude andmine ja/või investeerimine väärtpaberitesse. Rahaloomeasutuste täielik loetelu on avaldatud EKP kodulehel.

Osas 2.2 on antud rahaloomeasutuste konsolideeritud bilanss, mis on saadud koondbilansi positsioonide tasaarveldamise teel euroala rahaloomeasutuste vahel. Kirjendamispraktika piiratud heterogeensuse tõttu ei pruugi rahaloomeasutuste vaheliste positsioonide summa olla null; saldo on näidatud osa 2.2 kohustuste poole veerus 10. Osas 2.3 on toodud euroala rahaagregaadid ja vastaskirjed. Need on tuletatud rahaloomeasutuste konsolideeritud bilansist ja hõlmavad euroala residentidest mitterahaloomeasutuste positsioone euroala residentidest rahaloomeasutustes; ühtlasi arvestatakse nende puhul ka mõningaid keskvalitsuse rahalisi varasid/kohustusi. Rahaagregaatide ja vastaskirjete statistikat kohandatakse sesoonsete ja kauplemispäeva mõjudega. Osades 2.1 ja 2.2 kajastatakse väliskohustuste kirjes euroalaväliste residentide omandis olevaid 1) euroala rahaturufondide emiteeritud osakuid ning 2) euroala rahaloomeasutuste emiteeritud võla-

väärtpabereid tähtajaga kuni kaks aastat. Osas 2.3 on need väärtpaberid aga rahaagregaatidest välja arvatud ja näidatud kirjes „Netovälisvarad”.

Osas 2.4 on esitatud analüüs eurosüsteemi (pangandussüsteemi) mittekuuluvate euroala residentidest rahaloomeasutuste väljastatud laenudest sektorite, liigi ja algse tähtaja lõikes. Osas 2.5 analüüsitakse euroala pangandussüsteemis olevaid hoiuseid sektorite ja instrumentide kaupa. Osas 2.6 on toodud euroala pangandussüsteemis hoitavad väärtpaberid vastavalt emitendi liigile.

Osad 2.2–2.6 hõlmavad tehinguid, mis on tuletatud erinevustena bilansilises jäägis ning mida on kohandatud ümberliigituste, ümberhindamiste, vahetuskursside kõikumiste ja muude tehingutest mittetulenevate muutustega. Osas 2.7 näidatakse valikuliselt ümberhindamisi, mida kasutatakse tehingute tuletamisel. Osades 2.2–2.6 on esitatud ka tehingute kasvumäärad väljendatuna protsentides aasta baasil. Osas 2.8 käsitletakse rahaloomeasutuste valikuliste bilansikirjete jaotust väeringute kaupa kvartalite lõikes.

Sektorite täpsed määratlused on antud EKP väljaandes „Monetary Financial Institutions and Markets Statistics Sector Manual – Guidance for the statistical classification of customers. Third Edition” (EKP, märts 2007). EKP väljaandes „Guidance Notes to the Regulation ECB/2001/13 on the MFI Balance Sheet Statistics” (november 2002) tuuakse välja soovituslikud juhised, mida liikmesriikide keskpangad peaksid järgima. Alates 1. jaanuarist 1999 on statistiliste andmete kogumisel ja koostamisel lähtunud EKP 1. detsembri 1998. aasta määrusest ECB/1998/16, milles sätestatakse nõuded rahaloomeasutuste sektori¹ konsolideeritud bilansile ning mida on viimati muudetud määrusega ECB/2003/10.²

¹ EÜT L 356, 30.12.1998, lk 7.

² ELT L 250, 02.10.2003, lk 19.

Kooskõlas nimetatud määrusega on bilansikirje „rahaturuinstrument” ühendatud kirjega „võlväärtpaberid” nii rahaloomeasutuse bilansi varade kui ka kohustuste poolel.

Osas 2.9 on esitatud euroala investeerimisfondide (välja arvatud rahaturufondide) kvartali lõpu bilansiline jääk. Bilanss on antud koon-dina ja seetõttu kajastuvad kohustustes investeeringifondide omandis olevad teiste investeerimisfondide emiteeritud osakud. Koguvara/-kohustused on jaotatud ka investeeringipoliitika (aktsiafondid, võlakirjafon-did, segafondid, kinnisvara- ja muud fondid) ning investori liigi (avatud ja kinnised investorite fondid) järgi. Osas 2.10 on toodud koondbilansid iga investeerimisfondide sektori kohta, mida liigitatakse investeerimispoliitika ja investori liigi alusel.

EUROALA KONTOD

Osas 3.1 on euroala integreeritud kvartalikon-tod, mis sisaldavad põhjalikku teavet koduma-japidamise (sealhulgas kogumajapidamisi tee-nindavad mittetulundusühingud), kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete, finantsasutuste ja valitsussektori majandus-tegevuse kohta, samuti nende sektorite ja euroala ning ülejäänud maailma vahelise vastas-tikuse toime kohta. Sesoonselt kohandamata jooksevhindade andmed on kontode lihtsusta-tud järjestust kasutades esitatud viimase kvartali kohta vastavalt 1995. aasta Euroopa rahva-majanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemi (ESA 95) meetodilisele raamistikule.

Lühidalt öeldes hõlmab kontode (tehingute) järjestus: 1) tulukonto loomist; see konto näitab, kuidas kajastub tootmistegevus erinevates sissetuleku kategooriates; 2) esmaste tulude konto jaotamist, millega registreeritakse oman-ditulu erinevate vormidega seotud laekumised ja kulud (majanduse puhul tervikuna on esmas-te tulude konto tasakaalustavaks kirjeks riiklik tulu); 3) tulukonto teisest jaotamist, mis näitab, kuidas institutsionaalse sektori riiklik tulu

muutub jooksevülekannete tõttu; 4) tulukonto kasutamist, mis kajastab kasutatava tulu kulutamist tarbimiseks või tulu säästmist; 5) kapitalikontot, mis näitab, kuidas kasutatakse säästusid ja netokapitaliülekandeid mittefi-nantsvarade omandamiseks (kapitalikonto tasakaalustavaks kirjeks on netolaenuandmi-ne/-võtmine) ja 6) finantskontot, milles kajastub finantsvarade netosoetamine ja netokohustuste võtmine. Et kõiki mittefinantstehinguid peegel-davad finantstehingud, on finantskonto tasakaa-lustav kirje üldjoontes sama mis kapitalikonto põhjal arvutatud netolaenuandmine/-võtmine.

Samuti on esitatud alg- ja lõppbilansid, mis annavad ülevaate iga konkreetse sektori finants-varadest kindlal ajahetkel. Ära on toodud ka finantsvarade ja -kohustuste muud muutused (nt muutused, mis on põhjustatud varade hinna-muutuste mõjust).

Kõigist majandussektoritest on finantsasutuste sektori finantskonto ja bilansi ülevaade üksik-asjalikum, kajastades jaotamist rahaloomeasu-tusteks, teisteks finantsvahendajateks (sealhul-gas finantstugiteenuseid osutavad ettevõtted) ning kindlustusseltsideks ja pensionifondi-deks.

Osas 3.2 on samuti kontode lihtsustatud jär-jestust järgides näidatud euroala mittefinants-kontode (s.t eeltoodud kontod 1–5) nelja kvar-tali kumuleeritud vood (tehingud).

Osas 3.3 on analüütilisemalt esitatud kodumaja-pidamise tulu-, kulu- ja akumulatsioonikontode nelja kvartali kumuleeritud vood (tehingud ja muud muutused), samuti bilansikontode bilansi-line jääk. Sektoripõhiseid tehinguid ja tasa-kaalustavaid kirjeid on näidatud selliselt, et kodumajapidamiste finantseerimis- ja investee-rimisotsuseid oleks lihtsam kajastada, võttes samas arvesse osades 3.1 ja 3.2 esitatud kontode sisu.

Osas 3.4 on analüütilisemalt esitatud kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete tulu- ja akumulatsioonikontode nelja kvartali

kumuleeritud vood (tehingud ja muud muutused), samuti bilansikontode bilansiline jääk.

Osas 3.5 on esitatud kindlustusseltside ja pensionifondide bilansi nelja kvartali kumuleeritud finantsvood (tehingud ja muud muutused) ja bilansiline jääk.

FINANTSTURUD

Euroala finantsturgude statistika hõlmab neid Euroopa Liidu liikmesriike, kes olid euro kasutusele võtnud statistikas kajastuval perioodil (muutuv koosseis), v.a väärtpaberiemissioonide statistika (tabelid 4.1–4.4), mis puudutavad 15 riigist koosnevat euroala (s.t 13 riigist koosnev euroala ning Küpros ja Malta) terve aegrea vältel (kindel koosseis).

Väärtpaberite (v.a aktsiate) ja noteeritud aktsiate (osad 4.1–4.4) kohta koostab statistika EKP, kes kasutab Euroopa Keskmpannade Süsteemilt ja Rahvusvaheliste Arvelduste Pangalt saadud andmeid. Osas 4.5 on esitatud euroala residentide eurodes nomineeritud hoiuste ja laenude intressimäärad rahaloomeasutustes. Rahaturu intressimäärade, pikaajaliste riigivõlakirjade intressimäärade ja aktsiaturgude indeksite kohta (osad 4.6–4.8) koostab EKP statistika elektrooniliste kanalite kaudu saadud andmete põhjal.

Väärtpaberiemissioonide alane statistika hõlmab väärtpabereid (v.a aktsiad (võlaväärtpaberid)), mis on välja toodud osades 4.1, 4.2 ja 4.3, ning noteeritud aktsiaid, mida on kajastatud osas 4.4. Võlaväärtpaberid on jaotatud lühiajalisteks ja pikaajalisteks väärtpaberiteks. „Lühiajalised” väärtpaberid on algse tähtajaga kuni üks aasta (erandjuhtudel kuni kaks aastat). „Pikaajalised” väärtpaberid on eelnimetatud tähtajast pikema tähtajaga, vabalt valitava (kuid igal juhul pikema kui üheaastase) tähtajaga või määramata tähtajaga väärtpaberid. Euroala residentide emiteeritud pikaajalised võlaväärtpaberid jaotatakse omakorda fikseeritud ja muutuva intressimääraga võla-

väärtpaberiteks. Fikseeritud intressimääraga võlaväärtpaberite puhul ei muutu kupongi intressimäär võlaväärtpaberi kehtivusaja jooksul. Muutuva intressimääraga võlaväärtpaberite puhul muudetakse kupongi intressimäär perioodiliselt vastavalt sõltumatule intressimääradele või indeksile. Võlaväärtpaberite statistika kajastab hinnanguliselt 95% euroala residentide emissioonide kogumast. Osades 4.1, 4.2 ja 4.3 näidatud eurodes nomineeritud väärtpaberid sisaldavad ka eurole vastavas riigi vääringus väljendatud väärtpabereid.

Osas 4.1 on esitatud väärtpaberid (v.a aktsiad) algse tähtaja, emitendi resideerumiskoha ja vääringu kaupa. Selles osas on toodud ka bilansiline jääk, eurodes nomineeritud väärtpaberite (v.a aktsiad) emissiooni kogusumma ja netosumma ning euroala residentide poolt eurodes ja kõikides valuutades emiteeritud väärtpaberid (v.a aktsiad) võlaväärtpaberite kogusumma ja pikaajaliste võlaväärtpaberite kohta. Emissiooni netosumma erineb muutustest bilansilises jäägis tulenevalt ümberhindamisest, ümberliigitusest ja muudest kohandustest. Selles osas on esitatud ka sesoonselt kohandatud statistika, mis hõlmab võlaväärtpaberite kogusumma ja pikaajaliste võlaväärtpaberite aastapõhiseid kuue kuu sesoonselt kohandatud kasvumäärasid. Viimased arvutatakse tinglike aktsiate sesoonselt kohandatud indeksi alusel, millest on maha arvatud sesoonsed mõjud. Üksikasjad on esitatud tehnilistes märkustes.

Osa 4.2 hõlmab bilansilise jäägi, emissiooni kogu- ja netosumma jaotust majandussektorite alusel euroala residentidest emitentide kaupa; jaotus vastab ESA 95-le. EKP on arvatud eurosüsteemi.

Osa 4.2 tabeli 1 veerus 1 näidatud võlaväärtpaberite kogusumma ja pikaajaliste võlaväärtpaberite bilansiline jääk vastab osa 4.1 veerus 7 näidatud euroala residentide emiteeritud võlaväärtpaberite kogusumma ja pikaajaliste võlaväärtpaberite bilansilisele jäägile. Osa 4.2 tabeli 1 veerus 2 toodud andmed rahaloomeasutuste emiteeritud võlaväärtpaberite bilan-

silise jäägi kohta (võlaväärtpaberid kokku ja pikaajalised võlaväärtpaberid) on laias laastus võrreldavad emiteeritud võlaväärtpaberite andmetega, mis on toodud osa 2.1 tabeli 2 veerus 8 rahaloomeasutuste koondbilansi kohustuste poolel. Võlaväärtpaberite koguemissiooni netosumma, mis on esitatud osa 4.2 tabeli 2 veerus 1, vastab euroala residentide koguemissiooni netosummale, mis asub osa 4.1 veerus 9. Osa 4.2 tabelis 1 toodud jääkerinevus pikaajaliste võlaväärtpaberite ja fikseeritud ning muutuva intressimääraga võlaväärtpaberite kogusumma vahel tuleneb nullkupongiga võlakirjadest ja ümberhindamismõjudest.

Osas 4.3 kajastatakse euroala residentide emiteeritud võlaväärtpaberite sesoonselt kohandamata ja kohandatud kasvumäärasid (täht-aegade, instrumendi liigi, emitendi sektori ja vääringu kaupa). Nimetatud kasvumäärad põhinevad finantstehingutel, mis leiavad aset siis, kui institutsiooniline üksus omandab või lunastab võlakohustuse. Seetõttu ei arvestata kasvumäärade juures ümberliigitusi, ümberhindamisi, vahetuskursi muutusi ega muid tehingutest mittetulenevaid muutusi. Sesoonselt kohandatud kasvumäärad on esitamise huvides antud aastapõhistena. Üksikasjad on esitatud tehnilistes märkustes.

Osa 4.4 veergudes 1, 4, 6 ja 8 on toodud euroala residentide emiteeritud noteeritud aktsiate bilansiline jääk emiteerivate sektorite kaupa. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete emiteeritud noteeritud aktsiate kuised andmed vastavad osas 3.4 (finantsvarade bilanss, noteeritud aktsiad) toodud kvartaliandmetele.

Osa 4.4 veergudes 3, 5, 7 ja 9 on euroala residentide emiteeritud noteeritud aktsiate aastased kasvumäärad (emitendi sektori kaupa). Need kasvumäärad põhinevad finantstehingutel, mis leiavad aset siis, kui emitent emiteerib või lunastab aktsiad sularaha eest, välja arvatud investeringud emitendi enda aktsiatesse. Aastaste kasvumäärade arvutamisel ei võeta arvesse ümberliigitusi, ümberhindamisi, vahe-

tuskursi muutusi ega muid tehingutest mittetulenevaid muutusi.

Osas 4.5 on statistilised andmed kõigi intressimäärade kohta, mida euroala residentidest rahaloomeasutused kohaldavad eurodes nomineeritud hoiustele ja laenudele, mis on suunatud euroala residentidest kodumajapidamistele ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele. Euroala rahaloomeasutuste intressimäärad arvutatakse välja iga kategooria suhtes kohaldatavate euroala riikide intressimäärade kaalutud keskmisena (vastavate tegevusmahtude kaupa).

Rahaloomeasutuste intressimäärade statistika on esitatud tegevusalade, sektorite, instrumendikategooria ja tähtaja, etteteatamistähtaja või algse fikseeritud intressimäära kohaldamise perioodide kaupa. Uued statistilised andmed rahaloomeasutuste intressimäärade kohta vahetavad välja need kümme üleminekuperioodi statistiliste andmete aegrida euroala jaepanganduse intressimäärade kohta, mis on avaldatud kuubülletäänides alates 1999. aasta jaanuarist.

Osas 4.6 esitatakse euroala, Ameerika Ühendriikide ja Jaapani rahaturgude intressimäärad. Euroala puhul on rahaturu intressimäärad kaetud suures ulatuses alates üleõhoiuste intressimääradest kuni 12kuuliste hoiuste intressimääradeni. Enne 1999. aasta jaanuari arvutati euroala arvestuslikud intressimäärad välja SKPga kaalutud riikide intressimäärade baasil. Kuu, kvartali ja aasta väärtused on perioodi keskmised, välja arvatud üleõoturu intressimäärad kuni 1998. aasta detsembrini. Üleõhoiused on esitatud pankadevaheliste hoiuste intressimääradena kuni 1998. aasta detsembrini. Alates 1999. aasta jaanuarist kajastavad osa 4.6 veeru 1 andmed euroala pankadevahelise üleõoturu keskmist intressimäära (EONIA). Kuni 1998. aasta detsembrini on need perioodi lõpu intressimäärad ning sealt edasi perioodi keskmised intressimäärad. Alates 1999. aasta jaanuarist arvestatakse ühe-, kolme-, kuue- ja kaheteistkuuliste hoiuste

intressimäärasid euro üleeuroopaliste pankadevaheliste intressimääradena (EURIBOR); kuni 1998. aasta detsembrini kasutati Londoni pankadevahelisi laenuintressimäärasid (LIBOR). Ameerika Ühendriikide ja Jaapani puhul on kolmekuuliste hoiuste intressimäärad esitatud LIBORi baasil.

Tabelis 4.7 on toodud euroala keskvalitsussektori emiteeritud eurodes nomineeritud AAA-reitinguga võlakirjadel põhinevatest nominaalsetest hetketulukõveratest saadud perioodi lõpu intressimäärad. Tulukõverate arvutamiseks kasutatakse Svenssoni mudelit³. Samuti on välja toodud 10 aasta ja 3 kuu ning 10 aasta ja 2 aasta intressimäärade vahed. Täiendavad tulukõverad (päevased andmed, sh joonised ja tabelid) ning vastav metoodiline teave on saadaval veebiaadressil <http://www.ecb.europa.eu/stats/money/yc/html/index.en.html>. Päeva- andmeid on võimalik ka alla laadida.

Osas 4.8 on toodud euroala, Ameerika Ühendriikide ja Jaapani aktsiaturgude indeksid.

HINNAD, TOODANG, NÕUDLUS JA TÖÖTURG

Käesolevas osas kirjeldatud andmed on esitanud enamjaolt Euroopa Komisjon (põhiliselt Eurostat) ja riikide statistikaametid. Euroala tulemused saadakse liikmesriikide andmete koondamise teel. Andmed on ühtlustatud ja võrreldavad nii suures ulatuses kui võimalik. Statistilisi andmeid tööjõukulu (tunnis), SKP ja tarbimiskomponentide kohta, lisandväärtuse kohta tegevusalade lõikes, tööstustoodangu, jaemüügi ja registreeritud sõiduautode kohta on kohandatud vastavalt tööpäevade arvu kõikumisele.

Euroala ühtlustatud tarbijahinnaindeks (osa 5.1 tabel 1) on saadaval alates 1995. aastast. See põhineb liikmesriikide ühtlustatud tarbijahinnaindeksitel, mille arvutamisel järgitakse kõigis euroala riikides sama metoodikat. Kau-

pade ja teenuste jaotus on tuletatud individuaaltarbitimise klassifikaatori baasil (Coicop/ÜTHI). Ühtlustatud tarbijahinnaindeks hõlmab kodumajapidamiste rahalisi lõpptarbitimiskulusid euroala majandusterritooriumil. Tabel sisaldab EKP koostatud sesoonselt kohandatud ÜTHI andmeid ja reguleeritud hindade eksperimentaalseid hinnanguid, mis põhinevad ÜTHI-1.

Tööstustoodangu tootjahindasid (osa 5.1 tabel 2), tööstustoodangut, uusi tellimusi, tööstusettevõtete käivet ja jaemüüki (osa 5.2) reguleerib Euroopa Liidu Nõukogu 19. mai 1998. aasta määrus (EÜ) nr 1165/98 lühiajalise statistika kohta⁴. Tööstustoodangu tootjahindade ja tööstustoodangu lõpptarbitimisel põhinev liigitamine kujutab endast tööstuse (v.a ehitus) ühtlustatud all-liigitust (NACE osad C–E) tööstuse põhirühmadeks (MIG), mis on defineeritud komisjoni 26. märtsi 2001. aasta määruses (EÜ) nr 586/2001⁵. Tööstustoodangu tootjahinnad kajastavad tootjate hindasid väljaspool tehase väravat. Need sisaldavad kaudseid makse, välja arvatud käibemaks ja muud mahaarvamisele kuuluvad maksud. Tööstustoodang kajastab asjaomaste tööstussektorite lisandväärtust.

Osa 5.1 tabelis 3 näidatud kaks toorme (v.a energia) hinnaindeksit põhinevad samal toormeliikide valikul, kuid kasutatud on kahte erinevat kaalumise võtet: üks lähtub vastavate toormeliikide euroala impordist (veerud 2–4) ja teine euroala hinnangulisest sisenõudlusest või „kasutamisest” (veerud 5–7), võttes arvesse iga toormeliigi impordi, ekspordi ja euroalasisese tootmise andmeid (lihtsuse huvides on kõrvale jäetud varud, mida peetakse suhteliselt stabiilseteks vaadeldava perioodi jooksul). Impordiga kaalutud toormehinnaindeks sobib välisarengu analüüsimiseks, kasutamiseks kaalutud indeksi saab aga rakendada selleks, et analüüsida survet, mida rahvusvahelised toormehinnad avaldavad euroala inflatsioonile. Kasutamiseks kaalutud toormehinnaindeksid on eksperimentaalsed andmed. EKP toormehinnaindeksite

³ Svensson, L. E., 1994, „Estimating and Interpreting Forward Interest Rates: Sweden 1992-1994”, Majanduspoliitiliste Uuringute Keskus, dokument nr 1051.

⁴ EÜT L 162, 05.06.1998, lk 1.

⁵ EÜT L 86, 27.03.2001, lk 11.

koostamise kohta vt lähemalt 2008. aasta detsembri kuubülletääni taustinfos 10.

Töjõukulude indeksid (osa 5.1 tabel 5) mõõdavad muutusi töjõukulus tööstus- (sh ehitus) ja turuteenuste sektoris töötatud tunni kohta. See meetodika on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. veebruari 2003. aasta määruses (EÜ) nr 450/2003, mis käsitleb töjõukuluindeksit⁶, ja komisjoni 7. juuli 2003. aasta rakendusmääruses (EÜ) nr 1216/2003⁷. Jaotus euroala töjõukulude kohta tunnis on tehtud töjõukulu komponentide (palk ja tööandja poolt tasutavad sotsiaalkindlustusmaksed ja palgamaksud, millest on maha arvatud tööandjale makstavad toetused) ja majandustegevuse alusel. EKP arvutab kollektiivlepinguga määratud palkade näitaja (memokirje osa 5.1 tabelis 3) liikmesriikide ühtlustamata määratluste baasil.

Töjõu erikulu komponendid (osa 5.1 tabel 4), SKP ja selle komponendid (osa 5.2 tabelid 1 ja 2), SKP deflaatorid (osa 5.1 tabel 3) ja tööhõivestatistika (osa 5.3 tabel 1) kujutavad endast ESA 95 riikide kvartalikontode tulemusi.

Tööstusele esitatud uued tellimused (osa 5.2 tabel 4) sisaldavad vaatlusperioodi jooksul saadud tellimusi ja hõlmavad tööstusharusid, kus tegutsetakse peamiselt tellimuspõhiselt – eelkõige tekstiili-, tellulooosi-, paberi-, keemia-, metalli-, kapitalikaupade ja kestva kaupade tööstust. Andmete arvutamisel on tuginetud jooksevhindadele.

Tööstuslikku käivet ja jaemüüki käsitlevas osas (osa 5.2 tabel 4) mõõdetakse kogukäivet, sealhulgas kõiki makse ja lõive peale käibemaksu, mille kohta on esitatud arved vaatlusperioodi jooksul. Jaemüügi käive hõlmab jaemüügi kogukäivet (v.a mootorsõidukite ja mootorrattaste müük ning remonditeenused). Uute sõiduautode registreerimised hõlmavad nii era- kui ka

firmaautosid. Euroala aegread ei hõlma Küprost ega Maltat.

Äri- ja tarbijauuringute kvalitatiivsed andmed (osa 5.2 tabel 5) põhinevad Euroopa Komisjoni ettevõtlus- ja tarbijauuringutel.

Tööpuuduse määrad (osa 5.3 tabel 2) vastavad Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) suunistele. Need viitavad aktiivsetele töötisjatele kui töjõu osale lähtuvalt ühtlustatud kriteeriumidest ja mõistetest. Tööpuuduse määra arvutamise aluseks olevad töjõu näitarvud erinevad osas 5.3 avaldatud hõive ja tööpuuduse tasemetest.

RIIGI RAHANDUS

Osades 6.1–6.5 on toodud euroala valitsussektori eelarvepositsioon. Andmed on põhiosas konsolideeritud ja tuginevad ESA 95 meetodikale. Osades 6.1–6.3 esitatud euroala aastased koondandmed on koostatud EKP poolt liikmesriikide keskpankadelt saadud ühtlustatud andmete põhjal, mida ajakohastatakse korrapäraselt. Andmed euroala riikide eelarvepuudujäägi ja võla kohta võivad seetõttu erineda andmetest, mida Euroopa Komisjon kasutab ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlemisel. Osades 6.4 ja 6.5 esitatud euroala kvartaalsed koondandmed on koostatud EKP poolt Eurostati ja liikmesriikide andmete alusel.

Osas 6.1 on esitatud valitsussektori aastased tulud ja kulud, lähtudes komisjoni 10. juuli 2000. aasta määruses (EÜ) nr 1500/2000⁸ (millega muudeti ESA 95) sõnastatud mõistetest. Osas 6.2 on toodud valitsussektori konsolideeritud koguvõlg nominaalväärtuses kooskõlas asutamislepingus ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlemist reguleerivate sätetega. Osades 6.1 ja 6.2 on esitatud kokkuvõtvad andmed iga euroala riigi kohta, arvestades nende tähtsust stabiilsuse ja majanduskasvu

⁶ ELT L 69, 13.03.2003, lk 1.
⁷ ELT L 169, 08.07.2003, lk 37.

⁸ EÜT L 172, 12.07.2000, lk 3.

pakti raamistikus. Üksikute euroala riikide eelarvete puudujäägid/ülejäädid vastavad ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlusele B.9, nagu on määratletud komisjoni 25. veebruari 2002. aasta määruses (EÜ) nr 351/2002, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 3605/93 seoses ESA 95-le viitamisega. Osas 6.3 kajastatakse valitsussektori võla muutust. Erinevus valitsussektori võla muutuse ja riigieelarve puudujäägi vahel – eelarvepositsioonivälise võlamuutus – on peamiselt seletatav valitsuse poolt finantsvaradega tehtud tehingutega ja välisvaluuta hindamismõjudega. Osas 6.4 on kajastatud valitsussektori kvartaalsed tulud ja kulud, lähtudes Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. juuni 2002. aasta määruses (EÜ) nr 1221/2002⁹ (valitsussektori mittefinantskontode kvartaliandmete kohta) sõnastatud mõistetest. Osas 6.5 on esitatud kvartaalsed andmed valitsussektori konsolideeritud koguvõla, eelarvepositsioonivälise võlamuutuse ja valitsussektori laenuvajaduse kohta. Nende andmete koostamisel on kasutatud liikmesriikide poolt määruste (EÜ) nr 501/2004 ja 222/2004 alusel esitatud andmeid ja liikmesriikide keskpankade esitatud andmeid.

VÄLISMAJANDUS

Maksebilansi ja rahvusvahelise investeerimispositsiooni statistikas (osad 7.1–7.4) kasutatud mõisted ja määratlused on üldiselt kooskõlas Rahvusvahelise Valuutafondi maksebilansi koostamise käsiraamatuga (viies väljaanne, oktoober 1993), EKP 16. juuli 2004. aasta suunistega EKP statistilise aruandluse nõuete kohta (EKP/2004/15)¹⁰ ning neid muutvate EKP 31. mai 2007. aasta suunistega (EKP/2007/3)¹¹. Täiendavat teavet euroala maksebilansi ja rahvusvahelise investeerimispositsiooni koostamisel kasutatud meetodika ja allikate kohta võib leida EKP väljaandest „European Union balance of payments/international investment position statistical

methods” (mai 2007) ning järgmistest rakkerühma aruannetest: „Portfolio investment collection systems” (juuni 2002), „Portfolio investment income” (august 2003) ja „Foreign direct investment” (märts 2004), mida on võimalik alla laadida EKP kodulehelt. Lisaks on rahandus-, finants- ja maksebilansi statistika komitee kodulehel (www.cmfb.org) võimalik tutvuda ka EKP/Euroopa Komisjoni (Eurostat) maksebilansi ja rahvusvahelise investeerimispositsiooni statistika kvaliteedi rakkerühma aruandega (juuni 2004). Rakkerühma soovitusel põhinev iga-aastane kvaliteediaruanne euroala maksebilansi ja rahvusvahelise investeerimispositsiooni kohta on olemas EKP kodulehel.

Osade 7.1 ja 7.4 tabelites lähtutakse Rahvusvahelise Valuutafondi maksebilansi käsiraamatu tähistussüsteemist, s.t jooksevkontol ja kapitalikontol esitatakse ülejäädid plussmärgiga, samas kui finantskonto puhul tähistab plussmärki kohustuste kasvu või varade vähenemist. Osa 7.2 tabelites esitatakse nii krediti- kui ka deebetehingud plussmärgiga. Lisaks on alates 2008. aasta veebruari kuubülletäänist osa 7.3 tabelid ümber korraldatud, mis võimaldab näidata maksebilansi, rahvusvahelise investeerimispositsiooni ja seonduvate kasvumäärade andmeid koos; uutes tabelites tähistatakse plussmärgiga varade ja kohustuste tehingud, mis vastavad positsioonide kasvule.

Euroala maksebilansi koostab EKP. Viimaseid kuuandmeid tuleb käsitleda tinglikena. Andmed vaadatakse üle pärast järgmise kuu näitajate ja/või üksikasjaliku kvartaalse maksebilansi avaldamist. Varasemate perioodide andmeid uuendatakse korrapäraselt või pärast lähteandmete koostamise meetodika muutumist.

Osa 7.2 tabelis 1 on toodud jooksevkonto kohta ka sesoonselt kohandatud andmed. Vajaduse korral on kohandamisel arvesse võetud tööpäevade arvu, liigaastat ja/või riigipühasid. Osa 7.2 tabelis 3 ja osa 7.3 tabelis 8 on esitatud euroala maksebilansi ja rahvusvahelise investeerimispositsiooni jaotus peamiste partnerriikide või nende rühmade kaupa, kusjuures

⁹ EÜT L 179, 09.07.2002, lk 1.

¹⁰ ELT L 354, 30.11.2004, lk 34.

¹¹ ELT L 159, 20.06.2007, lk 48.

eristatud on euroalaväliseid ELi liikmesriike ja ELi mittekuuluvaid riike ja piirkondi. Jaotus kajastab ka tehinguid ja positsioone Euroopa Liidu institutsioonide (mida statistiliselt loetakse euroalaväliseks nende füüsilisest asukohast hoolimata (v.a EKP)) ja teatud eesmärkidel ka *offshore*-keskuste ja rahvusvaheliste organisatsioonide suhtes. See jaotus ei sisalda portfelliinvesteeringute kohustuste, tuletisinstrumentide ega rahvusvaheliste reserve tehinguid ja positsioone. Samuti ei ole toodud eraldi andmeid Brasiiliale, Hiina mandriosale, Indiale ega Venemaale makstavate investeerimistulude kohta. Geograafilist jaotust on kirjeldatud 2005. aasta veebruari kuubülletääni artiklis „Euro area balance of payments and international investment position vis-à-vis main counterparts”.

Osas 7.3 toodud euroala maksebilansi finantskonto ja rahvusvahelise investeerimispositsiooni andmete esitamisel on lähtutud tehingutest ja positsioonidest euroala mitteresidentide suhtes ning käsitletud euroala kui ühtset majandusüksust (vt ka 2002. aasta detsembri kuubülletääni taustinfo 9, 2007. aasta jaanuari kuubülletääni taustinfo 5 ning 2008. aasta jaanuari kuubülletääni taustinfo 6). Rahvusvaheline investeerimispositsioon on koostatud jooksvates turuhindades, välja arvatud otseinvesteeringud, kus noteerimata aktsiate hindamisel kasutatakse raamatupidamislikke väärtusi, ja muud investeeringud (nt laenud ja hoiused). Kvartaalne rahvusvaheline investeerimispositsioon koostatakse sama meetodilise raamistiku alusel kui aastane rahvusvaheline investeerimispositsioon. Et osa andmeallikatest ei ole kvartali lõikes kättesaadavad (või on kättesaadavad viivitusega), hinnatakse kvartaalset rahvusvahelist investeerimispositsiooni osaliselt finantstehingute, varade hinna ja valuutaturu muutuste põhjal.

Osa 7.3 tabelis 1 on toodud kokkuvõtte investeerimispositsioonist ja euroala maksebilansi finantstehingutest. Aastase investeerimispositsiooni muutuse jaotus on saadud statistilise mudeli rakendamisel investeerimispositsiooni

muutustele (v.a tehingud) koos varade ja kohustuste geograafilise jaotuse ja valuutakomponentide andmete ning erinevate finantsvarade hinnaindeksitega. Tabeli veerud 5 ja 6 sisaldavad teavet väljaspool euroala asuvate residentidest üksuste otseinvesteeringute ja euroalal asuvate mitteresidentidest üksuste otseinvesteeringute kohta.

Osa 7.3 tabelis 5 esitatud jaotused „laenud” ning „sularaha ja hoiused” tuginevad mitteresidentidest vastaspoole sektorile, s.t varasid mitteresidentidest pankade suhtes liigitatakse hoiusteks ning varasid teiste mitteresidentidest sektorite suhtes laenudeks. See jaotus sarnaneb muu statistika, sh rahaloomeasutuste konsolideeritud bilansi jaotusega, ja on kooskõlas Rahvusvahelise Valuutafondi maksebilansi koostamise käsiraamatuga.

Eurosüsteemi rahvusvaheliste reserve bilansiline jääk ning vastavad varad ja kohustused on toodud osa 7.3 tabelis 7. Need näitajad pole eurosüsteemi nädalastes raamatupidamisaruannetes kajastuvate andmetega täielikult võrreldavad nende hõlmavuse ja hindamise erinevuste tõttu. Tabelis 7 esitatud andmed on kooskõlas rahvusvaheliste reserve ja välisvaluuta likviidsuse statistika malli kohta käivate soovitusetega. Muutused eurosüsteemi kullavarus (veerg 3) tulenevad 26. septembril 1999. aastal sõlmitud ja 8. märtsil 2004. aastal ajakohastatud keskpanga kullalepingu tingimustel tehtud kullatehingutest. Lisateavet eurosüsteemi rahvusvaheliste reserve statistilise käsitlemise kohta võib leida väljaandest „Statistical treatment of the Eurosystems international reserves” (oktoober 2000), mille saab alla laadida EKP kodulehelt. See leht sisaldab täpsemaid andmeid vastavalt rahvusvaheliste reserve ja välisvaluuta likviidsuse mallile.

Osas 7.4 on toodud euroala maksebilansi rahaline esitus, milles maksebilansi tehingud kajastavad tehinguid M3 välises vastaskirjes. Portfelliinvesteeringute kohustuste poolel (veerud 5 ja 6) hõlmavad tehingud euroala rahaloomeasutuste emiteeritud omandiväärt-

paberite ja võlaväärtpaberite (v.a rahaturufondide osakud ja kuni kaheaastase tähtajaga võlaväärtpaberid) ostu ja müüki. Euroala maksebilansi rahalist esitust käsitleva metoodilise märkuse võib leida EKP kodulehelt jaotisest „Statistics”. Vt ka 2003. aasta juuni kuubülletääni taustinfo 1.

Osas 7.5 on toodud andmed euroala väliskaubanduse kohta. Andmete allikas on Eurostat. Maksumuse andmed ja mahuindeksid on kohandatud sesoonselt ja tööpäevade arvuga. Osa 7.5 tabeli 1 veergudes 4–6 ja 9–11 toodud jaotus kaubagruppide kaupa vastab üldiste majanduskategooriate liigitusele ning toodete põhiklassidele rahvamajanduse arvepidamise süsteemis. Valmistooted (veerud 7 ja 12) ja nafta (veerg 13) vastavad SITC (standardne väliskaubanduse klassifikaator Rev. 4) definitsioonile. Geograafiline jaotus (osa 7.5 tabel 3) näitab põhilisi kaubanduspartnereid nii üksikult kui ka piirkondlike gruppide kaupa. Hiina ei hõlma Hongkongi. Mõistete, liigituste, andmete ulatuse ja kajastamise aja erinevuste tõttu pole väliskaubandusandmed (eelkõige impordiantmed) maksebilansi statistikas toodud kaubakirjetega (osad 7.1 ja 7.2) täielikult võrreldavad. Osalt tulenevad nimetatud erinevused kindlustus- ja veoteenuste lisamisest imporditud kaupade andmetesse väliskaubanduses.

Osa 7.5 tabelis 2 välja toodud tööstustoodangu impordihinnad ja eksporditava tööstustoodangu tootjahinnad (või välisturu tootjahinnad) võeti statistikas kasutusele Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuli 2005. aasta määrusega (EÜ) nr 1158/2005, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1165/98, mis on lühiajalise statistika peamine õiguslik alus. Tööstustoodangu impordihindade indeks hõlmab väljastpoolt euroala imporditud tööstustoodangut, mis käib CPA jagude C kuni E alla, ning kõiki importijatest institutsionaalseid sektoreid, v.a kodumajapidamised, valitsused ja mittetulundusühingud. Indeks kajastab CIF-hinda (kulu, kindlustus ja vedu), v.a impordilõivud ja -maksud, ning viitab eurodes tehtud tegelikele tehingutele, mis on kirjendatud toodete oman-

diõiguse ülemineku hetkel. Eksporditava tööstustoodangu tootjahinnad sisaldavad kogu tööstustoodangut, mida euroala tootjad ekspordivad otse euroalavälisele turule NACE jagude C kuni E alusel. Hulgimüüjate eksport ja reeksport ei ole kaasatud. Indeks kajastab FOB-hinda eurodes, arvatuna euroala piiridel, sh mis tahes kaudsed maksud, v.a käibemaks ja muud mahaarvatavad maksud. Tööstustoodangu impordihinnad ja eksporditava tööstustoodangu tootjahinnad on saadaval tööstuse pöhirühmade lõikes vastavalt komisjoni määrusele (EÜ) nr 586/2001 (EÜT L 86, 27.03.2001, lk 11). Vt lähemalt 2008. aasta detsembri kuubülletääni taustinfos 10.

VAHETUSKURSID

Osas 8.1 on toodud EKP poolt euroala kaubanduspartnerite vääringute suhtes arvatud euro nominaalse ja reaalse efektiivse vahetuskursi indeksid, mis põhinevad euro kahepoolsete vahetuskursside kaalutud keskmistel. Positiivne muutus näitab euro kallinemist. Kaalutud keskmiste arvutamisel tuginetakse aastatel 1995–1997 ja 1999–2001 toimunud valmistoodete vahetusele kaubanduspartneritega, sealjuures arvestatakse kolmanda turu mõjusid. Euro nominaalse ja reaalse efektiivse vahetuskursi indeksid tulenevad aastatele 1995–1997 tuginevate keskmiste sidumisest aastatele 1999–2001 tuginevate keskmistega 1999. aasta alguses. 11 euroalavälist Euroopa Liidu liikmesriiki, Ameerika Ühendriigid, Austraalia, Hiina, Hongkong, Jaapan, Kanada, Lõuna-Korea, Norra, Singapur ja Šveits moodustavad 21 riigist koosneva kaubanduspartnerite grupi, kelle andmete põhjal leitakse efektiivsed vahetuskursid (EER-21). Need 21 liiget kuuluvad omakorda 41 riigist koosnevasse gruppi koos järgmiste riikidega (EER-41): Alžeeria, Argentina, Brasiilia, Filipiinid, Horvaatia, Iisrael, India, Island, Indoneesia, Lõuna-Aafrika, Malaisia, Maroko, Mehhiko, Tai, Taiwan, Tšiili, Türgi, Uus-Meremaa, Venemaa ja Venezuela. Reaalne efektiivne vahetuskurss arvutatakse välja tarbijahinnaindeksi, tootjahinnaindeksi,

sisemajanduse koguprodukti deflaatori, töötleva tööstuse tööjõu erikulu ja kogumajanduse tööjõu erikulu baasil.

Täpsem teave efektiivsete vahetuskursside arvutamise kohta on toodud 2007. aasta märtsi kuubülletääni taustinfos 8 „Euro efektiivsed vahetuskursid pärast hiljutist euroala ja Euroopa Liidu laienemist” ning EKP üldtoimetises nr 2 (Occasional Paper, Luca Buldorini, Stelios Makrydakis ja Christian Thimann „The effective exchange rates of the euro”, veebruar 2002), mida on võimalik alla laadida EKP kodulehelt.

Osas 8.2 toodud kahepoolsed vahetuskursid on vastavate vääringute igapäevaselt avaldatavate kontrollmäärade kuu keskmised.

EUROALAVÄLINE ARENG

Muude Euroopa Liidu liikmesriikide (osa 9.1) kohta käivate statistiliste andmete kogumisel ja koostamisel on järgitud samu põhimõtteid mis euroala andmete puhul. Osas 9.2 toodud andmed Ameerika Ühendriikide ja Jaapani kohta on saadud nende riikide allikatest.

LISAD

EUROSÜSTEEMI RAHAPOLIITILISTE MEETMETE KRONOLOOGIA¹

11. JAANUAR JA 8. VEEBRUAR 2007

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab, et põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäära ning laenamise ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid ei muudeta ning need jäävad vastavalt tasemetele 3,50%, 4,50% ja 2,50%.

8. MÄRTS 2007

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab suurendada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäära 25 baaspunkti 3,75%ni alates 14. märtsil 2007 tehtavast operatsioonist. Samuti otsustab nõukogu suurendada nii laenamise kui ka hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid 25 baaspunkti vastavalt 4,75% ja 2,75%ni ning kehtestab uute intressimäärade jõustumiskuupäevaks 14. märtsi 2007.

12. APRILL JA 10. MAI 2007

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab, et põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäära ning laenamise ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid ei muudeta ning need jäävad vastavalt tasemetele 3,75%, 4,75% ja 2,75%.

6. JUUNI 2007

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab suurendada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäära 25 baaspunkti 4%ni alates 13. juunil 2007 tehtavast operatsioonist. Samuti otsustab nõukogu suurendada nii laenamise kui ka hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid 25 baaspunkti vastavalt 5% ja 3%ni ning kehtestab uute intressimäärade jõustumiskuupäevaks 13. juuni 2007.

5. JUULI, 2. AUGUST, 6. SEPTEMBER, 4. OKTOOBER, 8. NOVEMBER JA 6. DETSEMBER 2007, 10. JAANUAR, 7. VEEBRUAR, 6. MÄRTS, 10. APRILL, 8. MAI JA 5. JUUNI 2008

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab, et põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäära ning laenamise ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid ei muudeta ning need jäävad vastavalt tasemetele 4,00%, 5,00% ja 3,00%.

3. JUULI 2008

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab suurendada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäära 25 baaspunkti 4,25%ni alates 9. juulil 2008 tehtavast operatsioonist. Samuti otsustab nõukogu suurendada nii laenamise kui ka hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid 25 baaspunkti vastavalt 5,25% ja 3,25%ni ning kehtestab uute intressimäärade jõustumiskuupäevaks 9. juuli 2008.

7. AUGUST, 4. SEPTEMBER JA 2. OKTOOBER 2008

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab, et põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäära ning laenamise ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid ei muudeta ning need jäävad vastavalt tasemetele 4,25%, 5,25% ja 3,25%.

8. OKTOOBER 2008

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab alandada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäära 50 baaspunkti võrra 3,75%ni alates 15. oktoobril 2008 arveldatavast operatsioonist. Samuti otsustab nõukogu vähen-

¹ Kronoloogia 1999.–2006. a võetud eurosüsteemi rahapoliitiliste meetmete kohta on kirjas EKP vastavates aastaaruannetes.

dada nii laenamise kui ka hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid 50 baaspunkti võrra vastavalt 4,75% ja 2,75%ni. Otsus jõustub kohe. EKP nõukogu otsustab ka, et iganädalased põhilised refinantseerimisoperatsioonid teostatakse alates 15. oktoobril arveldatavast operatsioonist jaotamispiiranguta fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlustena, mis viiakse läbi põhilise refinantseerimisoperatsiooni intressimääraga. Alates 9. oktoobrist vähendab EKP püsivõimaluste intressimäärade vahemikku 200 baaspunktilt 100 baaspunktini põhilise refinantseerimisoperatsiooni intressimäära ümber. Neid kahte meetet rakendatakse, kuni see on vajalik, ning vähemalt 2009. aasta esimese hoidmisperioodi lõpuni 20. jaanuaril.

15. OKTOOBER 2008

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab laiendada veelgi tagatiste raamistikku ja suurendada likviidsuse pakkumist. Et seda teha, otsustab nõukogu: i) pikendada eurosüsteemi laenuoperatsioonideks kõlblike tagatisvarade loetelu, mis jääks kehtima kuni 2009. aasta lõpuni; ii) suurendada pikemaajalist refinantseerimist alates 30. oktoobrist 2008 kuni 2009. aasta esimese kvartali lõpuni; iii) pakkuda välisvaluuta vahetustehingute kaudu USA dollari likviidust.

6. NOVEMBER 2008

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab alandada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide intressimäära 50 baaspunkti võrra 3,25%ni alates 12. novembril 2008 arveldatavast operatsioonist. Samuti otsustab nõukogu vähendada nii laenamise kui ka hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid 50 baaspunkti võrra vastavalt 3,75% ja 2,75%ni. Uued intressimäärad jõustuvad 12. novembril 2008.

4. DETSEMBER 2008

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab alandada eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide intressimäära 75 baaspunkti võrra 2,50%ni alates operatsioonist, mis teostatakse 10. detsembril 2008. Samuti otsustab nõukogu vähendada nii laenamise kui ka hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid 75 baaspunkti võrra vastavalt 3,00% ja 2,00%ni. Uued intressimäärad jõustuvad 10. detsembril 2008.

18. DETSEMBER 2008

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab, et 20. jaanuaril 2009 lõppeva hoidmisperioodi järel jätkatakse põhiliste refinantseerimisoperatsioonide teostamist jaotamispiiranguta fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlustena. Seda meetet rakendatakse niikaua, kuni see on vajalik ja vähemalt 2009. aasta kolmanda hoidmisperioodi viimase jaotamiseni 31. märtsil. Alates 21. jaanuarist 2009 suurendatakse püsivõimaluste intressimäärade vahemikku, mida 9. oktoobril 2008 vähendati 100 baaspunktini kehtiva põhilise refinantseerimisoperatsiooni intressimäära ümber, taas 200 baaspunktini.

15. JAANUAR 2009

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab alandada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide fikseeritud intressimäära 50 baaspunkti võrra 2,00%ni alates 21. jaanuaril 2009 arveldatavast operatsioonist. Samuti otsustab nõukogu, et kooskõlas 18. detsembri 2008. aasta otsusega on laenamise ja hoiustamise püsivõimaluste intressimäärad vastavalt 3,00% ja 1,00%. Intressimäärad jõustuvad 21. jaanuaril 2009.

5. VEEBRUAR 2009

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab, et põhiliste refinantseerimisoperatsioonide intressimäära ning laenamise ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid ei muudeta ning need jäävad vastavalt tasemetele 2,00%, 3,00% ja 1,00%.

5. MÄRTS 2009

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab alandada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide fikseeritud intressimäära 50 baaspunkti võrra 1,50%ni alates 11. märtsil 2009 arveldatavast operatsioonist. Samuti otsustab nõukogu, et laenamise ja hoiustamise püsivõimaluste intressimäärad on vastavalt 2,50% ja 0,50%. Intressimäärad jõustuvad 11. märtsil 2009.

Nõukogu otsustab ka jätkata kõigi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide, erakorralise tähtajaga refinantseerimisoperatsioonide ning regulaarsete ja täiendavate pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide teostamist jaotamispiiranguta fikseeritud intressimääraga pakumismenetlusena niikaua, kui see on vajalik ja kindlasti kauem kui 2009. aasta lõpuni. Lisaks otsustab nõukogu, et täiendavate pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide ja erakorralise tähtajaga refinantseerimisoperatsioonide puhul jäävad kehtima praegused sagedused ja tähtajad niikauaks, kui see on vajalik ja kindlasti kauem kui 2009. aasta lõpuni.

TARGET (ÜLEEUROOPALINE AUTOMATISEERITUD REAALAJALINE BRUTOARVELDUSSÜSTEEM)

TARGET on vahend euroala lõimunud rahaturu edendamiseks, mis on ühtse rahapoliitika tõhusa teostamise eeltingimuseks ning mis aitab lisaks kaasa euroala finantsturgude integreerimisele. Süsteemis osalejad kasutavad TARGETit suurmaksete ning ajakriitiliste maksete tegemiseks, milleks on näiteks maksed muude pankadevaheliste arveldussüsteemide arvelduste hõlbustamiseks (nt püsiühendusega arveldusvõrk (CLS) või EURO1), ning rahaturu-, välisvaluuta- ja väärtpaperitehingute tegemiseks. Seda kasutatakse ka väiksemate kliendimaksete sooritamiseks.

Neljandas kvartalis kasutasid TARGETit enda ja oma klientide maksete algatamiseks umbes 4700 panka (sh filiaalid ja tütarettevõtted), samuti 21 liikmesriigi keskpangad. TARGETiga on seotud üle 52 000 panga kogu maailmas (ning seega ka kõik nende pankade kliendid).

MAKSEVOOD TARGETIS

2008. aasta neljandas kvartalis arveldati TARGETis päevas keskmiselt 374 120 makset päevase kogukäibega 2917 miljardit eurot. Võrreldes eelmise kvartaliga suurenes arveldatud maksete arv 7% ja käive 17%. Eelmise aasta sama perioodiga võrreldes vähenes maksete arv 4%, samas kui käive suurenes 13%. See oli teine kvartal järjest, mil täheldati maksete arvu kahanemist aasta arvestuses. Käibe osas jäi TARGETi üldine turuosa siiski 90% tasemele ja maksete arvu osas jõudis see 60%ni. TARGETi makseid oli antud kvartalis enim 22. detsembril, mil arveldati kokku 574 022 makset.

Pankadevahelised maksed moodustasid maksete arvust keskmiselt 40% ja käibest keskmiselt 92%. Pankadevahelise makse keskmine väärtus oli 22,0 miljonit eurot ning kliendimakse keskmine väärtus 1,1 miljonit eurot. 66% maksetest moodustasid alla 50 000 euro suurused maksed, 10% maksetest oli väärtusega üle 1 miljoni euro. Üle 1 miljardi euro suuruseid makseid tehti päevas keskmiselt 285.

MAKSETE ARVU JA KÄIBE PÄEVAISISENE ARENG

Keskmiselt veerand maksetest arveldati TARGETis esimesel töötunnil (kl 7.00–8.00). Peaaegu pool maksete arvust arveldati esimesel kolmel töötunnil (kl 7.00–10.00). Kella 14.00ks oli arveldatud juba kolm neljandikku maksetest ning kliendimaksete lõpetamise ajaks (kl 17.00) 99,4% maksete koguarvust. Käibe osas oli kella 10.00ks arveldatud peaaegu veerand käibest ja kella 13.00ks pool käibest. Kella 17.00ks oli arveldatud 91% maksete kogukäibest.

TARGETI KÄIDELDAVUS JA JÕUDLUS

2008. aasta neljandas kvartalis oli TARGETi käideldavus esimest korda 100%, võrrelduna 99,97% keskmise käideldavusega eelmises kvartalis. TARGETi käideldavust mõjutanud vahejuhtumeid seega ei esinenud. TARGETi käideldavuse arvutamisel võetakse arvesse vahejuhtumeid, mis takistavad maksete arveldamist kümme minutit või kauem. TARGETi täieliku käideldavuse tulemusena arveldati 99,84% liikmesriikide vahelistest maksetest vähem kui 5 minutiga, 0,10% maksetest 5–15 minutiga ning ülejäänud maksete (0,06%) arveldamiseks kulus aega 15–30 minutit. Kvartali suurima arveldatud maksete arvuga päeval arveldati kõik maksed vähem kui 5 minutiga, seega täideti täielikult süsteemile seatud ootused.

Tabel 1. TARGETi ja teiste valitud pankadevaheliste arveldussüsteemide poolt arveldatud maksted: maksete arv

(maksete arv)	2007 IV kv	2008 I kv	2008 II kv	2008 III kv	2008 IV kv
TARGET					
Kõik TARGETi maksted					
Koguarv	24 951 015	23 519 667	24 144 809	23 070 898	23 943 677
Päeva keskmine	389 859	379 349	377 263	349 559	374 120
Liikmesriikidesisesed TARGETi maksted					
Koguarv	19 493 777	17 750 292	17 628 682	16 501 826	17 332 571
Päeva keskmine	304 590	286 295	275 448	250 028	270 821
Liikmesriikidevahelised TARGETi maksted					
Koguarv	5 457 238	5 799 637	6 516 127	6 569 072	6 611 106
Päeva keskmine	85 269	93 543	101 814	99 531	103 299
Muud süsteemid					
Euro I (EBA)					
Koguarv	14 856 086	15 718 422	16 594 531	16 162 525	15 720 705
Päeva keskmine	232 126	253 523	259 290	244 887	245 636
Paris Net Settlement (PNS) ¹					
Koguarv	1 454 570	398 081			
Päeva keskmine	22 728	12 063			
Pankkien On-line Pikasiirrot ja Sekit-järjestelmä (POPS)					
Koguarv	141 813	136 266	193 593	155 809	157 471
Päeva keskmine	2 216	2 194	3 025	2 361	2 460

¹ PNSi süsteemis lõpetati tehingud 15. veebruaril 2008.

Tabel 2. TARGETi ja teiste valitud pankadevaheliste arveldussüsteemide poolt arveldatud maksted: maksete käive

(mld EUR)	2007 IV kv	2008 I kv	2008 II kv	2008 III kv	2008 IV kv
TARGET					
Kõik TARGETi maksted					
Kogukäive	164 686	163 420	166 793	164 384	186 661
Päeva keskmine	2 573	2 636	2 606	2 491	2 917
Liikmesriikidesisesed TARGETi maksted					
Kogukäive	105 905	108 340	112 221	111 429	133 962
Päeva keskmine	1 655	1 747	1 753	1 688	2 093
Liikmesriikidevahelised TARGETi maksted					
Kogukäive	58 782	55 998	54 573	52 955	52 699
Päeva keskmine	918	903	853	802	823
Muud süsteemid					
Euro I (EBA)					
Kogukäive	15 766	16 541	17 944	18 504	20 410
Päeva keskmine	246	267	280	280	319
Paris Net Settlement ¹ (PNS)					
Kogukäive	3 352	746			
Päeva keskmine	52	23			
Pankkien On-line Pikasiirrot ja Sekit-järjestelmä (POPS)					
Kogukäive	114	108	107	109	119
Päeva keskmine	2	2	2	2	2

¹ PNSi süsteemis lõpetati tehingud 15. veebruaril 2008.

EUROOPA KESKPANGA POOLT ALATES 2008. AASTAST AVALDATUD DOKUMENDID

Käesolev loetelu sisaldab valikut Euroopa Keskpanga poolt alates 2008. a jaanuarist avaldatud dokumentidest. Teadustoimetiste (*Working Papers*) loetelu viitab üksnes 2008. a detsembrist kuni 2009. a veebruarini avaldatud trükistele. Huvilistel on võimalus saada väljaandeid tasuta (kui ei ole teisiti märgitud ning varude olemasolu korral), andes oma soovist teada aadressile info@ecb.europa.eu.

Euroopa Keskpanga ja Euroopa Rahainstituudi (EMI) poolt avaldatud dokumentide täielik nimekiri on saadaval EKP kodulehel (<http://www.ecb.europa.eu>).

AASTAARUANNE

“Aastaaruanne 2007”, aprill 2008.

LÄHENEMISARUANNE

“Lähenemisaruanne mai 2008”.

KUUBÜLLETÄANI ERIVÄLJAANNE

“EKP 10. aastapäev, 1998–2008”, mai 2008.

KUUBÜLLETÄANIS AVALDATUD ARTIKLID

“Productivity developments and monetary policy”, jaanuar 2008.

“Globalisation, trade and the euro area macroeconomy”, jaanuar 2008.

“The Eurosystem’s experience with forecasting autonomous factors and excess reserves”, jaanuar 2008.

“The analysis of the euro money market from a monetary policy perspective”, veebruar 2008.

“Securitisation in the euro area”, veebruar 2008.

“The new euro area yield curves”, veebruar 2008.

“Business investment in the euro area and the role of firms’ financial positions”, aprill 2008.

“Short-term forecasts of economic activity in the euro area”, aprill 2008.

“Developments in the EU arrangements for financial stability”, aprill 2008.

“Price stability and growth”, mai 2008.

“The Eurosystem’s open market operations during the recent period of financial market volatility”, mai 2008.

“One monetary policy and many fiscal policies: ensuring a smooth functioning of EMU”, juuli 2008.

“Euro area trade in services: some key stylised facts”, juuli 2008.

“The Eurosystem as a provider of technical assistance to EU neighbouring regions”, juuli 2008.

“The external dimension of monetary analysis”, august 2008.

“The role of banks in the monetary policy transmission mechanism”, august 2008.

“Ten years of the Stability and Growth Pact”, oktoober 2008.

“Cross-border bank mergers & acquisitions and institutional investors”, oktoober 2008.

“Monitoring labour cost developments across euro area countries”, november 2008.

“Valuing stock markets and the equity risk premium”, november 2008.

“Ten years of TARGET and the launch of TARGET2”, november 2008.

“Housing wealth and private consumption in the euro area”, jaanuar 2009.

“Foreign asset accumulation by authorities in emerging markets”, jaanuar 2009.

“New survey evidence on wage setting in Europe”, veebruar 2009.

“Assessing global trends in protectionism”, veebruar 2009.

STATISTICS POCKET BOOK

Saadaval igakuiselt alates 2003. a augustist.

ÕIGUSALASED TEADUSTOIMETISED (LEGAL WORKING PAPER SERIES)

6 “The legal implications of the prudential supervisory assessment of bank mergers and acquisitions under EU law”, S. Kerjean, juuni 2008.

7 “Electronic money institutions: current trends, regulatory issues and future prospects”, P. Athanassiou ja N. Mas-Guix, juuli 2008.

ÜLDISED TOIMETISED (OCCASIONAL PAPER SERIES)

78 “A framework for assessing global imbalances”, T. Bracke, M. Bussière, M. Fidora ja R. Straub, jaanuar 2008.

79 “The workings of the Eurosystem: monetary policy preparations and decision-making – selected issues”, P. Moutot, A. Jung ja F. P. Mongelli, jaanuar 2008.

80 “China’s and India’s roles in global trade and finance: twin titans for the new millennium?”, M. Bussière ja A. Mehl, jaanuar 2008.

81 “Measuring financial integration in new EU Member States”, M. Baltzer, L. Cappiello, R. A. De Santis ja S. Manganelli, märts 2008.

82 “The sustainability of China’s exchange rate policy and capital account liberalisation”, L. Cappiello ja G. Ferrucci, märts 2008.

83 “The predictability of monetary policy”, T. Blattner, M. Catenaro, M. Ehrmann, R. Strauch ja J. Turunen, märts 2008.

84 “Short-term forecasting of GDP using large monthly datasets: a pseudo real-time forecast evaluation exercise”, G. Rünstler, K. Barhoumi, R. Cristadoro, A. Den Reijer, A. Jakaitiene, P. Jelonek, A. Rua, K. Ruth, S. Benk ja C. Van Nieuwenhuyze, mai 2008.

85 “Benchmarking the Lisbon Strategy”, D. Ioannou, M. Ferdinandusse, M. Lo Duca ja W. Coussens, juuni 2008.

86 “Real convergence and the determinants of growth in EU candidate and potential candidate countries: a panel data approach”, M. M. Borys, É. K. Polgár ja A. Zlate, juuni 2008.

87 “Labour supply and employment in the euro area countries: developments and challenges”, Euroopa Keskpankade Süsteemi rahapoliitika komitee rakkerühm, juuni 2008.

88 “Real convergence, financial markets, and the current account – emerging Europe versus emerging Asia”, S. Herrmann ja A. Winkler, juuni 2008.

89 “An analysis of youth unemployment in the euro area”, R. Gomez-Salvador ja N. Leiner-Killinger, juuni 2008.

90 “Wage growth dispersion across the euro area countries: some stylised facts”, M. Andersson, A. Gieseck, B. Pierluigi ja N. Vidalis, juuli 2008.

91 “The impact of sovereign wealth funds on global financial markets”, R. Beck ja M. Fidora, juuli 2008.

92 “The Gulf Cooperation Council countries: economic structures, recent developments and role in the global economy”, M. Sturm, J. Strasky, P. Adolf ja D. Peschel, juuli 2008.

93 “Russia, EU enlargement and the euro”, Z. Polański ja A. Winkler, august 2008.

- 94 “The changing role of the exchange rate in a globalised economy”, F. di Mauro, R. Ruffer ja I. Bunda, september 2008.
- 95 “Financial stability challenges in candidate countries managing the transition to deeper and more market-oriented financial systems”, rahvusvaheliste suhete komisjoni ekspertrühm finantsstabiilsusega seotud raskuste kohta kandidaatriikides, september 2008.
- 96 “The monetary presentation of the euro area balance of payments”, L. Bê Duc, F. Mayerlen ja P. Sola, september 2008.
- 97 “Globalisation and the competitiveness of the euro area”, F. di Mauro ja K. Forster, september 2008.
- 98 “Will oil prices decline over the long run?”, R. Kaufmann, P. Karadeloglou ja F. di Mauro, oktoober 2008.
- 99 “The ECB and IMF indicators for the macro-prudential analysis of the banking sector: a comparison of the two approaches”, A. M. Agresti, P. Baudino ja P. Poloni, november 2008.
- 100 “Survey data on household finance and consumption: research summary and policy use” eurosüsteemi kodumajapidamiste rahanduse ja tarbimise võrgustik, jaanuar 2009.

RESEARCH BULLETIN

Research Bulletin, No 7, juuni 2008.

TEADUSTOIMETISED (WORKING PAPER SERIES)

- 973 “Do China and oil exporters influence major currency configurations?”, M. Fratzscher ja A. Mehl, detsember 2008.
- 974 “Institutional features of wage bargaining in 23 European countries, the United States and Japan”, P. Du Caju, E. Gautier, D. Momferatou ja M. Ward-Warmedinger, detsember 2008.
- 975 “Early estimates of euro area real GDP growth: a bottom-up approach from the production side”, E. Hahn ja F. Skudelny, detsember 2008.
- 976 “The term structure of interest rates across frequencies”, K. Assenmacher-Wesche ja S. Gerlach, detsember 2008.
- 977 “Predictions of short-term rates and the expectations hypothesis of the term structure of interest rates”, M. Guidolin ja D. L. Thornton, detsember 2008.
- 978 “Measuring monetary policy expectations from financial market instruments”, M. Joyce, J. Relleen ja S. Sorensen, detsember 2008.
- 979 “Futures contract rates as monetary policy forecasts”, G. Ferrero ja A. Nobili, detsember 2008.
- 980 “Extracting market expectations from yield curves augmented by money market interest rates: the case of Japan”, T. Nagano ja N. Baba, detsember 2008.
- 981 “Why the effective price for money exceeds the policy rate in the ECB tenders?”, T. Välimäki, detsember 2008.
- 982 “Modelling short-term interest rate spreads in the euro money market”, N. Cassola ja C. Morana, detsember 2008.
- 983 “What explains the spread between the euro overnight rate and the ECB’s policy rate?”, T. Linzert ja S. Schmidt, detsember 2008.
- 984 “The daily and policy-relevant liquidity effects”, D. L. Thornton, detsember 2008.
- 985 “Portuguese banks in the euro area market for daily funds”, L. Farinha ja V. Gaspar, detsember 2008.
- 986 “The topology of the federal funds market”, M. L. Bech ja E. Atalay, detsember 2008.

- 987 “Probability of informed trading on the euro overnight market rate: an update”, J. Idier ja S. Nardelli, detsember 2008.
- 988 “The interday and intraday patterns of the overnight market: evidence from an electronic platform”, R. Beaupain ja A. Durré, detsember 2008.
- 989 “Modelling loans to non-financial corporations in the euro area”, C. Kok Sørensen, D. Marqués Ibáñez ja C. Rossi, jaanuar 2009.
- 990 “Fiscal policy, housing and stock prices”, A. Afonso ja R. M. Sousa, jaanuar 2009.
- 991 “The macroeconomic effects of fiscal policy”, A. Afonso ja R. M. Sousa, jaanuar 2009.
- 992 “FDI and productivity convergence in central and eastern Europe: an industry-level investigation”, M. Bijsterbosch ja M. Kolasa, jaanuar 2009.
- 993 “Has emerging Asia decoupled? An analysis of production and trade linkages using the Asian international input-output table”, G. Pula ja T. A. Peltonen, jaanuar 2009.
- 994 “Fiscal sustainability and policy implications for the euro area”, F. Balassone, J. Cunha, G. Langenus, B. Manzke, J. Pavot, D. Prammer ja P. Tommasino, jaanuar 2009.
- 995 “Current account benchmarks for central and eastern Europe: a desperate search?”, M. Ca’ Zorzi, A. Chudik ja A. Dieppe, jaanuar 2009.
- 996 “What drives euro area break-even inflation rates?”, M. Ciccarelli ja J. A. García, jaanuar 2009.
- 997 “Financing obstacles and growth: an analysis for euro area non-financial corporations”, C. Coluzzi, A. Ferrando ja C. Martinez-Carrascal, jaanuar 2009.
- 998 “Infinite-dimensional VARs and factor models”, A. Chudik ja M. H. Pesaran, jaanuar 2009.
- 999 “Risk-adjusted forecasts of oil prices”, P. Pagano ja M. Pisani, jaanuar 2009.
- 1000 “Wealth effects in emerging market economies”, T. A. Peltonen, R. M. Sousa ja I. S. Vansteenkiste, jaanuar 2009.
- 1001 “Identifying the elasticity of substitution with biased technical change”, M. A. León-Ledesma, P. McAdam ja A. Willman, jaanuar 2009.
- 1002 “Assessing portfolio credit risk changes in a sample of EU large and complex banking groups in reaction to macroeconomic shocks”, O. Castrén, T. Fitzpatrick ja M. Sydow, veebruar 2009.
- 1003 “Real wages over the business cycle: OECD evidence from the time and frequency domains”, J. Messina, C. Strozzi ja J. Turunen, veebruar 2009.
- 1004 “Characterising the inflation-targeting regime in South Korea”, M. Sánchez, veebruar 2009.
- 1005 “Labour market institutions and macroeconomic volatility in a panel of OECD countries”, F. Rumler ja J. Scharler, veebruar 2009.
- 1006 “Understanding sectoral differences in downward real wage rigidity: workforce composition, institutions, technology and competition”, P. Du Caju, C. Fuss ja L. Wintr, veebruar 2009.
- 1007 “Sequential bargaining in a new-Keynesian model with frictional unemployment and staggered wage negotiation”, G. de Walque, O. Pierrard, H. Sneessens ja R. Wouters, veebruar 2009.
- 1008 “Liquidity (risk) concepts: definitions and interactions”, K. Nikolaou, veebruar 2009.
- 1009 “Optimal sticky prices under rational inattention”, B. Maćkowiak ja M. Wiederholt, veebruar 2009.
- 1010 “Business cycles in the euro area”, D. Giannone, M. Lenza ja L. Reichlin, veebruar 2009.
- 1011 “The global dimension of inflation – evidence from factor-augmented Phillips curves”, S. Eickmeier ja K. Moll, veebruar 2009.

- 1012 “Petrodollars and imports of oil-exporting countries”, R. Beck ja A. Kamps, veebruar 2009.
- 1013 “Structural breaks, cointegration, and the Fisher effect”, A. Beyer, A. Haug ja B. Dewald, veebruar 2009.
- 1014 “Asset prices and current account fluctuations in G7 economies”, M. Fratzscher ja R. Straub, veebruar 2009.
- 1015 “Inflation forecasting in the new EU Member States”, O. Arratibel, C. Kamps ja N. Leiner-Killinger, veebruar 2009.

MUUD VÄLJAANDED

- “Bond markets and long-term interest rates in non-euro area Member States of the European Union”, jaanuar 2008 (ainult elektrooniliselt).
- “Oversight framework for card payment schemes – standards”, jaanuar 2008 (ainult elektrooniliselt).
- “The role of money – money and monetary policy in the twenty-first century – proceedings of the Fourth ECB Central Banking Conference 2006”, veebruar 2008.
- “Euro area balance of payments and international investment position statistics – Annual quality report”, märts 2008 (ainult elektrooniliselt).
- “ECB statistics quality framework (SQF)”, aprill 2008 (ainult elektrooniliselt).
- “Quality assurance procedures within the ECB statistical function”, aprill 2008 (ainult elektrooniliselt).
- “ECB statistics – an overview”, aprill 2008 (ainult elektrooniliselt).
- “TARGET Annual Report 2007”, aprill 2008 (ainult elektrooniliselt).
- “Financial integration in Europe”, aprill 2008.
- “Financial Stability Review”, juuni 2008.
- “Labour supply and employment in the euro area countries: developments and challenges”, juuni 2008.
- “The international role of the euro”, juuli 2008 (ainult elektrooniliselt).
- “Payment systems and market infrastructure oversight report”, juuli 2008 (ainult elektrooniliselt).
- “Letter from the ECB President to Mr Dimitrios Papadimoulis, Member of the European Parliament”, juuli 2008 (ainult elektrooniliselt).
- “Letter from the ECB President to Mr Ashley Mote, Member of the European Parliament”, juuli 2008 (ainult elektrooniliselt).
- “Legal framework of the Eurosystem and the ESCB. ECB legal acts and instruments”, juuli 2008.
- “CCBM2 User Requirements 4.1”, juuli 2008 (ainult elektrooniliselt).
- “Simulating financial instability – conference on stress testing and financial crisis simulation exercises, 12-13 July 2007”, september 2008.
- “New procedure for constructing ECB staff projection ranges”, september 2008 (ainult elektrooniliselt).
- “Commission’s draft directive/regulation on credit rating agencies – Eurosystem contribution to the public consultation”, september 2008 (ainult elektrooniliselt).
- “Euro money market survey”, september 2008 (ainult elektrooniliselt).
- “EU banking structures”, oktoober 2008 (ainult elektrooniliselt).
- “Letter from the ECB President to Mr Mario Borghesio, Member of the European Parliament”, oktoober 2008 (ainult elektrooniliselt).

“Letter from the ECB President to Mr Ashley Mote, Member of the European Parliament”, oktoober 2008 (ainult elektrooniliselt).

“A strategic vision for statistics: challenges for the next 10 years – Fourth ECB Conference on Statistics, 24 and 25 April 2008”, november 2008.

“Rahapoliitika rakendamine euroalal: eurosüsteemi rahapoliitiliste instrumentide ja menetluskorra ülddokumentatsioon”, november 2008.

“The Eurosystem policy principles on the location and operation of infrastructures settling euro-denominated payment transactions: specification of “legally and operationally located in the euro area””, november 2008 (ainult elektrooniliselt).

“Single Euro Payments Area – sixth progress report”, november 2008 (ainult elektrooniliselt).

“EU banks’ liquidity stress-testing and contingency funding plans”, november 2008 (ainult elektrooniliselt).

“Government finance statistics guide”, detsember 2008 (ainult elektrooniliselt).

“Financial Stability Review”, detsember 2008.

“Covered bonds in the EU financial system”, detsember 2008 (ainult elektrooniliselt).

“The incentive structure of the ‘originate and distribute’ model”, detsember 2008 (ainult elektrooniliselt).

“Recommendations of the Governing Council of the European Central Bank on the pricing of recapitalisations”, detsember 2008 (ainult elektrooniliselt).

“Recommendations of the Governing Council of the European Central Bank on government guarantees for bank debt”, detsember 2008 (ainult elektrooniliselt).

“Commercial property markets – financial stability risks, recent developments and EU banks’ exposures”, detsember 2008 (ainult elektrooniliselt).

“Correspondent central banking model (CCBM) – procedures for Eurosystem counterparties”, 2008 detsember (ainult elektrooniliselt).

“Letter from the ECB President to Mr Robert Sturdy, Member of the European Parliament”, jaanuar 2009 (ainult elektrooniliselt).

“Euro money market study 2008”, veebruar 2009 (ainult elektrooniliselt).

“Eurosystem oversight policy framework”, veebruar 2009 (ainult elektrooniliselt).

“Harmonised oversight approach and oversight standards for payment instruments”, veebruar 2009 (ainult elektrooniliselt).

“European Commission’s consultation on hedge funds – Eurosystem contribution”, veebruar 2009 (ainult elektrooniliselt).

BROŠÜÜRID

“Euroopa Keskpank. Eurosüsteem. Euroopa Keskpankade süsteem”, 2. väljaanne, aprill 2008.

“Miks on hinnastabiilsus oluline?”, juuni 2008.

“A single currency – an integrated market infrastructure”, september 2008.

SÕNASTIK

Käesolev sõnastik sisaldab kuubülletäänis sageli kasutatavate mõistete valikut. Põhjalikum ja üksikasjalikum sõnastik asub EKP kodulehel (www.ecb.europa.eu/home/glossary/html/index.en.html).

Allahindamine: rahaloomeasutuse bilansis dokumenteeritud laenude väärtuse alandamine, kui leitakse, et osa laenudest ei ole võimalik tagasi saada.

Autonoomsed likviidsustegurid: likviidsustegurid, mis ei tulene tavaliselt rahapoliitiliste instrumentide kasutamisest. Need hõlmavad näiteks ringluses olevaid pangatähti, valitsuse hoiuseid keskpangas ja keskpanga netovälisvara.

Deflatsioon: üldise hinnataseme, nt tarbijahinnaindeksi langus.

Eelarvepositsiooniväline võlamuutus (valitsussektor): valitsussektori eelarvepuudujäägi ja valitsussektori võla muutuse vaheline erinevus.

Eelarve puudujäägi suhtarv (valitsussektor): valitsussektori eelarvepuudujäägi suhe SKPsse jooksvates turuhindades. Selle kohta kehtib üks rahandusliku stabiilsuse kriteeriumidest, mis on sätestatud Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 104 lõikes 2, et teha kindlaks ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu.

Eelarve puudujääk (valitsussektor): valitsussektori laenude netoväärtus, s.t valitsussektori kogutulude ja -kulude erinevus.

Eeldatav volatiilsus: vara (nt aktsia või võlakirja) hinna muutuse oodatav kõikumine (s.o standardhälve). Eeldatava volatiilsuse võib tuletada vara hinnast, aegumispäevast ja optiooni täitmishinnast, samuti riskivabast tulumäärast, kasutades optiooni hinnakujuanduse mudelit, nagu näiteks Black-Scholes'i mudel.

EKP baasintressimäärad: EKP nõukogu poolt kehtestatud intressimäärad, mis kajastavad EKP rahapoliitilist hoiakut. Need on põhiliste refinantseerimisoperatsioonide, laenamise ja hoiustamise püsivõimaluste intressimäärad.

EONIA (euroala pankadevahelise üleööturu keskmine aastaintressimäär): tehingutel põhinev intressimäär, mis kehtib euroala pankadevahelisel üleööturul. See arvutatakse osalevate pankade poolt avaldatud eurodes nomineeritud tagamata üleöolaenutehingute intressimäärade kaalutud keskmisena.

ERM2 (vahetuskursimehhanism 2): vahetuskursikokkulepe, mis loob raamistiku vahetuskursipoliitika alasele koostööle euroala riikide ning EMU kolmandas etapis mitteosalevate ELi liikmesriikide vahel.

EURIBOR (euro üleeuroopaline pankadevaheline intressimäär): intressimäär, millega esmaklassiline pank on nõus laenama raha eurodes teisele esmaklassilisele pangale ning mida arvutatakse iga päev pankadevaheliste hoiuste puhul eri tähtaegade lõikes, maksimaalselt kuni 12 kuud.

Euroala: neid ELi liikmesriike hõlmav ala, kus vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingule on ühisrahana kasutusele võetud euro.

Euroala ostujuhtide uuringud: töötleva tööstuse ja teenindussektori ettevõtlustingimuste uuring, mis on korraldatud mitmes euroala riigis ja mida kasutatakse indeksite arvutamiseks. Euroala töötleva tööstuse ostujuhtide indeks (PMI) on kaalutud näitaja, mis on arvutatud toodanguindeksite, uute tellimuste, hõive, tarnetähtaegade ja valmistoodangu varu alusel. Teenindussektori uuringus esitatakse küsimusi äritegevuse, oodatava tulevase äritegevuse, täitmata tellimuste, uute sissetulevate tellimuste, hõive, sisendhindade ja müügihindade kohta. Euroala liitindeks arvutatakse töötleva tööstuse ja teenindussektori uuringute tulemuste ühendamise teel.

Euro efektiivsed vahetuskursid (nominaal-/reaalkurs): euroala põhiliste kaubanduspartnerite vääringute ja euro kahepoolsete vahetuskursside kaalutud keskmised. Euro efektiivse nominaalkursi indeksid arvutatakse kahe kaubanduspartnerite grupi põhjal: 11 euroalavälist ELi liikmesriiki ja 10 põhilist kaubanduspartnerit väljastpoolt ELi moodustavad 21 riigist koosneva kaubanduspartnerite grupi (EER-21) ning eelnimetatud 21 riigist koosnev kaubanduspartnerite grupp ja 20 täiendavat riiki moodustavad teise 41 riigist koosneva grupi (EER-41). Osakaalud kajastavad iga partnerriigi osa euroala kaubanduses ja arvestavad konkurentsi kolmandatel turgudel. Euro efektiivne reaalkurs on euro efektiivne nominaalkurs, mis on kohandatud välismaiste hindade või kulude kaalutud keskmisega (võrrelduna kodumaiste hindade ja kuludega). Seega on see hinna ja kulude konkurentsivõime mõõtühik.

Euroopa Komisjoni uuringud: Euroopa Komisjoni nimel igas ELi liikmesriigis korraldatud ühtlustatud ettevõtlus- ja tarbijauuringud. Uuringute küsimustikud esitatakse töötleva tööstuse, ehitus-, jaekaubandus- ja teenindussektori ettevõtete juhtidele, samuti tarbijatele. Igakuise uuringu põhjal arvutatakse liitnäitajad, mis koondavad ühte indikaatorisse (usaldusnäitaja) mitmele erinevale küsimusele antud vastused.

Eurosüsteem: keskpangandussüsteem, mis koosneb Euroopa Keskpangast ja nende ELi liikmesriikide keskpankadest, kes on euro juba kasutusele võtnud.

Fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlus: pakkumismenetlus, kus intressimäär on keskpanga poolt ette antud ning osapooled esitavad pakkumisi summas, millega nad soovivad sooritada tehingut fikseeritud intressimäära juures.

Finantskonto: maksebilansi konto, mis hõlmab tehinguid otse- ja portfelliinvesteeringute, tuletisinstrumentide, muude investeeringute ja reservvaradega residentide ja mitteresidentide vahel.

Finantskontod: rahvamajanduse (või euroala) arvepidamise osa, milles kajastatakse finantspositsioonid (varud või bilansid), finantstehingud ja muud muutused eri institutsionaalsetes sektorites finantsvara liigi kaupa.

Hinnastabiilsus: hinnastabiilsuse säilitamine on eurosüsteemi põhieesmärk. EKP nõukogu peab hinnastabiilsuseks ühtlustatud tarbijahinnaindeksi alla 2% suurust aastakasvu euroalal. EKP nõukogu on ühtlasi selgelt väljendanud, et hinnastabiilsuse tagamiseks on tema eesmärgiks hoida inflatsioonimäärad keskpikas perspektiivis madalamal kui 2%, kuid mitte oluliselt alla selle.

Hoiustamise püsivõimalus: eurosüsteemi püsivõimalus, mida osapooled võivad kasutada üleõhohoiustamiseks liikmesriigi keskpangas ning mille eest makstakse eelnevalt kindlaks määratud intressi.

Hüvitis töötaja või töötatud tunni kohta: koguhüvitis (rahaline või mitterahaline), mida tööandja tasub töötajale, s.t brutopalk, preemiad, ületunnitöö tasud ja tööandja poolt tasutavad sotsiaalkindlustumaksud jagatuna töötajate või töötatud tundide koguarvuga.

Inflatsioon: üldise hinnataseme, nt tarbijahinnaindeksi tõus.

Inflatsiooniga indekseeritud riigivõlakirjad: valitsussektori emiteeritud võlaväärtpaberid, mille kupongimaksud ja põhisumma on seotud kindla tarbijahinnaindeksiga.

Investeeringufondid (v.a rahaturufondid): finantsasutused, kes koondavad üldsuselt saadud kapitali ja investeerivad seda finants- ja mittefinantsvaradesse. Vt ka rahaloomeasutused.

Jooksevkonto: maksebilansi konto, mis hõlmab kõiki kaupade ja teenustega seotud tehinguid ning tulu- ja jooksevülekandeid residentide ja mitteresidentide vahel.

Kapitalikonto: maksebilansi konto, mis hõlmab kõiki kapitaliülekandeid ja mittetoodetud mittefinantsvarade soetamis- ja realiseerimistehinguid residentide ja mitteresidentide vahel.

Kapitalikontod: rahvamajanduse (või euroala) arvepidamise osa, milles kajastatakse netoväärtuse muutusi, mis tulenevad netosäästust, netokapitaliülekannetest ja mittefinantsvarade neto-soetamisest.

Keskurss: vahetuskursimehhanismi ERM 2 iga vääringu vahetuskurss euro suhtes, mille ümber seatakse ERM2 kõikumispiirid.

Kohustusliku reservi nõue: minimaalne reserv, mida krediidasutus on kohustatud hoidma eurosüsteemis kindlaksmääratud arvestusperioodi jooksul. Nõude täitmist kontrollitakse reservikonto keskmise päevasaldo alusel arvestusperioodi jooksul.

Kollektiivlepinguga määratud palkade indeks: mõõdab kollektiivselt peetud läbirääkimiste otsesest tulemust põhipalgale (s.t palk ilma preemiateta) alusel euroala tasandil. See viitab kuupalkade eeldatavale keskmisele muutusele.

Kutseliste prognoosijate küsitlus (Survey of Professional Forecasters): EKP poolt alates 1999. aastast korraldatav kvartaalne küsitlus, mille eesmärk on koguda ELis asuvate finants- ja mittefinantsorganisatsioonide ekspertidelt makromajanduslikke prognoose euroala inflatsiooni, SKP reaalkasvu ja töötuse kohta.

Laenamise püsivõimalus: eurosüsteemi püsivõimalus, mida osapooled võivad kasutada, et saada liikmesriikide keskpankadelt kõlblike varade vastu eelnevalt kindlaks määratud intressimääraga üleõlaenu.

Laenuvajadus (valitsussektor): valitsussektori netolaenuvõtmine.

M1: kitsas rahaagregaat, mis koosneb ringluses olevast sularahast ning üleõhoiustest rahaloomeasutustes ja keskvalitsuses (nt postkontoris või riigikassas).

M2: keskmine rahaagregaat, mis koosneb M1st, kuni kolmekuulise etteteatamistähtajaga lõpetatavatest hoiustest (s.t lühiajalised säästuhoiused) ning kuni kaheaastase lepingulise tähtajaga hoiustest (s.t lühitähajalised hoiused) rahaloomeasutustes ja keskvalitsuses.

M3: lai rahaagregaat, mis koosneb M2st, turukõlblikest instrumentidest, eelkõige tagasiostulepingutest, rahaturufondide osakutest ning rahaloomeasutuste emiteeritud kuni kaheaastase tähtajaga võlaväärtpaberitest.

Mahakandmine: rahaloomeasutuse bilansis dokumenteeritud laenude väärtuse kustutamine, kui leitakse, et mitte mingit osa laenust ei ole võimalik tagasi saada.

Maksebilanss: statistiline aruanne, milles võetakse kokku ühe riigi majandustehingud ülejäänud maailmaga teatud perioodi jooksul.

Muud investeeringud: maksebilansi ja rahvusvahelise investeerimispositsiooni kirje, mis hõlmab mitteresidentide finantstehinguid/-positsioone seoses kaubanduskrediidi, hoiuste ja laenude ning teiste debitorsete/kreditorsete võlgnevustega.

Muutuva intressimääraga pakkumismenetlus: pakkumismenetlus, kus osapooled pakuvad nii rahasummat kui ka intressimäära, millega nad soovivad keskpangaga tehingut sooritada.

Omandiväärtpaberid: väärtpaberid, mis esindavad osalust ettevõttes. Omandiväärtpaberid kujutavad endast väärtpaberibörsidel kaubeldavaid aktsiaid (noteeritud aktsiad), mittenoteeritavaid aktsiaid ja muid aktsia- ja osakapitali vorme. Omandiväärtpaberid toodavad tavaliselt tulu dividendide näol.

Ostujõu pariteet: kurss, millega üks valuuta arvestatakse ümber teise valuutasse selleks, et ühtlustada kahe valuuta ostujõud. Selleks kõrvaldatakse asjaomastes riikides kehtivate hinnatasemetega erinevused. Lihtsaimal kujul näitab ostujõu pariteet ühe ja sama kauba või teenuse hindade suhet erinevate riikide omavääringus.

Otseinvesteering: piiriülene investeering, mille eesmärk on omandada teises riigis residentses ettevõttes püsiv osalus (praktikas omandatakse omandiõiguste teostamiseks tavaliselt vähemalt 10% lihtaktsiatest/-osadest või hääleõiguslikest aktsiatest/osadest). Otseinvesteeringutena käsitletakse investeeringuid aktsia-/osakapitali, taasinvesteeringutena ning muid ettevõtete vahelisi kapitalipaigutusi. Otseinvesteeringute kontrol kajastatakse euroala residentide poolt välismaal omandatud netovarad („välismaine otseinvesteering“) ning mitteresidentide poolt euroalal omandatud netovarad („euroala otseinvesteering“).

Pakkumisintressi alammäär: madalaim intressimäär, millega osapooled võivad esitada pakkumisi muutuva intressimääraga pakkumismenetlustes.

Pankade laenutegevuse uuring: laenupoliitikat käsitlev kvartaliuuring, mida eurosüsteem korraldab alates 2003. aasta jaanuarist. Kvalitatiivses uuringus esitatakse eelnevalt määratletud euroala pankadest koosnevale valimile küsimusi ettevõtete ja kodumajapidamiste laenuõuete, -tingimuste ja -nõudluse arengu kohta.

Pikemaajaline refinantseerimisoperatsioon: eurosüsteemi poolt pöördtehinguna sooritatav korraline avaturuoperatsioon. Need operatsioonid sooritatakse kuiste tavapakkumismenetlustena ning nende tähtaeg on tavaliselt kolm kuud.

Portfelliinvesteering: euroala residentide netotehingud ja/või -positsioonid väärtpaberites, mille on emiteerinud euroala mitteresidendid („varad“), ja mitteresidentide netotehingud ja/või -positsioonid väärtpaberites, mille on emiteerinud euroala residendid („kohustused“). Sisaldab omandiväärtpabereid ja võlaväärtpabereid (võlakirju ja rahaturuinstrumente). Tehingud kajastatakse tegelikust makstud või saadud hinnas, millest on maha arvatud komisjonitasud ja muud kulud. Portfellivarana käsitlemiseks peab osalus ettevõttes olema vähem kui 10% hääleõiguslikest lihtaktsiatest.

Põhiline refinantseerimisoperatsioon: eurosüsteemi poolt pöördtehinguna sooritatav korraline avaturuoperatsioon. Need operatsioonid sooritatakse nädalaste tavapakkumismenetlustena ning nende tähtaeg on tavaliselt üks nädal.

Rahaagregaadi M3 kasvu kontrollväärtus: M3 aastakasv keskpika aja jooksul, mis vastab hinnastabiilsuse säilitamise põhimõttele. Hetkel on M3 aastakasvu kontrollväärtus 4,5%.

Rahaloomeasutuse intressimäärad: intressimäärad, mida residentidest krediidiasutused ja teised rahaloomeasutused (v.a keskpangad ja rahaturufondid) kohaldavad eurodes nomineeritud hoiustele ja laenudele euroala residentidest kodumajapidamiste ning kaupu ja mittefinants-teenuseid pakkuvate ettevõtete puhul.

Rahaloomeasutuse laen euroala residentidele: rahaloomeasutuse väljastatud laenud euroala residentidest mitterahaloomeasutustele (sh valitsus- ja erasektorile) ning rahaloomeasutuse käes olevad euroala residentidest mitterahaloomeasutuste poolt emiteeritud väärtpaberid (aktsiad, muud omandiväärtpaberid ja võlaväärtpaberid).

Rahaloomeasutuse netovälisvarad: euroala rahaloomeasutuste sektori välisvarad (nagu näiteks kuld, välisvaluuta pangatähed ja mündid, euroalaväliste residentide emiteeritud väärtpaberid ning euroalaväliste residentidele väljastatud laenud), millest on maha arvatud euroala rahaloomeasutuste sektori väliskohustused (nagu näiteks euroalaväliste residentide hoiused, tagasiostulepingud, rahaturufondide osakud ning rahaloomeasutuste emiteeritud kuni kaheaastase tähtajaga võlaväärtpaberid).

Rahaloomeasutuse pikemaajalised finantskohustused: üle kaheaastase lepingulise tähtajaga hoiused, üle kolmekuuse etteteatamistähtajaga lõpetatavad hoiused, euroala rahaloomeasutuste emiteeritud võlaväärtpaberid algse tähtajaga üle kahe aasta ning euroala rahaloomeasutuste sektori kapital ja reservid.

Rahaloomeasutused: finantsasutused, mis moodustavad euroala rahaloomeasutuste sektori. Need hõlmavad eurosüsteemi, residentidest krediidiasutusi (nagu ühenduse õiguses määratletud) ja kõiki teisi residentidest finantsasutusi, kelle tegevusalaks on hoiuste ja/või hoiusetaoliste asendajate kogumine isikutelt, kes ei ole rahaloomeasutused, ning enda arvel (vähemalt majanduslikus mõttes) laenude andmine ja/või investeerimine väärtpaberitesse. Viimane rühm koosneb põhiliselt rahaturufondidest, s.o fondidest, mis investeerivad lühiajalistesse ja väikese riskiga instrumentidesse, mille tähtaeg on tavaliselt üks aasta või vähem.

Rahaloomeasutuste sektori konsolideeritud bilanss: bilanss, mis saadakse rahaloomeasutuste omavaheliste positsioonide (nt rahaloomeasutuste omavahelised laenud ja hoiused) tasaarveldamisel rahaloomeasutuste koondbilansis. Bilansis esitatakse statistiline teave rahaloomeasutuste sektori varade ja kohustuste kohta, mis on seotud sellesse sektorisse mittekuuluvate euroala residentidega (s.t valitsussektor ja muud euroala residendid) ning euroalaväliste residentidega. See on peamine statistikaallikas rahaagregaatide arvutamiseks ning M3 vastaskirjete regulaarse analüüsi alus.

Rahvusvaheline investeerimispositsioon: majanduse rahuldamata netofinantsnõuded (või täitmata finantskohustused) välismaailma vastu (ees), esitatuna nende väärtuse ja sisu järgi.

Rahvusvahelised reservid: välisvarad, mis on keskpankadele ja teistele sarnastele rahandusasutustele kergesti kättesaadavad ning mida nad kontrollivad, et otseselt finantseerida või reguleerida maksete tasakaalustamatuse ulatust valuutaturgudele sekkumise kaudu. Euroala rahvusvahelised reservid koosnevad mitteeurodes nomineeritud nõuetest euroalaväliste residentide vastu, kullast,

Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikutest (SDRid) ning eurosüsteemi poolt Rahvusvahelises Valuutafondis hoitavast reservist.

Sisemajanduse koguprodukt (SKP): ühe majanduse kaupade ja teenuste kogutoodangu väärtus miinus vahetarbimine pluss toodetelt ja impordilt tasutavad netomaksud. SKP jaotuse võib esitada toodangu, kulu- ja tulukomponentide lõikes. Peamised kuluartiklid, mille baasil SKPd arvutatakse, on kodumajapidamiste lõpptarbimine, valitsussektori lõpptarbimine, kapitali kogumahutus põhivarasse, varude muutus ning kaupade ja teenuste eksport ja import (sh euroalasisene kaubandus).

Tulukõver: graafik, mis kirjeldab piisavalt homogeensete, kuid erineva tähtajaga võlaväärt-paberite intressimäära või tulususe ja järelejäänud tähtaja vahelist seost kindlaksmääratud ajahetkel. Tulukõvera kalde määrab intressimäärade või tulususte erinevus kahe valitud tähtaja osas.

Tööjõud: hõivatud inimeste ja töötute arvu summa.

Tööjõu erikulud: kogu tööjõukulu toodanguühiku kohta, mis arvutatakse välja hõivatud koguhüvitise suhtena töövõljalakusse (määratletud kui SKP maht hõivatud inimese kohta).

Tööjõukuluindeks: mõõdab tööjõukulusid iga tegelikult töötatud tunni kohta (ületunnitöö on sisse arvatud). See hõlmab kogupalka (rahaline ja mitterahaline tasu, sh preemiad) ja muid tööjõukulusid (tööandja poolt tasutavad sotsiaalkindlustusmaksed pluss tööhõivega seotud maksud miinus tööandjale makstavad toetused).

Tööstustoodang: tööstusettevõtte poolt loodud kogulisandväärtus püsihindades.

Tööstustoodangu tootjahinnad: tööstusettevõtete (v.a ehitusettevõtete) poolt euroala siseturgudel müüdud kõikide kaupade (v.a importkaupade) hinnad tehase väravas (mis ei sisalda transpordikulusid).

Töövõljalakus: toodang antud tööjõusisendi kohta. Seda saab mõõta mitut moodi, kuid harilikult tehakse seda järgmiselt: SKP maht jagatuna kas koguhõive või töötatud tundide koguarvuga.

Vabad töökohad: uute loodud töökohtade, vabade töökohtade ning peatselt vabanevate töökohtade (mille täitmiseks on tööandja hiljuti rakendanud aktiivseid abinõusid) üldnimetus.

Valitsussektor: ESA 95s määratletud sektor, kuhu kuuluvad residentidest isikud, kes tegelevad peamiselt individuaalseks ja kollektiivseks tarbimiseks mõeldud turuväliste kaupade tootmise ja teenuste osutamisega ja/või riikliku tulu ja hüvede ümberjaotamisega. Valitsussektor hõlmab keskvalitsust, piirkondlikke valitsusi ja kohalikke omavalitsusi ning sotsiaalkindlustusfonde. Valitsussektorisse ei kuulu avaliku sektori omandis olevad äritegevust arendavad üksused, näiteks riigiettevõtted.

Võla suhe SKPsse (valitsussektor): valitsussektori võla suhe SKPsse jooksvates turuhindades. Selle kohta kehtib üks rahandusliku stabiilsuse kriteeriumidest, mis on sätestatud Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 104 lõikes 2, et teha kindlaks ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu.

Võlaväärtpaber: emitendi (laenuvõtja) lubadus teha võlaväärtpaberi hoidjale (laenuandjale) kindlaksmääratud kuupäeva(de)l tulevikus ühe või enam makset. Tavaliselt on võlaväärtpaberil kindlaksmääratud intressimäär (kupong) ja/või seda müüakse diskonteerituna ehk madalama

hinnaga kui emitendi poolt makstav hind tagasiostu tähtajal. Võlaväärtpabereid, mida emiteeritakse algse tähtajaga üle ühe aasta, loetakse pikaajalisteks.

Võlg (finantskontod): laenud, hoiustega seotud kohustused, emiteeritud võlaväärtpaberid ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete pensionifondi reservid (mis tulenevad tööandja otsesest pensionikohustusest oma töötajate ees), hinnatuna turuväärtuses perioodi lõpus.

Võlg (valitsussektor): koguvõlg (hoiused, laenud ja võlaväärtpaberid, v.a tuletisinstrumendid) nominaalväärtuses aasta lõpu seisuga konsolideerituna valitsussektori allsektorite siseselt ja vahel.

Väliskaubandus: kaubaeksport ja -import euroalaväliste riikidega; seda mõõdetakse käibe põhjal ning mahu ja ühikuhinna indeksitena. Väliskaubandusstatistika pole otseselt võrreldav rahvamajanduse arvepidamise kajastatud ekspordi ja impordiga, sest viimane hõlmab nii euroalasiseseid kui ka -väliseid tehinguid ning ühendab kaubad ja teenused. Samuti ei ole see täielikult võrreldav kaupade kirjega maksebilansi statistikas. Peale meetodiliste kohanduste seisneb peamine erinevus selles, et väliskaubandusstatistikas sisalduvad impordi registreerimisel ka kindlustus- ja veoteenused, samas kui maksebilansi statistikas registreeritakse import kaupade kirjes FOB-hindades.

Ühtlustatud tarbijahinnaindeks (ÜTHI): tarbijahindade mõõtühik, mille koostab Eurostat ja mis ühtlustatakse kõigi ELi liikmesriikide jaoks.

ISSN 1561-0136

9 771561 013006